

EUROOPAN KESKUSPANKKI

EUROJÄRJESTELMÄ

01 | 2012

02 | 2012

03 | 2012

04 | 2012

05 | 2012

06 | 2012

07 | 2012

08 | 2012

09 | 2012

10 | 2012

11 | 2012

12 | 2012

KUUKAUSIKATSAUS
JOULUKUU

EUROOPAN KESKUSPANKKI

EUROJÄRJESTELMÄ

KUUKAUSIKATSAUS JOULUKUU 2012

Vuonna 2012
kaikkien EKP:n
julkaisujen
kuva-aiheet on
valittu 50 euron
setelistä.

© Euroopan keskuspankki, 2012

Käyntiosoite

Kaiserstrasse 29
D-60311 Frankfurt am Main
Germany

Postiosoite

Postfach 16 03 19
D-60066 Frankfurt am Main
Germany

Puhelinnumero

+49 69 1344 0

Internet

<http://www.ecb.europa.eu>

Faksi

+49 69 1344 6000

Teleksi

411 144 ecb d

Kuukausikatsauksen laatimisesta vastaa EKP:n johtokunta. Pääkirjoitusta ja osiota "Euroalueen talousnäkyviä koskevat eurojärjestelmän asiantuntijoiden arviot" lukuun ottamatta Kuukausikatsaus on käännetty Suomen Pankissa, joka myös huolehtii katsauksen julkaisemisesta.

Kuukausikatsausta ei ole enää painettu syyskuun 2006 numerosta alkaen suomenkielisenä, vaan se julkaistaan sähköisessä muodossa neljännesvuosittain EKP:n ja SP:n verkkosivuilla. Suomen Pankin verkkosivuilla on maksuton palvelu, jonka kautta voi tilata sähköisiä julkaisuja Suomen Pankista. Tilaaja saa sähköpostiinsa tiedon tilaamastaan julkaisusta heti sen ilmestyttyä. Julkaisuja voi tilata osoitteessa www.suomenpankki.fi/fi/julkaisut/ > Sähköisten julkaisujen tilaaminen. Mikäli tietojen rekisteröimisessä ilmaantuu ongelmia, voi ottaa yhteyttä osoitteeseen publications@bof.fi. Englanninkielisen Kuukausikatsauksen tilaukset tulee lähettää EKP:hen.

Kaikki oikeudet pidätetään. Kopiointi on sallittu opetuskäyttöön ja ei-kaupallisiin tarkoituksiin, kunhan lähde mainitaan.

Tämän numeron tilastot perustuvat 5.12.2012 käytettävissä olleisiin tietoihin.

ISSN 1725-2822 (verkkojulkaisu)

SISÄLLYS

PÄÄKIRJOITUS 5

RAHA- JA REAALITALOUDEN KEHITYS

Talouskehitys euroalueen ulkopuolella	9
Rahatalous ja rahoitusmarkkinat	23
Hinnat ja kustannukset	58
Tuotanto, kysyntä ja työmarkkinat	65
Julkisen talouden kehitys	77
Euroalueen talousnäkymiä koskevat eurojärjestelmän asiantuntijoiden arviot	86

Kehikot:

1 Maailmankauppa: viimeaikainen kehitys ja lyhyen aikavälin näkymät	11
2 Pankkien rahoitusolot ja yksityisten ei-rahoitussektorien rahoituksensaanti euroalueella	25
3 Euroalueen maksutaseen rahoitustaseen kehitys syyskuuhun 2012 saakka	33
4 Likvideettitilanne ja rahapoliittiset operaatiot 8.8.2012–13.11.2012	40
5 Euroalueen työmarkkinoiden viimeaikainen kehitys historiallisessa yhteydessä	73
6 Finanssipolitiikan kerroinvaikutuksen merkitys julkisen talouden vakauttamisen kannalta	82
7 Korkoja, valuuttakursseja, raaka-aineiden hintoja ja finanssipolitiikkaa koskevat tekniset oletukset	86
8 Muiden laitosten ennusteet	90

EUROALUEEN TILASTOT TI

LIITTEET

Eurojärjestelmän rahapoliittiset toimenpiteet	I
TARGET-maksujärjestelmä (Trans-European Automated Real-time Gross settlement Express Transfer) system	V
Euroopan keskuspankin julkaisuja vuodesta 2009	VII
Sanasto	IX

LYHENTEET

MAAT

BE	Belgia	LU	Luxemburg
BG	Bulgaria	HU	Unkari
CZ	Tšekki	MT	Malta
DK	Tanska	NL	Alankomaat
DE	Saksa	AT	Itävalta
EE	Viro	PL	Puola
IE	Irlanti	PT	Portugali
GR	Kreikka	RO	Romania
ES	Espanja	SI	Slovenia
FR	Ranska	SK	Slovakia
IT	Italia	FI	Suomi
CY	Kypros	SE	Ruotsi
LV	Latvia	UK	Iso-Britannia
LT	Liettua	JP	Japani
		US	Yhdysvallat

MUUT

BIS	Kansainvälinen järjestelypankki
BKT	bruttokansantuote
BPM5	IMF:n maksutasekäsikirja (5. laitos)
cif	kulut, vakuutus ja rahti hintaan luettuina
ECU	Euroopan valuuttayksikkö
EKP	Euroopan keskuspankki
EKPJ	Euroopan keskuspankkijärjestelmä
EKT 95	Euroopan kansantalouden tilinpitojärjestelmä 1995
EMI	Euroopan rahapoliittinen instituutti
EMU	talous- ja rahaliitto
EU	Euroopan unioni
EUR	euro
fob	vapaasti laivassa
HWWI	Hamburgisches WeltWirtschaftsInstitut
ILO	Kansainvälinen työjärjestö
IMF	Kansainvälinen valuuttarahasto
KHI	kuluttajahintaindeksi
NACE	Euroopan unionin tilastollinen toimialaluokitus
OECD	Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestö
SITC Rev. 4	Kansainvälinen ulkomaankaupan tavaranimikkeistö (4. tarkistettu laitos)
YKHI	yhdenmukaistettu kuluttajahintaindeksi

Euroopan yhteisön käytännön mukaisesti EU-maiden nimet ovat aakkosjärjestyksessä kunkin maan omakielisen nimen mukaan (eivät suomennoksen mukaan).

PÄÄKIRJOITUS

EKP:n neuvosto päätti 6.12.2012 pitämässään kokouksessa jättää EKP:n ohjauskorot ennalleen. Päätöksen perustana olivat EKP:n neuvoston säännölliset analyysit eli taloudellinen ja rahatalouden analyysi. Energian hinnannousun ja eräiden euroalueen maiden välillisten verojen korotusten vuoksi YKHI-inflaatiovauhti on ollut jonkin aikaa nopeahko. Viime aikoina se on ennakkoidusti hidastunut, ja sen odotetaan hidastuvan alle 2 prosenttiin vuonna 2013. Inflaatiovauhdin pitäisi pysyä hintavakauden määritelmän mukaisena rahapolitiikan kannalta olennaisella aikavälillä. Rahan määrän trendikasvu on yhä maltillista. Inflaatio-odotukset pysyvät euroalueella tiukasti EKP:n neuvoston tavoitteen mukaisina (inflaatiovauhti hieman alle kahden prosentin keskipitkällä aikavälillä). Euroalueen talouskehityksen odotetaan pysyvän heikkona vielä ensi vuoden puolellakin. Etenkin välttämättömien taseiden sopeuttaminen rahoitussektorilla ja muuallakin taloudessa sekä jatkuva epävarmuus heikentävät talouskehitystä edelleen. Myöhemmin vuonna 2013 talous alkanee elpyä asteittain, kun kansainvälinen kysyntä vahvistuu, kasvua tukeva EKP:n rahapolitiikka välittyy talouteen ja finanssimarkkinoiden luottamuksen merkittävä vahvistuminen alkaa vaikuttaa. Valtioiden on hyvin tärkeää jatkaa julkisen talouden epätasapainon ja rakenteellisen epätasapainon korjaamista sekä rahoitussektorin rakenteiden uudistamista.

EKP:n neuvosto päätti myös, että eurojärjestelmän perusrahoitusoperaatiot toteutetaan edelleen kiinteäkorkoisina huutokauppoina, joissa tehdyt tarjoukset hyväksytään täysimääräisesti. Näin toimitaan niin kauan kuin on tarpeen ja ainakin vuoden 2013 kuudennen pitoajanjakson loppuun eli 9.7.2013 saakka. Samaa huutokauppamenetelyä käytetään edelleen myös poikkeavalla maturiteetilla toteutettavissa eurojärjestelmän rahoitusoperaatioissa (maturiteettina yksi pitoajanjakso), joita toteutetaan niin kauan kuin on tarpeen ja ainakin vuoden 2013 toisen neljänneksen loppuun asti. Poikkeavalla maturiteetilla toteutettavien operaatioiden kiinteänä korkona käytetään kulloistakin perusrahoitusoperaatioiden korkoa. Kesäkuuhun 2013 saakka uusien kolmen kuukauden pitempiäaikaisten rahoitus-

operaatioiden kiinteänä korkona käytetään perusrahoitusoperaatioiden keskimääräistä korkoa kulloisenkin operaation ajalta.

Taloudellisessa analyysissä todettiin, että vuoden 2012 kolmannella neljänneksellä euroalueen BKT supistui neljännesvuositasolla 0,1 % (toisella neljänneksellä BKT supistui 0,2 %). Saatavilla olevien tilasto- ja kyselytietojen perusteella talouskehitys on heikentynyt myös vuoden viimeisellä neljänneksellä, joskin aivan viime aikoina osa indikaattoreista on vakaantunut ja luottamus finanssimarkkinoilla on edelleen kohentunut. Talouskehityksen odotetaan pysyvän heikkona myös vuodenvaihteen jälkeen, sillä kotimainen kulutus kärsii kuluttajien ja sijoittajien luottamuksen heikkoudesta ja ulkomaisen kysynnän vaimeudesta. Vuoden 2013 loppua kohti talouden pitäisi elpyä hitaasti, kun kasvua tukeva EKP:n rahapolitiikka ja finanssimarkkinoiden luottamuksen merkittävä koheneminen alkavat vaikuttaa yksityiseen kulutukseen ja ulkomainen kysyntä tukee vahvistuessaan viennin kasvua.

Näkemyks vastaa euroalueen talousnäkyviä koskevia eurojärjestelmän asiantuntijoiden joulukuun 2012 arvioita, joissa BKT:n vuotuisen muutosvauhdin ennakoidaan olevan -0,6 – -0,4 % vuonna 2012 ja -0,9–0,3 % vuonna 2013 sekä 0,2–2,2 % vuonna 2014. BKT:n kasvun vaihteluvälit vuosille 2012 ja 2013 ovat nyt alempana kuin syyskuuisessa EKP:n asiantuntijoiden arviossa.

EKP:n neuvoston näkemyksen mukaan euroalueen talousnäkyymiin liittyy edelleen odotettua heikomman kehityksen riskejä. Kehitys voi jäädä odotettua heikommaksi etenkin, jos epävarmuus valtionvelkakriisin ratkaisusta, euroalueen ohjaus- ja valvontajärjestelyistä, geopoliittisista teemoista ja Yhdysvaltain finanssipoliittisista päätöksistä heikentää luottamusta oletettua pitkäkestoisemmin ja viivästyttää entisestään yksityisten investointien, työllisyyden ja kulutuksen elpymistä.

Eurostatin alustavan arvion mukaan euroalueen vuotuinen YKHI-inflaatiovauhti hidastui marras-

kuussa 2,2 prosenttiin. Vielä lokakuussa se oli 2,5 % ja elo-syyskuussa 2,6 %. Öljyn futuurihintojen pohjalta inflaatiiovauhdin odotetaan hidastuvan ensi vuonna alle 2 prosenttiin. Kun euroalueen talouskehityksen odotetaan olevan heikkoa ja pitkän aikavälin inflaatio-odotusten pysyvän hintavakauden määritelmän mukaisina, hintapaineet jäävät todennäköisesti maltillisiksi rahapolitiikan kannalta olennaisella aikavälillä.

Samoilla linjoilla ollaan myös eurojärjestelmän asiantuntijoiden joulukuun 2012 arvioissa, joissa euroalueen vuotuisen YKHI-inflaation arvioidaan olevan 2,5 % vuonna 2012, 1,1–2,1 % vuonna 2013 ja 0,6–2,2 % vuonna 2014. YKHI-inflaation vaihteluväli vuodelle 2013 on nyt alempana kuin syyskuuisessa EKP:n asiantuntijoiden arvioissa.

EKP:n neuvoston arvion mukaan hintakehitysnäykmiin liittyvät riskit ovat jokseenkin tasapainossa. Yhtäältä heikko talouskehitys voi hidastaa inflaatiota odotettua enemmän, ja toisaalta öljyn hinnan nousu tai hallinnollisesti säänneltyjen hintojen ja välillisten verojen korotukset voivat nopeuttaa inflaatiota.

Rahatalouden analyysissa tarkasteltiin rahan määrän kehitystä usean kuukauden ajalta ja todettiin trendikasvun olevan edelleen vaimeaa. Tuoreimmat tiedot ovat lokakuulta, jolloin M3:n vuotuinen kasvuvauhti nopeutui 3,9 prosenttiin (syyskuussa 2,6 %) ja M1:n 6,4 prosenttiin (syyskuussa 5,0 %). Lokakuussa muutokseen kuitenkin vaikutti yksittäinen toimi, joka kasvatti eirahalaitossektorin yön yli -talletuksia. Lisäksi kotitalouksien ja yritysten talletuskanta kasvoi. Kaiken kaikkiaan tarvitaan tietoja pitemmältä ajalta, ennen kuin voidaan erottaa, mikä osa kehityksestä on pitkäkestoista ja mikä lyhytaikaisista heilahtelua.

Luotonannon kasvussa ei ole tapahtunut sellaisia muutoksia kuin rahan määrän kehityksessä. Yksityisen sektorin lainakanta kokonaisuutena supistui lokakuussa vuositasolla 0,4 % (ilman lainojen myynnin ja arvopaperistamisen vaikutusta) kuten syyskuussakin. Yrityslainoja maksettiin edelleen nettomääräisesti takaisin, ja yri-

tyslainakanta supistui vuositasolla 1,5 % (syyskuussa lainakanta supistui 1,2 %). Rahalaitosten kotitalouksille myöntämien lainojen kannan vuotuinen kasvuvauhti oli lokakuussa 0,8 % eli suunnilleen sama kuin syyskuussa. Luotonannon kehityksen vaimeus johtuu pitkälti BKT:n kasvunäkymien heikkoudesta, lisääntyneestä riskinottohaluttomuudesta sekä kotitalouksien ja yritysten taseiden jatkuvasta tasapainottamisesta, sillä ne kaikki heikentävät luottojen kysyntää. Monissa euroalueen maissa luotonantontaa hyllyttävät lisäksi pääomavaatimukset, mielikuva riskeistä sekä rahoitusmarkkinoiden hajautuminen.

Jotta voidaan varmistaa, että rahapolitiikan vaikutus välittyy asianmukaisesti rahoitusoloihin euroalueen maissa, on ehdottoman tärkeää jatkaa pankkien häiriönsietokyvyn vahvistamista tarpeen mukaan. Pankkien taseiden on oltava vahvoja, jotta voidaan edistää riittävää luotonantoa taloudessa ja saada kaikki rahoituskanavat toimimaan normaalisti. Tavoitteen saavuttamista edistää päättäväinen eteneminen kohti kaavailtujen finanssialan järjestelyjen toteutumista. Yksi tärkeimmistä elementeistä näissä järjestelyissä on yhteinen valvontamekanismi, jonka myötä pankkijärjestelmä alkaa taas yhdyntä.

Kaiken kaikkiaan hintakehityksen pitäisi taloudellisen analyysin perusteella pysyä hintavakauden määritelmän mukaisena keskipitkällä aikavälillä. Taloudellisen analyysin ja rahatalouden analyysin tulosten vertailu vahvistaa tätä näkemystä.

Uusilla talouspoliittisilla toimilla ja eurooppalaisten ohjaus- ja valvontajärjestelyjen uudistamisella tuetaan finanssimekanisoiden luottamusta ja kohennetaan talouden kasvunäkymiä. EKP:n neuvosto odottaa etenkin Eurooppa-neuvoston kokouksessa 13.–14.12.2012 tehtäviä päätöksiä siitä, millaisella suunnitelmalla kohti todellista talous- ja rahaliittoa edetään. Aloitteet kilpailukykyä palauttavien rakenneuudistusten nopeuttamiseksi ovat erittäin tärkeitä, sillä niiden avulla voidaan elvyttää euroalueen maiden kasvupotentiaalia ja parantaa työllisyystilannetta. Yleisesti ottaen kaikkien euroalueen maiden on

varmistettava, että niiden työ- ja hyödykemarkkinat pystyvät sopeutumaan ja toimimaan joustavasti ja tehokkaasti rahaliitossa. Vakauttamistoimia jatkamalla julkisen talouden rahoitusasetmat pystytään odotettavasti tervehtyttämään vakaus- ja kasvusopimuksen velvoitteiden ja vuoden 2012 talouspolitiikan EU-ohjausjakson suositusten mukaisesti. Merkittävää edistystä on jo saavutettu kilpailukyvyyn parantamisessa sekä sisäisten ja ulkoisten tasapainottomuuksien korjaamisessa. Eurooppa-, rakenne- ja finanssipoliittisten uudistustoimien odotetaan tukevan toisiaan ja lähettävän markkinoille vahvan signaalin.

I TALOUSKEHITYS EUROALUEEN ULKOPUOLELLA

Maailmantalouden hidas kasvu jatkuu. Luottamuksen heikkeneminen hidasti talouden elpymistä koko maailmassa vuoden 2012 aikana. Maailmankauppa väheni edelleen, kun kehittyneiden talouksien kasvun hidastuminen levisi myös kehittyville markkinoille. Uusimmat kyselytulokset viittaavat maailmantalouden kasvun pysymiseen vaimeana, kun mielialat ovat vakiintuneet heikolle tasolle vuoden viimeisellä neljänneksellä. Jatkossa maailmantalouden odotetaan vahvistuvan vain vähitellen, kun kehittyviin talouksiin ennustetaan kehittyneitä talouksia voimakkaampaa kasvua. Maailmanlaajuinen kokonaisinflaatio, joka hidastui aiemmin vuonna 2012, on viime kuukausina nopeutunut, mikä johtuu lähinnä energian hintakehityksestä.

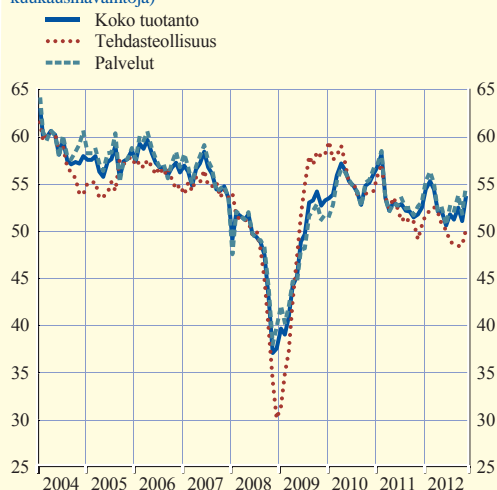
I.1 MAAILMANTALOUDEN KEHITYS

Maailmantalous kasvaa edelleen hitaasti ja toimeliaisuus on vähäistä verrattuna viime vuodenvaihteen nykyistä lupaavammilta näyttäneisiin kasvulukuihin. OECD-alueella vuosineljänneksen BKT:n kasvu nopeutui vuoden 2012 kolmannella neljänneksellä 0,2 %, eli saman verran kuin edellisellä vuosineljänneksellä. Kasvu oli kuitenkin hitaampaa kuin vuoden kolmena ensimmäisenä kuukautena, jolloin kasvuvauhti oli 0,4 %. Vuoden mittaan Euroopan kriisin heijastusvaikutukset heikensivät taloudellista toimeliaisuutta ja luottamusta, ja globaali kasvu hidastui. Työmarkkinatilanne, lisääntynyt epävarmuus ja meneillään olevat taseiden korjaukset jarruttavat edelleen kasvuvauhtia varsinkin monissa kehittyneissä talouksissa. Samalla BKT:n kasvu kehittyvissä talouksissa on hidastunut. Osittain tämä johtuu aiemmista politiikan tiukennuksista, mutta myös epävarmuuden lisääntymisestä ja luottamuksen heikkenemisestä. Maailmantalouden asteittaisen elpymisen odotetaan jatkuvan, tosin eri maissa huomattavasti vaihtelevin kasvunopeuksin. Kehittyvillä markkinoilla talouden odotetaan kasvavan kehittyneitä markkinoita voimakkaammin ja edistävän näin ollen myös enemmän maailmantalouden kasvua.

Uusimpien kyselytulosten mukaan maailmanlaajuinen talouskasvu näyttää jatkuvan vaimeana, kun mielialat ovat vakiintuneet heikolle tasolle vuoden viimeisellä neljänneksellä. Yleistä teollisuustuotannon kasvua kuvaava ostopäälliköiden indeksi (PMI) nousi marraskuussa 53,7:ään lokakuun

Kuvio 1. Koko tuotantoa koskeva ostopäälliköiden indeksi

(diffuusioindeksi, kausivaihtelusta puhdistettuja tietoja, kuukausihavaintoja)

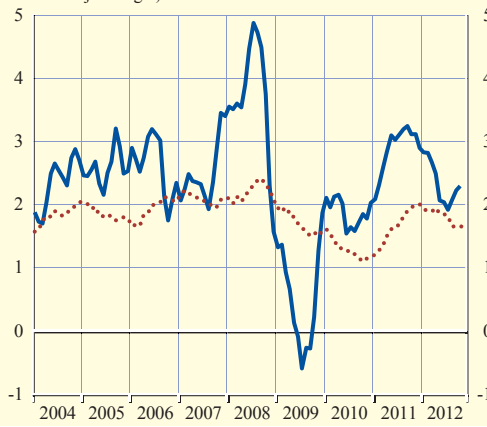

Lähde: Markit.

Kuvio 2. Kansainvälinen hintakehitys

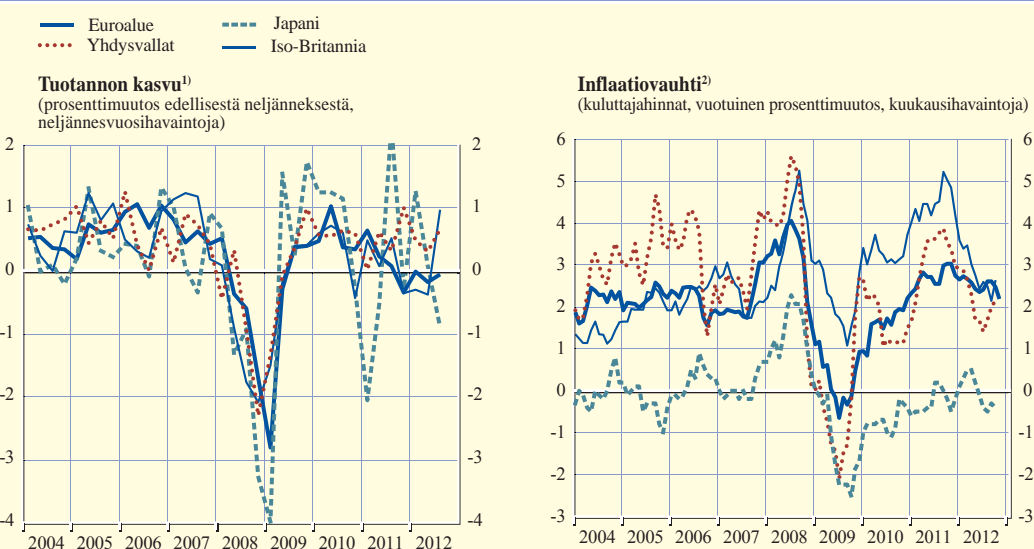
(kuukausihavaintoja, vuotuinen prosenttimuutos)

— OECD-maiden kuluttajahinnat (kaikki erät)
 OECD-maiden kuluttajahinnat (pl. elintarvikkeet ja energia)

Lähde: OECD.

Kuvio 3. Keskeisten teollistuneiden talouksien kehitys pääpiirteittäin

Lähteet: Kansalliset tiedot, BIS, Eurostat ja EKP:n laskelmat.

- 1) Eurostatin tiedot euroalueen ja Ison-Britannian osalta; Yhdysvaltain ja Japanin osalta kansalliset tiedot. BKT-luvut on puhdistettu kausivaihtelusta.
- 2) YKHI euroalueen ja Ison-Britannian osalta; kansallinen kuluttajahintaindeksi Yhdysvaltain ja Japanin osalta.

51,0:sta. Liiketoimintaolot paranivat eniten palvelusektorilla, joka on kasvanut 40 kuukautena peräkkäin, ja marraskuussa sen kasvu oli nopeinta kahdeksaan kuukauteen. Samalla tehdasteollisuuden ostopääällikköiden indeksi osoitti alan supistuneen jo kuudentena peräkkäisenä kuukautena, kun kotimaan markkinoiden heikkous ja vähenevä ulkomaankauppa vaikuttivat kielteisesti tuotantoon. Paremmiin tulevaisuutta ennakoiva yleisesti uusia tilauksia koskeva PMI-indeksi on osoittanut joitakin vakiintumisen merkkejä, ja marraskuussa se oli 52,2. Kasvuvauhti on silti edelleen vaatimaton ja viittaa kasvun pysymiseen lähitulevaisuudessa maltillisena.

Vuonna 2010 alkanut maailmankaupan laantuminen kiihtyi vuonna 2012. Vuoden kolmannella neljänneksellä maailmankaupan kehitys heikkeni jyrkästi. CPB Netherlands Bureau for Economic Policy Analysis -tutkimuslaitoksen tietojen mukaan maailman tavara- ja palvelukauppa väheni silloin 0,2 % verrattuna toiseen vuosineljännekseen, jolloin se oli kasvanut 0,5 %. Viime vuoden aikana maailmanlaajuinen tuonti väheni huomattavasti jyrkemmin kuin yleinen toimeliaisuus heikkeni. Suuri epävarmuus varsinkin Euroopassa ja heikko luottamus näyttävät hillinneen kestävien ja investointituotteiden kysyntää, mikä on vähentänyt maailman kauppavirtoja (ks. myös kehikko 1). Lyhyen aikavälin kyselytulokset viittaavat kaupankäynnin jatkumiseen vaimeana, ja tehdasteollisuuden vientitilauksia kuvaava yleinen ostopääällikköiden indeksi on nyt pysytellyt talouskasvun ja taantuman välisen rajan alapuolella jo kahdeksan peräkkäisen kuukauden ajan.

Yleinen inflaatio on nopeutunut tasaisesti vuositasolla elokuusta alkaen, kun se oli aiemmin vuonna 2012 hidastunut. Tämä kokonaisinflaation kehityssuuntaus johtuu suureksi osaksi taustalla vaikuttavasta energian hintakehityksestä. OECD-alueen vuotuinen inflaatio oli lokakuussa 2,3 %, kun se oli ollut vuoden aikana syyskuuhun mennessä 2,2 %. Ilman elintarvikkeiden ja energian hintoja laskettu vuotuinen inflaatiövauhti nopeutui hieman lokakuussa ja oli 1,7 %. Myös useilla kehittyvillä markkinoilla vuotuinen inflaatiövauhti nopeutui, Kiinaa lukuun ottamatta.

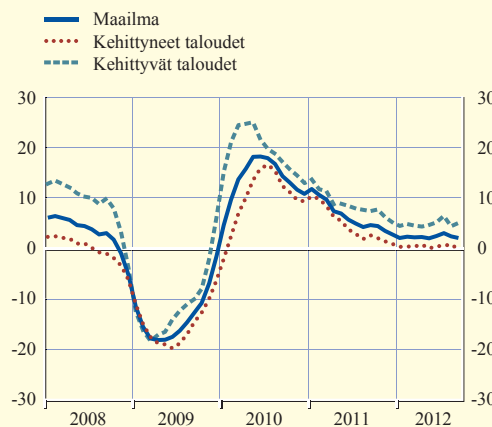
Kehikko 1.

MAAILMANKAUPPA: VIIMEAIKAINEN KEHITYS JA LYHYEN AIKAVÄLIN NÄKYMÄT

Kahden viime vuoden aikana maailmankaupan kasvu on hidastunut laaja-alaisesti. Tuonin vuotuinen kasvu hidastui maailmanlaajuisesti sekä kehittyneissä että kehittyvissä talouksissa, mikä johti heikkoon ulkomaisen kysynnän kasvuun euroalueen vientimarkkinoilla. Vuoden 2012 toisella neljänneksellä se kasvoi edellisestä neljänneksestä 0,5 % (ks. kuvio A). Tässä kehikossa arvioidaan ulkomaankaupan viimeaikaisen vaimenemisen taustatekijöitä ja tutkitaan niiden vaikutuksia maailmankaupan lyhyen aikavälin näkymiin. Kaiken kaikkiaan ulkomaankaupan vaimeneminen on ollut maantieteellisesti laaja-alaista, ja siihen ovat myötävaikuttaneet sekä investointikysynnän puute että varastojen heikko kehitys. Ulkomaankaupan lyhyen aikavälin kuvaajat ovat vakiintumassa lähelle alinta tasoaan kolmeen vuoteen ja kasvu hidastuu laajasti sekä pitkäaikaisesti, joten lyhyen aikavälin näkymät ovat heikot.

Kuvio A. Maailman tavaratuonti

(vuotuinen prosenttimuutos (kolmen kuukauden liukuva keskiarvo); suhdanne- ja työpäivätasoitettu)

Lähde: Central Planning Bureau (CPB, Alankomaat).
Huom. Tuorein havainto syyskuulta 2012.

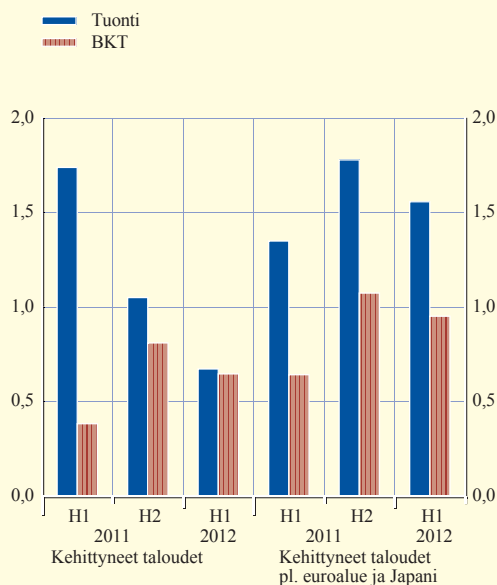
Ulkomaan kaupan viimeaikaisen suhteellisen heikkouden taustatekijät

Viime vuosineljänneksillä ulkomaankaupan kasvu ei ole vain hidastunut absoluuttisesti, vaan se on myös ollut heikkoa maailmantalouden kasvuun verrattuna. Ennen maailmanlaajuisesta finanssi-kriisiä keskimääräinen maailmanlaajuisen tuonin kasvun suhde BKT:n kasvuun oli 1,8 % (ajan-jaksolla 1987–2007). Vuoden 2012 kuuden ensimmäisen kuukauden aikana suhdeluku putosi 1,0:aan, ja ulkomaankaupan heikkeneminen suhteessa BKT:hen on ollut erityisen korostunutta kehittyneissä talouksissa vuoden 2011 puolivälistä lähtien. Euroalueella tuonin kasvun hidastui tällä ajanjaksolla merkittävästi BKT:n kasvua enemmän. Siten euroalueen kehityksellä on ollut suurempi negatiivinen vaikutus kehittyneiden talouksien yhteenlaskettuun tuontiin kuin yhteenlaskettuun BKT:hen, mikä selittää osittain ulkomaankaupan supistumista suhteessa talouskasvuun. Jos laskuista jätetään pois euroalue ja Japani (jossa BKT ja ulkomaankauppa kärsivät vuonna 2011 tapahtuneesta luonnonkatastrofista), tuonin kasvu kehittyneissä talouksissa ei enää näytä heikolta suhteessa talouskasvuun (ks. kuvio B). Myös kehittyvissä talouksissa ulkomaankaupan suhteellinen heikkeneminen oli korostunutta, joskin maantieteellisesti laaja-alaisempaa ja jossain määrin vaikutuksiltaan voimakkaampaa Keski- ja Itä-Euroopassa.

Ulkomaankaupan kehityksen ja talouskasvun yhteyden voimakkuus riippuu osittain siitä, mitkä kysyntäerät ovat BKT:n kasvun muutosten taustalla. Monissa kehittyneissä talouksissa kasvun hidastuminen johtui sellaisten kysyntäerien kasvuvaihtelun vähenemisestä, joissa tuonin osuus on suhteellisen korkea. Niitä ovat erityisesti varastot ja kiinteät investoinnit, joiden supistuminen vähentää voimakkaammin tuonin kuin BKT:n kasvua. Tämä tekijä selittää ulkomaankaupan vaimenemista kehittyneissä talouksissa ja erityisesti euroalueella, jossa investointien kasvu kääntyi negatiiviseksi vuoden 2011 puolivälissä johtaen tuonin supistumiseen. Investointien kasvun hiipuminen voidaan liittää osittain yritysten luottamuksen heikkenemiseen euroalueen rahoitus-

Kuvio B. Tuonnin ja BKT:n kasvu kehittyneissä talouksissa

(kuuden kuukauden jakson muutos edellisestä kuuden kuukauden jaksosta prosentteina)

Lähteet: Eurostat, Haver Analytics ja EKP:n laskelmat.

Kuvio C. Lyhyen aikavälin ulkomaankaupan kuvaaja ja maailmankauppa

(prosenttimuutos)

Lähteet: CPB, J.P. Morgan, Haver Analytics, IMF ja EKP:n laskelmat.

Huom. PMI-indeksi on ilmoitettu poikkeamana neutraalia tilannetta kuvaavasta kynnyksarvosta 50. Kaikki kuukausittaiset indikaattorit on normalisoitu yksikkövarianssiin ja kuvattu oikeanpuoleisella asteikolla.

markkinoiden jännitteiden kiristymisen ja taloudellisen epävarmuuden lisääntymisen myötä. Kuten kehittyvilläkin markkinoilla varastojen kehitys näyttää osaltaan vaikuttaneen ulkomaankaupan vaimenemiseen, joskin kehitys on ollut epäyhtenäisempää eri alueilla ja toimialoilla.

Maailmankaupan näkymät

Viimeaikaiset tiedot viittaavat siihen, että maailmankauppa pysyy heikkona lyhyellä aikavälillä. Keskeiset maailmankaupan lyhyen aikavälin indikaattorit ovat lähellä alimpia tasojaan kolmeen vuoteen. Esimerkiksi maailmanlaajuisen ostopäällikköiden indeksin uusia vientitilauksia koskeva indeksi laski heinä- ja elokuussa alle 47:ään eli viimeksi vuoden 2009 puolivälissä nähdylle tasolle (joskin aivan viime aikoina se on taas noussut). Muut indikaattorit, kuten Suezin kanavan läpi kuljetetun öljyn määrä sekä maailman tavarakaupan kuukausitiedot, osoittavat samankaltaisia historiallisesti alhaisia lukemia (ks. kuvio C). Kaiken kaikkiaan nämä indikaattorit kuvastavat heikkoa ulkomaisen kaupan kehitystä laajasti eri sektoreilla ja alueilla vuoden 2012 jälkipuoliskolla. Samaan aikaan viime kuukausina on kuitenkin saatu merkkejä maailmankaupan kasvun vakaantumisesta, mikä viittaa siihen, että aallonpohja on saatettu ohittaa kolmannella vuosineljänneksellä.

YHDYSVALLAT

Yhdysvalloissa BKT:n kasvu nopeutui vuoden 2012 kolmannella neljänneksellä. Yhdysvaltalaisen Bureau of Economic Analysis -taloustutkimuslaitoksen toisen arvion mukaan BKT:n määrä kasvoi vuoden 2012 kolmannella neljänneksellä vuositasolle korotettuna 2,7 %, kun se oli toisella vuosineljänneksellä kasvanut 1,3 %. Toisessa arvioissa BKT:n kolmannen vuosineljänneksen kasvunopeus korjattiin 0,7 prosenttiyksikköä nopeammaksi, koska varastoinvestointien ja nettoviennin osuudet olivat aiemmin arvioitua suuremmat. Kasvun nopeutuminen toiseen vuosineljännekseen verrattuna

johtui pääasiassa kotitalouksien kulutuksen myönteisestä kehityksestä, joka kasvatti BKT:tä 1,0 prosenttiyksikköä, ja julkisen kulutuksen (0,7 prosenttiyksikköä) sekä varastoinvestointien (0,8 prosenttiyksikköä) lisääntymisestä. Taloudellista toimeliaisuutta vilkastuttivat kolmannella vuosineljänneksellä myös yksityisten asunoinvestointien kasvu ja nettoviennin hienoinen positiivisuus. Toisaalta yksityiset investoinnit muuhun kuin asuntoihin heikensivät BKT:tä 0,2 prosenttiyksikköä, eli aiemmin arvioitua enemmän. Käytettävissä olevien henkilökohtaisten tulojen kasvu jäi vaatimattomaksi ja kotitalouksien säästämisaste heikkeni toisen vuosineljänneksen 3,8 prosentista 3,6 prosenttiin.

Jatkossa maltillisen elpymisen odotetaan jatkuvan kotimaisen kysynnän asteittaisen kasvun tukemana samalla, kun taseiden korjaustoimien rasitukset vähitellen hellittävät. Velkakattoa koskevan keskustelun ajautumisesta poliittiseen patitilanteeseen ja finanssipolitiikan tiukentamisesta vuoden 2013 alusta johtuva suuri epävarmuus jarruttaa todennäköisesti lyhyellä aikavälillä kasvua, mutta asuntomarkkinoilla tapahtuneen käänteen odotetaan piristävän taloutta. Asuntojen hinnat ovat saavuttaneet aallonpohjan vuonna 2012, ja asuntokauppa sekä asuntojen rakentaminen ovat vilkastumassa. Tämä yhdessä työmarkkinatilanteen asteittaisen kohenemisen kanssa parantaa todennäköisesti kuluttajien luottamusta, joka on viime kuukausina alkanut parantua.

Lokakuussa vuotuinen kuluttajahintainflaatio nopeutui syyskuun 2,0 prosentista 2,2 prosenttiin, mikä johtui pääasiassa energian hintojen vuositasolla 4,0 prosentin noususta. Bensiinin hinta nousi vuositasolla 9,1 %, kun taas sähkön ja maakaasun hinnat laskivat lokakuussa. Elintarvikkeiden hintojen vuotuinen inflaatio nopeutui lokakuussa ensimmäistä kertaa vuonna 2012 syyskuun 1,6 prosentista 1,7 prosenttiin. Ilman elintarvikkeiden ja energian hintoja laskettu vuotuinen kuluttajahintainflaatio pysyi ennallaan 2,0 prosentissa. Lyhyellä aikavälillä elintarvikkeiden ja energian hinnannousun odotetaan pitävän vuosi-inflaation yli 2 prosentin lukemissa. Toisaalta tuote- ja työmarkkinoiden huomattavan ylikapasiteetin arvioidaan edelleen hillitsevän hinnannousupaineita.

Yhdysvaltojen keskuspankin avomarkkinakomitea (FOMC) ilmoitti 24.10.2012, että taloudellinen toimeliaisuus on edelleen maltillisesti piristynyt samalla, kun työllisyyden kasvu on ollut hidasta ja työttömyys on edelleen suurta. FOMC totesi, että se jatkaa syyskuisen ilmoituksensa mukaisesti valtiosidonnaisten laitosten liikkeeseen laskemien kiinteistövakuudellisten arvopaperien ostamista 40 miljardilla dollarilla kuukaudessa. Se ilmoitti myös jatkavansa ohjelmaa hallussaan olevien arvopaperien keskimääräisen maturiteetin pidentämiseksi vuoden loppuun saakka ja nykyistä politiikkaansa valtiosidonnaisten laitosten maksamien lainapäämien ja kiinteistövakuudellisten velkojen uudelleensijoittamiseksi. FOMC päätti myös pitää federal funds -koron tavoitevaihteluvälin ennallaan 0–0,25 prosentissa, ja ilmoitti odottavansa federal funds -koron pysyvän poikkeuksellisen matalana ainakin vuoden 2015 puoliväliin.

JAPANI

Japanissa ensimmäiset alustavat tiedot osoittivat BKT:n vähentyneen vuoden 2012 kolmannella neljänneksellä vuosineljänneksitasolla 0,9 %, kun se oli edellisellä neljänneksellä lisääntynyt 0,3 %. Talouskasvua heikensivät pääasiassa viennin jyrkkä heikkeneminen ja yksityisten liiketoimintainvestointien sekä kotitalouksien kulutuksen väheneminen. Viennin heikkous yhdessä tuonnin kasvun kanssa heijastui myös vaihtotaseeseen, joka kääntyi syyskuussa negatiiviseksi ensimmäistä kertaa sitten sarjan aloituksen vuonna 1985. Neljättä vuosineljänneksistä koskevat uusimmat indikaattorit osoittavat toimeliaisuuden heikkouden jatkuvan teollisuustuotantoa lukuun ottamatta. Lokakuussa teollisuustuotanto lisääntyi edelliseen kuukauteen verrattuna 1,8 % pääosin muutaman sektorin, kuten elektroniikkaosien ja -laitteiden, ansiosta. Kaupan alijäämäisyys koheni hieman lokakuussa ja oli kausivaihteluista korjattuna 624 miljardia jeniä, kun reaalin vienti väheni 2,9 % ja reaalin tuonti väheni 9,8 % kuukausitasolla. Tehdasteollisuuden PMI laski marraskuussa alimmilleen 19 kuu-

kauteen ja oli 46,5. Tehdasteollisuuden Reuters Tankan -diffuusioindeksi jatkoi laskuaan marraskuussa ja päätyi lukemaan -19. Jatkossa kasvun odotetaan vähitellen elpyvän samalla, kun globaali kysyntä kasvaa.

Vuotuinen kuluttajahintainflaatio hidastui lokakuussa -0,4 prosenttiin, kun taas ilman elintarvikkeiden, juomien ja energian hintoja laskettu vuotuinen kuluttajahintainflaatio nopeutui edellisen kuukauden -0,6 prosentista -0,5 prosenttiin. Inflaation arvioidaan lyhyellä aikavälillä pysyttelevän hieman alle tai noin 0 prosentissa. Viimeisimmässä rahapoliittisessa kokouksessaan Japanin keskuspankki päätti pitää vakuudettomien yön yli -luottojen tavoitekoron ennallaan noin 0–0,1 prosentissa.

ISO-BRITANNIA

Isossa-Britanniassa BKT:n kasvu nopeutui toisen arvion mukaan vuosineljänneksellä 1,0 % vuoden 2012 kolmannella neljänneksellä, mikä johtui pääasiassa yksityisen kulutuksen ja viennin kasvusta. Yleistä kasvua kiihdyttivät pääasiassa tilapäiset tekijät, kuten työpäivien vaihtelun vaikutus ja sitä vähäisemmässä määrin Lontoon Olympialaiset, mutta kasvuvire pysyy heikkona. Viimeaikaiset kuukausi-indikaattorit, kuten vähittäismyynnin määrä ja liiketoimintaa ja kuluttajia koskevat kyselytulokset, ovat useimmissa tapauksissa tuottaneet pettymyksen. Työmarkkinatilanne on kuitenkin hieman kohentunut ja työttömyysaste on syyskuuhun 2012 päättyneiden kolmen kuukauden aikana laskenut 0,1 prosenttiyksikköä 7,8 prosenttiin. Talouden elpymisen arvellaan etenevän hyvin hitaasti, kun tiukkojen lainaehtojen, edelleen jatkuvan kotitalouksien taseiden korjaamisen, finanssipolitiikan merkittävän tiukentamisen ja ulkoisen kysynnän vähäisyyden odotetaan rajoittavan kotimaista kysyntää.

Vuotuinen kuluttajahintainflaatio nopeutui lokakuussa 2,7 prosenttiin syyskuun 2,2 prosentista. Samalla ilman energian ja jalostamattomien elintarvikkeiden hintoja laskettu kuluttajahintainflaatio nopeutui 2,2 prosentista 2,8 prosenttiin. Inflaation nopeutuminen johtui pääasiassa yliopistojen lukukausimaksujen noususta. Inflaatiovauhdin jyrkkä hidastuminen viimeksi kuluneen vuoden aikana näyttää päättyneen. Hitaan palkkakehityksen, käyttämättömän kapasiteetin ja taloudellisen toimeliaisuuden hitaan elpymisen odotetaan silti keskipitkällä aikavälillä hillitsevän inflaatiopaineita. Englannin pankin rahapolitiikan komitea päätti kokouksessaan 8.11.2012 pitää ohjaukskorkonsa 0,5 prosentissa ja arvopapereiden osto-ohjelmansa 375 miljardin punnan suuruisena.

MUUT EU-MAAT

Muissa euroalueeseen kuulumattomissa maissa kasvu on ollut viime aikoina suhteellisen heikkoa ja talouden ennustetaan elpyvän hitaasti. Talousnäkymät vaihtelevat kuitenkin huomattavasti alueen sisällä, kun joissakin maissa vallitsee taantuma ja toiset kasvavat tasaisesti.

Ruotsin ja Tanskan BKT:t ovat viime aikoina kasvaneet eri tahtiin, mutta kasvun odotetaan jäävän lähitulevaisuudessa kummassakin maassa suhteellisen vaimeaksi. Tanskassa vuosineljänneksellä laskettu BKT supistui vuoden 2012 toisella neljänneksellä 0,4%, kun taas Ruotsissa se kasvoi toisella neljänneksellä 0,7 % ja kolmannella neljänneksellä 0,5 %. Kummankin maan vienti on viime vuosineljänneksen aikana nopeuttanut kasvua, mutta lyhyellä aikavälillä tämän vaikutuksen odotetaan hiipuvan. Lokakuussa 2012 YKHI-inflaatio oli Tanskassa 2,3 % ja Ruotsissa 1,2 %.

Suurimmissa Keski- ja Itä-Euroopan maissa BKT:n kasvu on ollut viime aikoina hidasta, mutta maiden väliset erot ovat edelleen suuret. Vuoden 2012 kolmannella neljänneksellä BKT supistui Tšekissä vuosineljänneksellä 0,3 %, Unkarissa 0,2 % ja Romaniassa 0,5 %, mutta Puolassa BKT kasvoi 0,4 %. Kaiken kaikkiaan heikko ulkomainen ja kotimainen kysyntä, työmarkkinoiden heikkous ja meneillään oleva julkisen talouden tasapainottaminen hidastavat toimeliaisuutta ja elpyminen jää todennäköisesti hitaaksi.

Keskimäärin inflaatio on jatkunut suurimmissa Keski- ja Itä-Euroopan maissa nopeana. Lokakuussa vuotuinen YKHI-inflaatio hidastui Puolassa 3,4 prosenttiin ja pysyi Tšekissä suhteellisen vakaana 3,6 prosentissa. Unkarissa se nopeutui 6,0 prosenttiin ja Romaniassa 5,0 prosenttiin. Yleisesti katsoten inflaatiopaineita ovat lisänneet viime aikoina tapahtuneet elintarvikkeiden hintojen, välillisten verojen ja säänneltyjen hintojen nousu, kun taas suhdanteiden heikkous hillitsee inflaatiota useimmissa Keski- ja Itä-Euroopan maissa.

Pienissä Keski- ja Itä-Euroopan maissa talouden elpyminen jatkuu, mutta näkymät ovat edelleen hauraat etenkin työmarkkinoilla. BKT:n vuosineljänneksen kasvu nopeutui vuoden 2012 kolmannella neljänneksellä Latviassa 1,7 prosenttiin ja Liettuassa 1,3 prosenttiin. Bulgariassa kasvu oli juuri ja juuri positiivinen 0,1 %. Kyselytuloksiin perustuvat mittarit ovat viime kuukausina pysyneet suurin piirtein ennallaan ja työttömyysaste on ollut kaikissa kolmessa maassa edelleen itsepintaisen korkea. Inflaatio jatkoi lokakuussa hidastumistaan Latviassa ja päätyi 1,6 prosenttiin, mutta kiihtyi Bulgariassa 3,0 prosenttiin ja Liettuassa 3,2 prosenttiin.

MUUT EUROOPAN MAAT

Turkin talouskasvu hidastui edelleen vuoden 2012 toisella neljänneksellä, ja vuositasolla BKT kasvoi 2,9 %. Kahden edellisen vuosineljänneksen kasvulukemat olivat 5,0 % ja 3,3 %. Nettoviennin osuus kasvusta oli edelleen positiivinen ja jatkoi kasvuaan, mikä osoitti talouden tasapainottumisen jatkuvan. Inflaatio hidastui marraskuussa 2012 vuositasolla 6,4 prosenttiin syyskuun 9,2 prosentista ja lokakuun 7,8 prosentista, mikä johtui suureksi osaksi vertailuajankohdan vaikutuksista ja elintarvikkeiden hinnannousun hidastumisesta. Turkin keskuspankki on syyskuusta alkaen alentanut yli yön-korkoa (vaihteluvälin ylärajaa) kolmessa vaiheessa 20.11.2012 mennessä yhteensä 250 peruspisteellä 9,0 prosenttiin. Näin ollen korkoputki kapeni 400 peruspisteeseen levyiseksi. Jatkossa talouden odotetaan vähitellen elpävän edellyttäen, että ulkoinen ympäristö kehittyy myönteisesti.

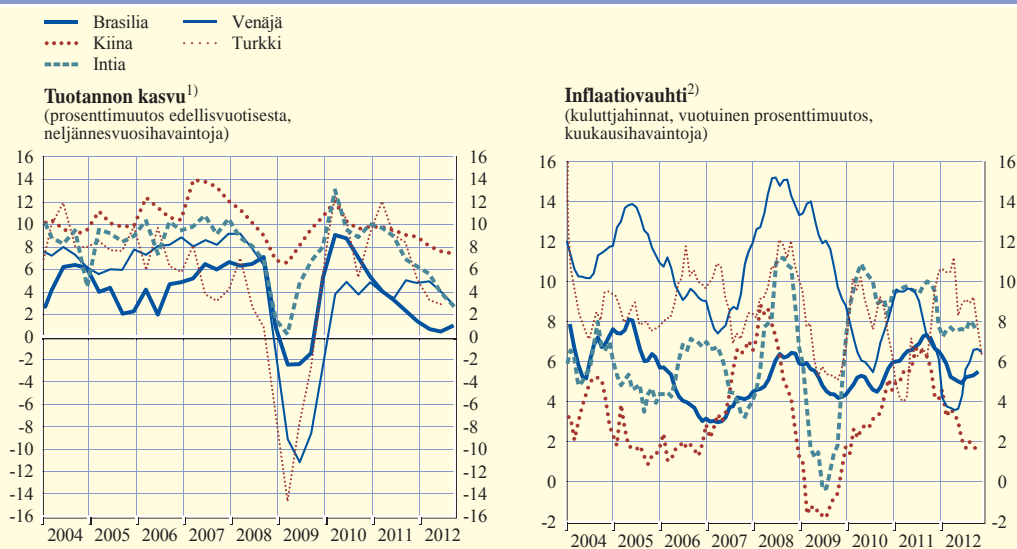
Alustavan arvion mukaan Venäjän BKT:n vuotuinen kasvu hidastui vuoden 2012 kolmannella neljänneksellä 2,9 prosenttiin, mikä merkitsi huomattavaa hidastumista verrattuna vuoden alkupuoliskon keskimäärin 4,5 prosentin kasvuun. Toisella vuosineljänneksellä kasvua vauhditti edelleen kotimainen kysyntä, kun taas nettovienti jarrutti sitä. Teollisuustuotannon kasvu hidastui merkittävästi lokakuussa ja päättyi vuositasolla 1,8 prosenttiin. Kuluttajahintainflaatio nopeutui edelleen, kun hallinnollisesti määrättyvät hinnat nousivat vuoden puolivälissä ja elintarvikkeiden hinnannousu kiihtyi. Syyskuun ja marraskuun välisellä jaksolla kuluttajahintainflaatio vakiintui noin 6,5 prosenttiin. Venäjän keskuspankki nosti 14.9.2012 kaikkia korkojaan 25 peruspisteellä. Jatkossa korkeat raaka-aineiden hinnat tukevat talouskasvua, mutta kiihtyvän inflaation hillitessä yksityistä kulutusta BKT:n kasvun odotetaan lyhyellä aikavälillä edelleen hidastuvan.

KEHITTYVÄ AASIA

Kehittyvässä Aasiassa taloudellinen toimeliaisuus oli maltillista vuoden 2012 kolmannella neljänneksellä, vaikka kasvu on joissakin maissa elpymässä. Viennin kasvu laantui, mikä johtui pääasiassa Euroopan ja Japanin heikosta kysynnästä. Kotimainen kysyntä jatkui kuitenkin vilkkaana monissa maissa, varsinkin Kiinassa ja Indonesiassa, mikä tasoitti osittain maailmantalouden kielteisiä vaikutuksia. Vuotuiset inflaatiovauhdit laantuivat edelleen vuoden kolmannella neljänneksellä, kun taloudellinen toimeliaisuus oli heikkoa ja hinnat vakiintuivat maailman raaka-ainemarkkinoilla. Väistyvien inflaatiopaineiden ja talousnäkyviä heikentävien riskien vuoksi jotkin alueen keskuspankit ovat löysentäneet talouspolitiikkaansa.

Kiinassa yhä useammat mittarit vahvistavat kasvun olevan kääntymässä nousuun. BKT:n kasvu hidastui hieman, vuoden 2012 kolmannella neljänneksellä vuositasolla 7,4 prosenttiin edellisen nel-

Kuvio 4. Keskeisten kehittyvien talouksien kehitys pääpiirteittäin

Lähteet: Instituto Brasileiro de Geografia e Estatística, National Bureau of Statistics of China, Indian Ministry of Commerce and Industry, Central Statistical Organization, Federal State Statistics Service and Turkish Statistical Institute.

- 1) Brasilian ja Kiinan tiedot on puhdistettu kausivaihtelusta. Intian, Venäjän ja Turkin tiedot perustuvat kausivaihtelusta puhdistamattomiin lukuihin. Tuorein havainto Turkin tapauksessa vuoden 2012 toiselta neljännekseltä, muutoin kolmannelta neljännekseltä.
- 2) Intian osalta tukkuhintaindeksin mukainen inflaatio. Tuorein havainto lokakuulta 2012 Brasilian, Kiinan ja Intian osalta, marraskuulta 2012 Venäjän ja Turkin osalta.

jänneksen 7,6 prosentista. Tämä seikka kätkee kuitenkin talouden vakaan peruskasvun, joka oli toiseen vuosineljännekseen verrattuna ja kausivaihteluista puhdistettuna 2,2 %, eli paras kasvutulos vuoteen. EKP:n arvioiden mukaan kolmannen vuosineljänneksen kasvua tuki pääasiassa kotimainen kysyntä, jota kulutus ja pääomanmuodostus tukivat suurin piirtein yhtä paljon, ja myös nettoviennin osuus oli hieman positiivinen. Yleinen ulkomaankaupan kehitys oli myönteistä, mutta maakohtaisissa tuloksissa oli suuria eroja. Vienti kasvoi kolmannelta neljänneksellä vuositasolla 4,5 %, ja lokakuussa kasvu nopeutui 11,5 prosenttiin. Kolmannelta vuosineljänneksellä vienti Yhdysvaltoihin ja Aasiaan kasvoi, mutta euroalueelle se väheni 17,1 %. Lokakuussa supistuminen kuitenkin tasoittui 10,6 prosenttiin. Teollisuustuotannon kasvu on nopeutunut elokuusta alkaen, ja teollisuustuotannon ostopäällikköiden indeksit ovat nousseet kasvun ja taantuman välisen raja-arvon 50 yläpuolelle, mikä viittaa jatkossa teollisuuden elpymiseen. Asuntomarkkinatilanne on kohentunut ja vuositasolla myyntimäärät ovat kesän jälkeen taas kasvaneet, kun asuntojen hinnat ovat kesäkuusta alkaen kuukausi kuukaudelta nousseet. Vuotuinen kuluttajahintainflaatio on edelleen hidastunut ja lokakuussa se oli 1,7 %. Tuottajahintainflaatio on pysynyt sitten kuluvan vuoden maaliskuun negatiivisena. Vaihtotaseen ylijäämä kasvoi kolmannelta vuosineljänneksellä 70,6 miljardiin dollariin kauppataaseen kohenemisen ansiosta. Kiinan renminbin kurssin vähäinen heikkeneminen Yhdysvaltain dollariin nähden toukokuun ja heinäkuun välisenä aikana on tasoittunut kokonaan. Reaalinen efektiivinen valuuttakurssi heikkeni hieman kolmannelta vuosineljänneksellä. Kokonaisvaluuttavarannot kasvoivat kolmannelta vuosineljänneksellä 45 miljardia dollaria ja olivat syyskuun lopussa 3 290 miljardia Yhdysvaltain dollaria.

Intiassa BKT:n kasvu on hidastunut seitsemänä peräkkäisenä vuosineljänneksenä vuoden 2010 viimeisen neljänneksen 10,0 prosentista vuoden 2012 kolmannen neljänneksen 2,8 prosenttiin, mikä johtui ulkoisen ympäristön heikkoudesta ja rahapolitiikan tiukentumisen viivästyneistä vaikutuksista. Kulutuksen kasvu hidastui hieman 3,7 prosenttiin ja nettovienti heikkeni edelleen viennin kasvun

hidastuttua 4,3 prosenttiin toisen vuosineljänneksen 10,1 prosentista. Investointien kasvu sitä vastoin nopeutui toisen vuosineljänneksen 0,7 prosentista 4,1 prosenttiin. Intian keskuspankin ensisijainen inflaatiomittari, vuotuinen tukkuhintainflaatio, hidastui lokakuussa 7,5 prosenttiin syyskuun 7,8 prosentista. Silti inflaation nopeutumisriski on edelleen olemassa taustalla vaikuttavien palkannousupaineiden ja tarjontaa haittaavien tuotantokapeikkojen vuoksi. Intian keskuspankki on pitänyt keskeisen ohjauksorkonsa 8 prosentissa huhtikuusta 2012.

Koreassa BKT:n kasvu hidastui vuoden 2012 kolmannella neljänneksellä vuositasolla 1,6 prosenttiin, kun kasvu oli ollut toisella vuosineljänneksellä 2,3 %. Hidastuminen johtui pääasiassa investoinneista. Etenkin toimitilainvestoinnit, jotka olivat toisella vuosineljänneksellä vähentyneet 3,5 %, vähenivät edelleen 6,0 prosentilla. Tämä kasvuvauhti on hitain vuosineljänneksellä sitten vuoden 2009 neljännen neljänneksen. Vuotuinen kuluttajahintainflaatio alitti tavoitetason (2–4 %) ja oli marraskuussa 2012 vuositasolla 1,6 %. Korean keskuspankki laski lokakuussa ohjauksorkoaan 25 peruspisteellä 2,75 prosenttiin.

ASEAN-5-maista (Indonesia, Malesia, Filippiinit, Singapore ja Thaimaa) Indonesian talous jatkoi vahvaa kasvuaan (vuoden 2012 kolmannella neljänneksellä vuositasolla 6,2 %) sekä vilkkaan investointitoiminnan että yksityisen kulutuksen vauhdittamana. Malesiassa BKT:n kasvu hidastui kolmannella vuosineljänneksellä lähinnä viennin heikentymisen vuoksi hieman ja oli vuositasolla 5,2 % oltuaan toisella neljänneksellä 5,6 %. Epäsuotuisat ulkoiset olosuhteet heikensivät taloudellista toimeliaisuutta myös Singaporessa ja Thaimaassa. BKT:n kasvu hidastui kolmannella vuosineljänneksellä Singaporessa 0,3 prosenttiin ja Thaimaassa 3,0 prosenttiin.

Jatkossa kehittyvän Aasian talouskasvun odotetaan vähitellen elpyvän vahvan kotimaisen kysynnän, poliittisten kannustimien ja ulkoisen ympäristön kohenemisen ansiosta.

LÄHI-ITÄ JA AFRIKKA

Vaikka kysyntä OECD-maista on viime kuukausina laantunut, OECD-maiden ulkopuolinen öljyn kysyntä on jatkanut lisääntymistään ja tukee Lähi-idän ja Afrikan öljynviejäm maiden talouskasvua. Lisäksi elvyttävät raha- ja veropolitiikat sekä yksityisen sektorin vahva luottamus ovat vauhdittaneet talouskehitystä useimmissa alueen talouksissa heikosta maailmantalouden tilanteesta huolimatta. Kuluttajahintainflaatio on edelleen hidastunut useimmissa maissa vuoden 2012 kolmannella vuosineljänneksellä.

Vaikka Saudi-Arabia vähensi öljyntuotantoaan kuluvan vuoden kolmannella neljänneksellä, maan öljyntuotanto on pysynyt historiallisesti katsoen suurena. Myös suuret budjettilyijäämät ja hidas inflaatio ovat mahdollistaneet Saudi-Arabialle elvyttävän finanssipolitiikan jatkamisen. Kuluttajahinnat nousivat vuoden 2012 kolmannella neljänneksellä vuositasolla 3,3 %, kun ne olivat nousseet edellisellä neljänneksellä keskimäärin 4,6 %.

Alueen öljyntuotajamaiden talouskehitys vaihtelee. Euroopan supistuva kysyntä ja Syyrian sisäiset levottomuudet ovat hidastaneet kasvua niissä alueen maissa, jotka ovat huomattavan riippuvaisia Euroopasta, mutta muualla talouskehitys on pysynyt suhteellisen vahvana. Useimmissa öljyntuotajamaissa keskimääräinen inflaatiovauhti hidastui vuoden 2012 kolmannella neljänneksellä edelliseen neljännekseen verrattuna.

BKT:n kasvun odotetaan monissa öljynviejämaissa hidastuvan, kun öljyn tuotanto vähenee. Alueen muissa maissa odotetaan maltillista kasvua, kun kansainvälisen ympäristön tilanne kohenee ja kasvu vähitellen piristyy useimmissa siirtymävaiheessa olevissa arabimaissa.

LATINALAINEN AMERIikka

Latinalaisen Amerikan talouskasvu hidastui vuoden 2012 alkupuoliskolla. Hidastuminen johtui ulkomaisen kysynnän heikkenemisestä ja kotimaisen kysynnän vähäisyydestä. Vaikka hintakehitys maltillistui vuoden alkupuoliskolla raaka-aineiden ja elintarvikkeiden hintojen laskun ja talouskasvun hidastumisen myötä, inflaatio kiihtyi jälleen kolmannella vuosineljänneksellä, kun elintarvikkeiden ja maataloustuotteiden hinnat nousivat.

Brasiliassa BKT:n vuosineljänneksen kasvun nopeutui vuoden 2012 kolmannella neljänneksellä 0,6 prosenttiin edellisen neljänneksen 0,2 prosentista. BKT:n kasvua kiihdytti nettoviennin ja yksityisen kulutuksen positiivinen kehitys, mutta niiden vaikutusta tasoitti kiinteän pääoman bruttomuodostuksen hidastuminen. Vaikka inflaatio oli hidastunut vuoden 2012 alkupuoliskolla lähinnä raaka-ainehintojen laskun ja kasvun laantumisen vuoksi, hintapaineet kasvoivat jälleen pääasiassa maataloustuotteiden hintojen nousun vuoksi. Vuoden 2012 kolmannella neljänneksellä kuluttajahinnat nousivat vuositasolla 5,2 %, kun ne olivat nousseet toisella neljänneksellä 5,0 %. Brasilian keskuspankki alensi lokakuussa korkojaan vielä 25 peruspisteellä 7,25 prosenttiin.

Meksikossa BKT:n vuosineljänneksen kasvun hidastui edelleen vuoden 2012 kolmannella neljänneksellä 0,5 prosenttiin toisen neljänneksen 0,8 prosentista. Kasvun hidastuminen johtui pääasiassa palvelusektorin taantumisen ja maataloussektorin supistumisesta. Elintarvikkeiden hintojen voimakas nousu on aiheuttanut inflaatiopaineita. Kolmannella vuosineljänneksellä kuluttajahintainflaatio kiihtyi 4,6 prosenttiin toisen neljänneksen 3,9 prosentista. Talouskasvun hienoisesta maltillistumisesta huolimatta talouden vahvojen perustekijöiden odotetaan jatkossa tukevan Meksikon talouskasvua.

Argentiinassa BKT:n määrä supistui vuoden 2012 toisella neljänneksellä 0,8 %, kun investoinnit ja vienti supistuivat jyrkästi edellisvuotena käyttöön otettujen tuontirajoitusten kielteisen vaikutuksen vahvistuessa. Kolmannelta vuosineljännekseltä käytettävissä olevat kyselytulokset ja tilastotiedot osoittavat, että taloudellinen toimeliaisuus on todennäköisesti piristynyt jatkuvasta talouden taustatekijöiden heikkoudesta huolimatta. Vuosi-inflaatio pysyi vuoden kolmannella neljänneksellä ennallaan 10 prosentissa.

Latinalaisen Amerikan talouskasvun odotetaan nopeutuvan, kun maailmantalouden näkymät vähitellen kohenevat ja joissakin maissa viime aikoina toteutetut elvyttävät rahapoliittiset toimet alkavat vaikuttaa.

1.2 RAAKA-AINEMARKKINAT

Öljyn barrelihinta on vaihdellut lokakuun alusta 106 ja 116 dollarin välillä hintojen elvyttyä kolmannella vuosineljänneksellä kesäkuun 2012 pohjalukemista. Brent-raakaöljyn hinta oli 110 dollaria barretilta 5.12.2012. Hinta oli 2 % korkeampi kuin vuoden 2012 alussa mutta 13 % alempi kuin maaliskuussa saavutettu vuoden ennätys hinta. Keskipitkällä aikavälillä markkinaosapuolet odottavat öljyn hinnan hieman laskevan, ja joulukuun 2013 futuurihinta on 104 dollaria barretilta.

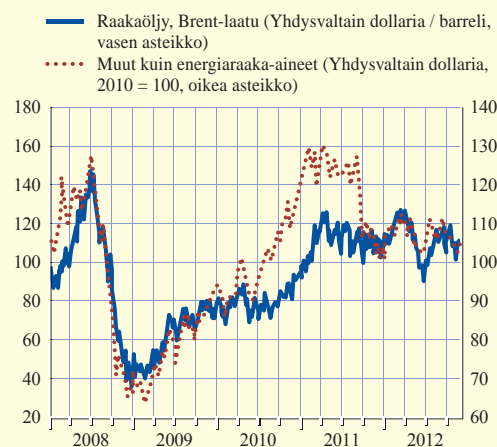
Lokakuusta alkaen mitatut öljyn hinnan vaihtelut johtuvat kysyntään ja tarjontaan liittyvistä tekijöistä. Kansainvälinen energiajärjestö (IEA) on toistuvasti korjannut pienemmiksi öljyn kysyntää koskevia ennusteitaan samalla, kun maailmantalouden tilanne on heikentynyt. Samalla öljyn kysynnästä johtuneen hinnanlaskun ovat enemmän kuin tasoittaneet Lähi-idän jatkuvat geopoliittiset jännitykset ja öljyn tarjonnan supistuminen. Erityisesti iranilaisten öljyntoimitusten heikkenemisestä johtuvaa OPEC-maiden tuotannon vajeusta ei ole täysin kyetty korvaamaan lisäämällä muiden jäsenmaiden tuotantoa. Viime aikoina maailmanlaajuiset öljyntoimitukset ovat lisääntyneet, kun ylläpitotöiden valmistuminen

Pohjanmerellä ja Yhdysvaltain tuotannon lisääntyminen on kasvattanut muualta kuin OPEC-maista tulevan öljyn tuotantoa. Nämä tekijät ovat tasoittaneet OPEC-tuotannon menetykset. Keskipitkällä aikavälillä IEA odottaa öljyntuotannon entisestään lisääntyvän varsinkin Pohjois-Amerikan ja Irakin tuotantokapasiteetin kasvun ansiosta. Vaikka mahdollisia tuotannon vajauksia koskeva suuri epävarmuus edelleen jatkuu, tämän pitäisi auttaa kasvattamaan OPECin käyttämättömän kapasiteetin määrää.

Muiden raaka-aineiden kuin energian hinnat laskivat lokakuussa ja marraskuussa ja tasoittivat vuoden 2012 kolmannella neljänneksellä tapahtuneet hinnannousut. Maataloudesta peräisin olevien raaka-aineiden hinnat laskivat edelleen tuotanto-olosuhteiden muuttuttua aiempaa suotuisammiksi.

Tämä tasoitti suurimman osan Yhdysvaltain kuivuudesta aiheutuneista kesä- ja heinäkuun hinnannousuista. Metallien hinnat ovat lokakuun alun jälkeen yleisesti hieman laskeneet, kun maailman talouskasvu koskeva lisääntynyt epävarmuus on herättänyt markkinoiden volatiliiteettia. Kaiken kaikkiaan muiden raaka-aineiden kuin energian hintaindeksi (dollarimääräisin hinnoin laskettuna) oli marraskuun lopussa 0,7 % korkeammalla kuin vuoden alussa.

Kuvio 5. Raaka-ainemarkkinoiden kehitys pääpiirteittäin

Lähteet: Bloomberg ja HWWI.

1.3 VALUUTTAKURSSIT

EURON EFEKTIIVINEN VALUUTTAKURSSI

Euron kurssi suhteessa useimpiin keskeisiin valuuttoihin on syyskuun 2012 alusta yleisesti vahvistunut. Euron nimellinen efektiivinen valuuttakurssi 5.12.2012 suhteessa euroalueen 20 merkittävim-

Taulukko 1. Euron valuuttakurssikehitys¹⁾

(päivähavaintoja, kansallinen valuutta euroa kohden, prosenttimuutos)

	Paino 20 maan valuutan efektiivisessä valuuttakurssi- indeksissä	Taso 5.12.2012	Euron vahvistuminen (+) / heikentyminen (-) 5.12.2012		
			31.8.2012 lähtien	2.1.2012 lähtien	Verrattuna vuoden 2011 keskiarvoon
Kiinan renminbi	18,8	8,140	1,7	-0,2	-9,5
Yhdysvaltain dollari	16,9	1,307	3,6	1,0	-6,1
Englannin punta	14,9	0,812	2,1	-2,8	-6,5
Japanin jeni	7,2	107,3	8,4	7,8	-3,3
Sveitsin frangi	6,5	1,213	1,0	-0,2	-1,6
Puolan zloty	6,2	4,120	-1,4	-7,9	0,0
Tšekin koruna	5,0	25,22	1,5	-1,1	2,6
Ruotsin kruunu	4,7	8,651	3,8	-3,1	-4,2
Korean won	3,9	1 414	-1,1	-5,4	-8,3
Unkarin forintti	3,2	282,6	-0,4	-10,1	1,2
Nimellinen efektiivinen valuuttakurssi ²⁾		98,4	2,2	-1,1	-4,9

Lähde: EKP.

1) Bilateraaliset valuuttakurssit laskevassa järjestyksessä perustuvat vastaavien valuuttojen kauppapainoihin 20 maan valuutan efektiivisessä valuuttakurssi-indeksissä.

2) Euron nimellinen efektiivinen valuuttakurssi euroalueen 20 tärkeimmän kauppakumppanimaan valuuttoihin nähden (20 maan valuutan efektiivinen valuuttakurssi-indeksi).

Kuvio 6. Euron efektiivinen valuuttakurssi ja sen jakauma¹⁾

(päivähavaintoja)

1999/I = 100

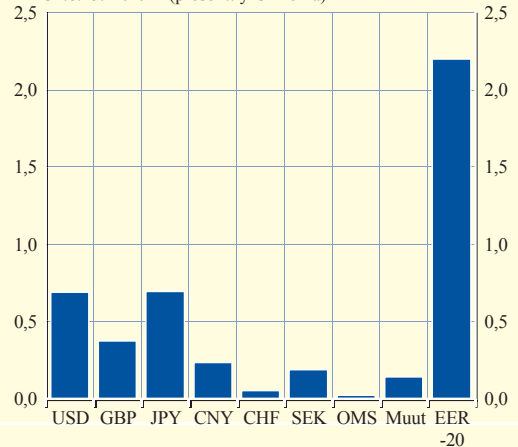

Lähde: EKP.

1) Indeksni nousu merkitsee euron vahvistumista euroalueen 20 tärkeimmän kauppakumppanimaan (ja kaikkien euroalueen ulkopuolisten EU-maiden) valuuttoihin nähden.

2) Vaikutus 20 maan valuutan efektiivisen valuuttakurssi-indeksin muutoksiin on esitetty erikseen euroalueen kuuden tärkeimmän kauppakumppanimaan valuuttaan nähden. Ryhmä "OMS" (Other Member States = muut jäsenvaltiot) käsittää euroalueen ulkopuolisten jäsenvaltioiden valuutat (Englannin puntaa ja Ruotsin kruunua lukuun ottamatta). Ryhmä "Muut" käsittää loput kuusi niistä euroalueen kauppakumppanimaiden valuutoista, jotka kuuluvat valuuttakurssi-indeksiin. Muutosten laskennassa on käytetty 20 maan valuutan efektiivisen valuuttakurssi-indeksin vastaavia kauppapainoja.

Valuuttakurssimuutosten vaikutus efektiivisen valuuttakurssi-indeksin muutoksiin²⁾
31.8.–5.12.2012 (prosenttisyksikkönä)

män kauppakumppanin valuuttoihin oli 2,2 % korkeampi kuin elokuun lopussa ja 4,9 % alempi kuin vuonna 2011 keskimäärin (ks. taulukko 1 ja kuvio 6).

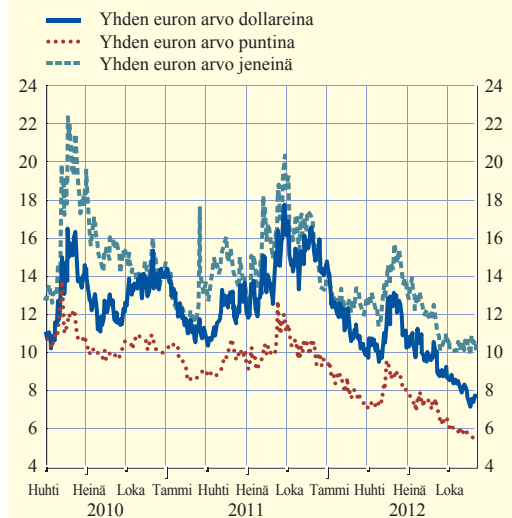
Viimeisten kolmen kuukauden aikana euron valuuttakurssin muutosten taustalla olivat edelleen lähinnä markkinoiden vaihtelevat käsitykset euroalueen maiden finanssipolitiikan ja talouden näkymistä ja odotettavissa olevista tuottoeroista euroalueen ja muiden kehittyneiden talouksien välillä. Samalla valuuttaoptioiden hintoihin perustuvana implisiittisenä volatilitieettina mitattu markkinoiden volatilitieetti alitti edelleen historialliset keskiarvot (ks. kuvio 7).

Euroalueen kansainvälistä kustannus- ja hintakilpailukykyä mittaavista indikaattoreista kuluttajahintojen kehitykseen perustuva euron reaalin efektiivinen valuuttakurssi (suhteessa euroalueen 20 merkittävimmän kauppakumppanimaan valuuttoihin) oli marraskuussa 2012 noin 5,8 % heikompi kuin vuonna 2011 keskimäärin (ks. ku-

Kuvio 7. Valuuttakurssikehitys ja implisiittinen volatilitieetti

(päivähavaintoja)

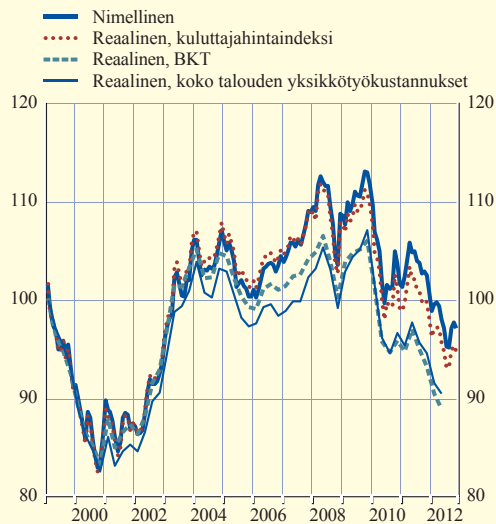
Valuuttakurssien implisiittinen volatilitieetti (3kk)

Lähde: Bloomberg.

Kuvio 8. Euron nimelliset ja reaaliset efektiiviset valuuttakurssi-indeksit¹⁾

(kuukausittaisia / neljännesvuosittaisia tietoja, 1999/1 = 100)

Lähde: EKP.

1) Kun euro vahvistuu, 20 maan valuutan efektiivisen valuuttakurssi-indeksin käyrä nousee. Tuoreimmat kuukausihavainnot ovat marraskuulta 2012. Bruttokansantuotteeseen ja koko talouden yksikkötyökustannuksiin perustuvissa indekseissä tuorein havainto on vuoden 2012 toiselta neljännekseltä ja perustuu osittain arvioihin.

vio 8). Tämä johtui pääasiassa euron valuuttakurssin nimellisestä heikkenemisestä sitten vuoden 2011.

EURON VALUUTTAKURSSIT

Euron kurssi suhteessa Yhdysvaltain dollariin on syyskuun 2012 alusta alkaen vahvistunut. Euron dollarikurssi vahvistui 3,6 % ajalla 31.8.–5.12.2012, mutta jäi 6,1 % heikommaksi kuin vuonna 2011 keskimäärin (ks. kuvio 6 ja taulukko 1). Kuten edellä on mainittu, tärkein euron ja Yhdysvaltain dollarin valuuttakurssiin vaikuttanut tekijä oli markkinoiden epävarmuus ja näiden kahden talousalueen tuottoerojen vaihtelu. Tarkastelujakson aikana euro vahvistui myös Japanin jeniin nähden. Joulukuun 5. päivänä 2012 euron jenikurssi oli 8,4 % korkeampi kuin elokuun lopussa mutta 3,3 % alempi kuin vuonna 2011 keskimäärin.

Muista valuutoista euron valuuttakurssi Englannin puntaan nähden on elokuun lopun jälkeen vahvistunut 2,1 % ja 5.12.2012 se oli 6,5 % alempi kuin keskimäärin vuonna 2011 (ks. taulukko 1). Tarkastelujakson aikana, kun rahoitusmarkkinoiden tilannetta koskevat yleiset mieli-

alat kohenivat kaikkialla Euroopassa, euro vahvistui myös useimpiin muihin Euroopan valuuttoihin nähden. Se heikkeni aavistuksen verran vain suhteessa Puolan zlotyyn. Elokuun lopun jälkeen euro on myös vahvistunut useimpien raaka-aineita vievien maiden ja suurten Aasian maiden valuuttoihin nähden.

Tarkastelujakson aikana ERM II -järjestelmään kuuluvat valuutat pysyivät jokseenkin vakaina suhteessa euroon ja pysyttelivät eurokeskuskurssinsa tasolla tai lähellä sitä. Latvian latin kurssi oli lähellä keskuskurssinsa ylärajaa yksipuolisesti käyttöön otetulla ± 1 prosentin vaihteluvälillä.

1.4. TALOUSKEHITYKSEN NÄKYMÄT EUROALUEEN ULKOPUOLELLA

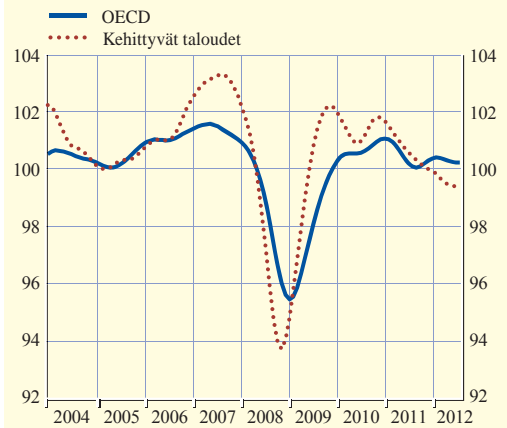
Taloudellisen toimeliaisuuden odotetaan vilkastuvan vain vähitellen, kun elvyttävät talouspolitiikat tukevat rahoitusolojen kohenemistä. Syyskuussa OECD:n ennakoiva yhdistelmäindikaattori, joka ennakoii taloudellisen toimeliaisuuden käännekohtia suhteessa yleiseen suuntaukseen, osoitti edelleen heikkoja kasvunäkymiä OECD-alueelle ja yleisesti katsoen suuriin OECD:n ulkopuolisiin taluksiin. Vakiintumisen merkkejä alkaa kuitenkin näkyä Kanadassa, Kiinassa ja Yhdysvalloissa. Myös Ifo World Economic Climate Indicator -kyselyindikaattorin tulokset ennakoivat maailmantalouden kasvunäkymien jäävän rajallisiksi, kun kokonaisindeksi laski vuoden 2012 viimeisellä neljänneksellä jo toisena peräkkäisenä vuosineljänneksenä. Kokonaisindeksin lasku johtui nykytilannetta koskevan arvion kielteisyydestä ja seuraavia kuutta kuukautta koskevien odotusten heikkenemisestä.

Euroalueen ulkoisen ympäristön näkymiin liittyy itsestään epävarmuustekijöitä ja toimeliaisuutta jarruttavat riskit suurenevät. Suurimmat riskit liittyvät euroalueen valtionvelan hoitoa koskeviin

epävarmuustekijöihin ja Yhdysvalloissa odotettavissa oleviin finanssipolitiikan kiristystoimiin ja velkakaton nostamiseen. Muita maailmanlaajuisia riskejä aiheuttavat Iranin geopolittiset jännitteet ja siihen liittyvät mahdolliset öljyntoimintahäiriöt sekä niistä seuraava öljyn hinnannousu, joka voisi haitata talouskasvua. Geopoliittiset riskit ovat lisääntyneet myös Itä-Aasiassa, missä Japanin ja Kiinan väliset jännitteet voivat vaikuttaa kielteisesti maailmankauppaan. Keskipitkällä aikavälillä monien keskeisten talouksien nykyiset tasapainottomuustekijät lisäävät globaaliin kasvuun kohdistuvia riskejä. Rahoitusmarkkinoilla vallitsevien jännitteiden hellittäminen entisestään voisi puolestaan nopeuttaa kehittyneiden talouksien kasvun elpymistä.

Kuvio 9. OECD:n ennakoiva yhdistelmäindikaattori

(kuukausihavaintoja, tietoista on korjattu heilahtelujen vaikutukset)

Lähde: OECD.

Huom. Kehittyvien markkinoiden indikaattori on Brasilian, Venäjän ja Kiinan yhdistelmäindikaattorin painotettu keskiarvo.

2 RAHATALOUS JA RAHOITUSMARKKINAT

2.1 RAHAN MÄÄRÄ JA RAHALAITOSTEN LUOTOT

Rahan määrän ja luottojen vuotuisten kasvuvauhtien välillä vuoden 2012 alusta lähtien havaittavissa ollut poikkeama suureni kolmannella neljänneksellä ja lokakuussa. M3 kasvoi lokakuussa poikkeuksellisen vahvasti, kun taas yksityiselle sektorille myönnetyt luotot supistuivat edelleen. M3:n vahvaa kasvua tulkittaessa on otettava huomioon, että muiden rahoituksenvälittäjien kuin rahalaitosten hallussa olleen rahan määrä vaihteli huomattavasti ja että siinä näkyi osittain myös euroalueen hallitusten Euroopan vakausmekanismille (EVM) maksamat kaksi pääomaerää. Rahoitusmarkkinoiden hankalat (mutta jonkin verran kohentuneet) olosuhteet rajoittivat edelleen pankkien pitemmän aikavälin rahoitusta sekä aikaisemman arvopaperistamistoiminnan purkamisen että pitempiaikaisten joukkolainojen nettolunastusten kautta. Kun kuukausitason kehityksen merkittävä vaihtelu jätetään huomiotta, viimeaikaiset tiedot eivät viittaa siihen, että rahan määrän trendikasvu olisi elpynyt.

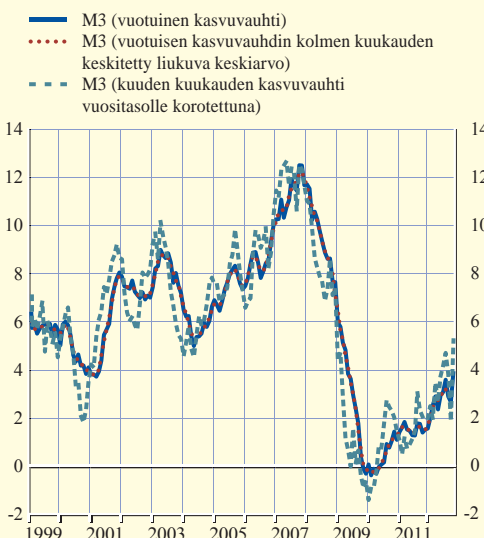
2.1 RAHAN MÄÄRÄ JA RAHALAITOSTEN LUOTOT

Lavean raha-aggregaatin kasvun edellisten neljännesten vähittäisen nopeutumisen sinetöi sekä kolmannen neljänneksen että lokakuun 2012 kehitys, vaikka kasvuvauhti vaihtelikin koko kyseisen ajanjakson ajan vahvasti. M3:n vuotuinen kasvuvauhti kiihtyi lokakuussa 3,9 prosenttiin kolmannen neljänneksen 3,1 prosentista ja toisen neljänneksen 2,7 prosentista (ks. kuvio 10 ja taulukko 2). Kuukausitason kehityksen huomattava volatiliiteetti johtui sekä siitä, että talouden toimijat muuttivat riskejä koskevia arviointejaan, että siitä, että institutionaaliset sijoittajat vaihtoivat osakesalkkuihinsa valitsemiaan kohteita.

Lavean raha-aggregaatin kasvun tärkein kiihdyttäjä oli se, että rahaa hallussa pitävä sektori arvosti likviditeettiä taloudellisessa ympäristössä, jossa korot olivat matalia ja epävarmuus huomattavan suurta, erityisesti heinäkuussa. Vaikka rahapoliittisten korkojen ja rahamarkkinakorkojen aleneminen kolmannella neljänneksellä siirtyi suurin piirtein pankkien antolainauskorkoihin, likvidien instrumenttien (toisin kuin pitempiaikaisten varallisuuserien) hallussapidon vaihtoehtokustannukset pienenivät jonkin verran vaikka pysyivät pitkällä aikavälillä arvioituna verrattain suurina. Vaihtoehtokustannusten supistumisesta näkyi se, että pankit pyrkivät pitämään hallussaan ja houkuttelemaan M3:een sisältyviä talletuksia tarjoamalla houkuttelevaa korkotasoa. Rahoitusmarkkinoiden huomattava epävarmuus kolmannen neljänneksen ensimmäisen kuukauden aikana sai erityisesti kansainväliset sijoittajat muuttamaan muita sijoituksia likvideiksi varoiksi ja keräämään likvidejä talletuksia, kun ne tekivät päätöksiä sijoitussalkkujensa uudelleenjärjestelystä. Se, että rahoitusmarkkinoiden häiriöt vähenivät rahapoliittisten suorien kauppajen (Outright Monetary Transactions, OMT-ohjelma) julkistamisen jälkeen, merkitsi sitä, että epävarmuuden suuri määrä vaikutti vähemmän lavean raha-aggregaatin kysyntään. Nämä

Kuvio 10. M3:n kasvu

(prosenttimuutos, kausi- ja kalenterivaihtelusta puhdistettuja tietoja)

Lähde: EKP

Taulukko 2. Rahataloudelliset muuttujat

(neljännesvuosikeskiarvoja, kausi- ja kalenterivaihtelusta puhdistettuja tietoja)

	Kanta prosentteina M3:sta ¹⁾	Vuotuinen kasvuvauhti					
		2011 IV	2012 I	2012 II	2012 III	2012 Syys	2012 Loka
M1	52,0	2,0	2,4	2,9	4,8	5,0	6,4
Liikkeessä oleva raha	8,9	6,2	6,1	5,5	5,3	4,3	3,5
Yön yli -talletukset	43,1	1,2	1,7	2,4	4,6	5,1	7,0
M2-M1 (= muut lyhytaikaiset talletukset)	39,6	2,1	2,6	2,6	1,3	0,6	1,7
Enintään 2 vuoden määräaikaistalletukset	18,5	1,6	3,0	2,3	-1,1	-3,0	-1,8
Irtisanomisajaltaan enintään 3 kuukauden talletukset	21,1	2,5	2,1	2,9	3,7	4,1	4,9
M2	91,6	2,1	2,5	2,8	3,2	3,1	4,3
M3-M2 (= jälkimarkkinakelpoiset instrumentit)	8,4	-3,6	-0,1	2,6	1,6	-1,5	0,0
M3	100,0	1,5	2,2	2,7	3,1	2,6	3,9
Luotot euroalueelle		1,1	1,2	1,3	0,8	0,5	0,5
Luotot julkisyhteisöille		1,4	5,2	8,4	8,8	8,2	8,8
Lainat julkisyhteisöille		-2,1	-4,6	-1,7	1,5	1,6	2,9
Luotot yksityiselle sektorille		1,1	0,3	-0,3	-1,0	-1,2	-1,4
Lainat yksityiselle sektorille		1,8	0,7	-0,1	-0,5	-0,9	-0,7
Lainat yksityiselle sektorille lainojen myyntiä ja arvopaperistamista koskevilla tiedoilla korjattuna ²⁾		2,0	1,1	0,4	-0,1	-0,4	-0,4
Pitkäaikaiset velat (ilman omaa pääomaa ja varauksia)		2,6	0,4	-2,4	-4,4	-4,8	-5,4

Lähde: EKP.

1) Sen viimeisen kuukauden lopussa, jolta tiedot ovat käytettävissä. Pyöristysten vuoksi yhteenlaskut eivät välttämättä täsmää.

2) Rahalaitosten myöntämien lainojen vuosikasvua on korjattu taseesta pois myytyjen lainojen tai arvopaperistamisen osuudella.

vastakkaiset voimat ovat kaiken kaikkiaan johtaneet siihen, että rahan määrän kasvu on vaihdellut viime kuukausina kuukausitasolla huomattavasti.

Lavean raha-aggregaatin kehityksen irtaantuminen yksityiselle sektorille myönnettyjen luottojen kehityksestä jatkui kolmannella neljänneksellä ja lokakuussa. M3:n kasvun keskeisiä vastaeriä olivat julkisyhteisöille myönnettyjen luottojen vahvistumisen jatkuminen ja pitempiaikaisten rahoitusvelkojen supistuminen. Yksityiselle sektorille myönnettyjen luottojen heikossa kasvussa näkyi yrityksille myönnettyjen lainojen nettolunastusten hidastava vaikutus ja kotitalouksille suuntautuvan lainanannon vaikeus. Myös rahalaitosten hallussa olevien yksityisen sektorin liikkeeseen laskemien velkapaperien määrä supistui voimakkaasti, kun aikaisempaa arvopaperistamistoimintaa purettiin. Tällaista purkamista oli nähtävissä myös siinä, että erityisyhteisöjen (financial vehicle corporations, FVC) hallussa olevat pitempiaikaiset määräaikaistalletukset pienivät, mikä osaltaan johti pitempiaikaisten rahoitusvelkojen supistumiseen.

Euroalueen rahalaitosten (ilman eurojärjestelmää) hallussa olevat tärkeimmät varallisuuserät supistuivat kolmannella neljänneksellä ennen kuin suurenivat hieman lokakuussa. Supistumiseen vaikuttivat lähinnä pankkien välisen lainanannon vähentyminen ja ulkomaisten saatavien pieneneminen. Myös pankkien luottamus eurojärjestelmän lainanantoon heikkeni (ks. myös kehikko 2, jonka otsikkona on ”Pankkien rahoitusolot ja yksityisten ei-rahoitussektorien rahoituksensaanti euroalueella”).

Lokakuulle saakka käytettävissä olevat rahan määrän kasvua koskevat tiedot viittaavat kaiken kaikkiaan siihen, että lavean raha-aggregaatin vuotuinen kasvuvauhti nopeutuu edelleen – vaikkakin vähitellen. Samaan aikaan rahalaitosten luotonanto yksityiselle sektorille pysyy heikkoina, kun yritykselle myönnettyt lainat supistuvat. On epätodennäköistä, että tämänhetkiset rahan luomisen lähteet voisivat jatkossa tukea lavean raha-aggregaatin kasvun kestävästä nopeutumista. Rahan määrää koskevat tiedot lokakuuhun saakka vahvistavat näin ollen kaiken kaikkiaan sen, että rahan määrän trendikasvu pysyy edelleen vaiheena.

Kehikko 2.

PANKKIEN RAHOITUSOLOT JA YKSITYISTEN EI-RAHOITUSSEKTORIN RAHOITUKSENSAANTI EUROALUEELLA

Rahoitusolot ovat kohentuneet euroalueella vuoden 2012 puolivälin jälkeen, kun markkinoiden luottamus on kohentunut ja riskien karttaminen vähentynyt. Esimerkiksi euroalueen valtioiden maksukyvyttömyysriskiltä suojautumisen hinta on laskenut kesän jälkeen (ks. kuvio A). Lisäksi sekä tilastotiedot että lokakuisen pankkien luotonantokyselyn tulokset osoittavat, että euroalueen pankkien rahoituskustannukset ovat laskeneet ja niiden on ollut helpompi saada rahoitusta viime kuukausina. Eurojärjestelmän epätavanomaisilla likviditeetin saatavuutta parantavilla toimilla ja ilmoituksella rahapoliittisten suorien kauppojen toteutusvalmiudesta on voinut olla osuutta myönteiseen kehitykseen. Myös yksityisten ei-rahoitussektorien rahoituskustannukset ovat laskeneet jonkin verran. Pankkien luotonanto on kuitenkin edelleen heikkoa.

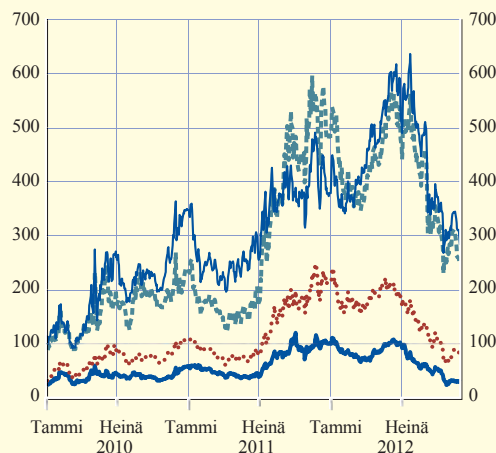
Pankkien rahoitusolot

Euroalueen pankkien rahoituskustannukset ovat laskeneet kesästä 2012 alkaen (ks. kuvio B) pääasiassa siksi, että pankkien joukkovelkakirjalainojen tuotot ovat laskeneet markkinoiden luottamuksen palautuessa. Rahamarkkinoilla ero vakuudellisten ja vakuudettomien lainojen korkojen välillä on pienentynyt vuoden 2012 jälkipuoliskolla merkittävästi kaikissa maturiteeteissa. Lisäksi talletusrahoituksen kustannukset ovat vakaantuneet euroalueella kokonaisuutena. Pankkien pyrkimys hankkia vakaata rahoitusta hidasti EKP:n ohjaukorkojen taannoisen laskun välittymistä talletuskorkoihin.

Kuvio A. Eräiden valtioiden velkapapereihin liittyvät viiden vuoden luottoriskinvaihtosopimukset

(peruspisteinä, päivähavaintoja)

- Saksa
- ... Ranska
- - - Italia
- Espanja

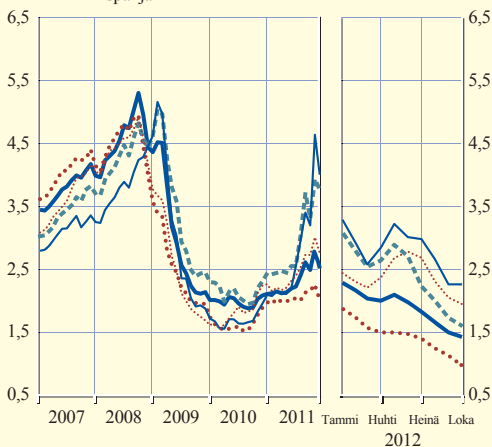

Lähde: Thomson Reuters.
Huom. Tuoreimmat havainnot 29.11.2012.

Kuvio B. Pankkien rahoituskustannukset euroalueella ja eräissä maissa

(vuotuisina prosentteina)

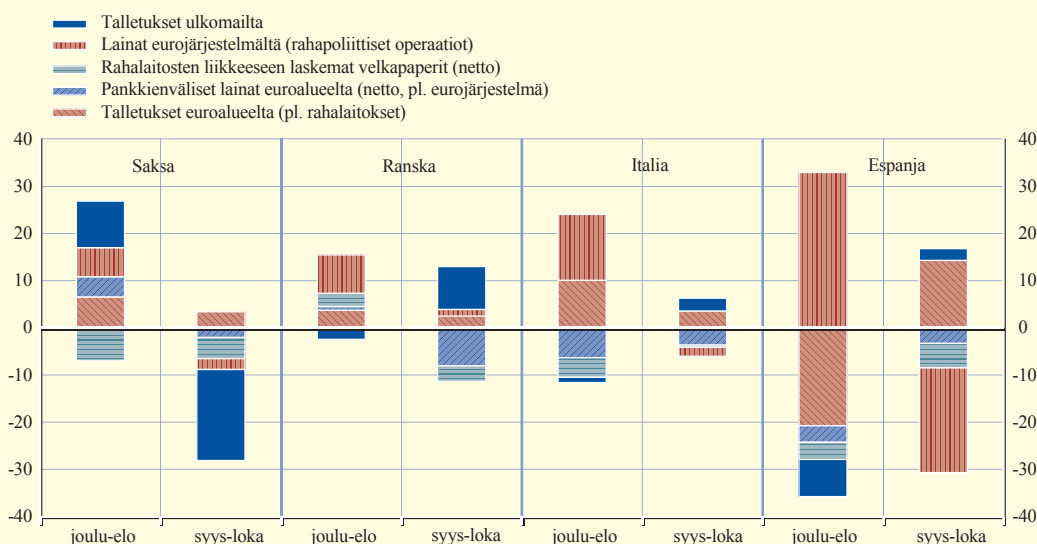
- Euroalue
- ... Saksa
- - - Ranska
- Italia
- ... Espanja

Lähteet: EKP, Merrill Lynch Global Index ja EKP:n laskelmat.
Huom. Talletuskorot (sekä piensijoittajien että institutionaalisten sijoittajien talletukset) ja markkinaehtoiset velkarahoituksen kustannukset, painotettu tasa-erätilastojen kantatietojen perusteella. Äärihavainto syyskuulta 2008 (Lehman Brothers investointipankin kaatumisen yhteydessä) on jätetty kuviosta pois. Tuoreimmat havainnot lokakuulta 2012.

Kuvio C. Eräiden maiden rahalaitosten tärkeimmät velat

(mrd. euroa, kausivaihtelusta puhdistamattomat tiedot)

Lähteet: Saksan, Ranskan, Italian ja Espanjan keskuspankit sekä rahalaitosten tasetilastoihin perustuvat EKP:n laskelmat.

Huom. Rahalaitossektori ilman eurojärjestelmää. Pylväät kuvaavat keskimääräisiä kuukausittaisia virtatietoja vuoden 2011 joulukuun ja vuoden 2012 elokuun välillä sekä syys-lokakuulta 2012.

Pankkien rahoitustilanteen parantuessa kotimaisten ja ulkomaisten talletusten kannat ovat kasvaneet Ranskassa, Italiassa ja Espanjassa (ks. kuvio C). Saksassa ulkomaisten talletusten kanta on supistunut, eli kansainväliset sijoittajat ovat mahdollisesti tasapainottaneet sijoitussalkkujaan jonkin verran. Niinpä saksalaiset pankit vähensivät saamisiaan eurojärjestelmästä syys-lokakuussa, kun taas muissa maissa (etenkin Espanjassa) pankit ovat ottaneet aiempaa vähemmän lainaa eurojärjestelmästä. Lokakuisesta pankkien luotonantokyselystä ilmenee, että pankkien mahdollisuudet saada vähittäisrahoitusta paranivat nekin vuoden 2012 kolmannella neljänneksellä.¹ Kehityksestä voidaan päätellä, että rahoitusmarkkinoiden hajautuneisuus saattaa olla vähenemässä euroalueella. Hajautuneisuuden vähenemiseen viittaa myös TARGET2-maksuihin liittyvien saamisten ja velkojen vakaantumisen vuoden 2012 puolivälin jälkeen.

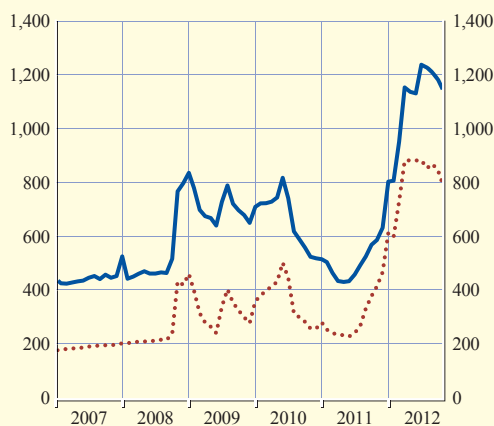
Euroalueen pankkien liikkeeseen laskemien pitkäaikaisten velkapaperien kanta supistui vielä nettomääräisesti syksyllä 2012, mutta merkittävästi vähemmän kuin edeltävinä kuukausina. Myös pankkien luotonantokyselyn tulokset ovat samansuuntaisia. Niidenkin mukaan pankkien mahdollisuudet saada rahoitusta arvopaperimarkkinoilta kohenivat vuoden 2012 kolmannella neljänneksellä. Pankkienvälisillä markkinoilla kaupankäynti on kuitenkin edelleen vähäistä ja keskittynyt lyhimpiin maturiteetteihin. Pankkien joukkovelkakirjojen markkinoiden ja rahamarkkinoiden toiminnan vaimeus voi olla merkki jatkuvista jännitteistä näillä markkinoilla. On myös mahdollista, että pankit eivät tarvitse yhtä paljon markkinarahoitusta kuin aiemmin, sillä keskuspankkirahoitusta on runsaasti eurojärjestelmän toteutettua kaksi kolmen vuoden pitempiaikaista rahoitusoperaatiota vuoden 2011 lopulla ja alkuvuodesta 2012. Vaikka pankit ovat viime aikoina turvautuneet jo vähemmän keskuspankkirahoitukseen, euroalueen luottolaitoksilla on vielä runsaasti eurojärjestelmän jakamaa likviditeettiä (ks. kuvio D).

¹ Lokakuun 2012 pankkien luotonantokyselyn tuloksia on analysoitu tarkemmin julkaisussa "The euro area bank lending survey: 3rd quarter of 2012", EKP, lokakuu 2012.

Kuvio D. Euroalueen luottolaitosten rahoituksenhankinta eurojärjestelmältä

(kuukausittaiset kantatiedot, mrd. euroa)

- Rahoitus eurojärjestelmältä
- Saamiset eurojärjestelmältä

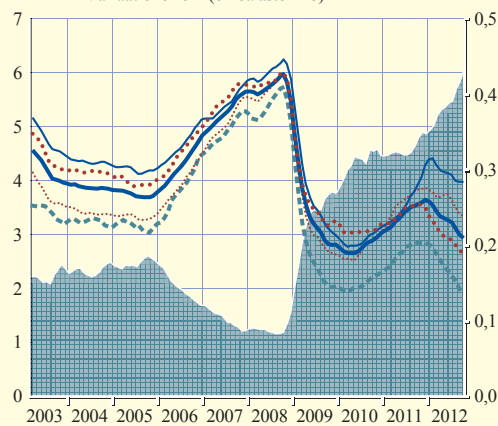
Lähteet: EKP ja EKP:n laskelmat.

Huom. "Rahoitus eurojärjestelmältä" sisältää rahapolittisissa operaatioissa jaetun keskuspankkirahoituksen. "Saamiset eurojärjestelmältä" sisältää pankkien talletukset maksuvalmiusjärjestelmässä sekä sekkitilitalletukset. Tuoreimmat havainnot marraskuulta 2012.

Kuvio E. Euroalueen yritysten lyhytaikaisten lainojen kustannukset

(vuotuisina prosentteina, kolmen kuukauden liukuva keskiarvo, maaliskuusta 2003 lokakuuhun 2012)

- Euroalue (vasen asteikko)
- Saksa (vasen asteikko)
- Ranska (vasen asteikko)
- Italia (vasen asteikko)
- Espanja (vasen asteikko)
- Variatiokerroin (oikea asteikko)

Lähteet: EKP ja EKP:n laskelmat.

Huom. Indikaattorin laskennassa on käytetty alkuperäiseltä koron kiinnitysajaltaan enintään vuoden mittaisten uusien lainasopimusten korkojen, yli vuoden mittaisten lainojen vaihtuvien korkojen sekä tililuottojen kantatietojen keskiporkkoa ja ne on yhdistetty kantatietojen perusteella. Muuttujille laskettu variatiokerroin ilmoittaa hajonnan suhteessa keskiarvoon. Se on laskettu kaikille euroalueen maille, joista tiedot ovat saatavilla, ja sen avulla pystytään ottamaan huomioon euroalueen muuttuva kokoonpano.

Yksityisten ei-rahoitussektorien rahoitusolot

Euroalueen yrityksille myönnettyjen lyhytaikaisten pankkilainojen kustannukset ovat laskeneet sitten alkuvuoden 2012 pääasiassa siksi, että EKP:n koronlaskujen ja markkinakorkojen laskun vaikutus on välittynyt lainakorkoihin (ks. kuvio E). Myös pankkien kotitalouksille myöntämien asuntolainojen korot ovat laskeneet samaan tapaan. Kaksi kolmen vuoden pitempiaikaista rahoitusoperaatiota ja muut epätavanomaiset toimet edistivät korkotason laskun välittymistä huomattavasti. Lainakustannuksissa on silti edelleen suuria eroja euroalueen maiden välillä, sillä pankkien rahoitustilanteet poikkeavat toisistaan ja maakohtainen talouskehitys vaikuttaa lainanhakijoiden luottokelpoisuuteen.²

Rahalaitosten luotonanto yksityisille ei-rahoitussektoreille on supistunut euroalueella vuoden 2011 puolivälin jälkeen (ks. kuvio F). Poikkeuksena on ollut Saksa, jossa luotonannon kehitys on ollut maltillisempaa koko ajanjakson. Espanjassa lainakanta on supistunut yhä voimakkaammin. Italiassa luotonanto lisääntyi merkittävästi vuosina 2010–2011, mutta vuonna 2012 lainakanta on alkanut supistua. Ranskassa lainakanta kasvaa, joskin selvästi hitaammin kuin vuoden 2011 puolivälissä. Erot euroalueen maiden välillä johtuvat pitkälti niiden erilaisista talousnä-

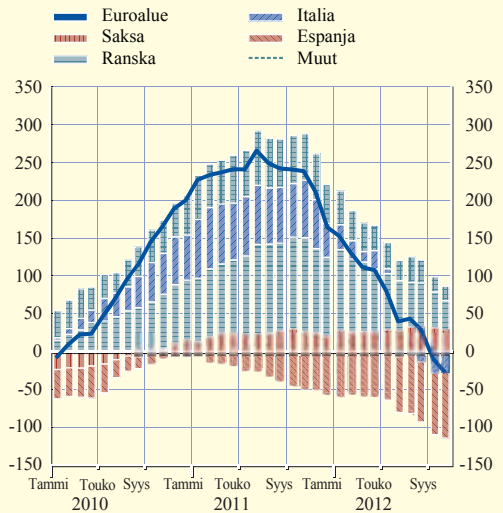
² Eroja on analysoitu tarkemmin marraskuun 2012 Kuukausikatsauksen kehikossa "Cross-country heterogeneity in MFI interest rates on loans to non-financial corporations in the euro area".

kymistä. Myös asuntomarkkinoiden näkymät ja valtion tukitoimet sekä riskien karttaminen vaihtelevat maittain. Lisäksi sekä yksityisen ei-rahoitussektorin että pankkisektorin taseiden välillä on maittäisiä eroja.

Kaiken kaikkiaan valtionvelkakriisin vaikutus euroalueen pankkien rahoitusoloihin on hellittänyt viime kuukausina, ja monet pankit ovat pystyneet vähentämään riippuvuuttaan eurojärjestelmältä saatavasta rahoituksesta. Eurojärjestelmän epätavanomaisten toimien avulla on pystytty lievittämään pankkien rahoituspainetta ja estämään velkarahoitteisten positioiden äkillinen ja hallitsematon purkaminen pankkisektorilla ja yksityisillä ei-rahoitussektoreilla. Monissa maissa pankkien joukkovelkakirjalainojen tuotot ovat kuitenkin edelleen tavallista suurempia ja pankkien liikkeeseen laskemien velkapaperien kanta supistuu nettomääräisesti. Myös luotonanto yksityisille ei-rahoitussektoreille on yhä heikkoa. Jotta pankkien rahoitusolot voivat palautua täysin normaaleiksi ja luotonanto elpyy kestävästi, monissa maissa valtion, luottolaitosten, kotitalouksien ja yritysten taseiden sopeuttaminen on välttämätöntä.

Kuvio F. Rahalaitosten lainat yksityisille ei-rahoitussektoreille euroalueella ja eräissä maissa

(12 kuukauden kumulatiiviset kuukausittaiset virtatiedot, mrd. euroa, kausivaihtelusta puhdistamattomat tiedot)

Lähde: EKP.

Huom. Ilman lainojen myynnin ja arvopaperistamisen vaikutusta. Tuoreimmat havainnot lokakuulta 2012.

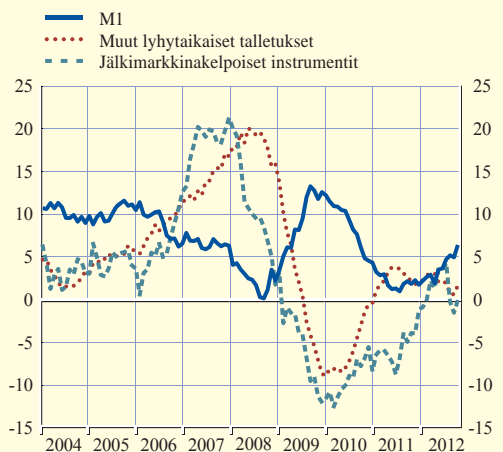
M3:N PÄÄERÄT

M3:n kasvuun vuoden 2012 kolmannella neljänneksellä vaikutti jälleen M1:een sisältyvien likvidien instrumenttien kehitys (ks. kuvio 11). Tämä suuntaus oli edelleen havaittavissa lokakuussa. Kun lyhyet korot olivat erittäin matalat ja rahoitusmarkkinoiden epävarmuus suurta erityisesti heinäkuussa, on epätodennäköisempää, että vaihto likvideihin instrumentteihin kertoisi välittömistä kulutuspäätöksistä ja välittymisestä loppujen lopuksi taloudelliseen toimeliaisuuteen ja hintoihin. Samaan aikaan tällainen siirtymä pankkien taseiden maturiteettirakenteessa saattaa luoda likviditeettipainetta ja suurentaa maturiteettieroja pankkien osalta.

M1:n vuotuinen kasvuvauhti nopeutui kolmannella neljänneksellä vahvasti 4,8 prosenttiin toisen neljänneksen 2,9 prosentista, minkä jälkeen se kiihtyi lokakuussa vielä 6,4 prosenttiin (ks. taulukko 2). M1:n huomattava kasvu kolmannel-

Kuvio 11. M3:n pääerät

(vuotuinen prosenttimuutos, kausi- ja kalenterivaihtelusta puhdistettuja tietoja)

Lähde: EKP.

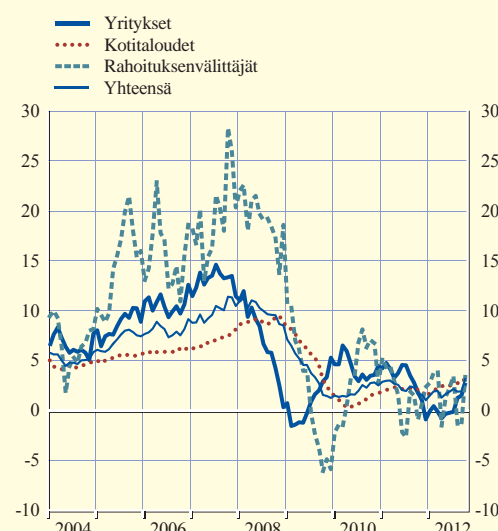
la vuosineljänneksellä johtui siitä, että erittäin likvidejä talletuksia suosittiin vahvasti erityisesti heinä–elokuussa. Tällainen likvidien talletusten suosiminen rahapoliittisten korkojen ja rahamarkkina-korkojen ollessa erittäin matalia viittaa siihen, että rahaa hallussa pitävä sektori luo käteispuskureita vastauksena rahoitusmarkkinoiden epävarmuudelle, mahdollisesti välivaiheena siirrettäessä sijoituk-sia uusiin kohteisiin. Samaan aikaan yön yli -talletusten korko reagoi vain hyvin heikosti lyhyiden korkojen alenemiseen, vaikka tämä näkyi muiden M3:n instrumenttien koroissa. Tämän seurauksena yön yli -talletusten (toisin kuin vähemmän likvidien instrumenttien) hallussapidon vaihtoehtoiskus-tannukset pysyivät pieninä. Rahoitusmarkkinoiden häiriöiden vähentyminen syyskuussa sai aikaan sen, että sijoitussalkkuja järjesteltiin jonkin verran uudelleen erityisesti institutionaalisten sijoittajien toimesta ja yön yli -talletuksia siirrettiin ei-likvideihin instrumentteihin. Kun euroalueen keskushal-litukset (joita pidetään rahaneutraalina sektorina) maksoivat lokakuussa ensimmäisen ja toisen erän EVM:n (joka luokitellaan tilastoissa muuksi rahoituksenvälittäjäksi kuin rahalaitokseksi (pl. vakuu-tuslaitokset ja eläkerahastot) ja on siten osa rahaa hallussa pitävää sektoria) pääomasta, tämä johti yön yli -talletusten poikkeukselliseen suureen kasvuun. Kun tämän poikkeuksellisen transaktion vaikutus poistetaan, yön yli -talletusten kasvu on edelleen huomattavaa, mutta selvästi pienempi kuin kolmannen neljänneksen alussa, jolloin rahoitusmarkkinoilla havaittiin merkittäviä häiriöitä.

Muiden lyhytaikaisten talletusten kuin yön yli -talletusten vuotuinen kasvuvauhti (eli M2–M1) hi-dastui kolmannella neljänneksellä 1,3 prosenttiin toisen neljänneksen 2,6 prosentista (ks. kuvio 12). Tässä näkyi lyhytaikaisten määräaikaistalletusten (eli maturiteetiltaan enintään kahden vuoden tal-letusten) huomattava supistuminen, jonka korvasi vain osittain lyhytaikaisten säästötalletusten (eli irtisanomisajaltaan enintään kolmen kuukauden talletusten) kasvu. Lyhytaikaiset määräaikaistalle-tukset supistuivat kaikilla sektoreilla mutta eniten muiden rahoituksenvälittäjien osalta, sillä nämä näyttävät siirtäneen varoja tästä instrumentista yön yli -talletuksiin. Lokakuussa havaittiin maltillis-ta elpymistä, kun erityisesti kotitaloudet lisäsivät jonkin verran hallussaan olevia lyhytaikaisia mää-räaikaistalletuksia.

Jälkimarkkinakelpoisten instrumenttien vuotui-nen kasvuvauhti (eli M3–M2) hidastui kolman-nella neljänneksellä edelleen 1,6 prosenttiin ja lokakuussa 0 prosenttiin oltuaan 2,6 % toisella neljänneksellä. Rahaa hallussa pitävän sektorin hallussa olevat rahamarkkinarahastojen rahasto-osuudet ja lyhytaikaiset velkapaperit (eli velka-paperit, joiden alkuperäinen maturiteetti on enin-tään kaksi vuotta) supistuivat kolmannella nel-jänneksellä merkittävästi, kun taas takaisinosto-sopimukset kasvoivat kaiken kaikkiaan hieman. Kun lyhyet korot ovat erittäin matalia, rahamark-kinarahastojen on ollut yhä vaikeampaa tuottaa merkittävää positiivista tuottoa sijoittajille, ei-vätkä ne ole hyötäneet väliaikaisesta kasvusta, jota on nähty rahoitusmarkkinoiden epävarmuu-den aikaisemmissa vaiheissa sijoittajien muutta-essa sijoitussalkkujensa koostumusta. Instituutio-naaliset sijoittajat näyttävät sen sijaan tällä ker-taa käyttäneen yön yli -talletusten lisäksi takaisi-nostosopimuksia likviditeetin väliaikaiseen säi-lyttämiseen. Erittäin matalat korot vähentävät

Kuvio 12. Lyhytaikaiset talletukset ja takaisinostosopimukset

(vuotuinen prosenttimuutos, kausi- ja kalenterivaihtelusta puhdistettuja tietoja)

Lähde: EKP

Huom. Rahalaitossektori eurojärjestelmää lukuun ottamatta.

myös lyhytaikaisten velkapaperien houkuttelevuutta. Tämän instrumentin heikko kasvu on kuitenkin todennäköisesti rakenteellista, koska ainakin jotkin pankit ovat muuttamassa rahoitusrakenteitaan siten, että ne turvautuvat vähemmän markkinaperusteisiin lähteisiin ja enemmän talletuksiin.

M3-talletukset sisältävät lyhytaikaiset talletukset ja takaisinostosopimukset ja ovat laajin raha-aggregaatti, josta on saatavilla luotettavaa sektorikohtaista tietoa. Näiden talletusten vuotuinen kasvuvauhti kiihtyi kolmannella neljänneksellä 2,6 prosenttiin toisen neljänneksen 2,1 prosentista. Kolmannen neljänneksen kasvu oli seurausta siitä, että kaikki sektorit paitsi vakuutuslaitokset ja eläkerahastot lisäsivät hallussaan olevia M3-talletuksia, etenkin kotitaloudet. Rahoitusmarkkinoiden tilanne johti siihen, että muiden rahoitusväylittäjien hallussa olevat rahavarat heilahtelivat kolmannella neljänneksellä. Muiden rahoitusväylittäjien rahan kysyntää vähentävät voimakkaasti rahoitusmarkkinoiden tilanne ja niihin liittyvien tuottojen vaihtelut rahoitusvarojen laajassa kirjossa. Koska nämä tekijät vaihtelevat, muiden rahoitusväylittäjien hallussa olevat rahavarat saattavat olla ajoittain epävakaita, joten niiden lyhyen aikavälin kehityksestä ei pitäisi tehdä liian pitkälle meneviä päätelmiä. Samaan aikaan näiden sijoittajien ketteryys tekee niiden hallussa olevista rahavaroista sijoitussalkkujen koostumuksen orastavien trendien varhaisia indikaattoreita – nämä trendit näkyvät vasta viipeellä muiden (hitaammin reagoivien) sektorien, kuten kotitalouksien, hallussa olevissa rahavaroissa. Muiden rahoitusväylittäjien rahan hallussapitoon liittyvä käyttäytyminen kiihdytti aluksi M3:n kasvua kolmannella neljänneksellä, mutta tilanne kääntyi täysin neljänneksen lopussa, kun rahoitusmarkkinoiden häiriöt vähentyivät ja institutionaaliset sijoittajat alkoivat sijoittaa uudelleen varoja, jotka ne olivat siirtäneet likviditeettipuskureihin.

M3:N KESKEISET VASTAERÄT

M3:n vastaerien tarkastelu osoittaa, että rahalaitosten euroalueella oleville myöntämien luottojen vuotuinen kasvuvauhti heikkeni vuoden 2012 kolmannella neljänneksellä 0,8 prosenttiin toisen neljänneksen 1,3 prosentista ennen kuin hidastui vielä 0,5 prosenttiin lokakuussa (ks. taulukko 2). Julkisyhteisöille myönnettyjen luottojen ja yksityiselle sektorille myönnettyjen luottojen vuotuiset kasvuvauhdit kehittyivät kuitenkin edelleen eri tavoin.

Rahalaitosten julkisyhteisöille myöntämien luottojen vuotuinen kasvuvauhti oli 8,8 % sekä kolmannella neljänneksellä että lokakuussa oltuaan 8,4 % toisella neljänneksellä. Kasvuvauhdin nopeutuminen johtui lähinnä valtion velkapapereiden ostoista, joiden määrä oli samankaltainen kuin edellisellä neljänneksellä. Valtion joukkolainamarkkinoiden vakautuminen euroalueella OMT-ohjelman julkistamisen jälkeen on todennäköisesti tukenut rahalaitosten hallussa olevia valtion joukkolainoja. Samaan aikaan julkisyhteisöille myönnettyt lainat supistuivat vuosineljänneksen aikana lähinnä maakohtaisista syistä.

Rahalaitosten yksityiselle sektorille myöntämien luottojen vuotuinen kasvuvauhti hidastui lokakuussa -1,4 prosenttiin oltuaan -1,0 % kolmannella ja -0,3 % toisella neljänneksellä. Yksityiselle sektorille myönnettyjen luottojen merkittävä supistuminen kolmannella neljänneksellä johtui siitä, että rahalaitokset myivät vahvasti yksityisen sektorin arvopapereita lähinnä sen vuoksi, että arvopaperistamistoimintaa purettiin ja rahalaitosten yksityiselle sektorille myöntämiä lainoja lunastettiin (ilman lainojen myynnin ja arvopaperistamisen vaikutusta). Lokakuussa luottojen supistumisessa näkyivät lähinnä osakkeiden ja osuuksien merkittävän suuri myynti sekä velkapaperien nettolunastukset, kun aikaisempaa arvopaperistamistoimintaa edelleen purettiin.

Yksityiselle sektorille myönnettyjen lainojen vuotuinen kasvuvauhti (ilman lainojen myynnin ja arvopaperistamisen vaikutusta) heikkeni lokakuussa -0,4 prosenttiin kolmannen neljänneksen -0,1 prosentista ja toisen neljänneksen 0,4 prosentista, ja suurin piirtein samanlainen hidastuminen on havaittavissa, jos lainojen myynnin vaikutus otetaan huomioon (ks. taulukko 2). Sektorikohtainen tarkastelu osoittaa, että yrityksille myönnettyjen lainojen vuotuinen kasvuvauhti hidastui merkittävästi kol-

mannella neljänneksellä, kun taas kotitalouksille myönnettyjen lainojen kasvuvauhti maltillistui vain vähän. Sitä vastoin muille rahoituksenvälittäjille kuin rahalaitoksille myönnetyt lainat kasvoivat. Lainojen lokakuun kehityksen sektorikohtainen tarkastelu osoittaa, että yksityiselle rahoitussektorille myönnettyt lainat edelleen suurentivat ja että myös kotitalouksille suunnattu lainananto suureni.

Rahalaitosten kotitalouksille myöntämien lainojen vuotuinen kasvuvauhti (ilman lainojen myynnin ja arvopaperistamisen vaikutusta) hidastui lokakuussa 0,8 prosenttiin kolmannen neljänneksen 1,0 prosentista ja toisen neljänneksen 1,4 prosentista, joten vuoden 2011 puolivälistä lähtien havaittu suuntaus jatkui. Heikkenemisen jatkuminen johtui lähinnä talousnäkymien ja asuntomarkkinoiden näkymien heikkenemisestä samoin kuin tarpeesta pienentää taseessa olevan velan määrää aikaisempien ylijäämien jälkeen useissa euroalueen maissa. Asuntolainat olivat edelleen rahalaitosten kotitalouksille myöntämien lainojen tärkein alaerä (ks. yksityiskohtaisemmat tiedot jaksosta 2.7).

Rahalaitosten yrityksille myöntämien lainojen vuotuinen kasvuvauhti (ilman lainojen myynnin ja arvopaperistamisen vaikutusta) hidastui lokakuussa -1,5 prosenttiin oltuaan -0,5 % kolmannella ja 0,3 % toisella neljänneksellä. Tämä johtui siitä, että yritysten lainanotto supistui voimakkaasti elokuussa. Supistumista tapahtui laajasti kaikissa maturiteeteissa, mutta lyhytaikaiset (eli maturiteetiltaan enintään yhden vuoden) lainat supistuivat voimakkaammin kuin pitempiaikaiset lainat (ks. yksityiskohtaisemmat tiedot jaksosta 2.6).

Yksityiselle ei-rahoitussektorille suuntautuva lainananto hidastui kaiken kaikkiaan edelleen, kun sekä kysyntä- että tarjontatekijät vaikuttivat edelleen kehitykseen. Taloudellisen toimeliaisuuden hidastuminen, asuntomarkkinoiden heikommat näkymät useissa euroalueen maissa, lainanantajien kokeman riskin lisääntyminen ja sitkeästi jatkuva huomattava epävarmuus – jotka kaikki näkyvät elinkeinoelämän ja kuluttajien luottamusta kuvaavissa indikaattoreissa – heikentävät lainojen kysyntää. Lisäksi joissain maissa sisäiset ja muut ulkoiset rahoituslähteet (erityisesti velkapaperiemisiot) tarjoavat edullisia rahoitusmahdollisuuksia ja vaimentavat siten pankkilainojen kysyntää. Muis-
sa maissa sektoreittain korkea velkataso tekee taseessa olevan velan määrän pienentämisen välttämättömäksi, mikä todennäköisesti rasittaa lainojen tarjontaa tulevina vuosina.

Vaikeuksissa olevissa maissa pääoma- ja markkinaperusteista rahoitusta koskevat rajoitukset vähentävät edelleen pankkiluottojen tarjontaa talouteen. Pankkien pääomapositiot tiukentavat nimittäin edelleen omalta osaltaan merkittävästi luottostandardeja. Vaikka tämä vaikutus on viime neljänneksen aikana maltillistunut, se, että se on edelleen suurin puhtaasti tarjontapuolen muuttujista, viittaa siihen, että pankeilla on edelleen tarvetta sopeuttaa taseitaan. Vaikka merkkejä tilanteen kohentumisesta on ollut nähtävissä syyskuusta alkaen, rahoitusmarkkinoiden sirpaloituminen heikentää luottojen kasvua. Samaan aikaan kaksi kolmen vuoden pitempiaikaista rahoitusoperaatiota ja OMT-ohjelman julkistaminen ovat lievittäneet pankkijärjestelmän rahoituspaineita ja estäneet siten äkilliset ja harkitsemattomat taseiden sopeuttamiset. Jatkossa taloudellista toimeliaisuutta koskevien ennusteiden perusteella kotitalouksien lainojen jatkuva maltillinen kasvu ja yrityksille myönnettyjen lainojen kasvun heikkeneminen edelleen vastaisivat näiden kahden sektorin pitkäaikaista säännönmukaista kehitystä – kotitalouksille myönnettyt lainat kehittyvät taloudellisen toimeliaisuuden mukaisesti ja yrityksille myönnettyt lainat reagoivat viipeellä.

M3:n muista vastaeristä rahalaitosten pitkäaikaisten (ilman omaa pääomaa ja varauksia laskettujen) velkojen vuotuinen kasvuvauhti hidastui lokakuussa -5,4 prosenttiin oltuaan kolmannella neljänneksellä -4,4 % ja toisella -2,4 % (ks. kuvio 13). Ne supistuivat neljännesvuositasolla jälleen merkittävästi kolmannella neljänneksellä, joten ne nopeuttivat rahan määrän kasvua. Supistuminen johtui suureksi osaksi siitä, että rahalaitosten pitempiaikaisten velkapaperien määrä sijoitussalkuissa pieni kokonaisuutena arvioiden edelleen merkittävästi, kun rahalaitokset ostivat takaisin aikaisempia

Kuvio 13. M3 ja rahalaitosten pitkäaikaiset velat

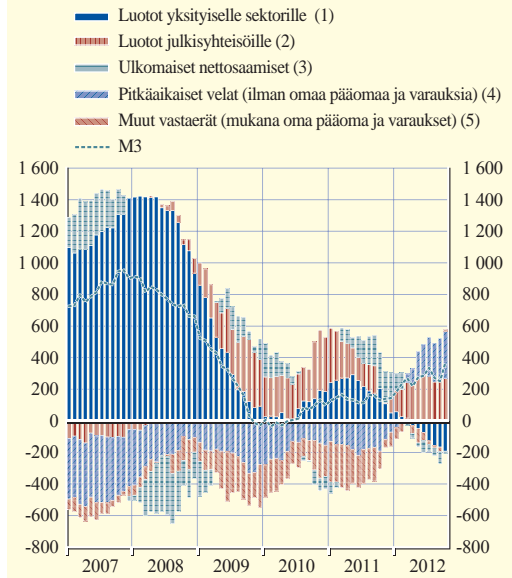
(vuotuinen prosenttimuutos, kausi- ja kalenterivaihtelusta puhdistettuja tietoja)

Lähde: EKP.

Kuvio 14. M3:n vastaerät

(vuotuisia virtatietoja, mrd. euroa, kausi- ja kalenterivaihtelusta puhdistettuja tietoja)

Lähde: EKP.

Huom. M3 esitetään ainoastaan viitteeksi ($M3 = 1 + 2 + 3 - 4 + 5$). Pitkäaikaiset velat (ilman omaa pääomaa ja varauksia) esitetään käänteismerkkinä, koska ne ovat rahalaitossektorin velkoja.

emissioita kolmen vuoden pitempiaikaisista rahoitusoperaatioista saamansa likviditeetin avulla. Myös pitempiaikaiset talletukset pienenevät, kun purettiin aikaisempia arvopaperistamisoperaatioita, joissa lainoja ei ollut kirjattu pois pankkien taseesta.

Euroalueen rahalaitosten ulkomainen nettoasema – jossa näkyvät rahaa hallussa pitävän sektorin pääomavirrat, jos ne kulkevat rahalaitosten kautta, samoin kuin rahaa hallussa pitävän sektorin liik- keeseen laskemien varallisuuserien siirrot – koheni vuoden 2012 kolmannella neljänneksellä edelli- sestä neljänneksestä, ja lokakuussa havaittiin maltillinen pääomavirta euroalueelle (ks. kuvio 14). . Tämä viittaa siihen, että vuoden 2011 lopussa ja vuoden 2012 alussa havaitut pääomavirrat euroalu- een ulkopuolelle ovat osittain kääntyneet. Rahalaitosten ulkomaisen nettoaseman viimeaikaiseen kohentumiseen on vaikuttanut euroalueen ulkopuolella olevien tekemien talletusten kasvu, mikä viittaa siihen, että luottamus euroalueen pankkijärjestelmään on palautunut. Lokakuussa myönteinen kehitys näkyi siinä, että euroalueen ulkopuolella olevat ostivat jälleen merkittäviä määriä rahalaitos- ten lyhytaikaisia velkapapereita. Ks. yksityiskohtaisemmin kehikko 3, jonka otsikkona on ”Euro- alueen maksutaseen rahoitustaseen kehitys syyskuuhun 2012 saakka”.

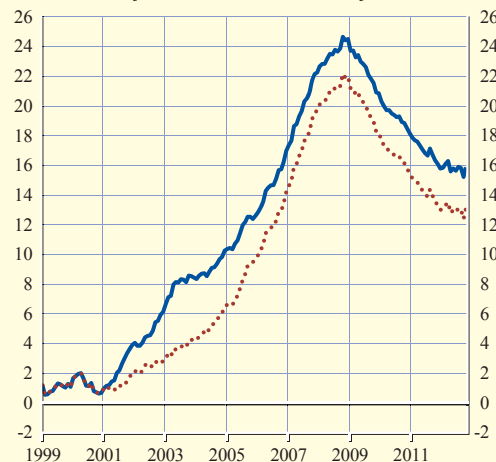
KOKONAISARVIO EUROALUEEN LIKVIDITEETTITILANTEESTA

M3:n kasvu kesäkuun lopusta lokakuuhun johti siihen, että euroalueelle kertynyt likviditeetti pysyi suurin piirtein ennallaan (ks. kuvat 15 ja 16). Jotkin likviditeetin määrää kuvaavat indikaattorit, joita EKP seuraa, viittaavat siihen, että merkittävä prosenttiosuus ennen kriisiä kertyneestä runsaas- ta likviditeetistä on nyt purkautunut. Jatkossa nämä indikaattorit saattavat nyt liikkua lähemmäksi tasoa, joka viittaa kansantalouden tasapainoiseen likviditeettitilanteeseen. Pitäisi kuitenkin muistaa, että tällaisia likviditeetin indikaattoreita on tulkittava varauksin, sillä ne perustuvat arvioon rahan hallussapidosta tasapainotilanteesta, mihin liittyy huomattavaa epävarmuutta.

**Kuvio 15. Nimellisen rahapoikkeaman
estimaatit¹⁾**

(prosentteina M3:n kannasta, kausi- ja kalenterivaihtelusta
puhdistettuja tietoja, joulukuun 1998 = 0)

— Viralliseen M3:een perustuva nimellinen rahapoikkeama
..... Nimellinen rahapoikkeama, joka perustuu sijoitusten
siirtojen arvioidulla vaikutuksella korjattuun M3:een²⁾

Lähde: EKP

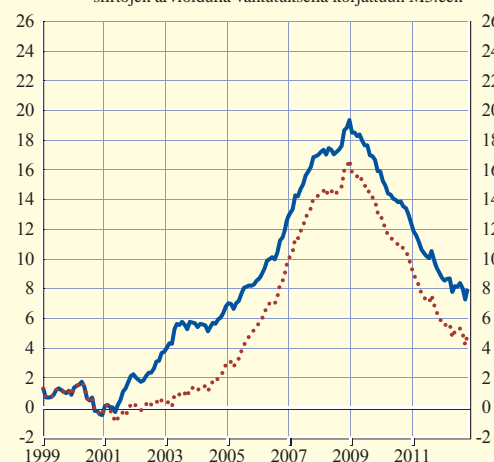
1) Nimellinen rahapoikkeama tarkoittaa eroa, joka lasketaan M3:n toteutuneesta määrästä ja M3:n kasvuvauhdin viitearvon (4½ % vuodessa) mukaisesta määrästä (perusjaksossa pidettävästä) joulukuusta 1998 alkaen.

2) Arviot sijoitusten siirtojen vaikutuksesta M3:een perustuvat lokakuun 2004 Kuukausikatsauksen artikkelissa "Monetary analysis in real time" esitettyn menetelmään.

**Kuvio 16. Reaalisen rahapoikkeaman
estimaatit¹⁾**

(prosentteina reaalisen M3:n kannasta, kausi- ja kalenteri-
vaihtelusta puhdistettuja tietoja, joulukuun 1998 = 0)

— Viralliseen M3:een perustuva reaalinen rahapoikkeama
..... Reaalinen rahapoikkeama, joka perustuu sijoitusten
siirtojen arvioidulla vaikutuksella korjattuun M3:een²⁾

Lähde: EKP

1) Reaalinen rahapoikkeama tarkoittaa M3:n toteutuneen määrän (M3:n nimellinen määrä deflaoituna YKHI:llä) poikkeamaa määräs-
tä, joka olisi toteutunut, mikäli nimellinen M3 olisi kasvanut 4½ prosen-
tin viitearvon mukaisesti ja YKHI-inflaatio olisi kehittynyt EKP:n
hintavakauden määritelmän mukaisesti perusjaksosta (joulukuun
1998) lähtien.

2) Arviot sijoitusten siirtojen vaikutuksesta M3:een perustuvat lokakuun 2004 Kuukausikatsauksen artikkelissa "Monetary analysis in real time" esitettyn menetelmään.

Rahan määrän ja luottojen trendikasvu pysyy kaiken kaikkiaan heikkona. Samoin kuin vuoden ensimmäisellä puoliskolla, M3:n kasvu kolmannella neljänneksellä ja lokakuussa ei johtunut yksityiselle sektorille myönnettyjen luottojen kasvusta, mikä mahdollisesti edelleen kuvaa aikaisempien ylijäämien korjaamisen tarvetta. Saman aikaan tarve pienentää taseessa olevan velan määrää on merkittävä joissain maissa ja joillain sektoreilla. Tämän seurauksena tavanomaisten indikaattorien ilmaisemiin maltillisiin hintapaineisiin liittyy edelleen tasapainoisia mutta yhä hajautetumpia riskejä. Joka tapauksessa yksityiselle sektorille kohdistuvan luotonannon elpymisen edellytyksenä on pankkien riskinottokyvyn palautuminen ja pankkiluottojen kysynnän palautuminen yksityisen sektorin taholta.

Kehikko 3.

EUROALUEEN MAKSUTASEEN RAHOITUSTASEEN KEHITYS SYYSKUUHUN 2012 SAAKKA

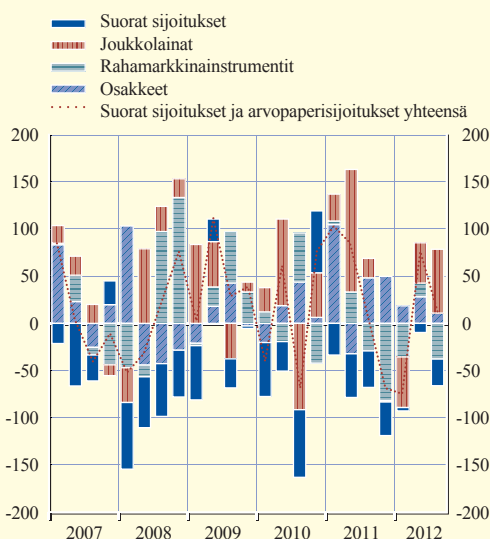
Tässä kehikossa tarkastellaan euroalueen maksutaseen rahoitustasetta ja sen kehitystä vuoden 2012 kolmannen neljänneksen loppuun saakka. Syyskuussa päättyneellä 12 kuukauden jaksolla yhteenlaskettuihin suoriin sijoituksiin ja arvopaperisijoituksiin liittyvä pääoman nettovienti euroalueelta oli 55,8 miljardia euroa (vuotta aiemmin pääomaa tuotiin nettomääräisesti 265,9 miljardin euron verran). Muina sijoituksina euroalueelle tuotiin pääomaa nettomääräisesti 19,0 miljardia euroa (ks. taulukko). Vuoden toisella neljänneksellä, jolloin rahoitusmarkkinoiden jännitteet

voimistuivat, muihin sijoituksiin liittyi huomattavaa pääoman nettovientä ja arvopaperisijoituksiin vastaavasti pääoman nettotuontia (kun ulkomaisiin arvopapereihin sijoitettuja varoja kotiutettiin). Rahoitusmarkkinoiden jännitteet ovat viime aikoina hieman hellittäneet EKP:n ilmoittettua rahapoliittisista suorista kaupoista, ja kolmannella neljänneksellä euroalueen sijoittajat hankkivat jälleen nettomääräisesti arvopapereita euroalueen ulkopuolelta ja euroalueen ulkopuoliset sijoittajat lisäsivät sijoitustaan euroalueen arvopapereihin.

Yhteenlaskettuihin suoriin sijoituksiin ja arvopaperisijoituksiin liittyvien pääomavirtojen kääntyminen nettovienniksi syyskuussa 2012 päättyneellä 12 kuukauden jaksolla johtui pääasiassa siitä, että arvopaperisijoituksiin liittyvä pääoman nettotuonti pieneni, kun ulkomaiset sijoittajat vähensivät huomattavasti sijoitustaan ei-rahallatossektorin osakkeisiin, purkivat euroalueen rahallaitosten liikkeeseen laskemiin joukkolainoihin tekemiään sijoituksia ja realisoivat julkisyhteisöjen liikkeeseen laskemia rahamarkkinainstrumentteja. Lisäksi rahallaitosten muihin velkainstrumentteihin tehtyjä sijoituksia purettiin, eli euroalueen rahallaitosten oli hankala uusia erääntyviä velkojaan ja säilyttää erääntyviä talletuksia, mikä entisestään lisäsi niiden rahoituksenhankintapaineita. Euroalueen pankit kotiut-

Rahoitustaseen pääerät

(mrd. euroa, neljännesvuosittaiset nettovirrat)

Lähde: EKP.

Euroalueen maksutaseen rahoitustase

(mrd. euroa; kausivaihtelusta puhdistamattomia tietoja)

	2012		3 kk:n kumulatiivisia lukuja				12 kk:n kumulatiivisia lukuja	
	Elo	Syys	2011 Joulu	2012 Maalis	2012 Kesä	2012 Syys	2011 Syys	2012 Syys
Rahoitustase¹⁾	-9,7	-7,1	-42,2	3,6	-24,3	-24,1	-10,1	-87,1
Suorat sijoitukset ja arvopaperisijoitukset yhteensä, netto	-2,2	-3,6	-69,7	-74,5	76,0	12,4	265,9	-55,8
Suorat sijoitukset, netto	-12,1	-8,9	-35,7	-3,5	-9,7	-28,2	-53,3	-77,1
Arvopaperisijoitukset, netto	9,9	5,3	-34,0	-71,0	85,7	40,6	319,2	21,3
Osakkeet	15,1	0,3	49,8	18,6	28,3	10,9	127,2	107,6
Velkapaperit	-5,2	5,0	-83,7	-89,6	57,4	29,7	192,0	-86,3
Joukkolainat	28,1	36,1	-1,5	-53,8	42,9	67,8	226,7	55,4
Rahamarkkinainstrumentit	-33,3	-31,1	-82,3	-35,8	14,5	-38,1	-34,7	-141,7
Muut sijoitukset, netto	-5,7	-1,8	45,1	86,9	-81,7	-31,3	-284,3	19,0
Rahaa hallussa pitävän sektorin osuus²⁾								
Suorat sijoitukset, netto	-11,0	-9,8	-38,2	-6,3	-13,2	-27,5	-34,0	-85,2
Arvopaperisijoitukset, netto	7,0	20,3	-48,2	-43,7	41,0	34,0	70,0	-16,9
Osakkeet	7,2	1,1	10,6	14,3	32,4	9,6	139,4	66,8
Velkapaperit	-0,2	19,2	-58,8	-58,0	8,7	24,5	-69,4	-83,7
Muut sijoitukset, netto	2,2	-3,9	23,8	6,0	-36,8	-1,0	1,9	-7,9

Lähde: EKP.

Huom. Pyöristysten vuoksi yhteenlaskut eivät välttämättä täsmää.

1) Nettovirtoja. Positiivinen luku tarkoittaa nettotuontia ja negatiivinen nettovientä.

2) Julkisyhteisöt ja muut maksutaseen sektorit.

tivatkin ulkomaista varallisuuttaan kutakuinkin samassa määrin kuin arvopaperisijoituksiin liittyvä pääoman nettotuonti väheni ja talletuksia ja euroalueen rahalaitosten lainainstrumentteihin tehtyjä sijoituksia purettiin. Lyhytaikaisiin omaisuuseriin tehdyissä muissa sijoituksissa tapahtui siis huomattava muutos, kun netto-ostot muuttuivat nettomyynneiksi, minkä seurauksena muihin sijoituksiin liittyi hienokseltaan pääoman nettotuontia (edellisellä tarkastelujaksolla nettovientiä).

Kehityksessä oli selviä eroja toisen ja kolmannen neljänneksen välillä. Kun toisella neljänneksellä arvopaperisijoituksiin liittyvä pääoman nettotuonti johtui pääasiassa siitä, että euroalueen sijoittajat purkivat ulkomaisia arvopaperisijoituksiaan, kolmannella neljänneksellä euroalueen sijoittajat ostivat jälleen nettomääräisesti ulkomaisia arvopapereita. Arvopaperisijoituksiin liittyvä pääoman nettotuonti siis väheni, vaikka ulkomaiset sijoittajat lisäsivät nettomääräisiä sijoituksiinsa euroalueen arvopapereihin. Luottamuksen kohentuessa rahoitusmarkkinoilla arvopaperisijoituksiin liittyvien pääomavirtojen kehitys on siis palautunut samankaltaiseksi kuin ennen valtionvelkakriisiä. Ulkomaisiin suoriin sijoituksiin liittyvä pääoman nettovienti lisääntyi vuoden toisesta neljänneksestä alkaen, kun ulkomaiset sijoittajat hankkivat aiempaa vähemmän euroalueen yritysten osakkeita ja muita pääomainstrumentteja. Myös euroalueen sijoittajien nettomääräiset sijoitukset ulkomaisiin osakkeisiin vähenivät, mutta vain hieman.

Arvopaperisijoituksiin liittyvät pääomavirrat kehittyivät hyvin eri tavoin rahalaitossectorilla ja muilla sektoreilla. Rahalaitossectorilla arvopaperisijoituksiin liittyi nettomääräistä pääomantuontia jo toisella perättäisellä vuosineljänneksellä, kun ulkomaisten arvopaperien realisoimista jatkettiin (realisoimistrendi oli katkennut tilapäisesti vuoden 2012 ensimmäisellä neljänneksellä). Euroalueen rahalaitokset vähensivät edelleen sijoituksiaan ulkomaisiin arvopapereihin, ja muihin sijoituksiin liittyvä pääoman nettovienti euroalueen rahoituslaitoksista jatkui. Kolmannella neljänneksellä euroalueen rahalaitosten joukkolainasijoitukset eivät kuitenkaan enää vähentyneet läheskään yhtä paljon kuin toisella, ja lopulta niiden muut arvopaperisijoitukset lakkasivat supistumasta. Euroalueen pankeilla oli siis yhä paineita realisoida ulkomaisia omaisuuseriään saadakseen varoja käyttöönsä, mutta paineet hellittivät jonkin verran.

Euroalueen ei-rahallaissektori alkoi jälleen ostaa nettomääräisesti ulkomaisia osakkeita ja rahamarkkinainstrumentteja sekä lisäsi ulkomaisten joukkolainojen ostoja. Ulkomaisten sijoittajien sijoitukset euroalueen ei-rahallaissektorin liikkeeseen laskemiin arvopapereihin (pääasiassa joukkolainoihin) lisääntyivät niin ikään merkittävästi. Arvopaperisijoituksiin liittyi kolmannellakin neljänneksellä pääoman nettotuontia, mikä lisäsi likviditeetin määrää euroalueella ja näkyi jossakin määrin myös lavean raha-aggregaatin M3:n kehityksessä. Maksutaseen rahataloudellisesta esityksestä näkyy, että nämä rahaa hallussa pitävän sektorin taloustoimet olivat yksi tärkeä rahalaitosten ulkomaisten nettosaamisten kasvun taustatekijä vuoden 2012 kolmannella neljänneksellä.

2.2 EI-RAHOITUSSEKTORIN RAHOITUSINVESTOINNIT JA INSTITUTIONAALISET SIOITTAJAT

Ei-rahoitussektorin rahoitusinvestointien kokonaismäärän vuotuinen kasvuvauhti hidastui vuoden 2012 toisella neljänneksellä, kun taloudellinen toimintaympäristö heikkeni yleisesti ja tulonsaantimahdollisuudet vähenivät. Vakuutuslaitosten ja eläkerahastojen rahoitusinvestointien vuotuisen kasvuvauhdin hidastumisesta näkyi se, että kotitalouksien sijoitukset vakuutuslaitosten vastuuvuokkaan kehittyivät negatiivisesti. Sijoitukset sijoitusrahastoihin kasvoivat merkittävästi vuoden 2012 kolmannella neljänneksellä, mikä johtui lähes yksinomaan sijoituksista joukkolainarahastoihin häiriöiden vähennyttyä kyseisillä markkinoilla – tähän vaikutti osittain se, että EKP julkisti rahapoliittiset suorat kaupat (Outright Monetary Transactions, OMTs).

Taulukko 3. Euroalueen ei-rahoitussektorin rahoitusinvestoinnit

	Kanta prosentteina rahoitus-varoista ¹⁾	Vuotuinen kasvuvauhti									
		2010 I	2010 II	2010 III	2010 IV	2011 I	2011 II	2011 III	2011 IV	2012 I	2012 II
Rahoitusinvestoinnit	100	2,3	2,6	2,8	3,6	3,4	3,6	3,3	2,6	2,9	2,6
Käteinen ja talletukset	25	1,8	1,5	2,3	3,2	3,9	4,2	3,5	3,0	3,6	3,1
Velkapaperit lukuun ottamatta johdannaisia	5	-2,8	-2,7	-3,5	5,1	6,2	7,1	7,5	2,8	1,4	0,5
<i>josta:</i> lyhytaikaiset	0	-27,1	-24,4	-10,8	-7,8	-0,5	6,2	-0,7	20,3	16,0	20,3
<i>josta:</i> pitkäaikaiset	5	0,6	-0,1	-2,7	6,3	6,8	7,2	8,3	1,4	0,2	-1,0
Osakkeet ja osuudet lukuun ottamatta rahasto-osuuksia	27	2,5	2,4	2,6	3,3	2,6	2,5	2,7	2,3	2,8	2,8
<i>josta:</i> noteeratut osakkeet	5	4,6	3,2	2,2	3,1	1,1	1,3	2,8	1,9	2,6	2,3
<i>josta:</i> noteeraamattomat osakkeet ja osuudet	22	2,0	2,2	2,7	3,4	3,0	2,9	2,7	2,4	2,9	3,0
Rahasto-osuudet	5	-0,2	-2,1	-2,9	-3,5	-4,4	-3,7	-4,7	-5,2	-3,9	-2,7
Vakuutus tekninen vastuuelva	16	5,0	4,8	4,7	4,3	3,6	3,1	2,7	2,1	1,8	1,7
Muut ²⁾	22	3,0	5,0	5,4	5,6	5,2	5,4	5,4	4,8	5,4	4,4
M3³⁾		-0,1	0,1	0,8	1,1	1,8	1,3	1,7	1,5	2,9	3,0

Lähde: EKP

1) Sen viimeisen neljänneksen lopussa, jolta tiedot ovat käytettävissä. Pyöristysten vuoksi yhteenlaskut eivät välttämättä täsmää.

2) Muut rahoitusvarat käsittävät lainat ja muut saamiset, joihin puolestaan sisältyvät yritysten myöntämät kauppaluotot.

3) Vuosineljänneksen lopussa. Raha-aggregaatti M3 sisältää euroalueen ei-rahallisosektorin (eli yrityssektorin ja muiden rahoituksenvälittäjien kuin rahalaitosten) monetaariset saamiset euroalueen rahalaitoksilta ja valtionhallinnolta.

EI-RAHOITUSSEKTORI

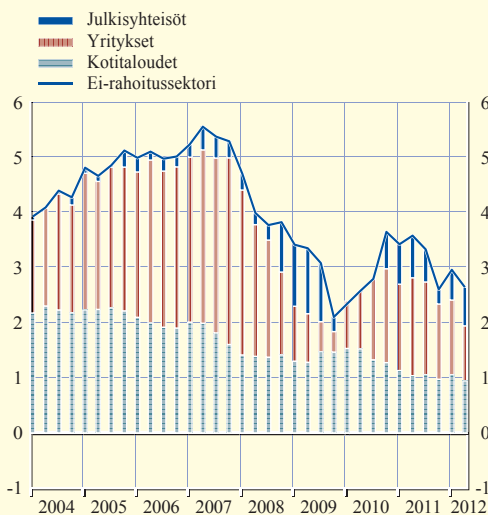
Ei-rahoitussektorin rahoitusinvestointien kokonaismäärän vuotuinen kasvuvauhti hidastui vuoden 2012 toisella neljänneksellä (jolta tuoreimmat käytettävissä olevat neljännesvuositiedot ovat) 2,6 prosenttiin (ensimmäisen neljänneksen 2,9 prosentista; ks. taulukko 3). Toisen neljänneksen kehitys johtui lähinnä sekä (i) käteiseen ja talletuksiin tehtyjen investointien että (ii) muihin rahoitusvaroihin tehtyjen sijoitusten (jotka sisältävät lainat ja muut saamiset, mukaan lukien yritysten myöntämät kauppaluotot) heikommasta kasvusta.

Sektorikohtainen tarkastelu osoittaa, että kotitaloudet ja yritykset vähensivät toisella neljänneksellä rahoitusinvestointejaan, kun taas julkisyhteisöjen sektori lisäsi sijoituksiaan (ks. kuvio 17). Se, että kotitalouksille on kertynyt rahoitusvaroja aikaisempaa hitaammin, johtuu suureksi osaksi käytettävissä olevien nimellistulojen supistumisesta. Kotitaloudet supistivat hallussaan olevien velkapapereiden määrää ja luovuttivat edelleen rahasto-osuuksiaan – vuoden 2011 alussa alkanut prosessi näyttää sijoitusrahastoja koskevien tilastojen perusteella jatkuneen tämän vuoden kolmannella neljänneksellä (erityisesti osakerahastojen osalta).

Julkisyhteisöjen sektorin rahoitusinvestointien vuotuinen kasvuvauhti kiihtyi toisella neljänneksellä edelleen lähinnä velkapapereihin, lainoihin ja osakkeisiin tehtyjen sijoitusten kasvun ansiossa, kun taas käteiseen ja talletuksiin tehdyt sijoit-

Kuvio 17. Ei-rahoitussektorin rahoitusinvestoinnit

(vuotuinen prosenttimuutos, prosenttiyksikköinä)

Lähde: EKP.

tukset supistuiivat. Yritysten rahoitusinvestointien kokonaismäärän vuotuisen kasvuvauhdin hidastuminen vuoden 2012 toisella neljänneksellä johtui siitä, että toimintaylijäämät edelleen pienenevät, ja osittain mahdollisesti myös siitä, että sisäisiä rahoituslähteitä on käytetty yhä useammin joissain jäsenvaltioissa. Yksityiskohtaisempia tietoja yksityisen ei-rahoitussektorin rahoituksen ja taseiden kehityksestä on saatavissa jaksoista 2.6 ja 2.7. Tietoja on saatavilla – kaikkien institutionaalisten sektorien osalta – myös marraskuun 2012 Kuukausikatsauksen kehikosta ”Integrated euro area accounts for the second quarter of 2012”.

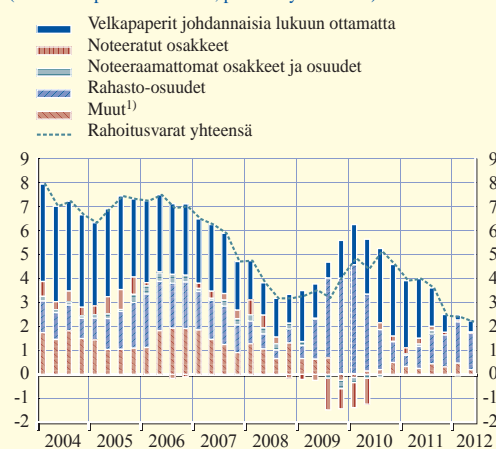
INSTITUTIONAALISET SIOITTAJAT

Vakuutuslaitosten ja eläkerahastojen rahoitusinvestointien vuotuinen kasvuvauhti hidastui 2,2 prosenttiin vuoden 2012 toisella neljänneksellä (ks. kuvio 18). Tämä oli hitain kasvuvauhti sitten vuoden 1999, ja siinä näkyi kotitalouksien sijoituksissa vakuutustekniseen vastuovelkaan vuoden 2007 lopusta lähtien havaittavissa ollut supistuminen. Vaikka rahasto-osuudet vaikuttivat edelleen eniten vakuutuslaitosten ja eläkerahastojen rahoitusinvestointien kokonaismäärään, tämä vaikutus pieni, kuten useimpien muidenkin instrumenttien. Sitä vastoin velkapapereihin tehtyjen rahoitusinvestointien osuus suureni, kun vuotuinen kasvuvauhti oli toisella neljänneksellä huomattavasti nopeampi. Tämä saattaa johtua siitä, että vakuutuslaitokset ja eläkerahastot ovat siirtäneet edellisen neljänneksen aikana kertyneitä likviditeettipuskureita kiinteätuottoisiin arvopapereihin, joiden tuotto on suurempi.

Sijoitukset sijoitusrahastojen rahasto-osuuksiin (rahamarkkinarahastoja lukuun ottamatta) suurenevät vuositasolla merkittävästi 171 miljardiin euroon vuoden 2012 kolmannella neljänneksellä edellisen neljänneksen 47 miljardista eurosta. Vuotuinen kasvuvauhti kiihtyi 2,8 prosenttiin toisen neljänneksen 0,7 prosentista. Joukkolainarahastojen vuotuisen kasvun osuus oli suurin, mutta myös sijoitukset yhdistelmärahastoihin elpyivät, kun taas supistuminen oli edelleen suurinta osakerahastojen osalta

Kuvio 18. Vakuutuslaitosten ja eläkerahastojen rahoitusinvestoinnit

(vuotuinen prosenttimuutos, prosenttiyksikköinä)

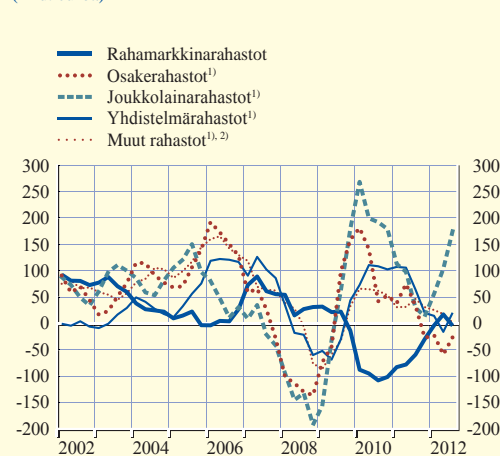

Lähde: EKP.

1) Lainat, talletukset, vakuutustekninen vastuvelka ja muut saamiset.

Kuvio 19. Vuotuiset nettosijoitukset rahamarkkina- ja sijoitusrahastoihin

(mrd. euroa)

Lähteet: EKP ja EFAMA.

1) Ennen vuoden 2009 ensimmäistä neljänestä arviot neljännesvuotuisista virtatiedoista on johdettu yhdenmukaistamattomista EKP:n sijoitusrahastotilastoista, EFAMAN tuottamiin kansallisiin tietoihin perustuvista EKP:n laskelmista ja EKP:n arvioista.

2) Kiinteistörahastot, riskirahastot ja muualla luokittelemattomat rahastot.

(ks. kuvio 19). Supistumista oli havaittavissa myös rahamarkkinarahastoissa, sillä taloudellinen toimintaympäristö on näille rahastoille haasteellinen matalan korkotason vuoksi.

Kun tarkastellaan erityisesti vuoden 2012 kolmannen neljänneksen kehitystä, sijoitukset sijoitusrahastojen rahasto-osuuksiin (rahamarkkinarahastoja lukuun ottamatta) kasvoivat 75 miljardia euroa kausivaihtelusta puhdistamattomien tietojen perusteella. Tämän instrumentin kasvu oli vuoden 2012 kolmen ensimmäisen neljänneksen aikana suurempi kuin vuonna 2011 tapahtunut supistuminen. Joukkolainarahastojen kasvu oli kolmannella neljänneksellä paljon suurempi kuin muuntyyppisten rahastojen, ja joukkolainarahastojen vuotuinen kasvuvauhti kiihtyi tämän vuosineljänneksen aikana 8,7 prosenttiin. Tämä johtui osittain siitä, että tilanne joukkolainamarkkinoilla helpotti 22.12.2011 ja 1.3.2012 suoritettujen maturiteetiltaan kolmen vuoden pituisten eurojärjestelmän pitempiäaikaisten rahoitusoperaatioiden jälkeen. Lisäksi se, että EKP julkisti OMT-ohjelman, vähensi myös osaltaan jonkin verran euroalueen rahoitusmarkkinoiden häiriöitä, erityisesti valtion joukkolainojen markkinoilla. Nämä tapahtumat ovat saattaneet rohkaista institutionaalisia sijoittajia purkamaan likviditeetipuskureita ja mahdollisesti siirtämään varoja riskipitoisempiin varallisuuseriin.

2.3 RAHAMARKKINAKOROT

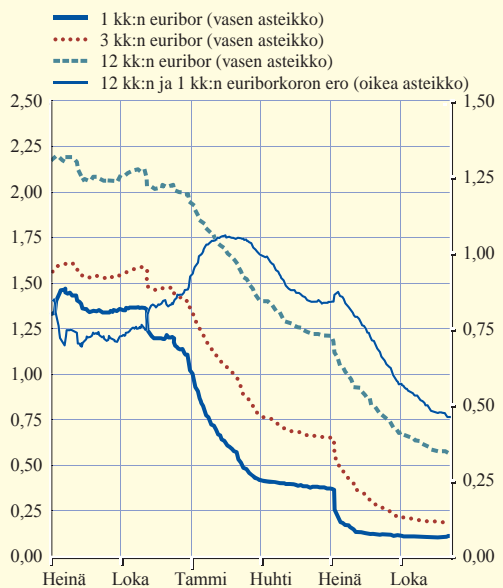
Rahamarkkinakorot laskivat yleisesti jaksolla 5.9.–5.12.2012. Eoniaorko laski hieman ja pysyi matalalla tasolla, missä näkyy se, että EKP:n ohjaukset ovat pitkällä aikavälillä arvioituna matalia ja että yön yli -markkinoille on kertynyt merkittävä määrä ylimääräistä likviditeettiä. Rahamarkkinakorkojen volatilitteetti pysyi suurin piirtein ennallaan.

Vakuudettomat rahamarkkinakorot laskivat jaksolla 5.9.–5.12.2012. Yhden kuukauden euriborkorko oli joulukuun 5. päivänä 0,11 %, kolmen kuukauden 0,19 %, kuuden kuukauden 0,34 % ja 12 kuukauden 0,57 %. Yhden kuukauden euriborkorko oli siis laskenut 0,01 prosenttiyksikköä, kolmen kuukauden 0,08, kuuden kuukauden 0,18 ja 12 kuukauden 0,21 prosenttiyksikköä syyskuun 5. päivästä. Kahdentoista ja yhden kuukauden euriborkorkojen välinen ero – joka on rahamarkkinoiden tuottoikäyrän jyrkkyyden indikaattori – pieneni tämän ajanjakson aikana 0,20 prosenttiyksikköä ja oli 0,46 prosenttiyksikköä 5.12. (ks. kuvio 20).

Vakuudelliset rahamarkkinakorot ovat vakiintuneet erittäin matalalle tasolle vuoden alusta (ks. kuvio 21). Kolmen kuukauden yön yli -indeksiswapkorko oli joulukuun 5. päivänä 0,07 % eli noin 0,01 prosenttiyksikköä alempi kuin 5.9. Koska vastaava vakuudeton euriborkorko laski enemmän, näiden kahden koron välinen ero pieneni 5.9. ja 5.12. välisenä aikana 0,19 prosenttiyksikköstä 0,13 prosenttiyksikköön. Kolmen kuukauden eurepokorko pysyi tarkastelujakson aikana ennallaan ja oli -0,01 %.

Kuvio 20. Rahamarkkinakorot

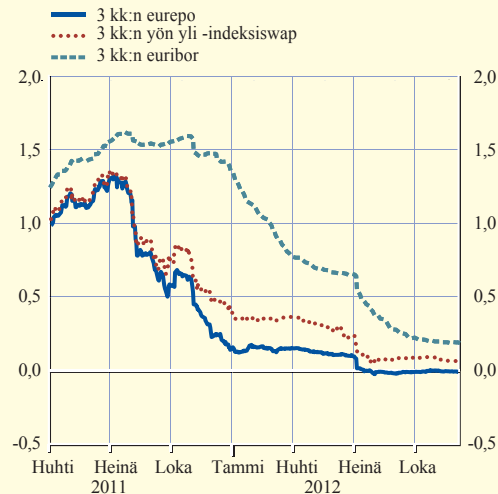
(vuotuinen korko, korkoero prosenttiyksikköinä, päivähavainnot)

Lähteet: EKP ja Thomson Reuters.

Kuvio 21. Kolmen kuukauden eurepo, euribor ja yön yli -indeksiswap

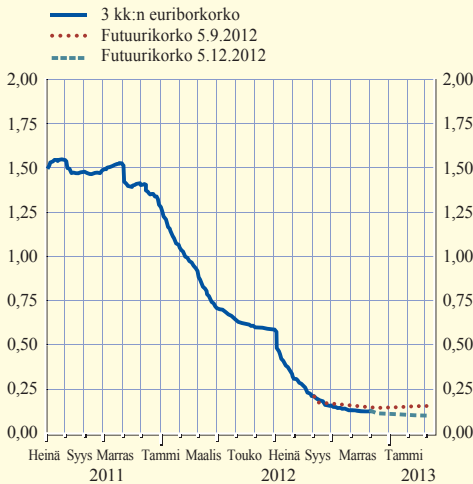
(vuotuinen korko, päivähavaintoja)

Lähteet: EKP, Bloomberg ja Thomson Reuters.

Kuvio 22. Kolmen kuukauden korot ja futuurikorot euroalueella

(vuotuinen korko, päivähavaintoja)

Lähde: Thomson Reuters.

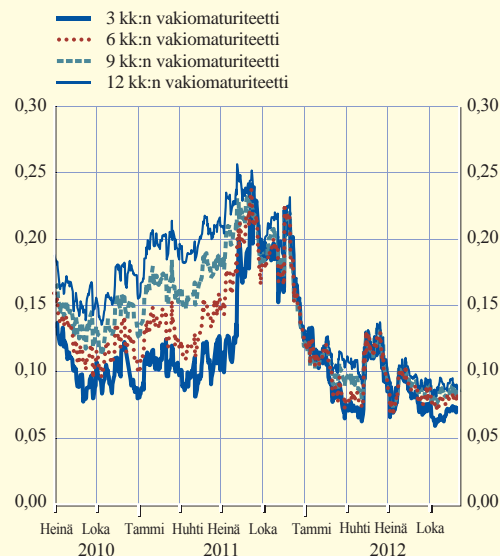
Huom. Tänä ja kolmena seuraavana neljänneksenä erääntyvien kolmen kuukauden futuurisopimusten korkoja Liffen noteerausten mukaan.

Joulukuussa 2012 erääntyvien kolmen kuukauden euriborfutuurisopimusten pohjalta johdettu korko 5.12. oli 0,18 % ja maaliskuussa ja kesäkuussa 2013 erääntyvien 0,17 %. Joulukuussa erääntyvien kolmen kuukauden euriborfutuurisopimusten pohjalta johdettu korko oli siis laskenut 5.9. jälkeen 0,03 prosenttiyksikköä, maaliskuussa 2013 erääntyvien 0,05 prosenttiyksikköä ja kesäkuussa erääntyvien 0,07 prosenttiyksikköä, mikä osittain johtui siitä, että EKP:n ohjaukorkojen odotettiin laskevan (ks. kuvio 22). Kolmen kuukauden euriborfutuurisopimukseen perustuvista optioista johdettu implisiittinen volatilitteetti pysyi suurin piirtein ennallaan kolmen, kuuden, yhdeksän ja 12 kuukauden kiinteissä maturiteeteissa syyskuun 5. päivän tasoon verrattuna (ks. kuvio 23).

Yön yli -maturiteetin tarkastelu osoittaa, että eoniakorko laski edelleen hieman keskimäärin 0,09 prosenttiyksikköön vuoden yhdeksännen, kymmenennen ja yhdennentoista pitojakson aikana ja oli 0,069 % joulukuun 5. päivänä. Tämän seurauksena eoniakoron ja perusrahoitusoperaatioiden koron välinen negatiivinen ero suureni edelleen hieman tarkastelujakson aikana, koska yön yli -rahan markkinoilla oli hyvin suuria määriä ylimääräistä likviditeettiä.

Kuvio 23. Kolmen kuukauden euriborfutuurisopimusten optioihin perustuva implisiittinen volatilitteetti vakiomaturiteeteissa

(vuotuisina prosentteina, päivähavaintoja)

Lähteet: Thomson Reuters ja EKP:n laskelmat.

Huom. Tämä indikaattori lasketaan kahdessa vaiheessa. Kolmen kuukauden euriborfutuurisopimusten optioista johdetut implisiittiset volatilitteetit muunnetaan ensin siten, että ne ilmaistaan logaritmisina hintoina eikä tuottoina. Tämän jälkeen näin saadut implisiittiset volatilitteetit, joilla on vakiomaturiteetipäivämäärä, muunnetaan vakiojuoksuajaksiksi tiedoiksi.

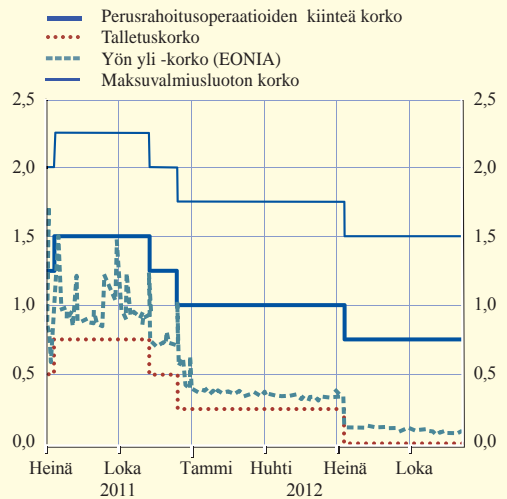
EKP lisäsi tarkastelujakson aikana edelleen likviditeettiä rahoitusoperaatioilla, jotka olivat yhden viikon, yhden pitojakson ja kolmen kuukauden mittaisia. Kaikki nämä operaatiot toteutettiin kiinteäkorkoisina huutokauppoina, joissa tehdyt tarjoukset hyväksyttiin täysimääräisesti.

EKP toteutti viikoittain myös yhden viikon pituisia likviditeettiä vähentäviä operaatioita vaihtuvakorkoisena huutokauppana, jossa maksimitarjouskorko oli vuoden yhdeksännellä, kymmenennellä ja yhdennellätoista pitojaksolla 0,75 %. EKP eliminoi näillä likviditeettiä vähentävillä operaatioilla velkapaperiohjelmassa tehtyjen ostojen arvoa vastaavan määrän, joka oli 208,5 miljardia euroa 5.12.

Tarkastelujaksolle oli ominaista ylimääräisen likviditeetin erittäin runsas määrä, ja talletusmahdollisuutta käytettiin kyseisten kolmen pitojakson (eli vuoden 2012 yhdeksännen, kymmenennen ja yhdennentoista pitojakson) aikana päivittäin keskimäärin 265 miljardin euron verran, kun puolestaan varantovelvoitteen ylittävät talletukset suurensivat 423 miljardiin euroon. Vertailukohtana mainittakoon, että kolmen edellisen pitojakson aikana talletusmahdollisuutta käytettiin päivittäin keskimäärin 479 miljardin euron verran, ja varantovelvoitteen ylittävät talletukset olivat keskimäärin 291 miljardia euroa. Talletusmahdollisuuden käytön väheneminen johtuu lähinnä siitä, että perusrahaa siirrettiin talletusmahdollisuudesta käyttötilleille (varantovaatimukset ylittäviltä osin), kun talletuskorko aleni 0,00 prosenttiin 11.7.2012 alkaen.

Kuvio 24. EKP:n korot ja yön yli -korko

(vuotuinen korko, päivähavaintoja)

Lähteet: EKP ja Thomson Reuters.

Kehikko 4.

LIKVIDITEETTITILANNE JA RAHAPOLIITTISET OPERAATIOT 8.8.2012–13.11.2012

Tässä kehikossa tarkastellaan EKP:n avomarkkinaoperaatioita 11.9.2012, 9.10.2012 ja 13.11.2012 päättyneillä vähimmäisvarantojen pitoajanjaksoilla.

Perusrahoitusoperaatiot toteutettiin tänä aikana kiinteäkorkoisina huutokauppoina, joissa tehdyt tarjoukset hyväksyttiin täysimääräisesti. Samaa menettelyä käytettiin edelleen myös poikkeavalla maturiteetilla toteutetuissa eurojärjestelmän rahoitusoperaatioissa (maturiteettina yksi pitoajanjakso). Näiden operaatioiden kiinteänä korkona käytettiin perusrahoitusoperaatioiden korkoa.

Myös kolmen kuukauden pitempiaikaiset rahoitusoperaatiot toteutettiin tänä aikana kiinteäkorkoisina huutokauppoina ja niissä tehdyt tarjoukset hyväksyttiin täysimääräisesti. Kolmen kuukauden rahoitusoperaatioiden kiinteänä korkona käytettiin perusrahoitusoperaatioiden keskimääräistä korkoa kulloisenkin operaation ajalta.

EKP:n ohjaukorkoihin ei tehty muutoksia tarkastelujakson aikana.

Pankkijärjestelmän likviditeettitarpeet

Pankkijärjestelmän päivittäinen likviditeettitarve – määriteltynä riippumattomien tekijöiden vaikutuksen ja varantovelvoitteiden summaksi – oli tarkastelujakson aikana keskimäärin 520,9 miljardia euroa eli 24,7 miljardia euroa suurempi kuin edeltäneinä kolmena pitoajanjaksona (9.5.–7.8.2012) keskimäärin. Varantovelvoitteet olivat tarkastelujakson kolmena pitoajanjaksona keskimäärin 106,8 miljardia euroa, kuten myös edeltäneinä kolmena pitoajanjaksona. Riippumattomien tekijöiden keskimääräinen vaikutus kasvoi 24,8 miljardilla eurolla 414,1 miljardiin euroon.

Varantovelvoitteen ylittäviä talletuksia oli tänä aikana sekkitileillä keskimäärin 428,3 miljardin euron arvosta (ks. kuvio A). Sekkitilitalletusten suuruus johtui talletuskoron laskemisesta nolnaan prosenttiin heinäkuussa 2012, sillä sen jälkeen pankkien kannalta oli periaatteessa yhdentekevää, pitivätkö ne ylimääräisiä varojaan yön yli maksuvalmiusjärjestelmässä vai nollakorkoisilla sekkitileillä varantovelvoitteen ylittävänä talletuksina. Edellisen tarkastelujakson aikana varantovelvoitteen ylittäviä sekkitilitalletuksia oli ensimmäisillä kahdella pitoajanjaksolla keskimäärin 4,4 miljardia euroa ja viimeisellä keskimäärin 403 miljardia euroa.

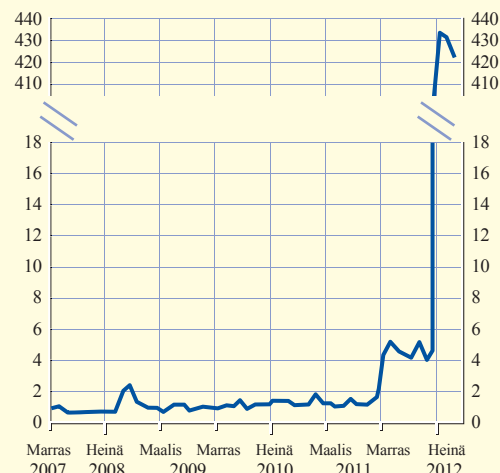
Likviditeetin tarjonta

Avomarkkinaoperaatioissa jaetun likviditeetin nettomäärä oli tarkastelujaksolla keskimäärin 1 244,7 miljardia euroa eli 16,1 miljardia euroa pienempi kuin kolmen edellisen pitoajanjakson aikana. Huutokauppoina toteutetuissa operaatioissa jaetun likviditeetin määrä oli keskimäärin 965,4 miljardia euroa (14,5 miljardia euroa vähemmän kuin edeltäneellä tarkastelujaksolla) (ks. kuvio B).

Yhden viikon perusrahoitusoperaatioissa keskimäärin jaetun likviditeetin määrä pieneni 6,4 miljardilla eurolla ja pitempiäaikaisissa ra-

Kuvio A. Pankkien varantovelvoitteen ylittävät sekkitilitalletukset

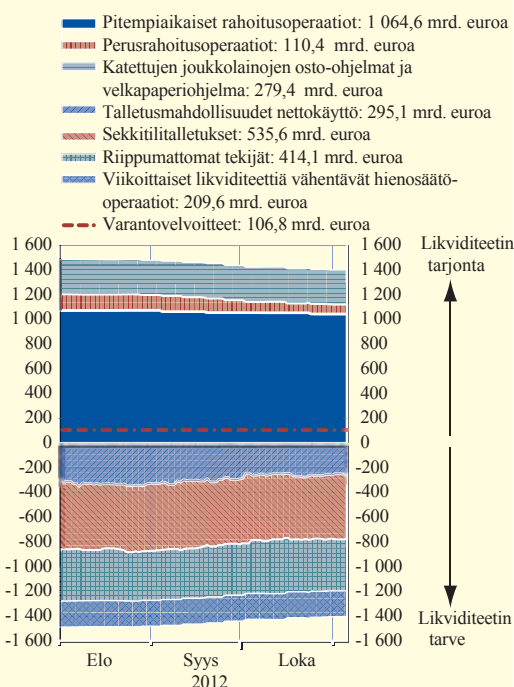
(mrd. euroa, kunkin pitoajanjakson keskiarvo)

Lähde: EKP.

Kuvio B. Pankkijärjestelmän likviditeettitarpeet ja likviditeetin tarjonta

(mrd. euroa, kunkin erän päivittäinen keskiarvo koko ajaksalta)

Lähde: EKP.

1 Huutokauppoina toteutettavia operaatioita ovat perusrahoitusoperaatiot, pitempiäaikaiset rahoitusoperaatiot ja hienosäättöoperaatiot. Hienosäättöoperaatiot voivat olla joko likviditeettiä lisääviä tai sitä vähentäviä.

hoitusoperaatioissa keskimäärin jaetun likviditeetin määrä 10,4 miljardilla eurolla edeltäneeseen tarkastelujaksoon verrattuna. Viikoittaisissa hienosäätöoperaatioissa vähennetyn likviditeetin määrä oli keskimäärin 2,2 miljardia euroa pienempi kuin edeltäneellä tarkastelujaksolla pääasiassa velkapaperiohjelmassa hankittujen arvopapereiden erääntymisen vuoksi.

Ensimmäisessä ja toisessa katettujen joukkolainojen osto-ohjelmassa sekä velkapaperiohjelmassa tehtyjen ostojen myötä jaetun likviditeetin yhteenlaskettu määrä oli keskimäärin 279,4 miljardia euroa tarkastelujaksolla (jälleen hieman vähemmän kuin edeltäneiden kolmen pitoajanjakson aikana keskimäärin).

Kesäkuussa 2010 päättyneessä ensimmäisessä katettujen joukkolainojen osto-ohjelmassa jaetun likviditeetin määrä oli 13.11.2012 hieman pienempi kuin edellisellä tarkastelujaksolla eli 53,2 miljardia euroa, sillä joukkolainoja erääntyi, ja 31.10.2012 päättyneessä toisessa katettujen joukkolainojen osto-ohjelmassa jaetun likviditeetin määrä oli 16,4 miljardia euroa. Velkapaperiohjelmassa tehtyjen arvopaperiostojen nettoarvo oli osan arvopapereista eräännyttyä 208,5 miljardia euroa (211,3 miljardia euroa 8.8.2012). Velkapaperiohjelmassa tehtyjen ostojen likviditeettivaikutus neutraloitiin viikoittaisissa hienosäätöoperaatioissa.

Maksuvalmiusjärjestelmän käyttö

Ylimääräistä likviditeettiä – määriteltynä rahoitusoperaatioissa ja maksuvalmiusluottona jaetun likviditeetin kokonaismäärän sekä riippumattomien tekijöiden ja varantovelvoitteiden yhteismäärän väliseksi erotukseksi – oli tarkastelujaksolla keskimäärin 724,8 miljardia euroa (edeltäneellä tarkastelujaksolla 766,2 miljardia euroa). Maksuvalmiusluoton käyttö väheni ja oli tarkastelujakson aikana keskimäärin 1,0 miljardia euroa (edeltäneiden kolmen pitoajanjakson aikana keskimäärin 1,4 miljardia euroa). Talletusmahdollisuuden keskimääräinen käyttö väheni 639,1 miljardista eurosta 296,1 miljardiin euroon talletuskoron laskettua nollaan. Siten talletusmahdollisuuden nettokäyttö² oli keskimäärin 295,1 miljardia euroa.

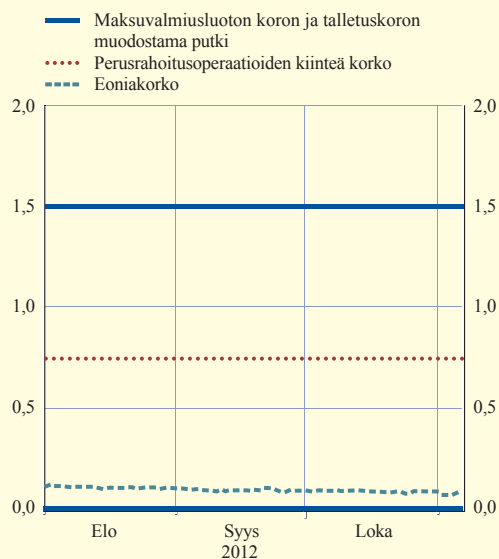
Korot

Perusrahoitusoperaatioiden korko oli koko tarkastelujakson ajan 0,75 %, maksuvalmiusluoton korko 1,50 % ja talletuskorko 0,00 %.

Likviditeettiä oli tarkastelujaksolla yhä runsaasti, ja eoniakorko ja muut hyvin lyhyet rahamarkkinakorot pysyivät matalina. Eoniakorko oli tarkastelujaksolla keskimäärin 0,10 % eli 0,65 prosenttiyksikköä alle perusrahoitusoperaatioiden koron (ks. kuvio C).

Kuvio C. Eoniakorko ja EKP:n korot

(päivittäinen korko prosentteina)

Lähde: EKP.

² Talletusmahdollisuuden nettokäyttö on talletusmahdollisuuden käytön ja maksuvalmiusluoton käytön erotus tarkastelujakson aikana. Myös viikonloput lasketaan mukaan.

2.4 JOUKKOLAINAMARKKINAT

AAA-luokituksen saaneiden valtion joukkolainojen tuotot pienenevät Yhdysvalloissa hieman elokuun lopusta joulukuun 5. päivään, kun taas valtion pitkien joukkolainojen tuotot pysyivät suurin piirtein vakaina. Euroalueella markkinoiden näkemykset riskeistä kohenivat edelleen tämän ajanjakson aikana rahapoliittisten suorien kauppajen (OMT-ohjelma) ja muiden myönteisten uutisten, kuten pankkiunionin suunnittelussa ja Espanjan pankkisektorin rakenneuudistuksissa sekä Kreikan valtionvelasta tehdyn sopimuksen osalta saavuttua edistystä koskevien julkistusten myötä. Sekä valtion joukkolainojen että rahoituslaitosten joukkolainojen tuottoerot AAA-luokituksen saaneisiin joukkolainoihin nähden supistuivat edelleen. Tuottoerojen supistuminen oli jyrkempää alemman luokituksen saaneiden liikkeeseenlaskijoiden osalta. Myös likviditeettipremiot ja implisiittinen volatilititeetti pienenevät. Samaan aikaan markkinaperusteiset pitkän aikavälin inflaatio-odotuksia mittaavat indikaattorit viittaavat edelleen siihen, että markkinaosapuolten inflaatio-odotukset pysyvät tiukasti hintavakauden määritelmän mukaisina.

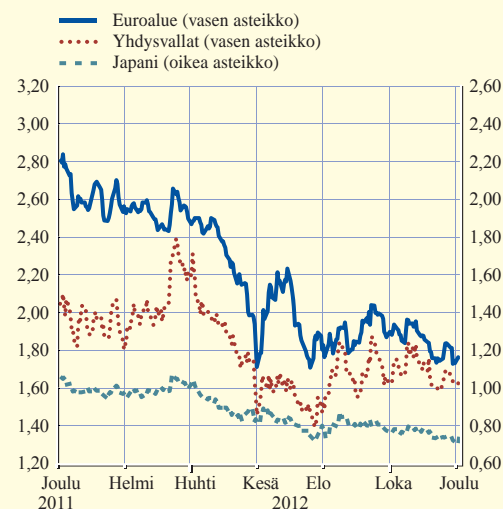
AAA-luokituksen saaneiden valtion joukkolainojen tuotot supistuivat hieman elokuun lopusta joulukuun 5. päivään. Euroalueella AAA-luokituksen saaneiden valtion pitkien joukkolainojen tuotot hypähtivät 2 prosenttiin syyskuun puolivälissä ennen kuin pienenevät tarkastelujakson lopussa 1,7 prosenttiin eli 0,14 prosenttiyksikköä pienemmiksi kuin kolme kuukautta aikaisemmin (ks. kuvio 25). Yhdysvalloissa valtion pitkien joukkolainojen tuotot suurensivat 0,04 prosenttiyksikköä hieman alle 1,6 prosenttiin joulukuun 5. päivänä. Tämän seurauksena euroalueen ja Yhdysvaltain valtion 10 vuoden joukkolainojen tuottojen nimelliskorkojen välinen ero supistui tänä aikana 0,18 prosenttiyksikköä. Japanissa valtion 10 vuoden joukkolainojen tuotot pienenevät saman ajanjakson aikana 0,08 prosenttiyksikköä 0,7 prosenttiin joulukuun 5. päivänä.

AAA-luokituksen saaneiden joukkolainojen matlat tuotot vastaavat heikkoa taloudellista toimeliaisuutta koskevia odotuksia, mitä kuvaa se, että sekä IMF:n lokakuussa ja OECD:n marraskuussa esittämät kasvuennusteet ovat aikaisempaa synkempiä. Lisäksi uhkaavan Yhdysvaltojen julkisen talouden leikkausohjelman eli valtiontalouden jyrkänteen (fiscal cliff) riskit heittävä varjon talouden elpymisen ylle, vaikka asuntomarkkinoilta on saatu viime aikoina joitakin myönteisiä uutisia.

Heikomman luottoluokituksen saaneiden joukkolainojen kehitykseen ovat vaikuttaneet markkinoiden myönteiset käsitykset siitä, että EKP julkisti OMT-ohjelman toteuttamista koskevat yksityiskohdat. Tämä julkistus näyttää erityisesti osaltaan vähentäneen edelleen euroalueen osalta koettua häntärisiä, ja tämä saattaa selittää myös sen, miksi Espanjan (Standard & Poor's 10.10. kaksi pykälää luokitukseen BBB-) ja Ranskan (Moody's 19.11. yksi pykälä luokitukseen Aa1) luottoluokitusten alentamisen vai-

Kuvio 25. Valtion pitkien lainojen tuotot

(vuotuinen korko, päivähavaintoja)

Lähteet: EuroMTS, EKP, Bloomberg ja Thomson Reuters.

Huom. Valtion pitkillä lainoilla tarkoitetaan 10 vuoden joukkovaltakirjalainoja tai maturiteetiltaan lähimpiä vastaavia lainoja. Euroalueen joukkolainojen tuotto perustuu EKP:n tietoihin AAA-luokituksen saaneista joukkolainoista, joihin nykyisin sisältyvät Itävallan, Suomen, Ranskan, Saksan ja Alankomaiden valtion joukkolainat.

kutukset olivat vaikeita. Myös pankkiunionin suunnittelu eteni tarkastelujakson aikana, samoin Espanjan pankkisektorin rakenneuudistus, kriisintarkastelu ja pääomapolitiikan vahvistaminen sen yhteisymmärrysasiakirjan mukaisesti, joka tehtiin sen jälkeen kun Espanjan hallitus oli pyytänyt ulkopuolista rahoitusapua. Kreikan valtionvelan osalta seuraava Euroopan rahoitusmarkkinoiden vakautusvälineen (ERVV) maksu on suoritettu, ja euroryhmä on antanut selvän sitoumuksen Kreikan hallituksen auttamisesta alentamaan valtionvelan tasoa alle 110 prosenttiin BKT:stä vuonna 2022. Tämä sitoumus sisältää velan takaisinosto-ohjelman, korkojen alentamisen ja Kreikan lainapaketin maturiteetin pidentämisen sekä sen, että kansalliset hallitukset palauttavat velkapaperiohjelmaan liittyviä voittoja vastaavat varat omasta aloitteestaan ja tämän vaikuttamatta kansallisten keskuspankkien voittojen maksuun, ja edellytyksenä kaikelle tälle on, että Kreikka panee sovitut uudistustoimet täysimääräisesti täytäntöön. Kaikki nämä toimet ovat auttaneet lisäämään uskoa velkakriisin myönteiseen ratkaisuun. Yhdysvaltain keskuspankki pyrki alentamaan pitkiä korkoja alkamalla 13.9. ostaa lisää valtioidonlaitosten kiinteistövakuudellisia velkapapereita ja pidensi edelleen valtion hallussa olevien arvopapereiden maturiteettia.

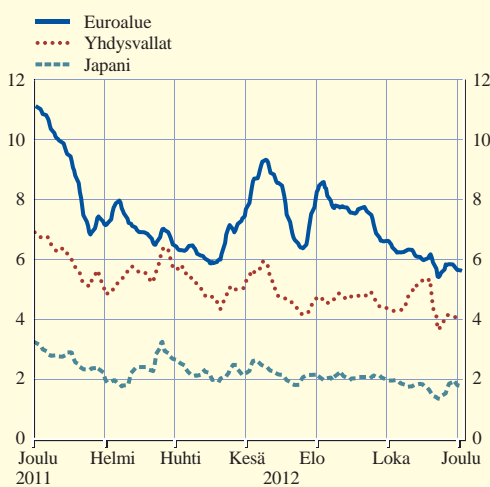
Sijoittajien epävarmuus joukkolainamarkkinoiden lähiajan kehityksestä euroalueella jatkoi optioista johdetulla implisiittisellä volatilitteetilla mitattuna vakaasti elokuun alussa alkanutta vähenemistään (ks. kuvio 26). Tarkastelujakson lopun implisiittisen volatilitteetin tasoa ei ole nähty sitten toukokuun 2011, vaikka se on edelleen suurempaa kuin ennen kriisin alkua ja Yhdysvaltojen tai Japanin tasoa. Yhdysvalloissa ja Japanissa volatilitteetin väheneminen on kuitenkin ollut hitaampaa kuin euroalueella, joten niiden välinen poikkeama on supistunut huomattavasti. Saksan ja Ranskan valtioiden joukkolainojen likviditeettipremioiden pudotus verrattuna niiden valtionhallinnon yksiköiden joukkolainojen preemioihin on myös merkki siitä, että euroalueen joukkolainamarkkinoiden näkemykset ovat kohentuneet.

Seurauksena siitä, että kehitys on ollut myönteistä joissakin maissa, joiden joukkolainoihin on kohdistunut voimakasta painetta valtionvelkakriisin yhteydessä, ja joukkolainamarkkinoiden volatilitteetin vähentymisestä sekä valtion luottoriskijohdannaiset että joukkolainojen tuotot pienenevät yleisesti niiden maiden osalta, joihin kriisi vaikutti vakavammin. Kreikan korot alenivat yli 8,00 prosenttiyksikköä elokuun lopusta joulukuun 5. päivään. Myös muissa avustusohjelmiin kuuluvissa maissa oli jyrkkiä pudotuksia (1,84 prosenttiyksikköä Portugalin osalta ja 1,47 prosenttiyksikköä Irlannin osalta) samoin kuin Italiassa ja Espanjassa (1,41 ja 1,48 prosenttiyksikköä). Vain Saksan ja Suomen joukkolainojen tuotot suurensivat hieman, mikä supisti edelleen valtion 10 vuoden joukkolainojen tuottoeroja Saksan valtion joukkolainoihin nähden tarkastelujakson aikana, vaikka ne ovatkin edelleen paljon suurempia kuin tuottoerot ennen valtion joukkovelkainalojen kriisiä.

Valtion inflaatioidonlaitosten joukkolainojen tuotot pysyivät euroalueella suurin piirtein samoina elokuun lopusta joulukuun 5. päivään, sillä tuotot kasvoivat viiden ja kymmenen vuo-

Kuvio 26. Valtion joukkolainamarkkinoiden implisiittinen volatilitteetti

(prosentteina, päivähavaintoja)

Lähde: Bloomberg.

Huom. Joukkolainamarkkinoiden implisiittinen volatilitteetti mittaa Saksan ja Yhdysvaltain valtion kymmenen vuoden joukkolainojen hintoihin liittyvää lyhyen aikavälin (enintään kolmen kuukauden) vaihtelua. Se perustuu vastaavien optiosopimusten markkina-arvoihin. Bloomberg käyttää sellaisten lähinnä olevana kuukautena erääntyviin futuureihin perustuvien sekä myynti- että osto-optioiden implisiittistä volatilitteettia, joiden toteutushinta on lähinnä markkinahintaa.

den maturiteeteissa maltillisesti (0,02 ja 0,05 prosenttiyksikköä), mikä merkitsi negatiivisia reaali- tuottoja (-0,8 % ja -0,1 %) (ks. kuvio 27). Arviot heikon taloudellisen toimeliaisuuden jatkumisesta vetivät reaali tuotot negatiivisiksi erityisesti lyhyissä maturiteeteissa. Pitkissä maturiteeteissa impli- siittiset reaali tuotot (viiden vuoden tuotot viiden vuoden kuluttua) suurenivat euroalueella 0,08 pro- senttiyksikköä liki 0,5 prosentin positiiviseksi reaali tuotoksi.

Koska AAA-luokituksen saaneiden nimellisarvoisten joukkolainojen tuotot ovat hieman pienenty- neet ja inflaatioidonnaisten joukkolainojen suurentuneet, tuotot yhtenäistävä inflaatiovauhti hidastui hieman joukkolainamarkkinoilla. Implisiittinen tuotot yhtenäistävä inflaatiovauhti (viiden vuoden futuuriin perustuva inflaatiovauhti viiden vuoden kuluttua) hidastui euroalueella 0,14 prosenttiyks- sikköä alle 2,4 prosenttiin. Myös vastaava swapsopimuksista johdettu inflaatiovauhti hidastui samal- la aikavälillä lähelle 2,2 prosentin tasoa tarkastelujakson lopussa (ks. kuvio 28). Kun otetaan myös erityiset markkinakohtaiset tekijät huomioon, markkinaperusteiset indikaattorit viittaavat kaiken kaikkiaan siihen, että inflaatio-odotukset pysyvät tiukasti hintavakauden määritelmän mukaisina.

Korkojen aikarakenteesta johdettuja euroalueen yön yli -korkojen odotuksia kuvaavan käyrän muo- to loiveni hieman tarkastelujakson aikana, mikä mahdollisesti viittaa siihen, että markkinaosapuolet

Kuvio 27. Nollakorkoisten inflaatio- sidonnaisten joukkolainojen tuotot euroalueella

(vuotuinen korko, päivähavaintojen viiden päivän liukuvia keskiarvoja, kausivaihtelusta puhdistettuja tietoja)

- Viiden vuoden futuuriin perustuvan inflaatioidonnaisten joukkolainan tuotto viiden vuoden kuluttua
- Viiden vuoden spotarvopaperiin perustuvan inflaatioidonnaisten joukkolainan tuotto
- - - - - Kymmenen vuoden spotarvopaperiin perustuvan inflaatioidonnaisten joukkolainan tuotto

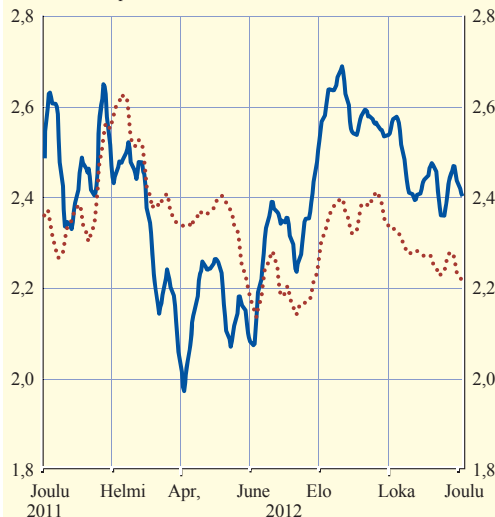
Lähteet: Thomson Reuters ja EKP:n laskelmat.

Huom. Elokuun 2011 lopusta lähtien tuotot yhtenäistävä inflaatiovauhti on laskettu Ranskan ja Saksan erillisten reaalkorkojen BKT-painotettuna keskiarvona. Tätä ennen reaalkorot laskettiin estimoimalla Ranskan ja Saksan yhdistetty reaali tuotokäyrää.

Kuvio 28. Nollakorkoisiin futuureihin perustuva tuotot yhtenäistävä inflaatio- vauhti ja inflaatioidonnainen swapkorko euroalueella

(vuotuisina prosentteina, päivähavaintojen viiden päivän liukuvia keskiarvoja, kausivaihtelusta puhdistettuja tietoja)

- Viiden vuoden futuuriin perustuva tuotot yhtenäistävä inflaatiovauhti viiden vuoden kuluttua
- Viiden vuoden futuuriin perustuva inflaatioidonnainen swapkorko viiden vuoden kuluttua

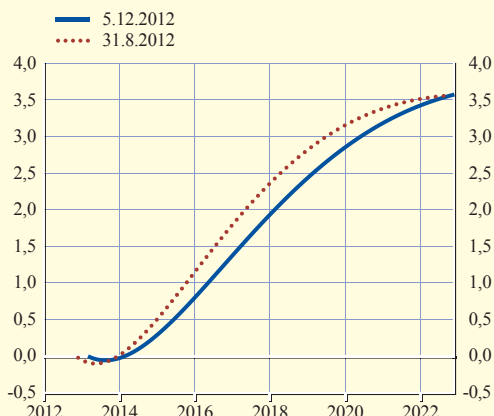

Lähteet: Thomson Reuters ja EKP:n laskelmat.

Huom. Elokuun 2011 lopusta lähtien tuotot yhtenäistävä inflaatiovauhti on laskettu Ranskan ja Saksan erikseen estimoitujen tuotot yhtenäistävien inflaatiovauhtien BKT-painotettuna keskiarvona. Tätä ennen tuotot yhtenäistävä inflaatiovauhti laskettiin vertaamalla euroalueen AAA-luokituksen saaneiden valtion joukkolainojen nimellistuotokäyrän tuottoja Ranskan ja Saksan inflaatioidonnaisista valtion joukkolainoista johdettuun yhdistetty reaali tuotokäyrään.

Kuvio 29. Korkojen aikarakenteesta johdetut euroalueen yön yli -korkojen odotukset

(vuotuinen korko, päivähavaintoja)

Lähteet: EKP EuroMTS (taustatiedot) ja Fitch Ratings (luokitukset). Huom. Korkojen aikarakenteesta johdettu termiinikorkokäyrä kuvaa markkinoiden odotuksia lyhyiden korkojen tulevasta kehityksestä. Käytön laskentamenetelmää selostetaan EKP:n verkkosivuilla kohdassa "Euro area yield curve". Estimoinnissa käytetyt tiedot perustuvat AAA-luokituksen saaneiden valtion joukkolainojen tuottoihin euroalueella.

A-luokituksen saaneiden rahoitusalan liikkeeseenlaskijoiden tuottoerot supistuivat merkittävästi (0,38 prosenttiyksikköä), kun taas muiden vastaavan luokituksen saaneiden yritysten tuottoerot suurensivat vain hieman. Viimeaikainen yritysten joukkolainojen tuottojen kehitys viittaa kaiken kaikkiaan siihen, että markkinaperusteiset rahoitusehdot ovat kohentuneet yritysten osalta erityisesti rahoitussektorilla.

2.5 OSAKEMARKKINAT

Elokuun lopun ja joulukuun 5. päivän välisenä aikana osakkeiden hinnat nousivat noin 6 % euroalueella ja pysyivät jokseenkin ennallaan Yhdysvalloissa. Osakkeiden hinnat nousivat kummallakin talousalueella voimakkaasti syyskuussa, kun EKP ilmoitti rahapoliittisten suorien kauppojen toteutuksesta ja Yhdysvalloissa julkistettiin uusia rahapoliittisia elvytystoimenpiteitä. Euroalueella lisäksi aloitteet rahoitusmarkkinoiden vakauden vahvistamisesta pankkiunionin avulla, edistys Espanjan pankkisektorin rakenneuudistuksessa sekä sopimus Kreikan pelastusohjelmasta vahvistivat osaltaan markkinatunnelmia. Yhdysvalloissa hämmäyttävä finanssipolitiikan kiristymisen painoi osakekurssia erityisesti kahden kuukauden ajan ennen joulukuun alkua. Molemmilla talousalueilla rahoitusalan osakekurssit kehittyivät muita toimialoja paremmin tarkastelujakson aikana. Osakemarkkinoiden epävarmuus implisiittisellä volatiliteetilla mitattuna väheni sekä euroalueella että Yhdysvalloissa.

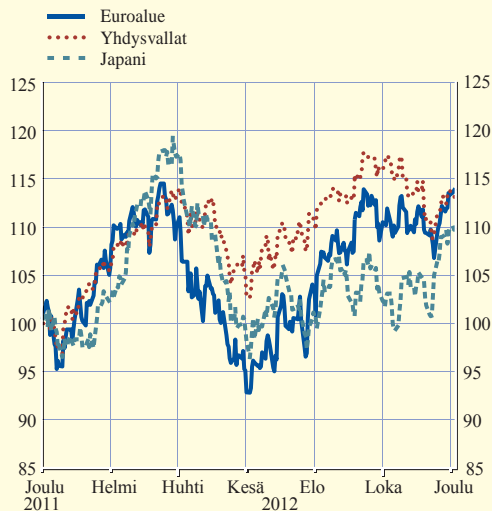
Elokuun lopun ja joulukuun 5. päivän välisenä aikana euroalueen osakemarkkinoiden yleisindeksi nousi noin 6 % ja vastaava indeksi Yhdysvalloissa pysyi jokseenkin ennallaan (ks. kuvio 30). Euroalueella rahoitusalan osakkeiden hinnat nousivat jyrkemmin (13 %) kuin muilla toimialoilla (5 %). Myös Yhdysvalloissa rahoitusalan osakkeiden kurssikehitys oli vahvempaa kuin muilla toimialoilla. Ensin mainitut nousivat noin 4 % ja jälkimmäiset laskivat hieman. Samaan aikaan laajat osakeindeksit nousivat Isossa-Britanniassa noin 3 % ja Japanissa 7 %. Osakeindeksien kehitys euroalueella ja Yhdysvalloissa tapahtui koetun riskin vähenemisen leimaamassa ilmapiirissä, mistä kertoi osakeindeksiopioista johdetun implisiittisen volatiliteetin lasku (ks. kuvio 31).

odottavat yön yli -korkojen pysyvän matalina pidempään kuin elokuussa ennustettiin (ks. kuvio 29).

Yritysten liikkeeseen laskemien investointiluokkaan kuuluvien joukkolainojen tuottoerot supistuivat euroalueella elokuun lopusta joulukuun 5. päivään 2012 (suhteessa Merrill Lynchin AAA-luokituksen saaneiden valtion joukkolainojen EMU-indeksiin) edelleen kaikissa luottoluokitusryhmissä. Supistuminen voidaan tulkita riskipreemioiden pienentymiseksi, koska tuottoerot supistuivat enemmän alhaisen luokituksen saaneilla liikkeeseenlaskijoilla. Lisäksi korot laskivat jyrkemmin rahoitusyhtiöillä, joiden tuottoerot ovat olleet kriisin alusta lähtien suurempia kuin muiden yritysten. Esimerkiksi BBB-luokituksen saaneiden joukkolainojen tuottoerot supistuivat 1,84 prosenttiyksikköä liikkeeseenlaskijoina olevien rahoitusyhtiöiden ja 0,24 prosenttiyksikköä muiden yritysten osalta. Myös

Kuvio 30. Osakeindeksit

(1.12.2011 = 100, päivähavainnot)

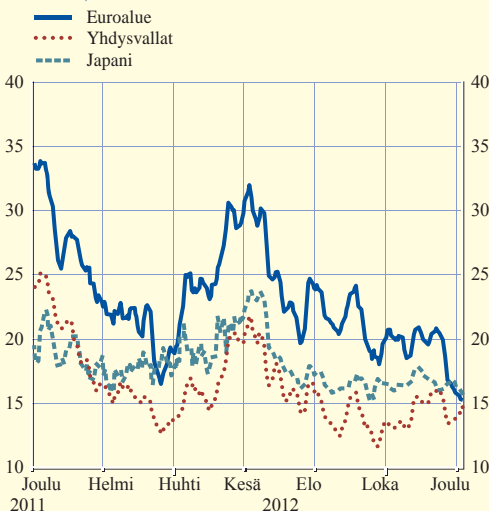

Lähde: Thomson Reuters.

Huom. Dow Jones Euro Stoxx (laaja) euroalueen osalta. Standard & Poor's 500 Yhdysvaltojen ja Nikkei 225 Japanin osalta.

Kuvio 31. Osakekurssien implisiittinen volatiliiteetti

(vuotuisina prosentteina; päivähavainnot viiden päivän liukuva keskiarvo)

Lähde: Bloomberg.

Huom. Sarjat kuvaavat osakeindekseihin perustuvien optioiden hinnoista johdettua odotettua osakkeiden prosentteina laskettujen hinnanmuutosten keskihajontaa enintään kolmen kuukauden aikana. Osakeindeksit, joiden implisiittistä volatiliiteettiä kuvataan, ovat Dow Jones Euro Stoxx 50 euroalueen osalta, Standard & Poor's 500 Yhdysvaltojen osalta ja Nikkei 225 Japanin osalta.

Tarkastelujakson alussa osakkeiden hinnat nousivat voimakkaasti molemmilla talousalueilla sen jälkeen, kun EKP ilmoitti rahapoliittisten suorien kauppojen toteutuksesta ja Saksan tuomioistuimien antoi päätöksensä Euroopan vakausmekanismista (EVM) syyskuun alussa. Lisäksi osakkeiden hintakehitys sai tukea ilmoitetuista uusista rahapoliittisista tukitoimista Yhdysvalloissa. Osakemarkkinoiden nousu tyrehtyi syyskuun lopussa, kun maailmantaloudesta saatiin epäyhtenäisiä merkkejä. Yhdysvalloissa asuntomarkkinat osoittivat kohenemisen merkkejä ja talous jatkoi kasvuaan vuoden 2012 kolmannella neljänneksellä. Euroalueella BKT:n määrä supistui samalla jaksolla ja taloudelliset indikaattorit viittasivat vaikeisiin näkymiin. Lisäksi huolet päätöksistä hämmäyttävän finanssipoliittisen kiristymisen suhteen lisääntyivät Yhdysvalloissa, mikä painoi osakkeiden hintoja Yhdysvalloissa tarkastelujakson loppua kohti.

Euroalueella osakkeiden hinnat jatkoivat nousuaan lokakuusta lähtien joulukuun alkuun saakka, joskin hitaammin kuin syyskuun alkupuoliskolla. Euroalueen positiiviset markkinatunnelmat heijastivat pääasiassa euroalueen velkakriisin ratkaisussa saavutettuja edistysaskeleita, kuten poliittisia aloitteita rahoitusmarkkinoiden vakauttamiseksi pankkiunionin avulla, Espanjan pankkisektorin rakenneuudistuksen edistymistä sekä Kreikan pelastusohjelmasta saavutettua sopimusta. Luottoluokitusten alennuksilla Espanjassa (Standard & Poor's lokakuussa) ja Ranskassa (Moody's marraskuussa) oli euroalueen osakemarkkinoiden kehitykseen vain rajallista vaikutusta, sillä markkinaosapuolet olivat laajasti odottaneet niitä.

Osakemarkkinoiden epävarmuus implisiittisellä volatiliiteetillä mitattuna oli tarkastelujaksolla laskusuunnassa. Euroalueella se laski 9 prosenttiyksikköä 24 prosentista 15 prosenttiin, kun taas Yhdysvalloissa se laski vain hieman, 16 prosentista 15 prosenttiin. Euroalueen osakemarkkinoiden implisiittisen volatiliiteetin merkittävää vähenemistä on syytä tarkastella edellä mainittujen velkakrii-

Taulukko 4. Hintojen muutokset Dow Jones Euro Stoxxin toimialakohtaisissa indekseissä

(hintojen muutokset prosentteina ajanjakson lopun hinnoista)

	Euro Stoxx	Raaka-aineet	Kulutus-palvelut	Kulutus-tavarat	Öljy ja kaasu	Rahoitus	Terveyden-hoito	Teollisuus	Tekniikka	Tele-viestintä	Perus-palvelut
Toimialan osuus yhteenlaske-tusta markkina-arvosta (ajanjakson lopun tietoja)	100,0	10,8	6,9	17,6	7,4	21,3	6,2	14,8	4,9	4,2	6,0
Hintojen muutokset (ajanjakson lopun tietoja)											
III/2011	-23,1	-28,9	-17,4	-20,0	-19,1	-30,9	-9,2	-27,4	-15,9	-14,4	-18,5
IV/2011	5,1	13,1	5,6	9,1	18,6	-1,8	11,3	6,5	1,9	-3,6	-4,3
I/2012	9,5	14,2	5,2	15,3	1,4	11,3	5,5	12,7	21,6	-5,0	1,3
II/2012	-8,4	-8,3	-5,3	-4,6	-9,3	-13,7	5,0	-8,5	-16,1	-10,6	-8,2
III/2012	7,9	13,2	8,3	5,7	7,7	12,0	7,4	6,5	10,8	-1,0	2,1
Lokakuu 2012	1,6	-1,9	3,0	1,7	1,0	4,9	0,5	2,7	1,6	-6,1	0,8
Marraskuu 2012	2,7	4,6	3,9	5,2	0,2	3,5	1,1	3,0	8,1	-2,7	-7,0
31.8.–5.12.2012	6,1	7,6	7,9	5,6	-0,8	13,2	5,4	7,3	10,5	-9,5	-3,9

Lähteet: Thomson Reuters ja EKP:n laskelmat.

sin ratkaisun edistysaskeleiden sekä niistä seuranneen osakemarkkinoiden nousun valossa. Vaikka implisiittinen volatilitiiteetti on edelleen Yhdysvalloissa hieman alhaisempi kuin euroalueella, molemmilla valuutta-alueilla se on tällä hetkellä historiallisesti katsoen alhainen.

Euroalueen osakemarkkinoiden toimialaindeksit nousivat joulukuun 5. päivää edeltäneellä kolmen kuukauden jaksolla lukuun ottamatta öljy- ja kaasu-, televiestintä ja yhdyskuntapalvelualaa. Verrattuna euroalueen yleisindeksiin, joka nousi tarkastelujaksolla 6 %, kurssinousu oli erityisen jyrkkää rahoitusosalalla, jonka osakekurssit nousivat 13 %, ja teknologia-alalla, jolla nousua tuli 11 %. Rahoitusosalalla osakkeiden hinnat näyttivät saaneen tukea EKP:n ilmoituksesta rahapoliittisten suorien kauppojen toteutuksesta, poliittisista aloitteista rahoitusmarkkinoiden vakauttamiseksi pankkiunionin avulla, Espanjan pankkisektorin rakenneuudistuksen edistymisestä sekä Kreikan pelastusohjelmasta saavutetusta sopimuksesta. Yhdysvalloissa, jossa yleisindeksi pysyi tarkastelujaksolla jokseenkin entisellä tasollaan, muutokset toimialaindeksissä olivat varsin vaihteita eli -3 prosentista 3 prosenttiin. Ainoa poikkeus oli teknologiassektori, jolla osakkeiden hinnat laskivat yli 8 %.

Dow Jones Euro Stoxx -indeksiin kuuluvien euroalueen yritysten (rahoitusalan yritykset ja muut) tulostiedot osoittavat, että toteutuneiden tulosten negatiivinen kasvuvauhti edellisten 12 kuukauden aikana tasaantui jonkin verran tarkas-

Kuvio 32. Osakekohtaisten tuotto-odotusten kasvu Yhdysvalloissa ja euroalueella

(vuotuinen prosenttimuutos, kuukausihavaintoja)

Lähteet: Thomson Reuters ja EKP:n laskelmat.

Huom. Tuotto-odotusten kasvu perustuu Dow Jones Euro Stoxx -indeksiin euroalueen osalta ja Standard & Poor's 500 -indeksiin Yhdysvaltojen osalta.

1) Lyhyen aikavälin odotukset tarkoittavat 12 kuukauden päähän ulottuvia analyttikkojen odotuksia (vuotuinen kasvuvauhti).

2) Pitkän aikavälin odotukset tarkoittavat 3–5 vuoden päähän ulottuvia analyttikkojen odotuksia (vuotuinen kasvuvauhti).

telujakson aikana eli syyskuun noin -12 prosentista noin -8 prosenttiin marraskuussa. Tulokset heikkenivät edelleen erityisesti rahoituslalla, televiestintälalla ja teknologia-alalla, kun taas teollisuudessa ja kulutustavara-alalla raportoitiin positiivisesta tuloskasvusta tarkastelujaksolla. Kaiken kaikkiaan markkinaosapuolten odotukset osakekohtaisten tulosten kasvusta 12 seuraavan kuukauden aikana pysyivät vakaina noin 12 prosentissa ja odotukset pitkän aikavälin tuloskasvusta nousivat hieman eli noin 9 prosentista syyskuussa noin 10 prosenttiin marraskuussa (ks. kuvio 32).

2.6 YRITYSTEN RAHOITUSVIRRAT JA RAHOITUSASEMA

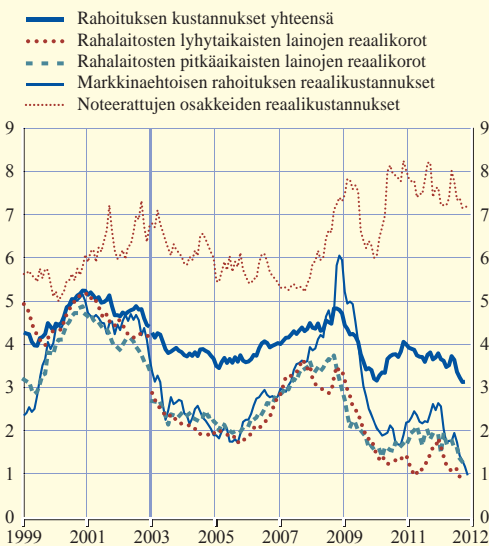
Euroalueen yritysten rahoituksen reaalikustannukset laskivat heinä- ja lokakuun 2012 välisenä aikana, kun kaikkien eri rahoituslähteiden ja varsinkin markkinaehtoisen velkarahoituksen kustannukset laskivat laaja-alaisesti. Pankkien myöntämien yrityslainojen vuosikasvu vaimeni edelleen vuoden 2012 kolmannella neljänneksellä. Lainanannon kasvua vaimensivat heikko kysyntä, pankkien tiukat luottokriteerit ja pankkilainojen korvaaminen muilla rahoituslähteillä, kuten velkapapereilla, joiden määrä kasvoi entisestään vuoden 2012 kolmannella neljänneksellä.

RAHOITUSOLOT

Euroalueen yritysten ulkoisen rahoituksen reaalkustannukset pienenevät heinäkuusta lokakuuhun 2012 edelleen 0,23 prosenttiyksikköä noin 3,1 prosenttiin (ks. kuvio 33). Reaalkustannukset lasketaan painottamalla eri rahoituslähteistä saatavan rahoituksen kustannuksia rahoituslähteiden (arvostusmuutosten vaikutuksista puhdistettujen) kantojen määrien perusteella. Kaikkien eri rahoituslähteiden reaaliset kokonaiskustannukset laskivat laaja-alaisesti, ja erityisen paljon alenivat markkinaehtoisen velkarahoituksen kustannukset, 0,56 prosenttiyksikköä tarkastelujaksolla. Yrityksille myönnettyjen pitkäaikaisten lainojen reaalkorot alenivat 0,28 prosenttiyksikköä 1,3 prosenttiin heinä- ja lokakuun välisenä aikana. Lyhytaikaisten lainojen reaalkorot alenivat puolestaan 0,18 prosenttiyksikköä 0,9 prosenttiin. Myös osakkeiden liikkeeseenlaskun reaalkustannukset laskivat jonkin verran: 0,16 prosenttiyksikköä eli 7,2 prosenttiin. Tuoreimmat tiedot osoittavat markkinaehtoisen velkarahoituksen reaalkustannusten supistuneen edelleen marraskuussa, noin 0,20 prosenttiyksikköä eli 1,0 prosenttiin. Noteerattujen osakkeiden reaalkustannukset pysyivät sen sijaan ennallaan. Pidemmän aikavälin tarkastelu osoittaa, että euroalueen yritysten rahoituksen reaaliset kokonaiskustannukset olivat aiempaan kehitykseen verrattuna edelleen alhaiset marraskuussa 2012. Tämä koskee kaikkia muita kuviossa 33 esitettyjä rahoituslähteitä paitsi noteerattujen osakkeiden reaalkustannuksia.

Kuvio 33. Euroalueen yritysten ulkoisen rahoituksen reaalikustannukset

(vuotuisina prosentteina, kuukausihavaintoja)

Lähteet: EKP, Thomson Reuters, Merrill Lynch ja Consensus Economicsin ennusteet.

Huom. Yritysten ulkoisen rahoituksen reaalkustannukset lasketaan pankkilainojen, velkapapereiden ja osakkeiden kustannusten painotettuna keskiarvona niiden kannan määrien perusteella ja deflaationa inflaatio-odotuksilla (ks. maaliskuun 2005 Kuukausikatsauksen keuhikko "Euroalueen yritysten ulkoisen rahoituksen reaalkustannus"). Rahalaitosten yhdenmukaistettujen antolainauskorkojen käyttöönotto vuoden 2003 alussa aiheutti katkoksen aikasarjatilastossa. Kesäkuusta 2010 alkaen tiedot eivät välttämättä ole täysin vertailukelpoisia aiempien tietojen kanssa niiden metodologisten muutosten vuoksi, joita EKP:n asetusten EKP/2008/32 ja EKP/2009/7 (asetuksen EKP/2001/18 muuttamiseksi) täytäntöönpanosta on aiheutunut.

Taulukko 5. Rahalaitosten yrityksille myöntämien uusien lainasopimusten korot

(vuotuinen korko, peruspisteinä)

	2011 III	2011 IV	2012 I	2012 II	2012 Syys	2012 Loka	Muutos peruspisteinä lokakuuhun 2012 saakka ¹⁾		
							2011 Heinä	2012 Heinä	2012 Syys
Rahalaitosten antolainauskorot									
Sekkiluotot yrityksille									
Enintään miljoonan euron lainat yrityksille	4,40	4,47	4,39	4,19	3,96	3,96	-31	-11	0
Vaihtuvakorkoiset ja koroltaan alun perin enintään vuodeksi sidotut	4,18	4,44	4,20	4,08	3,87	3,93	-16	-19	6
Koroltaan alun perin yli viideksi vuodeksi sidotut	4,19	4,17	4,21	4,00	3,64	3,58	-87	-30	-6
Yli miljoonan euron lainat yrityksille									
Vaihtuvakorkoiset ja koroltaan alun perin enintään vuodeksi sidotut	2,91	3,16	2,52	2,56	2,21	2,22	-77	-18	1
Koroltaan alun perin yli viideksi vuodeksi sidotut	3,68	3,74	3,46	3,28	3,01	3,04	-67	-29	3
Lisätieto									
Kolmen kuukauden rahamarkkinakorko	1,55	1,36	0,78	0,65	0,22	0,20	-141	-19	-2
Valtion kahden vuoden joukkolainan tuotto	0,74	0,41	0,39	0,27	0,07	0,09	-123	11	2
Valtion seitsemän vuoden joukkolainan tuotto	1,96	2,08	1,90	1,69	1,26	1,28	-122	6	2

Lähde: EKP.

Huom. Valtion joukkolainojen tuotot viittaavat euroalueen joukkolainojen tuottoihin, jotka perustuvat EKP:n tietoihin AAA-luokituksen saaneista joukkolainoista (perustuvat Fitchin luokituksiin). Näihin sisältyvät nykyisin Itävallan, Suomen, Ranskan, Saksan ja Alankomaiden valtion joukkolainat.

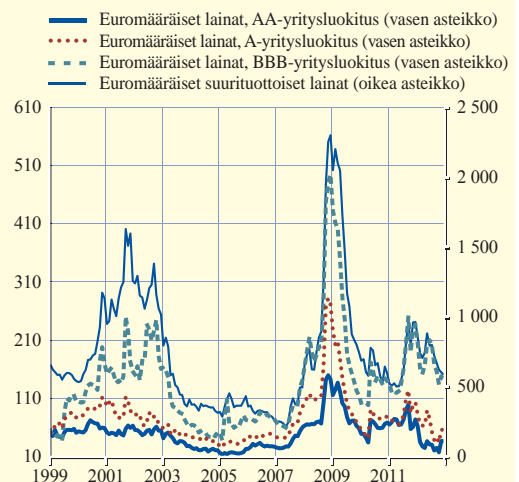
1) Pyörystysten vuoksi yhteenlaskut eivät välttämättä täsmää.

Rahalaitosten myöntämien uusien yrityslainojen nimelliskorot alenivat heinäkuusta lokakuuhun 2012 kaikissa lainojen kokoluokissa ja maturiteeteissa (ks. taulukko 5). Lyhyet korot alenivat 0,18 prosenttiyksikköä suurissa (yli miljoonan euron) lainoissa ja 0,19 prosenttiyksikköä pienissä (enintään miljoonan euron) lainoissa. Rahalaitosten pitkät antolainauskorot alenivat jonkin verran enemmän kuin lyhyet antolainauskorot. Suurissa lainoissa alennus oli 0,29 prosenttiyksikköä ja pienissä 0,30 prosenttiyksikköä. Yrityksille myönnettujen lainojen yleinen koronlasku on seurausta siitä, että EKP:n ohjauskorkojen aiemmat alennukset ovat välittyneet muihin korkoihin, sekä siitä, että EKP:n epätavanomaiset rahapoliittiset toimet ovat vähentäneet tehokkaasti pankkien rahoitusrajoitteita. Eri maiden välillä oli kuitenkin edelleen suuria eroja. Kolmen kuukauden rahamarkkinakorot laskivat tarkastelujaksolla 0,19 prosenttiyksikköä ja valtion seitsemän vuoden joukkolainojen tuotot nousivat 0,06 prosenttiyksikköä koko euroalueella (ks. huomautus taulukossa 5). Lisäksi suurten ja pienten lainojen korkoero pysyi suurin piirtein ennallaan vuoden 2012 kolmannen neljänneksen aikana sekä lyhyissä että pitkissä maturiteeteissa.

Yritysten ja valtion joukkolainojen väliset tuottoerot pienenevät heinä- ja marraskuun 2012 välisenä aikana keskitasolle luokitelluissa ja suurituottoisissa joukkolainoissa, kun taas paremman luokituksen saaneissa yritysten joukkolainoissa ne kasvoivat hieman (ks. kuvio 34). Tähän vaikutti rahoitusmarkkinoiden luottamuksen ylei-

Kuvio 34. Yritysten joukkolainojen tuottoerot

(peruspisteinä, kuukausikeskiarvoja)

Lähteet: Thomson Reuters ja EKP:n laskelmat.

Huom. Yritysten joukkolainojen tuottoerot on laskettu suhteessa AAA-luokituksen saaneiden valtion joukkolainojen tuottoihin.

nen parantuminen kyseisellä jaksolla. Yritysten suurituottoisten joukkolainojen tuottoerot pienenevät noin 2,00 prosenttiyksikköä ja BBB-luokituksen saaneiden joukkolainojen 0,50 prosenttiyksikköä tarkastelujaksolla. AA-luokituksen saaneiden joukkolainojen tuottoerot kasvoivat 0,06 prosenttiyksikköä ja A-luokituksen saaneiden joukkolainojen 0,04 prosenttiyksikköä. Tuottoerot pienenevät erityisen jyrkästi elokuussa EKP:n ilmoittettua uusista epätavanomaisista rahapoliittisista toimista (kuten rahapoliittisista suorista kaupoista).

RAHOITUSVIRRAT

Euroalueen yritysten kannattavuus heikkeni entisestään syys- ja marraskuun 2012 välisenä aikana, joskin aiempaa hitaammin. Euroalueen pörssiyritysten osakekohtaisten tuottojen vuotuinen muutosvauhti kasvoi syyskuun -7,9 prosentista -3,7 prosenttiin marraskuussa 2012. Tämä muutos merkitsee käännekohtaa osakekohtaisten tuottojen kehityksessä. Niiden kasvu oli nimittäin jatkuvasti pienentynyt vuoden 2011 puolivälin jälkeen (ks. kuvio 35). Markkinaosapuolet odottavat kasvun paranevan edelleen tulevina kuukausina.

Rahalaitosten myöntämien yrityslainojen vuotuinen muutosvauhti pieneni entisestään lokakuussa -1,8 prosenttiin. Heikot talousnäkymät ja yritysten vähäinen luottamus vaimensivat pankkilainojen kysyntää, jota ovat hillinneet myös tulo-rahoituksen saatavuus ja muut vaihtoehtoiset rahoituslähteet (kuten velkapaperit). Pankkien tiukat luottokriteerit ovat toisaalta jatkuvasti vaikeuttaneet luotontarjontaa reaali-taloudelle paineen alaisissa maissa. Velkapapereiden liikkeeseenlaskun lisääntyminen kompensoi samalla jaksolla jossain määrin rahalaitosten myöntämien yrityslainojen pienempää kasvuvauhtia ja viittaa siihen, että pankkirahoitusta on korvattu markkinarahoituksella (ks. kuvio 36). Yritysten velkapapereiden liikkeeseenlaskun kasvuvauhti nopeutui vuositasona elokuun 10,7 prosentista 12,3 prosenttiin syyskuussa. Tämä johtui lähinnä yritysten pitkäaikaisten kiinteäkorkoisten velkapaperien voimakkaasta liikkeeseenlaskusta. Lyhytaikaisten velkapaperien ja vaihtuvalla korolla rahoitettujen pitkäaikaisten velkapaperien liikkeeseenlasku oli sen sijaan vaimeaa. Yritysten liik-

Kuvio 35. Pörssiyritysten osakekohtainen tuotto euroalueella

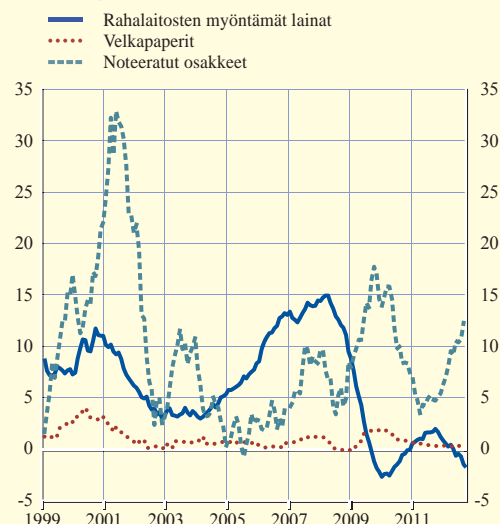
(vuotuinen prosenttimuutos, kuukausihavaintoja)

Lähteet: Thomson Reuters ja EKP:n laskelmat.

Kuvio 36. Yritysten ulkoisen pankki- ja markkinarahoituksen hankinta eriteltynä

(vuotuinen prosenttimuutos)

Lähde: EKP.

Huom. Noteeratut osakkeet ovat euromääräisiä.

Taulukko 6. Yritysten rahoituksen hankinta

(prosenttimuutos, vuosineljänneksen lopussa)

	Vuotuinen kasvuvauhti				
	2011 III	2011 IV	2012 I	2012 II	2012 III
Rahalaitosten lainat	1,7	1,2	0,3	-0,6	-1,5
Enintään vuoden	4,0	2,0	-0,3	-1,6	-2,0
Yli vuoden ja enintään 5 vuoden	-3,0	-2,5	-3,1	-2,7	-4,1
Yli 5 vuoden	2,3	2,1	1,6	0,5	-0,4
Liikkeeseen lasketut velkapaperit	4,8	5,4	8,0	10,5	12,3
Lyhytaikaiset	18,8	16,8	12,9	28,8	1,4
Pitkäaikaiset, joista: ¹⁾	3,4	4,4	7,5	8,7	13,5
Kiinteäkorkoiset	4,3	5,0	8,1	9,5	14,3
Vaihtuvakorkoiset	-3,9	-1,2	-1,7	-1,6	1,3
Noteeratut osakkeet	0,3	0,4	0,3	0,3	0,4
Lisätieto²⁾					
Rahoituksen hankinta yhteensä	2,6	2,1	2,2	1,7	-
Lainat yrityksille	2,2	2,3	1,9	1,1	-
Vakuutustekninen vastuuvelka ³⁾	1,0	1,4	1,4	1,3	-

Lähteet: EKP, Eurostat ja EKP:n laskelmat.

Huom. Tämän taulukon tiedot (paitsi lisätiedot) perustuvat raha- ja pankkitilastoihin ja arvopapereiden liikkeeseenlaskuja koskeviin tilastoihin. Pieniä eroja rahoitustilinpidon tietoihin nähden saattaa ilmetä lähinnä arvostusmenetelmien erojen vuoksi.

1) Kiinteä- ja vaihtuvakorkoisten velkapapereiden summa ei välttämättä täsmää pitkäaikaisten velkapapereiden yhteismäärän kanssa, koska tässä taulukossa ei esitetä erikseen nollakorkoisia pitkäaikaisia arvopapereita, joihin liittyy arvostusvaikutuksia.

2) Tiedot perustuvat sektorin mukaisen rahoitustilinpidon neljännesvuositilastoihin. Yritysten rahoituksen hankinta käsittää lainat, liikkeeseen lasketut velkapaperit, osakkeet ja osuudet, vakuutusteknisen vastuuvelan, muut velat ja johdannaiset.

3) Sisältää eläkerahastot.

keeseen laskemien noteerattujen osakkeiden vuotuinen kasvuvauhti pysyi samalla jaksolla suurin piirtein ennallaan eli vaimeana.¹

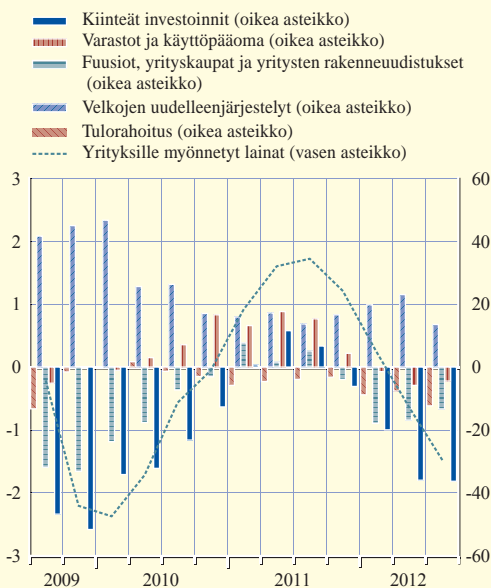
Pankkien myöntämien yrityslainojen vuotuinen kasvuvauhti pieneni edelleen vuoden 2012 kolmannella neljänneksellä, -1,5 prosenttiin, kun vuosikasvu pieneni kaikissa maturiteeteissa (ks. taulukko 6). Lyhytaikaisten (maturiteetiltaan enintään vuoden) ja keskipitkien (maturiteetiltaan yli vuoden ja enintään viiden vuoden) lainojen vuotuinen kasvuvauhti pysyi negatiivisena kolmannella vuosineljänneksellä, mutta myös pitkäaikaisten (maturiteetiltaan yli viiden vuoden) lainojen kasvuvauhti muuttui negatiiviseksi ensimmäisen kerran sitten aikasarjan alkamisen vuonna 1998.

Euroalueen pankkien luotonantokyselyn tulokset vuoden 2012 kolmannelta neljännekseltä osoittavat, että lainojen nettokysyntä väheni yrityksissä voimakkaammin kuin vuoden 2012 toisella neljänneksellä (ks. kuvio 37). Edellisten vuosineljännesten tapaan tärkein nettokysyntää heikentänyt tekijä oli se, että yritykset tarvitsivat vähemmän rahoitusta kiinteisiin investointeihin. Yritykset tarvitsivat myös vähemmän rahoitusta fuusioihin ja yritysostoihin sekä varastoihin ja käyttöpääomaan, mikä sekä osaltaan heikensi nettokysyntää. Velkapapereiden, osakkeiden ja muiden ulkoisten rahoituslähteiden käyttäminen vaikutti niin ikään lainankysynnän voimakkaampaan supistumiseen. Kyselyyn vastanneiden pankkien mukaan lainojen nettokysyntä väheni pienissä ja keskisuurissa yrityksissä saman verran kuin suuryrityksissä. Yrityslainojen luottokelpoisuusvaatimuksia tiukennettiin entisestään vuoden 2012 kolmannella neljänneksellä. Tiukentuminen johtui pääasiallisesti heikentyneistä talouskasvuodotuksista ja eri toimialoja koskevista riskikäsitteistä. Sen sijaan pankkien rahoituskustannusten ja taserajoitteiden vaikutus lieventyi, kun pankkien pääomapositiot vahvistuivat ja tunnelmat rahoitusmarkkinoilla kohenivat vuoden 2012 kolmannella neljänneksellä. Pankit arvelevatkin, että vuoden 2012 neljännellä neljänneksellä yritysten luottokelpoisuusvaatimuk-

¹ Laajemman kuvan rahoituslähteistä ja varojen käytöstä (kuten noteeraamattomista osakkeista ja kauppaluotoista pankkirahoituksen ja markkinaehtoisen rahoituksen rinnalla) tarjoaa euroalueen tilinpito, jonka tuoreimmat tiedot ulottuvat vuoden 2012 toisen neljänneksen alkuun. Ks. kehikko "Integrated euro area accounts for the second quarter of 2012", *Kuukausikatsaus*, EKP, marraskuu 2012.

Kuvio 37. Lainojen kasvu ja yritysten lainankysyntään vaikuttavat tekijät

(vuotuinen prosenttimuutos, nettomääräinen prosenttiosuus)

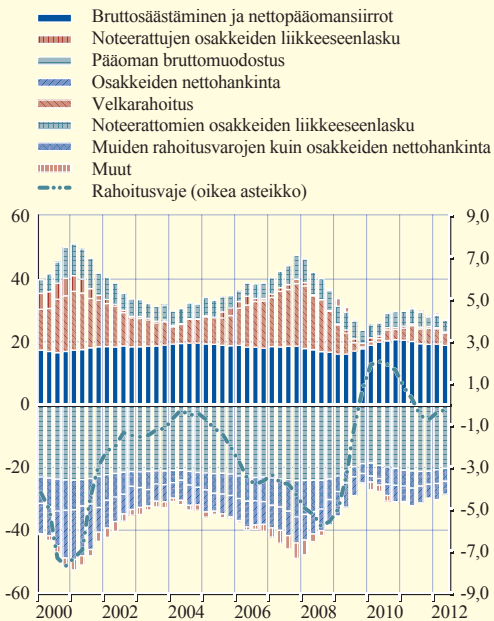

Lähde: EKP.

Huom. Nettomääräinen prosenttiosuus viittaa eroon lainankysynnän kasvuun vaikuttaneista tekijöistä ilmoittaneiden pankkien ja lainankysynnän vähenemiseen vaikuttaneista tekijöistä ilmoittaneiden pankkien määrässä.

Kuvio 38. Yritysten säästäminen, rahoituksen hankinta ja investoinnit

(neljän neljänneksen liukuvia summia, % bruttoarvonlisäyksestä)

Lähde: Euroalueen tilinpidon tilastot.

Huom. Velkarahoitus käsittää lainat, velkapaperit ja eläkerahastojen vastuovelat. Muut-erään sisältyvät johdannaiset, muut nettoutetut velat/saamiset ja korjauserät. Yrityksen sisäiset lainat on nettoutettu. Rahoitusvaje tarkoittaa nettoluotonantoasemaa, joka suunnilleen vastaa bruttosäästämisen ja pääoman bruttomuodostuksen välistä eroa.

sia tiukennetaan jonkin verran vähemmän ja että lainojen nettokysyntä heikkenee huomattavasti vähemmän yrityksissä.

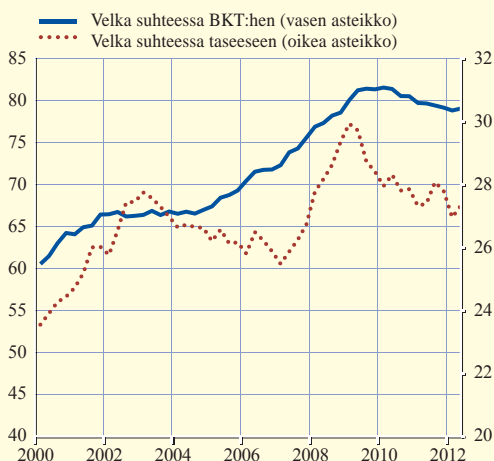
Yritysten rahoitusvaje (nettoluotonotto) – eli ero yritysten tulorahoituksen (bruttosäästämisen) ja pääoman bruttomuodostuksen välillä suhteessa yritysten tuottamaan bruttoarvonlisäykseen – pysyi suurin piirtein ennallaan vuoden 2012 toisella neljänneksellä. Se oli $-0,3$ % (ks. kuvio 38). Pitkän aikavälin tarkastelussa rahoitusvaje pysyi jokseenkin pienenä, sillä yritykset olivat olleet finanssi-kriisin jälkimainingeissa jopa nettoluotonantajia. Pieni rahoitusvaje johtui lähinnä yritysten vähäisestä pääomanmuodostuksesta. Bruttosäästäminen noudatteli sen sijaan vuoden 2000 jälkeistä pitkän aikavälin keskiarvoaan.

RAHOITUSASEMA

Yrityssektorin velkaantuminen pysyi suurin piirtein ennallaan vuoden 2012 toisella neljänneksellä. Yritysten velka suhteessa BKT:hen pysytteli 79 prosentissa toisella vuosineljänneksellä, mutta velka suhteessa bruttotoimintaylijäämään kasvoi hieman, 402 prosenttiin. Ensimmäisellä vuosineljänneksellä se oli ollut 398 % (ks. kuvio 39). Yritysten velkaantumisaste (velka suhteessa taseeseen) pysyi suurin piirtein ennallaan vuoden 2012 toisella neljänneksellä. Se oli 27 %. Velkaantuneisuuden purkaminen, joka alkoi yrityssektorilla vuosina 2009–2010, näyttää hieman hidastuneen viime vuoden

Kuvio 39. Yritysten velkasuhteita

(prosentteina)

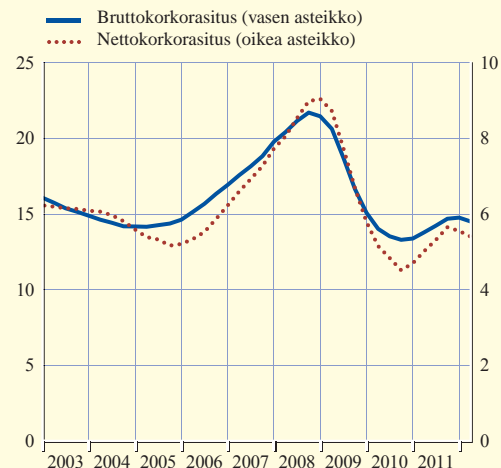

Lähteet: EKP, Eurostat ja EKP:n laskelmat.

Huom. Velka perustuu sektorin mukaisen rahoitustilinpidon neljännesvuositilastoihin. Siihen sisältyvät lainat (pl. yrityksen sisäiset lainat), liikkeeseen lasketut velkapaperit ja eläkerahastojen vastuovelat.

Kuvio 40. Yritysten nettokorkorasitus

(peruspisteinä)

Lähde: EKP.

Huom. Nettokorkorasitus määritellään yritysten korkomenojen ja korkotulojen eroksi suhteessa niiden bruttotoimintaylijäämään.

puolivälistä alkaen. Se pysähtyi kokonaan vuoden 2012 toisella neljänneksellä lähinnä taloudellisen toimeliaisuuden heiketessä ja varallisuushintojen heikentäessä velkaantumistasen nimittäjää. Yritysten kokonaiskorkorasitus pieneni jonkin verran vuoden 2012 kolmannella neljänneksellä. Se oli 14,5 % suhteessa niiden bruttotoimintaylijäämään (ks. kuvio 40). Kokonaiskorkorasituksen pieneneminen vuoden 2009 ensimmäisen neljänneksen huippulukemasta (21,5 %) liittyi sekä korkotason alenemiseen että yritysten velkaantumistasien vähittäiseen paranemiseen.

2.7 KOTITALOUKSIEN RAHOITUSVIRRAT JA RAHOITUSASEMA

Euroalueen kotitalouksien rahoitustilanne koheni vuoden 2012 kolmannella neljänneksellä ja lokakuussa, kun pankkien antolainauskorot alenivat edelleen asteittain. Tämän taustalla olivat EKP:n ohjauksikorkojen alennusten välittyminen muihin korkoihin ja rahoitusmarkkinoiden hajaannuksen väheneminen EKP:n ilmoitettua ryhtyvän suoriin kauppoihin (Outright Monetary Transactions, OMTs). Kotitalouksien rahoituksensaantimahdollisuuksissa oli kuitenkin yhä merkittäviä maakohtaisia eroja. Rahalaitosten kotitalouksille myöntämien lainojen vuotuinen kasvuvauhti (josta on poistettu lainojen myynnin ja arvopaperistamisen vaikutus) pieneni 1,0 prosenttiin kolmannella vuosineljänneksellä ja lokakuussa edelleen 0,8 prosenttiin. Viimeisimmät tiedot viittaavat siihen, että kotitalouksien luotonotto pysyy edelleen vaimeana osittain siksi, että kotitaloudet joutuvat monissa maissa vähentämään velkojaan. Kotitalouksien velka suhteessa käytettävissä oleviin bruttotuloihin on arvioiden mukaan kasvanut hieman kolmannella vuosineljänneksellä, mutta kotitalouksien korkorasituksen arvioidaan pysyneen suurin piirtein ennallaan.

RAHOITUSOLOT

Euroalueen kotitaloussektorin rahoituskustannukset alenivat yhä vuoden 2012 kolmannella neljänneksellä ja lokakuussa. Tämän taustalla olivat edelleen EKP:n ohjauksorkojen alennusten välittyminen muihin korkoihin. Kotitalouksille myönnettyistä lainoista perittävien korkojen aleneminen näkyi euroalueella laajasti eri lainaluokissa. Maakohtaiset erot pysyivät kuitenkin huomattavina.

Rahalaitosten myöntämien uusien asuntolainojen ja uusien kulutusluottojen korot laskivat yleisesti tarkastelujakson aikana. Vähittäis- ja markkinakorkojen väliset erot pienenivät elokuusta lokakuuhun oltuaan suurimmillaan heinäkuussa.

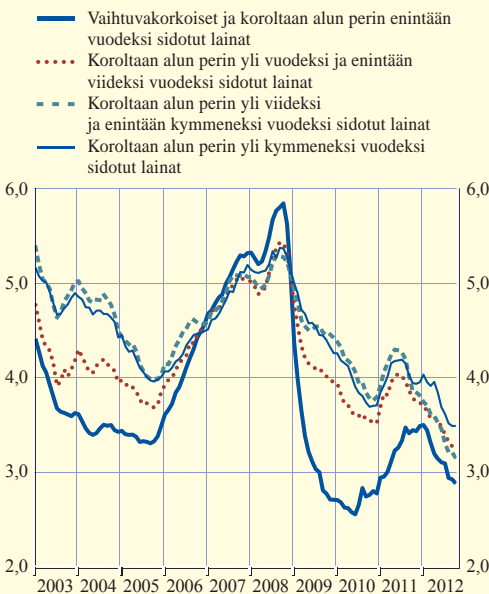
Uusien asuntolainojen korkojen havaittiin alenneen kaikenpituisten koron alkuperäisten kiinnitysaikojen osalta sekä kolmannella vuosineljänneksellä että lokakuussa. Eniten korot alenivat hyvin pitkäaikaisissa lainoissa (eli koroltaan alun perin yli kymmeneksi vuodeksi sidotuissa lainoissa; ks. kuvio 41). Koroltaan muunpituiseksi ajoiksi sidotuissa lainoissa korot laskivat vähemmän, mutta koronlasku oli niissä samansuuruinen. Vaikka koroltaan alun perin pitkäksi ajaksi (eli yli viideksi ja enintään kymmeneksi vuodeksi) ja hyvin pitkäksi ajaksi (eli yli kymmeneksi vuodeksi) sidottujen kiinnelainojen korot laskivat, kotitaloudet eivät vähentäneet altistumistaan tuleville korkomuutoksille. Tämän osoittaa se, että vaihtuvakorkoisten tai koroltaan alun perin lyhyeksi ajaksi sidottujen lainojen osuus kaikista uusista lainasopimuksista pysyi kolmannella vuosineljänneksellä lähes ennallaan, noin 30 prosentissa.

Uusien kulutusluottojen korot nousivat aavistuksen luotoissa, joiden korot on alun perin sidottu enintään yhdeksi vuodeksi, mutta koroltaan pitemmäksi ajaksi sidotuissa luotoissa korot laskivat. Muissa kotitalouksille myönnettyissä lainoissa korot laskivat riippumatta siitä, kuinka pitkäksi ajaksi niiden korot on alun perin sidottu.

Lokakuussa 2012 tehdyn pankkien luotonantokyselyn tulokset viittaavat siihen, että euroalueen pankit eivät enää tiukentaneet kotitalouksille myönnettyjen asuntolainojen luottokelpoisuusvaatimuksia vuoden 2012 kolmannella neljänneksellä, ja kulutusluottojen ja muiden lainojen luottokelpoisuusvaatimuksia jopa hieman lievennettiin. (Lisätietoja on marraskuun 2012 Kuukausikatsauksen kehikossa "The results of the euro area bank lending survey for the third quarter of 2012"). Tähän kehitykseen vaikuttivat pankkien rahoitustilanteen paraneminen ja sen myötä rahoitusmarkkinoiden hajaannuksen väheneminen. Kotitalouksille myönnettyistä keskitason riskin lainoista ja riskisemmistä lainoista perityt pankkien marginaalit, jotka olivat suurentuneet edellisillä vuosineljänneksillä, alenivat jonkin verran. Kotitalouksien lainankysynnän ilmoitettiin kuitenkin vaimentuneen edelleen sekä asuntolainojen että kulutusluottojen osalta.

Kuvio 41. Rahalaitosten kotitalouksille myöntämien asuntolainojen korot

(vuotuisina prosentteina, ilman kuluja, uusien lainasopimusten korkoja)

Lähde: EKP.

RAHOITUSVIRRAT

Antolainaus euroalueen kotitaloussektorille oli yhteismäärältään edelleen vähäistä vuoden 2012 toisella neljänneksellä (viimeisin neljännes, jolta euroalueen tilinpidon tietoja on saatavilla). Tämä johtui rahalaitosten vaimeasta antolainauksesta. Kotitalouksille myönnettyjen lainojen yhteismäärän vuotuinen kasvuvauhti pieneni 0,7 prosenttiin edellisen vuosineljänneksen 1,3 prosentista. Vuoden 2012 kolmatta neljänestä koskevat arviot viittaavat siihen, että kotitalouksille myönnettyjen lainojen yhteismäärän vuosikasvu maltillistuu edelleen (ks. kuvio 42). Kotitalouksille myönnettyjen rahalaitoslainojen yhteismäärän vuotuinen kasvuvauhti (josta lainojen myynnin ja arvopaperistamisen vaikutusta ei ole poistettu) hidastui huomattavasti toisella vuosineljänneksellä. Se oli 0,4 %, kun se oli edellisellä neljänneksellä ollut 1,2 %. Kotitalouksille myönnettyjen muiden kuin rahalaitoslainojen vuotuinen kasvuvauhti pieneni 3,6 prosenttiin edellisen vuosineljänneksen 4,8 prosentista.

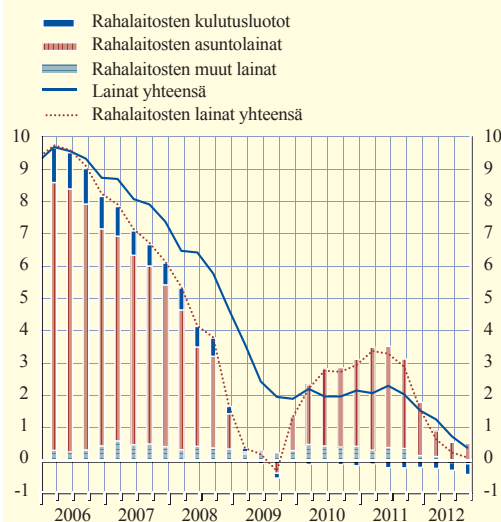
Tiedot, joita rahalaitokset ovat jo toimittaneet, osoittavat, että kotitalouksille suunnatun antolainauksen kasvu on pienentynyt edelleen sekä kolmannella neljänneksellä että lokakuussa 2012. Kotitalouksille myönnettyjen rahalaitoslainojen vuotuinen kasvuvauhti, joka oli toisella vuosineljänneksellä ollut 1,4 %, pieneni 1,0 prosenttiin kolmannella vuosineljänneksellä, kun lainojen myynnin ja arvopaperistamisen vaikutus otetaan huomioon. Lokakuussa se pieneni edelleen 0,8 prosenttiin (ks. yksityiskohtaiset tiedot osassa 2.1). Maakohtaisessa kehityksessä oli kuitenkin merkittäviä eroja. Ne johtuivat paitsi velkaantumisasteiden eroista, joiden vuoksi tarve velkaantumisen purkamiseen vaihteli maittain, myös pankkien erilaisesta lainanantokyvystä ja -halukkuudesta.

Rahalaitosten myöntämien asuntolainojen vuotuinen kasvuvauhti (josta on poistettu lainojen myynnin ja arvopaperistamisen vaikutus) vaimeni 1,7 prosenttiin lokakuussa (kesäkuun 1,9 prosentista) ja jatkoi näin vuoden 2011 puolivälistä alkaen havaittua suuntausta. Tämän taustalla on se, että kiinnelainojen (korjatun) kuukausikasvun on havaittu vaimentuneen edelleen viime kuukausien aikana. Suurin osa kotitalouksille myönnettyistä rahalaitoslainoista oli kuitenkin edelleen asuntolainoja. Kaikkien muuntyyppisten kotitalouksille myönnettyjen lainojen määrä supistuikin entisestään ja niiden vuotuiset kasvuvauhdit muuttuivat yhä negatiivisemmiksi. Muiden lainojen vuotuinen kasvuvauhti oli lokakuussa -0,6 %, kun se oli kesäkuussa ollut -0,5 %. Kulutusluottojen vuotuinen kasvuvauhti oli puolestaan -2,8 %, kun se oli kesäkuussa ollut -2,0 %.

Lokakuussa 2012 tehdyn pankkien luotonantokyselyn mukaan rahalaitosten antolainaus kotitalouksille kasvoi vain vähän siksi, että asuntolainojen ja kulutusluottojen nettomääräinen kysyntä supistui edelleen vuoden kolmannella neljänneksellä. Asuntolainojen nettokysynnän supistumisen pääasiallisena syynä on ilmeisesti ollut asuntomarkkinoiden näkymien ja kuluttajien luottamuksen jatkuva heikkeneminen. Kulutusluottojen nettokysyntää vaimensivat puolestaan vähäisempi kestokulutusta-

Kuvio 42. Kotitalouksille myönnetty lainat yhteensä

(vuotuinen prosenttimuutos, prosenttiyksikköinä, vuosineljänneksen lopussa)

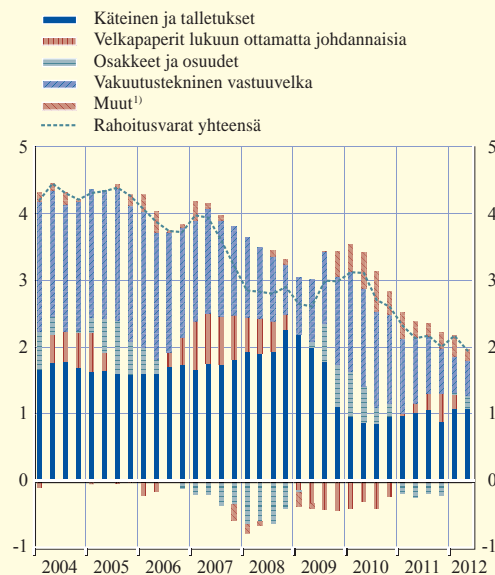

Lähde: EKP.

Huom. Lainat yhteensä käsittävät kaikkien institutionaalisten sektorien kotitalouksille myöntämät lainat mukaan lukien ulkomaiset lainat. Vuoden 2012 kolmannelta neljännekseltä kotitalouksille myönnettyjen lainojen yhteismäärä on arvioitu raha- ja pankkitilastojen transaktiotietojen perusteella. Teknisiä huomautuksia -osassa on tietoja kasvuvauhtien laskentaan liittyvistä eroista rahalaitosten lainojen ja lainojen yhteismäärän välillä.

Kuvio 43. Kotitalouksien rahoitusinvestoinnit

(vuotuinen prosentimuutos, prosenttiyksikköinä)

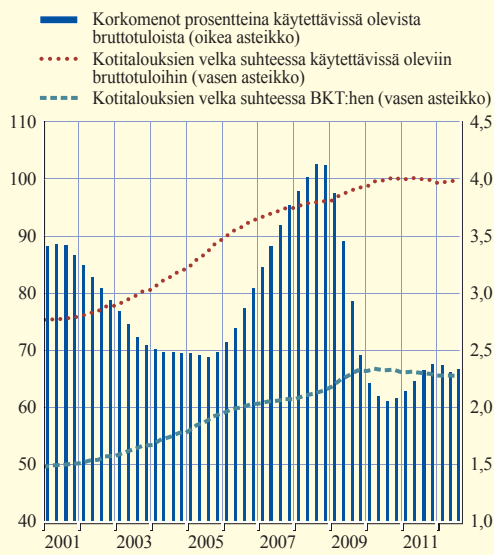

Lähteet: EKP ja Eurostat.

1) Sisältää lainat ja muut saamiset.

Kuvio 44. Kotitalouksien velka ja korkomenot

(prosentteina)

Lähteet: EKP ja Eurostat.

Huom. Kotitalouksien velka käsittää kaikkien institutionaalisten sektorien kotitalouksille myöntämät lainat mukaan lukien ulkomaiset lainat. Korkomenoissa eivät ole mukana kaikki kotitalouksien maksamat rahoituskustannukset, koska niihin eivät sisälly rahoituspalveluista maksetut palkkiot. Viimeisen neljänneksen tiedot ovat osittain arvioita.

varoiden hankinta ja kuluttajien luottamuksen heikkeneminen. Myös kotitalouksien säästöjä käytettiin vaihtoehtoisena rahoituslähteenä, mikä vaikutti jonkin verran voimakkaammin asuntolainojen nettokysynnän supistumiseen. Pankit arvelevatkin, että molempien luottotyyppien nettokysyntä supistuu edelleen, joskin aiempaa hitaampaan tahtiin.

Euroalueen tilinpidon tiedot euroalueen kotitaloussektorin taseen saamispuolesta osoittavat, että kotitalouksien rahoitusinvestointien yhteismäärän vuotuinen kasvuvauhti oli 2,0 % vuoden 2012 toisella neljänneksellä (eli jonkin verran pienempi kuin edellisellä vuosineljänneksellä, jolloin se oli ollut 2,2 %). Vuoden 2010 puolivälistä alkaen havaittu laskusuuntaus siis jatkui (ks. kuvio 43). Tähän oli syynä pääasiallisesti velkapapereihin tehtyjen sijoitusten vaikutuksen pieneminen. Osakkeisiin ja osuuksiin tehtyjen sijoitusten vaikutus sen sijaan kasvoi.

RAHOITUSASEMA

Kotitalouksien velka suhteessa käytettävissä oleviin nimellisiin bruttotuloihin oli arviolta 99,7 % vuoden 2012 kolmannella neljänneksellä (ks. kuvio 44). Se siis kasvoi hieman edelliseltä vuosineljännekseltä mutta pysyi suurin piirtein vuoden 2010 puolivälin jälkeen havaitulla tasolla. Kasvun taustalla oli kotitalouksien velan suurentuminen sekä niiden käytettävissä olevien tulojen kasvun pysähtyminen. Kotitaloussektorin korkorasituksen arvioidaan pysyneen suurin piirtein ennallaan eli 2,3 prosentissa käytettävissä olevista tuloista vuoden 2012 kolmannella neljänneksellä. Se on pysytellyt tällä tasolla vuoden 2011 kolmannesta neljänneksestä lähtien. Kotitalouksien velka suhteessa BKT:hen on arvioiden mukaan hieman pienentynyt. Se oli tarkastelujaksolla 65,5 %.

3 HINNAT JA KUSTANNUKSET

Eurostatin alustavan arvion mukaan euroalueen vuotuinen YKHI-inflaatio oli marraskuussa 2,2 %, kun se lokakuussa oli ollut 2,5 % ja kahtena sitä edeltäneenä kuukautena 2,6 %. Öljyn tämänhetkisten futuurihintojen perusteella inflaatiiovauhdin odotetaan hidastuvan edelleen alle 2 prosenttiin vuonna 2013. Rahapolitiikan kannalta olennaisella aikavälillä ja tilanteessa, jossa euroalueen kasvu on vaimeata ja pitkän aikavälin inflaatio-odotukset ovat tiukasti ankkuroituneet, hintapaineet pysyvät todennäköisesti vähäisinä. Tämä arvio näkyy myös eurojärjestelmän asiantuntijoiden joulukuussa 2012 julkaistavissa euroaluetta koskevista kokonaistaloudellisista arvioissa. Niissä euroalueen vuotuisen YKHI-inflaation ennustetaan olevan 2,5 % vuonna 2012 ja 1,1–2,1 % vuonna 2013 ja 0,6–2,2 % vuonna 2014. Syyskuussa 2012 julkaistun EKP:n asiantuntijoiden arvioon verrattuna YKHI:n vaihteluväli vuodeksi 2013 on tarkistuksissa alentunut. Hintakehitysnäkyymiin liittyvät riskit ovat jokseenkin tasapainossa.

3.1 KULUTTAJAHINNAT

Vuotuinen inflaatiiovauhti on ollut vuoden 2010 lopusta lähtien verrattain nopea, mikä johtuu lähinnä energian hinnan huomattavasta noususta ja välillisten verojen ja hallinnollisesti määräytyvien hintojen tuntuvista korotuksista joissain euroalueen maissa. YKHI-inflaatio hidastui vuoden 2012 toisella neljänneksellä. Elokuussa se nopeutui hieman eli 2,6 prosenttiin, ja syyskuussa se pysyi ennallaan. Lokakuussa YKHI-inflaatio hidastui 2,5 prosenttiin. Eurostatin alustavan arvion mukaan YKHI-inflaatio hidastui edelleen marraskuussa, jolloin se oli 2,2 %. Hidastuminen johtui lähinnä energian hinnan vuotuisen muutosvauhdin jyrkästä hidastumisesta (ks. taulukko 7).

Energian hinnan vuotuisen muutosvauhdin kehitykseen on vaikuttanut lähinnä öljyn hinnan viimeaikainen kehitys, sekä aiempien hinnannousujen aiheuttamat vertailuajankohdan vaikutukset. Öljyn hintaan puolestaan on vaikuttanut maailmantalouden kasvun heikkeneminen epävarmassa tilanteessa, joka johtuu Lähi-idän poliittisen tilanteen aiheuttamista tarjontariskeistä. Vertailuajankohdan vaikutusten ja öljyn hinnan laskun seurauksena energian hinnan inflaatio hidastui kesäkuuhun 2012 asti, jolloin se oli 6,1 %. Vuoden 2012 ensimmäisinä kuukausina se oli ollut yli 9 %. Kesällä öljyn hinta nousi jälleen ja euro heikkeni Yhdysvaltain dollariin nähden, minkä seurauksena öljyn euroääräinen hinta kallistui. Tämä puolestaan nopeutti energian hinnan vuotuista muutosvauhtia syyskuuhun asti, jolloin se oli 9,1 %. Lokakuussa energian hinnan inflaatio hidastui 8,0 prosenttiin, mikä

Taulukko 7. Hintakehitys

(vuotuinen prosenttimuutos, ellei toisin mainita)

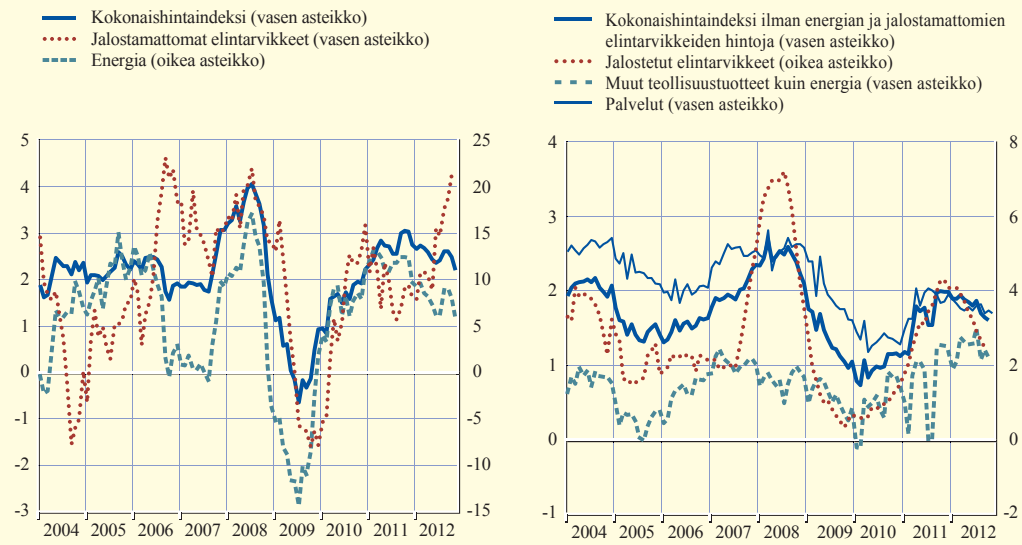
	2010	2011	2012 Kesä	2012 Heinä	2012 Elo	2012 Syys	2012 Loka	2012 Marras
Yhdenmukaistettu kuluttajahinta- indeksi (YKHI) ja sen erät¹⁾								
Kokonaisindeksi	1,6	2,7	2,4	2,4	2,6	2,6	2,5	2,2
Energia	7,4	11,9	6,1	6,1	8,9	9,1	8,0	5,8
Elintarvikkeet	1,1	2,7	3,2	2,9	3,0	2,9	3,1	3,0
Jalostamattomat elintarvikkeet	1,3	1,8	3,1	2,9	3,5	3,7	4,3	.
Jalostetut elintarvikkeet	0,9	3,3	3,2	2,9	2,7	2,5	2,4	.
Muut teollisuustuotteet kuin energia	0,5	0,8	1,3	1,5	1,1	1,2	1,1	1,1
Palvelut	1,4	1,8	1,7	1,8	1,8	1,7	1,7	1,7
Muut hintaindikaattorit								
Teollisuuden tuottajahinnat	2,9	5,9	1,8	1,6	2,7	2,7	2,6	.
Öljyn hinta (euroa/barreli)	60,7	79,7	76,4	83,4	90,5	87,9	85,6	84,8
Muiden kuin energiaraaka- aineiden hinnat	44,6	12,2	0,8	4,7	6,5	4,6	5,7	5,2

Lähteet: Eurostat, EKP ja Thomson Reutersin tietoihin perustuvat EKP:n laskelmat.

1) YKHI-inflaatiota ja sen erä (pl. jalostamattomat ja jalostetut elintarvikkeet) koskevat tiedot marraskuulta 2012 perustuvat Eurostatin alustavaan arvioon.

Kuvio 45. YKHI-inflaatio eriteltyinä: pääerät

(vuotuinen prosenttimuutos, kuukausihavaintoja)

Lähde: Eurostat.

johtui lähinnä henkilöajoneuvojen poltto- ja voiteluaineiden ja sähkön hinnan vuotuisen nousuvauhdin hidastumisesta sekä vertailuajankohdan vaikutuksesta. Polttoaineiden hintojen inflaation hidastuminen sitä vastoin johtuu siitä, että raakaöljyn euromääräinen hinta on laskenut syyskuusta 2012 lähtien. Lisäksi jalostusmarginaali eli raakaöljyn ja jalostettujen öljytuotteiden (bensinien) hintojen välinen ero on kaventunut huomattavasti alkuvuodesta 2012, jolloin ero oli suuri.¹ Eurostatin alustavan arvion mukaan energian hinnan vuotuinen muutosvauhti hidastui marraskuussa edelleen 5,8 prosenttiin.

YKHI:n elintarvikkeiden hintojen vuotuinen muutosvauhti nopeutui tasaisesti vuonna 2011. Vuoden 2012 alusta lähtien elintarvikkeiden hintojen inflaatio on ollut nopea, sillä se on vaihdellut 3 prosentin tuntumassa. Ei ole kuitenkaan selviä merkkejä siitä, että raaka-aineiden hintojen jyrkällä nousulla kesällä olisi pitempiaikaisia vaikutuksia elintarvikkeiden hintoihin. Muutosvauhdin pysymisessä jokseenkin ennallaan ei näy kahden aluerän hintojen erisuuntainen kehitys. Jalostamattomien elintarvikkeiden hintojen inflaatio on nopeutunut vuoden alusta lähtien, ja lokakuussa 2012 se oli 4,3 % eli nopeimmillaan sitten kesäkuun 2008. Tämä johtui hedelmien ja vihannesten hintojen vuotuisen muutosvauhdin nopeutumisesta, johon ovat todennäköisesti vaikuttaneet lähinnä tilapäiset sääolosuhteet, sekä lihan hinnan vuotuisen muutosvauhdin nopeutumisesta. Sitä vastoin jalostettujen elintarvikkeiden hintojen inflaatio hidastui tasaisesti. Vuoden 2012 parina ensimmäisenä kuukautena se oli yli 4 % ja lokakuussa se oli 2,4 %, mikä johtuu elintarvikkeiden raaka-aineiden hintojen laskusta alkuvuonna. Elintarvikkeiden raaka-aineiden maailmamarkkinoiden aiempi nousu näyttää jokseenkin kumoutuneen, ja hintojen nousu on vaikuttanut vain osin EU:n maatalouden tuottajahintoihin. Näin ollen tuottajahintojen nousun välittymisen kuluttajahintoihin odotetaan olevan vähäistä. Eurostatin alustavan arvion mukaan elintarvikkeiden hintojen vuotuinen muutosvauhti hidastui hieman eli 3,0 prosenttiin marraskuussa, kun se lokakuussa oli ollut 3,1 %.

¹ Hintaeroja tarkastellaan yksityiskohtaisemmin lokakuun 2012 Kuukausikatsauksen kehikossa ”Recent developments in consumer prices for oil products”.

Ilman elintarvikkeiden ja energian hintoja (niiden osuus YKHI-korista on n. 30 %) laskettu vuotuinen YKHI-inflaatio on vaihdellut 1,5 prosentin tuntumassa vuoden alusta lähtien. Ilman elintarvikkeiden ja energian hintaa lasketun YKHI-inflaation kehitykseen vaikuttavat lähinnä kotimaiset tekijät, kuten palkat, voittomarginaalit ja välilliset verot. Tämä YKHI-inflaation mittari koostuu kahdesta erästä: muut teollisuustuotteet kuin energia ja palvelut. Viimeisimmän puolentoista vuoden ajan näiden kahden erän hintojen vuotuista muutosvauhtia ovat nopeuttaneet arvonlisäveron korotukset useassa euroalueen maassa.

Muiden teollisuustuotteiden kuin energian hintojen inflaatio alkoi nopeutua hieman vuoden 2010 toisella neljänneksellä. Se johtui euron aiemman heikkenemisen ja raaka-aineiden hintojen nousun välittymisestä hintoihin ja välillisten verojen korotuksista. Vuoden 2011 viimeisellä neljänneksellä muiden teollisuustuotteiden kuin energian hintojen inflaatio oli noin 1,2 %. Vuoden alkupuolella sen vaihtelu oli melko voimakasta. Vaihtelu johtui YKHI:n kausituotteiden käsittelyä koskevasta uudesta asetuksesta. Vuoden 2012 ensimmäisellä neljänneksellä muiden teollisuustuotteiden kuin energian hintojen vuotuinen muutosvauhti oli hitaimmillaan eli 1,1 %, minkä jälkeen se alkoi jälleen nopeutua. Heinäkuussa se nopeutui 1,5 prosenttiin, ja seuraavana kuukautena se hidastui. Tämän jälkeen muutosvauhti on ollut hieman yli 1 %. Eurostatin alustavan arvion mukaan muiden teollisuustuotteiden kuin energian hintojen inflaatio oli marraskuussa 1,1 %. Tämä kehitys johtuu ennen kaikkea vaatteiden ja kenkien hintojen vuotuisen muutosvauhdin vaihtelusta, joka liittyy alennusmyyntien vaikutukseen, ja välillisten verojen korotuksista.

Palvelujen hintojen inflaatio on viime kuukausina ollut verrattain vakaa, mikä johtuu kysynnän yleisestä heikkenemisestä ja vähäisemmässä määrin työvoimakustannusten kasvun hidastumisesta. Palvelujen hintojen muutosvauhtia ovat ajoittain nopeuttaneet välillisten verojen korotukset useassa euroalueen maassa. Palvelujen hintojen vuotuinen muutosvauhti oli maltillinen vuonna 2010. Vuoden 2011 parina ensimmäisenä kuukautena se nopeutui tuntuvasti. Huhtikuusta 2011 lähtien muutosvauhti vakaantui noin 1,9 prosenttiin ja pysyi samalla tasolla loppuvuoden 2011 ja vuoden 2012 ensimmäisen neljänneksen. Huhtikuussa 2012 palvelujen hintojen vuotuinen muutosvauhti hidastui 1,7 prosenttiin eli hitaimmilleen sitten maaliskuun 2011. Muutosvauhti on vaihdellut 1,7 prosentin tuntumassa siitä lähtien. Marraskuussa 2012 se oli Eurostatin alustavan arvion mukaan 1,7 %.

3.2 TEOLLISUUDEN TUOTTAJAHINNAT

Teollisuuden tuottajahintojen vuotuinen muutosvauhti nopeutui vuoden 2010 lopussa ja vuoden 2011 ensimmäisellä puoliskolla. Tämän jälkeen tuottajahintojen muutosvauhti hidastui, mikä johtuu lähinnä raaka-aineiden hintojen vaihtelusta (ks. taulukko 7 ja kuvio 46). Vuoden 2012 ensimmäisellä puoliskolla tarjontaketjun hintapaineet vähentyivät edelleen. Ilman rakennusalaan lasketun teollisuuden tuottajahintahintojen inflaatio oli hitaimmillaan eli 1,6 % heinäkuussa 2012. Vuotuinen muutosvauhti oli hitain sitten vuoden 2010 toisen neljänneksen, jolloin se muuttui positiiviseksi. Muutosvauhti nopeutui 2,7 prosenttiin elo- ja syyskuussa. Tämä johtui lähinnä energiaerän hintojen muutosvauhdin nopeutumisesta, joka puolestaan liittyi öljyn hinnan viimeaikaiseen kallistumiseen. Tuottajahintainflaatio hidastui lokakuussa 2,6 prosenttiin, mikä johtui öljyn euromääräisen hinnan laskusta. Elintarvikkeiden raaka-aineiden maailmanmarkkinahintojen viimekesäinen jyrkkä nousu on suurimmaksi osaksi kumoutunut, mutta sen viivästyneet vaikutukset välittyvät kuitenkin edelleen elintarvikkeiden tuotantoketjuun. Ilman rakennusalaan ja energian hintaa laskettu teollisuuden tuottajahintojen inflaatio oli lokakuussa 1,5 %, kun se syyskuussa oli ollut 1,3 %.

Tuotantoketjun loppupäässä elintarvikkeiden kuluttajahintojen vuotuinen muutosvauhti pysyi lokakuussa ennallaan eli 3,6 prosentissa. Viimeaikainen kehitys johtuu lyhyen aikavälin nousupaineista,

Kuvio 46. Teollisuuden tuottajahinnat

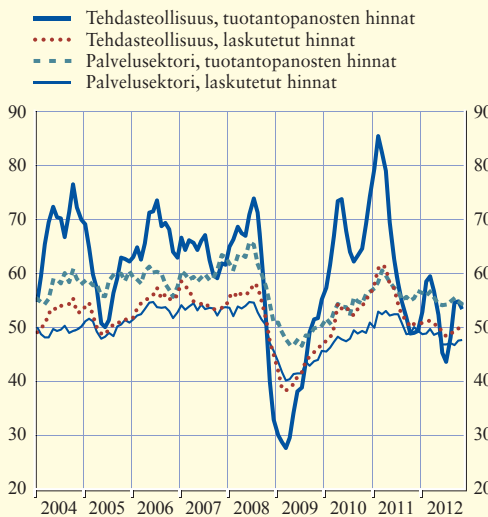
(vuotuinen prosenttimuutos, kuukausihavaintoja)

Lähteet: Eurostat ja EKP:n laskelmat.

Kuvio 47. Tuottajien panosten ja tuotosten hintoja

(diffuusioindeksejä, kuukausihavaintoja)

Lähde: Markit.

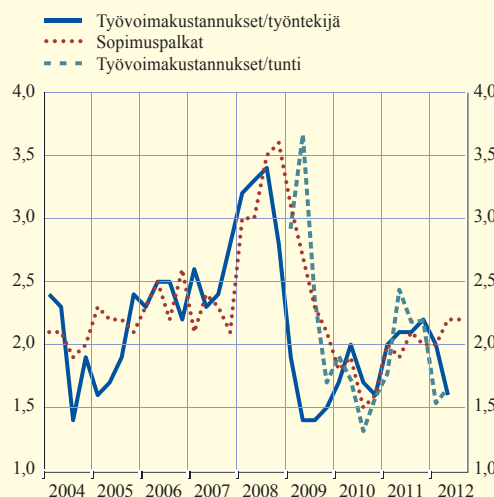
Huom. Kun indeksin arvo on yli 50, merkitsee se hintojen nousua. Kun se on alle 50, merkitsee se hintojen laskua.

joita aiheuttavat elintarvikkeiden raaka-aineiden maailmanmarkkinahintojen ja EU:n maatalouden tuottajahintojen kehitys. Elintarvikkeiden kuluttajahintojen nousun mahdollisen jatkumisen odotetaan olevan verrattain rajallista ja lyhytaikaista. Muiden kulutustavaroiden kuin elintarvikkeiden hintojen vuotuinen muutosvauhti nopeutui hieman eli 0,8 prosenttiin lokakuussa, kun se oli syyskuussa ollut 0,7 %. Muiden kulutustavaroiden kuin elintarvikkeiden hintojen inflaation hidastuminen vuoden 2012 alusta lähtien sekä raaka-aineiden ja väli tuotteiden tuotintahintojen maltillinen kehitys viittaavat siihen, että YKHI:n muiden teollisuustuotteiden kuin energian hintojen nousupaineet pysyvät todennäköisesti vaihtelevina.

Kyselytietoihin perustuvat indeksit teollisuuden tuottajahinnoista – sekä ostopäällikköiden indeksi (Purchasing Managers' Index, PMI) että Euroopan komission suhdannekyselyn tuloksiin perustuva indeksi – viittaavat siihen, että yritysten hintaodotukset heikkenivät edelleen marraskuussa. Indeksit olivat huomattavasti pitkän aikavälin keskiarvon alapuolella (ks. kuvio 47). Kyselytiedot viittaavat siihen, että teollisuuden tuotantopanosten ja tuotosten hintojen laskupaineet jatkuivat marraskuussa. Ostopäällikköiden indeksi osoittaa, että tehdasteollisuuden tuotantopanosten hintaindeksi laski marraskuussa 53,3:een lokakuun 54,7:stä. Myös tuotosten hintaindeksi laski samana ajanjaksona 49,7:stä 49,5:een, eli

Kuvio 48. Työvoimakustannusindikaattoreita

(vuotuinen prosenttimuutos, neljännesvuosihavaintoja)

Lähteet: Eurostat, kansalliset tiedot ja EKP:n laskelmat.

Taulukko 8. Työvoimakustannusindikaattoreita

(vuotuinen prosenttimuutos, ellei toisin mainita)

	2010	2011	2011 III	2011 IV	2012 I	2012 II	2012 III
Sopimuspalkat	1,7	2,0	2,1	2,0	2,0	2,2	2,2
Työvoimakustannukset/tunti	1,6	2,1	2,2	2,2	1,5	1,6	.
Työvoimakustannukset/työntekijä	1,7	2,2	2,1	2,2	2,0	1,6	.
<i>Lisätieto:</i>							
Työn tuottavuus	2,5	1,2	1,0	0,7	0,4	0,2	.
Yksikkötyökustannukset	-0,8	1,0	1,1	1,5	1,6	1,4	.

Lähteet: Eurostat, kansalliset tiedot ja EKP:n laskelmat.

indeksi pysyi alle 50 pisteen raja-arvon. Euroopan komission suhdannekyselystä saadut tiedot osoittavat, että tuottajien odotukset teollisuuden myyntihinnoista pysyivät kaiken kaikkiaan vakaina marraskuussa, sillä kulutustavaroiden ja pääomahyödykkeiden myyntihintoja koskevat odotukset heikkenivät ja välituotteiden hintoja koskevat odotukset vahvistuivat.

3.3 TYÖVOIMAKUSTANNUSINDIKAATTORIT

Viimeisimmät työvoimakustannusindikaattorit viittaavat siihen, että palkkapaineet vähenivät edelleen vuoden 2012 toisella neljänneksellä (ks. taulukko 8 ja kuvio 48). Tämä johtuu todennäköisesti taloudellisen toimeliaisuuden ja työmarkkinakehityksen heikkenemisestä. Tätä kehitystä tarkasteltaessa on otettava huomioon, että palkkapaineet olivat huomattavat vuoden 2011 ensimmäisellä puoliskolla, mikä johtui työmarkkinoiden kohenemisesta viimeisimmän noususuhdanteen jälkeen.

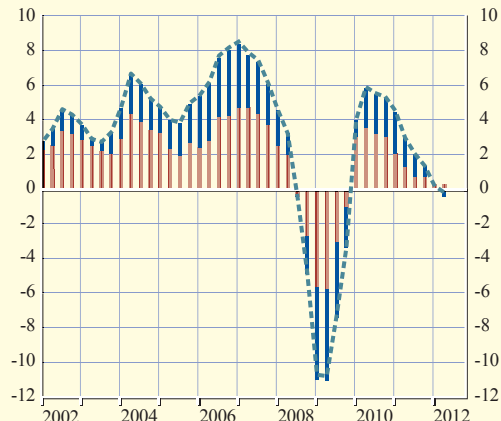
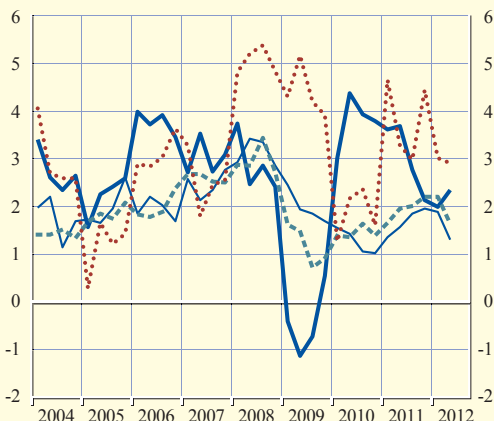
Työntekijää kohden laskettujen työvoimakustannusten vuotuinen kasvuvauhti hidastui edelleen 1,6 prosenttiin vuoden 2012 toisella neljänneksellä, kun se vuoden 2011 jälkipuoliskolla oli ollut yli 2 %.

Kuvio 49. Työvoimakustannusten kehitys sektoreittain

(vuotuinen prosenttimuutos, neljännesvuosihavainnot)

- Teollisuus ilman rakentamista, työvoimakustannukset/työntekijä
- Rakentaminen, työvoimakustannukset/työntekijä
- - - - - Markkinaehtoiset palvelut, työvoimakustannukset/työntekijä
- Palvelut, työvoimakustannukset/työntekijä

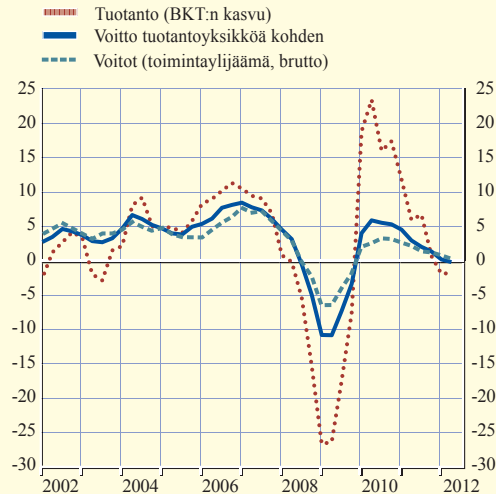
- Teollisuus ilman rakentamista, työvoimakustannukset/tunti
- Rakentaminen, työvoimakustannukset/tunti
- - - - - Markkinaehtoiset palvelut, työvoimakustannukset/tunti

Lähteet: Eurostat ja EKP:n laskelmat.

Kuvio 50. Voittojen kasvun hajotelma euroalueella: tuotanto ja tuotantoyksikköä kohden laskettu voitto

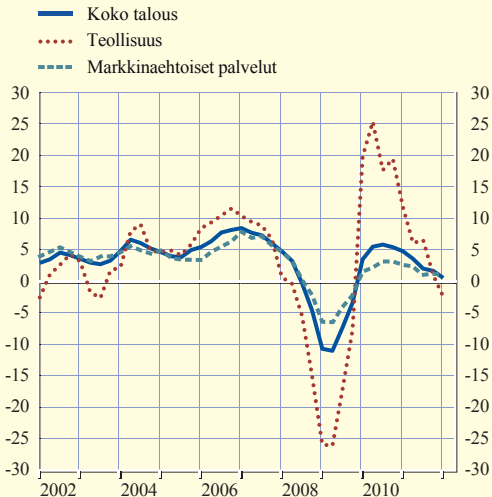
(vuotuinen prosenttimuutos, neljännesvuosihavaintoja)

Lähteet: Eurostat ja EKP:n laskelmat.

Kuvio 51. Voittojen kehitys euroalueella päätoimialoittain

(vuotuinen prosenttimuutos, neljännesvuosihavaintoja)

Lähteet: Eurostat ja EKP:n laskelmat.

Tämä hidastuminen yleisesti ottaen kumosi tuottavuuden kasvun hidastumisen yksikkötyökustannusten kasvua nopeuttavan vaikutuksen. Yksikkötyökustannusten vuotuinen kasvuvauhti oli 1,4 % vuoden 2012 toisella neljänneksellä, kun se vuoden ensimmäisellä neljänneksellä oli ollut 1,6 %. Tilanteessa, jossa talouskasvu on vaimeata, tuottavuuden hitaan kasvun odotetaan edelleen nopeuttavan yksikkötyökustannusten kasvuvauhtia lyhyellä aikavälillä.

Vuoden 2012 kolmannen neljänneksen työvoimakustannusten kehitystä kuvaavista indekseistä on saatavissa ainoastaan euroalueen sopimuspalkkojen indeksi. Sopimuspalkkojen vuotuinen nousuvauhti pysyi ennallaan verrattuna vuoden toiseen neljännekseen. Palkat mitattuna työntekijää kohden lasketuilla työvoimakustannuksilla nousivat toisella neljänneksellä hitaammin kuin sopimuspalkat, mikä viittaa siihen, että euroalueen palkkakustannuksissa on tapahtumassa hienoista sopeutumista, mikä näkyy negatiivisena palkkaliukumana.

3.4 YRITYSTEN TULOSKEHITYS

Yritysten voittojen (mitattuna bruttotoimintaylijäämällä) vuotuinen kasvu hidastui vuoden 2012 toisella neljänneksellä 0,2 %. Tuottojen vuotuinen kasvuvauhti hidastui ensimmäisen kerran sitten vuoden 2009 viimeisen neljänneksen. Hidastuminen johtuu BKT:n vuotuisen muutosvauhdin hidastumisesta. Tuotantoyksikköä kohden laskettujen voittojen kasvu hidastui edelleen vuonna 2011, ja vuoden 2012 toisella neljänneksellä se oli hieman positiivinen (ks. kuvio 50). Yritysten voitot alkoivat jälleen kasvaa vuoden 2009 puolivälissä, mutta vuonna 2011 voitot eivät juuri kasvaneet.

Päätoimialojen tarkastelu osoittaa, että vuoden 2012 toisella neljänneksellä markkinaehtoisten palvelujen voitot kasvoivat 0,5 % vuotta aiemmasta, kun ne ensimmäisellä neljänneksellä kasvoivat 0,8 %. Ilman rakennusalaan lasketun teollisuuden voitot supistuivat 2,1 %. Edellisenä neljänneksenä voitot supistuivat 1,7 %. Tuolloin voittojen vuotuinen muutosvauhti oli negatiivinen ensimmäisen kerran sitten vuoden 2009 viimeisen neljänneksen (ks. kuvio 51). Vuoden 2012 toisella neljänneksellä yritysten voittojen neljännes-

vuosikasvu hidastui jälleen markkinaehtoisissa palveluissa, kun taas teollisuudessa se nopeutui hieman. Kahtena edellisenä neljänneksenä voittojen neljännesvuosikasvu oli negatiivinen.

3.5 INFLAATIONÄKYMÄT

Eurostatin alustavan arvion mukaan euroalueen vuotuinen YKHI-inflaatio oli marraskuussa 2,2 %, kun se lokakuussa oli ollut 2,5 % ja kahtena sitä edeltäneenä kuukautena 2,6 %. Öljyn tämänhetkisten futuurihintojen perusteella inflaatiovauhdin odotetaan hidastuvan edelleen alle 2 prosenttiin vuonna 2013. Rahapolitiikan kannalta olennaisella aikavälillä ja tilanteessa, jossa euroalueen kasvu on vaimeata ja pitkän aikavälin inflaatio-odotukset ovat tiukasti ankkuroituneet, hintapaineet pysyvät todennäköisesti vähäisinä.

Lyhyen aikavälin inflaationäkymiin vaikuttaa edelleen huomattavasti öljyn hinta. Energian hinnan inflaatio on hidastunut jälleen lokakuusta lähtien. Tämä johtuu öljyn dollarimääräisen hinnan laskusta, euron vahvistumisesta ja jalostusmarginaalien pienenemisestä. Energian hinnan inflaation hidastumisen odotetaan olevan tuntuvampaa vuonna 2013, mikä johtuu vertailuajankohdan vaikutuksesta ja tämänhetkisten futuurihintojen sisältämästä oletuksesta, jonka mukaan öljyn hinta laskee hieman.

Jalostamattomien elintarvikkeiden hintojen inflaation odotetaan hidastuvan, mikä johtuu viime kuukausina nähdyn hintojen nousun vaimenemisesta. Hintojen nousun nopeutuminen johtui lähinnä epäsuotuisasta säästä. Sitä vastoin jalostettujen elintarvikkeiden hintojen inflaatio saattaa nopeutua hieman tulevina kuukausina, mikä johtuu elintarvikkeiden raaka-aineiden maailmanmarkkinahintojen kesällä 2012 koetun jyrkän nousun viivästyneistä vaikutuksista. Elintarvikkeiden raaka-aineiden futuurihintojen perusteella näiden vaikutusten odotetaan olevan tilapäisiä.

Käytettävissä olevat muiden teollisuustuotteiden kuin energian hintojen inflaatiota ennakoivat indikaattorit, kuten muiden kulutustavaroiden kuin elintarvikkeiden ja tupakan sekä tuottajahintojen että tuontihintojen kehitys, viittaavat siihen, että muiden teollisuustuotteiden kuin energian hintojen inflaatio ei hidastu merkittävästi lähikuukausina. Välillisten verojen korotusten aiheuttamat hintojen nousupaineet saattavat kumota tuotannon ja kysynnän kasvun hidastumisen aiheuttamat hintojen laskupaineet.

Myös palvelujen hintojen inflaation ennustetaan pysyvän jokseenkin nykyisellä tasolla lähikuukausina, mikä johtuu kotimaisen kysynnän vaimeasta kasvusta ja melko maltillisista palkkapaineista. Arvonlisäveron viimeaikaiset korotukset joissakin euroalueen maissa saattavat nopeuttaa palvelujen hintojen inflaatiota jälleen.

Viimeisimmät tiedot työvoimakustannusindikaattoreista viittaavat siihen, että kotimaiset kustannuspaineet ovat vakaantuneet. Työvoimakustannuspaineet pysyvät todennäköisesti maltillisina keskipitkällä aikavälillä melko vaimeiden kasvunäkymien ja heikon työmarkkinakehityksen takia. Yritysten voittojen kasvun odotetaan hidastuvan edelleen. Tämä johtuu taloudellisuuden toimeliaisuuden kasvunäkymistä ja tuottavuuden heikosta kasvusta.

Eurojärjestelmän asiantuntijoiden joulukuussa 2012 julkaistavissa euroaluetta koskevissa kokonaistaloudellisissa arvioissa vuotuisen YKHI-inflaation ennustetaan olevan 2,5 % vuonna 2012 ja 1,1–2,1 % vuonna 2013 ja 0,6–2,2 % vuonna 2014. Syyskuussa 2012 julkaistuihin EKP:n asiantuntijoiden arvioihin verrattuna YKHIn vaihteluväli vuodeksi 2013 on tarkistuksissa alentunut. Hintakehitysnäkymiin liittyvät riskit ovat jokseenkin tasapainossa. Arvioitua hitaamman inflaation riskit liittyvät heikompaan talouskasvuun ja arvioitua nopeamman inflaation riskit siihen, että hallinnollisesti säänneltyjä hintoja ja välillisiä veroja korotetaan ja että öljyn hinta nousee odotettua enemmän.

4 TUOTANTO, KYSYNTÄ JA TYÖMARKKINAT

Vuoden 2012 kolmannella neljänneksellä euroalueen BKT:n määrä supistui 0,1 %. Vuoden toisella neljänneksellä se oli supistunut 0,2 %. Käytettävissä olevat tilastotiedot ja kyselytutkimukset viittaavat siihen, että talouskasvu pysyy heikkona vuoden viimeisellä neljänneksellä, joskin jotkin indikaattorit ovat vakiintuneet alhaisille tasoille viime aikoina ja rahoitusmarkkinoiden luottamus on parantunut edelleen. Lyhyemmällä aikavälillä kasvun odotetaan jatkuvan hitaana vuoden 2013 puolelle, mikä kuvastaa niitä epäsuotuisia vaikutuksia, joita kuluttajien ja sijoittajien heikolla luottamuksella on kotimaiseen kulutukseen, sekä vaimeaa ulkomaista kysyntää. Asteittaisen elpymisen voidaan odottaa alkavan myöhemmin vuonna 2013, kun kasvua tukeva rahapolitiikka sekä huomattavasti paraneva rahoitusmarkkinoiden luottamus alkavat vaikuttaa kotimaiseen yksityiseen kulutukseen ja ulkomaisen kysynnän vahvistumisen voi odottaa tukevan viennin kasvua. Arvio vastaa eurojärjestelmän asiantuntijoiden joulukuun 2012 arviota, jonka mukaan euroalueen vuotuinen BKT:n määrän kasvu on -0,6 prosentin ja -0,4 prosentin välillä vuonna 2012 ja -0,9–0,3 % vuonna 2013 sekä 0,2–2,2 % vuonna 2014. Syyskuussa 2012 julkaistun EKP:n asiantuntijoiden arvioon verrattuna BKT:n määrän kasvun vaihteluvälit vuosiksi 2012 ja 2013 ovat tarkistuksissa alentuneet. Euroalueen talousnäkyymiin liittyy edelleen odotettua heikomman kehityksen riskejä.

4.1 BKT:N MÄÄRÄ JA KYSYNTÄERÄT

BKT:n määrä supistui vuoden 2012 kolmannella neljänneksellä 0,1 %, kun se oli edellisellä neljänneksellä supistunut 0,2 % (ks. kuvio 52). Tämän taustalla oli kotimaisen kysynnän ja varastojen muutoksen negatiivinen kehitys, kun taas nettoviennin vaikutus oli jälleen positiivinen tuonnin heikon kasvun vuoksi. Tuotannon supistuminen kolmannella neljänneksellä vastasi lyhyen aikavälin indikaattorien – varsinkin kyselytutkimusten tulosten – kehitystä.

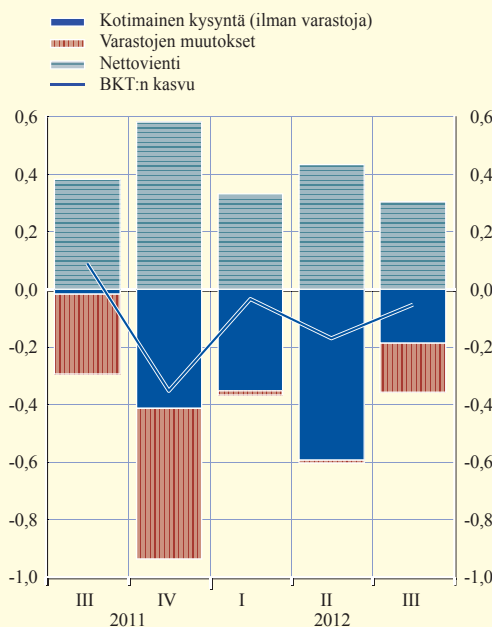
Viime vuosineljänneksen aikana yksityinen kulutus on pysynyt vaimeana. Tämä heijastelee käytettävissä olevien reaalitulojen vaimeaa kehitystä, joka johtuu työllisyyden heikkenemisestä, raaka-aineiden kalleudesta ja finanssipolitiikan linjan kiristymisestä. Yritysten heikko luottamus, alhainen ja heikkenevä kapasiteetin käyttöaste ja huonevat kysyntänäkymät sekä eräiden maiden epäsuotuisa luotonantotilanne hillitsivät edelleen yksityisiä investointeja. Kyselytutkimusten tulokset viittaavat talouskasvun jatkumiseen heikkona vuoden 2012 viimeisellä neljänneksellä.

YKSITYINEN KULUTUS

Yksityinen kulutus pysyi ennallaan vuoden 2012 kolmannella neljänneksellä, kun se oli supistunut kolmena peräkkäisenä neljänneksenä. Kulutuksen kehitys vuoden 2012 kolmannella neljänneksellä näyttää johtuvan palvelujen kulutuksen kasvusta, jota kompensoi autohankintojen negatiivinen kehitys. Samaan aikaan vähittäistavaroiden kulutuksen vaikutus kulutuksen kasvuun oli neutraali. Tuoreiden lyhyen aikavälin indikaattoreiden ja kyselytutkimusten perusteella euroalueen kulutuskysyntä pysyy heikkona lähitulevaisuudessa.

Kuvio 52. BKT:n määrän kasvu ja sen erien kasvuvaihtelu

(kasvuvauhti edellisestä neljänneksestä ja neljännesvuosittaiset kasvuvaihtelut prosenttiyksikköinä, kausivaihtelusta puhdistettuja tietoja)

Lähteet: Eurostat ja EKP:n laskelmat.

Kulutuskysynnän heikkous viimeisten kahden vuoden aikana on johtunut pääasiassa käytettävissä olevien reaalityulojen kehityksestä, jota on hidastanut nopea inflaatio raaka-aineiden ja energian hintojen nousun vuoksi. Työllisyyden negatiivinen kasvu on viime aikoina supistanut kotitalouksien yhteenlaskettuja reaalityuloja entisestään. Tuoreimpien tietojen mukaan käytettävissä olevien reaalityulojen vuotuinen muutosvauhti, joka on ollut negatiivinen pitkän aikaa, pieneni tuntuvasti eli 2,1 % vuoden 2012 toisella neljänneksellä. Pyrkinessään lieventämään tämän pienenemisen vaikutusta kulutukseen kotitaloudet turvautuivat säästöihinsä. Tämän seurauksena niiden säästämisaste laski alimmalle tasolle sitten aikasarjan alkamisen.

Sekä virallisten tilastojen että kyselytietojen perusteella yksityisen kulutuksen lyhyen aikavälin kehitys näyttää jatkuvan heikkona. Vähittäiskauppa supistui lokakuussa 1,2 % verrattuna edelliseen kuukauteen, joten vähittäiskaupan volyyymi oli näin ollen 1,6 % pienempi kuin keskimääräinen volyyymi vuoden 2012 kolmannella neljänneksellä. Viimeisen neljänneksen kahden ensimmäisen kuukauden aikana ostopääällikköiden indeksi (PMI) vähittäiskaupalle laski keskimäärään 45,5:een, kun se oli kolmannella neljänneksellä ollut 46,0, eli indeksi oli entistä selvemmin teoreettisen nollakasvun kynnyksarvoa eli 50:tä pienempi. Sitä vastoin vähittäiskaupan luottamusta kuvaava Euroopan komission indikaattori koheni marraskuussa hieman verrattuna kolmannen neljänneksen keskiarvoon, mutta oli kuitenkin pitkän aikavälin keskiarvoa heikompi. Uusien henkilöautojen rekisteröinnit vähenivät lokakuussa kuukausitasolla 4,9 % eli enemmän kuin edellisen kuukauden aikana. Autojen rekisteröintien viimeaikaisin vaihteleva kehitys, joka ei historiallisesti katsoen ole suinkaan epätavallista, heijastelee ainakin osittain finanssipoliittisten toimien vaikutusta autohankintojen ajoitukseen joissakin maissa. Autojen ja muiden kalliimpien tavaroiden hankinnat todennäköisesti pysyvät heikkoina lähitulevaisuudessa. Esimerkiksi suunniteltuja huomattavia hankintoja koskeva Euroopan komission indikaattori heikkeni vuoden 2012 loka- ja marraskuun välisenä aikana ja oli siten edelleen ennätyksellisen alhainen. Tämä viittaa siihen, että kestokulutushyödykkeiden kulutuksen kehitys jatkuu vaimeana. Lisäksi euroalueen kuluttajien luottamus, joka on heikentynyt vuoden 2011 puolivälistä lähtien, heikkeni marraskuussa edelleen ja päättyi tasolle, jollaista ei ole nähty alkuvuoden 2009 jälkeen (ks. kuvio 53). Kuten vuosina 2007–2008, jolloin kuluttajien luottamus heikkeni vahvastaen vuonna 2007 alkaneen kehityssuunnan, heikkeneminen on johtunut pääasiassa tulevaa työttömyyttä koskevasta huolestuneisuudesta.

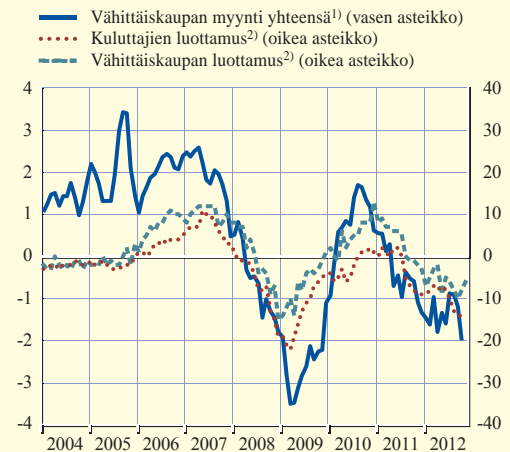
INVESTOINNIT

Vuoden 2011 toisella neljänneksellä alkanut kiinteän pääoman bruttomuodostuksen supistuminen on jatkunut, joskin aiempaa hitaammin. Vuoden 2012 kolmannella neljänneksellä investoinnit supistuvat 0,7 %. Toisella neljänneksellä ne olivat supistuneet 1,8 %.

Saatavissa olevat tiedot joistakin euroalueen maista viittaavat muiden kuin rakennusinvestointien supistumisen jatkumiseen kolmannella neljänneksellä. Lyhyen aikavälin indikaattoreiden perusteella muut kuin rakennusinvestoinnit, jotka kattavat noin puolet kokonaisinvestoinneista, supistuvat

Kuvio 53. Vähittäiskaupan myynti ja luottamus sekä kotitaloussektorin luottamus

(kuukausihavaintoja)

Lähteet: Yrityksiä ja kuluttajia koskevat Euroopan komission suhdannekyselyt sekä Eurostat.

1) Vuotuinen prosenttimuutos; kolmen kuukauden liukuvia keskiarvoja; työpäivien lukumäärällä korjattu tietoja. Polttoaineet sisältyvät myyntiin.

2) Saldolukuja; kausivaihtelusta puhdistettuja ja keskiarvokorjattuja tietoja.

edelleen. Niitä ovat hillinneet vaisu yleinen talouskehitys, yritysten heikkenevä luottamus sekä suuri epävarmuus. Vaikka pääomahyödykkeiden tuotanto keskimäärin kasvoikin kolmannella neljänneksellä, se supistui syyskuussa, ja tehdasteollisuuden ostopäälliköiden indeksi heikkeni entisestään neljännesvuositasolla samaan aikaan kun kapasiteetin käyttöaste aleni edelleen kolmannella neljänneksellä. Asuinrakentamisen ja muun rakentamisen investoinnit ovat todennäköisesti myös supistuneet vuoden 2012 kolmannella neljänneksellä. Tämä johtuu kireistä rahoitusoloista ja sopeuttamisen jatkamisesta euroalueen monilla asuntomarkkinoilla. Viimeksi mainittu seikka ilmenee heikkona rakennustuotantona ja heikkenevänä luottamuksena alalla. Lisäksi meneillään oleva julkisen talouden vakauttaminen joissakin euroalueen maissa on todennäköisesti johtanut julkisten investointien vähenemiseen entisestään koko euroalueella.

Muutamat käytettävissä olevat varhaiset indikaattorit vuoden 2012 viimeiseltä neljännekseltä yleisesti viittaavat siihen, että muun kuin rakennusteollisuuden pääomanmuodostus on supistunut euroalueella edelleen. Lainaehdot ovat edelleen tiukkoja ja vaikeuttavat tuottavaa pääomanmuodostusta. Loka- ja marraskuussa tehdasteollisuuden tuotantoa koskeva ostopäälliköiden indeksi ja sen uusia tilauksia koskeva osa-alue kohenivat hieman verrattuna kolmanteen neljännekseen mutta käyvät edelleen yksiin sijoitustoiminnan jatkuvan heikkenemisen kanssa. Rakennusinvestointien odotetaan kyselytutkimusten tulosten perusteella myös jatkavan hienoista supistumista viimeisellä neljänneksellä.

Sekä muiden kuin rakennusinvestointien että rakennusinvestointien odotetaan jatkavan supistumista alkuvuonna 2013 tilanteessa, jossa yleisen taloudellisen toimeliaisuuden kehitys on vaimeaa ja epävarmuus jatkuu. Euroopan komission tekemän puolivuositaisen investointikyselyn mukaan euroalueen johtajat aikovat vuonna 2013 vähentää teollisuuden investointeja 1 prosentilla verrattuna vuoteen 2012.

JULKINEN KULUTUS

Julkisen kulutuksen kasvu on supistunut viime neljänneksinä, ja se johtuu lähinnä julkisen talouden vakauttamistoimista, joita useat maat ovat toteuttaneet. Reaalinen julkinen kulutus supistui hieman vuoden 2012 toisella ja kolmannella neljänneksellä.

Tarkasteltaessa yksittäisiä eriä kolmannella neljänneksellä käy ilmi, että julkisen sektorin työntekijöiden palkkamenot, joiden osuus julkisen sektorin koko kulutuksesta on lähes puolet, kasvoivat neljännesvuositasolla edelleen aiempaa hitaammin. Tämä johtui julkisen sektorin palkkamaltista ja julkisen sektorin työpaikkojen määrän vähentämisestä useissa euroalueen maissa. Välillisten julkisten kulutusmenojen (joiden osuus on hieman vajaa neljännes kokonaismenoista) kasvua hillitsivät meneillään olevat vakauttamistoimet. Tämän vuoksi niiden vaikutus nimelliseen julkiseen kokonaiskulutukseen oli vähäinen. Luontoismuotoiset sosiaaliset tulonsiirrot, joiden osuus on lähes neljännes julkisesta kulutuksesta, kasvoivat hieman aiempaa hitaammin. Luontoismuotoisten sosiaalisten tulonsiirtojen kehitys on kuitenkin yleensä varsin vakaata, sillä niihin kuuluvat muun muassa terveysmenot, jotka kehittyvät jokseenkin itsenäisesti.

Julkisen kulutuksen odotetaan tukevan kotimaista kysyntää edelleen maltillisesti tulevina vuosineljänneksinä, mikä johtuu monissa euroalueen maissa tarvittavista uusista julkisen talouden vakauttamistoimista.

VARASTOT

Vuoden 2011 jälkipuoliskolla varastojen vaikutus BKT:n kasvuun oli huomattavan negatiivinen. Vuoden 2012 alkupuoliskolla niiden kasvuvaikutus oli vähäinen tai olematon, mutta vuoden 2012 kolmannella neljänneksellä jälleen negatiivinen. Koska varastojen kasvattamisvauhti on jo saattanut suurelta osin mukautua talouskasvun hidastumiseen, varastojen kasvuvaikutusten odotetaan kuitenkin olevan lähellä nollaa (tai hieman negatiivisia) tulevina neljänneksinä.

Varastojen huomattavat nettolisäykset vuoden 2011 puolivälissä (0,9 % suhteessa BKT:hen kyseisen vuoden toisella neljänneksellä) olivat osaksi vapaaehtoisia, sillä yritykset toteuttivat toimia liiaksi hujenneiden varastojen kasvattamiseksi vuosien 2008–2009 taantumän jälkeen, ja osaksi pakon sanelemia, mikä johtui yritysten näkyvien huomattavasta heikentymisestä ja rahoitusehtojen kiristymisestä joissakin maissa kesällä 2011. Tässä yhteydessä yritykset tarkistivat varastoja koskevia tavoitteitaan muutaman kuukauden aikana. Tehdasteollisuuden lopputuotteiden ja vähittäiskaupan varastoja pidettiin Euroopan komission suhdannekyselyjen perusteella niukkoina alkuvuodesta 2011. Saman vuoden syksyyn mennessä niiden katsottiin palaneen lähelle tavanomaista tasoaan, jolla ne ovat pysyneet. Ostopäälliköiden kyselyt viittasivat myös varastojen purkamisen nopeutumiseen (tai varastojen täydentämisen hidastumiseen) vuoden 2011 puolivälistä lähtien. Tämä kehityssuunta on jatkunut lukuun ottamatta lyhyttä keskeytystä keväällä 2012. Tämän kehityksen seurauksena varastojen kasvuvaikutus oli huomattavan negatiivinen vuoden 2011 kolmannella (0,3 prosenttiyksikköä) ja viimeisellä neljänneksellä (0,5 prosenttiyksikköä), mihin tuli vielä 0,2 prosenttiyksikön lisäys vuoden 2012 kolmella ensimmäisellä neljänneksellä (ks. kuvio 54).

Koska varastojen purkaminen oli huomattavaa vuoden 2012 puoliväliin mennessä (neljännesvuositasolla noin 8 miljardia euroa tai 0,4 % BKT:stä), varastojen kasvuvaikutukset saattavat olla lähellä nollaa tai hieman negatiivisia lähiaikoina. Vähäinen negatiivinen vaikutus vastaisi viimeaikaista kyselytutkimuksia, jotka perustuvat ostopäälliköiden indekseihin loka- ja marraskuulta ja joista ilmenee varastojen purkamisvauhdin nopeutuminen. Varsin niukat varastot tarjontaketjussa ovat kuitenkin todennäköisesti vähentäneet huomattavan varastojen purkamisen todennäköisyyttä tämänhetkisessä tilanteessa, vaikka yksittäistapauksiin perustuvat havainnot viittaavatkin siihen, että joillakin aloilla (esimerkiksi auto- ja rakennusaloilla) on ylimääräisiä varastoja.

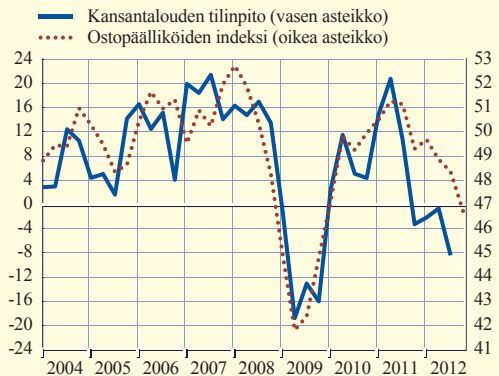
ULKOMAANKAUPPA

Kun sekä euroalueen talouden että maailmantalouden kasvuvauhdit olivat hidastuneet, euroalueen ulkomaankaupan kaupan kasvu hidastui vuoden 2012 kolmannella neljänneksellä. Tavaroiden ja palvelujen vienti kasvoi neljännesvuositasolla 0,9 % ja tuonti 0,2 % (ks. kuvio 55). Tämän kehityksen seurauksena nettoviennin vaikutus euroalueen BKT:n määrän kasvuun oli 0,3 prosenttiyksikköä. Euroalueen vientiä tukivat vilkas kysyntä Yhdysvalloissa ja aiemmin heikon kysynnän hienoinen vahvistuminen euroalueen ulkopuolisissa EU:n jäsenvaltioissa, kun taas vienti Aasiaan oli edelleen heikkoa.

Pidemmällä aikavälillä tarkasteltuna ulkomaankauppa on vuoden 2010 puolivälistä lähtien jatkuvasi ja huomattavasti tukenut euroalueen BKT:n määrän kasvua, sillä vienti on ollut tuontia vahvempaa. Tämän taustalla ovat lähinnä olleet kasvuvauhtien ero euroalueen ja sen tärkeimpien kauppakumppanimaiden välillä sekä euron reaalisen efektiivisen valuuttakurssin heikkeneminen tänä ajanjaksona. Niinpä euroalueen tuonti on BKT:hen suhteutettuna hieman jäänyt jälkeen viennistä, vaikka ne aiemmin kehittyivät varsin samansuuntaisesti. Erityisesti heikkoudet investoinneissa, joihin liittyvien tuontipienosten osuus tuotannossa on huomattava, ja vähäisemmässä määrin yksityisessä tavaroiden

Kuvio 54. Euroalueen varastojen muutokset

(mrd. euroa, diffuusiaindeksiä)

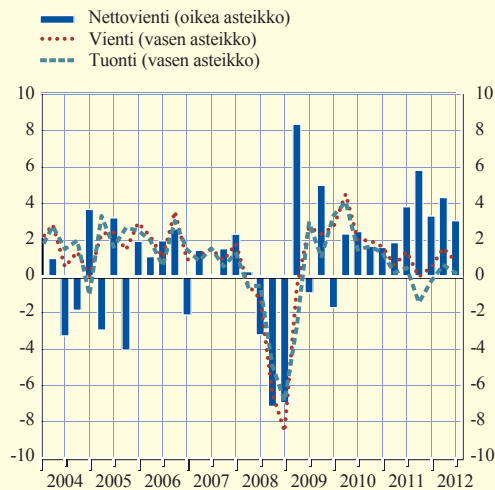

Lähteet: Markit, Eurostat ja EKP:n laskelmat.

Huom. Kansantalouden tilinpito: varastojen muutoksen arvo. Ostopäälliköiden indeksi: tehdasteollisuuden tuotantopanos- ja lopputuotevarastojen sekä vähittäiskaupan varastojen keskiarvo.

Kuvio 55. Reaalisen tuonnin ja viennin sekä nettoviennin vaikutus BKT:n kasvuun

(prosenttimuutos edellisestä neljänneksestä, prosenttiyksikköinä)

Lähteet: Eurostat ja EKP.

kulutuksessa selittävät tuonnin vaimean kasvun vuosien 2008 ja 2009 taantumasta lähtien. Samaan aikaan euroalueen vilkas ulkomainen kysyntä vuoden 2011 loppuun asti tuki tuonnin kasvua jossain määrin, koska huomattava osa tuonnista käytetään vientituotteiden tuotantoon. Tämä tuki kuitenkin tasoitti vain osittain tuonnin kasvuun kohdistuvia laskupaineita, jotka johtuivat heikosta euroalueen kotimaisesta kysynnästä. Keskipitkällä aikavälillä, kun euroalueen investoinnit ja yksityinen kulutus elpyvät, euroalueen tuonnin kasvun odotetaan jälleen vahvistuvan, ja nettoviennin odotetaan tukevan euroalueen BKT:n määrää vähemmän kuin viimeisten kahden vuoden aikana on havaittu.

Euroalueen ulkomaankaupan lyhyen aikavälin kasvunäkymiin liittyy edelleen lisääntynyt epävarmuus. Käsitykset vientinäkyimistä näyttävät vakaantuvan jossain määrin, ja kyselyindikaattorit –

esimerkiksi Euroopan komission raportoimat vientitilauksennäköisyydet ja ostopäälliköiden indeksin uusien vientitilauksia koskeva indeksi – paranivat hieman marraskuussa 2012. Näiden indikaattorien alhainen taso viittaa kuitenkin euroalueen viennin varsin vaisuihin lyhyen aikavälin näkymiin. Tästä huolimatta maailmantalouden hitaan elpymisen odotetaan tukevan vientiä tulevina kuukausina. Tuonnin lyhyen aikavälin näkymiä hillitsee edelleen heikko kasvuvire euroalueella. Tämän perusteella nettoviennin vaikutuksen BKT:n kasvuun ennustetaan olevan hieman positiivinen vuoden 2012 lopussa ja vuoden 2013 alussa.

4.2 TOIMIALAKOHTAINEN TUOTANTO

Kansantalouden tilinpidon tuotantopuolen tarkastelu osoittaa, että koko arvonlisäys väheni vuoden 2012 kolmannella neljänneksellä neljättä neljännestä peräkkäin supistuen 0,1 %. Kehitys eri toimialoilla on ollut huomattavan erilaista taantumien päättymisen jälkeen. Teollisuuden (ilman rakentamista) arvonlisäys jäi vuoden 2012 kolmannella neljänneksellä yhä lähes 7 % taantumaa edeltänyttä huippuaan pienemmäksi. Palvelualueen arvonlisäys oli sitä vastoin lähellä ennen taantumaa saavutettua huipputasoaan. Rakennusalan arvonlisäys supistui edelleen ja oli vuoden 2012 toisella neljänneksellä miltei 19 % pienempi kuin ennen taantumaa. Lyhyen aikavälin indikaattorit viittaavat siihen, että kasvun supistuminen on jatkunut vuoden 2012 neljännellä neljänneksellä.

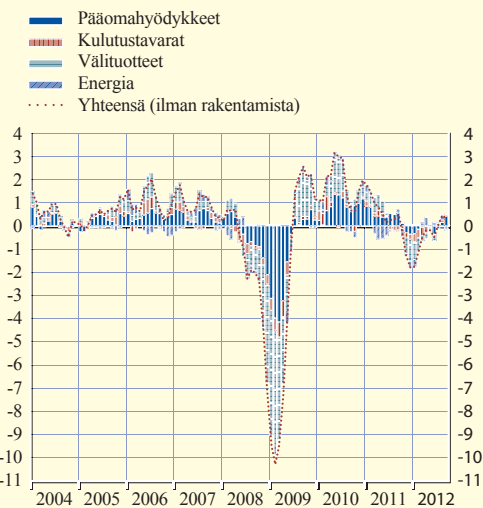
TEOLLISUUS (ILMAN RAKENTAMISTA)

Teollisuuden (ilman rakentamista) arvonlisäys väheni 0,3 % vuoden 2012 kolmannella neljänneksellä, kun se oli vuoden toisella neljänneksellä pysynyt ennallaan. Sitä vastoin tuotanto kasvoi kolmannella neljänneksellä, kun se oli edellisellä neljänneksellä supistunut (ks. kuvio 56). Tuotannon kasvun veturina oli erityisesti pääomahyödykesektorin ja vähäisemmässä määrin kulutustavarasektorin kehitys. Euroopan komission kyselytiedot kuitenkin osoittavat, että kysynnän heikkeneminen vaikutti edelleen negatiivisesti tuotantoon lokakuussa päättyneellä kolmen kuukauden jaksolla.

Lyhyen aikavälin indikaattorit viittaavat siihen, että teollisuussektorin heikko kehitys todennäköisesti jatkuu vuoden 2012 neljännellä neljänneksellä. Vaikka Euroopan komission julkaisema teollisuuden

Kuvio 56. Teollisuustuotannon kasvu ja sen erien kasvuvaikutus

(kasvuvauhti ja kasvuvaihtukset prosenttiyksikköinä, kuukausihavaintoja, kausivaihtelusta puhdistettuja tietoja)

Lähteet: Eurostat ja EKP:n laskelmat.
Huom. Arvot on laskettu kolmen kuukauden liukuvina keskiarvoina vastaavasta edellisestä kolmen kuukauden jaksosta.

Kuvio 57. Teollisuustuotanto, teollisuuden luottamus ja ostopäälliköiden indeksi

(kuukausihavaintoja, kausivaihtelusta puhdistettuja tietoja)

Lähteet: Eurostat, yrityksiä ja kuluttajia koskevat Euroopan komission suhdannekyselyt, Markit ja EKP:n laskelmat.
Huom. Kyselytiedot viittaavat tehdasteollisuuteen.
1) Kolmen kuukauden jakson muutos edellisestä kolmen kuukauden jaksosta prosentteina.
2) Saldolukuja.
3) Poikkeamat 50:stä.

luottamusindikaattori nousi lokakuun ja marraskuun välisenä aikana, se on edelleen samalla tasolla kuin kolmannella neljänneksellä (ks. kuvio 57). Tehdasteollisuuden ostopäällikköindeksi antaa yhdenmukaisen kuvan vaimeasta kehityksestä vuoden viimeisellä neljänneksellä, sillä se on edelleen teoreettisen nollakasvua kuvaavan 50 pisteen kynnsarvon alapuolella. Vastaavasta negatiivisesta kehityksestä kertoi Markitin kysely yritysten tilauskannoista, joka on saatavilla marraskuuhun 2012 saakka.

RAKENNUSTEOLLISUUS

Vuoden 2012 kolmannella neljänneksellä rakennusteollisuuden arvonlisäyksen kasvu oli negatiivista kuudetta neljännestä peräkkäin. Tällä jaksolla arvonlisäys on supistunut yli 4 %. Käytävissä olevat ennakoivat lyhyen aikavälin indikaattorit viittaavat heikon kehityksen jatkumiseen lyhyellä aikavälillä, mikä vahvistaa käsitystä rakennusteollisuuden vaimeasta trendistä. Kuukausittaiset tiedot osoittavat rakennusalan tuotannon pudonneen syyskuussa 1,4 % edellisestä kuukaudesta, mikä muodostaa epäsuotuisan lähtötilanteen viimeiselle vuosineljännekselle. Lisäksi rakennusalan tuotantoa koskeva ostopäällikköindeksi pysyi lokakuussa selvästi alle 50:n, mikä viittaa tuotannon supistumiseen. Samaan aikaan Euroopan komission julkaisema yritysten luottamusindeksi rakennusosalalle laski viimeisen vuosineljänneksen kahden ensimmäisen kuukauden aikana alimmalle tasolle sitten keväällä 2009 ohitetun aallonpohjan. Lisäksi euroalueella myönnettyjen rakennuslupien määrä on selvästi pitkän aikavälin keskiarvoa pienempi, ja se putosi heinäkuuhun 2012 päättyneellä kolmen kuukauden jaksolla lähes 1 % alemmaksi kuin vuotta aiemmin.

PALVELUT

Palvelualan arvonlisäyksen kasvu edelliseen neljännekseen verrattuna oli pysähdyksissä sekä vuoden 2012 toisella että kolmannella neljänneksellä. Vuoden 2009 kolmannen neljänneksen ja vuoden 2012 kolmannen neljänneksen välisenä aikana (eli taantumien jälkeisenä aikana) palvelualan keskimääräinen kasvu oli huomattavasti hitaampaa kuin teollisuudessa ilman rakentamista. Tuoreimmat tiedot viittaa-

vat suhteelliseen parannukseen markkinaehtoisissa palveluissa, jossa arvonlisäys pysyi kolmannella neljänneksellä vakaana sen jälkeen, kun se oli supistunut vuoden kahdella ensimmäisellä neljänneksellä. Samaan aikaan arvonlisäys muissa kuin markkinaehtoisissa palveluissa (mukaan lukien julkishallinto, koulutus, terveydenhuolto ja sosiaalityö) supistui 0,2 % edellisestä neljänneksestä.

Kyselytutkimukset viittaavat palvelualojen tuotannon supistumisen jatkumiseen vuoden 2012 viimeisellä neljänneksellä. Palvelualan ostopäällikköindeksin keskimääräinen taso vuoden 2012 viimeisen neljänneksen kahtena ensimmäisenä kuukautena oli vielä selvemmin teoreettista nollakasvua kuvaavan 50 pisteen kynnysarvon alapuolella kuin kolmannella vuosineljänneksellä. Euroopan komission palvelualan yritysten luottamusindeksi antaa tilanteesta vastaavan kuvan kuin ostopäällikköindeksi.

4.3 TYÖMARKKINAT

Euroalueen työmarkkinatilanne on heikentynyt edelleen viime vuosineljänneksillä heikon talouskasvun myötä. Työllisyys on heikentynyt edelleen ja työttömyysaste on noussut historiallisen korkeaksi, mikä kuvastaa työmarkkinoiden sopeutumisen jatkumista useissa euroalueen maissa. Ennakoivien indikaattorien, kuten kyselytutkimuksiin perustuvien, tulokset ovat heikentyneet edelleen viime kuukausina. Kehikossa 5 verrataan työmarkkinakehitystä vuodesta 2008 lähtien aikaisempiin suhdannekiertoihin ja systeemiin finanssikriiseihin OECD-maissa.

Tehtyjen työtuntien määrä väheni 0,3 % vuoden 2012 toisella neljänneksellä jatkaen kahden edellisen neljänneksen laskutrendiään. Toimialakohtaisessa tarkastelussa tehtyjen työtuntien määrä väheni jyrkästi rakentamisessa, kun taas teollisuudessa (ilman rakentamista) ja palvelualalla se oli vähemmän korostunutta.

Työllisyys työssäkäyvien määrällä laskettuna pysyi vakaana vuoden 2012 toisella neljänneksellä laskettauaan sitä ennen kolme neljänestä peräkkäin. Työllisyys väheni teollisuudessa mutta sitä vastoin kasvoi hieman palvelualalla, erityisesti kiinteistöalan palveluissa ja asiantuntijapalveluissa (ks. taulukko 9).

Taulukko 9. Työllisyyden kasvu

(prosenttimuutos edellisestä kaudesta; kausivaihtelusta puhdistettuja tietoja)

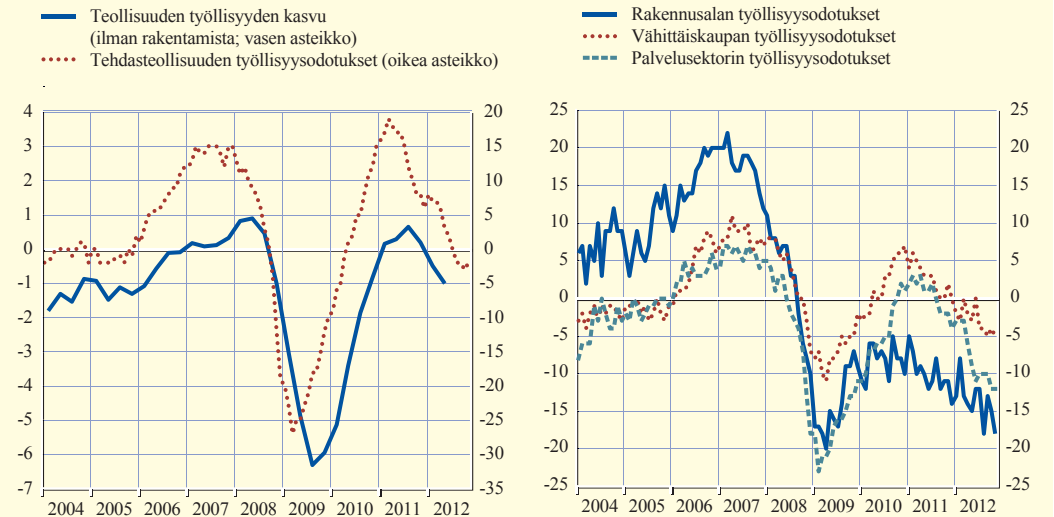
	Vuosi		Henkilöt			Vuosi		Tunnit		
	2010	2011	2011	2012	2012	2010	2011	2011	2012	2012
			IV	I	II			IV	I	II
Koko kansantalous										
<i>josta:</i>										
Maa- ja kalatalous	-1,1	-2,2	-0,9	0,0	0,5	-0,5	-2,1	-0,3	-0,3	-0,2
Teollisuus	-3,2	-1,0	-0,8	-0,7	-0,5	-1,5	-0,8	-1,1	-0,1	-1,1
Ilman rakentamista	-2,8	0,3	-0,3	-0,4	-0,5	-0,3	0,9	-0,4	0,2	-0,6
Rakentaminen	-3,9	-3,9	-1,8	-1,5	-0,6	-3,9	-4,1	-2,7	-0,5	-2,2
Palvelut	0,3	0,8	-0,1	-0,2	0,2	0,6	0,7	-0,1	-0,1	-0,1
Kauppa ja kuljetus	-0,7	0,6	-0,4	-0,3	0,2	-0,3	0,3	-0,7	-0,4	0,1
Tietotekniikka ja viestintä	-1,3	1,8	0,6	0,7	0,6	-0,7	1,8	0,6	0,8	0,3
Rahoitus- ja vakuutus-toiminta	-0,8	-0,2	0,0	0,0	-0,9	-0,3	-0,1	-0,2	-0,2	-1,5
Kiinteistöpalvelut	-0,4	3,0	2,4	-1,2	0,7	0,6	3,5	1,0	-1,4	1,1
Ammatilliset palvelut	1,7	2,6	0,3	-0,6	0,7	2,4	2,7	0,4	-0,6	0,2
Julkishallinto	1,0	0,1	-0,2	-0,1	0,1	1,1	0,1	0,1	0,3	-0,2
Muut palvelut ¹⁾	0,9	0,2	0,2	0,6	-0,4	0,6	-0,1	0,0	0,7	-1,1

Lähteet: Eurostat ja EKP:n laskelmat.

1) Sisältää myös kotitalouksille suunnatut palvelut, kulttuurin ja ulkomaisten organisaatioiden toiminnan.

Kuvio 58. Työllisyyden kasvu ja työllisyysodotukset

(vuotuinen prosenttimuutos, saldolukuja, kausivaihtelusta puhdistettuja tietoja)

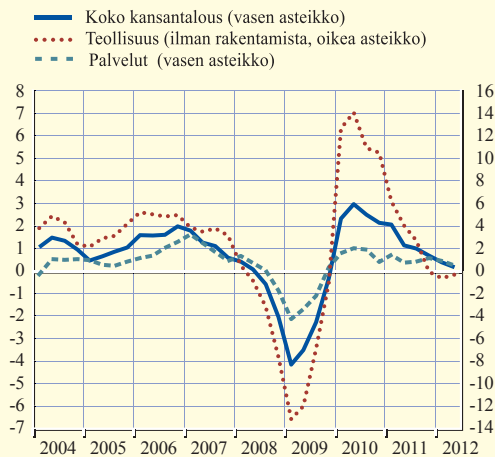

Lähteet: Eurostat sekä yrityksiä ja kuluttajia koskevat Euroopan komission suhdannekyselyt.
 Huom. Saldoluvut ovat keskiarvokorjattuja.

Työllisyyttä koskevat kyselytutkimukset viittaavat siihen, että uusien työpaikkojen luominen on todennäköisesti hidastunut vuoden 2012 kolmannella neljänneksellä ja viimeisen neljänneksen alussa, mikä heijastaa pääasiassa euroalueen heikkoa talouskasvua. Varsinkin euroalueen (sekä tehdasteollisuuden että palvelualojen) työllisyysodotuksia koskeva ostopäälliköiden PMI-yhdistelmäindeksi pysyi teoreettisen nollakasvun kynnsarvoa heikompana vuoden 2012 kolmannella neljänneksellä ja viimeisen neljänneksen kahtena ensimmäisenä kuukautena. Yrityksiä koskevat Euroopan komission suhdannekyselyt viittaavat samanlaisiin odotuksiin (ks. kuvio 58).

Kuvio 59. Työn tuottavuus työntekijää kohti

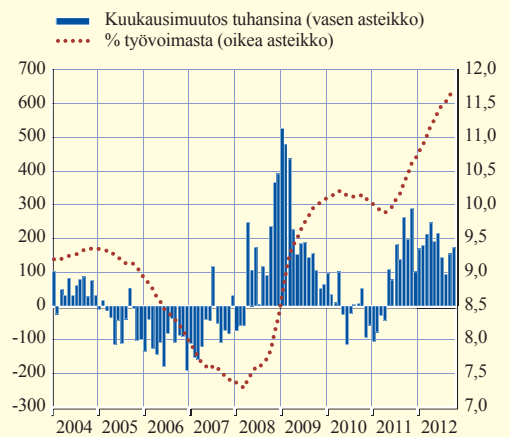
(vuotuinen prosenttimuutos)

Lähteet: Eurostat ja EKP:n laskelmat.

Kuvio 60. Työttömyys

(kuukausihavaintoja, kausivaihtelusta puhdistettuja tietoja)

Lähde: Eurostat.

Työntekijää kohden lasketun työn tuottavuuden vuotuinen kasvuvauhti, joka on hidastunut kahden vuoden ajan, hidastui edelleen ja oli vuoden 2012 toisella neljänneksellä 0,2 % Vastaavaa hidastumista on nähtävissä tuottavuudessa tehtyä työtuntia kohden (ks. kuvio 59). Tuottavuuden kasvun odotetaan pysyneen heikkona vuoden 2012 kolmannella ja neljännellä neljänneksellä vaimeasta talouskasvusta johtuen.

Työttömyysaste nousi edelleen ja oli 11,7 % lokakuussa 2012. Viimeaikaisin nousu mukaan lukien työttömyysaste on noussut 1,8 prosenttiyksikköä huhtikuusta 2011 lähtien, jolloin se alkoi nousta (ks. kuvio 60). Työpaikkojen luonnin puute ja heikot kyselytulokset viittaavat siihen, että työttömyys kasvaa edelleen lyhyellä aikavälillä.

Kehikko 5.

EUROALUEEN TYÖMARKKINOIDEN VIIMEAIKAINEN KEHITYS HISTORIALLISSA YHTEYDESSÄ

Rahoituskriisi ja sitä seurannut taantuma ovat vaikuttaneet hyvin kielteisesti euroalueen työmarkkinoihin, ja näkymät ovat edelleen vaimeat. Tässä kehikossa vertaillaan työmarkkinoiden kehitystä vuodesta 2008 lähtien kehitykseen aiempina jaksoina ja muiden systeemisten rahoituskriisien aikana OECD-maissa. Vertailu osoittaa, että työmarkkinoiden sopeuttaminen on vuodesta 2008 lähtien ollut hitaampaa kuin tavanomaisina jaksoina mutta vähemmän epäsuotuisaa kuin viimeaikaisten rahoituskriiseihin liittyvien taantumien aikana. Uusi talouden laskusuhdanne ja heikot näkymät aiheuttavat kuitenkin huolta työmarkkinoiden kehityksestä lyhyellä aikavälillä.

Työmarkkinoiden kehitys euroalueella

Rahoituskriisi ja sitä seurannut taantuma ovat vaikuttaneet hyvin kielteisesti euroalueen talouskehitykseen. Niiden vaikutukset talouskasvuun ovat olleet varsin huomattavia, ja BKT:n määrä on supistunut jyrkästi, mikä käy yksiin aiempia systeemisiä rahoituskriisejä koskevien tietojen kanssa.¹ Rahoituskriisit liittyvät yleensä tavallista ankarampiin ja pitkäaikaisempiin sopeuttamisprosesseihin. Tämä johtuu osittain siitä, että näitä jaksoja usein edeltävät talouden noususuhdanneet, joiden aikana kehittyi suuria tasapainottomuuksia. Julkisen ja yksityisen sektorin taseiden palauttamiseksi kestäväälle pohjalle tarvitaan usein tuntuvia muutoksia, joiden toteuttaminen vie aikaa varsinkin, jos niiden esteenä ovat nimellisjäykkydet ja institutionaaliset rakenteet.

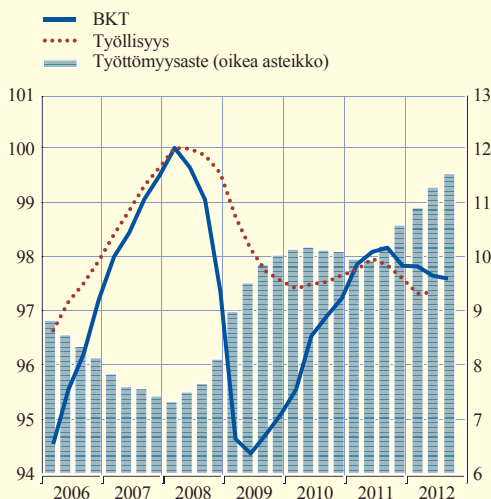
Tämänhetkisen kriisin alkuvaiheessa työmarkkinoiden sopeuttaminen oli suhteellisen vaimeaa varsinkin siksi, että voimakkaat toimet kohdistuivat tehtyjen työtuntien määrään ja tästä aiheutunut työvoiman ylivoimainen rajoittaminen oli tavallista. Sen jälkeen kun kriisi alkoi vuonna 2008, kokonaisyöllisyys on euroalueella supistunut yli 4 miljoonan henkilön verran ja työttömyys on ollut yli 11,5 % (ks. kuvio A). Koko euroalueen kehityksestä ei ilmene se, että työmarkkinoiden sopeuttamisessa on huomattavia maakohtaisia eroja.²

1 Ks. Reinhart, C.M. ja Rogoff, K.S., *This Time Is Different: Eight Centuries of Financial Folly*, Princeton University Press, Princeton, 2009.

2 Ks. myös EKP:n vuoden 2012 rakenteellisia kysymyksiä koskeva raportti "Euro area labour markets and the crisis".

Kuvio A. BKT, työllisyys ja työttömyys euroalueella

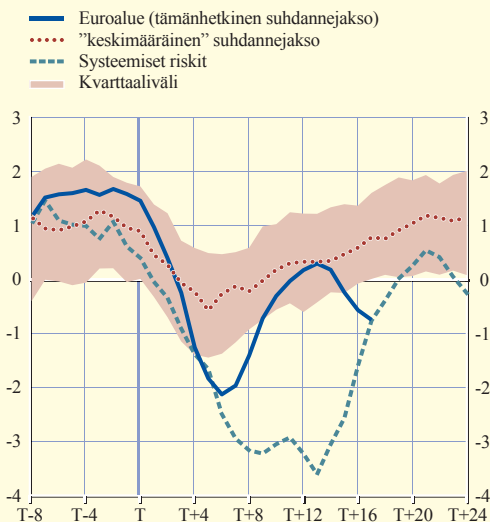
(indeksi: I/2008 = 100; prosenttia työvoimasta)

Lähteet: Eurostat ja EKP:n asiantuntijoiden laskelmat.

Kuvio B. Työllisyys

(vuotuinen prosenttimuutos; neljännesvuosihavaintoja)

Lähteet: Eurostat ja EKP:n asiantuntijoiden laskelmat.

Huom. T tarkoittaa BKT:n huipputasoa ennen taantumaa, ja tiedot käsittävät jakson, joka alkaa kahdeksan vuosineljännestä ennen huippuvaihetta (T-8) ja päättyy 24 vuosineljännestä sen jälkeen (T+24). OECD-maiden taantumajaksoja koskeva suhdanneväli saadaan korkeimmasta neljänneksestä, josta vähennetään kehityksen alin neljännes OECD-maiden kaikkien taantumajaksojen aikana vuodesta 1970 lähtien. "Keskimääräinen" suhdannejaksokäyrä esittää keskimääräistä kehitystä OECD-maiden kaikkien sellaisten taantumajaksojen aikana, joita ei ole luokiteltu systeemiseksi kriiseiksi. Systeemisten kriisien käyrä esittää keskimääräistä kehitystä Espanjassa, Suomessa, Ruotsissa, Norjassa ja Japanissa vuoden 1970 jälkeen koettujen viiden vakavan rahoituskriisin aikana.

Tämänhetkinen työmarkkinoiden sopeuttaminen verrattuna aiempiin systeemisiin kriiseihin³

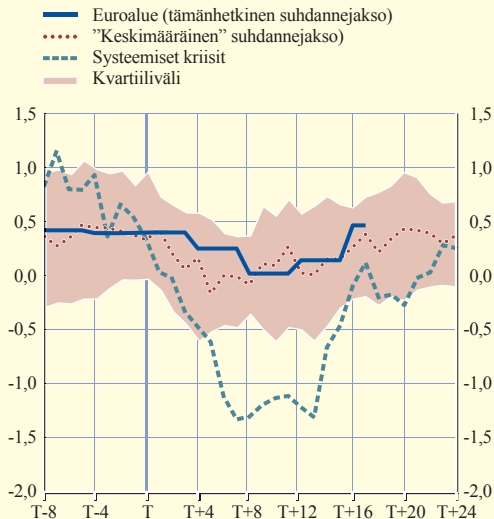
Vaikka euroalueen työttömyyden kehitys on vuodesta 2008 lähtien ollut keskimäärin heikompaa kuin aiempina jaksoina, se ei ole supistunut yhtä paljon kuin aiempien systeemisten kriisien aikana OECD-maissa. Aiempina jaksoina työllisyys elpyi keskimäärin noin kolmen vuoden kuluessa edellisestä BKT:n huipputasosta, kun taas systeemisten kriisien tapauksessa elpyminen kesti keskimäärin viisi vuotta (ks. kuvio B). Suhteellisesti parempi työllisyyskehitys tämänhetkisen rahoituskriisin aikana voi johtua useista politiikkatoimenpiteistä, jotka toteutettiin kriisin varhaisessa vaiheessa työllisyyden tukemiseksi.⁴ Viime aikoina työllisyys on kuitenkin jälleen heikentynyt, mikä johtuu heikosta elpymisestä ja tilanteen heikkenemisestä euroalueen valtionvelkakriisin myötä.

³ Ennen tämänhetkistä rahoituskriisiä kehittyneissä talouksissa oli ollut viisi systeemistä pankkikriisiä: Espanjassa 1970-luvun lopulla, Norjassa 1980-luvun lopulla, Suomessa ja Ruotsissa 1990-luvun alussa ja Japanissa 1990-luvulla. Systeemisen kriisin määritelmä: ks. Laeven, L. ja Valencia, F., "Systemic Banking Crises: A New Database", Working Paper -sarjan julkaisu nro 08/224, Kansainvälinen valuuttarahasto, 2008. Ks. myös "What happens during recessions, crunches and busts?", Working Paper -sarjan julkaisu nro 08/274, Kansainvälinen valuuttarahasto, 2008 ja Kansainvälisen valuuttarahaston huhtikuussa 2009 julkaisema raportti maailmantalouden kehityksestä (World Economic Outlook).

⁴ Ks. myös artikkeli "Labour market adjustments to the recession in the euro area", EKP:n Kuukausikatsaus, heinäkuu 2010.

Kuvio C. Työhönosallistumisaste

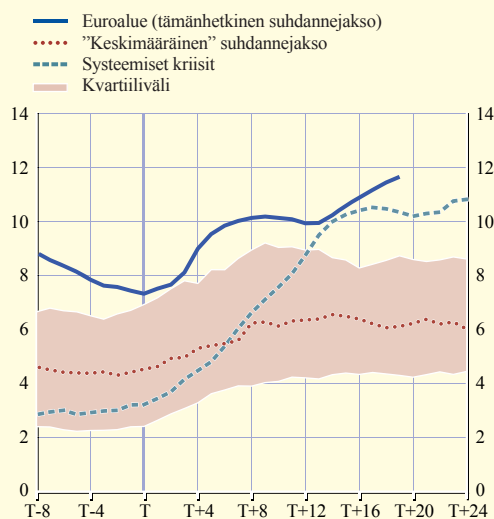
(vuotuinen prosenttimuutos; neljännesvuosihavainnot)

Lähteet: Eurostat ja EKP:n asiantuntijoiden laskelmat.
Huom. Ks. kuviota B koskevat huomautukset.

Kuvio D. Työttömyysaste

(prosenttia työvoimasta)

Lähteet: Eurostat ja EKP:n asiantuntijoiden laskelmat.
Huom. Ks. kuviota B koskevat huomautukset.

Työhönosallistumisaste on pysynyt suhteellisen vahvana ja vastannut ”keskimääräisten” suhdannejaksojen tasoa, kun taas aiempien systeemisten kriisien aikana saadut kokemukset yleensä ottaen viittaavat tätä tuntuvampaan osallistumisasteen supistumiseen (ks. kuvio C). Erityisesti naispuolisten ja iäkkäiden työntekijöiden osallistumisasteiden kehitys on ollut suotuisampaa kuin aiempien kriisien aikana, mikä kompensoi parhaassa työiässä oleviin ja varsinkin nuoriin työntekijöihin kohdistuvia kielteisiä vaikutuksia. Tämä kehitys todennäköisesti osittain heijastelee aiempia uudistuksia, joilla on pyritty parantamaan naisten pääsyä työmarkkinoille, sekä aiemmin työmarkkinoiden ulkopuolella olleiden työntekijöiden siirtymistä työmarkkinoille, mikä johtuu kotitalouksien taloudellisen tilanteen heikentymisestä rahoituskriisin jälkeen. Lisäksi aikaisemmin toteutetut eläkeuudistukset ovat todennäköisesti lisänneet iäkkäiden työntekijöiden työhönosallistumista, sillä uudistuksilla on nostettu lakisääteistä eläkeikää ja tehty varhaiseläkkeistä vähemmän houkuttelevia.⁵

Lisäksi euroalueen työttömyysaste on noussut jyrkästi: vuonna 2008 se oli noin 8 % ja viime kuukausina lähes 12 %. Vaikka työttömyysasteen huomattava nousu on tavallista rahoituskriisin aikana, kuviosta D käy ilmi, että työttömyys on toistaiseksi pysynyt pienempänä kuin aiempien systeemisten kriisien aikana, mikä osoittaa, että suhteellinen työllisyyskehitys on nyt ollut vähemmän epäsuotuisaa. Koska euroalueen työttömyysaste oli kuitenkin erittäin korkea ennen kriisiä, se on edelleen korkeampi kuin aiempina kriisijaksoina. Aiempien kriisien aikana saadut kokemukset viittaavat siihen, että työttömyysaste pysyy huomattavasti kriisiä edeltävää tasoa korkeampana jonkin aikaa (ks. kuvio D).

Tässä kehikossa tarkastellaan työmarkkinoiden kehitystä koko euroalueella. Työmarkkinoiden sopeuttaminen on kuitenkin vaihdellut euroalueen maissa huomattavasti, mikä johtuu eroista työ-

⁵ EKP:n vuoden 2012 rakenteellisia kysymyksiä koskevassa raportissa ”Euro area labour markets and the crisis” todetaan, että tämä muutos työllisyyden rakenteessa voi osittain selittää vähäisen palkkojen sopeuttamisen kriisin jälkeen.

markkinoiden joustavuudessa, institutionaalisissa järjestelyissä sekä rakenteellisissa uudistuksissa saavutetussa edistyksessä. Uusi talouden laskusuhdanne aiheuttaa huolta työmarkkinoiden tulevasta kehityksestä, joka riippuu ratkaisevalla tavalla myös siitä, missä määrin institutionaaliset rakenteet tukevat palkkojen ja työllisyyden joustavaa sopeuttamista. Kaiken kaikkiaan lisä uudistukset työmarkkinoiden joustavuuden parantamiseksi auttaisivat pienentämään sitä riskiä, että viimeaikainen työttömyyden kasvu johtaa entistä suurempaan rakenteelliseen työttömyyteen.

4.4 KASVUNÄKYMÄT

Käytettävissä olevat tilastotiedot ja tutkimuksiin perustuvat indikaattorit viittaavat siihen, että talouskasvu pysyy heikkona vuoden viimeisellä neljänneksellä, joskin aivan viime aikoina jotkut indikaattorit ovat vakiintuneet alhaisille tasoille ja rahoitusmarkkinoiden luottamus on parantunut edelleen. Lyhyemmällä aikavälillä kasvun odotetaan jatkuvan hitaana ensi vuoden puolelle, mikä kuvastaa niitä epäsuotuisia vaikutuksia, joita kuluttajien ja sijoittajien heikolla luottamuksella on kotimaiseen kulutukseen, sekä vaimeaa ulkomaista kysyntää. Asteittaisen elpymisen voidaan odottaa alkavan myöhemmin vuonna 2013, kun kasvua tukeva EKP:n rahapolitiikka sekä huomattavasti paraneva rahoitusmarkkinoiden luottamus alkavat vaikuttaa kotimaiseen yksityiseen kulutukseen ja ulkomaisen kysynnän vahvistumisen voi odottaa tukevan viennin kasvua.

Arvio vastaa eurojärjestelmän asiantuntijoiden joulukuun 2012 arviota, jonka mukaan euroalueen vuotuinen BKT:n määrän kasvu on $-0,6$ prosentin ja $-0,4$ prosentin välillä vuonna 2012 ja $-0,9$ – $0,3$ % vuonna 2013 sekä $0,2$ – $2,2$ % vuonna 2014. Syyskuussa 2012 julkaistuun EKP:n asiantuntijoiden arvioon verrattuna BKT:n määrän kasvun vaihteluvälit vuosiksi 2012 ja 2013 ovat tarkistuksissa alentuneet.

Euroalueen talousnäkyymiin liittyy edelleen odotettua hitaamman kasvun riskejä. Ne liittyvät pääasiassa epävarmuustekijöihin, jotka koskevat euroalueen valtionvelka- ja hallintotapaongelmien ratkaisua, geopoliittisia ongelmia sekä Yhdysvaltojen finanssipoliittisia päätöksiä, jotka saattavat heikentää tunnelmia pidempäänkin kuin tällä hetkellä odotetaan ja viivästyttää edelleen yksityisten investointien, työllisyyden ja kulutuksen elpymistä.

5 JULKISEN TALOUDEN KEHITYS

Euroopan komission syksyn 2012 talousennusteen mukaan euroalueella on edistytty huomattavasti julkisen talouden tasapainottomuuksien vähentämisessä. Tämä ilmenee siitä, että euroalueen julkisen talouden alijäämän odotetaan pienentyneen merkittävästi vuonna 2012 eli 3,3 prosenttiin suhteessa BKT:hen, kun alijäämäsuhte oli vuonna 2011 ollut 4,1 %. Vuosina 2013 ja 2014 rahoitusasemien odotetaan kohenevan edelleen, joskin jälkimmäisenä vuonna vähäisemmin. Euroalueen julkisen talouden velan suhteessa BKT:hen ennakoitaan kasvaneen yli 90 prosenttiin vuonna 2012. Vuonna 2014 velkasuhteen arvioidaan olevan 94,3 %. Julkisen talouden sopeutustoimia on lisättävä, jotta joidenkin maiden liialliset alijäämät korjautuvat ja jotta velkasuhteet pienenevät kohti viitearvoaan vahvistetun julkisen talouden ohjausjärjestelmän sitoumusten mukaisesti.

JULKISEN TALOUDEN KEHITYS VUONNA 2012

Euroopan komission syksyn 2012 talousennusteen mukaan euroalueella on edistytty huomattavasti julkisen talouden tasapainottomuuksien vähentämisessä. Euroalueen julkisen talouden alijäämän ennakoitaan pienentyneen 3,3 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuonna 2012, kun alijäämäsuhte oli vuonna 2011 ollut 4,1 % (ks. taulukko 10 ja kuvio 61). Alijäämän pienentyminen johtuu yksinomaan siitä, että BKT:hen suhteutetut julkisen talouden tulot ovat supistuneet 0,8 prosenttiyksikköä eli 46,2 prosenttiin, kun taas julkisen talouden menojen odotetaan pysyneen ennallaan 49,5 prosentissa BKT:stä (ks. taulukko 10 ja kuvio 62). Euroalueen julkisen talouden velkasuhteen arvioidaan kasvaneen 4,8 prosenttiyksikköä eli 92,9 prosenttiin vuonna 2012. Kasvu johtuu velkakannan korjauksen kehityksestä ja ns. lumipalloefektistä (nimellisen koron ja talouskasvun positiivisen eron velkaa kasvattavasta vaikutuksesta), kun taas perusjäämällä arvioidaan olleen hyvin vähäinen vaikutus velkasuhteen kasvuun.

Alijäämien odotetaan pienenevän edelleen. Koko euroalueen julkisen talouden alijäämäsuhteen ennakoitaan supistuvan 2,6 prosenttiin vuonna 2013 ja siitä hieman eli 2,5 prosenttiin BKT:stä vuonna 2014. Alijäämän ennakoitu pieneminen johtuu siitä, että BKT:hen suhteutettujen menojen odotetaan kasvavan 46,6 prosenttiin ja tulojen odotetaan supistuvan 49,1 vuoden 2014 loppuun mennessä. Samaan aikaan euroalueen julkisen talouden velkasuhteen kasvun ennakoitaan hidastuvan vuonna 2013. Tämä ilmenee siitä, että velkasuhteen odotetaan kasvavan 1,6 prosenttiyksikköä eli 94,5 prosenttiin vuonna 2014, mutta vuonna 2014 kasvun ennakoitaan taittuvan perusjäämän asteittaisen kasvun velkaa pienentävästä vaikutuksesta.

Taulukko 10. Julkisen talouden kehitys euroalueella

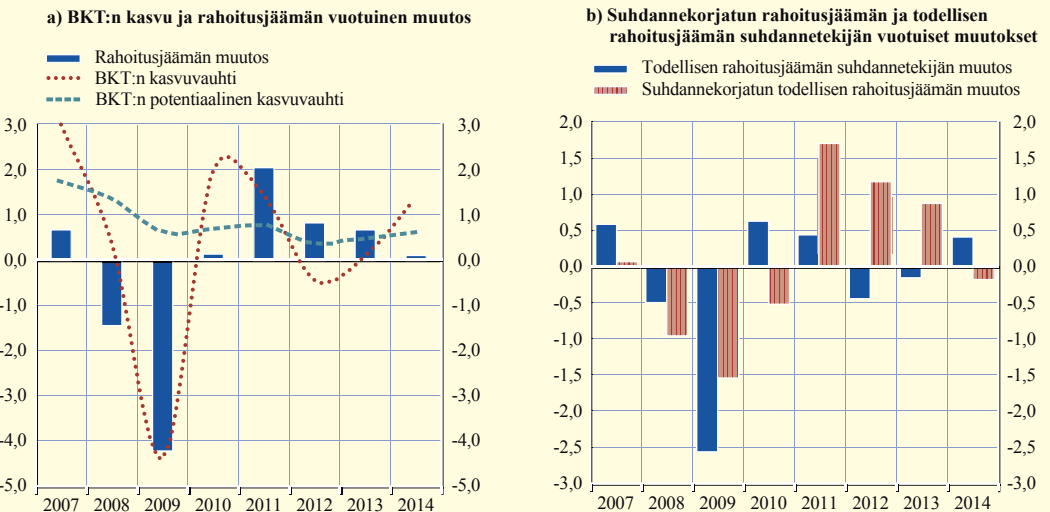
(% BKT:stä, julkisyhteisöt)

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
a. Tulot yhteensä	45,0	44,9	44,8	45,4	46,2	46,8	46,6
b. Menot yhteensä	47,1	51,2	51,0	49,5	49,5	49,4	49,1
<i>josta:</i>							
c. Korkomenot	3,0	2,9	2,8	3,0	3,1	3,2	3,3
d. Perusmenot (b-c)	44,1	48,4	48,1	46,5	46,4	46,2	45,8
Rahoitusjäämä (a-b)	-2,1	-6,3	-6,2	-4,1	-3,3	-2,6	-2,5
Perusjäämä (a-d)	0,9	-3,5	-3,4	-1,1	-0,2	0,6	0,8
Sudannekorjattu rahoitusjäämä	-3,0	-4,6	-5,1	-3,4	-2,2	-1,3	-1,6
Bruttovelka	70,2	80,0	85,6	88,1	92,9	94,5	94,3
Lisätieto: BKT:n määrä (prosenttimuutos)	0,4	-4,4	2,0	1,4	-0,4	0,1	1,4

Lähteet: Euroopan komission syksyn 2012 talousennuste ja EKP:n laskelmat.
Huom. Pyöristysten vuoksi yhteenlaskut eivät välttämättä täsmää.

Kuvio 61. Julkisen talouden alijäämä ja velan muutos euroalueella

(% BKT:stä, prosenttimuutos)

Lähteet: Euroopan komission syksyn 2012 talousennuste ja EKP:n laskelmat. Tiedot viittaavat julkisyhteisöihin.

JULKISEN TALOUDEN KEHITYS JA SUUNNITELMAT TIETYISSÄ MAISSA

Euroalueen julkisen talouden tasapainottomuuksien väheneminen näkyy myös liiallisten alijäämien korjautumisessa. Ecofin-neuvosto kumosi Maltan liiallisia alijäämiä koskevan menettelyn 4.12.2012, ja Saksan osalta menettely kumottiin kesäkuussa.¹ Lisäksi Euroopan komission syksyn 2012 talousennusteen mukaan Italian ennakoitaan korjaavan liiallisen alijäämänsä liiallisten alijäämien menettelyn mukaiseen määräaikaan eli vuoteen 2012 mennessä, Hollanti ja Itävalta vuoden 2013 ja Portugali vuoden 2014 määräaikaan mennessä. Samaan aikaan usealla maalla on edelleen vaikeuksia saavuttaa nimelliset budjettitaivoitteet ja korjata liialliset alijäämät oikea-aikaisesti ja kestävällä tavalla sovittuihin määräaikoihin mennessä, vaikka maat ovatkin vakauttaneet julkista taloutta heikon ja joidenkin maiden tapauksessa negatiivisen talouskasvun oloissa (ks. myös kuvio 61). Euroopan komission syksyn 2012 talousennuste viittaakin riskeihin, jotka vaikuttavat Belgian ja Kyproksen mahdollisuuksiin korjata liialliset alijäämät määräaikaan eli vuoteen 2012 mennessä. Vastaavia riskejä kohdistuu arviolta edelleen myös Ranskaan, Sloveniaan ja vähäisemmässä määrin myös Slovakiaan (kunkin maan määräaika on vuosi 2013). Lisäksi Espanjan alijäämän ennakoitaan ylittävän BKT:hen suhteutetun 3 prosentin viitearvon liiallisten alijäämien korjaamisen määräaikana eli vuonna 2014, jos maan politiikka pysyy ennallaan.

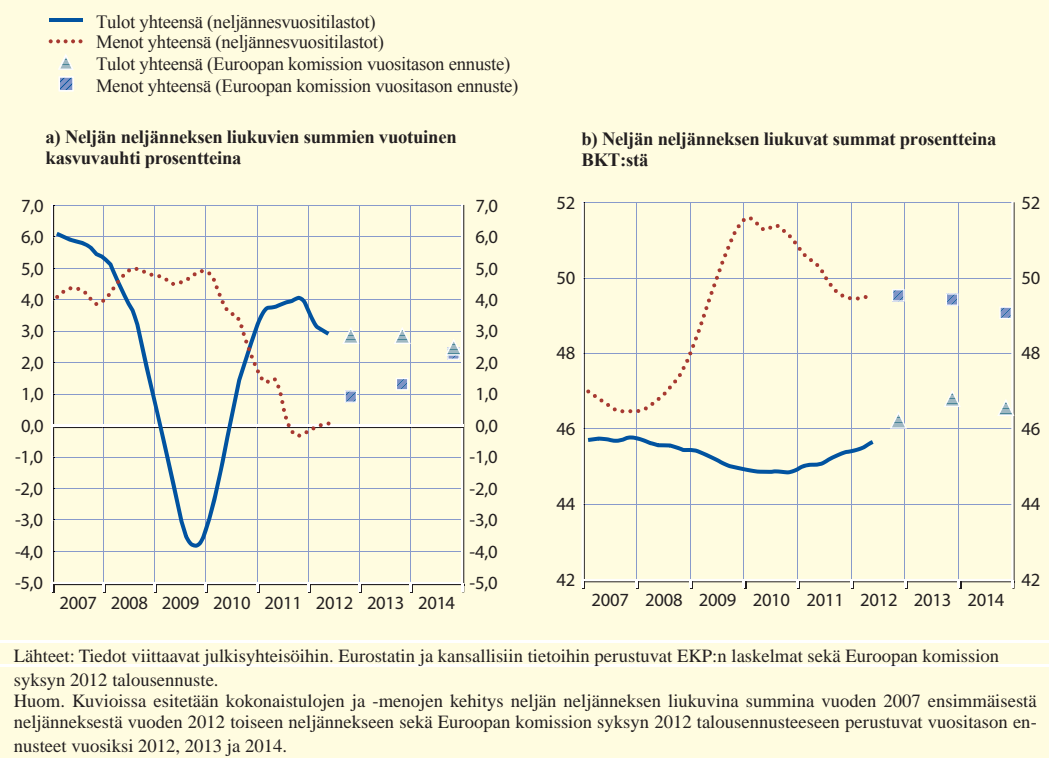
Talouskasvuun vaikuttaneiden odottamattomien negatiivisten sokkien ja tähän liittyvien vaikeuksien vuoksi pysyvä liiallisten alijäämien menetelmän määräajoissa Ecofin-neuvosto myönsi 10.7.2012 Espanjalle² ja 9.10.2012 Portugalille³ yhden vuoden lisäaikaa liiallisten alijäämien korjaamiseksi. Uu-

1 Kaikilla muilla euroalueen mailla paitsi Saksalla, Virolla, Luxemburgilla, Maltalla ja Suomella on tällä hetkellä Ecofin-neuvoston päätöksen mukaan liiallinen alijäämä.

2 Päätöksestä tarkemmin neuvoston suosituksessa Espanjan julkisen talouden liiallisen alijäämän tilanteen lopettamiseksi. Suositus on ladattavissa Euroopan komission verkkosivuilta osoitteessa http://ec.europa.eu/economy_finance/economic_governance/sgp/pdf/30_edps/126-07_council/2012-07-10_es_126-7_council_en.pdf.

3 Päätöksestä tarkemmin neuvoston suosituksessa Portugalin julkisen talouden liiallisen alijäämän tilanteen lopettamiseksi. Suositus on ladattavissa Euroopan komission verkkosivuilta osoitteessa http://ec.europa.eu/economy_finance/economic_governance/sgp/pdf/30_edps/126-07_council/2012-10-09_pt_126-7_council_en.pdf.

Kuvio 62. Euroalueen neljännesvuosittaiset julkisyhteisöjen rahoitustilastot ja ennusteet

si määräaika on nyt vuosi 2014. Euroryhmä hyväksyi 13.11.2012 Kreikan viranomaisten pyynnön saada kaksi vuotta lisää aikaa saavuttaa perusjämmälle toisessa sopeutusohjelmassa asetettu tavoite eli 4,5 % BKT:stä. Uusi määräaika on vuosi 2016. Ecofin-neuvosto hyväksyi liiallisia alijäämiä koskevan menettelyn mukaisen määräajan pidentämisen kahdella vuodella 4.12.2012.

Seuraavassa esitetään lyhyt katsaus julkisen talouden viimeaikaiseen kehitykseen suurimmissa euroalueen maissa, EU:n ja IMF:n rahoitustukea saavissa maissa sekä Kyproksessa.

Saksassa varsinkin verotulot ovat kassaperusteisten tietojen mukaan lisääntyneet edelleen ennakoitua enemmän viime kuukausina. Saksan julkisen talouden rahoitusasema saattaa olla nimellisesti lähes tasapainossa jo vuonna 2012. Saksan parlamentti hyväksyi vuoden 2013 talousarvion 23.11.2012. Talousarvio ei sisällä merkittäviä uusia toimia, jotka vaikuttaisivat julkisen talouden näkymiin.

Ranskassa parlamentti käsittelee parhaillaan vuoden 2013 talousarvioluonnosta. Hallituksen suunnitelmassa on supistaa julkisen talouden alijäämä 3 prosenttiin BKT:stä vuonna 2013, jotta maa pysyisi liiallisten alijäämien menettelyn mukaisessa määräajassa. Vuonna 2012 alijäämäsuhteen arvioidaan olleen 4,5 %. Julkisen talouden vakauttaminen perustuu lähinnä veronkorotuksiin, joiden suuruus on noin 1,2 % BKT:stä. Ranskan hallitus ilmoitti 6.12.2012 useista Ranskan talouden kilpailukykyä tukevista toimita. Näistä tärkeimpiä on yritysten pysyvä verohyvitys, jonka suuruus on 1 % suhteessa vuotuisen BKT:hen ja joka jakautuu kolmelle vuodelle (2014–2016). Toimella odotetaan olevan neutraali vaikutus julkiseen talouteen, koska verotulojen pienentyminen hyvityksen vaikutuksesta kompensoidaan korottamalla arvonlisäveroa tammikuusta 2014 alkaen, muuttamalla ympäristö-erotusta ja leikkaamalla julkisia menoja.

Italiassa hallitus hyväksyi 9.10.2012 ns. vakaustalain vuosiksi 2013–2015. Sillä on lähes neutraali vaikutus talousarvioon. Lakiin on tehty muutoksia meneillään olevassa parlamenttikäsittelyssä, ja muutoksia saattaa tulla vielä lisää. Aiemmin suunniteltuja 2 prosenttiyksikön korotuksia keskitason (10 %) ja yleiseen (21 %) arvonlisäveroasteeseen ei toteuteta. Ainoastaan yleistä arvonlisäveroastetta nostetaan, mutta vain 1 prosenttiyksiköllä, joten veroaste nousee 22 prosenttiin heinäkuussa 2013. Vakaustalain sisältää myös ylimääräisiä verovähennyksiä kotitalouksille sekä mm. paikallishallinnon ja terveydenhuollon menoleikkauksia.

Espanjassa julkisen talouden nettoluotonotto oli tammi–syyskuussa 2012 (pankkien pääomittamisen vaikutuksesta puhdistettujen tietojen mukaan) ainoastaan hieman vähäisempää kuin vastaavana ajanjaksona vuonna 2011. Muut kuin korko- ja sosiaalietuusmenot ovat supistuneet voimakkaasti, mutta tämän vaikutus nettoluotonottoon on ainakin tähän saakka pitkälti kumoutunut verotulojen väheneemisellä ja korko- ja sosiaalietuusmenojen kasvulla. Vuoden 2012 viimeisellä neljänneksellä luotonoton odotetaan vähenevän huomattavasti aiempaa nopeammin. Tuolloin valtion veromuutokset, huhtikuussa hyväksytyt terveydenhuolto- ja koulutusjärjestelmien uudistukset sekä julkisen sektorin työntekijöiden joulubonuksien pidätys vaikuttavat valtion tilinpitoon eniten. Valtion ja sosiaaliturvarahastojen vuoden 2013 talousarvioluonnos esitettiin Espanjan parlamentille syyskuun lopussa. Se sisältää uusia verotoimia (pääomakorvausten rajoitukset, arpajaisvoittojen verotus, uudet verot biopolttoaineille ja luonnonkaasulle), joilla on tarkoitus kerätä tuloja noin 0,5 % suhteessa BKT:hen. Myös ministeriöiden menoja leikataan noin 0,4 % suhteessa BKT:hen. Lisäksi talousarvioluonnoksessa lykätään suunniteltua 1 prosenttiyksikön leikkausta sosiaaliturvamaksun maksuprosenttiin. Kustannuksen vaikutus olisi ollut noin 0,25 % suhteessa BKT:hen. Useimmat aluehallinnot ovat nyt esittäneet talousarvioehdotukset vuodeksi 2013. Niiden mukaan menoja leikataan yhteensä noin 4 %, mutta myös tulot ovat pienemmät kuin alun perin oli budjetoitu vuodelle 2013.

Kreikassa julkisen talouden tulot olivat lokakuuhun 2012 ulottuvien tietojen mukaan selkeästi ohjelman tavoitteita vähäisemmät. Tämä selittyy osaksi sillä, että lama on ollut odotettua syvempi, mutta myös uudistusprosessin toteutuksen viivästymisellä. Samaan aikaan hallitus on pitänyt menot selvästi budjetoitua alhaisempina. Tämä johtuu pitkälti investointimäärärahojen suhteellisen alhaisesta käyttöasteesta, mutta jossakin määrin myös maksamattomien laskujen keräytymisestä. Lokakuussa parlamentti hyväksyi talousarvion vuodeksi 2013 ja vuosien 2013–2016 keskipitkän aikavälin finanssipoliittisen strategian, joissa määritellään vuosien 2013 ja 2014 finanssipoliittisten tavoitteiden saavuttamiseksi tarvittavien julkisen talouden toimien yksityiskohdat. Paketin toimet ovat suuruudeltaan noin 7,3 % suhteessa BKT:hen ja ne ovat lähinnä etupainotteisia ja menopuoleen painottuvia. Noin kaksi kolmasosaa menopuolen toimista kohdistuu eläkkeisiin ja palkkasummaan. Nämä ovat ne kaksi talousarvion osatekijää, jotka muita tekijöitä enemmän vaikuttivat epätasapainon kasvuun ennen vuoden 2009 julkisen talouden kriisiä. Ennen vuoden loppua Kreikan hallituksen tarkoituksena on myös hyväksyä kattavia tuloverouudistuksia. Toimella pyritään laajentamaan veropohjaa ja tarkistamaan veroasterakennetta. Parlamentti on myös hyväksynyt joukon verohallinnointia ja budjettikontrollia uudistavia toimia, jotka yhdessä julkisen hallinnon rationalisoinnin kanssa vahvistavat julkisen talouden instituutioita ja kurinalaisuutta. Euroryhmä ja IMF sopivat 27.11.2012 Kreikan uudesta velkatavoitteesta (124 % suhteessa BKT:hen vuoteen 2020 mennessä), mikä mahdollistaa EU:n ja IMF:n ohjelman mukaisen seuraavan rahoitustukierän myöntämisen Kreikalle. Sopimus kattaa joukon toimia, joihin kuuluu Kreikan velan takaisinosto, arvopaperimarkkinoita koskevasta ohjelmasta saatujen tuottojen palauttaminen Kreikalle, Kreikan lainajärjestelyn koron alentaminen, kyseisen lainajärjestelyn ja Euroopan rahoitusvakaustalain (ERVV) maturiteettien pidentäminen sekä ERVV:n korkomaksujen lykkäys.

Portugalissa julkisen talouden vakauttamisuraa on tarkistettu EU:n ja IMF:n rahoitusohjelman viidennen neljännesvuosittaisen arvion perusteella. BKT:hen suhteutettua alijäämätavoitetta on nostet-

tu siten, että se on 5 % vuonna 2012, 4,5 % vuonna 2013 ja 2,5 % vuonna 2014. Kuudes neljännesvuosittainen arviokäynti päättyi 19.11.2012, ja sen perusteella Portugalin kanssa sovittu EU:n ja IMF:n rahoitusohjelma etenee kutakuinkin sovitun mukaisesti. Portugalin parlamentti hyväksyi 27.11.2012 talousarvioesityksen vuodeksi 2013. Siihen sisältyy BKT:hen suhteutettuna noin 3 % suuruisia uusia vakauttamistoimia, joista valtaosa kohdistuu budjetin menopuoleen.

Irlannissa julkisen talouden keskipitkän aikavälin sopeutussuunnitelmat ovat pysyneet muuttumattomina, ja vuoden 2012 budjettitavoite saavutettaneen selkeästi. Äskettäin päivitetty keskipitkän aikavälin finanssipoliittinen esitys sisältää uusia sopeutussuunnitelmia vuodesta 2013 alkaen. Kolmasosa näistä vakauttamistoimista kohdistuu budjetin tulopuoleen ja loput menopuoleen. Vuoden 2013 talousarvio esitettiin 5.12.2012, ja siihen sisältyvät toimet vastaavat pitkälti keskipitkän aikavälin suunnitelmia. Lisäksi vuoden 2012 tuntuvat terveydenhuoltomenojen ylitykset on tarkoitus korjata täysin sektoriin kohdistuvilla uusilla säästöillä.

Kyproksen tammi–lokakuun 2012 kassaperusteiset tiedot viittaavat siihen, että vero- ja sosiaaliturvamaksutulot ovat olleet huomattavasti odotettua vähäisempiä. Marraskuussa Euroopan komission, EKP:n ja IMF:n edustajaryhmät keskustelivat Kyproksen viranomaisten kanssa makrotalouden sopeutusohjelman poliittisista päätekeijöistä. Osapuolet edistyivät sopimukseen pääsemisessä keskeisistä toimista, joilla vahvistetaan julkista taloutta, palautetaan rahoitusjärjestelmä terveille pohjalle ja tehostetaan kilpailukykyä, jotta Kyproksen talous pääsee jälleen kestäväen kasvun tielle ja maan rahoitusvakaus palautuu.

FINANSSIPOLIITTISET HAASTEET

Finanssipoliitikalla on tähän asti vastattu valtionvelkakriisiin monessa suhteessa kattavasti. Julkista taloutta on vakautettu tuntuvasti, ja sopeutus on ollut mittavaa varsinkin EU:n ja IMF:n rahoitusohjelmia toteuttavissa euroalueen maissa. Myös EU:n ohjausjärjestelmän vahvistamisessa on edistytty. Lisäksi ollaan parhaillaan keskustelemassa talous- ja rahaliiton päätökseen saattamisesta etenemällä kohti finanssi- ja talouspolitiikan sekä poliittisen päätöksenteon yhdentymistä.

Tästä huolimatta lyhyen aikavälin haasteet ovat merkittäviä. Ennen kaikkea pitkän aikavälin velka-kestävyyden palauttaminen edellyttää lisää toimia. Siksi on välttämätöntä jatkaa julkisen talouden tasapainottomuuksien vähentämistä. Vaikka julkisen talouden vakauttaminen voi tilapäisesti heikentää kasvua, hyvin suunniteltu sopeutus kohentaa rakenteellista rahoitusasemaa pysyvästi, ja siksi sillä on suotuisa vaikutus velkasuhteen kehitykseen (ks. kehikko 6). Tästä syystä tarvittavien sopeutustoimien lykkääminen ei ole uskottava vaihtoehto julkisen talouden tasapainottomuuksien oikea-aikaiselle korjaamiselle.

Finanssipoliittisissa strategioissa olisikin pidettävä tiukasti kiinni kaikista vakaus- ja kasvusopimuksen ja ennen kaikkea liiallisia alijäämiä koskevan menettelyn mukaisista sitoumuksista. Niillä mailloilla, joilla on vaikeuksia saavuttaa liiallisten alijäämien menettelyn mukaiset määräajat, on tarkistettava vuoden 2013 talousarvioitaan, jotta maat voivat tehostaa rakennetoimiaan nimellisten budjetti-alijäämien pienentämiseksi alle 3 prosenttiin suhteessa BKT:hen kestäväällä tavalla ja sovittuihin määräaikiin mennessä. Sovituissa nimellisissä budjettitavoitteissa pysyminen onkin tärkeää, sillä näin ankkuroidaan odotukset siitä, että julkinen talous on kestäväällä pohjalla. Samalla vakaus- ja kasvusopimus luo liikkumavaraa maille, joissa kasvu on odottamattomasti ja pitkään ollut hidasta. Tästä huolimatta päätösten, joilla pidennetään liiallisten alijäämien menettelyssä asetettuja määräaikoja, on perustuttava keskeiseen tavoitteeseen saattaa julkinen talous viipymättä vakaalle pohjalle.

On välttämätöntä, että sijoittajien luottamusta julkisen talouden vakauteen ei ankkuroida ainoastaan lyhyellä ja keskipitkällä aikavälillä vaan myös pitkällä aikavälillä. Tällainen vision kirkkaus paran-

taisi Euroopan ja euroalueen kestävä talouskasvun perustaa. Tässä suhteessa – ja lokakuussa esitetyn välikertomuksen pohjalta – Eurooppa-neuvoston puheenjohtaja esittää yhdessä Euroopan komission ja euroryhmän puheenjohtajien sekä EKP:n pääjohtajan kanssa Eurooppa-neuvostolle etenemissuunnitelman kohti syvempää talous- ja rahaliittoa 13.–14.12.2012. Syvemmän talous- ja rahaliiton ytimessä on finanssipoliittisen riippumattomuuden jakamisen lisääminen, jolla euroalueelle annetaan valta tehokkaasti ehkäistä ja korjata euroalueen maissa harjoitettavaa tasapainotonta politiikkaa.

Kehikko 6.

FINANSSIPOLITIIKAN KERROINVAIKUTUKSEN MERKITYS JULKISEN TALOUDEN VAKAUTTAMISEN KANNALTA

Valtionvelkakriisin aikana useissa EU:n jäsenvaltioissa on toteutettu kattavia vakauttamistoimia julkisen talouden saattamiseksi kestäväälle pohjalle ja valtion luottokelpoisuuden säilyttämiseksi. Tänä ajanjaksona joidenkin maiden talousennusteita on myös jouduttu toistuvasti tarkistamaan aiempaa heikommiksi. Joidenkin näkemysten mukaan pääasiallisena syynä heikkoon talouskehitykseen on finanssipoliittikan tavanomaista suurempi lyhyen aikavälin kerroinvaikutus (eli harkinnanvaraisten finanssipoliittisten toimien vaikutus tuotantoon) – äärimmillään kerroinvaikutus voisi tällä hetkellä olla niin suuri, että julkisen talouden vakauttamistoimet kääntyisivät ainakin lyhyellä aikavälillä tarkeitustaan vastaan.

Oman lisänsä keskusteluun on tuonut Kansainvälisen valuuttarahaston (IMF) lokakuun 2012 World Economic Outlook -raportti¹, jonka mukaan kriisivuosien 2010–2011 kasvuennusteita laadittaessa käytetyt arviot finanssipoliittikan lyhyen aikavälin kerroinvaikutuksista jäivät toteutuneista vaikutuksista järjestään selvästi (IMF:n arvioissa 0,5 – toteutunut kerroinvaikutus mahdollisesti 1,7). Euroopan komission syksyn 2012 talousennusteraportissa² kuitenkin todetaan, että aiempien ennusteharjojen pohjalta ei kannata yrittää johtaa vakauttamisen kerroinvaikutuksen todellista suuruutta.³ Raportissa osoitetaan euroalueelta saadun näytön pohjalta, että kasvuennusteharjojen ja finanssipoliittikan muutosten korrelaatio häviää, jos huomioon otetaan myös valtion joukkolainojen tuottojen kasvu. Tällöin lyhyen aikavälin kerroinvaikutus olisi havaintojen perusteella alle 1, mitä on empiirisessä tutkimuskirjallisuudessa pidetty normaalina.

Komission raportissa tarkastellaan myös eri laitosten rakenteellisiin malleihin perustuvien simulaatioiden valossa, ovatko lyhyen aikavälin kerroinvaikutukset kriisiaikoina tavallista suurempia. Komission QUEST-mallin perusteella tasapainoisesti jakautuvien, pysyvästi vaikuttavien vakauttamistoimien lyhyen aikavälin kerroinvaikutus koko EU:ssa on normaaliaikoina noin 0,4. Kriisiaikoina vaikutus voi olla 0,5–0,7 – esimerkiksi jos finanssipoliittikkaa kiristetään maailmalla yleisesti ja nimelliskorot ovat jo valmiiksi lähellä nollaa.

Tässä kehitössä aihetta käsitellään laajemmin, sillä pelkkä lyhyen aikavälin kerroinvaikutusten tarkastelu ei riitä: vakauttamisen lyhyen aikavälin vaikutukset on tietysti otettava huomioon, mutta tärkeintä on vakauttamisen vaikutus julkisen talouden kestävyteen pitkällä aikavälillä. Jos asioita tar-

1 Ks. <http://www.imf.org/external/pubs/ft/weo/2012/02/pdf/text.pdf>.

2 Ks. Euroopan komission julkaisu *European Economy* No 7/2012, keuhikko 1.5, "Forecast errors and multiplier uncertainty".

3 Aiempien ennusteharhoihin ovat vaikuttaneet myös muut tekijät kuten odotettua voimakkaampi öljyn hinnan nousu sekä se, minkä verran vakauttamistoimia julkista taloutta koskevassa perusennusteessa on otettu huomioon.

kastellaan liaksi lyhyen aikavälin näkökulmasta, saatetaan toistaa aiempia virheitä, jolloin velkasuhteet eivät vakaannu riittävän nopeasti ja sopeutusprosessista muodostuu tarpeettoman pitkä ja hankala.

Finanssipolitiikan kerroinvaikutus uuden euroalueen mallin pohjalta

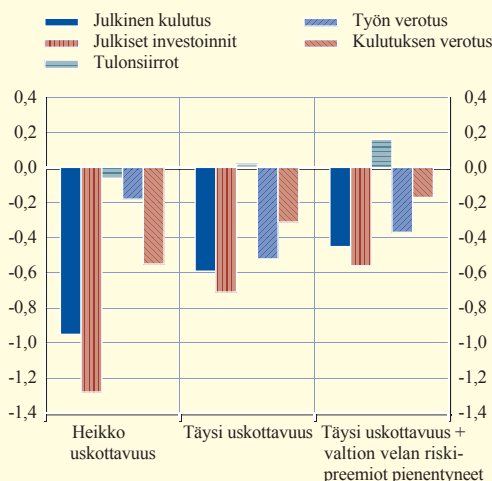
Seuraavassa tarkastellaan EKP:n uuteen euroalueen malliin perustuvien simulaatioiden avulla, kuinka suuri lyhyen ja pitkän aikavälin vaikutus julkisen talouden vakauttamisella on BKT:hen eri skenaarioissa.⁴ Simulaatioiden tarkoituksena ei ole esittää kvantitatiivisesti kaikkia euroalueen eri maissa toteutettuja (tai todennäköisesti toteutettavia) julkisen talouden vakauttamistoimia, vaan niissä koetetaan kartoittaa, millaisilla tekijöillä on keskeinen merkitys vakauttamistoimien lyhyen ja pitkän aikavälin vaikutusten kannalta. Simulaatioissa tarkastellaan euroaluetta kokonaisuutena.

Lyhyen aikavälin kerroinvaikutukset

Kuviosta A näkyvät useiden meno- ja tulopuolen vakauttamisvälineiden lyhyen aikavälin kerroinvaikutukset BKT:hen. Simulaatioiden skenaarioissa valtion velkasuhde pyritään supistamaan vähitellen 90 prosentista 60 prosenttiin perussopimusten vaatimusten mukaisesti. Valitun vakauttamisvälineen muutos jää pysyväksi.⁵ Kuviosta näkyy, että julkisen talouden vakauttaminen yleensä heikentää BKT:n kehitystä lyhyellä aikavälillä ja eri välineiden lyhyen aikavälin kerroinvaikutusten välillä on melko selviä eroja. Heikentävä vaikutus on suurin tilanteessa, jossa vakauttamispyrkimyksiä ei pidetä täysin uskottavina eli markkinoilla aluksi epäillään valtion sitoutumista ilmoitettujen toimien viemiseen loppuun asti. Tällöinkin negatiivinen kerroinvaikutus on vain poikkeustapauksissa suurempi kuin 1 (näin käy lähinnä vähennettäessä julkisia investointeja tuottaviin kohteisiin). Lisäksi useat tekijät voivat pienentää lyhyen aikavälin kerroinvaikutusta.

Lyhyen aikavälin kerroinvaikutus on paljon pienempi, jos mikään ei heikennä vakauttamisen uskottavuutta eli markkinoilla uskotaan, että ilmoitettut vakauttamistoimet viedään loppuun asti ja niiden vaikutus jää pysyväksi (ks. toinen skenaario kuviossa A). Uskottavuuden myötä julkiseen talouteen syntyy kymmenen vuoden kuluttua liikkumavaraa, joka simulaatioissa käytetään työn verotuksen keventämiseen. Kun markkinoilla ennakoitavia uusia veronkevennyksiä, syntyy myönteisiä tarjontapuolen vaikutuksia. Esimerkiksi työvoiman tarjonta lisääntyy jo lyhyelläkin aikavälillä, mikä puolestaan lieventää vakauttamisen lyhyen aikavälin haittavaikutuksia.

Kuvio A. Lyhyen aikavälin kerroinvaikutus BKT:hen

Huom. Simulaatiot perustuvat uuteen euroalueen malliin. Lyhyen aikavälin kerroinvaikutus tarkoittaa vakauttamistoimien keskimääräistä vaikutusta BKT:hen kahtena ensimmäisenä vuotena.

4 Analyysi perustuu uuden euroalueen mallin laajennettuun version. Ks G. Coenen, P. McAdam ja R. Straub, "Tax reform and labour-market performance in the euro area: a simulation-based analysis using the New Area-Wide Model", *Journal of Economic Dynamics and Control*, No 32(8), s. 2543–2583, 2008.

5 Pysyvä vaikutus julkiseen talouteen on suuruudeltaan 1 % lähtötilanteen (tasapaino) BKT:stä. Ensimmäiset kymmenen vuotta näin aikaansaatu liikkumavara käytetään kokonaan julkisen velan vähentämiseen. Sen jälkeen tuloverotukseen voidaan tehdä muutoksia, mikäli julkisen talouden alijäämän kehitys poikkeaa pitkän aikavälin tavoitteesta (joka on 60 prosentin velkasuhdetavoitteen mukainen).

Lyhyen aikavälin kerroinvaikutukset jäävät yleensä pienemmiksi myös siinä tapauksessa, että valtionvelan riskipreemiot pienenevät samalla kun velkasuhde supistuu keskipitkällä aikavälillä (ks. kolmas skenaario kuviossa A). Tässä skenaariossa riskipreemioiden oletetaan pienenevän 0,30 prosenttiyksikköä eli kutakuinkin tutkimuskirjallisuudessa esitettyjen havaintojen mukaisesti.⁶ Se alentaa valtion velanhoidokuluja sekä pienentää yksityisen sektorin rahoituskustannuksia ja edistää siten yksityisiä investointeja.

Lyhyen aikavälin kerroinvaikutus riippuu myös vakauttamistoimien kohdentamisesta. Verotuksen kiristämällä ja tulonsiirtojen leikkaamisella on todettu olevan pienempi kerroinvaikutus kuin julkisen kulutuksen ja julkisten investointien leikkauksilla (julkisten investointien karsiminen supistaa BKT:tä kaikkein eniten).

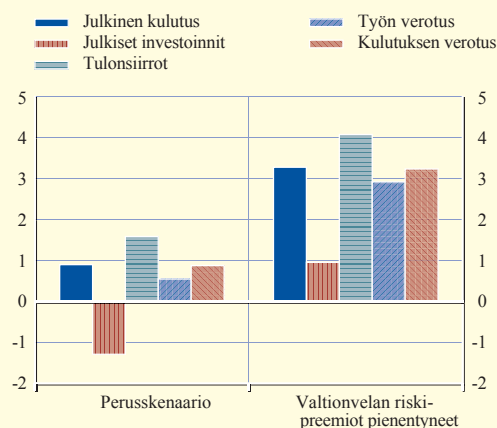
Lyhyen aikavälin kerroinvaikutuksen suuruuteen vaikuttavat myös talouden rakenteisiin liittyvät tekijät kuten maksu- tai luotonsaantivaikeuksista kärsivien kotitalouksien suhteellinen osuus. Jos osuus on suuri (eivätkä mitkään muut tekijät muutu), kerroinvaikutuskin on hieman suurempi kuin muuten. Näiden kotitalouksien on vaikeampi pitää kulutustaan tasaisena ajan mittaan, joten vakauttamistoimien vaikuttaessa käytettävissä oleviin tuloihin ne karsivat kulutustaan enemmän kuin sellaiset kotitaloudet, jotka voivat käyttää säästöjään tai ottaa lainaa.

Pitkän aikavälin kerroinvaikutukset

Pitkällä aikavälillä vakauttaminen vaikuttaa myönteisesti paitsi julkisen talouden kestävyyyteen myös BKT:n kehitykseen (ks. kuvio B). Pitkän aikavälin kerroinvaikutuksen suuruus ei riipu vakauttamissuunnitelmien uskottavuudesta. Perusskenaariossa, jossa riskipreemiot pysyvät muuttumattomina, kaikenlaiset vakauttamistoimet (paitsi julkisiin investointeihin kohdistuvat toimet) vaikuttavat myönteisesti BKT:n kehitykseen pitkällä aikavälillä, kun julkiseen talouteen saatu liikkumavara käytetään työn verotuksen keventämiseen. Tuottamattomiin kohteisiin suuntautuvien julkisten menojen (julkinen kulutus ja tulonsiirrot) muutoksilla on suurempi myönteinen vaikutus BKT:n kehitykseen kuin verotuksen muutoksilla. Myös empiirisessä kirjallisuudessa on todettu, että menopuolelle keskittyvät julkisen talouden vakauttamistoimet tuottavat parempia tuloksia.⁷

Jos lisäksi oletetaan, että vakauttamistoimien myötä valtionvelan riskipreemiot pienenevät, vakauttaminen vaikuttaa pitkällä aikavälillä vielä huomattavasti suotuisammin kuin perusskenaariossa. Pitkien nimelliskorkojen laskiessa valtion rahoituskustannukset pienenevät, mikä parantaa julkisen sektorin rahoitusasemaa ja luo siten paremmat mahdollisuudet keventää työn verotusta. Myös yksityisen sektorin rahoituskustannukset alenevat, joten koko talouden pääomakanta kasvaa.

Kuvio B. Pitkän aikavälin kerroinvaikutus BKT:hen

Huom. Simulaatiot perustuvat uuteen euroalueen malliin. Pitkän aikavälin kerroinvaikutus tarkoittaa (tasapaino) BKT:n prosentuaalista poikkeamaa lähtötilanteen (tasapaino) BKT:stä uudessa tilanteessa, kun sopeutusprosessin ohimenevät vaikutukset ovat väistyneet. Simulaatioissa sopeutusprosessi kestää yli kymmenen vuotta.

6 Ks. esim. T. Laubach, "New evidence on the interest rate effects of budget deficits and debt", *Journal of the European Economic Association*, No 7(4), s. 1–28, 2009.

7 Ks. A. Alesina, C. Favero ja F. Giavazzi (2012), "The output effect of fiscal consolidations", *NBER Working Papers*, No 18336, sekä A. Alesina ja S. Ardagna (2012), "The design of fiscal adjustments", *NBER Working Papers*, No 18423.

Julkisen talouden vakauttamisen vaikutukseen liittyviä tekijöitä

Finanssipolitiikan lyhyen aikavälin kerroinvaikutus on suuri, mutta se ei vielä riitä julkisen talouden kestävyuden sekä finanssipoliittisen analyysin ja valvonnan arvioinnin pohjaksi. Kerroinvaikutusta ja julkisen talouden vakauttamisen vaikutuksia arvioitaessa tulisikin ottaa huomioon useita eri tekijöitä.

1) Mitä uskottavimmat vakauttamistoimet ja muut toimet, sitä pienempi kerroinvaikutus

Kuluttajien ja sijoittajien luottamusta parantaa, jos he uskovat vakauttamistoimien olevan välttämätön osa sopeutusprosessia, jonka ansiosta verotusta voidaan tulevaisuudessa keventää. Luottamus kohenee myös, jos vakauttamistoimien ohella toteutetaan rakenneuudistuksia, joilla on pitkällä aikavälillä myönteisiä tarjontapuolen vaikutuksia.

2) Muut lyhyen aikavälin kasvunäkymiä heikentävät tekijät

Finanssipolitiikan kerroinvaikutuksen suuruudesta ei ole varmuutta, mutta makrotalouden näkymiin liittyy muitakin riskejä. Jos perusennusteessa ei ole osattu ottaa huomioon kaikkia vakauttamistoimia, mahdolliset lisätoimet voivat johtaa ennusteesta poikkeavaan kehitykseen. On myös huomattava, että luottamuksen viimeaikainen rapautuminen ja taloustilanteen heikkeneminen eivät johdu pelkästään vakauttamisen vaikutuksista eikä niitä siis voida pitää osoituksena kerroinvaikutuksen suurenemisesta, kuten eräissä analyyseissa on hiljattain esitetty. Kehitykseen on vaikuttanut monia muitakin tekijöitä (kuten öljyn hintakehitys ja valuuttakurssikehitys). Vaikutussuhteet ovat usein monimutkaisia (kuten tässäkin analyysissä) ja hankalasti eriteltäviä.

3) Vakauttaminen edistää kasvua pitkällä aikavälillä

Julkisen talouden vakauttaminen saattaa heikentää talouskehitystä lyhyellä aikavälillä, mutta keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä kokonaisvaikutus on jo kasvua edistävä. Vakauttamisessa ei myöskään tulisi välttää menopuolen toimia (vaikka niillä saattaa lyhyellä aikavälillä olla suurempi negatiivinen vaikutus kuin tulopuolen toimilla), sillä niillä on yleensä suotuisin vaikutus keskipitkän ja pitkän aikavälin kasvunäkymiin. Kaiken kaikkiaan – jo siksikin, että monissa maissa julkinen sektori on erittäin suuri – julkista taloutta tulisi pyrkiä vakauttamaan pääosin menopuolen toimin heikentämättä kuitenkaan tuottaviin kohteisiin suuntautuvaa julkista kulutusta. Vakauttamisella aikaansaatu julkisen talouden liikkumavara tulisi keskipitkällä aikavälillä käyttää kasvua eniten heikentävien verojen (esim. työn verotus) keventämiseen.

Päätelmät

Vaikuttaa siltä, että vakauttamisen vaikutuksia pohdittaessa painotetaan tällä hetkellä liikaa lyhyen aikavälin kerroinvaikutuksen suuruutta. Julkisen talouden vakauttaminen heikentää kasvua korkeintaan tilapäisesti, kun taas hyvin suunnitellut vakauttamistoimet parantavat rakenteellista rahoitusasemaa pysyvästi. Vakauttaminen vaikuttaa myönteisesti velkasuhteen kehitykseen, mikä on tällä hetkellä tärkeämpää kuin koskaan, sillä sen avulla voidaan palauttaa luottamus julkisen talouden kestävyteen euroalueella ja muualla maailmassa.

6 EUROALUEEN TALOUSNÄKYMÄ KOSKEVAT EUROJÄRJESTELMÄN ASIAANTUNTIJOIDEN ARVIOT

Eurojärjestelmän asiantuntijat ovat laatineet 23.11.2012 mennessä saatavilla olleiden tietojen perusteella kokonaistaloudellisen arvion euroalueen tulevasta talouskehityksestä.¹ Talouskehitys heikenee hieman vuoden 2012 kolmannella neljänneksellä, ja BKT:n arvioidaan supistuvan edelleen jonkin verran lyhyellä aikavälillä, kun ulkomainen kysyntä on heikkoa ja kotimainen kysyntä kärsii euroalueen rahoitusmarkkinoiden jännitteisiin liittyvästä epävarmuudesta sekä julkisen talouden vakauttamisen, raaka-aineiden kalleuden ja yksityissektorin velkarahoitteisten positioiden purkamisen vaikutuksista. Olettaen, että rahoitusmarkkinoiden jännitteet eivät enää voimistu, BKT:n arvioidaan elpyvän hieman vuonna 2013 ulkomaisen kysynnän pirstumisen ja hintakilpailukyvn paranemisen edistessä vientiä, kasvua tukevan rahapolitiikan vaikuttaessa myönteisesti euroalueen yksityiseen kysyntään sekä inflaation hidastumisen kasvattaessa käytettävissä olevia reaalitylöjä lähinnä elintarvikkeiden ja raaka-aineiden hintojen laskun vuoksi. BKT:n keskimääräisen vuotuisen muutosvauhdin arvioidaan olevan -0,6 – -0,4 % vuonna 2012 ja -0,9–0,3 % vuonna 2013 sekä 0,2–2,2 % vuonna 2014.

Euroalueen YKHI-inflaation arvioidaan hidastuvan arviointijaksolla ja olevan keskimäärin noin 2,5 % vuonna 2012 ja 1,1–2,1 % vuonna 2013 sekä 0,6–2,2 % vuonna 2014. Hidastumisen odotetaan johtuvan pääasiassa elintarvikkeiden ja energian halpenemisesta raaka-aineiden hintojen laskun myötä. Ilman elintarvikkeiden ja energian hintoja lasketun YKHI-inflaation ennakoitaan pysyvän jokseenkin tasaisena arviointijaksolla.

¹ Eurojärjestelmän asiantuntijoiden kokonaistaloudelliset arviot on tuotettu EKP:n ja euroalueen kansallisten keskuspankkien asiantuntijoiden yhteistyönä. Ne laaditaan kahdesti vuodessa, ja ne muodostavat osan aineistoa, jota EKP:n neuvosto käyttää arvioidessaan talouskehitystä ja hintavakauteen kohdistuvia riskejä. Lisätietoa arvioiden laatimisessa käytettävistä menetelmistä ja tekniikoista on oppaassa "A guide to Eurosystem staff macroeconomic projection exercises" (EKP, kesäkuu 2001). Opas on luettavissa EKP:n verkkosivuilla. Tulokset esitetään vaihteluväleinä arvioihin liittyvien epävarmuustekijöiden vuoksi. Vaihteluvälit perustuvat aiempina vuosina laadittujen arvioiden ja toteutuneen kehityksen välisiin eroihin. Vaihteluvälien leveys on näiden erojen itseisarvojen keskiarvo kerrottuna kahdella. Käytettävää menetelyä, johon sisältyy mekanismi poikkeuksellisten tapahtumien vaikutuksen korjaamiseksi, esitellään EKP:n verkkosivuilla julkaisussa "New procedure for constructing Eurosystem and ECB staff projection ranges" (EKP, joulukuu 2009).

Kehikko 7.

KORKOJA, VALUUTTAKURSSIJA, RAAKA-AINEIDEN HINTOJA JA FINANSsipolitiikkaa koskevat tekniset oletukset

Korkoja ja raaka-aineiden hintoja koskevat tekniset oletukset perustuvat markkinaodotuksiin 15.11.2012. Lyhyitä korkoja koskeva oletus on luonteeltaan puhtaasti tekninen. Lyhyitä korkoja mitataan kolmen kuukauden euriborkorolla, ja markkinaodotukset johdetaan futuurisopimusten pohjalta. Tällä menetelmällä keskimääräiseksi korkotasoksi saadaan 0,6 % vuonna 2012 ja 0,2 % vuonna 2013 sekä 0,3 % vuonna 2014. Markkinaodotusten mukaan valtion 10 vuoden joukkolainojen nimellistuotot euroalueella ovat keskimäärin 3,8 % vuonna 2012 ja 3,6 % vuonna 2013 sekä 4,0 % vuonna 2014. Terminiinikorkojen kehityksen perusteella pankkien lyhyiden ja pitkien antolainauskorkojen odotetaan olevan alimmillaan vuonna 2013 ja alkavan sen jälkeen hiljalleen nousta, kun markkinakorkojen muutokset välittyvät vähitellen lainakorkoihin. Luotonantotilanteen odotetaan heikentävän talouskehitystä euroalueella vuosina 2012 ja 2013, mutta vaikutuksen odotetaan olevan verrattain neutraali vuonna 2014. Raaka-aineiden hintoja koskevat oletukset perustuvat 15.11.2012 päättyneen kahden viikon jakson futuurimarkkinahintoihin. Brent-raakaöljyn barrelihinnaksi oletetaan keskimäärin 111,7 Yhdysvaltain dollaria vuonna 2012 ja 105,0 dollaria vuonna 2013 sekä

100,5 dollaria vuonna 2014. Muiden kuin energiaraaka-aineiden dollarihintojen oletetaan laskevan 7,5 % vuonna 2012 ja vielä 1,5 % vuonna 2013 mutta nousevan 3,3 % vuonna 2014.¹

Kahdenvälisten valuuttakurssien oletetaan pysyvän arviointijakson aikana muuttumattomina sillä tasolla, jolla ne keskimäärin olivat marraskuun 15. päivää edeltäneiden kahden viikon aikana. Euron dollarikurssin oletetaan siis olevan 1,28 koko arviointijakson ajan. Euron efektiivisen valuuttakurssin oletetaan heikenevän keskimäärin 5,5 % vuonna 2012 ja 0,9 % vuonna 2013.

Finanssipolitiikkaa koskevat oletukset perustuvat kansallisiin budjettisuunnitelmiin euroalueen eri maissa (tilanne 23.11.2012). Oletuksiin on sisällytetty kaikki sellaiset julkisen vallan toimenpiteet, jotka on joko jo hyväksytty kansallisessa parlamentissa tai määritelty hallitustasolla yksityiskohtaisesti niin, että ne todennäköisesti läpäisevät lainsäädäntöprosessin.

¹ Öljyn ja elintarvikkeiden hintoja koskevat oletukset perustuvat futuurihintoihin arviointijakson loppuun asti. Muiden raaka-aineiden kuin energian ja elintarvikkeiden hintojen oletetaan kehittyvän futuurihintojen mukaisesti vuoden 2013 neljanteen neljännekseen asti ja seurailevan sen jälkeen maailman talouskehitystä.

KANSAINVÄLISTÄ YMPÄRISTÖÄ KOSKEVAT OLETUKSET

Euroalueen ulkopuolisen maailman BKT:n kasvun arvioidaan olevan 3,7 % vuonna 2012 ja nopeutuvan vähitellen 3,8 prosenttiin vuonna 2013 ja 4,5 prosenttiin vuonna 2014. Maailmantalouden BKT:n kasvu hidastui vuoden 2012 toisella neljänneksellä, mutta eräiltä alueilta saatujen tuoreiden tietojen perusteella talouskehitys piristyy hienokseltaan loppuvuodesta. Maailmantalouden kasvun odotetaan kärsivän keskipitkällä aikavälillä siitä, että kehittyneissä talouksissa toimialojen kehityserot eivät täysin tasaannu ja niin yksityisen kuin julkisenkin sektorin taseita on edelleen tarpeen sopeuttaa. Useissa suurissa kehittyneissä talouksissa velkataakka on edelleen raskas, joskin tilanne on kohentunut erityisesti Yhdysvaltain asuntomarkkinoilla ja eräillä muillakin alueilla. Kehittyvien markkinoiden talouskasvu on hidastunut ulkomaisen kysynnän heikkenemisen ja politiikan yleisen tiukkenemisen vaikutuksesta. Viime kuukausina rahapolitiikkaa on kevennetty, rahoitusmarkkinoiden tilanne on kohentunut ja joissakin maissa on toteutettu finanssipoliittisia elvytystoimia, minkä odotetaan tukevan talouskasvun vähittäistä elpymistä kehittyvissä talouksissa. Maailmankaupan oletetaan olevan heikkoa lyhyellä aikavälillä mutta piristyvän hiljalleen ensi vuoden kuluessa. Euroalueen ulkomaisen kysynnän arvioidaan kasvavan 3,4 % vuonna 2012 ja 3,7 % vuonna 2013 sekä 6,8 % vuonna 2014.

BKT:N KASVUA KOSKEVAT ARVIOT

Euroalueen BKT supistui 0,1 % vuoden 2012 kolmannella neljänneksellä (toisella neljänneksellä BKT supistui 0,2 % ja ensimmäisellä kasvu oli nollassa). Kotimainen kysyntä supistui kolmella ensimmäisellä vuosineljänneksellä, ja yksityinen kulutus oli käytettävissä olevien reaalitylojen heikon kehityksen vuoksi vaimeaa. Lisäksi kuluttajien luottamus on ollut haurasta jännitteiden jatkumisen euroalueen rahoitusmarkkinoilla ja työttömyyden kasvaessa, mikä on ilmeisesti syynä siihen, ettei kulutusta ole pyritty pitämään tasaisempana. Kapasiteetin käyttöasteen laskeminen entistä alemmaksi, kysyntänäkymien heikkeneminen, suuri epävarmuus ja joidenkin maiden epäsuotuisa luotonantotilanne ovat heikentäneet yritysten luottamusta. Ulkomaankauppa edisti nettoviennin myötä BKT:n kehitystä vuoden 2012 kolmella ensimmäisellä neljänneksellä, joskin lähinnä siksi, että tuonnin kasvu oli heikkoa. BKT:n supistumisen odotetaan jatkuvan lyhyellä aikavälillä näiden tekijöiden vaikutuksessa edelleen epäsuotuisasti.

Olettaen, että rahoitusmarkkinoiden jännitteet eivät enää voimistu, euroalueen BKT:n kehityksen odotetaan vakaantuvan ensi vuoden ensimmäisellä neljänneksellä ja alkavan sitten vähitellen elpyä. Viennin kasvun asteittainen piristyminen edistänee BKT:n kasvua vuonna 2013, kun tuonti pysyy vaimeana kokonaiskysynnän ollessa heikkoa. Viennin kasvua tukevat ulkomaisen kysynnän voimistuminen ja kilpailukyyn kohentuminen. Talouskehitystä piristää odotettavasti myös se, että kasvua tukeva rahapolitiikka edistää euroalueen yksityistä kysyntää ja käytettävissä olevat reaalitytulot kohenevat inflaation hidastuessa elintarvikkeiden ja raaka-aineiden halpenemisen myötä. Kotimaisen kysynnän odotetaan kuitenkin kärsivän siitä, että suuren epävarmuuden, julkisen talouden vakauttamisen sekä joissakin maissa edelleen tarpeellisen velkarahoitteisten positoiden purkamisen epäsuotuisat vaikutukset väistyvät vain hitaasti arviointijaksolla. Kaiken kaikkiaan elpymisen odotetaan olevan historiallisesti katsottuna vaimeaa. Euroalueen BKT:n keskimääräisen vuotuisen muutosvauhdin arvioidaan olevan -0,6 – -0,4 % vuonna 2012 ja -0,9–0,3 % vuonna 2013 sekä 0,2–2,2 % vuonna 2014.

Euroalueen ulkopuolelle suuntautuvan viennin kasvun arvioidaan olevan heikkoa vuoden 2012 jälkipuoliskolla ja voimistuvan sen jälkeen ulkomaisen kysynnän lisääntyessä vähitellen. Euroalueen vientimarkkinaosuudet ovat viime aikoina kasvaneet, mutta niiden odotetaan jälleen supistuvan jonkin verran vuosina 2013–2014 pitkän aikavälin kehitystrendin mukaisesti. Euroalueen kotimaisen kysynnän suhteellisen heikkouden vuoksi euroalueen sisäisen viennin kasvun arvioidaan jäävän paljon euroalueen ulkopuolelle suuntautuvan viennin kasvua hitaammaksi.

Muuhun kuin asuinrakentamiseen kohdistuvien yksityisten investointien odotetaan supistuvan euroalueella voimakkaasti lähiaikoina. Syynä ovat suuri epävarmuus, yritysten heikko luottamus, matala kapasiteetin käyttöaste, huonot kysyntänäkymät ja epäsuotuisa luotonantotilanne joissakin maissa. Näiden investointien arvioidaan lisääntyvän myöhemmin arviointijaksolla, kun kotimaisen ja ulkomaisen kysynnän voimistuminen, erittäin matala korkotaso ja voittomarginaalien kasvu tukevat investointeja. Jatkuva taseiden sopeutusprosessi, euroalueen rahoitusmarkkinoiden jännitteisiin liittyvä epävarmuus sekä epäsuotuisat rahoitusolot eräissä euroalueen maissa jarruttavat todennäköisesti edelleen yritysinvestointien elpymistä arviointijaksolla. Asuinrakennusinvestointien odotetaan supistuvan arviointijaksolla käytettävissä olevien tulojen heikon kasvun ja kuluttajien vähäisen luottamuksen vuoksi. Lisäksi asuntomarkkinoiden korjausliike saattaa jatkaa joissakin maissa ja heikentää asuinrakennusinvestointeja. Epäsuotuisia vaikutuksia tasoittaa jossakin määrin asuinrakennusinvestointien suhteellinen houkuttelevuus eräissä toisissa maissa, joissa asuntolainakorot ovat historiallisesti katsottuna erittäin alhaiset. Julkisten investointien odotetaan supistuvan vuoden 2014 loppuun saakka, sillä useissa euroalueen maissa on tarkoitus vakauttaa julkista taloutta.

Taulukko 11. Euroalueen talousnäkyelmiä koskevat arviot

(keskimääräinen vuotuinen prosenttimuutos)¹⁾

	2011	2012	2013	2014
YKHI ²⁾	2,7	2,5–2,5	1,1–2,1	0,6–2,2
BKT	1,5	-0,6 – -0,4	-0,9–0,3	0,2–2,2
Yksityinen kulutus	0,1	-1,2 – -1,0	-1,1 – -0,1	-0,4–1,4
Julkinen kulutus	-0,2	-0,6–0,2	-1,2–0,0	-0,4–1,2
Kiinteän pääoman bruttomuodostus	1,6	-4,2 – -3,4	-4,2 – -1,0	-1,0–3,6
Vienti (tavarat ja palvelut)	6,5	2,1–3,7	-0,4–5,0	2,0–8,6
Tuonti (tavarat ja palvelut)	4,3	-1,1–0,3	-1,7–3,7	1,7–7,7

1) BKT:tä ja sen eriä koskevat arviot perustuvat työpäiväkorjattuihin tietoihin. Tuontia ja vientiä koskevat arviot sisältävät myös euroalueen sisäisen kaupan.

2) Vuoden 2012 vaihteluvälin leveys on pyöristysten vuoksi nolla.

Yksityisen kulutuksen arvioidaan edelleen vähenevän lyhyellä aikavälillä. Taustalla on käytettävissä olevien reaalityulojen selvä supistuminen, jolla on suurempi vaikutus kulutukseen kuin säästämisasteen tilapäisellä nopealla laskulla kotitalouksien pyrkiessä pitämään kulutusta tasaisena. Käytettävissä olevien reaalityulojen heikko kehitys johtuu työmarkkinatilanteen rajusta heikkenemisestä, työntekijää kohden laskettujen nimellisten työvoimakustannusten nousun jäämisestä kuluttajahintojen nousua hitaammaksi, joissakin euroalueen maissa toteutettavista julkisen talouden vakauttamistoimista sekä muiden tulojen kuin työtulojen kehityksen vaihtelevuudesta. Yksityisen kulutuksen odotetaan vakaantuvan vuoden 2013 aikana, kun käytettävissä olevat reaalityulot elpyvät jonkin verran julkisen talouden vakauttamisen ja työllisyyden vähenemisen epäsuotuisien vaikutusten vähitellen väistyessä ja raaka-aineiden hintapaineiden laskeutessa. Vuonna 2014 yksityisen kulutuksen kasvu elpyy hitaasti, kun työtulot kasvavat työmarkkinatilanteen kohenemisen myötä. On kuitenkin odotettavissa, että elpymistä jarruttaa säästämisasteen vähittäinen nousu alkuvuodesta 2013 lähtien, sillä heikossa työmarkkinatilanteessa kotitaloudet eivät enää turvaudu säästöihinsä kulutuksen pitämiseksi tasaisena. Julkisen kulutuksen arvioidaan supistuvan vuosina 2012 ja 2013 julkisen talouden vakauttamistoimien vuoksi mutta kasvavan hieman vuonna 2014.

Euroalueen ulkopuolelle suuntautuvan viennin arvioidaan heikentyneen vuoden jälkipuoliskolla. Sen odotetaan kuitenkin piristyvän vuonna 2013, joskin kokonaiskysynnän heikkous hidastaa elpymistä. Koska viennin kasvun arvioidaan vauhdittuvan ja tuonnin kehityksen ennakoitua olevan heikkoa, ulkomaankaupalla odotetaan olevan arviointijaksolla positiivinen nettovaikutus BKT:n kasvuun.

Viime vuosien vaihtelevan talouskehityksen arvioidaan heikentäneen potentiaalista kasvua, mutta vaikutuksen voimakkuudesta ei edelleenkään ole varmuutta. On luultavaa, että työllisyyden ja investointien jatkuva heikkous jarruttaa potentiaalisen tuotannon kasvua entisestään. BKT:n kasvunäkymien heikkouden vuoksi negatiivisen tuotantokuilun arvioidaan levenevän vuosina 2012 ja 2013 mutta kapenevan sitten jonkin verran vuonna 2014.

HINTOJA JA KUSTANNUKSIA KOSKEVAT ARVIOT

YKHI-inflaatiövauhdin arvioidaan hidastuvan ja olevan keskimäärin noin 2,5 % vuonna 2012 ja 1,1–2,1 % vuonna 2013 sekä 0,6–2,2 % vuonna 2014. Arvioitu inflaation hidastuminen vuonna 2013 johtuu pääasiassa siitä, että energian hintojen nousuvauhdin odotetaan hidastuvan selvästi, kun aiempi öljyn hinnan nousu jää pois vertailusta ja öljyn hinnan oletetaan laskevan vähitellen arviointijaksolla. Inflaation hidastumiseen vaikuttanee vähäisemmässä määrin myös elintarvikkeiden hintojen nousuvauhdin hidastuminen, sillä elintarvikeraaka-aineiden hintojen oletetaan laskevan arviointijaksolla jonkin verran niin maailmanmarkkinoilla kuin Euroopassakin ja viimeaikaisen hinnannousun vaikutus väistyy. Ilman elintarvikkeiden ja energian hintojen lasketun YKHI-inflaation arvioidaan kuitenkin pysyvän jokseenkin muuttumattomana suhdannevaihteluista riippumatta. Syynä on se, että taustatekijät vaikuttavat vastakkaisiin suuntiin: välillisten verojen ja hallinnollisesti säänneltyjen hintojen korotusten odotetaan nopeuttavan pohjainflaatiota vuosina 2012 ja 2013, kun taas kotimaisen kysynnän heikkouden ennakoitua hidastavan sitä. Verotuksen kiristämällä oletetaan olevan vain vähäinen vaikutus vuonna 2014 (osin siksi, että vuotta 2014 koskevia tietoja on toistaiseksi saatavilla vain vähän), ja tuotantokuilun arvioidaan sulkeutuvan asteittain talouskehityksen piristytessä ja hillitsevän hintojen nousua vähenevässä määrin.

Ulkoiset hintapaineet ovat voimistuneet jonkin verran viime kuukausina öljyn ja elintarvikeraaka-aineiden hintojen nousun myötä. Koska raaka-aineiden hintojen oletetaan laskevan arviointijaksolla, tuonnin deflaattorin keskimääräisen vuotuisen muutosvauhdin arvioidaan hidastuvan selvästi sekä vuonna 2013 että vuonna 2014. Kotimaisista hintapaineista työntekijää kohden laskettujen työvoimakustannusten vuotuisen nousuvauhdin odotetaan pysyvän kutakuinkin tasaisena vuosina 2013–2014. Yksikkötyökustannusten kasvun arvioidaan kiihtyvän kuluvana vuonna ja pysyvän nopeana vuonna 2013,

kun palkkojen nousu on tuottavuuden kohenemistä nopeampaa. Sen odotetaan kuitenkin hidastuvan vuonna 2014 tuottavuuden kohentuessa suhdannekehityksen myötä. Voittomarginaalien odotetaan supistuvan sekä vuonna 2012 että vuonna 2013: näin kompensoidaan yksikkötyökustannusten nopean nousun vaikutusta tilanteessa, jossa kysyntä on heikkoa. Sitten voittomarginaalien odotetaan elpävän yksikkötyökustannusten laskun ja taloustilanteen kohenemisen myötä.

Taulukko 12. Vertailua syyskuun 2012 arvioon

(keskimääräinen vuotuinen prosenttimuutos)

	2012	2013
BKT – syyskuu 2012	-0,6 – -0,2	-0,4–1,4
BKT – joulukuu 2012	-0,6 – -0,4	-0,9–0,3
YKHI – syyskuu 2012	2,4–2,6	1,3–2,5
YKHI – joulukuu 2012	2,5–2,5	1,1–2,1

VERTAILUA SYYSKUUN 2012 ARVIOON

Syyskuun 2012 Kuukausikatsauksessa julkaistuihin EKP:n asiantuntijoiden arvioihin verrattuna BKT:n kasvun vuoden 2012 vaihteluvälin ylärajaa on tarkistettu alaspäin lyhyen aikavälin näkymien heikkenemisen vuoksi. Myös vuoden 2013 vaihteluväliä on tarkistettu alaspäin ottaen huomioon eräiden maiden uusien vakauttamistoimien vaikutus kotimaiseen kysyntään ja ulkomaisen kysynnän heikkenemisen epäsuotuisa vaikutus viennin kasvuun. Lisäksi euroalueen rahoitusmarkkinoiden jännitteisiin liittyvän suuren epävarmuuden vaikutus kotimaiseen kysyntään ja erityisesti kiinteän pääoman muodostukseen on arvioitu epäsuotuisammaksi kuin syyskuussa. YKHI-inflaation vuoden 2012 vaihteluväli on kapeampi ja vuoden 2013 vaihteluväli alempana kuin syyskuuisissa arvioissa. Synnä ovat euron taannoinen vahvistuminen ja öljyn dollarihintojen lasku.

Kehikko 8.

MUIDEN LAITOSTEN ENNUSTEET

Useat kansainväliset järjestöt ja yksityiset ennustelaitokset julkaisevat ennusteita euroalueen talousnäköistä. Nämä ennusteet eivät kuitenkaan ole täysin vertailukelpoisia keskenään eivätkä eurojärjestelmän asiantuntijoiden laatimien kokonaistaloudellisten arvioiden kanssa, koska ne on laadittu eri ajankohtina. Lisäksi (osittain määrittelemättömät) menetelmät, joilla oletukset finanssi-politiikkaa, rahoitusmarkkinoita sekä ulkoisia tekijöitä koskevista muuttujista kuten öljyn ja muiden raaka-aineiden hinnoista johdetaan, poikkeavat toisistaan. Myös työpäiväkorjauksissa käytetyissä menetelmissä on eroja (ks. taulukko).

Euroalueen BKT:n kasvua ja YKHI-inflaatiota koskevien ennusteiden vertailua

(keskimääräinen vuotuinen prosenttimuutos)

	Julkistamisajankohta	BKT:n kasvu			YKHI-inflaatio		
		2012	2013	2014	2012	2013	2014
IMF	lokakuu 2012	-0,4	0,2	1,2	2,3	1,6	1,4
Survey of Professional Forecasters	marraskuu 2012	-0,5	0,3	1,3	2,5	1,9	1,9
Consensus Economics Forecasts	marraskuu 2012	-0,5	0,0	1,2	2,5	1,9	1,7
Euro Zone Barometer -kyselytutkimus	marraskuu 2012	-0,5	0,1	1,3	2,5	1,9	1,9
OECD	marraskuu 2012	-0,4	-0,1	1,3	2,4	1,6	1,2
Euroopan komissio	marraskuu 2012	-0,4	0,1	1,4	2,5	1,8	1,6
Eurojärjestelmän asiantuntijoiden arviot	joulukuu 2012	-0,6 – -0,4	-0,9–0,3	0,2–2,2	2,5–2,5	1,1–2,1	0,6–2,2

Lähteet: Euroopan komission ennuste (syksy 2012), IMF World Economic Outlook (lokakuu 2012), OECD Economic Outlook (marraskuu 2012), Consensus Economics Forecasts ja EKP:n Survey of Professional Forecasters.

Huom. Eurojärjestelmän asiantuntijoiden arviot ja OECD:n ennusteet perustuvat työpäiväkorjattuihin tietoihin, kun taas Euroopan komission ja IMF:n luvuissa ei oteta huomioon sitä, montako työpäivää kunakin vuonna on. Muissa ennusteissa ei mainita, perustuvatko ne työpäiväkorjattuihin tietoihin vai eivät.

Tällä hetkellä käytettävissä olevissa muiden ennustelaitosten ennusteissa euroalueen BKT:n odotetaan supistuvan 0,4–0,5 % vuonna 2012, eli ennusteet asettuvat eurojärjestelmän asiantuntija-arvioiden vaihteluvälille. Vuonna 2013 BKT:n muutosvauhdin arvioidaan olevan -0,1–0,3 %, eli ennusteet asettuvat eurojärjestelmän asiantuntija-arvioiden vaihteluvälin yläosaan. BKT:n arvioidaan kasvavan 1,2–1,4 % vuonna 2014, eli nämäkin ennusteet ovat eurojärjestelmän asiantuntija-arvioiden vaihteluvälillä.

Muiden ennustelaitosten inflaatioennusteissa keskimääräisen vuotuisen YKHI-inflaation ennakoitetaan olevan 2,3–2,5 % vuonna 2012 ja 1,6–1,9 % vuonna 2013 sekä 1,2–1,9 % vuonna 2014. Ennusteet vuodelle 2012 asettuvat hieman eurojärjestelmän asiantuntija-arvioiden vaihteluvälin alapuolelle. Ennusteet vuosille 2013 ja 2014 ovat eurojärjestelmän asiantuntija-arvioiden vaihteluvälillä.

**HUOM! KS. TAULUKOIDEN NUMEROARVOT JA KUVIDEN GRAAFIT
VASTAAVILTA ENGLANNINKIELISILTÄ SIVUILTA.**

**EUROALUEEN
TILASTOT**

EUROALUEEN TILASTOT

EURO AREA STATISTICS

SISÄLLYS¹

YHTEENVETO EUROALUEEN TALOUSTILASTOISTA

Yhteenveto euroalueen taloudellisista indikaattoreista

T5

I RAHAPOLITIIKKATILASTOT

- 1.1 Eurojärjestelmän konsolidoitu tase T6
- 1.2 EKP:n keskeiset korot T7
- 1.3 Eurojärjestelmän rahapoliittiset operaatiot, huutokaupoissa hyväksytyt määrät T8
- 1.4 Vähimmäisvaranto- ja likviditeettitilastot T9

2 RAHATALOUS, PANKKITOIMINTA JA MUUT RAHOITUSLAITOKSET

- 2.1 Euroalueen rahalaitosten yhteenlaskettu tase T10
- 2.2 Euroalueen rahalaitosten konsolidoitu tase T11
- 2.3 Lainat M3:n vastaerinä T12
- 2.4 Rahalaitosten lainojen erittely T15
- 2.5 Rahalaitoksissa olevien talletusten erittely T17
- 2.6 Rahalaitosten hallussa olevien arvopapereiden erittely T20
- 2.7 Eräiden rahalaitostaseen erien valuuttaerittely T21
- 2.8 Euroalueen sijoitusrahastojen yhteenlaskettu tase T22
- 2.9 Sijoitusrahastojen hallussa olevat arvopaperit liikkeeseenlaskijan mukaan T23
- 2.10 Euroalueen erityisyhteisöjen yhteenlaskettu tase T24
- 2.11 Euroalueen vakuutuslaitosten ja eläkerahastojen yhteenlaskettu tase T25

3 EUROALUEEN TILINPITO

- 3.1 Kansantalouden kootut talous- ja rahoitustilit institutionaalisen sektorin mukaan T26
- 3.2 Euroalueen muu kuin rahoitustilinpito T30
- 3.3 Kotitaloudet T32
- 3.4 Yritykset T33
- 3.5 Vakuutuslaitokset ja eläkerahastot T34

4 RAHOITUSMARKKINAT

- 4.1 Muiden arvopapereiden kuin osakkeiden liikkeeseenlaskut alkuperäisen maturiteetin, liikkeeseenlaskijan sijainnin ja valuutan mukaan T35
- 4.2 Euroalueella olevien liikkeeseen laskemat muut arvopaperit kuin osakkeet liikkeeseenlaskijan sektorin ja instrumenttityypin mukaan T36
- 4.3 Euroalueella olevien liikkeeseen laskemien muiden arvopapereiden kuin osakkeiden kasvuvauhti T38
- 4.4 Euroalueella olevien liikkeeseen laskemat noteeratut osakkeet T40
- 4.5 Rahalaitosten euromääräisten talletusten ja lainojen korot euroalueella T42
- 4.6 Rahamarkkinakorot T44
- 4.7 Euroalueen tuottokäyrät T45
- 4.8 Osakeindeksit T46

5 HINNAT, TUOTANTO, KYSYNTÄ JA TYÖMARKKINAT

- 5.1 YKHI sekä muut hinnat ja kustannukset T47
- 5.2 Tuotanto ja kysyntä T50
- 5.3 Työmarkkinat T54

6 JULKINEN TALOUS

- 6.1 Tulot, menot ja alijäämä/ylijäämä T56

1 Lisätietoja tilastoista saa sähköpostitse osoitteesta statistics@ecb.europa.eu. Pitkän aikavälin tilastoja sekä yksityiskohtaisia tilastoja on saatavissa EKP:n verkkosivujen osassa "Statistical Data Warehouse", josta pääsee EKP:n tietokantaan (<http://sdw.ecb.europa.eu>).

CONTENTS¹

EURO AREA OVERVIEW

Summary of economic indicators for the euro area

S5

I MONETARY POLICY STATISTICS

1.1 Consolidated financial statement of the Eurosystem

S6

1.2 Key ECB interest rates

S7

1.3 Eurosystem monetary policy operations allotted through tender procedures

S8

1.4 Minimum reserve and liquidity statistics

S9

2 MONEY, BANKING AND OTHER FINANCIAL CORPORATIONS

2.1 Aggregated balance sheet of euro area MFIs

S10

2.2 Consolidated balance sheet of euro area MFIs

S11

2.3 Monetary statistics

S12

2.4 MFI loans: breakdown

S15

2.5 Deposits held with MFIs: breakdown

S17

2.6 MFI holdings of securities: breakdown

S20

2.7 Currency breakdown of selected MFI balance sheet items

S21

2.8 Aggregated balance sheet of euro area investment funds

S22

2.9 Securities held by investment funds broken down by issuer of securities

S23

2.10 Aggregated balance sheet of euro area financial vehicle corporations

S24

2.11 Aggregated balance sheet of euro area insurance corporations and pension funds

S25

3 EURO AREA ACCOUNTS

3.1 Integrated economic and financial accounts by institutional sector

S26

3.2 Euro area non-financial accounts

S30

3.3 Households

S32

3.4 Non-financial corporations

S33

3.5 Insurance corporations and pension funds

S34

4 FINANCIAL MARKETS

4.1 Securities other than shares by original maturity, residency of the issuer and currency

S35

4.2 Securities other than shares issued by euro area residents, by sector of the issuer and instrument type

S36

4.3 Growth rates of securities other than shares issued by euro area residents

S38

4.4 Quoted shares issued by euro area residents

S40

4.5 MFI interest rates on euro-denominated deposits from and loans to euro area residents

S42

4.6 Money market interest rates

S44

4.7 Euro area yield curves

S45

4.8 Stock market indices

S46

5 PRICES, OUTPUT, DEMAND AND LABOUR MARKETS

5.1 HICP, other prices and costs

S47

5.2 Output and demand

S50

5.3 Labour markets

S54

6 GOVERNMENT FINANCE

6.1 Revenue, expenditure and deficit/surplus

S56

6.2 Debt

S57

6.3 Change in debt

S58

¹ For further information, please contact us at: statistics@ecb.europa.eu. See the ECB's Statistical Data Warehouse in the "Statistics" section of the ECB's website (<http://sdw.ecb.europa.eu>) for longer runs and more detailed data.

6.2	Velka	T57
6.3	Velan muutos	T58
6.4	Neljännesvuosittaiset tulot, menot ja alijäämä/ylijäämä	T59
6.5	Neljännevuosittainen velka ja velan muutos	T60
7	ULKOMAISET TALOUSTOIMET JA VARALLISUUS	
7.1	Yhteenvedo maksutaseesta	T61
7.2	Vaihtotase ja pääomansiirrot	T62
7.3	Rahoitustase	T64
7.4	Euroalueen maksutaseen rahataloudellinen esitys	T70
7.5	Ulkomaankauppa	T71
8	VALUUTTAKURSSIT	
8.1	Euron efektiiviset valuuttakurssit	T73
8.2	Euron valuuttakurssit	T74
9	TALOUDELLINEN KEHITYS EUROALUEEN ULKOPUOLELLA	
9.1	Muut EU:n jäsenvaltiot	T75
9.2	Yhdysvallat ja Japani	T76
	KUVIOLISTA	T77
	TEKNISIÄ HUOMAUTUKSIA	T79
	YLEISTÄ	T85

Taulukkomerkintöjen selityksiä

”-” Tiedot puuttuvat/Loogisesti mahdoton.

”” Tiedot eivät ole saatavissa.

”...” Nolla tai merkityksetön.

”miljardia” 10⁹

(p) Ennakkotieto.

kp. Kausivaihtelusta puhdistettu.

ei-kp. Kausivaihtelusta puhdistamaton.

6.4	Quarterly revenue, expenditure and deficit/surplus	S59
6.5	Quarterly debt and change in debt	S60
7	EXTERNAL TRANSACTIONS AND POSITIONS	
7.1	Summary balance of payments	S61
7.2	Current and capital accounts	S62
7.3	Financial account	S64
7.4	Monetary presentation of the balance of payments	S70
7.5	Trade in goods	S71
8	EXCHANGE RATES	
8.1	Effective exchange rates	S73
8.2	Bilateral exchange rates	S74
9	DEVELOPMENTS OUTSIDE THE EURO AREA	
9.1	Economic and financial developments other EU Member States	S75
9.2	Economic and financial developments in the United States and Japan	S76
	LIST OF CHARTS	S77
	TECHNICAL NOTES	S79
	GENERAL NOTES	S85

Conventions used in the tables

“-”	data do not exist/data are not applicable
“.”	data are not yet available
“...”	nil or negligible
“billion”	10 ⁹
(p)	provisional
s.a.	seasonally adjusted
n.s.a.	non-seasonally adjusted

YHTEENVETO EUROALUEEN TALOUSTILASTOISTA

Yhteenveto euroalueen taloudellisista indikaattoreista
(vuotuinen prosenttimuutos, ellei toisin mainita)

1. Rahatalouden kehitys ja korot¹⁾

	M1 ²⁾	M2 ²⁾	M3 ^{2), 3)}	M3 ^{2), 3)} 3 kk:n (keskitetty) liukuva keskiarvo	Rahalaitosten lainat euro- alueelle (pl. rahalaitokset ja julkisyhteisöt) ²⁾	Yritysten ja muiden rahoitus- laitosten kuin rahalaitosten liikkeeseen laskemat euromääräiset muut arvopaperit kuin osakkeet ²⁾	3 kk:n korko (euribor, vuotuisina prosentteina, ajanjakson keskiarvo)	10vu oden spot-korko ⁴⁾ (vuotuisina prosentteina, ajanjakson lopussa)
	1	2	3	4	5	6	7	8

2. Hinnat, tuotanto, kysyntä ja työmarkkinat⁵⁾

	YKHI ¹⁾	Teollisuuden tuottajahinnat	Työkustan- nukset tuntia kohden	BKT:n määrä (kp.)	Teollisuus- tuotanto (pl. rakentaminen)	Kapasiteetin käyttöaste tehdasteollis- uudessa, %	Työllisyys (kp.)	Työttömyys (% työvoimasta, kp.)
	1	2	3	4	5	6	7	8

3. Ulkomaantalouden tilastot

(miljardia euroa, ellei toisin mainita)

Maksutase (taloustoimet, netto)			Valuuttavaranto (kanta ajanjakson lopussa)	Ulkomainen netto- varallisuusasema (% BKT:stä)	Ulkomainen bruttovelka (% BKT:stä)	Euron efektiivinen valuuttakurssi: EER 20 ⁹⁾ (1999/I = 100)		Yhden euron arvo dollareina
Vaihtotase ja pääomansiirrot	Tavarat	Suorat sijoitukset ja arvopaperi- sijoitukset yhteensä				Nimellinen	Reaalinen (KHI)	
1	2	3	4	5	6	7	8	9

Lähteet: EKP, Euroopan komissio (Eurostat ja talouden ja rahoituksen pääosasto) ja Thomson Reuters.

Huom. Lisätietoja tämän tilasto-osan vastaavissa taulukoissa.

- Tiedot viittaavat euroalueeseen sen muuttuvassa kokoonpanossa. Lisätietoja Yleistä-osassa.
- Vuotuiset prosenttimuutokset viittaavat kuukausitietojen osalta kuukauden lopun tietoihin, neljännesvuosi- ja vuositietojen osalta sitä vastoin ajanjakson keskiarvon vuotuisiin muutoksiin. Lisätietoja Teknisiä huomautuksia -osassa.
- M3 ja sen erät laskettu ilman euroalueen ulkopuolisten hallussa olevia rahamarkkinarahasto-osuuksia ja enintään kahden vuoden velkapapereita.
- Perustuu AAA-luokituksen saaneiden euroalueen valtioiden joukkolainojen tuottokäyriin. Lisätietoja osassa 4.7.
- Tiedot viittaavat 17 maata käsittävään euroalueeseen, ellei toisin mainita.
- Kauppakumppanimaaryhmien määritelmät ja muita lisätietoja Yleistä-osassa.

EURO AREA OVERVIEW

Summary of economic indicators for the euro area (annual percentage changes, unless otherwise indicated)

1. Monetary developments and interest rates ¹⁾

	M1 ²⁾	M2 ²⁾	M3 ^{2),3)}	M3 ^{2),3)} 3-month moving average (centred)	MFI loans to euro area residents excluding MFIs and general government ²⁾	Securities other than shares issued in euro by non-MFI corporations ²⁾	3-month interest rate (EURIBOR; % per annum; period averages)	10-year spot rate (% per annum; end of period) ⁴⁾
	1	2	3	4	5	6	7	8
2010	8.5	1.7	0.3	-	0.5	4.2	0.81	3.36
2011	2.1	2.3	1.5	-	2.2	0.8	1.39	2.65
2011 Q4	2.0	2.1	1.5	-	1.8	-0.4	1.50	2.65
2012 Q1	2.4	2.5	2.2	-	0.7	0.3	1.04	2.60
Q2	2.9	2.8	2.7	-	-0.1	2.6	0.69	2.32
Q3	4.8	3.2	3.1	-	-0.5	1.0	0.36	1.94
2012 June	3.7	3.0	3.0	3.2	-0.4	2.1	0.66	2.32
July	4.7	3.5	3.6	3.2	-0.4	1.0	0.50	1.87
Aug.	5.2	3.2	2.9	3.0	-0.6	0.4	0.33	1.91
Sep.	5.0	3.1	2.6	3.1	-0.9	1.2	0.25	1.94
Oct.	6.4	4.3	3.9	.	-0.7	.	0.21	1.95
Nov.	0.19	1.80

2. Prices, output, demand and labour markets ⁵⁾

	HICP ¹⁾	Industrial producer prices	Hourly labour costs	Real GDP (s.a.)	Industrial production excluding construction	Capacity utilisation in manufacturing (%)	Employment (s.a.)	Unemployment (% of labour force; s.a.)
	1	2	3	4	5	6	7	8
2010	1.6	2.9	1.6	2.0	7.3	76.8	-0.5	10.1
2011	2.7	5.9	2.1	1.4	3.4	80.4	0.3	10.2
2012 Q1	2.7	3.7	1.5	-0.1	-1.8	79.8	-0.5	10.9
Q2	2.5	2.2	1.6	-0.5	-2.4	78.8	-0.6	11.3
Q3	2.5	2.3	.	-0.6	-2.2	77.4	.	11.5
2012 June	2.4	1.8	-	-	-2.0	-	-	11.4
July	2.4	1.6	-	-	-2.7	77.9	-	11.5
Aug.	2.6	2.7	-	-	-1.3	-	-	11.5
Sep.	2.6	2.7	-	-	-2.3	-	-	11.6
Oct.	2.5	2.6	-	-	.	76.8	-	11.7
Nov.	2.2	.	-	-	.	-	-	.

3. External statistics

(EUR billions, unless otherwise indicated)

	Balance of payments (net transactions)			Reserve assets (end-of-period positions)	Net international investment position (as a % of GDP)	Gross external debt (as a % of GDP)	Effective exchange rate of the euro: EER-20 ⁶⁾ (index: 1999 Q1 = 100)		USD/EUR exchange rate
	Current and capital accounts	Goods	Combined direct and portfolio investment				Nominal	Real (CPI)	
2010	10.9	18.2	29.1	591.2	-13.8	118.3	103.6	101.6	1.3257
2011	23.9	9.2	119.2	667.1	-14.0	117.1	103.4	100.7	1.3920
2011 Q4	42.7	15.8	-69.7	667.1	-14.0	117.1	102.1	99.4	1.3482
2012 Q1	-2.6	6.3	-74.5	671.2	-10.7	117.5	99.5	96.9	1.3108
Q2	17.3	25.7	76.0	701.5	-8.8	118.8	98.2	95.9	1.2814
Q3	29.1	21.3	12.4	733.8	.	.	95.9	93.7	1.2502
2012 June	17.7	14.3	42.6	701.5	.	.	97.2	94.9	1.2526
July	14.5	11.1	18.2	724.8	.	.	95.3	93.2	1.2288
Aug.	9.7	4.1	-2.2	716.1	.	.	95.2	93.1	1.2400
Sep.	4.9	6.1	-3.6	733.8	.	.	97.2	94.9	1.2856
Oct.	.	.	.	715.8	.	.	97.8	95.4	1.2974
Nov.	97.2	94.8	1.2828

Sources: ECB, European Commission (Eurostat and Economic and Financial Affairs DG) and Thomson Reuters.

Note: For more information on the data, see the relevant tables later in this section.

- 1) Data refer to the changing composition of the euro area. For further information, see the General Notes.
- 2) Annual percentage changes for monthly data refer to the end of the month, whereas those for quarterly and yearly data refer to the annual change in the period average. See the Technical Notes for details.
- 3) M3 and its components exclude holdings by non-euro area residents of money market fund shares/units and debt securities with a maturity of up to two years.
- 4) Based on AAA-rated euro area central government bond yield curves. For further information, see Section 4.7.
- 5) Data refer to the Euro 17, unless otherwise indicated.
- 6) For a definition of the trading partner groups and other information, please refer to the General Notes.

RAHAPOLITIIKKATILASTOT

I.1 Eurojärjestelmän konsolidoitu tase (miljoonaa euroa)

1. Vastaavaa

	2.11.2012	9.11.2012	16.11.2012	23.11.2012	30.11.2012
Kulta ja kultasaamiset					
Valuuttamääräiset saamiset euroalueen ulkopuolelta					
Valuuttamääräiset saamiset euroalueelta					
Euromääräiset saamiset euroalueen ulkopuolelta					
Euromääräiset luotot euroalueen luottolaitoksille					
Perusrahoitusoperaatiot					
Pitempiäaikaiset rahoitusoperaatiot					
Käänteiset hienosäätöoperaatiot					
Käänteiset rakenteelliset operaatiot					
Maksuvalmiusluotot					
Vakuuksien muutospyyntöihin liittyvät luotot					
Muut euromääräiset saamiset euroalueen luottolaitoksilta					
Euromääräiset arvopaperit euroalueelta					
Rahapolitiikan harjoittamista varten pidettävät arvopaperit					
Muut arvopaperit					
Euromääräiset saamiset julkisyhteisöiltä					
Muut saamiset					
Vastaavaa yhteensä					

2. Vastattavaa

	2.11.2012	9.11.2012	16.11.2012	23.11.2012	30.11.2012
Liikkeessä olevat setelit					
Euromääräiset velat euroalueen luottolaitoksille					
Sekkitilit (ml. vähimmäisvarantotalletukset)					
Talletusmahdollisuus					
Määräaikaistalletukset					
Käänteiset hienosäätöoperaatiot					
Vakuuksien muutospyyntöihin liittyvät talletukset					
Muut euromääräiset velat euroalueen luottolaitoksille					
Liikkeeseen lasketut sijoitustodistukset					
Euromääräiset velat muille euroalueella oleville					
Euromääräiset velat euroalueen ulkopuolelle					
Valuuttamääräiset velat euroalueelle					
Valuuttamääräiset velat euroalueen ulkopuolelle					
Myönnettyjen erityisnosto-oikeuksien vastaerä					
Muut velat					
Arvonmuutostilit					
Pääoma ja rahastot					
Vastattavaa yhteensä					

Lähde: EKP.

MONETARY POLICY STATISTICS

I.1 Consolidated financial statement of the Eurosystem

(EUR millions)

1. Assets

	2 November 2012	9 November 2012	16 November 2012	23 November 2012	30 November 2012
Gold and gold receivables	479,108	479,108	479,109	479,110	479,112
Claims on non-euro area residents in foreign currency	258,358	256,877	258,970	258,875	259,533
Claims on euro area residents in foreign currency	37,275	37,323	37,191	36,024	36,751
Claims on non-euro area residents in euro	16,560	15,299	15,801	16,799	16,642
Lending to euro area credit institutions in euro	1,131,744	1,127,854	1,124,344	1,125,212	1,117,398
Main refinancing operations	83,730	79,474	75,214	75,428	74,590
Longer-term refinancing operations	1,047,496	1,047,496	1,047,294	1,047,294	1,040,803
Fine-tuning reverse operations	0	0	0	0	0
Structural reverse operations	0	0	0	0	0
Marginal lending facility	514	881	1,822	2,433	1,907
Credits related to margin calls	4	2	14	58	97
Other claims on euro area credit institutions in euro	232,223	233,297	235,483	229,450	233,676
Securities of euro area residents in euro	590,204	589,416	587,118	586,209	586,086
Securities held for monetary policy purposes	278,268	278,165	277,960	277,255	277,063
Other securities	311,936	311,251	309,158	308,954	309,023
General government debt in euro	30,010	30,011	30,011	30,011	30,011
Other assets	265,211	269,687	273,278	273,590	274,086
Total assets	3,040,693	3,038,871	3,041,305	3,035,280	3,033,294

2. Liabilities

	2 November 2012	9 November 2012	16 November 2012	23 November 2012	30 November 2012
Banknotes in circulation	893,220	890,310	888,282	885,780	889,742
Liabilities to euro area credit institutions in euro	987,986	993,972	984,633	950,848	937,748
Current accounts (covering the minimum reserve system)	515,396	533,997	558,511	506,889	489,894
Deposit facility	261,368	248,510	215,900	233,558	237,813
Fixed-term deposits	209,500	208,500	208,500	208,500	208,500
Fine-tuning reverse operations	0	0	0	0	0
Deposits related to margin calls	1,723	2,965	1,722	1,901	1,541
Other liabilities to euro area credit institutions in euro	6,064	6,833	6,793	6,252	7,113
Debt certificates issued	0	0	0	0	0
Liabilities to other euro area residents in euro	151,782	139,559	148,236	178,776	180,182
Liabilities to non-euro area residents in euro	164,878	170,183	172,713	174,349	176,816
Liabilities to euro area residents in foreign currency	4,122	2,124	5,167	2,580	4,534
Liabilities to non-euro area residents in foreign currency	5,523	6,917	5,785	7,185	6,525
Counterpart of special drawing rights allocated by the IMF	56,243	56,243	56,243	56,243	56,243
Other liabilities	232,499	234,355	235,078	234,892	236,014
Revaluation accounts	452,824	452,824	452,824	452,824	452,824
Capital and reserves	85,551	85,551	85,552	85,552	85,552
Total liabilities	3,040,693	3,038,871	3,041,305	3,035,280	3,033,294

Source: ECB.

1.2 EKP:n keskeiset korot

(korko vuotuisina prosentteina, muutokset prosenttiyksikköinä)

Voimassa alkaen ¹⁾	Talletusmahdollisuus		Perusrahoitusoperaatiot			Maksuvalmiusluotto	
			Kiinteäkorkoiset huutokaupat	Vaihtuvakorkoiset huutokaupat	Muutos	Korko	Muutos
			Kiinteä korko	Minimitarjouskorko			
	Korko 1	Muutos 2	Korko 3	Korko 4	Muutos 5	Korko 6	Muutos 7

Lähde: EKP

- Ajanjaksona 1.1.1999–9.3.2004 päiväys viittaa talletuskorkoon ja maksuvalmiusluoton korkoon. Perusrahoitusoperaatioiden koron muutokset ovat voimassa ensimmäisestä päivämäärästä seuranneesta operaatiosta alkaen. Syyskuun 18. päivänä 2001 tehty koron muutos tuli voimaan samana päivänä. Maaliskuun 10. päivästä 2004 alkaen päiväys viittaa talletuskorkoon ja maksuvalmiusluoton korkoon, sekä perusrahoitusoperaatioihin (muutokset ovat voimassa ensimmäisestä EKP:n neuvoston kokokokousta seuranneesta perusrahoitusoperaatiosta alkaen), ellei toisin mainita.
- EKP ilmoitti 22.12.1998, että maksuvalmiusluoton koron ja talletuskoron välillä sovelletaan poikkeuksellisesti 4.–21.1.1999 kapeaa 50 peruspisteen korkoputkea. Tämän järjestelyn tarkoituksena oli helpottaa markkinaosapuolten sopeutumista uuteen regiimiin.
- EKP ilmoitti 8.6.2000, että eurojärjestelmän perusrahoitusoperaatiot toteutetaan vaihtuvakorkoisina huutokauppoina alkaen operaatiosta, jonka maksut suoritetaan 28.6.2000. Minimitarjouskorko tarkoittaa alinta korkoa, jolla vastapuolet voivat tehdä tarjouksia.
- EKP kavensi maksuvalmiusjärjestelmän korkoputken 200 peruspisteestä 100 peruspisteeseen 9.10.2008 alkaen. Korkoputki levennettiin jälleen 200 peruspisteeseen 21.1.2009 alkaen.
- EKP ilmoitti 8.10.2008, että viikoittaiset perusrahoitusoperaatiot toteutetaan kiinteäkorkoisina huutokauppoina alkaen operaatiosta, jonka maksut suoritetaan 15.10.2008. Operaatioiden korkona on perusrahoitusoperaatioiden korko, ja niissä tehdyt tarjoukset hyväksytään täysimääräisesti. Päätös kumosi (samana päivänä tehdyn) aiemman päätöksen laskea vaihtuvakorkoisina huutokauppoina toteutettavissa perusrahoitusoperaatioissa sovellettavaa minimitarjouskorkoa 50 peruspistettä.

1.2 Key ECB interest rates

(levels in percentages per annum; changes in percentage points)

With effect from: ^{b)}	Deposit facility		Main refinancing operations			Marginal lending facility	
	Level	Change	Fixed rate tenders	Variable rate tenders	Change	Level	Change
			Fixed rate	Minimum bid rate			
	1	2	3	4	5	6	7
1999 1 Jan.	2.00	-	3.00	-	-	4.50	-
4 ²⁾	2.75	0.75	3.00	-	...	3.25	-1.25
22	2.00	-0.75	3.00	-	...	4.50	1.25
9 Apr.	1.50	-0.50	2.50	-	-0.50	3.50	-1.00
5 Nov.	2.00	0.50	3.00	-	0.50	4.00	0.50
2000 4 Feb.	2.25	0.25	3.25	-	0.25	4.25	0.25
17 Mar.	2.50	0.25	3.50	-	0.25	4.50	0.25
28 Apr.	2.75	0.25	3.75	-	0.25	4.75	0.25
9 June	3.25	0.50	4.25	-	0.50	5.25	0.50
28 ³⁾	3.25	...	-	4.25	...	5.25	...
1 Sep.	3.50	0.25	-	4.50	0.25	5.50	0.25
6 Oct.	3.75	0.25	-	4.75	0.25	5.75	0.25
2001 11 May	3.50	-0.25	-	4.50	-0.25	5.50	-0.25
31 Aug.	3.25	-0.25	-	4.25	-0.25	5.25	-0.25
18 Sep.	2.75	-0.50	-	3.75	-0.50	4.75	-0.50
9 Nov.	2.25	-0.50	-	3.25	-0.50	4.25	-0.50
2002 6 Dec.	1.75	-0.50	-	2.75	-0.50	3.75	-0.50
2003 7 Mar.	1.50	-0.25	-	2.50	-0.25	3.50	-0.25
6 June	1.00	-0.50	-	2.00	-0.50	3.00	-0.50
2005 6 Dec.	1.25	0.25	-	2.25	0.25	3.25	0.25
2006 8 Mar.	1.50	0.25	-	2.50	0.25	3.50	0.25
15 June	1.75	0.25	-	2.75	0.25	3.75	0.25
9 Aug.	2.00	0.25	-	3.00	0.25	4.00	0.25
11 Oct.	2.25	0.25	-	3.25	0.25	4.25	0.25
13 Dec.	2.50	0.25	-	3.50	0.25	4.50	0.25
2007 14 Mar.	2.75	0.25	-	3.75	0.25	4.75	0.25
13 June	3.00	0.25	-	4.00	0.25	5.00	0.25
2008 9 July	3.25	0.25	-	4.25	0.25	5.25	0.25
8 Oct.	2.75	-0.50	-	-	-	4.75	-0.50
9 ⁴⁾	3.25	0.50	-	-	-	4.25	-0.50
15 ⁵⁾	3.25	...	3.75	-	-0.50	4.25	...
12 Nov.	2.75	-0.50	3.25	-	-0.50	3.75	-0.50
10 Dec.	2.00	-0.75	2.50	-	-0.75	3.00	-0.75
2009 21 Jan.	1.00	-1.00	2.00	-	-0.50	3.00	...
11 Mar.	0.50	-0.50	1.50	-	-0.50	2.50	-0.50
8 Apr.	0.25	-0.25	1.25	-	-0.25	2.25	-0.25
13 May	0.25	...	1.00	-	-0.25	1.75	-0.50
2011 13 Apr.	0.50	0.25	1.25	-	0.25	2.00	0.25
13 July	0.75	0.25	1.50	-	0.25	2.25	0.25
9 Nov.	0.50	-0.25	1.25	-	-0.25	2.00	-0.25
14 Dec.	0.25	-0.25	1.00	-	-0.25	1.75	-0.25
2012 11 July	0.00	-0.25	0.75	-	-0.25	1.50	-0.25

Source: ECB.

- From 1 January 1999 to 9 March 2004, the date refers to the deposit and marginal lending facilities. For main refinancing operations, changes in the rate are effective from the first operation following the date indicated. The change on 18 September 2001 was effective on that same day. From 10 March 2004 onwards, the date refers both to the deposit and marginal lending facilities and to the main refinancing operations (with changes effective from the first main refinancing operation following the Governing Council decision), unless otherwise indicated.
- On 22 December 1998 the ECB announced that, as an exceptional measure between 4 and 21 January 1999, a narrow corridor of 50 basis points would be applied between the interest rates for the marginal lending facility and the deposit facility, aimed at facilitating the transition to the new monetary regime by market participants.
- On 8 June 2000 the ECB announced that, starting from the operation to be settled on 28 June 2000, the main refinancing operations of the Eurosystem would be conducted as variable rate tenders. The minimum bid rate refers to the minimum interest rate at which counterparties may place their bids.
- As of 9 October 2008 the ECB reduced the standing facilities corridor from 200 basis points to 100 basis points around the interest rate on the main refinancing operations. The standing facilities corridor was restored to 200 basis points as of 21 January 2009.
- On 8 October 2008 the ECB announced that, starting from the operation to be settled on 15 October, the weekly main refinancing operations would be carried out through a fixed rate tender procedure with full allotment at the interest rate on the main refinancing operations. This change overrode the previous decision (made on the same day) to cut by 50 basis points the minimum bid rate on the main refinancing operations conducted as variable rate tenders.

1.3 Eurosystem monetary policy operations allotted through tender procedures ^{1), 2)}

(EUR millions; interest rates in percentages per annum)

1. Main and longer-term refinancing operations ³⁾

Date of settlement	Bids (amount)	Number of participants	Allotment (amount)	Fixed rate tender procedures	Variable rate tender procedures			Running for (...) days
				Fixed rate	Minimum bid rate	Marginal rate ⁴⁾	Weighted average rate	
	1	2	3	4	5	6	7	8
Main refinancing operations								
2012 29 Aug.	131,484	92	131,484	0.75	-	-	-	7
5 Sep.	126,334	84	126,334	0.75	-	-	-	7
12	130,342	80	130,342	0.75	-	-	-	7
19	119,838	84	119,838	0.75	-	-	-	7
26	117,383	85	117,383	0.75	-	-	-	7
3 Oct.	102,886	84	102,886	0.75	-	-	-	7
10	89,783	86	89,783	0.75	-	-	-	7
17	91,813	96	91,813	0.75	-	-	-	7
24	77,293	93	77,293	0.75	-	-	-	7
31	83,730	87	83,730	0.75	-	-	-	7
7 Nov.	79,474	81	79,474	0.75	-	-	-	7
14	75,214	84	75,214	0.75	-	-	-	7
21	75,428	85	75,428	0.75	-	-	-	7
28	74,591	79	74,591	0.75	-	-	-	7
5 Dec.	70,764	74	70,764	0.75	-	-	-	7
Longer-term refinancing operations ⁵⁾								
2012 13 June	18,905	21	18,905	1.00	-	-	-	28
28	26,295	50	26,295	0.79	-	-	-	91
11 July	24,398	27	24,398	0.75	-	-	-	28
26	8,450	36	8,450	0.75	-	-	-	98
8 Aug.	25,180	28	25,180	0.75	-	-	-	35
30 ⁶⁾	9,746	36	9,746	0.75	-	-	-	91
12 Sep.	13,844	26	13,844	0.75	-	-	-	28
27 ⁶⁾	18,709	55	18,709	-	-	-	-	84
10 Oct.	12,629	27	12,629	0.75	-	-	-	35
1 Nov. ⁶⁾	6,156	52	6,156	-	-	-	-	91
14	15,926	30	15,926	0.75	-	-	-	28
29 ⁶⁾	7,371	37	7,371	-	-	-	-	91

2. Other tender operations

Date of settlement	Type of operation	Bids (amount)	Number of participants	Allotment (amount)	Fixed rate tender procedures	Variable rate tender procedures			Running for (...) days		
					Fixed rate	Minimum bid rate	Maximum bid rate	Marginal rate ⁴⁾		Weighted average rate	
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2012 29 Aug.	Collection of fixed-term deposits	452,904	56	209,000	-	-	0.75	0.01	0.01	7	
5 Sep.	Collection of fixed-term deposits	460,886	57	209,000	-	-	0.75	0.01	0.01	7	
12	Collection of fixed-term deposits	433,177	58	209,000	-	-	0.75	0.01	0.01	7	
19	Collection of fixed-term deposits	468,232	59	209,000	-	-	0.75	0.01	0.01	7	
26	Collection of fixed-term deposits	385,607	49	209,000	-	-	0.75	0.01	0.01	7	
3 Oct.	Collection of fixed-term deposits	420,868	56	209,000	-	-	0.75	0.01	0.01	7	
10	Collection of fixed-term deposits	444,984	55	209,500	-	-	0.75	0.01	0.01	7	
17	Collection of fixed-term deposits	418,992	60	209,500	-	-	0.75	0.01	0.01	7	
24	Collection of fixed-term deposits	425,726	60	209,500	-	-	0.75	0.01	0.01	7	
31	Collection of fixed-term deposits	404,051	56	209,500	-	-	0.75	0.01	0.01	7	
7 Nov.	Collection of fixed-term deposits	459,619	62	208,500	-	-	0.75	0.01	0.01	7	
14	Collection of fixed-term deposits	464,144	63	208,500	-	-	0.75	0.01	0.01	7	
21	Collection of fixed-term deposits	450,602	63	208,500	-	-	0.75	0.01	0.01	7	
28	Collection of fixed-term deposits	400,817	60	208,500	-	-	0.75	0.01	0.01	7	
5 Dec.	Collection of fixed-term deposits	415,855	53	208,500	-	-	0.75	0.01	0.01	7	

Source: ECB.

1) The amounts shown may differ slightly from those in Section 1.1 owing to operations that have been allotted but not settled.

2) With effect from April 2002, split tender operations (i.e. operations with a one-week maturity conducted as standard tender procedures in parallel with a main refinancing operation) are classified as main refinancing operations.

3) On 8 June 2000 the ECB announced that, starting from the operation to be settled on 28 June 2000, the main refinancing operations of the Eurosystem would be conducted as variable rate tender procedures. The minimum bid rate refers to the minimum interest rate at which counterparties may place their bids. On 8 October 2008 the ECB announced that, starting from the operation to be settled on 15 October 2008, the weekly main refinancing operations would be carried out through a fixed rate tender procedure with full allotment at the interest rate on the main refinancing operations. On 4 March 2010 the ECB decided to return to variable rate tender procedures in the regular three-month longer-term refinancing operations, starting with the operation to be allotted on 28 April 2010 and settled on 29 April 2010.

4) In liquidity-providing (absorbing) operations, the marginal rate refers to the lowest (highest) rate at which bids were accepted.

5) For the operations settled on 22 December 2011 and 1 March 2012, after one year counterparties have the option to repay any part of the liquidity that they have been allotted in these operations, on any day that coincides with the settlement day of a main refinancing operation.

6) In this longer-term refinancing operation, the rate at which all bids are satisfied is indexed to the average minimum bid rate in the main refinancing operations over the life of the operation. The interest rates displayed for these indexed longer-term refinancing operations have been rounded to two decimal places. For the precise calculation method, please refer to the Technical Notes.

1.4 Vähimmäisvaranto- ja likviditeettitilastot

(miljardia euroa, ajanjakson päivittäisten positioiden keskiarvo, ellei toisin mainita; korot vuotuisina prosentteina)

1. Varantovelvoitteen alaisten luottolaitosten varantopohja

Varantopohja (ajanjakson lopussa)	Yhteensä	Velat, joihin sovelletaan positiivista velvoiteprosenttia ¹⁾			Velat, joihin sovelletaan 0 prosentin velvoiteprosenttia		
		Yön yli -talletukset, enintään 2 vuoden määräaikaistalletukset ja irtisanomisajaltaan enintään 2 vuoden talletukset	Enintään 2 vuoden velkapaperit	Yli 2 vuoden määräaikaistalletukset ja irtisanomisajaltaan yli 2 vuoden talletukset	Repot	Yli 2 vuoden velkapaperit	
	1	2	3	4	5	6	

2. Varantojen pito

Varantojen pitoajanjakso päättynyt	Vaaditut varanto- talletukset	Luottolaitosten sekkitilit	Varantovelvoitteen ylittävät talletukset	Varantovaje	Vähimmäisvarantojen korko
	1	2	3	4	5

3. Likviditeetti

Pitoajanjakso päättynyt	Likviditeettiä lisäävät tekijät					Likviditeettiä vähentävät tekijät					Luotto- laitosten sekkitilit	Perusraha (keskus- pankki raha)
	Eurojärjestelmän rahapoliittiset operaatiot											
	Eurojär- jestelmän kulta- ja valuutta- saamiset (netto)	Perus- rahoitus- operaatiot	Pitempi- aikaiset rahoitus- operaatiot	Maksu- valmius- luotto	Muut likvidi- teettiä lisäävät operaatiot ²⁾	Talletus- mahdol- lisuus	Muut likvidi- teettiä vähentävät operaatiot ³⁾	Liikkeessä olevat setelit	Valtioiden tilit euro- järjestel- mässä	Muut tekijät (netto)	11	12
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10		

Lähde: EKP.

- 18.1.2012 alkavasta pitoajanjaksosta lähtien sovelletaan 1 prosentin velvoitetta. Kaikkiin edeltäviin pitoajanjaksoihin sovelletaan 2 prosentin velvoitetta.
- Sisältää likviditeetin lisäämisen eurojärjestelmän katettujen joukkovelkakirjalainojen osto-ohjelmien ja arvopapereita koskevan ohjelman nojalla.
- Sisältää likviditeetin vähentämisen eurojärjestelmän valuuttaswap-operaatioilla. Lisätietoja: <http://www.ecb.europa.eu/mopo/liq/html/index.en.html>.

1.4 Minimum reserve and liquidity statistics

(EUR billions; period averages of daily positions, unless otherwise indicated; interest rates as percentages per annum)

1. Reserve base of credit institutions subject to reserve requirements

Reserve base as at (end of period):	Total	Liabilities to which a positive reserve coefficient is applied ¹⁾		Liabilities to which a 0% reserve coefficient is applied		
		Overnight deposits and deposits with an agreed maturity or notice period of up to 2 years	Debt securities issued with a maturity of up to 2 years	Deposits with an agreed maturity or notice period of over 2 years	Repos	Debt securities issued with a maturity of over 2 years
	1	2	3	4	5	6
2008	18,169.6	10,056.8	848.7	2,376.9	1,243.5	3,643.7
2009	18,318.2	9,808.5	760.4	2,475.7	1,170.1	4,103.5
2010	18,948.1	9,962.6	644.3	2,683.3	1,335.4	4,322.5
2011	18,970.0	9,790.9	687.7	2,781.2	1,303.5	4,406.8
2012 May	19,253.6	10,031.6	716.1	2,736.6	1,406.7	4,362.6
June	19,077.1	10,059.8	701.3	2,708.9	1,284.8	4,322.3
July	19,077.4	10,025.9	724.6	2,655.6	1,332.9	4,338.4
Aug.	18,943.3	9,977.3	714.4	2,643.9	1,287.7	4,320.1
Sep.	18,893.9	9,992.3	690.9	2,632.8	1,300.1	4,277.9

2. Reserve maintenance

Maintenance period ending on:	Required reserves	Credit institutions' current accounts	Excess reserves	Deficiencies	Interest rate on minimum reserves
	1	2	3	4	5
2008	217.2	218.7	1.5	0.0	3.25
2009	210.2	211.4	1.2	0.0	1.00
2010	211.8	212.5	0.7	0.5	1.00
2011	207.7	212.2	4.5	0.0	1.25
2012 10 July	106.9	111.5	4.6	0.0	1.00
7 Aug.	107.0	510.2	403.2	0.0	0.75
11 Sep.	107.1	540.0	432.9	0.0	0.75
9 Oct.	107.0	538.1	431.1	0.0	0.75
13 Nov.	106.4	529.2	422.7	0.0	0.75
11 Dec.	106.4

3. Liquidity

Maintenance period ending on:	Liquidity-providing factors							Liquidity-absorbing factors			Credit institutions' current accounts	Base money
	Monetary policy operations of the Eurosystem							Banknotes in circulation	Central government deposits with the Eurosystem	Other factors (net)		
	Eurosystem's net assets in gold and foreign currency	Main refinancing operations	Longer-term refinancing operations	Marginal lending facility	Other liquidity-providing operations ²⁾	Deposit facility	Other liquidity-absorbing operations ³⁾					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
2008	580.5	337.3	457.2	2.7	0.0	200.9	4.9	731.1	107.8	114.3	218.7	1,150.7
2009	407.6	55.8	593.4	0.7	24.6	65.7	9.9	775.2	150.1	-130.2	211.4	1,052.3
2010	511.1	179.5	336.3	1.9	130.4	44.7	70.8	815.9	94.4	-79.1	212.5	1,073.1
2011	622.1	238.0	389.0	4.4	260.3	253.7	200.5	869.4	63.8	-85.9	212.2	1,335.3
2012 12 June	656.8	58.1	1,071.0	1.6	281.1	770.8	212.8	880.8	117.8	-24.2	110.8	1,762.3
10 July	666.7	160.7	1,074.9	1.8	280.7	770.6	210.9	892.5	138.8	60.6	111.5	1,774.6
7 Aug.	678.9	146.0	1,079.9	0.8	281.0	343.1	211.5	897.7	130.7	93.5	510.2	1,751.0
11 Sep.	676.8	130.6	1,076.8	0.8	279.7	328.6	210.5	897.6	107.0	81.0	540.0	1,766.2
9 Oct.	681.5	117.6	1,062.8	1.1	279.6	305.4	209.0	892.7	101.4	96.0	538.1	1,736.2
13 Nov.	708.5	84.4	1,053.8	1.0	278.9	256.1	209.3	890.0	95.7	146.4	529.2	1,675.3

Source: ECB.

- 1) A coefficient of 1% is applied as of the maintenance period beginning on 18 January 2012. A coefficient of 2% is applied to all previous maintenance periods.
- 2) Includes liquidity provided under the Eurosystem's covered bond purchase programmes and the Eurosystem's Securities Markets Programme.
- 3) Includes liquidity absorbed as a result of the Eurosystem's foreign exchange swap operations.

 For more information, please see: <http://www.ecb.europa.eu/mopo/liq/html/index.en.html>

RAHATALOUS, PANKKITOIMINTA JA MUUT RAHOITUSLAITOKSET

2.1 Euroalueen rahalaitosten yhteenlaskettu tase¹⁾ (miljardia euroa, kannat ajanjakson lopussa)

1. Saamiset

Yhteensä	Lainat euroalueelle				Hallussa olevat euroalueella olevien liikkeeseen laskemat muut arvopaperit kuin osakkeet				Raha- markkina- rahastojen rahasto- osuudet ²⁾	Hallussa olevat euroalueella olevien liikkeeseen laskemat osakkeet ja osuudet	Ulkomaiset saamiset	Kiinteä omaisuus	Muut saamiset ³⁾
	Yhteensä	Julkis- yhteisöille	Muille	Raha- laitoksille	Yhteensä	Julkis- yhteisöjen	Muiden	Raha- laitosten					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Eurojärjestelmä													
Rahalaitokset (pl. eurojärjestelmä)													

2. Velat

Yhteensä	Liikkeessä oleva raha	Talletukset euroalueelta				Raha- markkina- rahastojen rahasto- osuudet ⁴⁾	Liikkeeseen lasketut velka- paperit ⁵⁾	Oma pääoma ja varaukset	Ulkomaiset velat	Muut velat ³⁾
		Yhteensä	Valtion- hallinnon	Muiden julkis- yhteisöjen / muiden	Rahalaitosten					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Eurojärjestelmä										
Rahalaitokset (pl. eurojärjestelmä)										

Lähde: EKP.

- 1) Tiedot viittaavat euroalueeseen sen muuttuvassa kokoonpanossa. Lisätietoja Yleistä-osassa.
- 2) Euroalueella olevien liikkeeseen laskemat rahasto-osuudet. Euroalueen ulkopuolisten liikkeeseen laskemat rahasto-osuudet sisältyvät ulkomaisiin saamiin.
- 3) Eräs jäsenvaltio muutti johdannaisten tilastointikäytäntöjä joulukuussa 2010, mikä kasvatti tätä erää.
- 4) Euroalueella olevien hallussa olevat rahasto-osuudet.
- 5) Euroalueen ulkopuolisten hallussa olevat enintään 2 vuoden velkapaperit sisältyvät ulkomaisiin velkoihin.

MONEY, BANKING AND OTHER FINANCIAL CORPORATIONS

2.1 Aggregated balance sheet of euro area MFIs ¹⁾

(EUR billions; outstanding amounts at end of period)

1. Assets

	Total	Loans to euro area residents			Holdings of securities other than shares issued by euro area residents				Money market fund shares/units ²⁾	Holdings of shares/other equity issued by euro area residents	External assets	Fixed assets	Remaining assets ³⁾	
		Total	General government	Other euro area residents	MFIs	Total	General government	Other euro area residents						MFIs
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Eurosystem														
2010	3,212.4	1,566.8	18.6	0.9	1,547.3	573.6	425.4	9.4	138.7	-	18.6	684.1	8.0	361.4
2011	4,700.3	2,780.5	18.0	1.0	2,761.5	717.2	556.9	10.1	150.2	-	20.3	779.2	8.1	395.0
2012 Q2	5,572.8	3,656.6	17.0	1.0	3,638.7	729.6	569.7	10.1	149.7	-	20.9	793.6	8.2	363.9
Q3	5,489.6	3,517.1	17.1	1.0	3,499.1	730.0	572.5	10.0	147.5	-	21.7	843.6	8.4	368.9
2012 July	5,606.4	3,654.7	16.9	1.0	3,636.8	730.0	569.5	10.4	150.1	-	21.0	828.0	8.3	364.3
Aug.	5,628.1	3,674.8	16.9	1.0	3,656.9	731.1	571.5	10.6	148.9	-	21.6	822.6	8.3	369.6
Sep.	5,489.6	3,517.1	17.1	1.0	3,499.1	730.0	572.5	10.0	147.5	-	21.7	843.6	8.4	368.9
Oct. ^(p)	5,480.9	3,538.6	17.1	1.0	3,520.6	721.0	565.6	10.1	145.3	-	21.9	822.7	8.4	368.3
MFIs excluding the Eurosystem														
2010	32,206.8	17,762.3	1,217.9	11,027.1	5,517.3	4,948.9	1,524.2	1,538.3	1,886.4	59.9	1,233.1	4,321.2	223.5	3,657.9
2011	33,540.3	18,483.3	1,159.6	11,162.9	6,160.7	4,765.3	1,395.9	1,517.4	1,852.0	50.2	1,211.8	4,253.6	232.3	4,544.0
2012 Q2	34,184.3	18,673.7	1,169.9	11,191.0	6,312.8	4,907.3	1,588.6	1,453.5	1,865.2	64.1	1,203.9	4,293.2	220.7	4,821.6
Q3	33,915.9	18,455.6	1,163.0	11,186.8	6,105.8	4,884.0	1,619.3	1,376.6	1,888.1	60.9	1,221.4	4,203.0	222.4	4,868.6
2012 July	34,457.3	18,640.4	1,169.5	11,217.0	6,253.9	4,872.9	1,574.8	1,406.4	1,891.7	61.9	1,209.8	4,352.6	221.1	5,098.5
Aug.	34,162.1	18,480.5	1,160.0	11,163.4	6,157.1	4,880.1	1,575.6	1,390.6	1,913.8	63.8	1,210.9	4,278.8	221.8	5,026.2
Sep.	33,915.9	18,455.6	1,163.0	11,186.8	6,105.8	4,884.0	1,619.3	1,376.6	1,888.1	60.9	1,221.4	4,203.0	222.4	4,868.6
Oct. ^(p)	33,964.4	18,391.5	1,177.7	11,167.1	6,046.7	4,877.5	1,636.3	1,374.3	1,866.9	63.7	1,219.0	4,189.6	223.2	4,999.9

2. Liabilities

	Total	Currency in circulation	Deposits of euro area residents			Money market fund shares/units ⁴⁾	Debt securities issued ⁵⁾	Capital and reserves	External liabilities	Remaining liabilities ³⁾	
			Total	Central government	Other general government/other euro area residents						MFIs
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Eurosystem											
2010	3,212.4	863.7	1,394.8	68.0	8.7	1,318.1	-	0.0	428.5	153.8	371.7
2011	4,700.3	913.7	2,609.0	63.8	12.1	2,533.1	-	0.0	481.2	285.3	411.1
2012 Q2	5,572.8	918.9	3,425.9	142.4	11.3	3,272.2	-	0.0	521.7	284.9	421.4
Q3	5,489.6	917.8	3,257.7	91.9	21.2	3,144.6	-	0.0	575.2	304.8	434.1
2012 July	5,606.4	923.1	3,389.6	112.0	27.9	3,249.7	-	0.0	550.9	318.0	424.6
Aug.	5,628.1	921.8	3,414.7	80.2	24.1	3,310.5	-	0.0	550.8	311.3	429.4
Sep.	5,489.6	917.8	3,257.7	91.9	21.2	3,144.6	-	0.0	575.2	304.8	434.1
Oct. ^(p)	5,480.9	916.8	3,275.6	84.0	61.2	3,130.4	-	0.0	559.1	295.1	434.4
MFIs excluding the Eurosystem											
2010	32,206.8	-	16,514.4	196.2	10,543.5	5,774.7	612.3	4,848.0	2,045.5	4,214.0	3,972.5
2011	33,540.3	-	17,318.5	195.5	10,752.3	6,370.7	570.6	5,008.2	2,231.1	3,803.4	4,608.5
2012 Q2	34,184.3	-	17,654.4	191.9	10,840.1	6,622.3	560.9	4,993.7	2,284.9	3,880.6	4,809.8
Q3	33,915.9	-	17,432.6	206.4	10,827.2	6,399.1	540.8	4,976.4	2,325.3	3,749.2	4,891.6
2012 July	34,457.3	-	17,565.4	190.5	10,792.5	6,582.3	557.4	5,041.9	2,298.7	3,890.7	5,103.2
Aug.	34,162.1	-	17,419.4	184.8	10,774.2	6,460.4	564.2	5,031.8	2,306.3	3,811.3	5,029.0
Sep.	33,915.9	-	17,432.6	206.4	10,827.2	6,399.1	540.8	4,976.4	2,325.3	3,749.2	4,891.6
Oct. ^(p)	33,964.4	-	17,360.6	189.6	10,815.0	6,356.0	548.8	4,929.0	2,330.3	3,745.6	5,050.1

Source: ECB.

- 1) Data refer to the changing composition of the euro area. For further information, see the General Notes.
- 2) Amounts issued by euro area residents. Amounts issued by non-euro area residents are included in external assets.
- 3) In December 2010 a change was made to the recording practice for derivatives in one Member State, leading to an increase in this position.
- 4) Amounts held by euro area residents.
- 5) Amounts issued with a maturity of up to two years and held by non-euro area residents are included in external liabilities.

2.2 Euroalueen rahalaitosten konsolidoitu tase¹⁾

(miljardia euroa, kannat ajanjakson lopussa, taloustoimet koko ajanjaksolla)

1. Saamiset

	Yhteensä	Lainat euroalueelle			Hallussa olevat euroalueella olevien liikkeeseen laskemat muut arvopaperit kuin osakkeet			Hallussa olevat muiden euroalueella olevien liikkeeseen laskemat osakkeet ja osuudet	Ulkomaiset saamiset	Kiinteä omaisuus	Muut saamiset ²⁾
		Yhteensä	Julkis-yhteisöille	Muille	Yhteensä	Julkis-yhteisöjen	Muiden				
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Kannat											
Taloustoimet											

2. Velat

	Yhteensä	Liikkeessä oleva raha	Valtionhallinnon talletukset	Muiden julkis-yhteisöjen / muiden talletukset euroalueelta	Rahamarkkina-rahastojen rahasto-osuudet ³⁾	Liikkeeseen lasketut velkapaperit ⁴⁾	Oma pääoma ja varaukset	Ulkomaiset velat	Muut velat ²⁾	Rahalaitosten väliset velat, netto
Kannat										
Taloustoimet										

Lähde: EKP.

- 1) Tiedot viittaavat euroalueeseen sen muuttuvassa kokoonpanossa. Lisätietoja Yleistä-osassa.
- 2) Eräs jäsenvaltio muutti johdannaisten tilastointikäytäntöjä joulukuussa 2010, mikä kasvatti tätä erää.
- 3) Euroalueella olevien hallussa olevat rahasto-osuudet.
- 4) Euroalueen ulkopuolisten hallussa olevat enintään 2 vuoden velkapaperit sisältyvät ulkomaisiin velkoihin.

2.2 Consolidated balance sheet of euro area MFIs ¹⁾

(EUR billions; outstanding amounts at end of period; transactions during period)

1. Assets

	Total 1	Loans to euro area residents			Holdings of securities other than shares issued by euro area residents			Holdings of shares/other equity issued by other euro area residents 8	External assets 9	Fixed assets 10	Remaining assets ²⁾ 11
		Total 2	General government 3	Other euro area residents 4	Total 5	General government 6	Other euro area residents 7				
Outstanding amounts											
2010	25,763.4	12,264.5	1,236.5	11,028.0	3,497.4	1,949.7	1,547.7	800.6	5,005.3	231.5	3,964.1
2011	26,717.5	12,341.5	1,177.6	11,163.9	3,480.3	1,952.8	1,527.6	739.7	5,032.8	240.4	4,882.8
2012 Q2	27,182.0	12,378.8	1,186.8	11,191.9	3,622.0	2,158.3	1,463.7	731.3	5,086.8	228.9	5,134.4
Q3	27,159.2	12,367.9	1,180.1	11,187.8	3,578.3	2,191.8	1,386.5	749.2	5,046.5	230.8	5,186.3
2012 July	27,522.0	12,404.4	1,186.4	11,218.0	3,561.1	2,144.3	1,416.8	735.5	5,180.6	229.4	5,410.9
Aug.	27,303.5	12,341.3	1,177.0	11,164.3	3,548.4	2,147.1	1,401.3	738.1	5,101.5	230.1	5,344.2
Sep.	27,159.2	12,367.9	1,180.1	11,187.8	3,578.3	2,191.8	1,386.5	749.2	5,046.5	230.8	5,186.3
Oct. ^(p)	27,254.9	12,362.8	1,194.8	11,168.1	3,586.3	2,201.9	1,384.4	746.2	5,012.3	231.6	5,315.7
Transactions											
2010	565.5	407.8	203.3	204.5	139.3	140.4	-1.0	5.7	-120.7	2.4	130.8
2011	989.8	60.3	-55.6	115.8	125.0	149.3	-24.3	-29.9	-37.7	7.8	864.2
2012 Q2	411.0	54.5	33.9	20.6	-1.1	41.5	-42.6	-11.8	-71.0	-0.1	440.6
Q3	-51.1	10.6	-7.6	18.2	-82.3	2.3	-84.6	16.7	-54.9	2.4	56.3
2012 July	247.5	27.6	-0.6	28.2	-71.4	-17.3	-54.1	5.5	7.4	0.5	277.9
Aug.	-166.4	-55.5	-9.3	-46.2	-24.8	-9.4	-15.4	0.0	-24.2	1.2	-63.2
Sep.	-132.1	38.5	2.3	36.2	13.9	29.0	-15.1	11.3	-38.1	0.8	-158.5
Oct. ^(p)	130.6	0.6	14.8	-14.2	-3.0	-0.8	-2.2	-3.7	6.7	0.9	129.2

2. Liabilities

	Total 1	Currency in circulation 2	Deposits of central government 3	Deposits of other general government/other euro area residents 4	Money market fund shares/units ³⁾ 5	Debt securities issued ⁴⁾ 6	Capital and reserves 7	External liabilities 8	Remaining liabilities ²⁾ 9	Excess of inter-MFI liabilities over inter-MFI assets 10
2010	25,763.4	808.6	264.2	10,552.2	552.4	2,823.0	2,022.9	4,367.8	4,344.2	28.2
2011	26,717.5	857.5	259.3	10,764.5	520.4	3,006.1	2,219.9	4,088.8	5,019.6	-18.5
2012 Q2	27,182.0	867.7	334.4	10,851.5	496.8	2,978.8	2,313.1	4,165.6	5,231.2	-57.1
Q3	27,159.2	866.7	298.3	10,848.4	479.9	2,940.8	2,406.6	4,054.1	5,325.7	-61.2
2012 July	27,522.0	871.3	302.5	10,820.5	495.5	3,000.0	2,354.3	4,208.7	5,527.8	-58.7
Aug.	27,303.5	870.2	265.0	10,798.3	500.3	2,969.1	2,362.7	4,122.7	5,458.4	-43.2
Sep.	27,159.2	866.7	298.3	10,848.4	479.9	2,940.8	2,406.6	4,054.1	5,325.7	-61.2
Oct. ^(p)	27,254.9	864.2	273.5	10,876.2	485.1	2,916.7	2,394.7	4,040.6	5,484.5	-80.8
Transactions										
2010	565.5	38.6	11.8	328.6	-98.5	39.3	99.4	-42.2	155.9	32.6
2011	989.8	49.1	-0.8	168.0	-29.0	50.4	138.1	-199.8	860.4	-46.6
2012 Q2	411.0	22.8	8.2	31.0	-0.8	-48.8	54.1	-75.1	437.1	-17.3
Q3	-51.1	-0.9	-36.0	-0.1	-17.0	-10.7	23.7	-84.1	82.8	-8.9
2012 July	247.5	3.7	-31.8	-36.3	-1.3	8.6	12.4	-3.3	297.1	-1.6
Aug.	-166.4	-1.1	-37.7	-15.8	4.7	-10.7	0.5	-45.7	-74.7	14.0
Sep.	-132.1	-3.5	33.5	52.0	-20.4	-8.5	10.8	-35.1	-139.6	-21.3
Oct. ^(p)	130.6	-2.4	-24.7	29.5	5.3	-17.9	-0.6	0.2	161.7	-20.5

Source: ECB.

- 1) Data refer to the changing composition of the euro area. For further information, see the General Notes.
- 2) In December 2010 a change was made to the recording practice for derivatives in one Member State, leading to an increase in this position.
- 3) Amounts held by euro area residents.
- 4) Amounts issued with a maturity of up to two years and held by non-euro area residents are included in external liabilities.

HUOM! KS. TAULUKOIDEN NUMEROARVOT JA KUVIOIDEN GRAAFIT VASTAAVILTA ENGLANNINKIELISILTÄ SIVUILTA.

2.3 Rahatalouden tilastot¹⁾

(miljardia euroa ja vuotuiset kasvuvauhdit, kausivaihtelusta puhdistettu, kannat ja kasvuvauhdit ajanjakson lopussa, taloustoimet koko ajanjaksolla)

1. Raha-aggregaatit²⁾ ja niiden vastaerät

M3				M3 3 kk:n liukuva keskiarvo (keskitetty)	Pitkä- aikaiset velat	Luotot julkis- yhteisöille	Luotot muille euroalueella oleville ³⁾		Ulkomaiset netto- saamiset ⁴⁾		
M2		M3-M2	Lainat				Lisätieto: lainat, myyneistä ja arvopaperistamisesta puhdistettuja tietoja ⁵⁾				
M1	M2-M1										
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Kannat											
Taloustoimet											
Kasvuvauhdit											

K1 Raha-aggregaatit¹⁾

(vuotuinen kasvuvauhti, kausivaihtelusta puhdistettu)

K2 Vastaerät¹⁾

(vuotuinen kasvuvauhti, kausivaihtelusta puhdistettu)

— M1
..... M3

— Pitkäaikaiset velat
..... Luotot julkisyhteisöille
— — — — — Lainat muille euroalueella oleville

Lähde: EKP.

- 1) Tiedot viittaavat euroalueeseen sen muuttuvassa kokoonpanossa. Lisätietoja Yleistä-osassa. Valikoitujen erien kuukausittaisia ja muita lyhyen aikavälin kasvuvauhteja osoitteessa <http://www.ecb.europa.eu/stats/money/aggregates/aggr/html/index.en.html>.
- 2) Rahalaitosten sekä joidenkin valtionhallinnon yksiköiden (kuten posti ja valtiokonttori) monetaariset velat muille euroalueella oleville kuin rahalaitoksille ja valtiolle. M1:n, M2:n ja M3:n määritelmät sanastossa.
- 3) Pl. keskusvastapuolten kanssa tehdyt käänteiset repo-operaatiot kesäkuun 2010 tiedoista alkaen. Muutos on otettu huomioon taloustoimissa ja kasvuvauhteissa.
- 4) Arvot osassa "kasvuvauhdit" ovat taloustoimien summia niiden 12 kuukauden aikana, joihin kyseinen ajanjakso päättyy.
- 5) Puhdistettu vaikutuksista, jotka aiheutuvat lainojen poistamisesta rahalaitosten taseesta niiden myynnin ja arvopaperistamisen vuoksi.

2.3 Monetary statistics ¹⁾

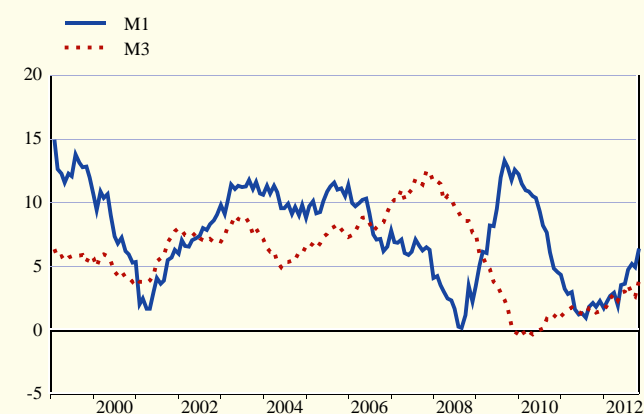
(EUR billions and annual growth rates; seasonally adjusted; outstanding amounts and growth rates at end of period; transactions during period)

1. Monetary aggregates ²⁾ and counterparts

	M3				M3 3-month moving average (centred)	Longer-term financial liabilities	Credit to general government	Credit to other euro area residents ³⁾		Net external assets ⁴⁾		
	M2		M3-M2	Loans				Loans adjusted for sales and securitisation ⁵⁾				
	M1	M2-M1										
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Outstanding amounts												
2010	4,703.2	3,707.2	8,410.4	870.3	9,280.6	-	7,292.8	3,212.9	13,244.3	10,898.3	-	623.4
2011	4,792.3	3,799.7	8,592.0	886.6	9,478.5	-	7,680.2	3,156.7	13,287.5	11,022.5	-	929.8
2012 Q2	4,905.6	3,878.5	8,784.1	859.4	9,643.5	-	7,622.0	3,312.6	13,185.1	10,982.8	-	907.6
Q3	5,025.7	3,844.6	8,870.3	815.7	9,686.0	-	7,663.7	3,383.5	13,107.2	10,950.6	-	971.1
2012 July	4,969.0	3,876.0	8,844.9	867.1	9,712.1	-	7,636.7	3,324.3	13,144.6	10,984.7	-	971.4
Aug.	5,048.2	3,833.0	8,881.2	842.7	9,723.9	-	7,637.3	3,335.8	13,129.6	10,976.4	-	967.4
Sep.	5,025.7	3,844.6	8,870.3	815.7	9,686.0	-	7,663.7	3,383.5	13,107.2	10,950.6	-	971.1
Oct. ^(p)	5,093.0	3,875.7	8,968.6	827.6	9,796.2	-	7,633.6	3,406.7	13,097.0	10,947.9	-	962.6
Transactions												
2010	196.0	-14.1	181.8	-82.5	99.3	-	250.7	344.0	185.2	181.5	237.6	-77.8
2011	82.7	71.3	154.0	-10.0	144.0	-	207.8	92.3	50.1	104.1	130.6	162.0
2012 Q2	39.4	1.0	40.4	-8.7	31.7	-	-68.4	46.0	-71.4	-16.9	-18.0	-27.8
Q3	127.4	-38.4	89.0	-32.0	56.9	-	-12.5	38.7	-64.3	-9.8	-1.1	21.5
2012 July	61.7	-4.2	57.6	7.9	65.5	-	-28.6	8.1	-44.4	4.0	9.7	23.7
Aug.	84.8	-44.9	40.0	-15.2	24.7	-	9.6	-0.6	-10.0	-0.7	1.0	10.7
Sep.	-19.2	10.6	-8.5	-24.7	-33.3	-	6.4	31.1	-9.9	-13.1	-11.8	-13.0
Oct. ^(p)	67.8	31.9	99.7	12.0	111.7	-	-12.4	12.4	-5.4	2.8	7.5	18.8
Growth rates												
2010	4.4	-0.4	2.2	-8.3	1.1	1.3	3.6	11.9	1.4	1.7	2.2	-77.8
2011	1.8	1.9	1.8	-1.1	1.5	1.7	2.8	3.1	0.4	1.0	1.2	162.0
2012 Q2	3.7	2.2	3.0	3.5	3.0	3.2	-0.4	9.5	-0.6	-0.4	0.1	-71.0
Q3	5.0	0.6	3.1	-1.5	2.6	3.1	-1.6	8.2	-1.2	-0.9	-0.4	-74.4
2012 July	4.7	2.0	3.5	4.3	3.6	3.2	-1.3	9.4	-1.0	-0.4	0.1	-40.6
Aug.	5.2	0.7	3.2	-0.3	2.9	3.0	-1.5	8.1	-1.2	-0.6	-0.2	-47.6
Sep.	5.0	0.6	3.1	-1.5	2.6	3.1	-1.6	8.2	-1.2	-0.9	-0.4	-74.4
Oct. ^(p)	6.4	1.7	4.3	0.0	3.9	.	-2.0	8.8	-1.4	-0.7	-0.4	-15.9

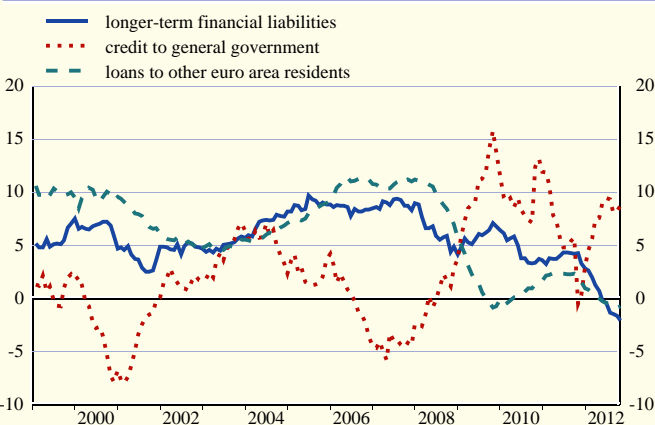
C1 Monetary aggregates ¹⁾

(annual growth rates; seasonally adjusted)

C2 Counterparts ¹⁾

(annual growth rates; seasonally adjusted)

Source: ECB.

1) Data refer to the changing composition of the euro area. For further information, see the General Notes.

Monthly and other shorter-term growth rates for selected items are available at: <http://www.ecb.europa.eu/stats/money/aggregates/aggr/html/index.en.html>

2) Monetary liabilities of MFIs and central government (post office, treasury, etc.) vis-à-vis non-MFI euro area residents excluding central government.

For definitions of M1, M2 and M3, see glossary.

3) Excludes reverse repos to central counterparties as of June 2010; transactions and growth rates are adjusted for this effect.

4) Values in the section "growth rates" are sums of the transactions during the 12 months ending in the period indicated.

5) Adjustment for the derecognition of loans on the MFI balance sheet on account of their sale or securitisation.

2.3 Rahatalouden tilastot¹⁾

(miljardia euroa ja vuotuiset kasvuvauhdit, kausivaihtelusta puhdistettu, kannat ja kasvuvauhdit ajanjakson lopussa, taloustoimet koko ajanjaksolla)

2. Raha-aggregaattien ja pitkäaikaisten velkojen komponentit

	Liikkeessä oleva raha	Yön yli -talletukset	Enintään 2 vuoden määrä- aikais- talletukset	Irtisanomis- ajaltaan enintään 3 kk:n talletukset	Repot ²⁾	Raha- markkina- rahastojen rahasto- osuudet	Enintään 2 vuoden velka- paperit	Yli 2 vuoden velka- paperit	Irti- sanomis- ajaltaan yli 3 kk:n talletukset	Yli 2 vuoden määrä- aikais- talletukset	Oma pääoma ja varaukset
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
	Kannat										
	Taloustoimet										
	Kasvuvauhdit										

K3 Raha-aggregaattien komponentit¹⁾

(vuotuinen kasvuvauhti, kausivaihtelusta puhdistettu)

- Liikkeessä oleva raha
- ... Yön yli -talletukset
- Irtisanomisajaltaan enintään 3 kk:n talletukset

K4 Pitkäaikaisten velkojen komponentit¹⁾

(vuotuinen kasvuvauhti, kausivaihtelusta puhdistettu)

- Yli 2 vuoden velkapaperit
- ... Yli 2 vuoden määräaikaistalletukset
- Oma pääoma ja varaukset

Lähde: EKP.

1) Tiedot viittaavat euroalueeseen sen muuttuvassa kokoonpanossa. Lisätietoja Yleistä-osassa.

2) Pl. keskusvastapuolten kanssa tehdyt käänteiset repo-operaatiot kesäkuun 2010 tiedoista alkaen. Muutos on otettu huomioon taloustoimissa ja kasvuvauhteissa.

2.3 Monetary statistics ¹⁾

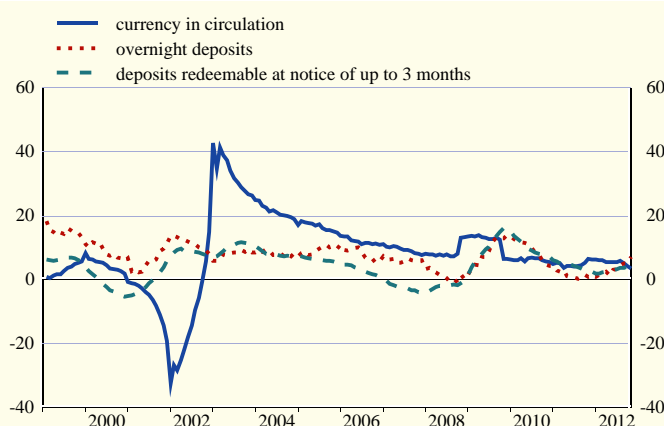
(EUR billions and annual growth rates; seasonally adjusted; outstanding amounts and growth rates at end of period; transactions during period)

2. Components of monetary aggregates and longer-term financial liabilities

	Currency in circulation	Overnight deposits	Deposits with an agreed maturity of up to 2 years	Deposits redeemable at notice of up to 3 months	Repos ²⁾	Money market fund shares/units	Debt securities with a maturity of up to 2 years	Debt securities with a maturity of over 2 years	Deposits redeemable at notice of over 3 months	Deposits with an agreed maturity of over 2 years	Capital and reserves
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Outstanding amounts											
2010	794.0	3,909.2	1,794.6	1,912.6	178.4	568.7	123.2	2,718.9	118.9	2,448.2	2,006.8
2011	843.2	3,949.1	1,841.2	1,958.4	144.5	535.5	206.6	2,820.6	115.4	2,542.8	2,201.4
2012 Q2	861.0	4,044.6	1,871.0	2,007.5	126.9	500.6	231.9	2,737.9	112.6	2,463.3	2,308.2
Q3	867.2	4,158.5	1,802.8	2,041.9	120.6	482.1	213.0	2,721.5	109.3	2,425.4	2,407.6
2012 July	866.2	4,102.7	1,856.9	2,019.1	138.7	494.9	233.5	2,753.3	111.6	2,417.6	2,354.2
Aug.	868.2	4,180.0	1,803.4	2,029.6	132.9	490.6	219.2	2,738.4	110.5	2,424.9	2,363.6
Sep.	867.2	4,158.5	1,802.8	2,041.9	120.6	482.1	213.0	2,721.5	109.3	2,425.4	2,407.6
Oct. ^(p)	869.8	4,223.1	1,813.0	2,062.7	128.7	491.0	207.9	2,706.5	108.0	2,421.5	2,397.6
Transactions											
2010	36.5	159.5	-125.9	111.7	37.7	-101.6	-18.7	59.7	-7.4	102.3	96.0
2011	49.4	33.3	34.7	36.6	-13.5	-29.7	33.2	19.2	-2.5	55.6	135.5
2012 Q2	13.1	26.2	-30.5	31.5	-6.1	4.0	-6.6	-49.6	-0.6	-62.4	44.2
Q3	6.3	121.1	-71.0	32.6	-0.6	-18.6	-12.8	4.8	-3.3	-43.7	29.7
2012 July	5.4	56.4	-15.8	11.7	11.6	-5.6	2.0	2.4	-1.0	-47.1	17.1
Aug.	1.9	82.9	-53.5	8.6	-0.1	-4.5	-10.7	1.6	-1.1	7.6	1.6
Sep.	-1.0	-18.2	-1.7	12.3	-12.1	-8.5	-4.2	0.8	-1.2	-4.2	11.0
Oct. ^(p)	2.7	65.1	11.1	20.8	8.2	8.9	-5.1	-8.8	-1.3	-3.6	1.3
Growth rates											
2010	4.8	4.3	-6.6	6.2	14.9	-15.2	-13.7	2.3	-5.7	4.5	5.2
2011	6.2	0.9	1.9	1.9	-8.1	-5.1	24.1	0.7	-2.1	2.2	6.7
2012 Q2	5.5	3.3	1.0	3.3	-14.8	3.4	17.6	-5.2	-5.8	-1.8	7.9
Q3	4.3	5.1	-3.0	4.1	-23.3	-1.0	17.3	-5.0	-8.4	-4.5	6.5
2012 July	5.9	4.5	0.2	3.6	-15.2	4.6	19.5	-5.0	-6.8	-3.7	6.6
Aug.	5.2	5.2	-2.5	3.7	-21.9	1.2	16.2	-5.0	-7.8	-3.7	6.1
Sep.	4.3	5.1	-3.0	4.1	-23.3	-1.0	17.3	-5.0	-8.4	-4.5	6.5
Oct. ^(p)	3.5	7.0	-1.8	4.9	-20.2	1.8	14.1	-4.8	-9.1	-5.9	6.3

C3 Components of monetary aggregates ¹⁾

(annual growth rates; seasonally adjusted)

C4 Components of longer-term financial liabilities ¹⁾

(annual growth rates; seasonally adjusted)

Source: ECB.

1) Data refer to the changing composition of the euro area. For further information, see the General Notes.

2) Excludes repurchase agreements with central counterparties as of June 2010; transactions and growth rates are adjusted for this effect.

2.3 Rahataouden tilastot¹⁾

(miljardia euroa ja vuotuiset kasvuvauhdit, kausivaihtelusta puhdistettu, kannat ja kasvuvauhdit ajanjakson lopussa, taloustoimet koko ajanjaksolla)

3. Lainat M3:n vastaerinä

Yhteensä	Yhteensä	Yritykset					Kotitaloudet ³⁾				
		Yhteensä	Enintään 1 vuosi	Yli 1 vuosi ja enintään 5 vuotta	Yli 5 vuotta	Yhteensä	Kulutus- luotot	Asunto- lainat	Muut lainat		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
			Lainat: myynneistä ja arvopaperistamisesta puhdistettuja tietoja ⁴⁾					Lainat: myynneistä ja arvopaperistamisesta puhdistettuja tietoja ⁴⁾			
Kannat											
Taloustoimet											
Kasvuvauhdit											

K5 Lainat muille rahoituksen välittäjille ja yrityksille¹⁾
(vuotuinen kasvuvauhti, kausivaihtelusta puhdistamaton)

- Muut rahoituksen välittäjät
- Yritykset

K6 Lainat kotitalouksille¹⁾
(vuotuinen kasvuvauhti, kausivaihtelusta puhdistamaton)

- Kulutusluotot
- Asuntolainat
- Muut lainat

Lähde: EKP.

- 1) Tiedot viittaavat euroalueeseen sen muuttuvassa kokoonpanossa. Lisätietoja Yleistä-osassa.
- 2) Pl. keskusvastapuolten kanssa tehdyt käänteiset repo-operaatiot kesäkuun 2010 tiedoista alkaen. Muutos on otettu huomioon taloustoimissa ja kasvuvauhteissa.
- 3) Sisältää kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt.
- 4) Puhdistettu vaikutuksista, jotka aiheutuvat lainojen poistamisesta rahalaitosten taseesta niiden myynnin ja arvopaperistamisen vuoksi.

2.3 Monetary Statistics ¹⁾

(EUR billions and annual growth rates; seasonally adjusted; outstanding amounts and growth rates at end of period; transactions during period)

3. Loans as counterpart to M3

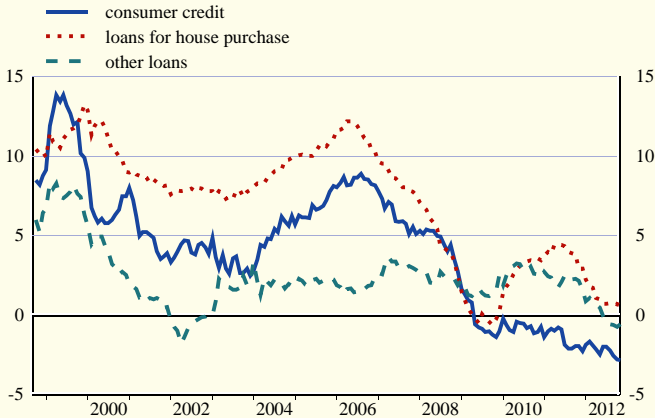
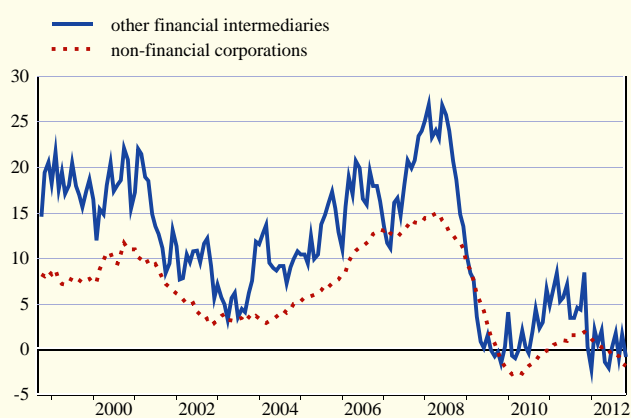
	Insurance corporations and pension funds		Non-financial corporations				Households ³⁾					
	Total	Total	Total	Loans adjusted for sales and securitisation ⁴⁾	Up to 1 year	Over 1 and up to 5 years	Over 5 years	Total	Loans adjusted for sales and securitisation ⁴⁾	Consumer credit	Loans for house purchase	Other loans
Outstanding amounts												
2010	93.8	976.4	4,669.6	-	1,128.6	899.0	2,641.9	5,158.6	-	638.5	3,701.1	819.0
2011	91.1	975.5	4,722.7	-	1,148.2	859.6	2,715.0	5,233.2	-	626.3	3,778.3	828.6
2012 Q2	83.9	955.4	4,694.8	-	1,154.2	844.7	2,696.0	5,248.7	-	614.0	3,809.0	825.7
Q3	87.1	968.0	4,655.1	-	1,141.2	827.5	2,686.4	5,240.4	-	603.2	3,812.7	824.5
2012 July	83.2	960.5	4,701.2	-	1,168.2	841.3	2,691.7	5,239.8	-	609.1	3,804.9	825.8
Aug.	86.5	960.0	4,686.1	-	1,161.7	834.8	2,689.6	5,243.8	-	606.8	3,810.3	826.7
Sep.	87.1	968.0	4,655.1	-	1,141.2	827.5	2,686.4	5,240.4	-	603.2	3,812.7	824.5
Oct. ^(p)	90.9	970.9	4,643.3	-	1,142.7	823.4	2,677.2	5,242.8	-	601.3	3,814.9	826.6
Transactions												
2010	6.4	30.4	-2.3	44.6	-37.5	-26.5	61.7	146.9	155.5	-8.6	133.8	21.7
2011	1.3	-35.7	57.9	63.7	23.4	-22.2	56.7	80.6	101.3	-11.5	84.8	7.3
2012 Q2	-4.2	-16.0	-5.8	0.3	14.2	-3.4	-16.6	9.1	1.8	-5.1	17.0	-2.7
Q3	3.2	11.8	-23.2	-20.5	-6.6	-13.8	-2.7	-1.7	5.4	-8.1	6.5	-0.1
2012 July	-0.7	2.5	8.2	7.4	15.9	-3.0	-4.8	-5.9	0.9	-4.0	-2.4	0.4
Aug.	3.2	-0.8	-7.3	-6.5	-4.2	-5.0	1.9	4.1	5.0	-1.9	5.4	0.6
Sep.	0.7	10.1	-24.1	-21.4	-18.4	-5.8	0.2	0.2	-0.4	-2.2	3.4	-1.1
Oct. ^(p)	3.8	3.4	-8.3	-7.3	3.2	-3.1	-8.4	4.0	7.5	-1.1	2.7	2.4
Growth rates												
2010	7.3	3.4	0.0	1.0	-3.2	-2.8	2.4	2.9	3.0	-1.3	3.8	2.8
2011	1.5	-3.6	1.2	1.4	2.1	-2.5	2.1	1.6	2.0	-1.8	2.3	0.9
2012 Q2	-5.9	-2.1	-0.6	-0.3	-1.6	-2.7	0.5	0.2	1.1	-2.0	0.8	-0.5
Q3	-8.9	-2.0	-1.5	-1.2	-2.0	-4.1	-0.4	0.1	0.8	-2.7	0.7	-0.7
2012 July	-8.6	-2.9	-0.4	-0.2	0.2	-2.7	0.1	0.2	1.0	-2.1	0.8	-0.5
Aug.	-11.3	-3.5	-0.7	-0.4	-0.1	-3.3	-0.1	0.2	0.9	-2.5	0.8	-0.6
Sep.	-8.9	-2.0	-1.5	-1.2	-2.0	-4.1	-0.4	0.1	0.8	-2.7	0.7	-0.7
Oct. ^(p)	-2.4	-1.9	-1.8	-1.5	-2.0	-4.4	-0.8	0.5	0.8	-2.8	1.3	-0.5

C5 Loans to other financial intermediaries and non-financial corporations ¹⁾

(annual growth rates; not seasonally adjusted)

C6 Loans to households ¹⁾

(annual growth rates; not seasonally adjusted)

Source: ECB.

- 1) Data refer to the changing composition of the euro area. For further information, see the General Notes.
- 2) Excludes reverse repos to central counterparties as of June 2010; transactions and growth rates are adjusted for this effect.
- 3) Including non-profit institutions serving households.
- 4) Adjusted for the derecognition of loans on the MFI balance sheet on account of their sale or securitisation.

2.4 Rahalaitosten lainojen erittely^{1), 2)}

(miljardia euroa ja vuotuiset kasvuvauhdit, kausivaihtelusta puhdistamaton, kannat ja kasvuvauhdit ajanjakson lopussa, taloustoimet koko ajanjaksolla)

1. Lainat rahoituksen välittäjille ja yrityksille

Vakuutuslaitokset ja eläkerahastot				Muut rahoituksen välittäjät				Yritykset					
Yhteensä	Enintään 1 vuosi	Yli 1 vuosi ja enintään 5 vuotta	Yli 5 vuotta	Yhteensä	Enintään 1 vuosi	Yli 1 vuosi ja enintään 5 vuotta	Yli 5 vuotta	Yhteensä	Enintään 1 vuosi	Yli 1 vuosi ja enintään 5 vuotta	Yli 5 vuotta		
1	2	3	4	5	Takaisinostosopimukset keskusvastaapuolten kanssa	6	7	8	9	10	11	12	13
Kannat													
Taloustoimet													
Kasvuvauhdit													

2. Lainat kotitalouksille³⁾

Yhteensä	Kulutusluotot				Asuntolainat				Muut lainat					
	Yhteensä	Enintään 1 vuosi	Yli 1 vuosi ja enintään 5 vuotta	Yli 5 vuotta	Yhteensä	Enintään 1 vuosi	Yli 1 vuosi ja enintään 5 vuotta	Yli 5 vuotta	Yhteensä	Enintään 1 vuosi	Yli 1 vuosi ja enintään 5 vuotta	Yli 5 vuotta		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Yksityiset elinkeinonharjoittajat	11	12	13	14
Kannat														
Taloustoimet														
Kasvuvauhdit														

Lähde: EKP.

- 1) Rahalaitossektori ilman eurojärjestelmää. Sektoriluokittelu perustuu EKT 95:ssä käytettyyn luokitukseen.
- 2) Tiedot viittaavat euroalueeseen sen muuttuvassa kokoonpanossa. Lisätietoja Yleistä-osassa.
- 3) Sisältää kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt.

2.4 MFI loans: breakdown 1), 2)

(EUR billions and annual growth rates; not seasonally adjusted; outstanding amounts and growth rates at end of period; transactions during period)

1. Loans to financial intermediaries and non-financial corporations

	Insurance corporations and pension funds				Other financial intermediaries				Non-financial corporations				
	Total	Up to 1 year	Over 1 and up to 5 years	Over 5 years	Total	Up to 1 year	Over 1 and up to 5 years	Over 5 years	Total	Up to 1 year	Over 1 and up to 5 years	Over 5 years	
													Reverse repos to central counterparties
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Outstanding amounts													
2011	83.4	63.7	6.3	13.4	1,116.4	155.6	579.0	214.7	322.6	4,720.4	1,140.4	859.5	2,720.5
2012 Q2	85.3	67.5	5.4	12.4	1,148.5	177.1	582.6	223.3	342.6	4,700.7	1,164.0	844.0	2,692.7
2012 Q3	89.8	71.9	5.7	12.3	1,199.1	221.7	629.2	226.4	343.5	4,652.5	1,140.7	828.2	2,683.5
2012 Aug.	88.7	70.9	5.3	12.5	1,160.4	199.3	589.3	225.1	346.1	4,671.2	1,148.2	833.2	2,689.7
2012 Sep.	89.8	71.9	5.7	12.3	1,199.1	221.7	629.2	226.4	343.5	4,652.5	1,140.7	828.2	2,683.5
2012 Oct. ^(p)	92.9	75.0	5.4	12.5	1,190.8	223.0	623.1	225.3	342.4	4,638.8	1,139.0	824.6	2,675.2
Transactions													
2011	1.8	2.8	1.0	-2.0	-23.7	12.8	-20.7	-9.1	6.1	56.6	22.5	-22.2	56.3
2012 Q2	-0.9	-0.1	0.0	-0.8	-5.6	-9.6	-11.9	-0.5	6.9	0.6	23.5	-5.0	-17.9
2012 Q3	4.4	4.4	0.3	-0.2	49.8	44.6	45.7	2.6	1.5	-31.7	-16.9	-12.4	-2.4
2012 Aug.	3.5	3.2	0.3	0.0	-19.5	-10.3	-25.3	1.8	4.1	-27.1	-19.1	-6.4	-1.7
2012 Sep.	1.1	0.9	0.4	-0.2	40.9	22.4	41.0	1.6	-1.7	-11.8	-5.5	-3.4	-2.9
2012 Oct. ^(p)	3.1	3.1	-0.3	0.2	-7.7	1.3	-5.8	-0.9	-1.1	-10.2	0.0	-2.7	-7.5
Growth rates													
2011	1.9	3.9	19.6	-13.3	-2.1	8.9	-3.4	-4.3	2.0	1.2	2.0	-2.5	2.1
2012 Q2	-6.0	-5.4	2.1	-11.6	0.2	14.4	-4.6	6.4	5.1	-0.6	-1.6	-2.7	0.5
2012 Q3	-8.7	-8.9	6.2	-13.2	1.7	23.0	-1.6	7.3	4.5	-1.5	-2.0	-4.1	-0.4
2012 Aug.	-11.0	-11.6	0.0	-11.9	-0.8	12.8	-6.4	6.5	5.2	-0.7	-0.2	-3.3	-0.1
2012 Sep.	-8.7	-8.9	6.2	-13.2	1.7	23.0	-1.6	7.3	4.5	-1.5	-2.0	-4.1	-0.4
2012 Oct. ^(p)	-2.4	-1.5	1.5	-9.1	-0.8	3.9	-5.3	7.0	3.3	-1.8	-2.0	-4.4	-0.8

2. Loans to households 3)

	Total	Consumer credit				Loans for house purchase				Other loans				
		Total	Up to 1 year	Over 1 and up to 5 years	Over 5 years	Total	Up to 1 year	Over 1 and up to 5 years	Over 5 years	Total	Up to 1 year	Over 1 and up to 5 years	Over 5 years	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Sole proprietors 11	12	13	14
Outstanding amounts														
2011	5,242.8	628.5	140.9	183.8	303.7	3,784.4	14.5	56.7	3,713.3	829.9	419.7	142.8	87.5	599.6
2012 Q2	5,256.4	617.0	137.7	179.8	299.5	3,807.9	14.2	56.6	3,737.0	831.6	417.4	144.8	85.4	601.3
2012 Q3	5,245.4	604.9	134.2	176.8	293.9	3,816.0	14.4	56.8	3,744.8	824.5	414.6	138.7	83.0	602.7
2012 Aug.	5,243.0	607.3	134.7	178.1	294.5	3,810.4	14.4	57.0	3,739.0	825.3	416.0	138.6	83.7	603.0
2012 Sep.	5,245.4	604.9	134.2	176.8	293.9	3,816.0	14.4	56.8	3,744.8	824.5	414.6	138.7	83.0	602.7
2012 Oct. ^(p)	5,244.6	603.2	133.3	176.8	293.1	3,816.9	14.3	57.0	3,745.6	824.5	416.1	138.3	82.8	603.4
Transactions														
2011	81.0	-11.6	-3.7	-6.3	-1.6	85.2	-0.3	2.7	82.7	7.4	8.8	-6.4	-2.5	16.3
2012 Q2	26.5	0.6	1.0	0.4	-0.9	20.6	0.2	0.1	20.3	5.3	-2.9	4.2	-0.8	1.9
2012 Q3	-4.4	-9.4	-1.9	-2.9	-4.6	11.0	0.3	0.3	10.4	-6.0	-2.3	-5.9	-1.9	1.8
2012 Aug.	-3.1	-3.7	-1.7	-1.0	-1.0	1.1	0.0	0.0	1.1	-0.5	-0.7	-1.5	-0.3	1.3
2012 Sep.	6.0	-0.9	0.3	-1.0	-0.3	6.7	0.2	-0.2	6.7	0.2	-1.1	0.3	-0.6	0.5
2012 Oct. ^(p)	0.7	-1.0	-0.7	0.0	-0.3	1.4	-0.1	0.2	1.3	0.3	-0.5	-0.3	-0.1	0.7
Growth rates														
2011	1.6	-1.8	-2.5	-3.3	-0.5	2.3	-1.8	5.0	2.3	0.9	2.1	-4.3	-2.9	2.8
2012 Q2	0.2	-2.0	-2.7	-2.4	-1.3	0.8	-0.7	3.3	0.7	-0.5	0.8	-4.7	-3.2	1.0
2012 Q3	0.1	-2.7	-2.3	-3.6	-2.4	0.7	2.4	1.8	0.7	-0.7	0.6	-4.9	-4.5	0.9
2012 Aug.	0.2	-2.5	-3.7	-2.5	-2.0	0.8	-0.4	2.4	0.8	-0.6	0.8	-4.2	-4.0	0.8
2012 Sep.	0.1	-2.7	-2.3	-3.6	-2.4	0.7	2.4	1.8	0.7	-0.7	0.6	-4.9	-4.5	0.9
2012 Oct. ^(p)	0.5	-2.8	-2.9	-3.1	-2.6	1.3	2.6	1.8	1.2	-0.5	0.8	-4.1	-4.2	0.9

Source: ECB.

1) MFI sector excluding the Eurosystem; sectoral classification is based on the ESA 95.

2) Data refer to the changing composition of the euro area. For further information, see the General Notes.

3) Including non-profit institutions serving households.

2.4 Rahalaitosten lainojen erittely^{1), 2)}

(miljardia euroa ja vuotuiset kasvuvauhdit, kausivaihtelusta puhdistamaton, kannat ja kasvuvauhdit ajanjakson lopussa, taloustoimet koko ajanjaksolla)

3. Lainat julkisyhteisöille ja euroalueen ulkopuolisille

Yhteensä	Valtionhallinto	Julkisyhteisöt			Yhteensä	Pankit ³⁾	Euroalueen ulkopuoliset			
		Muut julkisyhteisöt					Yhteensä	Pankit ³⁾	Muut kuin pankit	
		Osavaltiohallinto	Paikallis- hallinto	Sosiaali- turvarahastot					Yhteensä	Julkisyhteisöt
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
Kannat										
Taloustoimet										
Kasvuvauhdit										

K7 Lainat julkisyhteisöille²⁾

(vuotuinen kasvuvauhti, kausivaihtelusta puhdistamaton)

— Valtionhallinto
 Muut julkisyhteisöt

K8 Lainat euroalueen ulkopuolisille²⁾

(vuotuinen kasvuvauhti, kausivaihtelusta puhdistamaton)

— Euroalueen ulkopuoliset pankit
 Euroalueen ulkopuoliset muut kuin pankit

Lähde: EKP.

1) Rahalaitossektori ilman eurojärjestelmää. Sektoriluokittelu perustuu EKT 95:ssä käytettyyn luokitukseen.

2) Tiedot viittaavat euroalueeseen sen muuttuvassa kokoonpanossa. Lisätietoja Yleistä-osassa.

3) Tässä taulukossa euroalueen ulkopuolisia laitoksia, jotka ovat samankaltaisia kuin rahalaitokset.

2.4 MFI loans: breakdown ^{1), 2)}

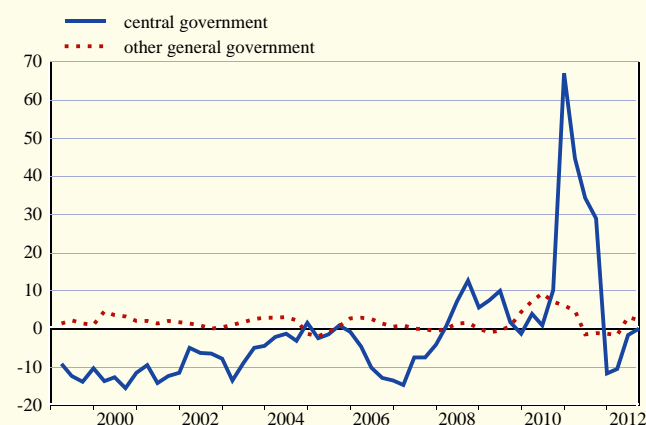
(EUR billions and annual growth rates; not seasonally adjusted; outstanding amounts and growth rates at end of period; transactions during period)

3. Loans to government and non-euro area residents

	General government					Non-euro area residents				
	Total	Central government	Other general government			Total	Banks ³⁾	Non-banks		
			State government	Local government	Social security funds			Total	General government	Other
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Outstanding amounts										
2010	1,217.9	397.5	225.2	549.1	46.1	2,963.2	2,010.9	952.3	49.5	902.8
2011	1,159.6	348.9	221.7	567.4	21.7	3,021.4	2,022.5	998.9	62.4	936.4
2011 Q4	1,159.6	348.9	221.7	567.4	21.7	3,021.4	2,022.5	998.9	62.4	936.4
2012 Q1	1,137.5	322.6	224.0	566.9	24.0	3,006.6	1,998.8	1,007.8	59.4	948.4
Q2	1,169.9	339.6	240.1	565.1	25.1	3,084.9	2,061.9	1,023.0	58.0	964.9
Q3 ³⁾	1,163.0	341.9	231.5	563.4	26.2	3,006.8	1,988.9	1,018.2	59.7	958.4
Transactions										
2010	204.2	156.3	14.9	21.1	11.9	-0.4	4.3	-5.0	0.5	-5.5
2011	-54.9	-45.9	-0.4	14.6	-23.3	15.4	-26.3	41.7	13.0	28.8
2011 Q4	13.3	4.7	1.2	10.3	-2.9	-151.9	-108.2	-43.8	-1.4	-42.3
2012 Q1	-21.2	-25.9	-1.7	4.1	2.3	42.1	18.5	23.7	-2.2	25.9
Q2	34.9	19.5	16.1	-1.8	1.1	-16.3	-5.5	-10.8	-3.0	-7.8
Q3 ³⁾	-7.7	2.3	-9.3	-1.8	1.1	-52.5	-57.5	5.3	2.3	3.0
Growth rates										
2010	20.3	67.1	7.1	4.0	35.1	0.3	0.3	-0.4	0.6	-0.5
2011	-4.5	-11.6	-0.2	2.7	-51.6	0.6	-1.1	4.4	26.7	3.2
2011 Q4	-4.5	-11.6	-0.2	2.7	-51.6	0.6	-1.1	4.4	26.7	3.2
2012 Q1	-4.2	-10.4	-2.8	1.9	-41.6	0.1	-0.3	0.8	7.1	0.5
Q2	1.8	-1.5	7.2	2.0	-6.7	-2.0	-1.7	-2.5	-8.5	-2.2
Q3 ³⁾	1.7	0.2	2.7	2.0	6.7	-5.6	-7.1	-2.6	-7.0	-2.3

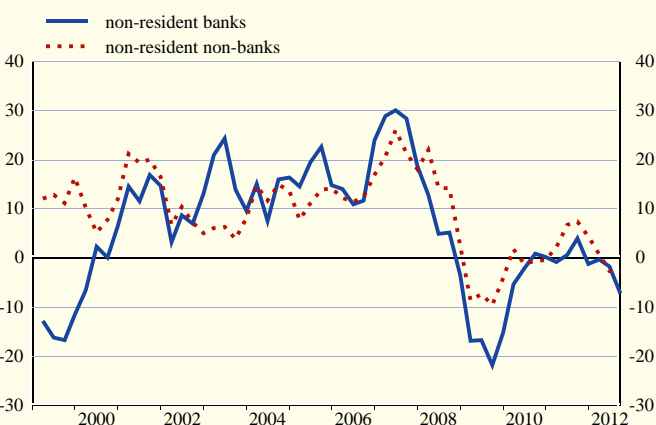
C7 Loans to government ²⁾

(annual growth rates; not seasonally adjusted)

C8 Loans to non-euro area residents ²⁾

(annual growth rates; not seasonally adjusted)

Source: ECB.

1) MFI sector excluding the Eurosystem; sectoral classification is based on the ESA 95.

2) Data refer to the changing composition of the euro area. For further information, see the General Notes.

3) The term "banks" is used in this table to indicate institutions similar to MFIs which are resident outside the euro area.

2.5 Rahalaitoksissa olevien talletusten erittely^{1), 2)}

(miljardia euroa ja vuotuiset kasvuvauhdit, ajanjakson lopun kannat ja kasvuvauhdit, koko ajanjakson talustoimet)

1. Rahoituksen välittäjien talletukset

Vakuutuslaitokset ja eläkerahastot							Muut rahoituksen välittäjät							
Yhteensä	Yön yli	Määräaikaiset		Irtisanomisehtoiset		Repot	Yhteensä	Yön yli	Määräaikaiset		Irtisanomisehtoiset		Repot	Keskusvasta- puolten kanssa
		Enintään 2 vuotta	Yli 2 vuotta	Enintään 3 kk	Yli 3 kk				Enintään 2 vuotta	Yli 2 vuotta	Enintään 3 kk	Yli 3 kk		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Kannat														
Talustoimet														
Kasvuvauhdit														

K9 Talletukset yhteensä sektoreittain²⁾
(vuotuinen kasvuvauhti)

- Vakuutuslaitokset ja eläkerahastot (yhteensä)
- Muut rahoituksen välittäjät (yhteensä)

K10 Talletukset yhteensä ja M3:een sisältyvät talletukset sektoreittain²⁾
(vuotuinen kasvuvauhti)

- Vakuutuslaitokset ja eläkerahastot (yhteensä)
- Muut rahoituksen välittäjät (yhteensä)
- Vakuutuslaitokset ja eläkerahastot (M3:een sisältyvät talletukset)³⁾
- Muut rahoituksen välittäjät (M3:een sisältyvät talletukset)⁴⁾

Lähde: EKP

- 1) Rahalaitossektori ilman eurojärjestelmää. Sektoriluokittelu perustuu EKT 95:ssä käytettyyn luokitukseen.
- 2) Tiedot viittaavat euroalueeseen sen muuttuvassa kokoonpanossa. Lisätietoja Yleistä-osassa.
- 3) Sarakkeet 2, 3, 5 ja 7.
- 4) Sarakkeet 9, 10, 12 ja 14.

2.5 Deposits held with MFIs: breakdown ^{1), 2)}

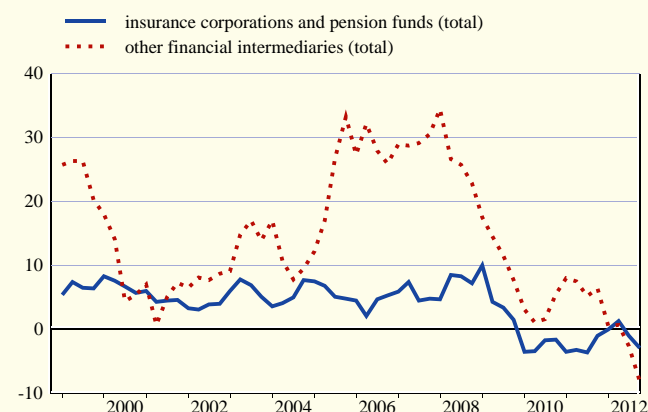
(EUR billions and annual growth rates; outstanding amounts and growth rates at end of period; transactions during period)

1. Deposits by financial intermediaries

	Insurance corporations and pension funds							Other financial intermediaries							
	Total	Overnight	With an agreed maturity of:		Redeemable at notice of:		Repos	Total	Overnight	With an agreed maturity of:		Redeemable at notice of:		Repos	
			Up to 2 years	Over 2 years	Up to 3 months	Over 3 months				Up to 2 years	Over 2 years	Up to 3 months	Over 3 months		With central counterparties
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Outstanding amounts															
2010	716.9	84.6	79.3	528.3	2.6	0.3	21.9	2,185.3	358.5	305.7	1,149.6	10.7	0.5	360.3	255.0
2011	704.0	92.1	79.9	512.4	4.0	0.2	15.5	2,220.7	390.0	284.9	1,190.7	14.7	0.5	339.9	260.0
2012 Q2	692.6	99.0	78.8	499.5	5.8	0.2	9.3	2,149.6	408.1	253.5	1,086.1	13.6	0.3	388.0	295.8
Q3	692.7	101.9	79.0	494.6	6.3	0.2	10.6	2,110.0	434.4	239.4	1,034.8	12.6	0.3	388.5	297.6
2012 July	701.1	106.3	81.4	497.5	6.1	0.2	9.7	2,102.6	419.4	246.0	1,033.7	12.2	0.2	391.1	295.6
Aug.	691.3	99.8	78.6	496.3	6.2	0.2	10.1	2,079.3	417.0	238.8	1,033.8	12.7	0.3	376.7	287.0
Sep.	692.7	101.9	79.0	494.6	6.3	0.2	10.6	2,110.0	434.4	239.4	1,034.8	12.6	0.3	388.5	297.6
Oct. ^(p)	693.3	107.1	79.5	489.7	6.4	0.2	10.4	2,077.1	420.7	247.3	1,027.5	12.8	0.3	368.5	280.5
Transactions															
2010	-26.5	-3.3	-8.4	-23.2	0.2	6.6	1.6	154.9	45.1	-40.7	53.9	-8.1	0.4	104.2	-
2011	0.2	11.7	4.2	-14.2	1.1	-0.1	-2.6	9.0	28.8	-29.2	5.6	3.9	0.1	-0.3	5.5
2012 Q2	-18.5	0.8	-7.5	-4.8	1.3	0.0	-8.3	-38.6	-13.0	-14.0	-53.9	-1.7	0.0	44.0	36.4
Q3	0.1	3.1	0.3	-5.0	0.5	0.0	1.3	-43.3	26.7	-16.1	-58.8	-1.6	-0.1	6.7	2.2
2012 July	8.3	7.2	2.5	-2.1	0.3	0.0	0.4	-52.2	10.1	-8.2	-55.4	-1.4	-0.1	2.8	-0.5
Aug.	-9.6	-6.3	-2.7	-1.1	0.1	0.0	0.4	-20.6	-1.9	-6.9	0.3	-0.1	0.1	-12.1	-12.0
Sep.	1.4	2.2	0.4	-1.8	0.0	0.0	0.5	29.6	18.5	-1.1	-3.7	-0.1	0.0	16.0	14.6
Oct. ^(p)	0.2	5.2	0.5	-4.9	0.1	0.0	-0.7	-31.9	-13.4	8.2	-7.1	0.2	0.1	-19.9	-17.1
Growth rates															
2010	-3.6	-3.4	-9.6	-4.2	9.6	-	7.8	8.0	14.4	-12.1	5.0	-48.6	-	41.1	-
2011	0.0	14.4	5.6	-2.7	43.3	-	-13.1	0.4	8.1	-9.3	0.4	36.0	-	-0.2	2.1
2012 Q2	-1.0	16.5	9.5	-4.2	70.3	-	-48.1	-2.7	8.8	-16.0	-6.3	9.9	-	7.3	7.4
Q3	-2.9	15.7	-6.7	-4.5	63.7	-	-44.6	-8.1	12.9	-23.3	-11.5	5.9	-	-6.7	-7.5
2012 July	-0.4	27.8	8.1	-4.5	56.0	-	-52.8	-3.9	14.9	-19.7	-10.3	6.4	-	10.5	10.5
Aug.	-3.0	14.3	-3.4	-4.7	60.3	-	-48.5	-7.5	11.0	-23.1	-10.3	3.7	-	-4.6	-5.0
Sep.	-2.9	15.7	-6.7	-4.5	63.7	-	-44.6	-8.1	12.9	-23.3	-11.5	5.9	-	-6.7	-7.5
Oct. ^(p)	-3.4	15.1	-6.4	-5.5	60.0	-	-43.1	-9.1	9.2	-17.7	-13.7	12.2	-	-7.2	-9.2

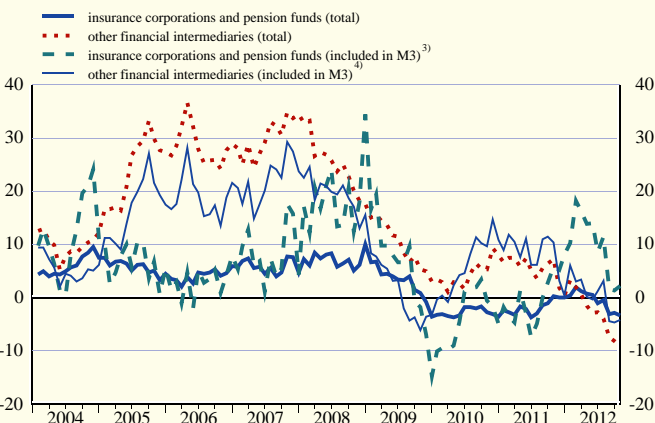
C9 Total deposits by sector ²⁾

(annual growth rates)

C10 Total deposits and deposits included in M3 by sector ²⁾

(annual growth rates)

Source: ECB.

- 1) MFI sector excluding the Eurosystem; sectoral classification is based on the ESA 95.
- 2) Data refer to the changing composition of the euro area. For further information, see the General Notes.
- 3) Covers deposits in columns 2, 3, 5 and 7.
- 4) Covers deposits in columns 9, 10, 12 and 14.

HUOM! KS. TAULUKOIDEN NUMEROARVOT JA KUVIOIDEN GRAAFIT VASTAAVILTA ENGLANNINKIELISILTÄ SIVUILTA.

2.5 Rahalaitoksissa olevien talletusten erittely^{1), 2)}

(miljardia euroa ja vuotuiset kasvuvahdit, ajanjakson lopun kannat ja kasvuvahdit, koko ajanjakson taloustoimet)

2. Yrityksien ja kotitalouksien talletukset

Yritykset							Kotitaloudet ³⁾						
Yhteensä	Yön yli	Määräaikaiset		Irtisanomisehtoiset		Repot	Yhteensä	Yön yli	Määräaikaiset		Irtisanomisehtoiset		Repot
		Enintään 2 vuotta	Yli 2 vuotta	Enintään 3 kk	Yli 3 kk				Enintään 2 vuotta	Yli 2 vuotta	Enintään 3 kk	Yli 3 kk	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Kannat													
Taloustoimet													
Kasvuvahdit													

K11 Talletukset yhteensä sektoreittain²⁾
(vuotuinen kasvuvauhti)

- Yritykset (yhteensä)
- Kotitaloudet (yhteensä)

K12 Talletukset yhteensä ja M3:een sisältyvät talletukset sektoreittain²⁾
(vuotuinen kasvuvauhti)

- Yritykset (yhteensä)
- Kotitaloudet (yhteensä)
- Yritykset (M3:een sisältyvät talletukset)⁴⁾
- Kotitaloudet (M3:een sisältyvät talletukset)⁵⁾

Lähde: EKP.

- 1) Rahalaitossektori ilman eurojärjestelmää. Sektoriluokittelu perustuu EKT 95:ssä käytettyyn luokitukseen.
- 2) Tiedot viittaavat euroalueeseen sen muuttuvassa kokoonpanossa. Lisätietoja Yleistä-osassa.
- 3) Sisältää kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt.
- 4) Sarakkeet 2, 3, 5 ja 7.
- 5) Sarakkeet 9, 10, 12 ja 14.

2.5 Deposits held with MFIs: breakdown ^{1), 2)}

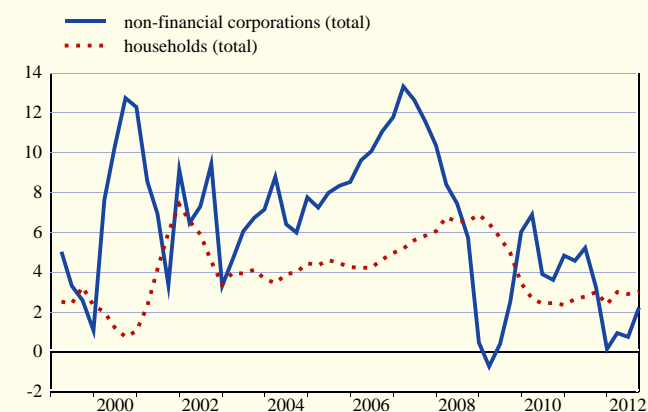
(EUR billions and annual growth rates; outstanding amounts and growth rates at end of period; transactions during period)

2. Deposits by non-financial corporations and households

	Non-financial corporations						Households ³⁾							
	Total	Overnight	With an agreed maturity of:		Redeemable at notice of:		Repos	Total	Overnight	With an agreed maturity of:		Redeemable at notice of:		Repos
			Up to 2 years	Over 2 years	Up to 3 months	Over 3 months				Up to 2 years	Over 2 years	Up to 3 months	Over 3 months	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Outstanding amounts														
2010	1,671.7	1,037.4	455.5	87.2	75.8	1.5	14.2	5,739.1	2,244.5	901.0	665.0	1,788.5	110.3	29.8
2011	1,687.3	1,050.6	448.4	97.7	72.3	2.0	16.3	5,894.0	2,255.7	948.3	723.7	1,837.0	106.7	22.7
2012 Q2	1,681.0	1,068.8	413.4	103.2	80.5	1.7	13.4	6,000.7	2,288.5	975.2	741.4	1,878.0	103.4	14.3
Q3	1,700.8	1,094.5	403.8	104.9	83.7	1.7	12.2	6,016.3	2,296.0	973.7	741.7	1,892.6	99.6	12.7
2012 July	1,674.7	1,065.6	409.6	104.7	79.9	1.6	13.3	5,999.8	2,280.1	975.7	742.3	1,885.1	102.6	14.1
Aug.	1,691.1	1,082.1	407.8	104.9	81.8	1.6	12.8	6,005.1	2,282.0	972.7	743.6	1,892.5	101.2	13.3
Sep.	1,700.8	1,094.5	403.8	104.9	83.7	1.7	12.2	6,016.3	2,296.0	973.7	741.7	1,892.6	99.6	12.7
Oct. ^(p)	1,716.0	1,100.1	411.7	106.5	83.5	1.7	12.5	6,016.7	2,285.2	977.7	739.8	1,903.0	98.9	12.1
Transactions														
2010	77.5	40.2	22.9	9.0	7.7	-0.2	-2.1	132.7	81.9	-99.0	58.7	113.3	-14.6	-7.5
2011	2.9	8.9	-7.7	8.7	-7.3	0.4	-0.2	139.0	7.4	42.5	55.3	43.5	-2.6	-7.0
2012 Q2	9.7	35.8	-32.6	3.1	4.3	-0.4	-0.5	52.0	63.1	-21.4	4.4	13.2	-1.6	-5.6
Q3	25.7	31.4	-10.5	3.5	2.5	0.0	-1.1	16.3	8.4	-1.1	0.3	14.1	-3.8	-1.7
2012 July	-5.1	-3.0	-4.4	3.1	-0.4	-0.2	-0.2	-1.9	-8.9	0.0	0.9	7.1	-0.8	-0.3
Aug.	18.8	20.4	-2.5	0.3	1.0	0.0	-0.4	6.2	2.9	-2.6	1.3	6.9	-1.4	-0.8
Sep.	12.0	14.0	-3.6	0.0	1.9	0.1	-0.5	12.1	14.4	1.4	-1.9	0.2	-1.5	-0.6
Oct. ^(p)	16.5	5.7	8.2	1.7	-0.1	0.0	1.0	0.6	-10.7	4.1	-1.9	10.4	-0.7	-0.6
Growth rates														
2010	4.8	4.0	5.2	11.2	11.2	-10.1	-12.8	2.4	3.8	-9.9	9.7	6.8	-11.7	-20.2
2011	0.2	0.9	-1.7	9.9	-9.3	28.9	-3.4	2.4	0.3	4.7	8.3	2.4	-2.4	-23.6
2012 Q2	0.8	4.7	-9.3	10.6	-0.2	-18.5	-16.7	2.9	1.2	7.4	5.7	3.4	-5.4	-57.2
Q3	2.2	9.2	-13.6	12.2	4.2	0.4	-34.4	3.0	2.4	5.5	4.5	3.9	-8.5	-62.3
2012 July	0.8	5.4	-10.7	13.2	0.4	-25.2	-30.0	2.5	0.6	6.4	5.3	3.6	-6.3	-60.1
Aug.	1.9	7.8	-11.7	13.9	0.5	-12.0	-35.2	2.9	1.9	5.6	5.2	3.7	-7.5	-62.2
Sep.	2.2	9.2	-13.6	12.2	4.2	0.4	-34.4	3.0	2.4	5.5	4.5	3.9	-8.5	-62.3
Oct. ^(p)	3.0	9.5	-12.0	13.2	6.7	-15.8	-32.9	3.1	2.2	5.4	3.9	4.5	-9.1	-62.5

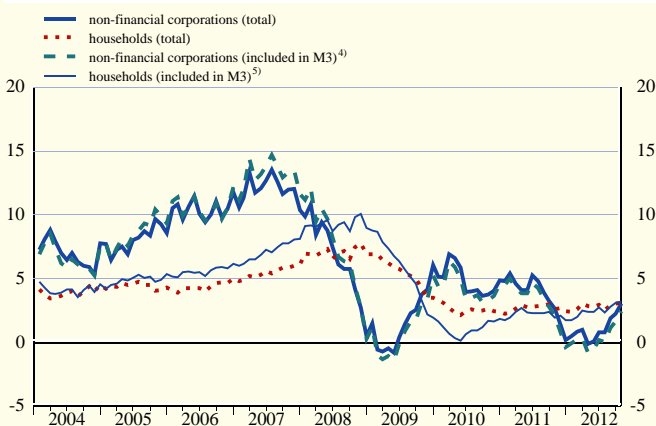
C11 Total deposits by sector ²⁾

(annual growth rates)

C12 Total deposits and deposits included in M3 by sector ²⁾

(annual growth rates)

Source: ECB.

- 1) MFI sector excluding the Eurosystem; sectoral classification is based on the ESA 95.
- 2) Data refer to the changing composition of the euro area. For further information, see the General Notes.
- 3) Including non-profit institutions serving households.
- 4) Covers deposits in columns 2, 3, 5 and 7.
- 5) Covers deposits in columns 9, 10, 12 and 14.

2.5 Rahalaitoksissa olevien talletusten erittely^{1), 2)}

(miljardia euroa ja vuotuiset kasvuvauhdit, ajanjakson lopun kannat ja kasvuvauhdit, koko ajanjakson taloustoimet)

3. Julkisyhteisöjen ja euroalueen ulkopuolisten talletukset

	Julkisyhteisöt					Euroalueen ulkopuoliset				
	Yhteensä 1	Valtion- hallinto 2	Muut julkisyhteisöt			Yhteensä 6	Pankit ³⁾ 7	Muut kuin pankit		
			Osavaltio- hallinto 3	Paikallis- hallinto 4	Sosiaali- turvarahastot 5			Yhteensä 8	Julkisyhteisöt 9	Muut 10
	Kannat									
	Taloustoimet									
	Kasvuvauhdit									

K13 Julkisyhteisöjen ja euroalueen ulkopuolisten talletukset²⁾

(vuotuinen kasvuvauhti)

- Julkisyhteisöt
- Euroalueen ulkopuoliset pankit
- Euroalueen ulkopuoliset muut kuin pankit

Lähde: EKP.

- 1) Rahalaitossektori ilman eurojärjestelmää. Sektoriluokittelu perustuu EKT 95:ssä käytettyyn luokitukseen.
- 2) Tiedot viittaavat euroalueeseen sen muuttuvassa kokoonpanossa. Lisätietoja Yleistä-osassa.
- 3) Tässä taulukossa euroalueen ulkopuolisia laitoksia, jotka ovat samankaltaisia kuin rahalaitokset.

2.5 Deposits held with MFIs: breakdown ^{1), 2)}

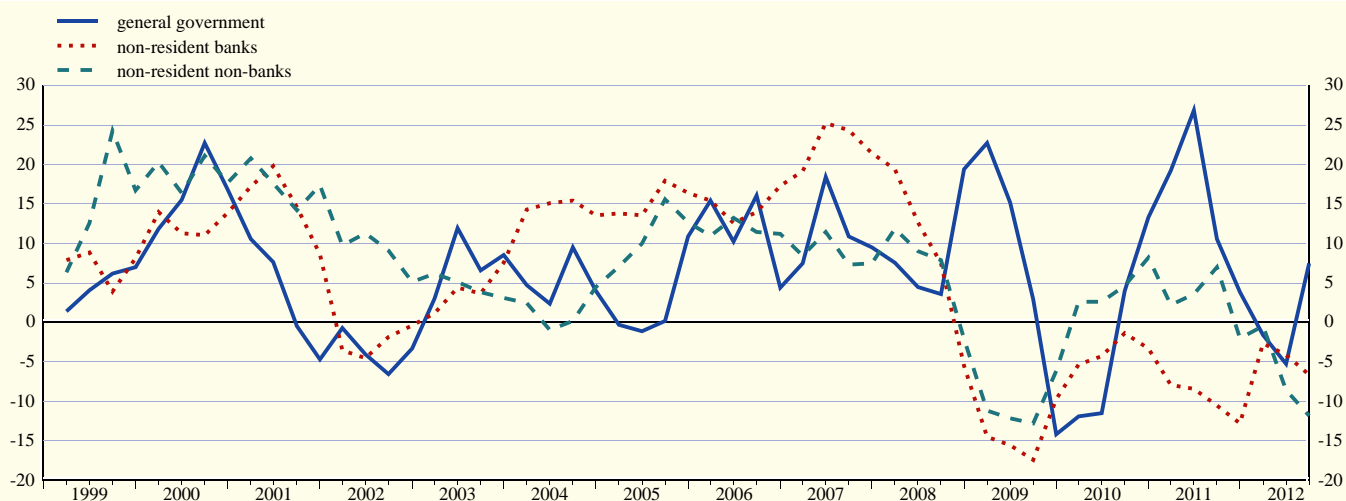
(EUR billions and annual growth rates; outstanding amounts and growth rates at end of period; transactions during period)

3. Deposits by government and non-euro area residents

	General government					Non-euro area residents				
	Total	Central government	Other general government			Total	Banks ³⁾	Non-banks		
			State government	Local government	Social security funds			Total	General government	Other
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Outstanding amounts										
2010	426.7	196.2	47.7	108.7	74.1	3,484.7	2,487.5	997.1	45.9	951.2
2011	441.8	195.5	48.6	112.6	85.2	3,153.6	2,175.4	978.1	44.3	933.8
2011 Q4	441.8	195.5	48.6	112.6	85.2	3,153.6	2,175.4	978.1	44.3	933.8
2012 Q1	466.7	192.5	65.0	113.4	95.9	3,312.5	2,331.9	980.6	54.7	926.0
Q2	508.2	191.9	98.4	112.3	105.5	3,240.3	2,291.0	949.4	39.5	909.8
Q3 ^(p)	513.9	206.4	93.1	111.3	103.1	3,128.1	2,174.1	950.0	40.6	909.4
Transactions										
2010	50.0	47.4	4.3	-5.0	2.9	-15.1	-85.9	70.8	7.5	63.3
2011	16.9	3.3	0.6	2.3	10.6	-334.9	-314.2	-20.7	-2.1	-18.6
2011 Q4	-22.5	-15.9	-5.9	2.1	-2.7	-235.7	-152.1	-83.6	-6.2	-77.3
2012 Q1	25.9	-2.9	16.5	1.3	10.9	191.8	180.7	11.1	10.9	0.1
Q2	26.0	1.8	18.9	-1.3	6.7	-135.2	-76.3	-58.9	-15.9	-43.0
Q3 ^(p)	5.7	14.5	-5.5	-0.9	-2.5	-92.7	-104.2	7.4	1.3	6.1
Growth rates										
2010	13.3	32.2	9.9	-4.4	4.1	-0.1	-3.3	8.2	12.7	7.8
2011	3.9	1.3	1.3	2.1	14.3	-9.8	-12.8	-2.0	-4.3	-1.9
2011 Q4	3.9	1.3	1.3	2.1	14.3	-9.8	-12.8	-2.0	-4.3	-1.9
2012 Q1	-1.6	-18.3	23.5	5.6	21.2	-2.0	-2.7	-0.5	29.6	-1.8
Q2	-5.3	-27.0	51.5	0.8	17.5	-5.4	-4.1	-8.6	-20.4	-8.0
Q3 ^(p)	7.5	-1.1	45.5	1.1	14.1	-8.0	-6.6	-11.8	-20.0	-11.4

C13 Deposits by government and non-euro area residents ²⁾

(annual growth rates)

Source: ECB.

1) MFI sector excluding the Eurosystem; sectoral classification is based on the ESA 95.

2) Data refer to the changing composition of the euro area. For further information, see the General Notes.

3) The term "banks" is used in this table to indicate institutions similar to MFIs which are resident outside the euro area.

HUOM! KS. TAULUKOIDEN NUMEROARVOT JA KUVIOIDEN GRAAFIT VASTAAVILTA ENGLANNINKIELISILTÄ SIVUILTA.

2.6 Rahalaitosten hallussa olevien arvopapereiden erittely^{1), 2)}

(miljardia euroa ja vuotuiset kasvuvauhdit, ajanjakson lopun kannat ja kasvuvauhdit, koko ajanjakson taloustoimet)

Yhteensä	Muut arvopaperit kuin osakkeet							Osakkeet ja osuudet			
	Rahalaitokset		Julkisyhteisöt		Muut euroalueella olevat		Euroalueen ulko-puoliset	Yhteensä	Raha-laitokset	Muut kuin raha-laitokset	Euroalueen ulko-puoliset
	Euro	Muu kuin euro	Euro	Muu kuin euro	Euro	Muu kuin euro					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Kannat											
Taloustoimet											
Kasvuvauhdit											

K14 Rahalaitosten hallussa olevat arvopaperit²⁾

(vuotuinen kasvuvauhti)

- Muut arvopaperit kuin osakkeet
- Osakkeet ja osuudet

Lähde: EKP.

- 1) Rahalaitossektori ilman eurojärjestelmää. Sektoriluokittelu perustuu EKT 95:ssä käytettyyn luokitukseen.
- 2) Tiedot viittaavat euroalueeseen sen muuttuvassa kokoonpanossa. Lisätietoja Yleistä-osassa.

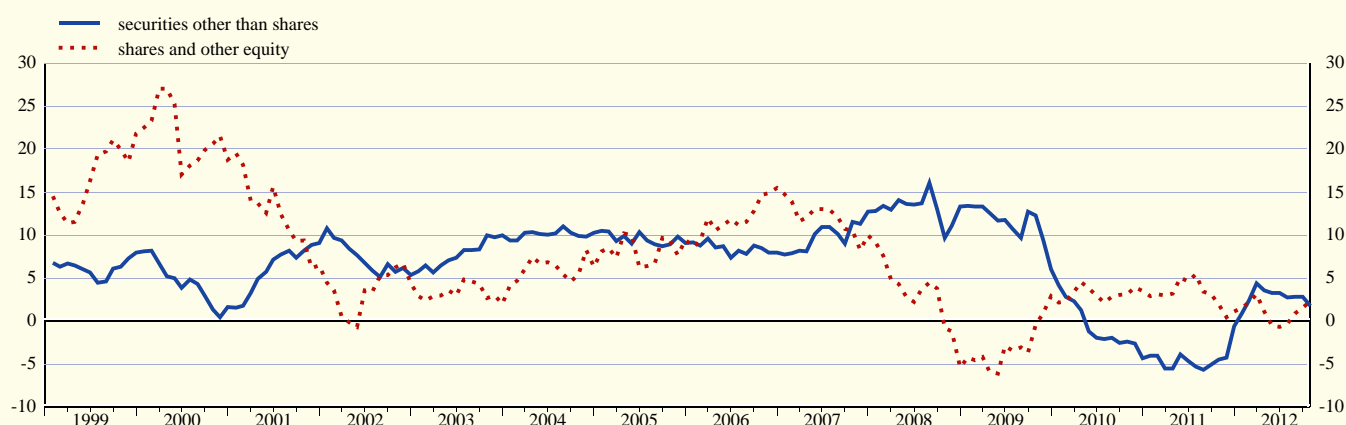
2.6 MFI holdings of securities: breakdown ^{1), 2)}

(EUR billions and annual growth rates; outstanding amounts and growth rates at end of period; transactions during period)

	Securities other than shares							Shares and other equity				
	Total	MFIs		General government		Other euro area residents		Non-euro area residents	Total	MFIs	Non-MFIs	Non-euro area residents
		Euro	Non-euro	Euro	Non-euro	Euro	Non-euro					
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Outstanding amounts												
2010	6,001.0	1,779.0	107.4	1,507.8	16.4	1,510.1	28.3	1,052.1	1,535.8	445.1	788.0	302.7
2011	5,697.7	1,764.2	87.8	1,373.0	22.9	1,489.1	28.3	932.5	1,507.2	485.1	726.6	295.4
2012 Q2	5,826.4	1,766.7	98.5	1,554.6	33.9	1,428.1	25.5	919.2	1,489.2	486.2	717.7	285.4
Q3	5,786.8	1,783.4	104.7	1,587.4	31.9	1,351.0	25.5	902.8	1,510.7	486.5	734.8	289.3
2012 July	5,790.5	1,790.9	100.9	1,538.4	36.4	1,380.8	25.6	917.5	1,498.8	488.0	721.8	289.0
Aug.	5,787.7	1,808.0	105.9	1,543.0	32.6	1,365.5	25.2	907.6	1,502.2	487.1	723.8	291.3
Sep.	5,786.8	1,783.4	104.7	1,587.4	31.9	1,351.0	25.5	902.8	1,510.7	486.5	734.8	289.3
Oct. ^(p)	5,756.2	1,763.7	103.3	1,605.0	31.3	1,345.6	28.7	878.7	1,510.8	487.4	731.6	291.8
Transactions												
2010	-269.3	-166.5	-6.8	42.7	-2.0	11.6	-14.8	-133.6	53.4	28.1	5.2	20.2
2011	-32.8	44.6	7.8	-5.1	5.5	-24.9	-0.1	-60.6	17.0	60.2	-31.5	-11.7
2012 Q2	-94.1	-50.8	-3.3	46.0	-0.3	-41.7	-0.5	-43.5	-19.6	0.4	-12.1	-7.9
Q3	-73.0	10.8	7.0	10.0	-1.5	-85.0	0.3	-14.6	20.6	2.2	16.4	2.0
2012 July	-65.5	22.2	0.0	-19.5	1.5	-53.8	-0.5	-15.4	10.0	1.6	5.4	3.0
Aug.	-3.7	13.3	6.5	-3.8	-3.0	-15.7	0.0	-1.1	2.0	-0.7	-0.2	2.8
Sep.	-3.8	-24.8	0.6	33.3	0.0	-15.4	0.8	1.9	8.6	1.3	11.1	-3.8
Oct. ^(p)	-34.9	-20.2	-0.9	9.2	-0.4	-5.7	3.4	-20.3	0.2	1.0	-3.8	3.0
Growth rates												
2010	-4.3	-8.5	-5.4	2.9	-10.8	0.8	-35.4	-11.3	3.5	6.4	0.6	7.2
2011	-0.6	2.6	7.7	-0.4	33.7	-1.6	-0.8	-6.2	1.1	13.8	-4.1	-3.8
2012 Q2	3.3	6.8	11.9	8.6	47.4	-0.5	-4.8	-6.4	-0.7	7.5	-3.4	-6.3
Q3	2.8	5.1	19.4	12.8	39.7	-5.9	1.3	-4.7	1.6	4.2	1.8	-3.3
2012 July	2.7	8.9	12.5	8.3	59.3	-4.6	-4.2	-6.8	-0.3	6.4	-2.4	-5.6
Aug.	2.8	7.5	24.4	9.5	24.9	-5.2	-13.8	-4.9	0.9	5.8	-1.3	-1.8
Sep.	2.8	5.1	19.4	12.8	39.7	-5.9	1.3	-4.7	1.6	4.2	1.8	-3.3
Oct. ^(p)	1.8	3.7	15.3	14.5	36.4	-8.9	12.3	-6.0	2.3	4.9	2.0	-1.1

C14 MFI holdings of securities ²⁾

(annual growth rates)

Source: ECB.

1) MFI sector excluding the Eurosystem; sectoral classification is based on the ESA 95.

2) Data refer to the changing composition of the euro area. For further information, see the General Notes.

2.7 Eräiden rahalaitostaseen erien valuuttaerittely^{1), 2)}
(prosenttia kaikista valuutoista, kannat miljardia euroa, ajanjakson lopun havaintoja)

1. Lainat, hallussa olevat muut arvopaperit kuin osakkeet ja talletukset

Rahalaitokset ³⁾							Muut kuin rahalaitokset						
Kaikki valuutat (kanta)	Euro ⁴⁾	Muut valuutat kuin euro				Kaikki valuutat (kanta)	Euro ⁴⁾	Muut valuutat kuin euro					
		Yhteensä						Yhteensä					
		USD	JPY	CHF	GBP			USD	JPY	CHF	GBP		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Lainat													
<i>Euroalueella oleville</i>													
<i>Euroalueen ulkopuolisille</i>													
Hallussa olevat muut arvopaperit kuin osakkeet													
<i>Euroalueella olevien liikkeeseen laskemat</i>													
<i>Euroalueen ulkopuolisten liikkeeseen laskemat</i>													
Talletukset													
<i>Euroalueella olevien</i>													
<i>Euroalueen ulkopuolisten</i>													

2. Euroalueen rahalaitosten liikkeeseen laskemat velkapaperit

Kaikki valuutat (kanta)	Euro ⁴⁾	Muut valuutat kuin euro				
		Yhteensä				
		USD	JPY	CHF	GBP	
1	2	3	4	5	6	7

Lähde: EKP.

- 1) Rahalaitossektori ilman eurojärjestelmää. Sektoriluokittelu perustuu EKT 95:ssä käytettyyn luokitukseen.
- 2) Tiedot viittaavat euroalueeseen sen muuttuvassa kokoonpanossa. Lisätietoja Yleistä-osassa.
- 3) Euroalueen ulkopuolisissa maissa laitoksia, jotka ovat samankaltaisia kuin euroalueen rahalaitokset.
- 4) Sisältää euron kansallisten ilmentymien määräiset erät.

2.7 Currency breakdown of selected MFI balance sheet items ^{1), 2)}

(percentages of total; outstanding amounts in EUR billions; end of period)

1. Loans, holdings of securities other than shares, and deposits

	MFIs ³⁾							Non-MFIs						
	All currencies (outstanding amount)	Euro ⁴⁾	Non-euro currencies				All currencies (outstanding amount)	Euro ⁴⁾	Non-euro currencies					
			Total	USD	JPY	CHF			GBP	Total	USD	JPY	CHF	GBP
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
Loans														
<i>To euro area residents</i>														
2010	5,517.3	-	-	-	-	-	12,245.0	96.0	4.0	2.1	0.2	1.1	0.4	
2011	6,160.7	-	-	-	-	-	12,322.6	96.2	3.8	1.9	0.3	1.1	0.4	
2012 Q2	6,312.8	-	-	-	-	-	12,360.8	96.2	3.8	1.9	0.3	1.0	0.4	
Q3 ^(p)	6,105.8	-	-	-	-	-	12,349.8	96.3	3.7	1.8	0.2	1.0	0.4	
<i>To non-euro area residents</i>														
2010	2,010.9	44.9	55.1	30.7	2.9	3.2	11.6	952.3	39.9	60.1	42.8	1.4	3.7	6.7
2011	2,022.5	44.5	55.5	35.6	2.5	2.7	9.3	998.9	38.2	61.8	41.2	2.6	3.3	7.8
2012 Q2	2,061.9	46.4	53.6	33.0	2.2	2.9	9.6	1,023.0	38.9	61.1	39.8	2.4	3.0	9.2
Q3 ^(p)	1,988.9	47.2	52.8	31.3	2.6	3.2	10.0	1,018.2	39.2	60.8	38.9	2.5	2.9	9.4
Holdings of securities other than shares														
<i>Issued by euro area residents</i>														
2010	1,886.4	94.3	5.7	3.3	0.1	0.3	1.7	3,062.5	98.5	1.5	0.8	0.1	0.1	0.4
2011	1,852.0	95.3	4.7	2.5	0.1	0.3	1.5	2,913.3	98.2	1.8	1.0	0.2	0.1	0.4
2012 Q2	1,865.2	94.7	5.3	2.6	0.1	0.4	1.8	3,042.1	98.0	2.0	1.2	0.1	0.1	0.4
Q3 ^(p)	1,888.1	94.5	5.5	2.7	0.1	0.3	2.0	2,995.9	98.1	1.9	1.1	0.1	0.1	0.5
<i>Issued by non-euro area residents</i>														
2010	545.9	49.9	50.1	27.6	0.3	0.5	16.8	506.2	33.3	66.7	40.4	3.9	0.9	13.6
2011	457.0	56.4	43.6	21.1	0.3	0.3	16.0	475.5	32.3	67.7	39.3	5.8	0.7	13.7
2012 Q2	455.3	56.5	43.5	19.0	0.3	0.3	18.7	463.8	34.1	65.9	38.8	5.9	0.8	12.5
Q3 ^(p)	448.1	54.2	45.8	19.4	0.3	0.6	19.9	454.7	33.8	66.2	37.7	6.3	0.7	12.6
Deposits														
<i>By euro area residents</i>														
2010	5,774.7	92.9	7.1	4.1	0.3	1.3	0.8	10,739.7	97.1	2.9	1.9	0.2	0.1	0.4
2011	6,370.7	92.1	7.9	5.1	0.2	1.2	0.7	10,947.8	97.0	3.0	2.0	0.1	0.1	0.4
2012 Q2	6,622.3	93.6	6.4	3.9	0.2	1.1	0.7	11,032.1	97.0	3.0	2.0	0.1	0.1	0.4
Q3 ^(p)	6,399.1	93.5	6.5	3.9	0.2	1.1	0.7	11,033.6	97.0	3.0	2.0	0.1	0.1	0.4
<i>By non-euro area residents</i>														
2010	2,487.5	52.0	48.0	31.8	2.2	1.8	8.7	997.1	58.8	41.2	29.3	1.2	1.4	5.1
2011	2,175.4	59.2	40.8	25.6	2.1	1.8	7.2	978.1	56.0	44.0	30.0	2.0	1.5	5.1
2012 Q2	2,291.0	61.0	39.0	25.4	1.8	1.2	6.7	949.4	54.4	45.6	30.1	1.9	1.2	5.8
Q3 ^(p)	2,174.1	59.8	40.2	25.6	2.1	1.1	7.3	950.0	53.6	46.4	30.2	2.1	1.3	5.8

2. Debt securities issued by euro area MFIs

	All currencies (outstanding amount)	Euro ⁴⁾	Non-euro currencies				
			Total	USD	JPY	CHF	GBP
1	2	3	4	5	6	7	
2010	5,083.2	81.6	18.4	9.7	1.8	2.1	2.5
2011	5,236.8	82.0	18.0	9.4	1.7	2.0	2.6
2012 Q2	5,225.4	81.8	18.2	9.5	1.7	2.0	2.5
Q3 ^(p)	5,196.0	82.0	18.0	9.5	1.6	1.9	2.5

Source: ECB.

- 1) MFI sector excluding the Eurosystem; sectoral classification is based on the ESA 95.
- 2) Data refer to the changing composition of the euro area. For further information, see the General Notes.
- 3) For non-euro area residents, the term "MFIs" refers to institutions similar to euro area MFIs.
- 4) Including items expressed in the national denominations of the euro.

HUOM! KS. TAULUKOIDEN NUMEROARVOT JA KUVIOIDEN GRAAFIT VASTAAVILTA ENGLANNINKIELISILTÄ SIVUILTA.

2.8 Euroalueen sijoitusrahastojen¹⁾ yhteenlaskettu tase

(miljardia euroa, kannat ajanjakson lopussa, taloustoimet koko ajanjaksolla)

1. Saamiset

	Yhteensä 1	Talletukset ja lainasaamiset 2	Muut arvopaperit kuin osakkeet 3	Osakkeet ja osuudet (pl. sijoitus-/rahemarkkinarahastojen osuudet) 4	Sijoitus-/rahemarkkinarahastojen osuudet 5	Muut kuin rahoitussaamiset 6	Muut saamiset (ml. johdannaiset) 7
	Kannat						
	Taloustoimet						

2. Velat

	Yhteensä 1	Lainat ja talletukset 2	Liikkeeseen lasketut sijoitusrahastojen osuudet			Muut velat (ml. johdannaiset) 7	
			Yhteensä 3	Euroalueella olevien hallussa olevat			Euroalueen ulkopuolisten hallussa olevat 6
				Sijoitusrahastot 5			
	Kannat						
	Taloustoimet						

3. Liikkeeseen lasketut sijoitusrahastojen osuudet rahaston sijoitusstrategian ja tyyppin mukaan

	Yhteensä 1	Rahastot sijoitusstrategian mukaan					Rahastot rahastotyyppin mukaan		Lisätieto: rahamarkkinarahastot 10
		Joukkolainarahastot 2	Osakerahastot 3	Yhdistelmärahastot 4	Kiinteistörahastot 5	Hedge-rahastot 6	Muut rahastot 7	Avoimet rahastot 8	
	Kannat								
	Taloustoimet								

Lähde: EKP.

1) Muut kuin rahamarkkinarahastot (jotka esitetään taulukon 3 sarakkeessa 10). Lisätietoja Yleistä-osassa.

2.8 Aggregated balance sheet of euro area investment funds ¹⁾

(EUR billions; outstanding amounts at end of period; transactions during period)

1. Assets

	Total	Deposits and loan claims	Securities other than shares	Shares and other equity (excl. investment fund/money market fund shares)	Investment fund/money market fund shares	Non-financial assets	Other assets (incl. financial derivatives)
	1	2	3	4	5	6	7
Outstanding amounts							
2012 Mar.	6,680.5	442.5	2,674.1	1,887.4	889.3	241.1	546.2
Apr.	6,680.4	447.7	2,693.9	1,861.0	887.7	242.1	548.0
May	6,678.5	475.0	2,733.4	1,775.0	880.1	242.5	572.5
June	6,705.5	480.6	2,729.1	1,816.2	880.4	244.1	555.2
July	6,937.7	484.3	2,821.2	1,890.1	915.1	245.6	581.4
Aug.	6,947.2	480.0	2,841.6	1,886.7	917.7	243.1	578.0
Sep. ^(p)	7,022.2	497.8	2,853.0	1,918.3	923.6	242.3	587.2
Transactions							
2012 Q1	150.7	16.8	72.9	4.8	11.5	4.3	40.4
Q2	16.2	12.2	34.1	-13.9	-5.5	2.7	-13.4
Q3 ^(p)	120.7	25.1	62.4	-0.5	14.9	0.4	18.4

2. Liabilities

	Total	Loans and deposits received	Investment fund shares issued				Other liabilities (incl. financial derivatives)
			Total	Held by euro area residents		Held by non-euro area residents	
				Investment funds			
	1	2	3	4	5	6	7
Outstanding amounts							
2012 Mar.	6,680.5	127.5	6,066.8	4,559.8	684.1	1,507.0	486.2
Apr.	6,680.4	129.8	6,063.7	4,539.8	677.3	1,523.1	486.9
May	6,678.5	137.8	6,023.6	4,466.2	664.9	1,556.1	517.1
June	6,705.5	134.0	6,069.2	4,492.4	664.9	1,576.8	502.4
July	6,937.7	137.1	6,269.2	4,623.3	698.9	1,645.9	531.4
Aug.	6,947.2	140.8	6,283.7	4,645.0	703.3	1,638.7	522.7
Sep. ^(p)	7,022.2	150.3	6,338.1	4,658.8	715.3	1,679.3	533.9
Transactions							
2012 Q1	150.7	9.4	94.5	58.4	30.9	36.1	46.8
Q2	16.2	6.6	37.9	-1.3	-12.0	39.4	-28.3
Q3 ^(p)	120.7	19.8	75.4	23.3	28.0	52.2	25.4

3. Investment fund shares issued broken down by investment policy and type of fund

	Total	Funds by investment policy					Funds by type		Memo item: Money market funds	
		Bond funds	Equity funds	Mixed funds	Real estate funds	Hedge funds	Other funds	Open-end funds		Closed-end funds
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Outstanding amounts										
2012 Feb.	6,016.7	2,056.7	1,637.8	1,486.8	304.9	129.7	400.8	5,931.0	85.7	935.4
Mar.	6,066.8	2,087.3	1,640.8	1,497.5	307.7	134.0	399.4	5,980.9	85.9	956.8
Apr.	6,063.7	2,109.5	1,616.7	1,494.3	309.7	135.6	397.9	5,977.2	86.5	972.3
May	6,023.6	2,159.2	1,540.3	1,478.8	311.3	138.1	395.8	5,937.0	86.6	999.9
June	6,069.2	2,171.6	1,570.9	1,479.4	311.4	138.3	397.6	5,988.1	81.1	969.5
July	6,269.2	2,247.7	1,630.8	1,529.7	315.1	140.8	405.2	6,187.8	81.4	964.5
Aug.	6,283.7	2,259.8	1,625.5	1,537.9	313.6	138.6	408.4	6,202.5	81.2	970.0
Sep. ^(p)	6,338.1	2,272.3	1,654.5	1,550.3	313.5	139.7	407.8	6,255.7	82.4	942.3
Transactions										
2012 Mar.	41.2	29.3	5.7	4.7	1.7	1.1	-1.2	40.4	0.7	18.5
Apr.	10.5	14.8	-8.8	2.0	1.5	0.7	0.2	9.9	0.5	9.3
May	17.0	26.3	-5.4	-4.2	0.1	-1.1	1.2	17.1	-0.2	12.0
June	10.5	17.7	-3.5	-4.6	1.2	-0.1	-0.2	14.9	-4.4	-25.7
July	37.5	23.7	-2.5	17.0	0.2	-0.5	-0.5	37.4	0.1	-14.9
Aug.	16.8	17.3	-2.8	2.7	0.8	-1.1	0.0	16.9	-0.1	13.1
Sep. ^(p)	21.1	12.4	4.7	4.9	1.1	-0.3	-1.6	20.9	0.2	-22.0

Source: ECB.

1) Other than money market funds (which are shown as a memo item in column 10 in Table 3 of this section). For further details, see the General Notes.

2.9 Sijoitusrahastojen¹⁾ hallussa olevat arvopaperit liikkeeseenlaskijan mukaan
(miljardia euroa, kannat ajanjakson lopussa, taloustoimet koko ajanjaksolla)

1. Muut arvopaperit kuin osakkeet

Yhteensä	Euroalue						Ulkomaat			
	Yhteensä	Rahalaitokset	Julkisyhteisöt	Muut rahoituksen välittäjät	Vakuutuslaitokset ja eläkerahastot	Yritykset	Euroalueen ulkopuoliset EU-maat	Yhdysvallat	Japani	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Kannat										
Taloustoimet										

2. Osakkeet ja osuudet (muiden kuin sijoitus- ja rahamarkkinarahastojen)

Yhteensä	Euroalue						Ulkomaat			
	Yhteensä	Rahalaitokset	Julkisyhteisöt	Muut rahoituksen välittäjät	Vakuutuslaitokset ja eläkerahastot	Yritykset	Euroalueen ulkopuoliset EU-maat	Yhdysvallat	Japani	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Kannat										
Taloustoimet										

3. Sijoitus-/rahamarkkinarahastojen osuudet

Yhteensä	Euroalue						Ulkomaat			
	Yhteensä	Rahalaitokset ²⁾	Julkisyhteisöt	Muut rahoituksen välittäjät ²⁾	Vakuutuslaitokset ja eläkerahastot	Yritykset	Euroalueen ulkopuoliset EU-maat	Yhdysvallat	Japani	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Kannat										
Taloustoimet										

Lähde: EKP.

1) Muut kuin rahamarkkinarahastot. Lisätietoja Yleistä-osassa.

2) Sijoitusrahastojen (muiden kuin rahamarkkinarahastojen) osuuksien liikkeeseenlaskijat ovat muita rahoituksen välittäjiä. Rahamarkkinarahastojen osuuksien liikkeeseenlaskijat ovat rahalaitoksia.

2.9 Securities held by investment funds ¹⁾ broken down by issuer of securities

(EUR billions; outstanding amounts at end of period; transactions during period)

1. Securities other than shares

	Total	Euro area						Rest of the world			
		Total	MFIs	General government	Other financial intermediaries	Insurance corporations and pension funds	Non-financial corporations	EU Member States outside the euro area	United States	Japan	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Outstanding amounts											
2011 Q4	2,505.2	1,424.4	390.5	675.2	186.2	4.5	167.8	1,080.8	271.3	436.0	20.5
2012 Q1	2,674.1	1,502.8	424.6	678.8	209.0	5.7	184.5	1,171.2	313.1	453.4	15.5
Q2	2,729.1	1,507.1	414.6	694.4	207.8	5.1	185.2	1,222.0	315.5	467.1	17.8
Q3 ^(p)	2,853.0	1,567.1	416.3	711.1	231.6	6.1	202.0	1,285.8	322.6	493.5	18.3
Transactions											
2012 Q1	72.9	13.7	10.4	-21.1	14.8	0.5	9.1	59.2	20.5	15.7	-4.3
Q2	34.1	9.7	-9.5	16.3	0.6	-0.5	2.8	24.4	-5.9	-8.7	1.1
Q3 ^(p)	62.4	18.4	-7.4	-4.6	18.0	0.5	11.8	44.1	-0.7	28.2	-0.4

2. Shares and other equity (other than investment fund and money market fund shares)

	Total	Euro area						Rest of the world			
		Total	MFIs	General government	Other financial intermediaries	Insurance corporations and pension funds	Non-financial corporations	EU Member States outside the euro area	United States	Japan	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Outstanding amounts											
2011 Q4	1,734.6	636.3	47.6	-	39.0	21.4	528.3	1,098.2	154.5	358.1	71.8
2012 Q1	1,887.4	689.0	56.4	-	41.7	24.1	566.7	1,198.4	162.7	389.8	75.3
Q2	1,816.2	638.9	45.5	-	38.6	22.3	532.5	1,177.3	163.6	391.9	78.1
Q3 ^(p)	1,918.3	684.0	52.9	-	43.9	24.6	562.7	1,234.2	172.0	411.6	72.1
Transactions											
2012 Q1	4.8	-3.9	4.1	-	0.9	-1.2	-7.8	8.7	-2.1	-0.2	-1.6
Q2	-13.9	-9.4	-2.8	-	-1.4	0.2	-5.4	-4.2	0.1	-0.9	3.6
Q3 ^(p)	-0.5	-3.7	0.8	-	3.2	-0.5	-7.1	3.2	-0.2	4.2	-4.0

3. Investment fund/money market fund shares

	Total	Euro area						Rest of the world			
		Total	MFIs ²⁾	General government	Other financial intermediaries ²⁾	Insurance corporations and pension funds	Non-financial corporations	EU Member States outside the euro area	United States	Japan	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Outstanding amounts											
2011 Q4	839.4	708.0	94.7	-	613.4	-	-	131.4	20.9	40.5	0.6
2012 Q1	889.3	753.2	69.0	-	684.1	-	-	136.1	25.2	41.2	0.6
Q2	880.4	744.0	79.0	-	664.9	-	-	136.5	24.9	43.0	0.6
Q3 ^(p)	923.6	790.2	74.9	-	715.3	-	-	133.4	27.3	40.0	0.6
Transactions											
2012 Q1	11.5	11.5	-19.4	-	30.9	-	-	0.0	2.2	-0.5	-0.1
Q2	-5.5	-3.4	8.6	-	-12.0	-	-	-2.1	-0.2	0.4	0.0
Q3 ^(p)	14.9	21.0	-7.0	-	28.0	-	-	-6.1	1.0	-2.9	0.0

Source: ECB.

1) Other than money market funds. For further details, see the General Notes.

2) Investment fund shares (other than money market fund shares) are issued by other financial intermediaries. Money market fund shares are issued by MFIs.

2.10 Euroalueen erityisyhteisöjen yhteenlaskettu tase

(miljardia euroa, ajanjakson lopun kannat, taloustoimet koko ajanjaksolla)

1. Saamiset

Yhteensä	Talletukset ja lainasaamiset	Yhteensä	Alkuperäinen liikkeeseenlaskija: euroalueella olevat						Muut arvopaperit kuin osakkeet	Muut arvopaperistettut saamiset	Osakkeet ja osuudet	Muut saamiset
			Rahalaitokset	Muut rahoituksen välittäjät, vakuutuslaitokset ja eläke-rahastot	Yritykset	Julkisyhteisöt	Alkup. liikkeeseenlaskijana euroalueen ulkopuoliset					
			Rahalaitosten taseessa pysyvät ¹⁾									
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Kannat												
Taloustoimet												

2. Velat

Yhteensä	Saadut lainat ja talletukset	Liikkeeseen lasketut velkapaperit			Oma pääoma ja varaukset	Muut velat
		Yhteensä	Enintään 2 vuotta	Yli 2 vuotta		
1	2	3	4	5	6	7
Kannat						
Taloustoimet						

3. Hallussa olevat euroalueen rahalaitosten liikkeeseen laskemat arvopaperistettut lainat ja muut arvopaperit kuin osakkeet

Euroalueen rahalaitosten liikkeeseen laskemat arvopaperistettut lainat							Muut arvopaperit kuin osakkeet					
Yhteensä	Euroalueen lainanottajasektorit ²⁾					Euroalueen ulkopuoliset lainanottajasektorit	Yhteensä	Euroalueella olevat				Euroalueen ulkopuoliset
	Kotitaloudet	Yritykset	Muut rahoituksen välittäjät	Vakuutuslaitokset ja eläke-rahastot	Julkisyhteisöt			Yhteensä	Rahalaitokset	Muut kuin rahalaitokset	Erityisyhteisöt	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Kannat												
Taloustoimet												

Lähde: EKP.

- 1) Lainat, joiden arvopaperistamisessa on käytetty erillisyyhteisöä (financial vehicle corporation, FVC) ja jotka pysyvät rahalaitoksen taseessa eli lainat, joita ei ole kirjattu pois taseesta. Kirjataanko lainat pois rahalaitoksen taseesta vai ei, riippuu voimassa olevasta kirjanpitoläytännöstä. Lisätietoja Yleistä-osassa.
- 2) Ei sisällä rahalaitosten välisiä arvopaperistettuja lainoja.

2.10 Aggregated balance sheet of euro area financial vehicle corporations

(EUR billions; outstanding amounts at end of period; transactions during period)

1. Assets

	Total	Deposits and loan claims	Securitised loans						Securities other than shares	Other securitised assets	Shares and other equity	Other assets	
			Total	Originated in euro area				Originated outside euro area					
				MFIs	Other financial intermediaries, insurance corporations and pension funds	Non-financial corporations	General government						
													Remaining on the MFI balance sheet ¹⁾
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Outstanding amounts													
2011 Q3	2,205.4	324.8	1,465.2	1,154.6	590.5	145.6	21.6	5.1	138.3	228.9	86.9	37.5	62.0
Q4	2,278.1	327.5	1,533.5	1,218.9	581.2	150.5	22.4	4.8	136.8	227.4	89.0	36.5	64.3
2012 Q1	2,225.0	320.6	1,502.6	1,198.0	551.6	144.9	21.9	4.8	133.0	214.9	85.9	35.3	65.6
Q2	2,146.6	305.4	1,454.2	1,147.6	513.2	149.4	21.2	4.4	131.6	213.1	84.0	30.2	59.7
Q3	2,079.3	301.1	1,393.4	1,085.1	476.1	157.6	23.2	4.4	123.1	203.1	86.2	28.3	67.2
Transactions													
2011 Q3	-32.7	-15.9	0.0	10.8	-	-2.2	0.0	0.0	-8.5	-5.6	-2.1	-0.9	-8.1
Q4	67.7	2.7	64.9	63.2	-	4.2	0.8	-0.4	-3.0	-1.2	1.2	-1.0	1.0
2012 Q1	-54.4	-6.5	-29.0	-19.5	-	-5.5	-0.4	0.0	-3.6	-12.9	-1.9	-1.0	-3.1
Q2	-83.0	-14.9	-49.1	-51.3	-	5.0	-0.7	-0.4	-1.8	-2.1	-2.0	-5.3	-9.6
Q3	-82.6	-4.1	-63.6	-65.8	-	4.4	0.3	0.0	-2.4	-14.5	1.7	-2.1	0.0

2. Liabilities

	Total	Loans and deposits received	Debt securities issued			Capital and reserves	Other liabilities
			Total	Up to 2 years	Over 2 years		
1	2	3	4	5	6	7	
Outstanding amounts							
2011 Q3	2,205.4	134.9	1,820.1	64.5	1,755.5	34.7	215.8
Q4	2,278.1	152.5	1,880.5	67.3	1,813.2	33.8	211.3
2012 Q1	2,225.0	152.7	1,822.6	60.3	1,762.3	33.0	216.8
Q2	2,146.6	147.2	1,752.3	58.0	1,694.3	27.1	220.0
Q3	2,079.3	143.1	1,684.7	57.7	1,627.0	25.9	225.5
Transactions							
2011 Q3	-32.7	-2.2	-25.6	-3.0	-22.6	-2.5	-2.4
Q4	67.7	17.4	61.7	2.8	58.9	-1.3	-10.1
2012 Q1	-54.4	1.1	-56.5	-8.2	-48.3	-0.9	1.9
Q2	-83.0	-5.1	-72.4	-1.9	-70.5	-5.8	0.2
Q3	-82.6	-5.7	-71.9	1.4	-73.3	-1.2	-3.8

3. Holdings of securitised loans originated by euro area MFIs and securities other than shares

	Securitized loans originated by euro area MFIs						Securities other than shares						
	Total	Euro area borrowing sector ²⁾					Non-euro area borrowing sector	Total	Euro area residents				Non-euro area residents
		Households	Non-financial corporations	Other financial intermediaries	Insurance corporations and pension funds	General government			Total	MFIs	Non-MFIs		
											Financial vehicle corporations		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Outstanding amounts													
2011 Q3	1,154.6	823.6	247.7	18.4	0.3	9.5	36.2	228.9	122.1	42.5	79.6	32.9	106.8
Q4	1,218.9	890.0	255.3	17.6	0.2	6.6	32.3	227.4	120.2	41.3	78.9	32.5	107.2
2012 Q1	1,198.0	879.4	246.4	17.6	0.2	6.4	32.2	214.9	114.7	40.6	74.1	31.8	100.2
Q2	1,147.6	832.9	245.0	18.1	0.2	6.3	31.5	213.1	114.2	41.8	72.5	30.6	98.9
Q3	1,085.1	787.1	230.6	16.8	0.2	5.5	32.3	203.1	110.7	38.9	71.7	29.9	92.4
Transactions													
2011 Q3	10.8	-33.1	46.0	-0.7	0.0	-0.2	0.0	-5.6	-3.3	-0.3	-3.0	-1.2	-2.4
Q4	63.2	66.3	7.1	-0.7	-0.1	-3.0	-4.3	-1.2	-1.6	-1.5	-0.1	-0.1	0.4
2012 Q1	-19.5	-10.0	-8.1	0.1	0.0	-0.2	-0.1	-12.9	-5.5	-0.7	-4.8	-0.5	-7.4
Q2	-51.3	-48.5	-1.3	0.5	0.0	-0.1	0.2	-2.1	-0.1	1.0	-1.1	-1.4	-2.0
Q3	-65.8	-47.6	-13.8	-1.1	0.0	-0.8	-1.4	-14.5	-6.4	-3.7	-2.7	-1.1	-8.1

Source: ECB.

1) Loans securitised using euro area financial vehicle corporations which remain on the balance sheet of the relevant MFI - i.e. which have not been derecognised. Whether or not loans are derecognised from the balance sheet of the MFI depends on the relevant accounting rules. For further information, see the General Notes.

2) Excludes securitisations of inter-MFI loans.

2.11 Euroalueen vakuutuslaitosten ja eläkerahastojen yhteenlaskettu tase
(miljardia euroa, ajanjakson lopun kannat)

1. Saamiset

	Yhteensä	Käteinen ja talletukset	Lainat	Muut arvopaperit kuin osakkeet	Osakkeet ja osuudet	Sijoitusrahastojen rahasto-osuudet	Rahamarkkina-rahastojen rahasto-osuudet	Vakuutusmaksu- ja korvausvastuu	Muut saamiset ja velat sekä johdannaiset	Muut kuin rahoitusvarat
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

2. Hallussa olevat muut arvopaperit kuin osakkeet

Yhteensä	Euroalueella olevien liikkeeseen laskemat						Euroalueen ulkopuolisten liikkeeseen laskemat
	Yhteensä	Rahalaitokset	Julkisyhteisöt	Muut rahoituksen välittäjät	Vakuutuslaitokset ja eläkerahastot	Yritykset	
1	2	3	4	5	6	7	8

3. Velat ja nettovarallisuus

Yhteensä	Saadut lainat	Muut arvopaperit kuin osakkeet	Osakkeet ja osuudet	Velat				Muut saamiset ja velat sekä johdannaiset	Nettovarallisuus
				Vakuutustekninen vastuuvelka					
				Yhteensä	Kotitalouksien osuus henkivakuutusrahastoista	Kotitalouksien osuus eläkerahastoista	Vakuutusmaksu- ja korvausvastuu		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Lähde: EKP.

2.11 Aggregated balance sheet of euro area insurance corporations and pension funds

(EUR billions; outstanding amounts at end of period)

1. Assets

	Total	Currency and deposits	Loans	Securities other than shares	Shares and other equity	Investment fund shares	Money market fund shares	Prepayments of insurance premiums and reserves for outstanding claims	Other accounts receivable/payable and financial derivatives	Non-financial assets
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2009 Q3	6,511.0	782.4	432.0	2,432.8	788.5	1,362.4	93.6	248.4	221.9	149.0
Q4	6,645.3	786.3	431.8	2,475.9	804.1	1,443.7	92.3	253.6	209.4	148.2
2010 Q1	6,878.4	783.3	438.0	2,599.4	812.1	1,523.4	91.4	259.6	227.6	143.7
Q2	6,897.6	784.5	441.5	2,629.7	790.0	1,510.3	88.0	265.0	243.1	145.5
Q3	7,071.0	782.9	449.8	2,718.5	806.6	1,550.6	84.3	266.7	266.1	145.4
Q4	7,005.0	771.6	453.8	2,657.7	834.8	1,582.9	71.9	266.7	218.3	147.3
2011 Q1	7,090.9	771.8	454.9	2,709.8	841.6	1,595.1	72.4	274.7	221.2	149.3
Q2	7,104.6	774.6	462.4	2,720.5	841.0	1,595.7	78.0	265.8	218.5	148.1
Q3	7,101.7	791.7	461.9	2,741.8	793.4	1,544.0	89.4	265.5	266.0	147.9
Q4	7,099.2	783.3	468.7	2,699.4	804.8	1,570.2	94.2	263.3	265.3	150.0
2012 Q1	7,350.6	794.1	467.3	2,810.0	814.9	1,679.3	97.2	264.4	272.1	151.2
Q2	7,393.0	782.6	467.9	2,837.4	807.2	1,680.0	102.1	268.0	295.2	152.7

2. Holdings of securities other than shares

	Total	Issued by euro area residents					Issued by non-euro area residents	
		Total	MFIs	General government	Other financial intermediaries	Insurance corporations and pension funds		Non-financial corporations
	1	2	3	4	5	6	7	8
2009 Q3	2,432.8	2,028.4	542.3	1,092.5	228.6	15.2	137.7	404.4
Q4	2,475.9	2,066.4	534.7	1,123.0	239.3	16.7	140.0	409.5
2010 Q1	2,599.4	2,177.5	565.1	1,199.3	233.8	15.9	147.4	421.9
Q2	2,629.7	2,203.6	567.6	1,208.4	242.6	15.9	151.5	426.0
Q3	2,718.5	2,285.6	584.9	1,262.0	252.0	18.4	154.0	433.0
Q4	2,657.7	2,228.7	580.9	1,230.6	230.4	17.1	156.2	429.0
2011 Q1	2,709.8	2,287.5	602.4	1,266.8	233.7	16.9	154.2	422.3
Q2	2,720.5	2,297.3	607.0	1,269.6	233.4	16.5	157.9	423.1
Q3	2,741.8	2,312.1	617.6	1,278.8	225.6	16.6	161.2	429.7
Q4	2,699.4	2,265.3	614.1	1,231.8	223.6	16.2	165.9	434.2
2012 Q1	2,810.0	2,348.8	639.5	1,272.1	228.5	16.7	179.8	461.1
Q2	2,837.4	2,353.2	644.9	1,259.0	233.8	16.6	186.9	484.2

3. Liabilities and net worth

	Liabilities								Net worth	
	Total	Loans received	Securities other than shares	Shares and other equity	Insurance technical reserves					Other accounts receivable/payable and financial derivatives
					Total	Net equity of households in life insurance reserves	Net equity of households in pension fund reserves	Prepayments of insurance premiums and reserves for outstanding claims		
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2009 Q3	6,343.9	250.8	36.1	444.8	5,415.5	2,972.5	1,644.9	798.1	196.6	167.2
Q4	6,446.3	233.0	39.4	442.1	5,533.2	3,040.9	1,692.8	799.5	198.6	199.0
2010 Q1	6,645.0	249.8	39.5	456.7	5,708.7	3,126.8	1,753.4	828.5	190.3	233.5
Q2	6,723.9	252.0	40.8	428.4	5,808.7	3,157.0	1,821.9	829.8	194.0	173.7
Q3	6,882.3	276.8	39.7	437.2	5,948.1	3,220.8	1,902.3	825.1	180.4	188.7
Q4	6,836.8	252.4	42.5	444.8	5,928.8	3,257.9	1,846.4	824.5	168.4	168.2
2011 Q1	6,887.2	265.1	40.5	462.4	5,943.4	3,285.6	1,817.5	840.3	175.8	203.7
Q2	6,910.1	265.4	43.1	451.7	5,973.4	3,309.1	1,830.5	833.8	176.6	194.5
Q3	7,016.6	273.0	42.2	406.9	6,104.3	3,290.6	1,981.8	831.9	190.2	85.1
Q4	7,032.2	266.8	42.2	405.3	6,132.0	3,299.4	2,006.2	826.4	185.9	66.9
2012 Q1	7,192.9	274.4	44.5	437.8	6,247.5	3,334.8	2,067.4	845.2	188.7	157.7
Q2	7,248.7	282.6	43.6	421.3	6,299.2	3,340.4	2,108.7	850.1	202.0	144.3

Source: ECB.

EUROALUEEN TILINPITO

3.1 Kansantalouden kootut talous- ja rahoitustilit institutionaalisen sektorin mukaan (miljardia euroa)

Käyttö	Euro- alue	Koti- taloudet	Yritykset	Rahoitus- laitokset	Julkis- yhteisöt	Ulkomaat
2012/II						
Ulkomaiden tili						
Tavaroiden ja palvelujen vienti <i>Kauppataase¹⁾</i>						
Tulonmuodostustili						
Arvonlisäys, brutto (perushintaan)						
Tuoteverot miinus tuotetukipalkkiot						
Bruttokansantuote (markkinahintaan)						
Palkansaajakorvaukset						
Muut tuotantoverot miinus muut tuotantotukipalkkiot						
Kiinteän pääoman kuluminen						
<i>Toimintaylijäämä ja sekatalo, netto¹⁾</i>						
Ensitulon jakotili						
Toimintaylijäämä ja sekatalo, netto						
Palkansaajakorvaukset						
Tuotannon verot miinus tukipalkkiot						
Omaisuuksien tulot						
Korot						
Muut omaisuustulot						
<i>Kansantulo, netto¹⁾</i>						
Tulojen uudelleenjaon tili						
Kansantulo, netto						
Tulo-, varallisuus- ym. juoksevat verot						
Sosiaaliturvamaksut						
Rahamääräiset sosiaalietuudet						
Muut tulonsiirrot						
Vahinkovakuutusmaksut, netto						
Vahinkovakuutuskorvaukset						
Muu						
<i>Käytettävissä oleva tulo, netto¹⁾</i>						
Tulonkäyttötili						
Käytettävissä oleva tulo, netto						
Kulutusmenot						
Yksilölliset kulutusmenot						
Kollektiiviset kulutusmenot						
Kotitalouksien eläkerahasto-osuuden oikaisu						
<i>Säästö, netto / vaihtotase¹⁾</i>						
Pääomatili						
Säästö, netto / vaihtotase						
Pääoman bruttomuodostus						
Kiinteän pääoman bruttomuodostus						
Varastojen muutokset ja arvoesineiden hankinnat miinus vähennykset						
Kiinteän pääoman kuluminen						
Valmistamattomien muiden kuin rahoitusvarojen hankinnat miinus vähennykset						
Pääomansiirrot						
Pääomaverot						
Muut pääomansiirrot						
<i>Nettoluotonanto (+) / nettoluotonotto (-) (pääomatilin kautta laskettuna)¹⁾</i>						
Tilastollinen ero						

Lähteet: EKP ja Eurostat.

1) Lisätietoja tasapainoerien laskemisesta Teknisiä huomautuksia -osassa.

EURO AREA ACCOUNTS

3.1 Integrated economic and financial accounts by institutional sector

(EUR billions)

Uses	Euro area	Households	Non-financial corporations	Financial corporations	General government	Rest of the world
2012 Q2						
External account						
Exports of goods and services						621
<i>Trade balance</i> ¹⁾						-45
Generation of income account						
Gross value added (basic prices)						
Taxes less subsidies on products						
Gross domestic product (market prices)						
Compensation of employees	1,179	117	753	58	251	
Other taxes less subsidies on production	39	8	24	3	4	
Consumption of fixed capital	376	101	213	11	51	
<i>Net operating surplus and mixed income</i> ¹⁾	532	269	229	34	0	
Allocation of primary income account						
Net operating surplus and mixed income						7
Compensation of employees						
Taxes less subsidies on production						
Property income	956	35	489	357	75	132
Interest	374	33	63	204	75	53
Other property income	582	2	427	153	0	79
<i>Net national income</i> ¹⁾	1,979	1,706	-22	62	233	
Secondary distribution of income account						
Net national income						
Current taxes on income, wealth, etc.	293	231	49	13	0	4
Social contributions	440	440				1
Social benefits other than social transfers in kind	466	1	18	34	413	1
Other current transfers	193	69	26	49	49	11
Net non-life insurance premiums	46	34	11	1	1	2
Non-life insurance claims	47			47		1
Other	99	35	15	1	48	8
<i>Net disposable income</i> ¹⁾	1,957	1,517	-80	64	456	
Use of income account						
Net disposable income						
Final consumption expenditure	1,870	1,364			506	
Individual consumption expenditure	1,680	1,364			316	
Collective consumption expenditure	191				191	
Adjustment for the change in the net equity of households in pension fund reserves	16	0	1	15	0	0
<i>Net saving/current external account</i> ¹⁾	86	168	-81	49	-50	-15
Capital account						
Net saving/current external account						
Gross capital formation	447	143	244	11	50	
Gross fixed capital formation	457	144	253	11	50	
Changes in inventories and acquisitions less disposals of valuables	-11	-1	-10	0	0	
Consumption of fixed capital						
Acquisitions less disposals of non-produced non-financial assets	2	-1	2	0	1	-2
Capital transfers	41	8	0	5	27	5
Capital taxes	8	6	0	2		0
Other capital transfers	32	3	0	3	27	5
<i>Net lending (+)/net borrowing (-) (from capital account)</i> ¹⁾	16	129	-98	53	-68	-16
Statistical discrepancy	0	-18	18	0	0	0

Sources: ECB and Eurostat.

1) For details of the calculation of the balancing items, see the Technical Notes.

3.1 Kansantalouden kootut talous- ja rahoitustilit institutionaalisen sektorin mukaan (jatkoa)
(miljardia euroa)

Resurssit	Euro- alue	Koti- taloudet	Yritykset	Rahoitus- laitokset	Julkis- yhteisöt	Ulkomaat
2012/II						
Ulkomaiden tili						
Tavaroiden ja palvelujen tuonti <i>Kauppataase</i>						
Tulonmuodostustili						
Arvonlisäys, brutto (perushintaan)						
Tuoteverot miinus tuotetukipalkkiot						
Bruttokansantuote (markkinahintaan) ²⁾						
Palkansaajakorvaukset						
Muut tuotantoverot miinus muut tuotantotukipalkkiot						
Kiinteän pääoman kuluminen						
<i>Toimintaylijäämä ja sekatalo, netto</i>						
Ensitulon jakotili						
Toimintaylijäämä ja sekatalo, netto						
Palkansaajakorvaukset						
Tuotannon verot miinus tukipalkkiot						
Omaisuuksut						
Korot						
Muut omaisuustulot						
<i>Kansantulo, netto</i>						
Tulojen uudelleenjaon tili						
Kansantulo, netto						
Tulo-, varallisuus- ym. juoksevat verot						
Sosiaaliturvamaksut						
Rahamääräiset sosiaalietuudet						
Muut tulonsiirrot						
Vahinkovakuutusmaksut, netto						
Vahinkovakuutuskorvaukset						
Muu						
<i>Käytettävissä oleva tulo, netto</i>						
Tulonkäyttötili						
Käytettävissä oleva tulo, netto						
Kulutukset						
Yksilölliset kulutusmenot						
Kollektiiviset kulutusmenot						
Kotitalouksien eläkerahasto-osuuden oikaisu						
<i>Säästö, netto / vaihtotase</i>						
Pääomatili						
Säästö, netto / vaihtotase						
Pääoman bruttomuodostus						
Kiinteän pääoman bruttomuodostus						
Varastojen muutokset ja arvoesineiden hankinnat miinus vähennykset						
Kiinteän pääoman kuluminen						
Valmistamattomien muiden kuin rahoitusvarojen hankinnat miinus vähennykset						
Pääomansiirrot						
Pääomaverot						
Muut pääomansiirrot						
<i>Nettoluotonanto (+) / nettoluotonotto (-) (pääomatilin kautta laskettuna)</i>						
Tilastollinen ero						

Lähteet: EKP ja Eurostat.

2) Bruttokansantuote on yhtä suuri kuin kaikkien kotimaan sektoreiden bruttoarvonlisäyksen ja nettomääräisten tuoteverojen (tuoteverot miinus tuotetukipalkkiot) summa.

3.1 Integrated economic and financial accounts by institutional sector (cont'd)

(EUR billions)

Resources	Euro area	Households	Non-financial corporations	Financial corporations	General government	Rest of the world
External account						
Imports of goods and services						577
<i>Trade balance</i>						
Generation of income account						
Gross value added (basic prices)	2,125	495	1,219	107	305	
Taxes less subsidies on products	236					
Gross domestic product (market prices) ²⁾	2,362					
Compensation of employees						
Other taxes less subsidies on production						
Consumption of fixed capital						
<i>Net operating surplus and mixed income</i>						
Allocation of primary income account						
Net operating surplus and mixed income	532	269	229	34	0	
Compensation of employees	1,182	1,182				4
Taxes less subsidies on production	275				275	0
Property income	946	290	239	385	31	142
Interest	367	59	40	260	9	59
Other property income	578	231	199	125	22	83
<i>Net national income</i>						
Secondary distribution of income account						
Net national income	1,979	1,706	-22	62	233	
Current taxes on income, wealth, etc.	296				296	0
Social contributions	440	1	19	50	369	1
Social benefits other than social transfers in kind	464	464				3
Other current transfers	170	86	15	48	21	34
Net non-life insurance premiums	47			47		2
Non-life insurance claims	45	36	9	1	0	2
Other	77	51	6	0	20	30
<i>Net disposable income</i>						
Use of income account						
Net disposable income	1,957	1,517	-80	64	456	
Final consumption expenditure						
Individual consumption expenditure						
Collective consumption expenditure						
Adjustment for the change in the net equity of households in pension fund reserves	16	16				0
<i>Net saving/current external account</i>						
Capital account						
Net saving/current external account	86	168	-81	49	-50	-15
Gross capital formation						
Gross fixed capital formation						
Changes in inventories and acquisitions less disposals of valuables						
Consumption of fixed capital	376	101	213	11	51	
Acquisitions less disposals of non-produced non-financial assets						
Capital transfers	43	9	17	8	9	3
Capital taxes	8				8	0
Other capital transfers	35	9	17	8	0	3
<i>Net lending (+)/net borrowing (-) (from capital account)</i>						
Statistical discrepancy						

Sources: ECB and Eurostat.

2) Gross domestic product is equal to the gross value added of all domestic sectors plus net taxes (i.e. taxes less subsidies) on products.

HUOM! KS. TAULUKOIDEN NUMEROARVOT JA KUVIOIDEN GRAAFIT VASTAAVILTA ENGLANNINKIELISILTÄ SIVUILTA.

3.1 Kansantalouden kootut talous- ja rahoitustilit institutionaalisen sektorin mukaan (jatkoa)
(miljardia euroa)

Varat	Euro- alue	Koti- taloudet	Yritykset	Raha- laitokset	Muut rahoituksen välittäjät	Vakuutus- laitokset ja eläke- rahastot	Julkis- yhteisöt	Ulkomaat
2012/II								
Varallisuuden avaustase, rahoitusvarat								
Rahoitusvarat yhteensä Monetaarinen kulta ja erityiset nosto-oikeudet Käteinen ja talletukset Lyhytaikaiset velkapaperit Pitkäaikaiset velkapaperit Lainat <i>josta: Pitkäaikaiset</i> Osakkeet ja osuudet Noteeratut osakkeet Noteeraamattomat osakkeet ja osuudet Rahasto-osuudet Vakuutustekninen vastuvelka Muut saamiset ja johdannaiset <i>Nettorahoitusvarallisuus</i>								
Rahoitustili, rahoitusvaroihin kohdistuvat taloustoimet								
Rahoitusvaroihin kohdistuvat taloustoimet yhteensä Monetaarinen kulta ja erityiset nosto-oikeudet Käteinen ja talletukset Lyhytaikaiset velkapaperit Pitkäaikaiset velkapaperit Lainat <i>josta: Pitkäaikaiset</i> Osakkeet ja osuudet Noteeratut osakkeet Noteeraamattomat osakkeet ja osuudet Rahasto-osuudet Vakuutustekninen vastuvelka Muut saamiset ja johdannaiset <i>Taloustoimista johtuvat nettorahoitusvarallisuuden muutokset</i>								
Muiden muutosten tili, rahoitusvarat								
Rahoitusvarojen muut muutokset yhteensä Monetaarinen kulta ja erityiset nosto-oikeudet Käteinen ja talletukset Lyhytaikaiset velkapaperit Pitkäaikaiset velkapaperit Lainat <i>josta: Pitkäaikaiset</i> Osakkeet ja osuudet Noteeratut osakkeet Noteeraamattomat osakkeet ja osuudet Rahasto-osuudet Vakuutustekninen vastuvelka Muut saamiset ja johdannaiset <i>Nettorahoitusvarallisuuden muut muutokset</i>								
Varallisuuden päätöstage, rahoitusvarat								
Rahoitusvarat yhteensä Monetaarinen kulta ja erityiset nosto-oikeudet Käteinen ja talletukset Lyhytaikaiset velkapaperit Pitkäaikaiset velkapaperit Lainat <i>josta: Pitkäaikaiset</i> Osakkeet ja osuudet Noteeratut osakkeet Noteeraamattomat osakkeet ja osuudet Rahasto-osuudet Vakuutustekninen vastuvelka Muut saamiset ja johdannaiset <i>Nettorahoitusvarallisuus</i>								

Lähde: EKP.

3.1 Integrated economic and financial accounts by institutional sector (cont'd)

(EUR billions)

Assets	Euro area	Households	Non-financial corporations	MFIs	Other financial inter- mediaries	Insurance corporations and pension funds	General govern- ment	Rest of the world
2012 Q2								
Opening balance sheet, financial assets								
Total financial assets		19,093	16,747	35,442	15,634	7,021	3,980	17,699
Monetary gold and special drawing rights (SDRs)				484				
Currency and deposits		6,837	2,023	11,827	2,281	819	796	3,658
Short-term debt securities		60	97	587	440	65	31	655
Long-term debt securities		1,340	279	6,429	2,598	2,748	433	3,963
Loans		47	3,022	13,363	3,706	474	585	1,923
<i>of which: Long-term</i>		30	1,794	10,429	2,509	353	515	.
Shares and other equity		4,180	7,571	1,788	6,358	2,547	1,356	6,712
Quoted shares		713	1,371	347	2,057	535	213	.
Unquoted shares and other equity		2,109	5,825	1,138	3,280	297	979	.
Mutual fund shares		1,358	376	303	1,021	1,715	164	.
Insurance technical reserves		6,024	168	3	0	229	4	253
Other accounts receivable and financial derivatives		605	3,586	959	251	138	776	536
<i>Net financial worth</i>								
Financial account, transactions in financial assets								
Total transactions in financial assets		114	47	242	75	22	206	48
Monetary gold and SDRs				0				0
Currency and deposits		74	4	273	-12	-16	40	-64
Short-term debt securities		-3	-3	-9	-15	2	4	-28
Long-term debt securities		-19	4	-95	38	20	3	51
Loans		-1	41	44	78	-1	69	30
<i>of which: Long-term</i>		-1	29	8	66	-1	38	.
Shares and other equity		29	30	-10	4	14	26	50
Quoted shares		9	1	1	-32	-1	1	.
Unquoted shares and other equity		15	28	4	30	2	21	.
Mutual fund shares		4	1	-15	5	14	4	.
Insurance technical reserves		25	0	0	0	4	0	3
Other accounts receivable and financial derivatives		9	-29	39	-18	-1	64	5
<i>Changes in net financial worth due to transactions</i>								
Other changes account, financial assets								
Total other changes in financial assets		-192	-212	144	-6	-2	12	85
Monetary gold and SDRs				11				
Currency and deposits		4	5	91	-18	0	15	72
Short-term debt securities		-2	-1	5	5	0	0	2
Long-term debt securities		-44	-3	56	34	0	0	0
Loans		-1	22	31	23	1	-1	10
<i>of which: Long-term</i>		0	6	-1	24	1	-1	.
Shares and other equity		-148	-244	-54	-53	-3	-10	-27
Quoted shares		-39	-94	-27	-52	-12	-19	.
Unquoted shares and other equity		-82	-142	-26	2	19	12	.
Mutual fund shares		-28	-8	-1	-3	-10	-2	.
Insurance technical reserves		5	2	0	0	0	0	0
Other accounts receivable and financial derivatives		-6	6	3	2	1	7	28
<i>Other changes in net financial worth</i>								
Closing balance sheet, financial assets								
Total financial assets		19,015	16,581	35,828	15,703	7,041	4,198	17,832
Monetary gold and SDRs				495				
Currency and deposits		6,916	2,031	12,191	2,251	803	851	3,666
Short-term debt securities		56	93	583	431	67	35	629
Long-term debt securities		1,276	281	6,391	2,670	2,768	436	4,015
Loans		46	3,085	13,439	3,807	474	653	1,962
<i>of which: Long-term</i>		29	1,829	10,436	2,600	354	552	.
Shares and other equity		4,061	7,357	1,724	6,308	2,559	1,373	6,736
Quoted shares		684	1,278	321	1,972	522	195	.
Unquoted shares and other equity		2,043	5,710	1,116	3,313	318	1,012	.
Mutual fund shares		1,334	369	288	1,023	1,719	167	.
Insurance technical reserves		6,053	170	3	0	233	4	255
Other accounts receivable and financial derivatives		608	3,564	1,002	235	137	846	569
<i>Net financial worth</i>								

Source: ECB.

3.1 Kansantalouden kootut talous- ja rahoitustilit institutionaalisen sektorin mukaan (jatkoa)
(miljardia euroa)

Velat	Euro- alue	Koti- taloudet	Yritykset	Raha- laitokset	Muut rahoituksen välittäjät	Vakuutus- laitokset ja eläke- rahastot	Julkis- yhteisöt	Ulkomaat
2012/II								
Varallisuuden avaustase, velat								
Velat yhteensä Monetaarinen kulta ja erityiset nosto-oikeudet Käteinen ja talletukset Lyhytaikaiset velkapaperit Pitkäaikaiset velkapaperit Lainat <i>josta: Pitkäaikaiset</i> Osakkeet ja osuudet Noteeratut osakkeet Noteeraamattomat osakkeet ja osuudet Rahasto-osuudet Vakuutustekninen vastuuvélka Muut velat ja johdannaiset <i>Nettorahoitusvarallisuus¹⁾</i>								
Rahoitustili, velkoihin kohdistuvat taloustoimet								
Velkoihin kohdistuvat taloustoimet yhteensä Monetaarinen kulta ja erityiset nosto-oikeudet Käteinen ja talletukset Lyhytaikaiset velkapaperit Pitkäaikaiset velkapaperit Lainat <i>josta: Pitkäaikaiset</i> Osakkeet ja osuudet Noteeratut osakkeet Noteeraamattomat osakkeet ja osuudet Rahasto-osuudet Vakuutustekninen vastuuvélka Muut velat ja johdannaiset <i>Taloustoimista johtuvat nettorahoitusvarallisuuden muutokset¹⁾</i>								
Muiden muutosten tili, velat								
Velkojen muut muutokset yhteensä Monetaarinen kulta ja erityiset nosto-oikeudet Käteinen ja talletukset Lyhytaikaiset velkapaperit Pitkäaikaiset velkapaperit Lainat <i>josta: Pitkäaikaiset</i> Osakkeet ja osuudet Noteeratut osakkeet Noteeraamattomat osakkeet ja osuudet Rahasto-osuudet Vakuutustekninen vastuuvélka Muut velat ja johdannaiset <i>Nettorahoitusvarallisuuden muut muutokset¹⁾</i>								
Varallisuuden päätöstase, velat								
Velat yhteensä Monetaarinen kulta ja erityiset nosto-oikeudet Käteinen ja talletukset Lyhytaikaiset velkapaperit Pitkäaikaiset velkapaperit Lainat <i>josta: Pitkäaikaiset</i> Osakkeet ja osuudet Noteeratut osakkeet Noteeraamattomat osakkeet ja osuudet Rahasto-osuudet Vakuutustekninen vastuuvélka Muut velat ja johdannaiset <i>Nettorahoitusvarallisuus¹⁾</i>								

Lähde: EKP

1) Lisätietoja tasapainoerien laskemisesta Teknisiä huomautuksia -osassa.

3.1 Integrated economic and financial accounts by institutional sector (cont'd)

(EUR billions)

Liabilities	Euro area	Households	Non-financial corporations	MFI's	Other financial intermediaries	Insurance corporations and pension funds	General government	Rest of the world
2012 Q2								
Opening balance sheet, liabilities								
Total liabilities		6,774	25,936	34,473	15,395	7,144	9,768	15,642
Monetary gold and special drawing rights (SDRs)								
Currency and deposits			31	25,274	31	0	259	2,647
Short-term debt securities			87	721	82	1	737	306
Long-term debt securities			846	4,688	2,882	47	6,264	3,065
Loans		6,194	8,439		3,310	300	1,907	2,970
<i>of which: Long-term</i>		5,843	6,117		1,742	118	1,587	.
Shares and other equity		7	12,580	2,536	8,903	424	4	6,059
Quoted shares			3,569	370	216	113	0	.
Unquoted shares and other equity		7	9,012	1,209	2,759	310	4	.
Mutual fund shares				957	5,927			.
Insurance technical reserves		36	346	67	1	6,231	1	
Other accounts payable and financial derivatives		537	3,608	1,187	186	141	597	595
<i>Net financial worth ¹⁾</i>	-1,573	12,319	-9,189	970	239	-123	-5,789	
Financial account, transactions in liabilities								
Total transactions in liabilities		3	126	232	31	23	274	64
Monetary gold and SDRs								
Currency and deposits			0	278	0	0	8	12
Short-term debt securities			11	-37	2	0	-22	-6
Long-term debt securities			15	-75	-35	-1	120	-22
Loans		17	30		35	6	144	31
<i>of which: Long-term</i>		10	4		10	1	128	.
Shares and other equity		0	50	4	67	1	0	22
Quoted shares			5	8	2	0	0	.
Unquoted shares and other equity		0	46	0	30	1	0	.
Mutual fund shares				-4	34			.
Insurance technical reserves		0	1	1	0	29	0	
Other accounts payable and financial derivatives		-14	20	61	-38	-12	24	27
<i>Changes in net financial worth due to transactions ¹⁾</i>	16	110	-80	10	44	-1	-68	-16
Other changes account, liabilities								
Total other changes in liabilities		3	-400	46	-19	-8	-42	236
Monetary gold and SDRs								
Currency and deposits			0	93	0	0	0	77
Short-term debt securities			0	7	-1	0	-3	6
Long-term debt securities			4	42	-36	0	-36	68
Loans		-1	3		19	0	1	63
<i>of which: Long-term</i>		-1	-4		2	0	1	.
Shares and other equity		0	-453	-43	-37	-17	0	11
Quoted shares			-238	-63	-22	-11	0	.
Unquoted shares and other equity		0	-215	3	24	-6	0	.
Mutual fund shares				17	-39			.
Insurance technical reserves		0	0	0	0	6	0	
Other accounts payable and financial derivatives		4	46	-54	35	3	-4	11
<i>Other changes in net financial worth ¹⁾</i>	162	-195	188	97	12	5	54	-151
Closing balance sheet, liabilities								
Total liabilities		6,781	25,662	34,751	15,407	7,160	10,000	15,942
Monetary gold and SDRs								
Currency and deposits			30	25,645	32	0	267	2,736
Short-term debt securities			98	691	83	2	713	307
Long-term debt securities			864	4,655	2,811	47	6,348	3,111
Loans		6,210	8,472		3,364	306	2,051	3,063
<i>of which: Long-term</i>		5,853	6,117		1,755	119	1,716	.
Shares and other equity		8	12,178	2,497	8,933	408	4	6,092
Quoted shares			3,336	315	197	102	0	.
Unquoted shares and other equity		8	8,842	1,212	2,814	305	4	.
Mutual fund shares				969	5,923			.
Insurance technical reserves		36	346	68	1	6,266	1	
Other accounts payable and financial derivatives		528	3,673	1,194	184	132	617	633
<i>Net financial worth ¹⁾</i>	-1,396	12,234	-9,081	1,077	295	-119	-5,802	

Source: ECB.

**HUOM! KS. TAULUKOIDEN NUMEROARVOT JA KUVIOIDEN GRAAFIT
VASTAAVILTA ENGLANNINKIELISILTÄ SIVUILTA.**

3.2 Euroalueen muu kuin rahoitustilinpito

(miljardia euroa, neljän neljänneksen kumulatiiviset virrat)

Käyttö	2008	2009	2010	2010/III– 2011/II	2010/IV– 2011/III	2011/I– 2011/IV	2011/II– 2012/I	2011/III– 2012/II
Tulonmuodostustili								
Arvonlisäys, brutto (perushintaan)								
Tuoteverot miinus tuotetukipalkkiot								
Bruttokansantuote (markkinahintaan)								
Palkansaajakorvaukset								
Muut tuotantoverot miinus muut tuotantotukipalkkiot								
Kiinteän pääoman kuluminen								
<i>Toimintaylijäämä ja sekatalo, netto¹⁾</i>								
Ensitulon jakotili								
Toimintaylijäämä ja sekatalo, netto								
Palkansaajakorvaukset								
Tuotannon verot miinus tukipalkkiot								
Omaisuuksut								
Korot								
Muut omaisuustulot								
<i>Kansantulo, netto¹⁾</i>								
Tulojen uudelleenjaon tili								
Kansantulo, netto								
Tulo-, varallisuus- ym. juoksevat verot								
Sosiaaliturvamaksut								
Rahamääräiset sosiaalietuudet								
Muut tulonsiirrot								
Vahinkovakuutusmaksut, netto								
Vahinkovakuutuskorvaukset								
Muu								
<i>Käytettävissä oleva tulo, netto¹⁾</i>								
Tulonkäyttötili								
Käytettävissä oleva tulo, netto								
Kulutusmenot								
Yksilölliset kulutusmenot								
Kollektiiviset kulutusmenot								
Kotitalouksien eläkerahasto-osuuden oikaisu								
<i>Säästö, netto¹⁾</i>								
Pääomatili								
Säästö, netto								
Pääoman bruttomuodostus								
Kiinteän pääoman bruttomuodostus								
Varastojen muutokset ja arvoesineiden hankinnat miinus vähennykset								
Kiinteän pääoman kuluminen								
Valmistamattomien muiden kuin rahoitusvarojen hankinnat miinus vähennykset								
Pääomansiirrot								
Pääomaverot								
Muut pääomansiirrot								
<i>Nettoluotonanto (+) / nettoluotonotto (-) (pääomatilin kautta laskettuna)¹⁾</i>								

Lähteet: EKP ja Eurostat.

1) Lisätietoja tasapainoerien laskemisesta Teknisiä huomautuksia -osassa.

3.2 Euro area non-financial accounts

(EUR billions; four-quarter cumulated flows)

Uses	2008	2009	2010	2010 Q3- 2011 Q2	2010 Q4- 2011 Q3	2011 Q1- 2011 Q4	2011 Q2- 2012 Q1	2011 Q3- 2012 Q2
Generation of income account								
Gross value added (basic prices)								
Taxes less subsidies on products								
Gross domestic product (market prices)								
Compensation of employees	4,466	4,451	4,507	4,566	4,595	4,620	4,638	4,649
Other taxes less subsidies on production	94	86	84	89	93	96	101	109
Consumption of fixed capital	1,361	1,387	1,418	1,441	1,454	1,466	1,476	1,486
<i>Net operating surplus and mixed income</i> ¹⁾	2,358	2,099	2,213	2,252	2,259	2,254	2,251	2,231
Allocation of primary income account								
Net operating surplus and mixed income								
Compensation of employees								
Taxes less subsidies on production								
Property income	3,939	2,970	2,820	2,927	2,984	2,995	3,020	3,004
Interest	2,379	1,600	1,384	1,456	1,506	1,549	1,569	1,553
Other property income	1,560	1,370	1,436	1,471	1,478	1,446	1,450	1,452
<i>Net national income</i> ¹⁾	7,802	7,546	7,766	7,881	7,909	7,947	7,980	7,983
Secondary distribution of income account								
Net national income								
Current taxes on income, wealth, etc.	1,145	1,029	1,055	1,085	1,103	1,112	1,124	1,137
Social contributions	1,672	1,676	1,703	1,725	1,739	1,753	1,761	1,770
Social benefits other than social transfers in kind	1,657	1,774	1,818	1,831	1,839	1,848	1,858	1,868
Other current transfers	772	772	775	780	781	781	786	789
Net non-life insurance premiums	188	180	181	182	183	183	184	184
Non-life insurance claims	189	181	181	182	183	184	184	185
Other	395	411	413	416	414	414	417	419
<i>Net disposable income</i> ¹⁾	7,700	7,438	7,656	7,771	7,802	7,838	7,868	7,868
Use of income account								
Net disposable income								
Final consumption expenditure	7,141	7,155	7,323	7,414	7,453	7,477	7,507	7,518
Individual consumption expenditure	6,405	6,385	6,548	6,639	6,677	6,700	6,729	6,740
Collective consumption expenditure	737	770	775	775	775	777	778	778
Adjustment for the change in the net equity of households in pension fund reserves	70	61	56	56	58	58	59	61
<i>Net saving</i> ¹⁾	559	283	333	357	349	361	361	350
Capital account								
Net saving								
Gross capital formation	2,071	1,703	1,786	1,853	1,869	1,869	1,850	1,815
Gross fixed capital formation	2,009	1,750	1,763	1,806	1,820	1,830	1,829	1,816
Changes in inventories and acquisitions less disposals of valuables	62	-47	22	47	50	40	22	-1
Consumption of fixed capital								
Acquisitions less disposals of non-produced non-financial assets	1	1	1	1	1	0	1	3
Capital transfers	152	183	224	206	172	173	166	173
Capital taxes	24	34	25	26	27	31	29	31
Other capital transfers	128	149	198	180	145	142	136	142
<i>Net lending (+)/net borrowing (-) (from capital account)</i> ¹⁾	-144	-26	-25	-46	-58	-32	-3	30

Sources: ECB and Eurostat.

1) For details of the calculation of the balancing items, see the Technical Notes.

3.2 Euroalueen muu kuin rahoitustilinpito (jatkoa)
(miljardia euroa, neljän neljänneksen kumulatiiviset virrat)

Resurssit	2008	2009	2010	2010/III– 2011/II	2010/IV– 2011/III	2011/I– 2011/IV	2011/II– 2012/I	2011/III– 2012/II
Tulonmuodostustili								
Arvonlisäys, brutto (perushintaan)								
Tuoteverot miinus tuotetukipalkkiot								
Bruttokansantuote (markkinahintaan) ²⁾								
Palkansaajakorvaukset								
Muut tuotantoverot miinus muut tuotantotukipalkkiot								
Kiinteän pääoman kuluminen								
<i>Toimintaylijäämä ja sekatalo, netto</i>								
Ensitulon jakotili								
Toimintaylijäämä ja sekatalo, netto								
Palkansaajakorvaukset								
Tuotannon verot miinus tukipalkkiot								
Omaisuuksien tulot								
Korot								
Muut omaisuustulot								
<i>Kansantulo, netto</i>								
Tulojen uudelleenjaon tili								
Kansantulo, netto								
Tulo-, varallisuus- ym. juoksevat verot								
Sosiaaliturvamaksut								
Rahamääräiset sosiaalietuudet								
Muut tulonsiirrot								
Vahinkovakuutusmaksut, netto								
Vahinkovakuutuskorvaukset								
Muu								
<i>Käytettävissä oleva tulo, netto</i>								
Tulonkäyttötili								
Käytettävissä oleva tulo, netto								
Kulutukset								
Yksilölliset kulutusmenot								
Kollektiiviset kulutusmenot								
Kotitalouksien eläkerahasto-osuuden oikaisu								
<i>Säästö, netto</i>								
Pääomatili								
Säästö, netto								
Pääoman bruttomuodostus								
Kiinteän pääoman bruttomuodostus								
Varastojen muutokset ja arvoesineiden hankinnat miinus vähennykset								
Kiinteän pääoman kuluminen								
Valmistamattomien muiden kuin rahoitusvarojen hankinnat miinus vähennykset								
Pääomansiirrot								
Pääomaverot								
Muut pääomansiirrot								
<i>Nettoluotonanto (+) / nettoluotonotto (-) (pääomatilin kautta laskettuna)</i>								

Lähteet: EKP ja Eurostat.

2) Bruttokansantuote on yhtä suuri kuin kaikkien kotimaan sektoreiden bruttoarvonlisäyksen ja nettomääräisten tuoteverojen (tuoteverot miinus tuotetukipalkkiot) summa.

3.2 Euro area non-financial accounts (cont'd)

(EUR billions; four-quarter cumulated flows)

Resources	2008	2009	2010	2010 Q3- 2011 Q2	2010 Q4- 2011 Q3	2011 Q1- 2011 Q4	2011 Q2- 2012 Q1	2011 Q3- 2012 Q2
Generation of income account								
Gross value added (basic prices)	8,280	8,023	8,222	8,348	8,400	8,436	8,466	8,475
Taxes less subsidies on products	946	894	942	966	971	975	977	974
Gross domestic product (market prices) ²⁾	9,226	8,917	9,164	9,314	9,371	9,410	9,443	9,449
Compensation of employees								
Other taxes less subsidies on production								
Consumption of fixed capital								
<i>Net operating surplus and mixed income</i>								
Allocation of primary income account								
Net operating surplus and mixed income	2,358	2,099	2,213	2,252	2,259	2,254	2,251	2,231
Compensation of employees	4,473	4,461	4,520	4,579	4,608	4,633	4,651	4,662
Taxes less subsidies on production	1,047	998	1,039	1,067	1,077	1,081	1,088	1,093
Property income	3,862	2,958	2,814	2,910	2,950	2,973	3,010	3,001
Interest	2,323	1,555	1,341	1,417	1,466	1,508	1,529	1,518
Other property income	1,539	1,402	1,473	1,493	1,483	1,465	1,481	1,483
<i>Net national income</i>								
Secondary distribution of income account								
Net national income	7,802	7,546	7,766	7,881	7,909	7,947	7,980	7,983
Current taxes on income, wealth, etc.	1,154	1,034	1,059	1,091	1,109	1,118	1,129	1,141
Social contributions	1,670	1,675	1,702	1,724	1,738	1,752	1,759	1,768
Social benefits other than social transfers in kind	1,649	1,767	1,811	1,824	1,833	1,842	1,852	1,862
Other current transfers	671	668	668	672	674	674	675	678
Net non-life insurance premiums	189	181	181	182	183	184	184	185
Non-life insurance claims	184	177	178	179	180	180	180	180
Other	298	309	309	311	311	310	311	312
<i>Net disposable income</i>								
Use of income account								
Net disposable income	7,700	7,438	7,656	7,771	7,802	7,838	7,868	7,868
Final consumption expenditure								
Individual consumption expenditure								
Collective consumption expenditure								
Adjustment for the change in the net equity of households in pension fund reserves	70	61	56	56	58	58	59	61
<i>Net saving</i>								
Capital account								
Net saving	559	283	333	357	349	361	361	350
Gross capital formation								
Gross fixed capital formation								
Changes in inventories and acquisitions less disposals of valuables								
Consumption of fixed capital	1,361	1,387	1,418	1,441	1,454	1,466	1,476	1,486
Acquisitions less disposals of non-produced non-financial assets								
Capital transfers	161	192	234	216	181	184	176	185
Capital taxes	24	34	25	26	27	31	29	31
Other capital transfers	137	158	209	189	154	153	147	154
<i>Net lending (+)/net borrowing (-) (from capital account)</i>								

Sources: ECB and Eurostat.

2) Gross domestic product is equal to the gross value added of all domestic sectors plus net taxes (i.e. taxes less subsidies) on products.

HUOM! KS. TAULUKOIDEN NUMEROARVOT JA KUVIOIDEN GRAAFIT VASTAAVILTA ENGLANNINKIELISILTÄ SIVUILTA.

3.3 Kotitaloudet

(miljardia euroa, neljän neljänneksen kumulatiiviset virrat, kannat ajanjakson lopussa)

	2008	2009	2010	2010/III– 2011/II	2010/IV– 2011/III	2011/I– 2011/IV	2011/II– 2012/I	2011/III– 2012/II
Tulot, säästöt ja nettovarallisuuden muutokset								
Palkansaajakorvaukset (+)								
Toimintaylijäämä ja sekatalo, brutto (+)								
Saadut korot (+)								
Maksetut korot (–)								
Saadut muut omaisuustulot (+)								
Maksetut muut omaisuustulot (–)								
Tulo- ja varallisuusverot (–)								
Sosiaaliturvamaksut, netto (–)								
Sosiaalietuudet, netto (+)								
Saadut tulonsiirrot, netto (+)								
= Käytettävissä oleva tulo, brutto								
Kulutusmenot (–)								
Eläkerahastojen nettovarallisuuden muutokset (+)								
= Säästö, brutto								
Kiinteän pääoman kuluminen (–)								
Saadut pääomansiirrot, netto (+)								
Nettovarallisuuden muut muutokset (+)								
= Nettovarallisuuden muutokset								
Investoinnit, rahoituksen hankinta ja nettovarallisuuden muutokset								
Muiden kuin rahoitusvarojen nettohankinta (+)								
Kiinteän pääoman kuluminen (–)								
Rahoitusinvestointien pääerät (+)								
Lyhytaikaiset varat								
Käteinen ja talletukset								
Rahamarkkinarahasto-osuudet								
Velkapaperit ¹⁾								
Pitkäaikaiset varat								
Talletukset								
Velkapaperit								
Osakkeet ja osuudet								
Noteeratut ja noteeraamattomat osakkeet ja osuudet								
Rahasto-osuudet								
Henki- ja eläkevakuutukset								
Varojen hankinnan pääerät (–)								
Lainat								
<i>josta: Lainat euroalueen rahalaitoksista</i>								
Varallisuuden muut muutokset (+)								
Muut kuin rahoitusvarat								
Rahoitusvarat								
Osakkeet ja osuudet								
Henki- ja eläkevakuutukset								
Muut virrat, netto (+)								
= Nettovarallisuuden muutokset								
Tase								
Muut kuin rahoitusvarat (+)								
Rahoitusvarat (+)								
Lyhytaikaiset varat								
Käteinen ja talletukset								
Rahamarkkinarahasto-osuudet								
Velkapaperit ¹⁾								
Pitkäaikaiset varat								
Talletukset								
Velkapaperit								
Osakkeet ja osuudet								
Noteeratut ja noteeraamattomat osakkeet ja osuudet								
Rahasto-osuudet								
Henki- ja eläkevakuutukset								
Muut varat, netto (+)								
Velat (–)								
Lainat								
<i>josta: Lainat euroalueen rahalaitoksista</i>								
= Nettovarallisuus								

Lähteet: EKP ja Eurostat.

1) Rahalaitosten liikkeeseen laskemat alle kahden vuoden arvopaperit ja muiden sektoreiden liikkeeseen laskemat alle vuoden arvopaperit.

3.3 Households

(EUR billions; four-quarter cumulated flows; outstanding amounts at end of period)

	2008	2009	2010	2010 Q3- 2011 Q2	2010 Q4- 2011 Q3	2011 Q1- 2011 Q4	2011 Q2- 2012 Q1	2011 Q3- 2012 Q2
Income, saving and changes in net worth								
Compensation of employees (+)	4,473	4,461	4,520	4,579	4,608	4,633	4,651	4,662
Gross operating surplus and mixed income (+)	1,523	1,438	1,442	1,464	1,472	1,479	1,483	1,481
Interest receivable (+)	348	237	207	222	230	237	241	240
Interest payable (-)	249	148	127	137	144	148	148	144
Other property income receivable (+)	785	726	728	740	750	748	756	751
Other property income payable (-)	10	10	10	10	9	10	10	10
Current taxes on income and wealth (-)	872	842	848	865	877	882	893	906
Net social contributions (-)	1,667	1,672	1,698	1,720	1,734	1,748	1,756	1,765
Net social benefits (+)	1,644	1,762	1,806	1,819	1,828	1,837	1,847	1,857
Net current transfers receivable (+)	70	74	74	72	72	71	71	72
= Gross disposable income	6,045	6,027	6,094	6,163	6,195	6,219	6,242	6,240
Final consumption expenditure (-)	5,242	5,167	5,306	5,389	5,425	5,446	5,469	5,478
Changes in net worth in pension funds (+)	69	60	55	56	57	58	59	60
= Gross saving	872	920	843	829	827	830	832	822
Consumption of fixed capital (-)	375	379	386	392	394	397	400	401
Net capital transfers receivable (+)	0	10	14	13	12	9	8	8
Other changes in net worth (+)	-1,761	-886	776	597	-93	-613	-688	-1,030
= Changes in net worth	-1,265	-336	1,247	1,047	351	-171	-248	-601
Investment, financing and changes in net worth								
Net acquisition of non-financial assets (+)	646	551	556	566	571	575	574	568
Consumption of fixed capital (-)	375	379	386	392	394	397	400	401
Main items of financial investment (+)								
Short-term assets	449	8	39	113	127	125	146	160
Currency and deposits	437	121	118	135	146	118	155	168
Money market fund shares	-3	-40	-59	-34	-23	-21	-22	-20
Debt securities ¹⁾	15	-73	-20	12	4	28	13	12
Long-term assets	61	443	367	229	235	202	202	173
Deposits	-25	71	57	52	52	50	48	37
Debt securities	26	-5	-23	13	40	50	28	-14
Shares and other equity	-73	151	96	-13	-12	-21	27	56
Quoted and unquoted shares and other equity	75	122	94	19	31	35	63	82
Mutual fund shares	-148	29	2	-32	-42	-56	-36	-26
Life insurance and pension fund reserves	133	226	237	177	155	122	99	94
Main items of financing (-)								
Loans	258	110	128	139	123	94	77	46
of which: From euro area MFIs	83	65	147	168	148	81	34	13
Other changes in assets (+)								
Non-financial assets	-404	-1,201	681	352	330	-249	-524	-748
Financial assets	-1,435	309	141	251	-442	-408	-228	-326
Shares and other equity	-1,169	107	49	215	-369	-383	-325	-386
Life insurance and pension fund reserves	-239	195	122	70	-20	20	98	103
Remaining net flows (+)	52	43	-22	67	49	76	59	18
= Changes in net worth	-1,265	-336	1,247	1,047	351	-171	-248	-601
Balance sheet								
Non-financial assets (+)	28,257	27,228	28,078	28,174	28,467	28,006	27,768	27,593
Financial assets (+)								
Short-term assets	5,779	5,776	5,819	5,890	5,889	5,958	5,970	6,025
Currency and deposits	5,321	5,475	5,597	5,647	5,656	5,728	5,754	5,823
Money market fund shares	320	246	189	194	191	172	156	146
Debt securities ¹⁾	138	55	33	48	42	58	60	56
Long-term assets	10,768	11,576	12,075	12,141	11,697	11,876	12,157	12,021
Deposits	911	961	1,020	1,049	1,062	1,074	1,084	1,092
Debt securities	1,331	1,374	1,313	1,336	1,303	1,326	1,340	1,276
Shares and other equity	3,829	4,121	4,264	4,216	3,781	3,855	4,024	3,915
Quoted and unquoted shares and other equity	2,873	2,979	3,037	3,029	2,695	2,742	2,822	2,727
Mutual fund shares	957	1,142	1,227	1,187	1,085	1,113	1,202	1,188
Life insurance and pension fund reserves	4,698	5,119	5,478	5,541	5,551	5,621	5,709	5,738
Remaining net assets (+)	292	307	338	397	420	396	386	398
Liabilities (-)								
Loans	5,807	5,933	6,109	6,173	6,194	6,207	6,194	6,210
of which: From euro area MFIs	4,914	4,968	5,213	5,304	5,313	5,281	5,269	5,294
= Net worth	39,289	38,953	40,200	40,428	40,279	40,030	40,087	39,827

Sources: ECB and Eurostat.

1) Securities issued by MFIs with a maturity of less than two years and securities issued by other sectors with a maturity of less than one year.

3.4 Yritykset

(miljardia euroa, neljän neljänneksen kumulatiiviset virrat, kannat ajanjakson lopussa)

	2008	2009	2010	2010/III– 2011/II	2010/IV– 2011/III	2011/I– 2011/IV	2011/II– 2012/I	2011/III– 2012/II
Tulot ja säästöt								
Arvonlisäys, brutto (perushintaan) (+)								
Palkansaajakorvaukset (–)								
Muut tuotantoverot miinus muut tuotantotukipalkkiot (–)								
= Toimintaylijäämä, brutto (+)								
Kiinteän pääoman kuluminen (–)								
= Toimintaylijäämä, netto (+)								
Saadut omaisuustulot (+)								
Saadut korot								
Saadut muut omaisuustulot								
Maksetut korot ja vuokrat (–)								
= Yrittäjätulo, netto (+)								
Jaettu tulo (–)								
Maksetut tulo- ja varallisuusverot (–)								
Saadut sosiaaliturvamaksut (+)								
Maksetut sosiaalietuudet (–)								
Maksetut muut tulonsiirrot, netto (–)								
= Säästö, netto								
Investoinnit, rahoituksen hankinta ja säästöt								
Muiden kuin rahoitusvarojen nettohankinta (+)								
Kiinteän pääoman bruttomuodostus (+)								
Kiinteän pääoman kuluminen (–)								
Muiden ei-rahoitusvarojen nettohankinta (+)								
Rahoitusinvestointien pääerät (+)								
Lyhytaikaiset varat								
Käteinen ja talletukset								
Rahamarkkinarahasto-osuudet								
Velkapaperit ¹⁾								
Pitkäaikaiset varat								
Talletukset								
Velkapaperit								
Osakkeet ja osuudet								
Muut (lähinnä konsernien sisäisiä lainoja)								
Muut varat, netto (+)								
Varojen hankinnan pääerät (–)								
Velat								
josta: Lainat euroalueen rahalaitoksista								
josta: Velkapaperit								
Osakkeet ja osuudet								
Noteeratut osakkeet								
Noteeraamattomat osakkeet ja osuudet								
Saadut pääomansiirrot, netto (–)								
= Säästö, netto								
Rahoitustase								
Rahoitusvarat								
Lyhytaikaiset varat								
Käteinen ja talletukset								
Rahamarkkinarahasto-osuudet								
Velkapaperit ¹⁾								
Pitkäaikaiset varat								
Talletukset								
Velkapaperit								
Osakkeet ja osuudet								
Muut (lähinnä konsernien sisäisiä lainoja)								
Muut varat, netto								
Velat								
Vieras pääoma								
josta: Lainat rahalaitoksilta								
josta: Velkapaperit								
Osakkeet ja osuudet								
Noteeratut osakkeet								
Noteeraamattomat osakkeet ja osuudet								

Lähteet: EKP ja Eurostat.

1) Rahalaitosten liikkeeseen laskemat alle kahden vuoden arvopaperit ja muiden sektoreiden liikkeeseen laskemat alle vuoden arvopaperit.

3.4 Non-financial corporations

(EUR billions; four-quarter cumulated flows; outstanding amounts at end of period)

	2008	2009	2010	2010 Q3- 2011 Q2	2010 Q4- 2011 Q3	2011 Q1- 2011 Q4	2011 Q2- 2012 Q1	2011 Q3- 2012 Q2
Income and saving								
Gross value added (basic prices) (+)	4,759	4,520	4,678	4,773	4,811	4,833	4,851	4,856
Compensation of employees (-)	2,841	2,787	2,824	2,875	2,900	2,924	2,938	2,949
Other taxes less subsidies on production (-)	46	41	35	38	41	42	44	49
= Gross operating surplus (+)	1,872	1,692	1,820	1,860	1,870	1,867	1,869	1,858
Consumption of fixed capital (-)	765	782	798	813	821	828	834	840
= Net operating surplus (+)	1,107	910	1,021	1,047	1,049	1,039	1,034	1,019
Property income receivable (+)	629	529	558	563	556	556	562	564
Interest receivable	238	169	160	163	167	169	172	169
Other property income receivable	391	360	398	400	389	387	390	395
Interest and rents payable (-)	422	294	256	272	282	290	292	286
= Net entrepreneurial income (+)	1,315	1,145	1,324	1,338	1,323	1,305	1,305	1,296
Distributed income (-)	1,004	927	942	971	983	972	972	984
Taxes on income and wealth payable (-)	236	152	168	178	183	188	188	189
Social contributions receivable (+)	68	71	69	71	72	73	74	74
Social benefits payable (-)	66	68	69	69	69	70	70	70
Other net transfers (-)	48	47	44	45	45	47	48	48
= Net saving	29	22	169	146	115	102	101	79
Investment, financing and saving								
Net acquisition of non-financial assets (+)	368	70	161	201	208	206	187	159
Gross fixed capital formation (+)	1,075	902	936	972	985	995	995	993
Consumption of fixed capital (-)	765	782	798	813	821	828	834	840
Net acquisition of other non-financial assets (+)	58	-50	23	42	44	39	26	6
Main items of financial investment (+)								
Short-term assets	61	95	43	48	4	-32	-8	-3
Currency and deposits	14	88	68	70	46	0	9	8
Money market fund shares	33	39	-23	-24	-40	-43	-35	-29
Debt securities ¹⁾	14	-32	-2	2	-1	12	18	18
Long-term assets	635	184	460	483	476	441	465	400
Deposits	41	-1	20	47	61	74	52	37
Debt securities	-31	18	15	16	5	-11	-21	-9
Shares and other equity	351	99	269	293	297	251	283	229
Other (mainly intercompany loans)	273	68	156	126	114	126	150	143
Remaining net assets (+)	-22	24	-9	-17	-27	-24	-31	-23
Main items of financing (-)								
Debt	625	25	153	242	227	245	235	192
of which: Loans from euro area MFIs	391	-107	-19	83	86	65	-4	-45
of which: Debt securities	45	91	61	35	43	49	73	90
Shares and other equity	311	241	263	257	251	176	209	195
Quoted shares	5	53	31	27	28	27	19	15
Unquoted shares and other equity	306	188	233	230	224	150	190	179
Net capital transfers receivable (-)	74	82	68	68	69	69	67	68
= Net saving	29	22	169	146	115	102	101	79
Financial balance sheet								
Financial assets								
Short-term assets	1,849	1,933	1,966	1,925	1,918	1,942	1,918	1,923
Currency and deposits	1,538	1,633	1,695	1,676	1,682	1,706	1,679	1,695
Money market fund shares	192	214	192	173	159	147	141	135
Debt securities ¹⁾	118	86	79	76	78	89	97	93
Long-term assets	9,392	10,237	10,791	11,034	10,368	10,570	11,075	10,925
Deposits	251	240	252	272	305	317	343	337
Debt securities	214	230	253	259	255	256	279	281
Shares and other equity	6,304	7,099	7,442	7,587	6,836	7,005	7,430	7,222
Other (mainly intercompany loans)	2,622	2,668	2,844	2,916	2,971	2,993	3,022	3,085
Remaining net assets	242	229	94	116	96	118	177	90
Liabilities								
Debt	9,290	9,299	9,515	9,641	9,690	9,700	9,717	9,781
of which: Loans from euro area MFIs	4,862	4,707	4,683	4,754	4,766	4,717	4,686	4,690
of which: Debt securities	694	815	876	851	877	883	933	962
Shares and other equity	11,086	12,358	12,945	13,214	11,748	11,977	12,580	12,178
Quoted shares	2,926	3,487	3,799	3,877	3,125	3,281	3,569	3,336
Unquoted shares and other equity	8,160	8,871	9,146	9,337	8,622	8,696	9,012	8,842

Sources: ECB and Eurostat.

1) Securities issued by MFIs with a maturity of less than two years and securities issued by other sectors with a maturity of less than one year.

HUOM! KS. TAULUKOIDEN NUMEROARVOT JA KUVIOIDEN GRAAFIT VASTAAVILTA ENGLANNINKIELISILTÄ SIVUILTA.

3.5 Vakuutuslaitokset ja eläkerahastot

(miljardia euroa, neljän neljänneksen kumulatiiviset virrat, kannat ajanjakson lopussa)

	2008	2009	2010	2010/III– 2011/II	2010/IV– 2011/III	2011/I– 2011/IV	2011/II– 2012/I	2011/III– 2012/II
Rahoitustili, rahoitustaloustoimet								
Rahoitusinvestointien pääerät (+)								
Lyhytaikaiset varat								
Käteinen ja talletukset								
Rahamarkkinarahasto-osuudet								
Velkapaperit ¹⁾								
Pitkäaikaiset varat								
Talletukset								
Velkapaperit								
Lainat								
Noteeratut osakkeet								
Noteeraamattomat osakkeet ja osuudet								
Rahasto-osuudet								
Muut varat, netto (+)								
Varojen hankinnan pääerät (–)								
Velkapaperit								
Lainat								
Osakkeet ja osuudet								
Vakuutustekninen vastuuvélka								
Kotitalouksien osuus henkivakuutus- ja eläkerahastoista								
Vakuutusmaksu- ja korvausvastuu								
= Taloustoimista johtuvat nettorahoitusvarallisuuden muutokset								
Muiden muutosten tili								
Rahoitusvarojen muut muutokset (+)								
Osakkeet ja osuudet								
Muut varat, netto								
Velkojen muut muutokset (–)								
Osakkeet ja osuudet								
Vakuutustekninen vastuuvélka								
Kotitalouksien osuus henkivakuutus- ja eläkerahastoista								
Vakuutusmaksu- ja korvausvastuu								
= Nettorahoitusvarallisuuden muut muutokset								
Rahoitustase								
Rahoitusvarat (+)								
Lyhytaikaiset varat								
Käteinen ja talletukset								
Rahamarkkinarahasto-osuudet								
Velkapaperit ¹⁾								
Pitkäaikaiset varat								
Talletukset								
Velkapaperit								
Lainat								
Noteeratut osakkeet								
Noteeraamattomat osakkeet ja osuudet								
Rahasto-osuudet								
Muut varat, netto (+)								
Velat (–)								
Velkapaperit								
Lainat								
Osakkeet ja osuudet								
Vakuutustekninen vastuuvélka								
Kotitalouksien osuus henkivakuutus- ja eläkerahastoista								
Vakuutusmaksu- ja korvausvastuu								
= Nettorahoitusvarallisuus								

Lähde: EKP.

1) Rahalaitosten liikkeeseen laskemat alle kahden vuoden arvopaperit ja muiden sektoreiden liikkeeseen laskemat alle vuoden arvopaperit.

3.5 Insurance corporations and pension funds

(EUR billions; four-quarter cumulated flows; outstanding amounts at end of period)

	2008	2009	2010	2010 Q3- 2011 Q2	2010 Q4- 2011 Q3	2011 Q1- 2011 Q4	2011 Q2- 2012 Q1	2011 Q3- 2012 Q2
Financial account, financial transactions								
Main items of financial investment (+)								
Short-term assets	69	-47	-16	-29	7	49	89	78
Currency and deposits	57	-33	-10	-15	5	14	29	15
Money market fund shares	12	0	-17	-19	-8	11	47	48
Debt securities ¹⁾	1	-14	10	5	10	23	12	14
Long-term assets	130	291	290	289	237	125	76	70
Deposits	7	14	-6	8	10	8	-1	-4
Debt securities	74	105	179	159	98	27	2	17
Loans	21	8	30	20	16	7	5	-1
Quoted shares	-10	-49	14	16	11	7	5	3
Unquoted shares and other equity	15	-21	1	6	10	-3	-5	-2
Mutual fund shares	25	234	73	80	91	79	71	56
Remaining net assets (+)	10	16	14	-43	-41	-42	-52	-17
Main items of financing (-)								
Debt securities	5	5	0	2	3	3	5	1
Loans	32	-2	9	13	13	5	7	11
Shares and other equity	8	5	7	3	3	2	2	4
Insurance technical reserves	121	247	273	188	150	116	96	102
Net equity of households in life insurance and pension fund reserves	120	239	252	174	139	114	98	94
Prepayments of insurance premiums and reserves for outstanding claims	2	8	20	14	11	2	-2	8
= Changes in net financial worth due to transactions	43	5	0	11	34	6	2	12
Other changes account								
Other changes in financial assets (+)								
Shares and other equity	-550	201	114	79	-92	-111	-21	-16
Other net assets	38	40	-12	-69	-85	14	132	113
Other changes in liabilities (-)								
Shares and other equity	-171	11	-7	14	-42	-46	-31	-35
Insurance technical reserves	-254	172	136	71	-10	24	103	107
Net equity of households in life insurance and pension fund reserves	-244	198	126	73	-11	25	101	108
Prepayments of insurance premiums and reserves for outstanding claims	-10	-27	10	-2	1	-1	2	-1
= Other changes in net financial worth	-86	59	-27	-75	-124	-75	39	26
Financial balance sheet								
Financial assets (+)								
Short-term assets	374	324	312	311	343	348	381	372
Currency and deposits	224	195	190	181	199	193	208	195
Money market fund shares	98	90	74	77	83	84	107	110
Debt securities ¹⁾	52	39	49	53	61	72	65	67
Long-term assets	5,091	5,663	6,052	6,159	6,061	6,035	6,273	6,299
Deposits	599	612	604	619	618	609	611	608
Debt securities	2,276	2,458	2,624	2,676	2,679	2,623	2,748	2,768
Loans	432	435	466	473	471	473	474	474
Quoted shares	489	511	552	556	507	518	535	522
Unquoted shares and other equity	321	306	300	300	298	295	297	318
Mutual fund shares	974	1,339	1,505	1,536	1,488	1,517	1,608	1,609
Remaining net assets (+)	232	207	229	208	237	241	226	238
Liabilities (-)								
Debt securities	35	42	45	45	46	46	48	48
Loans	281	272	287	294	302	290	300	306
Shares and other equity	419	435	436	439	391	392	424	408
Insurance technical reserves	5,158	5,577	5,985	6,057	6,062	6,125	6,231	6,266
Net equity of households in life insurance and pension fund reserves	4,361	4,798	5,177	5,237	5,243	5,316	5,407	5,439
Prepayments of insurance premiums and reserves for outstanding claims	797	778	809	820	819	810	823	826
= Net financial wealth	-196	-133	-160	-157	-160	-229	-123	-119

Source: ECB.

1) Securities issued by MFIs with a maturity of less than two years and securities issued by other sectors with a maturity of less than one year.

RAHOITUSMARKKINAT

4.1 Muiden arvopereiden kuin osakkeiden liikkeeseenlaskut alkuperäisen maturiteetin, liikkeeseenlaskijan sijainnin ja valuutan mukaan
(miljardia euroa ja ajanjakson kasvuvauhdit, kausivaihtelusta puhdistettu, kuukausittaiset taloustoimet ja ajanjakson lopun kannat, nimellisarvoon)

Euromääräiset yhteensä ¹⁾			Euroalueella olevien liikkeeseen laskemat									
Kannat	Liikkeeseenlaskut, brutto	Liikkeeseenlaskut, netto	Euromääräiset			Kaikki valuutat						
			Kannat	Liikkeeseenlaskut, brutto	Liikkeeseenlaskut, netto	Kannat	Liikkeeseenlaskut, brutto	Liikkeeseenlaskut, netto	Vuotuinen kasvuvauhti	Kausivaihtelusta puhdistettu ²⁾		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Liikkeeseenlaskut, netto	6 kk:n kasvuvauhti	
Yhteensä												
Pitkäaikaiset												

K15 Euroalueella olevien liikkeeseen laskemien muiden arvopereiden kuin osakkeiden kannat ja bruttomääräiset liikkeeseenlaskut yhteensä
(miljardia euroa)

- Liikkeeseenlaskut yhteensä, brutto (oikea asteikko)
- Kannat yhteensä (vasen asteikko)
- — — — — Euromääräisten arvopereiden kannat (vasen asteikko)

Lähteet: EKP ja BIS (euroalueen ulkopuolisten liikkeeseenlaskut).

1) Euroalueella olevien ja euroalueen ulkopuolisten liikkeeseen laskemat muut euromääräiset arvopaperit kuin osakkeet yhteensä.

2) Lisätietoja kasvuvauhtien laskemistavasta Teknisiä huomautuksia -osassa. Kuuden kuukauden kasvuvauhti vuositasolle korotettuna.

FINANCIAL MARKETS

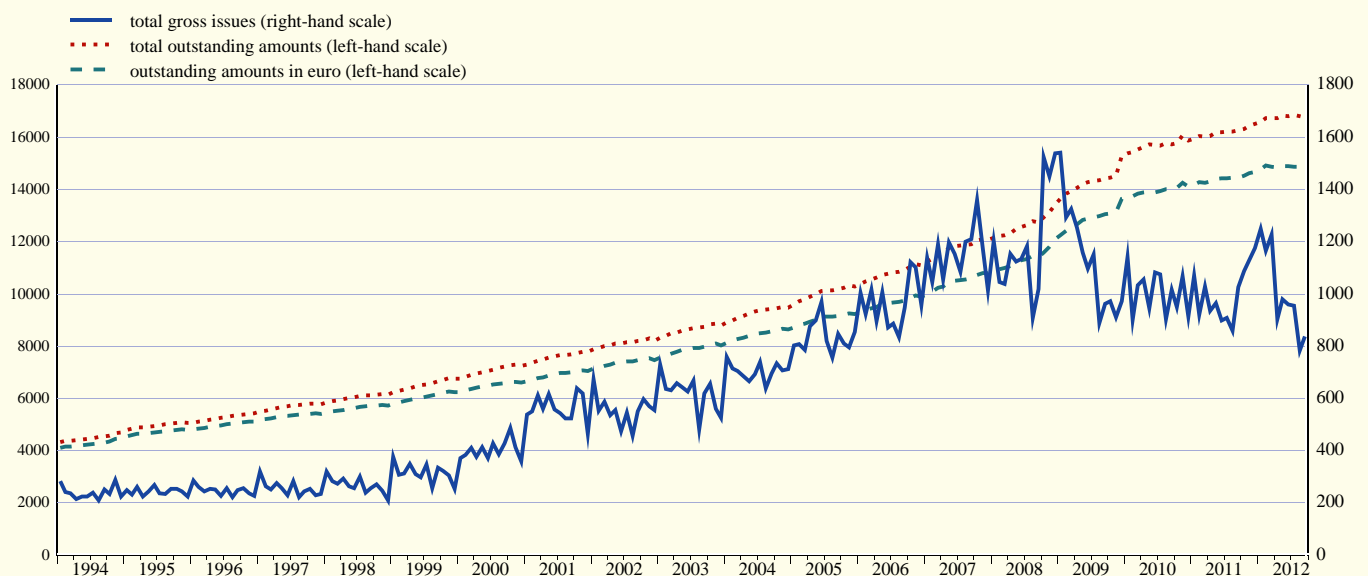
4.1 Securities other than shares by original maturity, residency of the issuer and currency

(EUR billions and period growth rates; seasonally adjusted; transactions during the month and end-of-period outstanding amounts; nominal values)

	Total in euro ¹⁾			By euro area residents								
	Outstanding amounts	Gross issues	Net issues	In euro			In all currencies					
				Outstanding amounts	Gross issues	Net issues	Outstanding amounts	Gross issues	Net issues	Annual growth rates	Seasonally adjusted ²⁾	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
Total												
2011 Sep.	16,650.6	1,002.3	31.3	14,450.1	926.4	5.1	16,262.2	1,026.9	6.9	3.2	63.8	3.4
Oct.	16,701.7	1,034.8	51.9	14,528.8	993.2	79.4	16,306.1	1,086.9	69.9	3.3	57.6	3.7
Nov.	16,787.8	1,064.5	85.5	14,622.2	1,017.3	92.6	16,436.1	1,128.5	100.8	2.4	31.9	3.3
Dec.	16,846.0	1,127.6	58.2	14,679.7	1,085.2	57.5	16,520.4	1,176.3	56.0	3.9	144.9	4.6
2012 Jan.	16,941.6	1,190.3	97.5	14,767.8	1,118.8	90.1	16,591.6	1,248.4	82.7	3.8	62.6	5.1
Feb.	17,127.3	1,134.8	186.2	14,911.4	1,047.9	144.2	16,733.8	1,166.0	160.7	4.2	96.2	5.7
Mar.	17,176.3	1,235.6	144.0	14,860.6	1,092.7	43.5	16,724.0	1,227.5	79.9	4.7	82.3	5.9
Apr.	17,129.7	837.6	-35.8	14,841.1	799.7	-8.9	16,723.9	903.1	-2.4	4.4	-8.9	5.1
May	17,170.9	916.6	42.7	14,883.3	865.2	43.5	16,828.0	978.8	60.6	4.0	-1.0	4.6
June	17,178.8	931.6	8.3	14,883.3	870.4	0.6	16,798.7	960.4	-16.4	3.7	15.5	3.0
July	17,112.6	888.8	-5.7	14,873.8	830.8	-9.0	16,849.7	955.1	28.3	4.0	55.8	2.9
Aug.	17,089.0	737.4	-26.8	14,858.8	694.0	-17.5	16,790.8	782.5	-42.1	3.6	-11.6	1.6
Sep.	17,081.9	805.8	2.0	14,846.7	753.2	-3.1	16,750.1	836.4	-16.6	3.5	39.7	1.1
Long-term												
2011 Sep.	15,178.6	229.2	-9.5	13,076.5	189.8	-13.2	14,668.8	214.0	-5.9	3.9	51.3	3.3
Oct.	15,252.3	278.5	75.7	13,156.2	251.1	81.6	14,715.2	268.3	70.1	3.9	66.7	3.4
Nov.	15,323.5	212.0	70.9	13,238.3	192.8	81.6	14,832.7	213.4	92.0	3.2	25.6	3.4
Dec.	15,371.6	238.2	47.1	13,300.9	228.9	61.6	14,921.6	246.5	63.4	4.0	107.8	4.3
2012 Jan.	15,454.9	347.6	85.6	13,361.7	303.4	63.2	14,963.5	332.4	51.9	3.9	69.1	4.9
Feb.	15,625.6	366.7	170.3	13,498.2	310.2	136.1	15,093.5	340.8	145.7	4.2	86.8	5.6
Mar.	15,661.3	388.6	131.2	13,455.9	280.9	52.5	15,076.9	331.5	75.9	4.6	76.3	6.0
Apr.	15,628.0	188.8	-22.5	13,434.2	175.1	-11.2	15,077.8	206.6	1.5	4.2	-8.2	4.9
May	15,677.7	232.0	49.8	13,484.0	208.6	49.7	15,185.9	244.4	68.6	4.0	15.7	4.7
June	15,714.8	278.7	38.0	13,524.6	246.3	41.6	15,197.7	262.1	23.3	3.8	16.6	3.5
July	15,637.1	264.2	-20.1	13,496.5	232.3	-27.9	15,218.4	270.9	0.4	3.9	38.6	3.0
Aug.	15,623.2	143.8	-16.3	13,485.5	124.7	-13.0	15,177.1	139.9	-26.2	3.8	15.5	2.1
Sep.	15,648.4	257.0	33.0	13,510.3	225.5	32.6	15,186.7	251.2	30.6	4.1	88.4	2.2

C15 Total outstanding amounts and gross issues of securities other than shares issued by euro area residents

(EUR billions)

Sources: ECB and BIS (for issues by non-euro area residents).

- 1) Total euro-denominated securities other than shares issued by euro area residents and non-euro area residents.
- 2) For details of the calculation of the growth rates, see the Technical Notes. The six-month growth rates have been annualised.

HUOM! KS. TAULUKOIDEN NUMEROARVOT JA KUVIOIDEN GRAAFIT VASTAAVILTA ENGLANNINKIELISILTÄ SIVUILTA.

4.2 Euroalueella olevien liikkeeseen laskemat muut arvopaperit kuin osakkeet liikkeeseenlaskijan sektorin ja instrumenttityypin mukaan (miljardia euroa, kuukausittaiset taloustoimet ja ajanjakson lopun kannat, nimellisarvoon)

1. Kannat ja bruttomääräiset liikkeeseenlaskut

Kannat						Bruttomääräiset liikkeeseenlaskut ¹⁾					
Yhteensä	Rahalaitokset (ml. eurojärjestelmä)	Yritykset ja muut rahoituslaitokset kuin rahalaitokset		Julkisyhteisöt		Yhteensä	Rahalaitokset (ml. eurojärjestelmä)	Yritykset ja muut rahoituslaitokset kuin rahalaitokset		Julkisyhteisöt	
		Muut rahoituslaitokset kuin rahalaitokset	Yritykset	Valtionhallinto	Muut julkisyhteisöt			Muut rahoituslaitokset kuin rahalaitokset	Yritykset	Valtionhallinto	Muut julkisyhteisöt
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Yhteensä											
Lyhytaikaiset											
Pitkäaikaiset ²⁾											
<i>josta: Pitkäaikaiset kiinteäkorkoiset</i>											
<i>josta: Pitkäaikaiset vaihtuvakorkoiset</i>											

Lähde: EKP.

- 1) Bruttomääräisiä liikkeeseenlaskuja koskevat kuukausittiedot viittaavat kuukauden aikana tehtyihin taloustoimiin. Vertailun vuoksi neljännesvuosi- ja vuositiedot viittaavat kulloisiinkin kuukausikeskiarvoihin.
- 2) Ero yhteenlaskettujen pitkäaikaisen velkapapereiden ja kiinteä- ja vaihtuvakorkoisten pitkäaikaisen velkapapereiden välillä johtuu nollakorkolainoista ja arvostusmuutoksista.

4.2 Securities other than shares issued by euro area residents, by sector of the issuer and instrument type

(EUR billions ; transactions during the month and end-of-period outstanding amounts; nominal values)

1. Outstanding amounts and gross issues

	Outstanding amounts						Gross issues ¹⁾					
	Total	MFIs (including Eurosystem)	Non-MFI corporations		General government		Total	MFIs (including Eurosystem)	Non-MFI corporations		General government	
			Financial corporations other than MFIs	Non-financial corporations	Central government	Other general government			Financial corporations other than MFIs	Non-financial corporations	Central government	Other general government
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
	Total											
2010	15,868	5,243	3,282	854	5,936	554	1,007	625	80	69	206	29
2011	16,520	5,527	3,281	872	6,217	624	1,000	609	98	62	191	39
2011 Q4	16,520	5,527	3,281	872	6,217	624	1,131	714	138	70	172	36
2012 Q1	16,724	5,629	3,314	902	6,209	670	1,214	765	107	70	223	49
Q2	16,799	5,592	3,291	934	6,285	697	947	584	79	71	183	30
Q3	16,750	5,562	3,227	964	6,299	698	858	532	61	63	177	26
2012 June	16,799	5,592	3,291	934	6,285	697	960	610	75	69	171	35
July	16,850	5,642	3,283	946	6,272	706	955	600	71	65	192	27
Aug.	16,791	5,633	3,234	947	6,275	702	782	521	47	53	140	21
Sep.	16,750	5,562	3,227	964	6,299	698	836	475	64	70	199	28
	Short-term											
2010	1,544	572	120	69	728	54	759	534	34	57	115	19
2011	1,599	702	106	79	634	77	748	511	48	53	107	29
2011 Q4	1,599	702	106	79	634	77	888	629	76	60	94	28
2012 Q1	1,647	711	122	83	641	91	879	609	61	55	125	29
Q2	1,601	678	120	97	624	83	710	498	31	58	102	20
Q3	1,563	667	106	87	626	77	637	449	23	47	100	17
2012 June	1,601	678	120	97	624	83	698	499	31	48	99	20
July	1,631	703	115	96	631	87	684	486	26	53	102	17
Aug.	1,614	702	113	94	622	82	643	459	23	45	101	15
Sep.	1,563	667	106	87	626	77	585	403	21	44	98	19
	Long-term ²⁾											
2010	14,324	4,671	3,162	784	5,207	499	248	91	46	12	90	9
2011	14,922	4,824	3,175	793	5,583	547	252	98	51	9	84	10
2011 Q4	14,922	4,824	3,175	793	5,583	547	243	85	62	10	78	8
2012 Q1	15,077	4,918	3,192	819	5,568	580	335	156	45	16	99	20
Q2	15,198	4,914	3,171	838	5,661	614	238	86	48	13	81	10
Q3	15,187	4,894	3,121	877	5,673	622	221	83	37	16	77	8
2012 June	15,198	4,914	3,171	838	5,661	614	262	111	44	20	72	15
July	15,218	4,939	3,168	850	5,642	619	271	114	45	12	90	10
Aug.	15,177	4,931	3,121	853	5,653	620	140	62	24	8	40	6
Sep.	15,187	4,894	3,121	877	5,673	622	251	72	43	26	100	9
	<i>of which: Long-term fixed rate</i>											
2010	9,474	2,629	1,098	673	4,697	377	156	50	13	10	77	6
2011	10,019	2,768	1,150	699	4,994	408	150	54	12	8	70	7
2011 Q4	10,019	2,768	1,150	699	4,994	408	122	41	7	9	61	5
2012 Q1	10,227	2,879	1,198	724	5,004	421	229	103	17	15	83	11
Q2	10,408	2,880	1,244	745	5,101	437	148	42	21	12	68	6
Q3	10,498	2,863	1,279	783	5,132	441	139	37	14	15	68	4
2012 June	10,408	2,880	1,244	745	5,101	437	149	45	16	19	60	9
July	10,420	2,889	1,265	756	5,073	437	150	42	14	11	79	4
Aug.	10,444	2,884	1,261	758	5,102	439	77	25	6	8	34	4
Sep.	10,498	2,863	1,279	783	5,132	441	189	43	24	26	91	5
	<i>of which: Long-term variable rate</i>											
2010	4,379	1,762	1,959	106	432	121	78	34	29	1	10	4
2011	4,400	1,787	1,871	90	513	139	84	37	32	1	11	3
2011 Q4	4,400	1,787	1,871	90	513	139	107	37	51	1	15	3
2012 Q1	4,339	1,772	1,834	91	486	156	90	46	25	1	10	8
Q2	4,332	1,767	1,815	89	486	175	77	38	25	1	9	4
Q3	4,240	1,766	1,738	90	466	179	71	40	21	1	4	4
2012 June	4,332	1,767	1,815	89	486	175	102	60	26	1	9	6
July	4,334	1,780	1,791	90	492	180	109	65	29	1	8	6
Aug.	4,286	1,780	1,754	91	483	179	53	32	17	0	2	2
Sep.	4,240	1,766	1,738	90	466	179	51	25	19	0	4	4

Source: ECB.

1) Monthly data on gross issues refer to transactions during the month. For the purposes of comparison, quarterly and annual data refer to the respective monthly averages.

2) The residual difference between total long-term debt securities and fixed and variable rate long-term debt securities consists of zero coupon bonds and revaluation effects.

4.2 Euroalueella olevien liikkeeseen laskemat muut arvopaperit kuin osakkeet liikkeeseenlaskijan sektorin ja instrumenttityypin mukaan (miljardia euroa, ellei toisin mainita; ajanjakson taloustoimet, nimellisarvoon)

2. Nettomääräiset liikkeeseenlaskut

Kausivaihtelusta puhdistamattomat ¹⁾						Kausivaihtelusta puhdistetut ¹⁾					
Yhteensä	Rahalaitokset (ml. eurojärjestelmä)	Yritykset ja muut rahoituslaitokset kuin rahalaitokset		Julkisyhteisöt		Yhteensä	Rahalaitokset (ml. eurojärjestelmä)	Yritykset ja muut rahoituslaitokset kuin rahalaitokset		Julkisyhteisöt	
		Muut rahoituslaitokset kuin rahalaitokset	Yritykset	Valtionhallinto	Muut julkisyhteisöt			Muut rahoituslaitokset kuin rahalaitokset	Yritykset	Valtionhallinto	Muut julkisyhteisöt
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Yhteensä											
Pitkäaikaiset											

K16 Muiden arvopapereiden kuin osakkeiden nettomääräiset liikkeeseenlaskut: kausivaihtelusta puhdistetut ja puhdistamattomat tiedot (miljardia euroa, kuukausittaiset taloustoimet, nimellisarvoon)

- Nettomääräiset liikkeeseenlaskut
- Kausivaihtelusta puhdistetut nettomääräiset liikkeeseenlaskut

Lähde: EKP.

1) Nettomääräisiä liikkeeseenlaskuja koskevat kuukausitiedot viittaavat kuukauden aikana tehtyihin taloustoimiin. Vertailun vuoksi neljännesvuosi- ja vuositiedot viittaavat kulloisiinkin kuukausikeskiarvoihin.

4.2 Securities other than shares issued by euro area residents, by sector of the issuer and instrument type

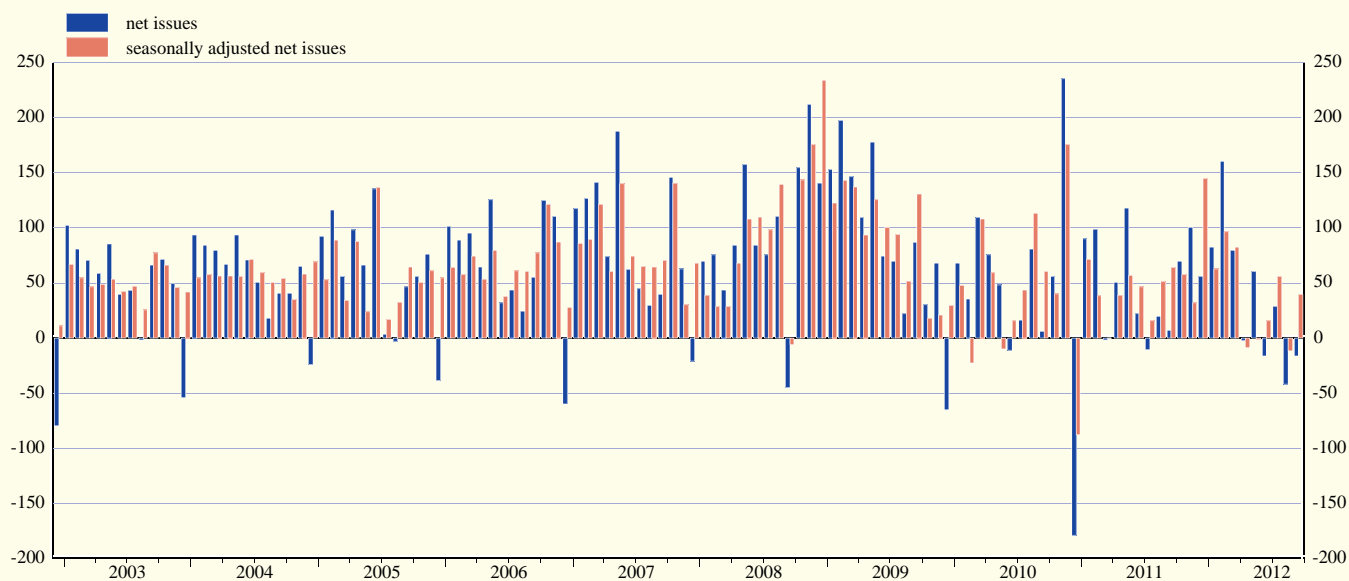
(EUR billions unless otherwise indicated; transactions during the period; nominal values)

2. Net issues

	Non-seasonally adjusted ¹⁾						Seasonally adjusted ¹⁾					
	Total	MFIs (including Eurosysteem)	Non-MFI corporations		General government		Total	MFIs (including Eurosysteem)	Non-MFI corporations		General government	
			Financial corporations other than MFIs	Non-financial corporations	Central government	Other general government			Financial corporations other than MFIs	Non-financial corporations	Central government	Other general government
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
Total												
2010	45.1	-1.3	4.2	5.0	31.8	5.3	-	-	-	-	-	-
2011	51.6	22.6	-3.5	3.7	23.2	5.6	-	-	-	-	-	-
2011 Q4	75.6	29.7	20.2	3.3	17.6	4.9	78.2	40.8	-2.0	6.8	31.3	1.2
2012 Q1	107.8	38.0	12.5	11.7	29.6	15.9	80.4	16.5	22.6	9.4	15.7	16.3
Q2	13.9	-19.8	-5.0	10.2	27.8	0.7	1.9	-14.4	-7.6	7.8	13.4	2.7
Q3	-10.1	-4.5	-20.8	10.1	4.3	0.7	28.0	0.4	-6.8	11.3	20.7	2.3
2012 June	-16.4	-4.0	-56.0	2.9	31.9	8.7	15.5	26.1	-52.5	9.1	21.2	11.7
July	28.3	38.6	-11.8	8.6	-14.4	7.2	55.8	40.2	-12.1	4.8	15.5	7.4
Aug.	-42.1	1.0	-45.6	3.6	1.8	-2.8	-11.6	-1.3	-33.8	10.7	11.1	1.6
Sep.	-16.6	-53.0	-5.1	18.1	25.5	-2.1	39.7	-37.7	25.4	18.4	35.6	-2.1
Long-term												
2010	53.4	1.8	1.5	5.3	41.3	3.5	-	-	-	-	-	-
2011	47.5	12.0	-2.2	2.8	31.0	3.9	-	-	-	-	-	-
2011 Q4	75.2	0.7	21.6	5.5	43.8	3.6	66.7	13.7	0.2	6.8	42.7	3.3
2012 Q1	91.2	35.0	7.2	10.4	27.5	11.1	77.4	20.6	18.0	9.9	19.2	9.8
Q2	31.2	-7.6	-4.2	5.7	33.6	3.8	8.0	-13.2	-6.1	3.2	21.5	2.8
Q3	1.6	-1.6	-16.1	13.3	3.4	2.7	47.5	5.1	-4.3	15.0	26.3	5.5
2012 June	23.3	16.2	-48.1	9.6	38.0	7.7	16.6	15.9	-45.0	9.1	31.1	5.5
July	0.4	15.0	-6.7	9.1	-21.0	4.0	38.6	15.4	-10.2	9.4	15.3	8.6
Aug.	-26.2	0.8	-43.8	5.8	9.9	1.1	15.5	7.9	-30.9	12.0	23.9	2.7
Sep.	30.6	-20.6	2.1	24.9	21.2	3.0	88.4	-8.1	28.1	23.6	39.6	5.2

CI6 Net issues of securities other than shares: seasonally adjusted and non-seasonally adjusted

(EUR billions; transactions during the month; nominal values)

Source: ECB.

1) Monthly data on net issues refer to transactions during the month. For the purposes of comparison, quarterly and annual data refer to the respective monthly averages.

HUOM! KS. TAULUKOIDEN NUMEROARVOT JA KUVIOIDEN GRAAFIT VASTAAVILTA ENGLANNINKIELISILTÄ SIVUILTA.

4.3 Euroalueella olevien liikkeeseen laskemien muiden arvopapereiden kuin osakkeiden kasvuvauhti¹⁾
(prosenttimuutos)

Vuotuinen kasvuvauhti (kausivaihtelusta puhdistamaton)						Kausivaihtelusta puhdistettu 6 kk:n kasvuvauhti					
Yhteensä	Rahalaitokset (ml. eurojärjestelmä)	Yritykset ja muut rahoituslaitokset kuin rahalaitokset		Julkisyhteisöt		Yhteensä	Rahalaitokset (ml. eurojärjestelmä)	Yritykset ja muut rahoituslaitokset kuin rahalaitokset		Julkisyhteisöt	
		Muut rahoituslaitokset kuin rahalaitokset	Yritykset	Valtionhallinto	Muut julkisyhteisöt			Muut rahoituslaitokset kuin rahalaitokset	Yritykset	Valtionhallinto	Muut julkisyhteisöt
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Yhteensä											
Pitkäaikaiset											

K17 Pitkäaikaisten velkapapereiden vuotuinen kasvuvauhti liikkeeseenlaskijan sektorin mukaan, kaikki valuutat yhteensä
(vuotuinen prosenttimuutos)

- Julkisyhteisöt
- ... Rahalaitokset (ml. eurojärjestelmä)
- Yritykset ja muut rahoituslaitokset kuin rahalaitokset

Lähde: EKP.

1) Lisätietoja kasvuvauhtien laskemistavasta Teknisiä huomautuksia -osassa. Kuuden kuukauden kasvuvauhti vuositasolle korotettuna.

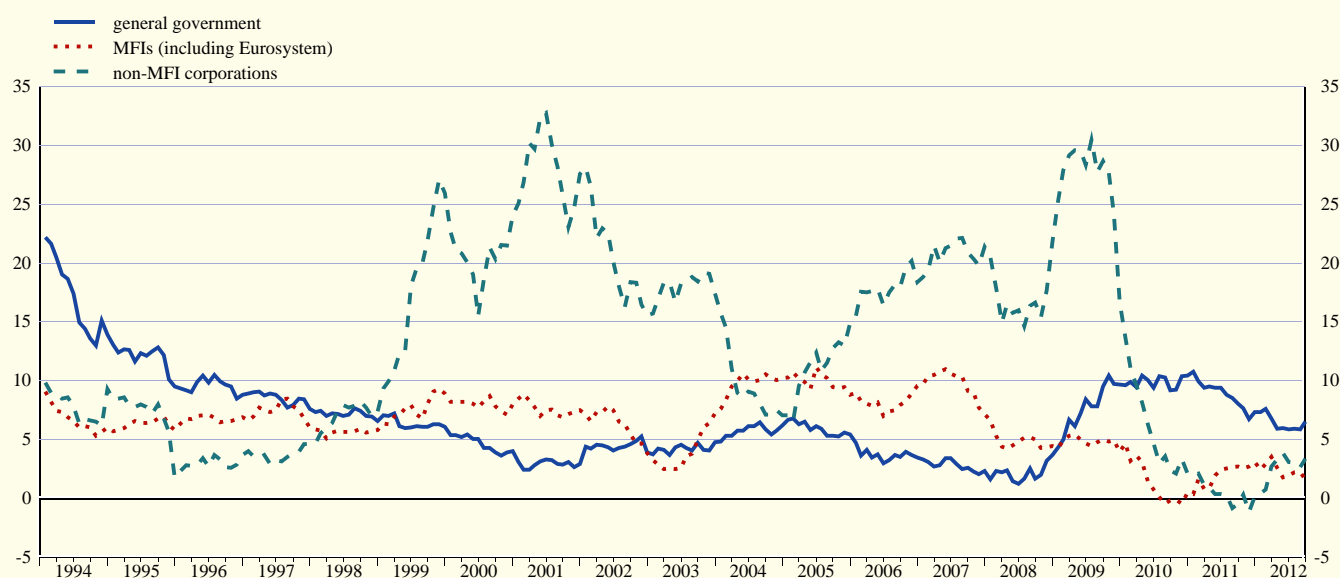
4.3 Growth rates of securities other than shares issued by euro area residents ¹⁾

(percentage changes)

	Annual growth rates (non-seasonally adjusted)						6-month seasonally adjusted growth rates					
	Total	MFIs (including Eurosystem)	Non-MFI corporations		General government		Total	MFIs (including Eurosystem)	Non-MFI corporations		General government	
			Financial corporations other than MFIs	Non-financial corporations	Central government	Other general government			Financial corporations other than MFIs	Non-financial corporations	Central government	Other general government
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Total												
2011 Sep.	3.2	2.3	-0.8	4.8	5.0	14.2	3.4	3.0	-0.2	4.5	4.4	17.7
Oct.	3.3	2.9	-0.4	4.7	4.6	12.9	3.7	3.5	0.7	7.2	4.1	13.2
Nov.	2.4	3.1	-2.3	5.1	3.0	13.6	3.3	3.6	0.2	6.8	3.6	11.2
Dec.	3.9	5.2	-1.3	5.4	4.7	12.1	4.6	6.7	0.6	9.3	4.1	4.8
2012 Jan.	3.8	4.3	-1.2	6.3	4.8	15.4	5.1	6.8	1.0	9.5	4.5	14.3
Feb.	4.2	4.5	-0.6	7.0	4.8	19.8	5.7	6.9	2.8	9.4	4.6	16.2
Mar.	4.7	4.8	1.8	8.0	4.5	17.9	5.9	6.4	3.8	11.6	4.6	17.8
Apr.	4.4	4.1	2.6	9.5	3.7	15.7	5.1	4.7	4.4	11.7	3.5	18.5
May	4.0	2.9	3.2	9.2	3.8	12.6	4.6	2.3	6.3	11.4	4.0	14.1
June	3.7	3.4	1.6	10.5	3.5	11.7	3.0	0.2	2.8	12.0	2.8	19.2
July	4.0	4.1	1.3	10.4	3.4	14.8	2.9	1.7	1.6	11.3	2.3	15.4
Aug.	3.6	3.6	0.6	10.7	3.3	12.5	1.6	0.5	-1.6	12.0	2.1	9.0
Sep.	3.5	2.4	0.6	12.3	3.9	10.9	1.1	-1.5	-2.6	13.0	3.3	4.4
Long-term												
2011 Sep.	3.9	2.7	-1.4	3.4	7.9	9.4	3.3	2.7	-0.5	1.8	5.6	10.3
Oct.	3.9	2.6	-0.5	3.5	7.6	8.7	3.4	2.1	1.2	3.4	5.3	9.1
Nov.	3.2	2.7	-2.4	4.0	6.4	10.0	3.4	2.1	0.8	5.0	5.2	9.2
Dec.	4.0	3.1	-0.8	4.4	7.2	9.4	4.3	3.0	1.3	7.4	6.4	7.2
2012 Jan.	3.9	2.4	-0.8	5.7	7.0	11.1	4.9	3.2	1.6	9.0	7.1	10.3
Feb.	4.2	2.9	-0.6	6.4	7.0	13.5	5.6	4.2	2.8	9.8	7.1	14.4
Mar.	4.6	3.5	1.5	7.5	6.3	12.7	6.0	4.3	3.5	13.4	6.9	15.2
Apr.	4.2	2.6	2.4	7.2	5.4	11.7	4.9	3.0	3.5	10.8	5.5	14.4
May	4.0	1.8	3.1	7.1	5.5	10.6	4.7	1.5	5.5	9.2	5.9	11.9
June	3.8	1.9	1.7	8.7	5.4	10.7	3.5	0.9	2.3	10.1	4.4	14.2
July	3.9	2.2	1.4	9.7	5.3	12.1	3.0	1.2	1.2	10.4	3.6	13.9
Aug.	3.8	2.2	0.7	10.6	5.3	11.5	2.1	0.3	-1.4	11.6	3.6	8.6
Sep.	4.1	1.6	0.8	13.5	6.0	11.8	2.2	-1.0	-1.9	13.7	5.2	8.5

C17 Annual growth rates of long-term debt securities, by sector of the issuer, in all currencies combined

(annual percentage changes)

Source: ECB.

1) For details of the calculation of the growth rates, see the Technical Notes. The six-month growth rates have been annualised.

4.3 Euroalueella olevien liikkeeseen laskemien muiden arvopapereiden kuin osakkeiden kasvuvauhti¹⁾ (jatkoa)
(prosenttimuutos)

Pitkäaikaiset kiinteäkorkoiset						Pitkäaikaiset vaihtuvakorkoiset					
Yhteensä	Rahalaitokset (ml. eurojärjestelmä)	Yritykset ja muut rahoituslaitokset kuin rahalaitokset		Julkisyhteisöt		Yhteensä	Rahalaitokset (ml. eurojärjestelmä)	Yritykset ja muut rahoituslaitokset kuin rahalaitokset		Julkisyhteisöt	
		Muut rahoituslaitokset kuin rahalaitokset	Yritykset	Valtionhallinto	Muut julkisyhteisöt			Muut rahoituslaitokset kuin rahalaitokset	Yritykset	Valtionhallinto	Muut julkisyhteisöt
13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
Kaikki valuutat yhteensä											
Euromääräiset											

K18 Lyhytaikaisten velkapapereiden vuotuinen kasvuvauhti liikkeeseenlaskijan sektorin mukaan, kaikki valuutat yhteensä
(vuotuinen prosenttimuutos)

- Julkisyhteisöt
- ... Rahalaitokset (ml. eurojärjestelmä)
- Yritykset ja muut rahoituslaitokset kuin rahalaitokset

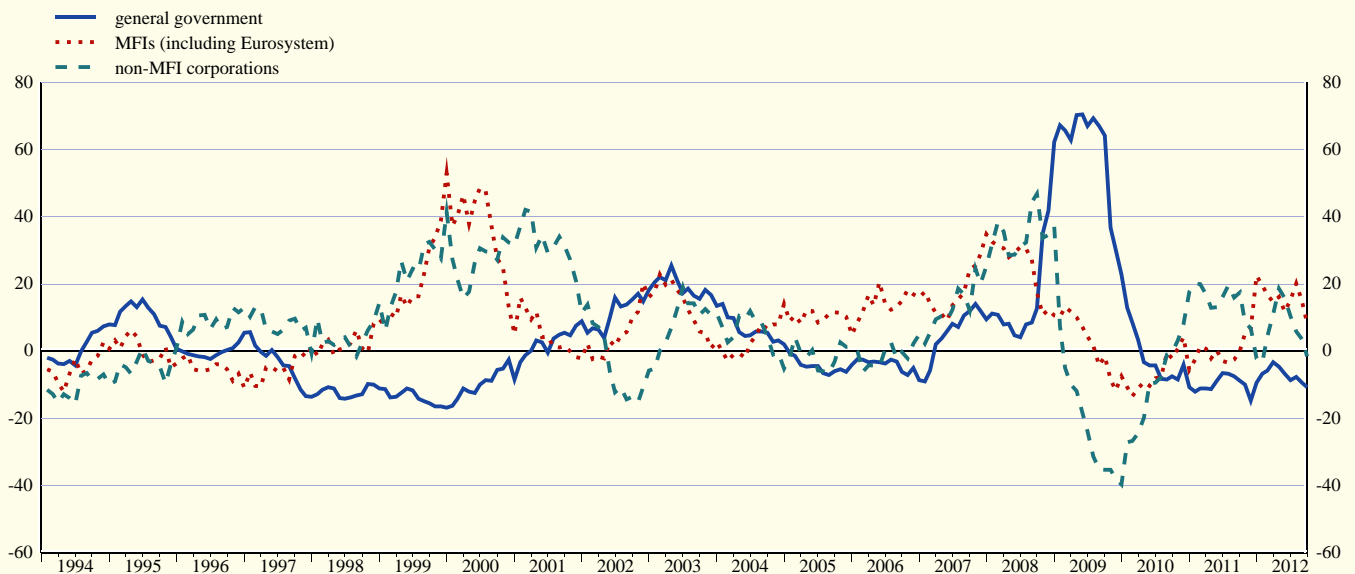
Lähde: EKP.

1) Vuotuinen prosenttimuutos viittaa kuukausitietojen osalta kuukauden lopun tietoihin ja neljännesvuosi- ja vuositietojen osalta ajanjakson keskiarvon vuotuisen muutokseen. Lisätietoja Teknisiä huomautuksia -osassa.

4.3 Growth rates of securities other than shares issued by euro area residents ¹⁾ (cont'd)
(percentage changes)

	Long-term fixed rate						Long-term variable rate					
	Total	MFIs (including Eurosystem)	Non-MFI corporations		General government		Total	MFIs (including Eurosystem)	Non-MFI corporations		General government	
			Financial corporations other than MFIs	Non-financial corporations	Central government	Other general government			Financial corporations other than MFIs	Non-financial corporations	Central government	Other general government
13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	
In all currencies combined												
2010	8.8	5.7	6.4	19.7	9.9	8.8	-0.7	-3.9	0.6	-2.0	6.4	27.5
2011	6.4	4.9	3.4	6.3	7.8	7.7	-0.7	-1.3	-5.6	-2.0	22.3	16.1
2011 Q4	5.5	5.4	2.6	4.5	6.1	8.1	-1.0	-0.2	-7.2	-2.6	21.0	13.9
2012 Q1	5.7	5.4	2.1	6.6	6.4	9.0	-0.1	0.5	-5.4	-0.9	15.3	21.5
Q2	5.2	5.1	1.9	8.1	5.6	6.7	0.4	-0.4	-2.3	-1.3	8.1	25.9
Q3	5.1	4.2	1.3	11.1	5.5	7.0	0.0	-0.3	-3.3	0.5	6.6	25.5
2012 Apr.	5.4	5.4	2.0	7.9	5.6	7.3	-0.2	-0.1	-3.6	-1.0	6.4	25.9
May	5.1	4.6	1.9	7.6	5.7	5.7	0.9	-1.2	-0.5	-1.2	7.6	26.0
June	4.8	4.2	1.5	9.5	5.2	6.1	0.6	-0.7	-1.9	-1.6	9.0	24.9
July	4.9	4.4	1.2	10.1	5.0	7.1	0.5	-0.4	-2.8	0.8	9.2	27.1
Aug.	5.1	4.2	1.0	11.2	5.6	6.9	-0.3	0.1	-4.0	1.0	5.3	25.0
Sep.	5.6	3.5	1.8	14.3	6.4	7.7	-1.2	-0.5	-4.5	1.3	1.6	24.0
In euro												
2010	9.0	5.5	7.4	20.1	10.0	8.3	-0.4	-3.3	0.3	-2.5	5.9	26.2
2011	6.5	4.1	3.6	6.6	8.1	7.2	-0.2	0.1	-6.2	-3.0	22.2	15.3
2011 Q4	5.7	5.2	2.6	4.7	6.4	8.6	-0.7	1.3	-8.0	-3.7	20.8	12.3
2012 Q1	6.1	5.7	2.5	6.5	6.6	9.8	0.5	2.4	-6.0	-2.2	15.0	20.2
Q2	5.5	5.6	1.6	8.5	5.8	6.6	0.7	2.0	-4.1	-2.5	7.9	25.3
Q3	5.3	5.1	0.8	11.4	5.5	6.4	0.2	2.4	-5.6	0.5	6.3	25.5
2012 Apr.	5.6	5.8	1.9	8.2	5.8	7.0	0.0	2.1	-5.4	-2.7	6.2	25.4
May	5.3	5.2	1.2	8.2	5.8	5.3	1.1	1.3	-2.3	-2.5	7.4	24.8
June	5.1	5.0	1.4	9.8	5.3	5.7	1.0	2.1	-3.9	-2.0	8.9	25.1
July	5.1	5.3	0.6	10.4	5.0	6.5	0.7	2.4	-5.3	0.9	8.8	27.1
Aug.	5.4	5.2	0.2	11.3	5.7	6.3	-0.1	3.0	-6.4	1.1	5.0	24.8
Sep.	6.0	4.3	1.6	15.2	6.5	7.1	-1.0	1.9	-6.4	0.7	1.2	24.2

C18 Annual growth rates of short-term debt securities, by sector of the issuer, in all currencies combined
(annual percentage changes)

Source: ECB.

¹⁾ Annual percentage changes for monthly data refer to the end of the month, whereas those for quarterly and yearly data refer to the annual change in the period average. See the Technical Notes for details.

4.4 Euroalueella olevien liikkeeseen laskemat noteeratut osakkeet¹⁾
(miljardia euroa, ellei toisin mainita; markkina-arvoon)

1. Kannat ja vuotuinen kasvuvauhti
(kannat ajanjakson lopussa)

Yhteensä			Rahalaitokset		Muut rahoituslaitokset kuin rahalaitokset		Yritykset	
Yhteensä	Indeksi: joulukuu 2008 = 100	Vuotuinen kasvuvauhti, %	Yhteensä	Vuotuinen kasvuvauhti, %	Yhteensä	Vuotuinen kasvuvauhti, %	Yhteensä	Vuotuinen kasvuvauhti, %
1	2	3	4	5	6	7	8	9

K19 Euroalueella olevien liikkeeseen laskemien noteerattujen osakkeiden vuotuinen kasvuvauhti
(vuotuinen prosenttimuutos)

- Rahalaitokset
- ... Muut rahoituslaitokset kuin rahalaitokset
- - Yritykset

Lähde: EKP.

1) Lisätietoja indeksin ja kasvuvauhtien laskemistavasta Teknisiä huomautuksia -osassa.

4.4 Quoted shares issued by euro area residents ¹⁾

(EUR billions, unless otherwise indicated; market values)

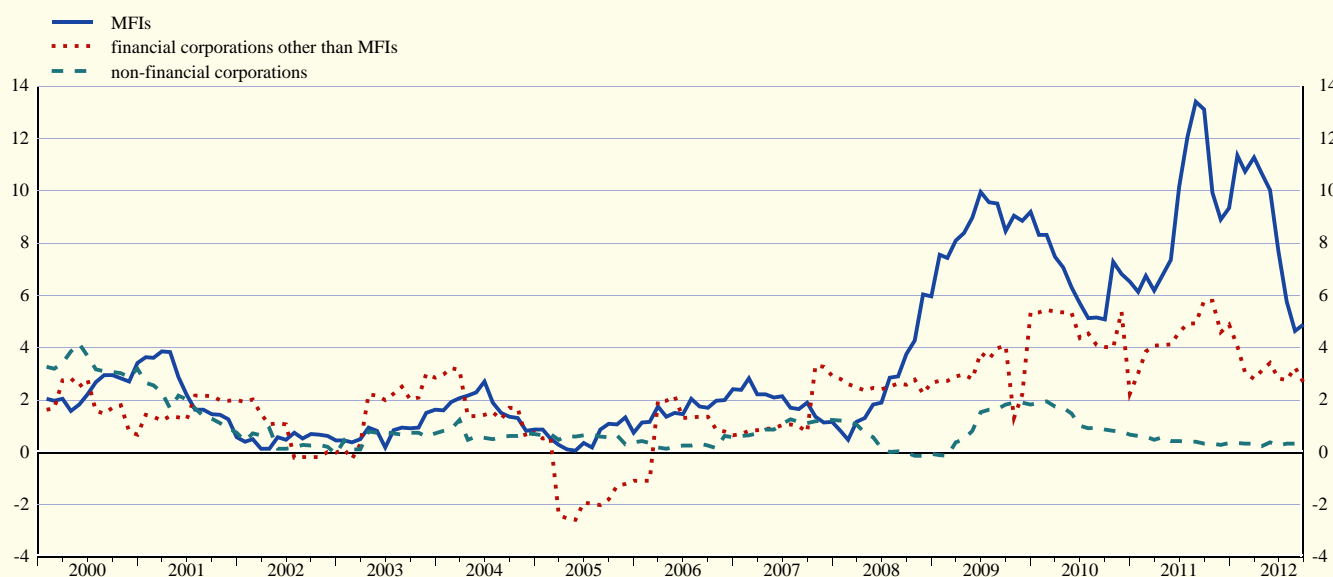
1. Outstanding amounts and annual growth rates

(outstanding amounts as at end of period)

	Total			MFIs		Financial corporations other than MFIs		Non-financial corporations	
	Total	Index: Dec. 2008 = 100	Annual growth rates (%)	Total	Annual growth rates (%)	Total	Annual growth rates (%)	Total	Annual growth rates (%)
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
2010 Sep.	4,340.6	103.8	1.7	486.7	5.1	326.7	4.0	3,527.2	0.9
Oct.	4,514.9	104.2	1.8	514.0	7.3	333.6	4.0	3,667.2	0.8
Nov.	4,397.4	104.4	1.8	437.5	6.8	316.6	5.4	3,643.3	0.8
Dec.	4,579.9	104.4	1.4	458.1	6.5	334.0	2.3	3,787.7	0.7
2011 Jan.	4,743.8	104.6	1.4	513.9	6.1	365.9	3.0	3,864.0	0.6
Feb.	4,829.9	104.7	1.5	534.6	6.7	379.0	3.9	3,916.2	0.6
Mar.	4,751.8	104.8	1.4	491.3	6.2	363.3	4.1	3,897.2	0.5
Apr.	4,875.3	105.0	1.5	497.3	6.8	371.6	4.1	4,006.5	0.6
May	4,760.2	105.0	1.5	475.8	7.4	356.3	4.1	3,928.1	0.4
June	4,705.1	105.5	1.7	491.5	10.2	350.6	4.6	3,863.0	0.4
July	4,487.5	105.7	1.9	458.6	12.1	325.6	4.9	3,703.3	0.4
Aug.	3,959.8	105.9	2.1	382.9	13.4	281.7	4.9	3,295.2	0.4
Sep.	3,733.0	105.9	2.0	350.5	13.1	264.4	5.8	3,118.1	0.3
Oct.	4,026.1	105.9	1.7	360.5	9.9	288.0	5.8	3,377.6	0.3
Nov.	3,875.2	106.0	1.5	329.8	8.9	271.6	4.6	3,273.8	0.3
Dec.	3,887.8	106.1	1.6	339.3	9.3	270.8	4.9	3,277.7	0.4
2012 Jan.	4,100.7	106.3	1.7	375.5	11.4	298.1	4.0	3,427.1	0.4
Feb.	4,266.8	106.3	1.5	394.7	10.7	311.3	3.1	3,560.8	0.3
Mar.	4,250.8	106.4	1.5	373.1	11.3	311.1	2.8	3,566.6	0.3
Apr.	4,078.0	106.5	1.4	327.3	10.7	292.0	3.1	3,458.7	0.2
May	3,772.0	106.5	1.5	280.9	10.0	260.2	3.4	3,230.9	0.4
June	3,935.1	106.6	1.1	317.7	7.7	280.3	2.8	3,337.2	0.3
July	4,061.8	106.8	1.0	309.9	5.8	287.5	2.7	3,464.4	0.3
Aug.	4,184.9	106.8	0.9	349.7	4.6	304.7	3.3	3,530.6	0.3
Sep.	4,242.0	106.9	0.9	365.0	4.9	318.9	2.7	3,558.1	0.4

C19 Annual growth rates for quoted shares issued by euro area residents

(annual percentage changes)

Source: ECB.

1) For details of the calculation of the index and the growth rates, see the Technical Notes.

4.4 Euroalueella olevien liikkeeseen laskemat noteeratut osakkeet
(miljardia euroa, markkina-arvoon)

2. Taloustoimet kuukauden aikana

Yhteensä			Rahalaitokset			Muut rahoituslaitokset kuin rahalaitokset			Yritykset		
Liikkeeseen- laskut, brutto	Kuoletuksat	Liikkeeseen- laskut, netto	Liikkeeseen- laskut, brutto	Kuoletuksat	Liikkeeseen- laskut, netto	Liikkeeseen- laskut, brutto	Kuoletuksat	Liikkeeseen- laskut, netto	Liikkeeseen- laskut, brutto	Kuoletuksat	Liikkeeseen- laskut, netto
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12

K20 Noteerattujen osakkeiden bruttomääräiset liikkeeseenlaskut liikkeeseenlaskijan sektorin mukaan
(miljardia euroa, liikkeeseenlaskut kuukauden aikana, markkina-arvoon)

- Rahalaitokset
- ... Muut rahoituslaitokset kuin rahalaitokset
- - Yritykset

Lähde: EKP.

4.4 Quoted shares issued by euro area residents

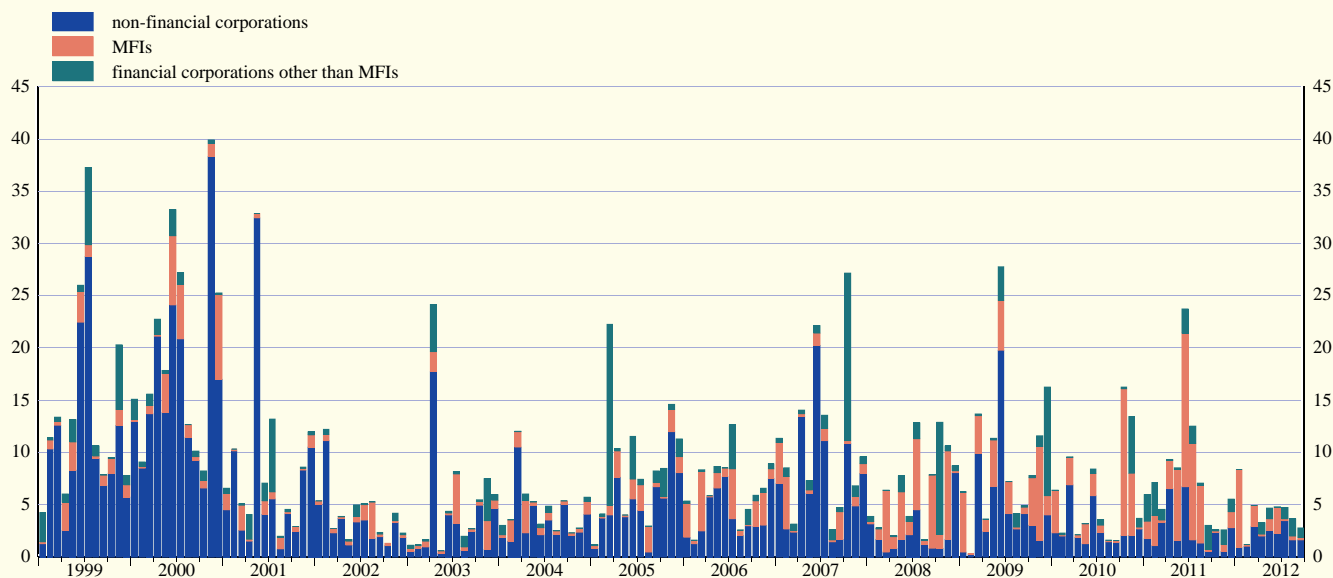
(EUR billions; market values)

2. Transactions during the month

	Total			MFIs			Financial corporations other than MFIs			Non-financial corporations		
	Gross issues	Redemptions	Net issues	Gross issues	Redemptions	Net issues	Gross issues	Redemptions	Net issues	Gross issues	Redemptions	Net issues
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
2010 Sep.	1.6	0.2	1.4	0.2	0.0	0.2	0.0	0.0	0.0	1.4	0.2	1.2
Oct.	16.3	0.2	16.0	14.0	0.0	14.0	0.2	0.1	0.1	2.0	0.2	1.9
Nov.	13.5	1.5	12.0	5.9	0.0	5.9	5.5	0.1	5.4	2.1	1.4	0.7
Dec.	3.7	3.5	0.2	0.2	0.0	0.2	0.9	0.3	0.5	2.7	3.2	-0.5
2011 Jan.	6.0	1.3	4.7	1.6	0.0	1.6	2.6	0.0	2.6	1.8	1.3	0.5
Feb.	7.1	0.2	6.9	2.9	0.0	2.9	3.2	0.0	3.2	1.1	0.2	0.8
Mar.	4.4	1.0	3.5	0.1	0.0	0.1	1.0	0.2	0.8	3.3	0.7	2.6
Apr.	9.3	0.6	8.8	2.7	0.0	2.7	0.1	0.0	0.1	6.5	0.6	5.9
May	8.6	8.8	-0.2	6.8	2.1	4.6	0.2	0.0	0.2	1.6	6.6	-5.0
June	23.7	1.3	22.5	14.7	0.0	14.7	2.3	0.3	2.0	6.7	1.0	5.7
July	12.5	0.7	11.8	9.3	0.0	9.3	1.6	0.0	1.6	1.6	0.7	0.9
Aug.	7.1	1.0	6.1	5.5	0.0	5.5	0.3	0.2	0.1	1.3	0.8	0.5
Sep.	2.9	2.9	0.0	0.0	0.9	-0.9	2.3	0.0	2.3	0.5	2.0	-1.4
Oct.	2.4	0.4	2.0	0.0	0.0	0.0	0.1	0.0	0.1	2.3	0.4	1.9
Nov.	2.6	1.5	1.1	0.7	0.0	0.7	1.4	0.0	1.4	0.6	1.5	-1.0
Dec.	5.5	1.0	4.5	1.5	0.0	1.5	1.2	0.0	1.2	2.8	1.0	1.8
2012 Jan.	8.4	0.4	7.9	7.5	0.0	7.5	0.0	0.1	-0.1	0.9	0.3	0.6
Feb.	1.1	1.4	-0.3	0.0	0.0	0.0	0.0	0.2	-0.2	1.0	1.2	-0.1
Mar.	4.9	0.7	4.3	2.0	0.0	2.0	0.0	0.1	-0.1	2.9	0.6	2.3
Apr.	3.1	0.3	2.8	0.0	0.0	0.0	1.1	0.0	1.1	2.0	0.3	1.7
May	4.7	1.8	2.9	1.1	0.0	1.1	1.0	0.1	1.0	2.5	1.7	0.8
June	4.8	1.2	3.6	2.6	0.0	2.6	0.0	0.1	-0.1	2.2	1.1	1.1
July	4.7	0.3	4.4	0.2	0.0	0.2	1.1	0.0	1.1	3.5	0.3	3.2
Aug.	3.7	1.8	1.8	0.4	0.0	0.4	1.6	0.1	1.5	1.6	1.7	-0.1
Sep.	2.7	0.5	2.1	0.1	0.0	0.1	0.9	0.1	0.8	1.7	0.4	1.3

C20 Gross issues of quoted shares by sector of the issuer

(EUR billions; transactions during the month; market values)

Source: ECB.

4.5 Rahalaitosten euromääräisten talletusten ja lainojen korot euroalueella¹⁾

(vuotuisina prosenteina, ajanjakson lopun kannat, uusi liiketoiminta ajanjakson keskiarvona, ellei toisin mainita)

1. Talletuskorot (uusi liiketoiminta)

Yön yli	Talletukset kotitalouksilta					Yön yli	Talletukset yrityksiltä			Repot
	Määräaikaiset			Irtisanomisehtoiset ²⁾			Määräaikaiset			
	Enintään 1 vuosi	Yli 1 vuosi ja enintään 2 vuotta	Yli 2 vuotta	Enintään 3 kk	Yli 3 kk		Enintään 1 vuosi	Yli 1 vuosi ja enintään 2 vuotta	Yli 2 vuotta	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11

2. Kotitalouslainojen korot (uusi liiketoiminta)

Valmiusluottolimiitit ja sekki- luotot	Pidennetyt luottokortti- luotot ³⁾	Kulutusluotot				Todel- linen vuosi- korko ⁴⁾	Asuntolainat				Todel- linen vuosi- korko ⁴⁾	Lainat yksityisille elikeinonharjoittajille ja yhtiökumppanuuksille		
		Koron alkuperäisen kiinnitysajan mukaan			Vaihtuva korko ja enintään 1 vuosi		Koron alkuperäisen kiinnitysajan mukaan			Yli 10 vuotta		Koron alkuperäisen kiinnitysajan mukaan		
		Yli 1 vuosi ja enintään 5 vuotta	Yli 5 vuotta	Vaihtuva korko ja enintään 1 vuosi			Yli 1 vuosi ja enintään 5 vuotta	Yli 5 vuotta ja enintään 10 vuotta	Vaihtuva korko ja enintään 1 vuosi			Yli 1 vuosi ja enintään 5 vuotta	Yli 5 vuotta	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	

3. Yrityslainojen korot (uusi liiketoiminta)

Valmiusluottolimiitit ja sekki- luotot	Muut enintään 250 000 euron lainat koron alkuperäisen kiinnitysajan mukaan						Muut yli 1 milj. euron lainat koron alkuperäisen kiinnitysajan mukaan					
	Vaihtuva korko ja enintään 3 kk	Yli 3 kk ja enintään 1 vuosi	Yli 1 ja enintään 3 vuotta	Yli 3 ja enintään 5 vuotta	Yli 5 ja enintään 10 vuotta	Yli 10 vuotta	Vaihtuva korko ja enintään 3 kk	Yli 3 kk ja enintään 1 vuosi	Yli 1 ja enintään 3 vuotta	Yli 3 ja enintään 5 vuotta	Yli 5 ja enintään 10 vuotta	Yli 10 vuotta
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13

Lähde: EKP.

- 1) Tiedot viittaavat euroalueeseen sen muuttuvassa kokoonpanossa. Lisätietoja Yleistä-osassa.
- 2) Näissä instrumenteissa kotitalouksien ja yritysten tiedot on yhdistetty ja kohdistettu kotitaloussektoriin, koska yritysten irtisanomisehtoisien talletusten kannat ovat kotitaloussektoriin verrattuna pieniä kaikissa euroalueen jäsenvaltioissa yhteensä.
- 3) Ei sisällä luottokorttien maksuaikaluoitoja eli lainoja, jotka on myönnetty 0 prosentin korolla laskutuskauden aikana.
- 4) Todellinen vuosikorko vastaa kaikkia lainasta aiheutuvia kustannuksia. Nämä kustannukset käsittävät korot ja muut (lainoihin liittyvät) kulut, kuten selvityskulut, hallintokulut, asiakirjojen valmistelukulut ja vakuuskulut.

4.5 MFI interest rates on euro-denominated deposits from and loans to euro area residents ¹⁾

(percentages per annum; outstanding amounts as at end of period, new business as period average, unless otherwise indicated)

1. Interest rates on deposits (new business)

	Deposits from households						Deposits from non-financial corporations				Repos
	Overnight	With an agreed maturity of:			Redeemable at notice of: ²⁾		Overnight	With an agreed maturity of:			
		Up to 1 year	Over 1 and up to 2 years	Over 2 years	Up to 3 months	Over 3 months		Up to 1 year	Over 1 and up to 2 years	Over 2 years	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
2011 Nov.	0.55	2.78	3.08	3.03	1.78	1.96	0.66	1.53	2.61	2.85	1.62
Dec.	0.54	2.78	3.20	3.06	1.79	1.97	0.65	1.53	2.76	2.90	1.38
2012 Jan.	0.53	2.94	3.49	3.15	1.81	1.96	0.61	1.34	2.95	2.92	1.23
Feb.	0.52	2.90	3.38	3.16	1.81	1.96	0.59	1.26	2.96	3.01	1.05
Mar.	0.51	2.88	3.04	3.03	1.79	1.95	0.58	1.31	2.75	2.98	0.97
Apr.	0.49	2.82	2.92	2.84	1.76	1.95	0.55	1.16	2.70	3.07	1.28
May	0.48	2.65	2.70	2.68	1.74	1.91	0.54	1.07	2.31	2.75	0.93
June	0.47	2.72	2.73	2.63	1.73	1.88	0.52	1.11	2.32	2.69	0.98
July	0.45	2.80	2.89	2.61	1.70	1.85	0.48	1.14	2.01	2.53	1.26
Aug.	0.44	2.66	2.76	2.51	1.68	1.81	0.46	1.10	2.12	2.42	1.01
Sep.	0.42	2.80	2.83	2.42	1.65	1.77	0.46	1.13	2.37	2.53	1.41
Oct.	0.41	2.75	2.56	2.49	1.62	1.71	0.45	1.05	2.18	2.21	1.50

2. Interest rates on loans to households (new business)

	Revolving loans and overdrafts	Extended credit card debt ³⁾	Consumer credit				Lending for house purchase				Lending to sole proprietors and unincorporated partnerships			
			By initial rate fixation			APRC ⁴⁾	By initial rate fixation			APRC ⁴⁾	By initial rate fixation			
			Floating rate and up to 1 year	Over 1 and up to 5 years	Over 5 years		Floating rate and up to 1 year	Over 1 and up to 5 years	Over 5 and up to 10 years		Over 10 years	Floating rate and up to 1 year	Over 1 and up to 5 years	Over 5 years
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
2011 Nov.	8.41	17.11	5.56	6.47	7.78	7.39	3.43	3.74	3.84	3.94	3.96	4.22	4.93	4.02
Dec.	8.37	17.08	5.27	6.44	7.64	7.16	3.49	3.74	3.81	3.95	4.02	4.13	4.84	3.92
2012 Jan.	8.46	17.06	5.62	6.58	8.08	7.57	3.50	3.71	3.75	4.03	4.03	3.88	4.76	3.93
Feb.	8.41	17.05	5.70	6.58	8.09	7.63	3.44	3.64	3.70	3.95	3.92	3.86	4.71	4.04
Mar.	8.39	16.98	5.55	6.44	7.94	7.45	3.31	3.57	3.61	3.91	3.83	3.73	4.74	3.90
Apr.	8.26	17.10	5.43	6.31	7.95	7.35	3.20	3.58	3.59	3.96	3.79	3.65	4.68	3.89
May	8.26	17.10	5.65	6.39	7.95	7.48	3.14	3.54	3.53	3.84	3.72	3.80	4.74	3.83
June	8.25	17.06	5.61	6.27	7.73	7.27	3.11	3.48	3.46	3.69	3.66	3.61	4.73	3.71
July	8.15	17.01	5.76	6.26	7.82	7.37	3.09	3.40	3.31	3.62	3.58	3.64	4.45	3.49
Aug.	8.12	16.96	5.79	6.27	7.67	7.37	2.94	3.33	3.21	3.52	3.48	3.43	4.45	3.32
Sep.	8.14	16.96	5.77	6.18	7.62	7.24	2.92	3.27	3.21	3.49	3.45	3.23	4.48	3.31
Oct.	8.04	16.95	5.62	6.12	7.67	7.13	2.88	3.24	3.15	3.49	3.42	3.24	4.25	3.34

3. Interest rates on loans to non-financial corporations (new business)

	Revolving loans and overdrafts	Other loans of up to EUR 0.25 million by initial rate fixation						Other loans of over EUR 1 million by initial rate fixation					
		Floating rate and up to 3 months	Over 3 months and up to 1 year	Over 1 and up to 3 years	Over 3 and up to 5 years	Over 5 and up to 10 years	Over 10 years	Floating rate and up to 3 months	Over 3 months and up to 1 year	Over 1 and up to 3 years	Over 3 and up to 5 years	Over 5 and up to 10 years	Over 10 years
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
2011 Nov.	4.61	4.77	5.26	4.98	5.10	4.65	4.26	2.80	3.65	3.42	3.92	3.60	3.71
Dec.	4.66	4.89	5.15	4.98	5.05	4.59	4.27	3.04	3.74	3.11	3.95	3.73	3.75
2012 Jan.	4.63	4.93	5.35	4.78	5.04	4.40	4.33	2.66	3.70	3.06	3.45	2.70	3.80
Feb.	4.58	4.86	5.25	4.74	5.02	4.65	4.41	2.50	3.76	3.36	3.89	3.77	3.64
Mar.	4.60	4.81	5.17	4.66	5.00	4.63	4.32	2.39	3.43	3.06	3.09	3.37	3.57
Apr.	4.46	4.96	5.09	4.61	4.85	4.57	4.39	2.39	3.52	3.43	3.40	3.51	3.59
May	4.42	4.82	5.11	4.60	4.84	4.49	4.20	2.37	3.75	3.41	3.48	3.60	3.51
June	4.39	4.81	5.03	4.58	4.76	4.41	4.16	2.44	3.20	3.44	3.03	3.34	3.22
July	4.29	4.86	5.17	4.58	4.56	4.13	4.12	2.23	3.31	3.62	3.13	3.19	3.50
Aug.	4.20	4.84	4.95	4.31	4.50	3.92	3.88	2.05	2.96	3.08	3.21	3.16	3.01
Sep.	4.18	4.69	4.75	4.26	4.45	3.88	3.93	2.15	2.57	2.92	2.73	2.95	3.06
Oct.	4.21	4.75	4.89	4.29	4.31	3.79	3.94	2.12	2.91	3.28	3.00	2.93	3.22

Source: ECB.

1) Data refer to the changing composition of the euro area. For further information, see the General Notes.

2) For this instrument category, households and non-financial corporations are merged and allocated to the household sector, since the outstanding amounts of non-financial corporations are negligible compared with those of the household sector when all participating Member States are combined.

3) This instrument category excludes convenience credit card debt, i.e. credit granted at an interest rate of 0% during the billing cycle.

4) The annual percentage rate of charge (APRC) covers the total cost of a loan. The total cost comprises both an interest rate component and a component incorporating other (related) charges, such as the cost of inquiries, administration, preparation of documents and guarantees.

4.5 Rahalaitosten euromääräisten talletusten ja lainojen korot euroalueella¹⁾,
(vuotuisina prosentteina, ajanjakson lopun kannat, uusi liiketoiminta ajanjakson keskiarvona, ellei toisin mainita)

4. Talletuskorot (kannat)

	Talletukset kotitalouksilta				Talletukset yrityksiltä			Repot	
	Yön yli ²⁾	Määräaikaiset		Irtisanomisehtoiset ^{2),3)}		Yön yli ²⁾	Määräaikaiset		
		Enintään 2 vuotta	Yli 2 vuotta	Enintään 3 kk	Yli 3 kk		Enintään 2 vuotta		Yli 2 vuotta
1	2	3	4	5	6	7	8	9	

5. Lainakorot (kannat)

	Kotitalouslainat					Yrityslainat			
	Asuntolainat maturiteetin mukaan			Kulutusluotot ja muut lainat maturiteetin mukaan			Maturiteetin mukaan		
	Enintään 1 vuosi	Yli 1 vuosi ja enintään 5 vuotta	Yli 5 vuotta	Enintään 1 vuosi	Yli 1 vuosi ja enintään 5 vuotta	Yli 5 vuotta	Enintään 1 vuosi	Yli 1 vuosi ja enintään 5 vuotta	Yli 5 vuotta
1	2	3	4	5	6	7	8	9	

K21 Uudet määräaikaistalletukset
(vuotuisina prosentteina ilman kuluja, ajanjakson keskiarvo)

- Kotitaloudet, enintään 1 vuosi
- Yritykset, enintään 1 vuosi
- Kotitaloudet, yli 2 vuotta
- Yritykset, yli 2 vuotta

K22 Uudet vaihtuvakorkoiset ja koroltaan alun perin enintään 1 vuodeksi kiinnitetyt lainat (vuotuisina prosentteina ilman kuluja, ajanjakson keskiarvo)

- Kotitalouksien kulutusluotot
- Kotitalouksien asuntolainat
- Yrityslainat, enintään 1 milj. euroa
- Yrityslainat, yli 1 milj. euroa

Lähde: EKP

* Tietojen lähde ja alaviitteet: katso s. T42.

4.5 MFI interest rates on euro-denominated deposits from and loans to euro area residents ¹⁾, *
(percentages per annum; outstanding amounts as at end of period, new business as period average, unless otherwise indicated)

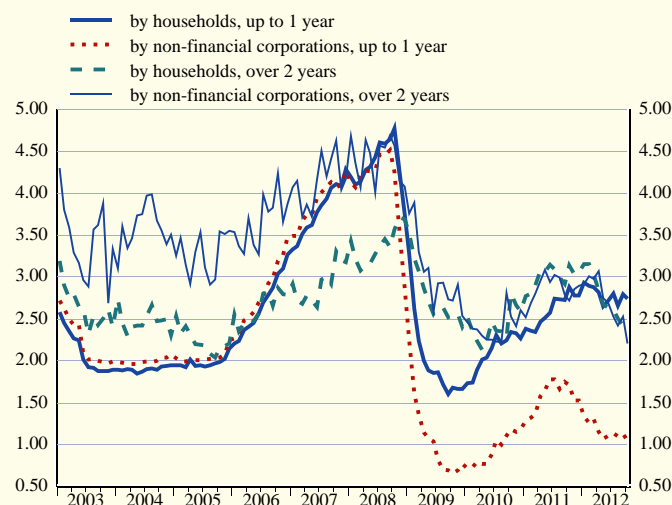
4. Interest rates on deposits (outstanding amounts)

	Deposits from households					Deposits from non-financial corporations			Repos
	Overnight ²⁾	With an agreed maturity of:		Redeemable at notice of: ^{2),3)}		Overnight ²⁾	With an agreed maturity of:		
		Up to 2 years	Over 2 years	Up to 3 months	Over 3 months		Up to 2 years	Over 2 years	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
2011 Nov.	0.55	2.70	2.80	1.78	1.96	0.66	2.18	3.16	2.24
Dec.	0.54	2.73	2.78	1.79	1.97	0.65	2.18	3.13	2.37
2012 Jan.	0.53	2.76	2.78	1.81	1.96	0.61	2.14	3.16	2.46
Feb.	0.52	2.79	2.80	1.81	1.96	0.59	2.13	3.20	2.62
Mar.	0.51	2.81	2.81	1.79	1.95	0.58	2.05	3.13	2.58
Apr.	0.49	2.78	2.82	1.76	1.95	0.55	2.00	3.09	2.57
May	0.48	2.76	2.80	1.74	1.91	0.54	1.96	3.06	2.39
June	0.47	2.73	2.82	1.73	1.88	0.52	1.93	3.08	2.48
July	0.45	2.72	2.78	1.70	1.85	0.48	1.89	3.04	2.47
Aug.	0.44	2.70	2.77	1.68	1.81	0.46	1.84	3.01	2.45
Sep.	0.42	2.69	2.79	1.65	1.77	0.46	1.82	3.02	2.61
Oct.	0.41	2.67	2.74	1.62	1.71	0.45	1.78	2.95	2.55

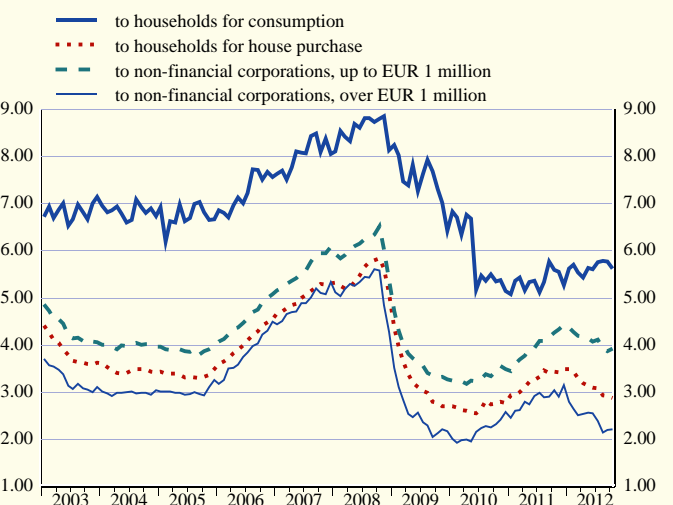
5. Interest rates on loans (outstanding amounts)

	Loans to households						Loans to non-financial corporations		
	Lending for house purchase with a maturity of:			Consumer credit and other loans with a maturity of:			With a maturity of:		
	Up to 1 year	Over 1 and up to 5 years	Over 5 years	Up to 1 year	Over 1 and up to 5 years	Over 5 years	Up to 1 year	Over 1 and up to 5 years	Over 5 years
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
2011 Nov.	4.12	3.77	3.91	8.09	6.44	5.34	4.20	3.89	3.75
Dec.	4.12	3.74	3.89	8.11	6.43	5.31	4.26	3.87	3.72
2012 Jan.	4.06	3.71	3.87	8.14	6.40	5.29	4.24	3.82	3.68
Feb.	4.04	3.69	3.86	8.09	6.39	5.27	4.18	3.78	3.67
Mar.	4.03	3.68	3.85	8.07	6.37	5.25	4.15	3.66	3.60
Apr.	3.93	3.64	3.80	7.97	6.31	5.20	4.05	3.61	3.54
May	3.88	3.62	3.77	7.95	6.29	5.16	3.99	3.58	3.50
June	3.86	3.60	3.76	7.83	6.30	5.14	3.96	3.53	3.46
July	3.78	3.54	3.72	7.78	6.26	5.08	3.89	3.47	3.40
Aug.	3.73	3.51	3.67	7.77	6.22	5.05	3.81	3.41	3.36
Sep.	3.72	3.51	3.66	7.80	6.30	5.03	3.78	3.40	3.34
Oct.	3.65	3.45	3.61	7.76	6.25	4.95	3.76	3.29	3.26

C21 New deposits with an agreed maturity
(percentages per annum excluding charges; period averages)

C22 New loans with a floating rate and up to 1 year's initial rate fixation
(percentages per annum excluding charges; period averages)

Source: ECB.

* For the source of the data in the table and the related footnotes, please see page S42.

4.6 Rahamarkkinakorot

(vuotuisina prosentteina, ajanjakson keskiarvoja)

Yön yli -talletukset (EONIA)	Euroalue ^{1), 2)}				Yhdysvallat	Japani
	1 kk:n talletukset (EURIBOR)	3 kk:n talletukset (EURIBOR)	6 kk:n talletukset (EURIBOR)	12 kk:n talletukset (EURIBOR)		
1	2	3	4	5	6	7

K23 Euroalueen rahamarkkinakorot^{1), 2)} (kuukausikeskiarvoja, vuotuisina prosentteina)

— 1 kk:n korko
- - - 3 kk:n korko
- - - 12 kk:n korko

K24 Kolmen kuukauden rahamarkkinakorot (kuukausikeskiarvoja, vuotuisina prosentteina)

— Euroalue^{1), 2)}
- - - Japani
- - - Yhdysvallat

Lähde: EKP.

1) Ajalta ennen tammikuuta 1999 on laskettu euroalueen keinotekoiset korot käyttämällä BKT:llä painotettuja kansallisia korkoja. Lisätietoja Yleistä-osassa.

2) Tiedot viittaavat euroalueeseen sen muuttuvassa kokoonpanossa. Lisätietoja Yleistä-osassa.

4.6 Money market interest rates

(percentages per annum; period averages)

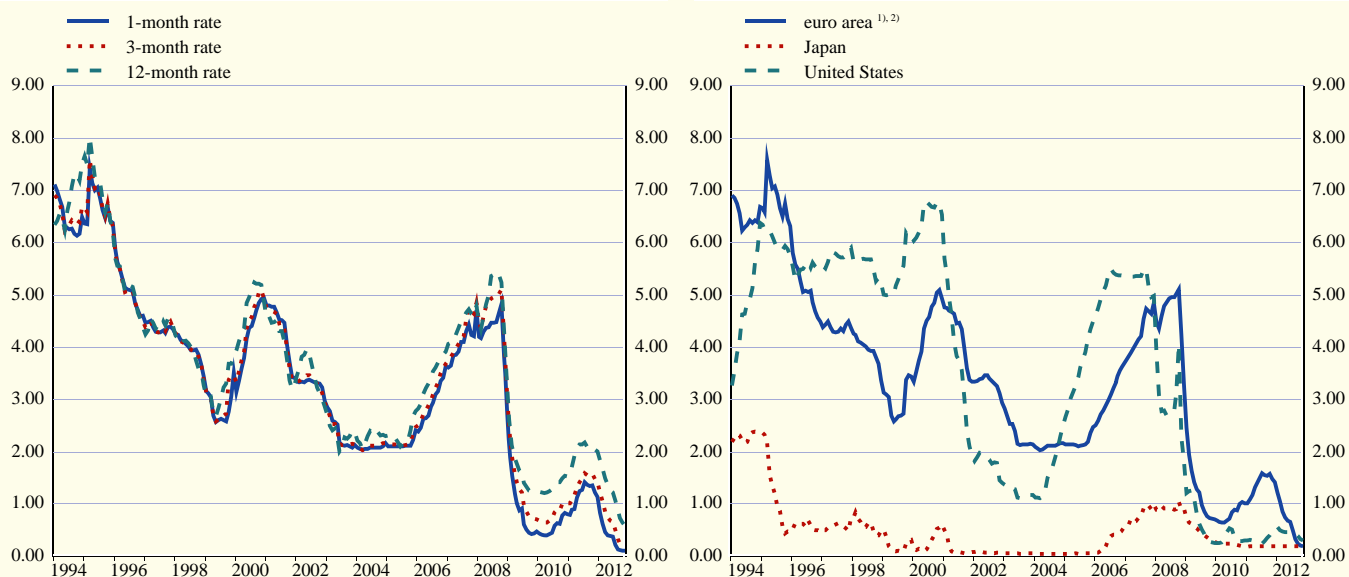
	Euro area ^{1),2)}					United States	Japan
	Overnight deposits (EONIA)	1-month deposits (EURIBOR)	3-month deposits (EURIBOR)	6-month deposits (EURIBOR)	12-month deposits (EURIBOR)	3-month deposits (LIBOR)	3-month deposits (LIBOR)
	1	2	3	4	5	6	7
2009	0.71	0.89	1.22	1.43	1.61	0.69	0.47
2010	0.44	0.57	0.81	1.08	1.35	0.34	0.23
2011	0.87	1.18	1.39	1.64	2.01	0.34	0.19
2011 Q3	0.97	1.38	1.56	1.77	2.11	0.30	0.19
Q4	0.79	1.24	1.50	1.72	2.05	0.48	0.20
2012 Q1	0.37	0.64	1.04	1.34	1.67	0.51	0.20
Q2	0.34	0.39	0.69	0.98	1.28	0.47	0.20
Q3	0.13	0.16	0.36	0.63	0.90	0.43	0.19
2011 Nov.	0.79	1.23	1.48	1.71	2.04	0.48	0.20
Dec.	0.63	1.14	1.43	1.67	2.00	0.56	0.20
2012 Jan.	0.38	0.84	1.22	1.50	1.84	0.57	0.20
Feb.	0.37	0.63	1.05	1.35	1.68	0.50	0.20
Mar.	0.36	0.47	0.86	1.16	1.50	0.47	0.20
Apr.	0.35	0.41	0.74	1.04	1.37	0.47	0.20
May	0.34	0.39	0.68	0.97	1.27	0.47	0.20
June	0.33	0.38	0.66	0.93	1.22	0.47	0.20
July	0.18	0.22	0.50	0.78	1.06	0.45	0.20
Aug.	0.11	0.13	0.33	0.61	0.88	0.43	0.19
Sep.	0.10	0.12	0.25	0.48	0.74	0.39	0.19
Oct.	0.09	0.11	0.21	0.41	0.65	0.33	0.19
Nov.	0.08	0.11	0.19	0.36	0.59	0.31	0.19

C23 Euro area money market rates ^{1), 2)}

(monthly averages; percentages per annum)

C24 3-month money market rates

(monthly averages; percentages per annum)

Source: ECB.

- 1) Before January 1999 synthetic euro area rates were calculated on the basis of national rates weighted by GDP. For further information, see the General Notes.
- 2) Data refer to the changing composition of the euro area. For further information, see the General Notes.

4.7 Euroalueen tuottokäyrät¹⁾

(AAA-luokituksen saaneet euroalueen valtioiden joukkolainat, ajanjakson lopun havaintoja, korot vuotuisina prosentteina, korkoerot prosenttiyksikköinä)

Korot (spot)								Välittömät termiinkorot			
3 kk	1 v	2 v	5 v	7 v	10 v	10 v– 3kk (korkoero)	10 v– 2 v (korkoero)	1 v	2 v	5 v	10 v
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12

K25 Euroalueen tuottokäyrät (spot)²⁾

(vuotuisina prosentteina, kuukauden lopun havaintoja)

— Marraskuu 2012
 Lokakuu 2012
 - - - - - Syyskuu 2012

K26 Euroalueen korot ja korkoerot (spot)²⁾

(päivähavaintoja, korot vuotuisina prosentteina, korkoerot prosenttiyksikköinä)

— 1 vuoden korko (vasen asteikko)
 10 vuoden korko (vasen asteikko)
 - - - - - 10 vuoden ja 3 kuukauden korkojen ero (oikea asteikko)
 — 10 ja 2 vuoden korkojen ero (oikea asteikko)

Lähteet: EuroMTS:n tausta-aineistoon perustuvat EKP:n laskelmat ja Fitch Ratingsin luottoluokitukset.

1) Tiedot viittaavat euroalueeseen sen muuttuvassa kokoonpanossa. Lisätietoja Yleistä-osassa.

2) Sisältää AAA-luokituksen saaneet euroalueen valtioiden joukkolainat.

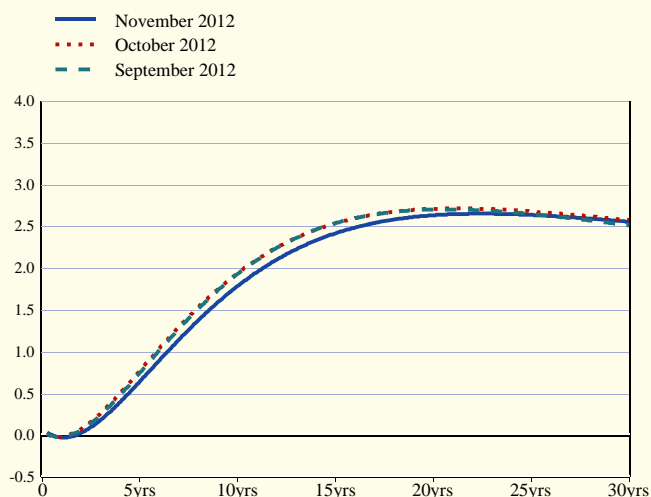
4.7 Euro area yield curves ¹⁾

(AAA-rated euro area central government bonds; end of period; rates in percentages per annum; spreads in percentage points)

	Spot rates								Instantaneous forward rates			
	3 months	1 year	2 years	5 years	7 years	10 years	10 years - 3 months (spread)	10 years - 2 years (spread)	1 year	2 years	5 years	10 years
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
2009	0.38	0.81	1.38	2.64	3.20	3.76	3.38	2.38	1.41	2.44	4.27	5.20
2010	0.49	0.60	0.93	2.15	2.78	3.36	2.87	2.43	0.85	1.70	3.99	4.69
2011	0.00	0.09	0.41	1.56	2.13	2.65	2.65	2.24	0.32	1.15	3.24	3.84
2011 Q4	0.00	0.09	0.41	1.56	2.13	2.65	2.65	2.24	0.32	1.15	3.24	3.84
2012 Q1	0.07	0.16	0.39	1.36	1.95	2.60	2.53	2.21	0.34	0.95	2.97	4.26
Q2	0.04	0.08	0.27	1.17	1.73	2.32	2.27	2.05	0.20	0.76	2.69	3.82
Q3	0.02	-0.01	0.07	0.76	1.29	1.94	1.92	1.87	0.00	0.36	2.10	3.75
2011 Nov.	0.20	0.38	0.74	1.92	2.51	3.07	2.87	2.33	0.69	1.53	3.64	4.41
Dec.	0.00	0.09	0.41	1.56	2.13	2.65	2.65	2.24	0.32	1.15	3.24	3.84
2012 Jan.	0.11	0.21	0.45	1.44	2.03	2.67	2.55	2.22	0.39	1.03	3.07	4.26
Feb.	0.11	0.15	0.37	1.39	1.99	2.59	2.49	2.22	0.29	0.95	3.06	4.06
Mar.	0.07	0.16	0.39	1.36	1.95	2.60	2.53	2.21	0.34	0.95	2.97	4.26
Apr.	0.03	0.10	0.32	1.26	1.84	2.47	2.44	2.15	0.26	0.85	2.84	4.10
May	0.07	0.05	0.17	0.89	1.36	1.89	1.82	1.72	0.10	0.52	2.17	3.23
June	0.04	0.08	0.27	1.17	1.73	2.32	2.27	2.05	0.20	0.76	2.69	3.82
July	0.00	-0.09	-0.02	0.71	1.25	1.87	1.87	1.89	-0.11	0.26	2.12	3.52
Aug.	0.03	-0.05	0.01	0.75	1.29	1.91	1.88	1.90	-0.08	0.30	2.17	3.55
Sep.	0.02	-0.01	0.07	0.76	1.29	1.94	1.92	1.87	0.00	0.36	2.10	3.75
Oct.	0.01	-0.01	0.09	0.78	1.31	1.95	1.94	1.86	0.02	0.39	2.13	3.72
Nov.	0.04	-0.02	0.04	0.65	1.15	1.80	1.76	1.76	-0.03	0.27	1.91	3.60

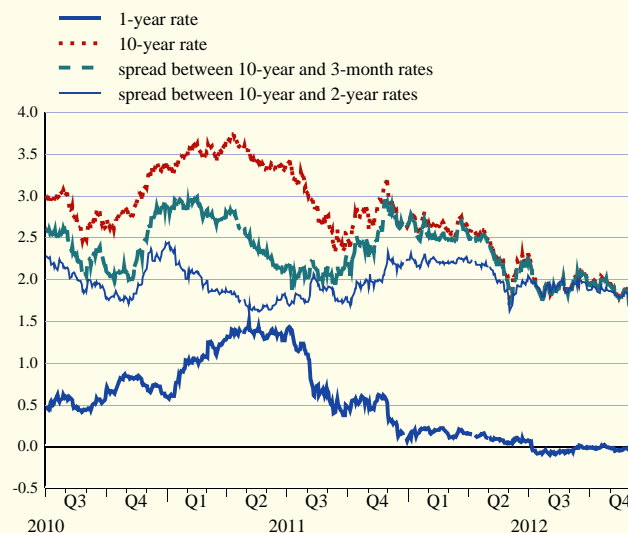
C25 Euro area spot yield curves ²⁾

(percentages per annum; end of period)

C26 Euro area spot rates and spreads ²⁾

(daily data; rates in percentages per annum; spreads in percentage points)

Sources: ECB calculations based on underlying data provided by EuroMTS and ratings provided by Fitch Ratings.

- 1) Data refer to the changing composition of the euro area. For further information, see the General Notes.
- 2) Data cover AAA-rated euro area central government bonds.

HUOM! KS. TAULUKOIDEN NUMEROARVOT JA KUVIOIDEN GRAAFIT VASTAAVILTA ENGLANNINKIELISILTÄ SIVUILTA.

4.8 Osakeindeksit

(indeksit pisteinä, ajanjakson keskiarvoja)

Dow Jones: Euro Stoxx -indeksit ¹⁾												Yhdys- vallat	Japani
Viiteaineisto		Toimialakohtaiset indeksit										Standard &P oor's 500 -indeksi	Nikkei 225 -indeksi
Laaja indeksi	50 yritystä	Raaka- aineet	Kuluttaja- palvelut	Kulutus- tavarat	Oljy ja kaasu	Rahoitus	Teollisuus	Tekniikka	Yleis- hyödylliset yhtiöt	Tele- viestintä	Terveysden- hoito	13	14
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12		

K27 Dow Jones Euro Stoxx (laaja indeksi), Standard & Poor's 500 ja Nikkei 225

(tammikuu 1994 = 100, kuukausikeskiarvoja)

- Dow Jones EURO Stoxx (laaja indeksi)¹⁾
- Standard & Poor's 500
- Nikkei 225

Lähde: EKP

1) Tiedot viittaavat euroalueeseen sen muuttuvassa kokoonpanossa. Lisätietoja Yleistä-osassa.

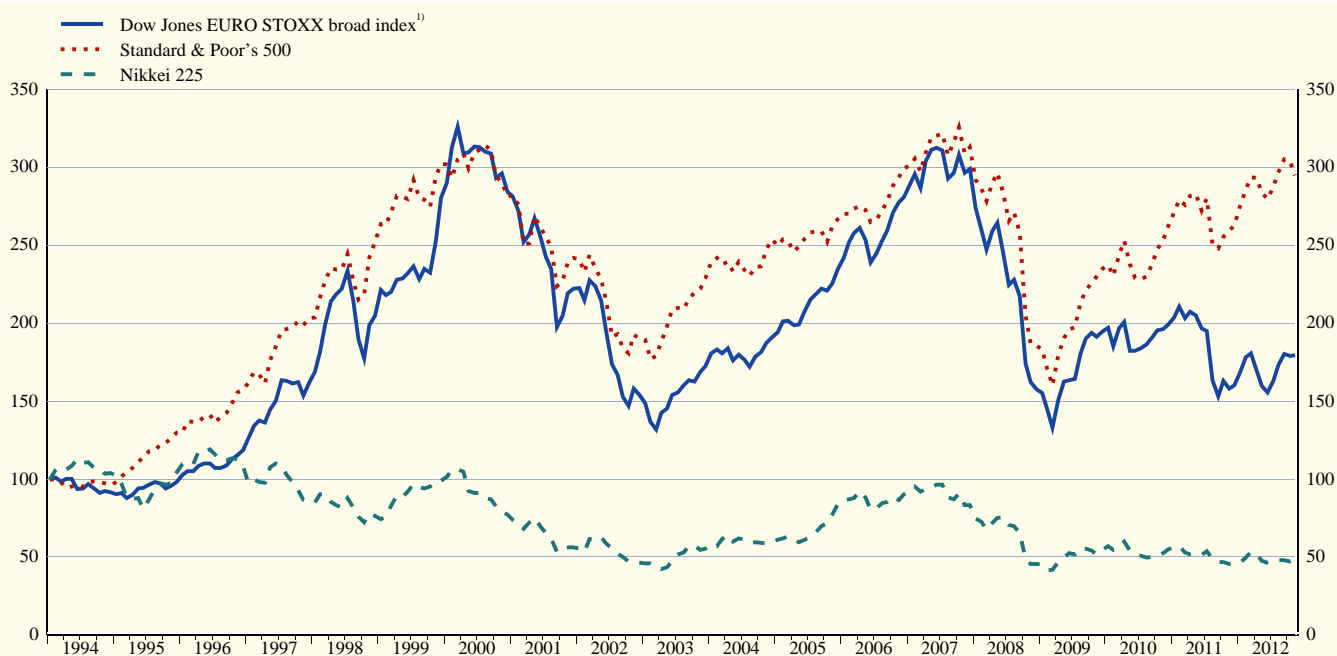
4.8 Stock market indices

(index levels in points; period averages)

	Dow Jones EURO STOXX indices ¹⁾												United States	Japan
	Benchmark		Main industry indices										Standard & Poor's 500	Nikkei 225
	Broad index	50	Basic materials	Consumer services	Consumer goods	Oil and gas	Financials	Industrials	Technology	Utilities	Telecoms	Health care		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
2009	234.2	2,521.0	353.2	140.5	244.5	293.5	172.1	269.7	200.7	353.7	380.4	363.5	946.2	9,321.6
2010	265.5	2,779.3	463.1	166.2	323.4	307.2	182.8	337.6	224.1	344.9	389.6	408.4	1,140.0	10,006.5
2011	256.0	2,611.0	493.4	158.1	351.2	311.6	152.6	349.4	222.5	301.7	358.4	432.7	1,267.6	9,425.4
2011 Q3	236.0	2,381.6	463.7	146.0	341.5	282.0	133.8	323.0	199.8	270.2	333.0	435.0	1,225.3	9,246.3
Q4	222.4	2,277.8	427.1	142.1	327.1	295.5	117.2	296.6	201.8	256.5	320.3	432.4	1,225.7	8,580.6
2012 Q1	243.7	2,473.6	499.1	150.3	372.3	324.6	129.7	333.3	221.7	253.7	300.6	480.6	1,348.8	9,295.3
Q2	224.0	2,226.2	472.5	140.8	370.7	285.3	108.2	311.6	207.4	223.4	261.9	493.2	1,349.7	9,026.5
Q3	238.7	2,400.9	505.9	152.7	392.3	307.8	117.2	327.7	215.9	234.0	265.6	548.5	1,400.9	8,886.4
2011 Nov.	219.2	2,239.6	423.6	141.5	325.9	293.5	112.8	292.2	205.7	250.6	316.6	423.3	1,226.4	8,506.1
Dec.	222.2	2,283.3	433.2	142.4	329.9	302.9	115.9	295.5	196.6	249.3	310.3	448.4	1,243.3	8,506.0
2012 Jan.	233.4	2,382.1	477.6	146.9	351.8	317.3	120.4	319.2	206.9	248.8	305.0	473.6	1,300.6	8,616.7
Feb.	247.2	2,508.2	507.2	152.1	377.3	327.0	134.4	336.3	223.9	254.6	300.1	477.6	1,352.5	9,242.3
Mar.	250.7	2,532.2	512.9	152.0	388.0	329.5	134.6	344.6	234.3	257.7	296.7	490.5	1,389.2	9,962.3
Apr.	235.0	2,340.8	497.6	145.9	380.9	301.1	116.8	327.8	221.2	237.7	275.2	488.5	1,386.4	9,627.4
May	221.9	2,198.5	469.5	139.7	373.7	281.6	105.0	310.4	204.5	218.9	261.4	492.0	1,341.3	8,842.5
June	216.2	2,152.7	453.1	137.4	358.3	275.1	104.0	298.4	198.0	215.4	250.4	498.9	1,323.5	8,638.1
July	226.5	2,258.4	479.1	145.8	379.4	290.4	106.5	313.9	204.4	224.3	257.3	534.2	1,359.8	8,760.7
Aug.	240.5	2,424.5	509.4	154.6	399.7	313.0	116.8	330.3	220.8	231.8	265.7	552.5	1,403.4	8,949.9
Sep.	250.1	2,530.7	531.4	158.2	398.1	321.0	129.5	339.8	223.0	247.2	274.6	559.7	1,443.4	8,948.6
Oct.	248.7	2,503.5	528.4	159.1	398.3	311.7	130.2	340.2	219.9	241.9	255.9	567.6	1,437.8	8,827.4
Nov.	248.7	2,514.0	526.1	162.8	403.8	308.0	131.2	343.7	230.6	226.9	239.0	563.3	1,394.5	9,059.9

C27 Dow Jones EURO STOXX broad index, Standard & Poor's 500 and Nikkei 225

(January 1994 = 100; monthly averages)

Source: ECB.

1) Data refer to the changing composition of the euro area. For further information, see the General Notes.

HINNAT, TUOTANTO, KYSYNTÄ JA TYÖMARKKINAT

5.1 YKHI sekä muut hinnat ja kustannukset (vuotuinen prosenttimuutos, ellei toisin mainita)

1. Yhdenmukaistettu kuluttajahintaindeksi¹⁾

	Yhteensä					Kokonaisindeksi (kp., prosenttimuutos edellisestä ajanjaksosta)					Lisätieto: Hallinnollisesti säännellyt hinnat ²⁾		
	Indeksi: 2005 = 100	Yhteensä		Tavarat	Palvelut	Yhteensä	Jalostetut elintarvikkeet	Jalostamattomat elintarvikkeet	Muut teollisuustuotteet kuin energia	Energia (ei-kp.)	Palvelut	Kokonaisindeksi pl. hallinnollisesti säännellyt hinnat	Hallinnollisesti säännellyt hinnat
		Yhteensä	Yhteensä pl. jalostamattomat elintarvikkeet ja energia										
Osuus vuonna 2012, %	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13

	Tavarat						Palvelut					
	Elintarvikkeet (sisältää alkoholijuomat ja tupakkatuotteet)			Teollisuustuotteet			Asuminen	Liikenne	Viestintä	Kulttuuri ja vapaa-aika	Muut	
	Yhteensä	Jalostetut elintarvikkeet	Jalostamattomat elintarvikkeet	Yhteensä	Muut teollisuustuotteet kuin energia	Energia						Vuokrat
Osuus vuonna 2012, %	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25

Lähteet: Eurostat ja EKP:n laskelmat.

1) Tiedot viittaavat euroalueeseen sen muuttuvassa kokoonpanossa. Lisätietoja Yleistä-osassa.

2) Nämä tiedot ovat koeluoteisia ja siksi vain likimääräisiä arvioita, koska hallinnollisesti säänneltyjen hintojen muutoksia ei voi täysin eristää muiden tekijöiden vaikutuksista. Indikaattorin laskentatavasta tarkemmin osoitteessa <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/hicp/introduction>.

3) Arvio perustuu alustaviin kansallisiin tietoihin, jotka yleensä kattavat noin 95 % euroalueesta, ja energian hintoja koskeviin ennakkotietoihin.

PRICES, OUTPUT, DEMAND AND LABOUR MARKETS

5.1 HICP, other prices and costs

(annual percentage changes, unless otherwise indicated)

1. Harmonised Index of Consumer Prices ¹⁾

	Total					Total (s.a.; percentage change vis-à-vis previous period)						Memo item: Administered prices ²⁾	
	Index: 2005 = 100	Total		Goods	Services	Total	Processed food	Unprocessed food	Non-energy industrial goods	Energy (n.s.a.)	Services	Total HICP excluding administered prices	Administered prices
		Total excl. unprocessed food and energy											
% of total in 2012	100.0	100.0	81.8	58.5	41.5	100.0	11.9	7.2	28.5	11.0	41.5	88.2	11.8
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
2008	107.8	3.3	2.4	3.8	2.6	-	-	-	-	-	-	3.4	2.7
2009	108.1	0.3	1.3	-0.9	2.0	-	-	-	-	-	-	0.1	1.8
2010	109.8	1.6	1.0	1.8	1.4	-	-	-	-	-	-	1.6	1.5
2011	112.8	2.7	1.7	3.3	1.8	-	-	-	-	-	-	2.6	3.5
2011 Q3	112.9	2.7	1.7	3.2	2.0	0.3	1.1	0.0	-0.1	0.4	0.5	2.6	3.5
Q4	114.1	2.9	2.0	3.7	1.9	0.7	1.1	0.7	0.7	1.5	0.3	2.9	3.5
2012 Q1	114.3	2.7	1.9	3.3	1.8	0.8	0.7	0.7	0.2	4.1	0.5	2.6	3.4
Q2	115.9	2.5	1.8	3.0	1.7	0.6	0.6	0.8	0.4	1.0	0.5	2.3	3.4
Q3	115.7	2.5	1.7	3.1	1.8	0.5	0.3	1.1	0.0	1.2	0.5	2.4	3.9
2012 June	115.8	2.4	1.8	2.8	1.7	0.0	0.1	1.0	0.1	-1.7	0.2	2.2	3.4
July	115.1	2.4	1.9	2.8	1.8	0.2	0.1	-0.1	-0.1	0.9	0.2	2.2	3.8
Aug.	115.6	2.6	1.7	3.2	1.8	0.4	0.1	0.6	0.0	2.4	0.2	2.4	3.9
Sep.	116.4	2.6	1.6	3.2	1.7	0.2	0.2	0.4	0.2	1.1	0.0	2.4	4.1
Oct.	116.7	2.5	1.6	3.0	1.7	0.1	0.5	0.7	0.1	-0.5	0.1	2.3	3.9
Nov. ³⁾	116.5	2.2	.	.	1.7	-1.4	.	.	.

	Goods						Services					
	Food (incl. alcoholic beverages and tobacco)			Industrial goods			Housing	Transport	Communication	Recreation and personal	Miscellaneous	
	Total	Processed food	Unprocessed food	Total	Non-energy industrial goods	Energy						Rents
% of total in 2012	19.1	11.9	7.2	39.5	28.5	11.0	10.1	6.0	6.5	3.1	14.5	7.3
	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25
2008	5.1	6.1	3.5	3.1	0.8	10.3	2.3	1.9	3.9	-2.2	3.2	2.5
2009	0.7	1.1	0.2	-1.7	0.6	-8.1	2.0	1.8	2.9	-1.0	2.1	2.1
2010	1.1	0.9	1.3	2.2	0.5	7.4	1.8	1.5	2.3	-0.8	1.0	1.5
2011	2.7	3.3	1.8	3.7	0.8	11.9	1.8	1.4	2.9	-1.3	2.0	2.1
2011 Q3	2.8	3.7	1.3	3.4	0.4	12.0	1.8	1.5	3.3	-1.8	2.3	2.1
Q4	3.3	4.2	1.8	3.9	1.2	11.5	1.7	1.4	3.0	-1.8	2.2	2.1
2012 Q1	3.2	4.0	2.0	3.3	1.1	9.1	1.7	1.5	2.9	-2.7	2.1	2.4
Q2	3.0	3.5	2.3	2.9	1.3	7.2	1.7	1.4	2.7	-3.1	2.2	2.0
Q3	3.0	2.7	3.4	3.2	1.3	8.0	1.9	1.5	3.0	-3.1	2.2	1.9
2012 June	3.2	3.2	3.1	2.6	1.3	6.1	1.7	1.4	3.0	-2.8	2.1	2.0
July	2.9	2.9	2.9	2.8	1.5	6.1	1.9	1.6	2.9	-3.1	2.3	1.9
Aug.	3.0	2.7	3.5	3.3	1.1	8.9	1.9	1.6	3.3	-3.1	2.2	1.9
Sep.	2.9	2.5	3.7	3.4	1.2	9.1	1.8	1.5	2.8	-3.3	2.2	1.8
Oct.	3.1	2.4	4.3	3.0	1.1	8.0	1.9	1.5	3.1	-3.5	2.0	2.1
Nov. ³⁾	3.0	.	.	.	1.1	5.8

Sources: Eurostat and ECB calculations.

- 1) Data refer to the changing composition of the euro area. For further information, see the General Notes.
- 2) These experimental statistics can only provide an approximate measure of price administration, since changes in administered prices cannot be fully isolated from other influences. Please refer to Eurostat's website (<http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/hicp/introduction>) for a note explaining the methodology used in the compilation of this indicator.
- 3) Estimate based on provisional national releases, which usually cover around 95% of the euro area, as well as on early information on energy prices.

HUOM! KS. TAULUKOIDEN NUMEROARVOT JA KUVIOIDEN GRAAFIT VASTAAVILTA ENGLANNINKIELISILTÄ SIVUILTA.

5.1 YKHI sekä muut hinnat ja kustannukset
(vuotuinen prosenttimuutos, ellei toisin mainita)

2. Teollisuuden, rakentamisen ja asuinkiinteistöjen hinnat

Osuus vuonna 2005, %	Teollisuuden tuottajahinnat ilman rakentamista									Rakentaminen ¹⁾	Asuinkiinteistöjen hinnat ²⁾	
	Yhteensä (indeksi: 2005 = 100)	Yhteensä	Teollisuus ilman rakentamista ja energiatuotteita						Energia			
			Tehdas-teollisuus	Yhteensä	Välituotteet	Pääoma-hyödykkeet	Kulutustavarat					
							Yhteensä	Kestävät				Ei-kestävät
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	

3. Raaka-aineiden hinnat ja bruttokansantuotteen deflaattorit

Osuus, %	Öljyn hinta ³⁾ (euroa/barreli)	Muiden raaka-aineiden kuin energian hinnat						Yhteensä (indeksi: 2005 = 100, kp.)	Yhteensä	BKT:n deflaattorit				Vienti ⁶⁾	Tuonti ⁶⁾
		Tuonnin mukaan painotettu ⁴⁾			Käytön mukaan painotettu ⁵⁾					Kotimainen kysyntä					
		Yhteensä	Elin-tarvik-keet	Muut kuin elin-tarvik-keet	Yhteensä	Elin-tarvik-keet	Muut kuin elin-tarvik-keet			Yhteensä	Yksityinen kulutus	Julkinen kulutus	Kiinteän pääoman brutto-muodustus		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	

Lähteet: Eurostat, Eurostatin tietoihin perustuvat EKP:n laskelmat (osan 5.1 taulukon 2 sarakke 7 ja osan 5.1 taulukon 3 sarakkeet 8–15), Thomson Reutersin tietoihin perustuvat EKP:n laskelmat (osan 5.1 taulukon 3 sarakke 1) ja EKP:n laskelmat (osan 5.1 taulukon 2 sarakke 12 ja osan 5.1 taulukon 3 sarakkeet 2–7).

- 1) Asuinrakennusten osalta panoshinnat.
- 2) Yhdenmukaistamattomiin kansallisiin lähteisiin perustuvia koeluonteisia tietoja (lisätietoja osoitteessa <http://www.ecb.europa.eu/stats/intro/html/experiment.en.html>).
- 3) Brent Blend (yhden kuukauden kuluttua tapahtuvaan toimitukseen).
- 4) Viittaa euroina ilmoitettuihin hintoihin. Painotettu euroalueen ajanjakson 2004–2006 tuonnin rakenteen perusteella.
- 5) Viittaa euroina ilmoitettuihin hintoihin. Painotettu euroalueen ajanjakson 2004–2006 kotimaisen kysynnän (kotimaisen tuotannon ja tuonnin summa vähennettynä viennillä) perusteella. Koeluonteisia tietoja (lisätietoja osoitteessa <http://www.ecb.europa.eu/stats/intro/html/experiment.en.html>).
- 6) Viennin ja tuonnin deflaattorit viittaavat tavaroihin ja palveluihin ja sisältävät euroalueen sisäisen kaupan.

5.1 HICP, other prices and costs

(annual percentage changes, unless otherwise indicated)

2. Industry, construction and residential property prices

	Industrial producer prices excluding construction										Construction ¹⁾	Residential property prices ²⁾
	Total (index: 2005 = 100)	Total		Industry excluding construction and energy						Energy		
		Manu- facturing	Total	Intermediate goods	Capital goods	Consumer goods						
						Total	Durable	Non-durable				
% of total in 2005	100.0	100.0	82.8	75.6	30.0	22.0	23.7	2.7	21.0	24.4		
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
2008	114.4	6.1	4.8	3.4	3.9	2.1	3.9	2.8	4.1	14.2	3.9	1.9
2009	108.6	-5.1	-5.4	-2.9	-5.3	0.4	-2.1	1.2	-2.5	-11.8	0.1	-3.2
2010	111.7	2.9	3.4	1.6	3.5	0.3	0.4	0.9	0.3	6.4	1.9	1.0
2011	118.3	5.9	5.5	3.8	5.9	1.4	3.1	2.1	3.3	11.9	3.3	1.0
2011 Q3	118.9	5.9	5.5	3.8	5.6	1.5	3.3	2.2	3.5	11.8	3.2	1.1
Q4	119.3	5.1	4.5	2.9	3.4	1.5	3.3	2.5	3.4	11.4	2.8	-0.3
2012 Q1	121.0	3.7	3.0	1.7	1.2	1.2	2.9	2.3	3.0	9.5	1.8	-0.8
Q2	121.1	2.2	1.6	1.1	0.4	1.2	2.0	1.9	2.0	5.8	1.6	-1.5
Q3	121.6	2.3	1.9	1.0	0.3	0.9	2.1	1.6	2.2	6.4	1.1	.
2012 May	121.1	2.3	1.8	1.1	0.5	1.2	1.9	1.9	1.9	6.2	-	-
June	120.5	1.8	1.1	0.9	0.1	1.1	1.9	1.9	1.9	4.7	-	-
July	120.8	1.6	1.1	0.8	-0.2	1.0	1.9	1.8	2.0	4.4	-	-
Aug.	121.9	2.7	2.2	1.0	0.2	0.9	2.1	1.7	2.2	8.0	-	-
Sep.	122.2	2.7	2.3	1.3	0.8	0.9	2.3	1.3	2.4	6.9	-	-
Oct.	122.3	2.6	2.3	1.5	1.3	0.9	2.3	1.3	2.5	5.9	-	-

3. Commodity prices and gross domestic product deflators

	Oil prices ³⁾ (EUR per barrel)	Non-energy commodity prices						GDP deflators							
		Import-weighted ⁴⁾			Use-weighted ⁵⁾			Total (s.a.; index: 2005 = 100)	Total	Domestic demand				Exports ⁶⁾	Imports ⁶⁾
		Total	Food	Non-food	Total	Food	Non-food			Total	Private consump- tion	Government consump- tion	Gross fixed capital formation		
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
2008	65.9	2.0	18.4	-4.4	-1.7	9.7	-8.6	106.2	1.9	2.6	2.6	2.7	2.3	2.4	3.9
2009	44.6	-18.5	-8.9	-23.1	-18.0	-11.4	-22.8	107.2	0.9	-0.1	-0.4	2.1	-0.3	-3.5	-6.3
2010	60.7	44.6	21.4	57.9	42.1	27.1	54.5	108.1	0.8	1.5	1.7	0.7	0.9	3.1	5.0
2011	79.7	12.2	22.4	7.7	12.8	20.7	7.5	109.4	1.2	2.0	2.5	0.8	2.1	3.6	5.7
2011 Q3	79.3	3.8	16.7	-1.6	4.9	11.6	0.3	109.6	1.2	2.0	2.4	0.9	2.1	3.0	5.0
Q4	80.7	-2.5	3.6	-5.2	-1.7	4.3	-6.0	109.9	1.3	2.1	2.5	1.1	2.0	2.7	4.6
2012 Q1	90.1	-5.8	-7.6	-4.9	-4.8	-3.7	-5.6	110.2	1.3	1.7	2.4	1.1	1.7	1.9	3.1
Q2	84.6	-1.1	-3.4	0.1	1.1	4.1	-1.2	110.5	1.2	1.6	2.1	0.8	1.3	1.4	2.2
Q3	87.3	5.3	10.4	2.7	7.8	16.0	1.6	111.0	1.3	1.5	2.0	1.2	1.0	1.5	2.2
2012 June	76.4	0.8	-2.1	2.3	3.4	6.7	0.9	-	-	-	-	-	-	-	-
July	83.4	4.7	11.6	1.3	7.1	17.4	-0.5	-	-	-	-	-	-	-	-
Aug.	90.5	6.5	11.6	3.9	8.6	16.3	2.6	-	-	-	-	-	-	-	-
Sep.	87.9	4.6	8.1	2.9	7.7	14.2	2.8	-	-	-	-	-	-	-	-
Oct.	85.6	5.7	8.1	4.6	8.0	11.7	4.9	-	-	-	-	-	-	-	-
Nov.	84.8	5.2	6.9	4.4	8.0	11.8	4.9	-	-	-	-	-	-	-	-

Sources: Eurostat, ECB calculations based on Eurostat data (column 7 in Table 2 in Section 5.1 and columns 8-15 in Table 3 in Section 5.1), ECB calculations based on Thomson Reuters data (column 1 in Table 3 in Section 5.1) and ECB calculations (column 12 in Table 2 in Section 5.1 and columns 2-7 in Table 3 in Section 5.1).

- 1) Input prices for residential buildings.
- 2) Experimental data based on non-harmonised national sources (see <http://www.ecb.europa.eu/stats/intro/html/experiment.en.html> for further details).
- 3) Brent Blend (for one-month forward delivery).
- 4) Refers to prices expressed in euro. Weighted according to the structure of euro area imports in the period 2004-06.
- 5) Refers to prices expressed in euro. Weighted according to euro area domestic demand (domestic production plus imports minus exports) in the period 2004-06. Experimental data (see <http://www.ecb.europa.eu/stats/intro/html/experiment.en.html> for details).
- 6) Deflators for exports and imports refer to goods and services and include cross-border trade within the euro area.

5.1 YKKI sekä muut hinnat ja kustannukset
(vuotuinen prosenttimuutos)

4. Yksikkötyökustannukset, työvoimakustannukset työpanosta kohden ja työn tuottavuus

(neljännesvuositiedot kausivaihtelusta puhdistettuina, vuositiedot puhdistamattomina)

	Yhteensä (indeksi: 2008 = 100)	Yhteensä	Toimialoittain									Taiteet, viihde ja muut palvelut
			Maa-, metsä- ja kalatalous	Teollisuus, energian- tuotanto, jäte- ja vesihuolto	Rakenta- minen	Kauppa, kuljetus, majoitus- ja ravitsemis- toiminta	Informaatio ja viestintä	Rahoitus- ja vakuutus- toiminta	Kiinteistö- alan toiminta	Ammatillinen toiminta, liike-elämän palvelut, tukipalvelut	Julkinen hallinto, koulutus, terveys- ja sosiaalipalvelut	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Yksikkötyökustannukset ¹⁾												
Työvoimakustannukset työntekijää kohden												
Työn tuottavuus työntekijää kohden ²⁾												
Työvoimakustannukset tehtyä työtuntia kohden												
Työn tuottavuus tehtyä työtuntia kohden ²⁾												

5. Työvoimakustannusindeksit³⁾

	Yhteensä (indeksi: 2008 = 100, kp.)	Yhteensä	Alaerittäin		Toimialoittain			Lisätieto: Sopimus- palkka- indikaattori ⁴⁾
			Palkat ja palkkiot	Työnantajan sosiaaliturva- maksut	Tehdasteollisuus, sähkö-, kaasui- ja vesihuolto, mineraalien kaivu	Rakentaminen	Palvelut	
	1	2	3	4	5	6	7	8
Osuus vuonna 2008, %								

Lähteet: Eurostat, Eurostatin tietoihin perustuvat EKP:n laskelmat (osan 5.1 taulukko 4) ja EKP:n laskelmat (osan 5.1 taulukon 5 sarake 8).

1) Työvoimakustannukset (käyvin hinnoin) työntekijää kohden jaettuna työn tuottavuudella työntekijää kohden.

2) BKT yhteensä ja toimialoittainen arvonlisäys (määrä) työpanosta (työntekijää ja tehtyä työtuntia) kohden.

3) Työvoimakustannukset tuntia kohden koko kansantaloudessa, pl. maa-, metsä- ja kalatalous. Kattavuuserojen vuoksi eräkohtaiset arviot eivät välttämättä täsmää kokonaissumman kanssa.

4) Koeluonteisia tietoja (lisätietoja osoitteessa <http://www.ecb.europa.eu/stats/intro/html/experiment.en.html>).

5.1 HICP, other prices and costs

(annual percentage changes)

4. Unit labour costs, compensation per labour input and labour productivity

(quarterly data seasonally adjusted; annual data unadjusted)

	Total (index: 2005 = 100)	Total	By economic activity									
			Agriculture, forestry and fishing	Manufactu- ring, energy and utilities	Construction	Trade, transport, accommoda- tion and food services	Information and commu- nication	Finance and insurance	Real estate	Professional, business and support services	Public admi- nistration, education, health and social work	Arts, enter- tainment and other services
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Unit labour costs ¹⁾												
2010	109.2	-0.8	4.1	-7.5	3.5	-1.0	0.0	0.3	3.2	0.8	0.8	1.8
2011	110.3	1.0	-2.5	0.0	0.6	0.8	3.0	0.6	4.1	2.9	0.7	1.1
2011 Q3	110.3	1.1	-3.8	0.1	-0.2	1.6	3.2	-0.2	3.2	2.7	1.0	1.0
Q4	111.1	1.5	-2.5	2.2	-1.5	1.6	3.8	-0.8	4.2	3.3	0.6	1.1
2012 Q1	111.5	1.6	-1.7	2.7	0.5	1.8	4.3	1.7	2.1	2.0	0.6	1.6
Q2	112.0	1.4	-0.6	2.7	0.1	1.4	4.0	1.1	1.2	2.2	0.0	1.6
Compensation per employee												
2010	111.6	1.7	2.1	3.8	1.9	1.8	2.8	1.8	3.1	0.8	0.9	1.2
2011	114.1	2.2	1.7	3.0	3.9	1.8	2.4	1.0	2.4	2.8	1.3	1.3
2011 Q3	114.3	2.1	1.7	2.8	3.0	1.9	2.4	1.3	3.1	2.8	1.7	1.3
Q4	115.0	2.2	1.6	2.1	4.4	2.1	2.3	-0.1	1.8	3.3	1.7	2.1
2012 Q1	115.7	2.0	1.5	2.0	3.0	2.0	2.6	1.9	2.5	2.6	1.4	2.1
Q2	115.9	1.6	1.0	2.4	2.9	1.6	1.6	1.4	0.5	2.0	0.8	1.7
Labour productivity per person employed ²⁾												
2010	102.2	2.5	-2.0	12.2	-1.6	2.9	2.9	1.5	-0.1	0.0	0.1	-0.6
2011	103.4	1.2	4.4	3.0	3.3	1.0	-0.6	0.4	-1.6	-0.1	0.7	0.3
2011 Q3	103.6	1.0	5.8	2.7	3.2	0.3	-0.8	1.4	-0.1	0.1	0.7	0.3
Q4	103.5	0.7	4.2	-0.1	6.0	0.5	-1.4	0.7	-2.3	0.0	1.0	1.0
2012 Q1	103.7	0.4	3.3	-0.6	2.5	0.2	-1.7	0.1	0.4	0.5	0.8	0.5
Q2	103.5	0.2	1.6	-0.3	2.8	0.2	-2.3	0.4	-0.6	-0.2	0.8	0.1
Compensation per hour worked												
2010	113.6	1.1	0.4	1.1	2.2	1.6	2.1	1.3	2.2	-0.1	0.8	1.3
2011	115.9	2.0	-0.2	2.3	4.2	2.0	2.4	0.9	2.0	2.5	1.4	1.7
2011 Q3	116.0	2.2	0.3	2.5	3.6	1.9	2.3	1.0	1.9	2.6	2.0	1.9
Q4	116.9	2.1	-0.2	2.3	5.4	2.1	2.0	-0.6	2.5	2.9	1.4	2.1
2012 Q1	117.3	2.2	4.4	1.7	4.1	2.2	3.0	2.5	5.3	3.1	1.1	2.4
Q2	118.0	1.8	1.8	2.0	4.3	2.2	1.5	2.2	2.6	2.1	0.3	1.7
Hourly labour productivity ²⁾												
2010	104.1	2.0	-2.5	9.4	-1.5	2.5	2.2	1.1	-1.1	-0.7	0.0	-0.2
2011	105.4	1.2	4.3	2.4	3.5	1.4	-0.6	0.3	-2.2	-0.2	0.7	0.7
2011 Q3	105.6	1.1	6.7	2.6	3.4	0.4	-1.0	1.3	-1.3	0.0	0.9	0.6
Q4	105.6	0.7	4.0	0.1	6.5	0.6	-1.5	0.4	-1.9	-0.3	0.8	0.9
2012 Q1	105.7	0.7	4.6	-0.9	3.6	0.6	-1.4	0.6	1.9	0.9	0.4	0.7
Q2	105.9	0.3	2.0	-0.8	4.3	0.4	-2.4	1.1	-0.1	0.2	0.4	0.4

5. Labour cost indices³⁾

	Total (index: 2008 = 100)	Total	By component		For selected economic activities			Memo item: Indicator of negotiated wages ⁴⁾
			Wages and salaries	Employers' social contributions	Mining, manufacturing and energy	Construction	Services	
	1	2	3	4	5	6	7	8
% of total in 2008	100.0	100.0	75.2	24.8	32.4	9.0	58.6	
2010	104.3	1.6	1.4	2.2	1.2	1.7	1.9	1.7
2011	106.5	2.1	2.0	2.7	3.0	2.5	2.5	2.0
2011 Q4	113.0	2.2	2.1	2.6	3.3	3.0	2.5	2.0
2012 Q1	100.3	1.5	1.5	1.4	1.4	1.2	1.8	2.0
Q2	112.0	1.6	1.7	1.2	2.3	2.1	1.9	2.2
Q3								2.2

Sources: Eurostat, ECB calculations based on Eurostat data (Table 4 in Section 5.1) and ECB calculations (column 8 in Table 5 in Section 5.1).

- 1) Compensation (at current prices) per employee divided by labour productivity per person employed.
- 2) Total GDP and value added by economic activity (volumes) per labour input (persons employed and hours worked).
- 3) Hourly labour cost indices for the whole economy, excluding agriculture, forestry and fishing. Owing to differences in coverage, the estimates for the components may not be consistent with the total.
- 4) Experimental data (see <http://www.ecb.europa.eu/stats/intro/html/experiment.en.html> for further details).

**HUOM! KS. TAULUKOIDEN NUMEROARVOT JA KUVIOIDEN GRAAFIT
VASTAAVILTA ENGLANNINKIELISILTÄ SIVUILTA.**

5.2 Tuotanto ja kysyntä

(neljännesvuositiedot kausivaihtelusta puhdistettuina, vuositiedot puhdistamattomina)

1. Bruttokansantuote ja sen käyttö

Yhteensä	BKT					Tavaroiden ja palveluiden ulkomaankaupan tase ¹⁾		
	Kotimainen kysyntä					Yhteensä	Vienti ¹⁾	Tuonti ¹⁾
	Yhteensä	Yksityinen kulutus	Julkinen kulutus	Kiinteän pääoman brutto- muodostus	Varastojen muutokset ²⁾			
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Käyvin hinnoin (miljardia euroa)								
<i>Osuus BKT:stä prosentteina</i>								
Määrä ketjutettuna (edellisen vuoden hinnoin)								
<i>Prosenttimuutos edellisestä neljänneksestä</i>								
<i>Vuotuinen prosenttimuutos</i>								
<i>Vaikutus BKT:n neljännesvuositaiseen prosenttimuutokseen prosenttiyksikköinä</i>								
<i>Vaikutus BKT:n vuotaiseen prosenttimuutokseen prosenttiyksikköinä</i>								

Lähteet: Eurostat ja EKP:n laskelmat.

- 1) Vienti ja tuonti käsittävät tavarat ja palvelut ja sisältävät euroalueen sisäisen kaupan. Käsitteet eivät ole täysin yhdenmukaisia osan 3.1, osan 7.1 taulukon 1, osan 7.2 taulukon 3 ja osan 7.5 taulukoiden 1 ja 3 vienti- ja tuontikäsitteiden kanssa.
- 2) Sisältää arvoesineiden hankinnat miinus vähennykset.

5.2 Output and demand

(quarterly data seasonally adjusted; annual data unadjusted)

1. GDP and expenditure components

	GDP								
	Total	Domestic demand					External balance ¹⁾		
		Total	Private consumption	Government consumption	Gross fixed capital formation	Changes in inventories ²⁾	Total	Exports ¹⁾	Imports ¹⁾
1	2	3	4	5	6	7	8	9	
	<i>Current prices (EUR billions)</i>								
2008	9,241.5	9,155.9	5,206.4	1,899.1	1,989.2	61.3	85.6	3,884.9	3,799.2
2009	8,922.2	8,803.9	5,134.2	1,988.2	1,730.6	-49.1	118.3	3,285.4	3,167.1
2010	9,176.1	9,052.7	5,269.0	2,017.1	1,743.3	23.5	123.4	3,769.0	3,645.6
2011	9,420.9	9,283.9	5,406.9	2,030.8	1,805.3	40.9	137.0	4,149.4	4,012.4
2011 Q3	2,363.5	2,326.5	1,356.2	507.9	451.7	10.7	37.1	1,046.9	1,009.8
Q4	2,360.9	2,313.7	1,357.8	508.6	450.6	-3.2	47.2	1,049.8	1,002.6
2012 Q1	2,368.6	2,319.7	1,362.3	512.0	447.5	-2.1	48.9	1,063.9	1,015.0
Q2	2,370.7	2,309.9	1,360.3	510.9	439.4	-0.7	60.8	1,079.2	1,018.4
Q3	2,379.0	2,307.7	1,365.4	513.6	437.1	-8.4	71.3	1,093.9	1,022.6
	<i>percentage of GDP</i>								
2011	100.0	98.5	57.4	21.6	19.2	0.4	1.5	-	-
	<i>Chain-linked volumes (prices for the previous year)</i>								
	<i>quarter-on-quarter percentage changes</i>								
2011 Q3	0.1	-0.3	0.2	-0.3	-0.3	-	-	1.3	0.5
Q4	-0.4	-1.0	-0.5	0.0	-0.6	-	-	0.0	-1.4
2012 Q1	0.0	-0.4	-0.3	0.1	-1.2	-	-	0.5	-0.3
Q2	-0.2	-0.6	-0.4	-0.1	-1.8	-	-	1.6	0.6
Q3	-0.1	-0.4	0.0	-0.2	-0.7	-	-	0.9	0.2
	<i>annual percentage changes</i>								
2008	0.4	0.3	0.4	2.3	-1.4	-	-	1.1	0.9
2009	-4.4	-3.8	-1.0	2.6	-12.7	-	-	-12.4	-11.1
2010	2.0	1.3	0.9	0.7	-0.1	-	-	11.2	9.6
2011	1.4	0.5	0.1	-0.1	1.5	-	-	6.3	4.2
2011 Q3	1.3	0.4	0.2	-0.4	0.7	-	-	5.7	3.7
Q4	0.6	-0.7	-0.8	-0.3	0.8	-	-	3.6	0.5
2012 Q1	-0.1	-1.6	-1.0	-0.1	-2.3	-	-	2.5	-1.0
Q2	-0.5	-2.2	-1.0	-0.2	-3.8	-	-	3.4	-0.6
Q3	-0.6	-2.3	-1.3	-0.1	-4.2	-	-	2.9	-0.9
	<i>contributions to quarter-on-quarter percentage changes in GDP; percentage points</i>								
2011 Q3	0.1	-0.3	0.1	-0.1	-0.1	-0.3	0.4	-	-
Q4	-0.4	-0.9	-0.3	0.0	-0.1	-0.5	0.6	-	-
2012 Q1	0.0	-0.4	-0.2	0.0	-0.2	0.0	0.3	-	-
Q2	-0.2	-0.6	-0.2	0.0	-0.3	0.0	0.4	-	-
Q3	-0.1	-0.4	0.0	0.0	-0.1	-0.2	0.3	-	-
	<i>contributions to annual percentage changes in GDP; percentage points</i>								
2008	0.4	0.3	0.3	0.5	-0.3	-0.1	0.1	-	-
2009	-4.4	-3.7	-0.6	0.5	-2.7	-0.9	-0.7	-	-
2010	2.0	1.3	0.5	0.2	0.0	0.6	0.7	-	-
2011	1.4	0.5	0.1	0.0	0.3	0.2	0.9	-	-
2011 Q3	1.3	0.4	0.1	-0.1	0.1	0.3	0.9	-	-
Q4	0.6	-0.7	-0.5	-0.1	0.2	-0.3	1.3	-	-
2012 Q1	-0.1	-1.6	-0.6	0.0	-0.4	-0.5	1.5	-	-
Q2	-0.5	-2.2	-0.6	-0.1	-0.7	-0.8	1.8	-	-
Q3	-0.6	-2.3	-0.7	0.0	-0.8	-0.7	1.7	-	-

Sources: Eurostat and ECB calculations.

- 1) Exports and imports cover goods and services and include cross-border intra-euro area trade. They are not fully consistent with: Section 3.1; Table 1 of Section 7.1; Table 3 of Section 7.2; or Tables 1 or 3 of Section 7.5.
- 2) Including acquisitions less disposals of valuables.

5.2 Tuotanto ja kysyntä

(neljännesvuositiedot kausivaihtelusta puhdistettuina, vuositiedot puhdistamattomina)

2. Arvonlisäys toimialoittain

Arvonlisäys, brutto (perushinnoin)											Tuoteverot vähennettynä tuotetuki- palkkioilla
Yhteensä	Maa-, metsä- ja kalatalous	Teollisuus, energian- tuotanto, jäte- ja vesihuolto	Rakenta- minen	Kauppa, kuljetus, majoitus- ja ravitsemis- toiminta	Informaatio ja veistintä	Rahoitus- ja vakuutus- toiminta	Kiinteistö- alan tominta	Ammatillinen toiminta, liike-elämän palvelut, tukipalvelut	Julkinen hallinto, koulutus, terveys- ja sosiaalipalvelut	Taiteet, viihde ja muut palvelut	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
<i>Käyvin hinnoin (miljardia euroa)</i>											
<i>Osuus arvonlisäyksestä prosentteina</i>											
<i>Määrä ketjutettuna (edellisen vuoden hinnoin)</i>											
<i>Prosenttimuutos edellisestä neljänneksestä</i>											
<i>Vuotuinen prosenttimuutos</i>											
<i>Vaikutus arvonlisäyksen neljännesvuosittaiseen prosenttimuutokseen prosenttiyksikköinä</i>											
<i>Vaikutus arvonlisäyksen vuotuisen prosenttimuutokseen prosenttiyksikköinä</i>											

Lähteet: Eurostat ja EKP:n laskelmat.

5.2 Output and demand

(quarterly data seasonally adjusted; annual data unadjusted)

2. Value added by economic activity

	Gross value added (basic prices)											Taxes less subsidies on products
	Total	Agriculture, forestry and fishing	Manufactur- ing, energy and utilities	Construction	Trade, transport, accommoda- tion and food services	Information and commu- nication	Finance and insurance	Real estate	Professional, business and support services	Public admi- nistration, education, health and social work	Arts, enter- tainment and other services	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
<i>Current prices (EUR billions)</i>												
2008	8,296.0	141.5	1,643.9	562.5	1,590.0	367.0	392.3	930.7	857.3	1,520.8	290.0	945.6
2009	8,028.3	123.9	1,461.7	531.6	1,537.4	369.8	421.4	901.9	803.8	1,581.7	295.0	893.9
2010	8,234.4	135.8	1,567.1	501.2	1,581.8	369.8	436.4	915.2	816.1	1,611.1	299.9	941.8
2011	8,447.0	143.0	1,635.5	506.8	1,633.3	370.7	432.7	945.5	842.3	1,631.6	305.3	973.9
2011 Q3	2,118.8	35.5	411.0	126.3	410.3	92.9	108.4	237.7	211.4	408.8	76.5	244.7
2011 Q4	2,118.9	35.9	406.6	127.1	411.2	92.4	108.1	238.7	212.6	409.1	77.2	242.0
2012 Q1	2,124.7	37.1	407.7	126.3	410.9	91.9	108.6	239.0	213.4	412.1	77.7	243.9
2012 Q2	2,125.9	37.2	409.3	125.5	410.5	90.8	107.4	240.5	213.5	413.7	77.6	244.8
2012 Q3	2,131.1	37.4	410.5	125.0	413.4	90.0	106.3	241.3	214.8	413.9	78.5	248.0
<i>percentage of value added</i>												
2011	100.0	1.7	19.4	6.0	19.3	4.4	5.1	11.2	10.0	19.3	3.6	-
<i>Chain-linked volumes (prices for the previous year)</i>												
<i>quarter-on-quarter percentage changes</i>												
2011 Q3	0.2	0.8	0.1	-0.6	0.1	0.4	0.4	0.1	0.1	0.2	0.7	-0.4
2011 Q4	-0.3	-0.5	-1.6	-0.1	-0.3	0.3	-0.4	0.3	0.1	0.2	0.4	-0.9
2012 Q1	-0.1	0.9	0.2	-0.9	-0.1	-0.8	-0.2	0.2	0.0	-0.1	0.2	0.2
2012 Q2	-0.1	-0.5	0.0	-1.0	-0.3	-0.4	-0.5	0.2	-0.2	0.4	-0.6	-0.7
2012 Q3	-0.1	-1.2	-0.3	-0.7	0.1	0.1	0.0	-0.1	0.2	-0.2	0.2	0.6
<i>annual percentage changes</i>												
2008	0.6	2.2	-2.3	-1.1	0.7	3.3	1.7	1.2	1.5	2.0	1.7	-1.3
2009	-4.4	0.9	-13.1	-8.0	-4.5	1.5	0.5	-0.5	-7.6	1.3	-0.3	-4.2
2010	2.1	-3.0	9.0	-5.4	2.2	1.5	0.7	-0.5	1.7	1.1	0.3	1.0
2011	1.6	2.1	3.3	-0.8	1.7	1.2	0.2	1.3	2.4	0.8	0.5	0.4
2011 Q3	1.5	3.8	3.4	-1.2	1.2	1.3	1.3	1.2	2.1	0.8	0.7	-0.4
2011 Q4	0.8	1.7	0.1	0.6	0.7	0.9	0.6	1.4	1.9	0.9	0.9	-1.5
2012 Q1	0.0	2.0	-1.1	-2.7	0.0	0.0	-0.3	1.2	0.8	0.7	0.9	-0.7
2012 Q2	-0.3	0.7	-1.3	-2.7	-0.4	-0.5	-0.6	0.8	0.1	0.6	0.7	-1.8
2012 Q3	-0.6	-1.3	-1.7	-2.8	-0.5	-0.8	-1.1	0.5	0.1	0.3	0.2	-0.8
<i>contributions to quarter-on-quarter percentage changes in value added; percentage points</i>												
2011 Q3	0.2	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	-
2011 Q4	-0.3	0.0	-0.3	0.0	-0.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	-
2012 Q1	-0.1	0.0	0.0	-0.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	-
2012 Q2	-0.1	0.0	0.0	-0.1	-0.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1	0.0	-
2012 Q3	-0.1	0.0	-0.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	-
<i>contributions to annual percentage changes in value added; percentage points</i>												
2008	0.6	0.0	-0.4	-0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.2	0.4	0.1	-
2009	-4.4	0.0	-2.6	-0.5	-0.9	0.1	0.0	0.1	-0.8	0.2	0.0	-
2010	2.1	0.0	1.6	-0.4	0.4	0.1	0.0	-0.1	0.2	0.2	0.0	-
2011	1.6	0.0	0.6	0.0	0.3	0.1	0.0	0.1	0.2	0.1	0.0	-
2011 Q3	1.5	0.1	0.6	-0.1	0.2	0.1	0.1	0.1	0.2	0.1	0.0	-
2011 Q4	0.8	0.0	0.0	0.0	0.1	0.0	0.0	0.2	0.2	0.2	0.0	-
2012 Q1	0.0	0.0	-0.2	-0.2	0.0	0.0	0.0	0.1	0.1	0.1	0.0	-
2012 Q2	-0.3	0.0	-0.3	-0.2	-0.1	0.0	0.0	0.1	0.0	0.1	0.0	-
2012 Q3	-0.6	0.0	-0.3	-0.2	-0.1	0.0	-0.1	0.1	0.0	0.1	0.0	-

Sources: Eurostat and ECB calculations.

5.2 Tuotanto ja kysyntä

(vuotuinen prosenttimuutos, ellei toisin mainita)

3. Teollisuustuotanto

Osuus vuonna 2005, %	Yhteensä	Teollisuus ilman rakentamista									Rakentaminen	
		Yhteensä (indeksi: 2005 = 100, kp.)	Yhteensä	Teollisuus ilman rakentamista ja energiatuotteita						Energia		
				Tehdasteollisuus	Yhteensä	Välituotteet	Pääomahyödykkeet	Kulutustavarat				
								Yhteensä	Kestävät			Ei-kestävät
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
<i>Prosenttimuutos edellisestä kuukaudesta (kp.)</i>												

4. Teollisuuden uudet tilaukset ja liikevaihto, vähittäiskaupan myynti ja uusien henkilöautojen rekisteröinnit

Osuus vuonna 2005, %	Teollisuuden uudet tilaukset ¹⁾		Teollisuuden liikevaihto		Vähittäiskaupan myynti (ml. moottoriajoneuvojen polttonesteen vähittäismyynti)							Uusien henkilöautojen rekisteröinnit		
	Tehdasteollisuus ²⁾ (käyvin hinnoin)		Tehdasteollisuus (käyvin hinnoin)		Käyvin hinnoin	Kiintein hinnoin						Yhteensä (kp.), tuhansia ³⁾	Yhteensä	
	Yhteensä (indeksi: 2005 = 100, kp.)	Yhteensä	Yhteensä (indeksi: 2005 = 100, kp.)	Yhteensä	Yhteensä	Yhteensä (indeksi: 2005 = 100, kp.)	Yhteensä	Elintarvikkeet, juomat ja tupakka	Muut kuin elintarvikkeet		Polttoneste			
									Tekstiilit, vaatteet ja jalkineet	Kotitalousesineet				
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
<i>Prosenttimuutos edellisestä kuukaudesta (kp.)</i>														

Lähteet: Eurostat lukuun ottamatta osan 5.2 taulukon 4 sarakkeita 13 ja 14 (Euroopan autonvalmistajien yhteistyöjärjestön ACEA:n tietoihin perustuvat EKP:n laskelmat).

- 1) Lyhyen aikavälin tilastoja koskevaan asetukseen (ks. Yleistä-osa) tehdyn muutoksen vuoksi teollisuuden uusien tilausten tilastointi on lakkautettu. Eurostatin viimeinen tilastojulkaisu aiheesta oli maaliskuulta 2012.
- 2) Sisältää tehdasteollisuuden alat, joiden tuotanto perustuu pääasiassa uusiin tilauksiin. Vuonna 2005 näiden alojen osuus oli 61,2 % tehdasteollisuudesta.
- 3) Vuosi- ja neljännesvuosittiedot ovat kyseisen jakson kuukausitietojen keskiarvoja.

5.2 Output and demand

(annual percentage changes, unless otherwise indicated)

3. Industrial production

	Total		Industry excluding construction								Construction	
	% of total in 2005	Total (s.a.; index: 2005 = 100)	Total	Industry excluding construction and energy							Energy	
				Manu- facturing	Total	Intermediate goods	Capital goods	Consumer goods				
								Total	Durable	Non-durable		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
	100.0	77.8	77.8	69.2	68.7	28.1	22.3	18.3	2.6	15.7	9.1	22.2
2009	-13.7	90.5	-14.9	-15.9	-16.1	-19.2	-20.9	-5.0	-17.4	-3.0	-5.4	-8.0
2010	4.1	97.1	7.3	7.7	7.7	10.0	9.2	3.0	2.7	3.1	3.8	-8.0
2011	2.4	100.4	3.4	4.5	4.6	4.1	8.6	0.5	0.6	0.5	-4.4	-0.9
2011 Q4	0.0	99.4	-0.3	0.9	0.9	-0.4	3.7	-0.7	-3.0	-0.4	-7.6	2.1
2012 Q1	-2.6	98.9	-1.8	-1.5	-1.4	-3.1	1.7	-3.0	-5.1	-2.7	-3.5	-6.6
Q2	-3.1	98.4	-2.4	-2.8	-2.8	-3.9	-1.1	-3.0	-5.3	-2.7	1.1	-5.7
Q3	-3.1	98.7	-2.2	-2.2	-1.9	-3.8	-0.8	-2.0	-4.5	-1.7	-0.3	-4.8
2012 Apr.	-3.3	98.0	-2.6	-3.3	-3.3	-4.4	-1.0	-4.3	-7.1	-3.9	2.6	-5.9
May	-3.8	98.8	-2.6	-2.7	-2.9	-3.7	-1.7	-2.6	-6.3	-2.1	-0.6	-7.8
June	-2.3	98.4	-2.0	-2.3	-2.0	-3.6	-0.6	-2.2	-2.3	-2.2	1.4	-2.5
July	-3.6	98.9	-2.7	-2.7	-3.0	-3.9	-1.6	-3.5	-9.2	-2.6	0.6	-5.9
Aug.	-1.4	99.8	-1.3	-1.3	-1.4	-3.6	0.1	-0.2	-2.2	0.0	0.2	-1.4
Sep.	-2.1	97.4	-2.3	-2.4	-1.3	-4.0	-0.8	-2.2	-1.2	-2.3	-1.6	-2.6
<i>month-on-month percentage changes (s.a.)</i>												
2012 Apr.	-0.9	-	-1.0	-1.8	-1.9	-1.0	-2.8	-1.3	-1.1	-1.9	5.2	-3.2
May	0.1	-	0.9	1.1	0.9	0.4	1.2	1.3	0.6	2.0	-1.3	0.3
June	-0.2	-	-0.4	-0.6	-0.7	-0.4	-1.1	-0.4	0.5	-0.7	1.2	-0.3
July	0.3	-	0.5	0.9	0.7	0.2	2.0	-0.4	-0.1	-0.4	-0.6	0.3
Aug.	1.2	-	0.9	0.9	1.6	0.2	1.3	2.1	3.0	1.8	0.7	0.6
Sep.	-2.4	-	-2.5	-2.6	-2.9	-2.0	-3.0	-2.7	-4.3	-2.8	-1.8	-1.4

4. Industrial new orders and turnover, retail sales and new passenger car registrations

	Industrial new orders ¹⁾		Industrial turnover		Retail sales (including automotive fuel)								New passenger car registrations	
	Manufacturing ²⁾ (current prices)		Manufacturing (current prices)		Current prices	Constant prices							Total (s.a.; thousands) ³⁾	Total
	Total (s.a.; index: 2005 = 100)	Total	Total (s.a.; index: 2005 = 100)	Total	Total	Total (s.a.; index: 2005 = 100)	Total	Food, beverages, tobacco	Non-food		Fuel			
									Textiles, clothing, footwear	Household equipment				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	38.4	51.0	9.0	12.8	10.6		
2009	87.4	-22.8	95.6	-18.3	-4.3	100.5	-2.4	-1.7	-2.4	-1.9	-4.2	-5.7	924	3.3
2010	102.8	17.7	105.2	10.1	2.1	101.5	0.9	0.5	1.8	2.2	1.1	-2.8	843	-8.5
2011	111.6	8.6	114.7	8.9	1.6	100.9	-0.6	-1.0	0.1	-1.3	0.0	-3.6	838	-1.1
2011 Q4	108.6	-0.6	114.6	4.0	1.0	100.2	-1.3	-1.7	-0.9	-4.1	-0.4	-4.0	830	-1.7
2012 Q1	108.2	-3.9	115.1	1.1	1.3	100.4	-1.0	-0.9	-0.4	-0.6	-2.0	-5.5	774	-11.4
Q2	.	.	113.9	-0.8	0.2	99.6	-1.6	-1.5	-1.3	-5.6	-1.8	-4.7	770	-6.8
Q3	.	.	114.8	-0.5	0.6	99.7	-1.2	-1.0	-0.8	-0.7	-2.0	-4.4	721	-12.6
2012 June	.	.	113.3	-0.4	1.0	99.9	-0.7	-1.1	-0.5	-2.7	-1.5	-2.8	777	-6.0
July	.	.	114.1	-1.8	0.3	100.0	-1.3	-1.2	-0.9	-3.0	-2.0	-2.7	698	-15.3
Aug.	.	.	116.8	1.0	1.3	99.8	-0.7	-0.4	-0.8	-1.4	-2.0	-4.4	738	-9.8
Sep.	.	.	113.3	-0.5	0.4	99.2	-1.6	-1.3	-0.9	2.8	-2.1	-6.1	727	-12.0
Oct.	-1.8	98.1	-3.6	-2.9	-3.5	.	.	-3.6	691	-15.3
<i>month-on-month percentage changes (s.a.)</i>														
2012 June	-	-	-	-1.0	0.2	-	0.2	0.0	0.0	-0.4	0.5	2.0	-	0.8
July	-	-	-	0.7	0.0	-	0.1	-0.3	0.3	0.3	-0.5	-0.6	-	-10.2
Aug.	-	-	-	2.3	0.3	-	-0.2	0.2	0.0	-0.4	0.4	-1.2	-	5.7
Sep.	-	-	-	-3.0	-0.4	-	-0.6	0.0	-1.1	0.3	-1.1	-2.0	-	-1.4
Oct.	-	-	-	.	-1.1	-	-1.2	-0.8	-1.4	.	.	-0.1	-	-4.9

Sources: Eurostat, except columns 13 and 14 in Table 4 in Section 5.2 (which comprise ECB calculations based on data from the European Automobile Manufacturers' Association).

- Following the amendment of the Regulation concerning short-term statistics (see the General Notes), euro area industrial new order statistics have been discontinued; the last release by Eurostat was for March 2012.
- Includes manufacturing industries working mainly on the basis of orders, which represented 61.2% of total manufacturing in 2005.
- Annual and quarterly figures are averages of monthly figures in the period concerned.

5.2 Tuotanto ja kysyntä

(saldoluku¹⁾, prosenttiyksikköä, ellei toisin mainita; kausivaihtelusta puhdistettu)

5. Yrityksiä ja kuluttajia koskevat suhdannekyselyt

Talouden luottamus- indikaattori ²⁾ (pitkän aikavälin keskiarvo = 100) 1	Tehdasteollisuus					Kuluttajien luottamusindikaattori				
	Teollisuuden luottamusindikaattori				Kapasiteetin käyttöaste ³⁾ , %	Yhteensä ⁴⁾	Rahoitus- tilanne seuraavan 12 kk:n aikana	Taloustanne seuraavan 12 kk:n aikana	Työttömyys- tilanne seuraavan 12 kk:n aikana	Säästöt seuraavan 12 kk:n aikana
	Yhteensä ⁴⁾	Tilaukanta	Valmistuote- varastot	Tuotanto- odotukset						
	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11

Rakentamisen luottamusindikaattori			Vähittäiskaupan luottamusindikaattori				Palveluajien luottamusindikaattori			
Yhteensä ⁴⁾	Tilaukanta	Työllisyys- odotukset	Yhteensä ⁴⁾	Tämän- hetkinen suhdanne- tilanne	Varastojen määrä	Suhdanne- näkömät	Yhteensä ⁴⁾	Suhdanne- näkömät	Kysyntä- tilanne	Kysyntä- näkömät
12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22

Lähde: Euroopan komissio (talouden ja rahoituksen pääosasto).

1) Myönteisten ja kielteisten vastausten prosenttiosuuskien erotus.

2) Talouden luottamusindikaattori koostuu teollisuuden, palveluajien, kuluttajien, rakentamisen ja vähittäiskaupan luottamusindikaattoreista. Teollisuuden luottamusindikaattorin paino on 40 %, palveluajien luottamusindikaattorin 30 %, kuluttajien luottamusindikaattorin 20 % ja rakentamisen ja vähittäiskaupan luottamusindikaattorien 5 % kummankin.

Jos talouden luottamusindikaattorin arvo on suurempi (pienempi) kuin 100, vastaajien näkemys taloudellisesta tilanteesta on positiivisempi (negatiivisempi) kuin keskimäärin vuodesta 1990 alkavalla tarkastelujaksolla.

3) Tietoja kerätään tammi-, huhti-, heinä- ja lokakuussa. Neljännesvuosiluvut ovat kahden peräkkäisen kyselyn keskiarvoja. Vuositiedot lasketaan neljännesvuosittaisista keskiarvoista.

4) Luottamusindikaattorit lasketaan komponenttiensa yksinkertaisena keskiarvona. Indikaattorien laskennassa käytetään arvioituja varastotietoja (sarakeet 4 ja 17) ja työttömyyslukuja (sarake 10) käänteisin etumerkein.

5.2 Output and demand

(percentage balances,¹⁾ unless otherwise indicated; seasonally adjusted)

5. Business and Consumer Surveys

	Economic sentiment indicator ²⁾ (long-term average = 100)	Manufacturing industry					Consumer confidence indicator				
		Industrial confidence indicator				Capacity utilisation ³⁾ (%)	Total ⁴⁾	Financial situation over next 12 months	Economic situation over next 12 months	Unemployment situation over next 12 months	Savings over next 12 months
		Total ⁴⁾	Order books	Stocks of finished products	Production expectations						
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
2008	93.5	-8.4	-13.4	10.8	-1.0	82.0	-18.4	-10.1	-25.4	23.9	-14.1
2009	80.2	-28.7	-56.7	14.8	-14.7	70.8	-24.8	-7.0	-26.1	55.3	-10.7
2010	100.5	-4.7	-24.6	0.8	11.1	76.8	-14.2	-5.3	-12.3	31.2	-8.1
2011	101.0	0.1	-6.9	2.3	9.3	80.4	-14.5	-7.5	-18.2	23.3	-9.2
2011 Q3	98.4	-2.8	-9.0	4.5	5.2	80.1	-15.9	-7.4	-21.8	24.1	-10.1
Q4	93.6	-7.0	-14.6	7.0	0.6	79.8	-20.6	-9.7	-28.4	33.8	-10.8
2012 Q1	94.1	-6.6	-15.8	6.2	2.1	79.8	-20.0	-10.1	-24.2	34.7	-11.2
Q2	91.1	-11.1	-22.9	6.8	-3.5	78.8	-19.7	-10.4	-24.4	32.6	-11.2
Q3	86.4	-15.5	-29.4	8.2	-8.8	77.4	-24.0	-11.9	-30.5	40.9	-12.7
2012 June	89.9	-12.8	-25.8	7.1	-5.5	-	-19.8	-10.0	-25.6	33.4	-10.2
July	87.9	-15.1	-28.3	9.2	-7.6	77.9	-21.5	-10.3	-27.9	36.5	-11.2
Aug.	86.1	-15.4	-29.4	8.3	-8.6	-	-24.6	-11.8	-31.0	43.0	-12.7
Sep.	85.2	-15.9	-30.5	7.0	-10.2	-	-25.9	-13.6	-32.7	43.1	-14.3
Oct.	84.3	-18.3	-35.1	8.6	-11.2	76.8	-25.7	-12.9	-31.9	44.4	-13.5
Nov.	85.7	-15.1	-32.2	6.3	-6.7	-	-26.9	-14.0	-31.9	47.1	-14.6
	Construction confidence indicator			Retail trade confidence indicator				Services confidence indicator			
	Total ⁴⁾	Order books	Employment expectations	Total ⁴⁾	Present business situation	Volume of stocks	Expected business situation	Total ⁴⁾	Business climate	Demand in recent months	Demand in the months ahead
	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
2008	-14.2	-20.7	-7.7	-10.0	-11.0	15.8	-3.3	0.4	-3.8	0.5	4.7
2009	-33.1	-42.1	-24.1	-15.5	-21.4	9.8	-15.4	-15.8	-20.8	-18.2	-8.5
2010	-28.8	-39.3	-18.4	-4.1	-6.6	7.2	1.6	4.5	1.9	3.5	8.0
2011	-27.4	-34.9	-20.0	-5.5	-5.8	11.1	0.5	5.4	2.2	5.4	8.6
2011 Q3	-27.7	-35.0	-20.4	-7.5	-7.3	12.8	-2.3	3.5	0.3	3.7	6.5
Q4	-27.4	-32.5	-22.3	-11.1	-13.6	14.0	-5.7	-1.6	-6.4	-1.7	3.3
2012 Q1	-26.5	-31.7	-21.2	-13.8	-14.7	16.2	-10.6	-0.6	-6.6	-0.4	5.1
Q2	-28.6	-33.4	-23.7	-14.5	-18.5	14.7	-10.5	-5.0	-11.0	-4.8	0.9
Q3	-31.1	-38.3	-23.9	-16.9	-22.1	14.5	-14.2	-10.4	-15.8	-11.5	-4.0
2012 June	-28.1	-34.3	-21.8	-14.4	-19.2	14.2	-9.8	-7.4	-13.9	-7.6	-0.7
July	-28.5	-35.1	-21.8	-15.0	-18.9	14.2	-11.9	-8.5	-13.7	-9.1	-2.8
Aug.	-33.1	-38.7	-27.5	-17.2	-22.8	14.2	-14.7	-10.8	-16.6	-11.5	-4.4
Sep.	-31.7	-41.0	-22.5	-18.5	-24.6	15.0	-15.9	-11.9	-17.0	-13.9	-4.8
Oct.	-32.9	-41.3	-24.6	-17.4	-21.8	12.3	-18.1	-12.1	-17.2	-15.4	-3.8
Nov.	-35.5	-43.2	-27.8	-14.9	-19.7	11.3	-13.8	-11.9	-15.9	-14.3	-5.7

Source: European Commission (Economic and Financial Affairs DG).

- 1) Difference between the percentages of respondents giving positive and negative replies.
- 2) The economic sentiment indicator is composed of the industrial, services, consumer, construction and retail trade confidence indicators; the industrial confidence indicator has a weight of 40%, the services confidence indicator a weight of 30%, the consumer confidence indicator a weight of 20% and the two other indicators a weight of 5% each. Values for the economic sentiment indicator of above (below) 100 indicate above-average (below-average) economic sentiment, calculated for the period since 1990.
- 3) Data are collected in January, April, July and October each year. The quarterly figures shown are averages of two successive surveys. Annual data are derived from quarterly averages.
- 4) The confidence indicators are calculated as simple averages of the components shown; the assessments of stocks (columns 4 and 17) and unemployment (column 10) are used with inverted signs for the calculation of confidence indicators.

HUOM! KS. TAULUKOIDEN NUMEROARVOT JA KUVIOIDEN GRAAFIT VASTAAVILTA ENGLANNINKIELISILTÄ SIVUILTA.

5.3 Työmarkkinat¹⁾

(neljännesvuositiedot kausivaihtelusta puhdistettuina, vuositiedot puhdistamattomina)

1. Työllisyys

Yhteensä	Sosioekonomisen aseman mukaan			Toimialoitain								
	Palkan-saajat	Yrittäjät	Maa-, metsä- ja kalatalous	Teollisuus, energiantuotanto, jäte- ja vesihuolto	Rakentaminen	Kauppa, kuljetus, majoitus- ja ravitsemistoiminta	Informaatio ja veistintä	Rahoitus- ja vakuutus-toiminta	Kiinteistö-alan toiminta	Ammatillinen toiminta, liike-elämän palvelut, tukipalvelut	Julkinen hallinto, koulutus, terveys- ja sosiaalipalvelut	Taiteet, viihde ja muut palvelut
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Työntekijöiden määrä												
Taso (tuhansina)												
Prosenttia työntekijöiden määrästä												
Vuotuinen prosenttimuutos												
Prosenttimuutos edellisestä neljänneksestä												
Tehtyjen työtuntien määrä												
Taso (miljoonina)												
Prosenttia tehtyjen työtuntien määrästä												
Vuotuinen prosenttimuutos												
Prosenttimuutos edellisestä neljänneksestä												
Työntekijää kohden tehtyjen työtuntien määrä												
Taso (tuhansina)												
Vuotuinen prosenttimuutos												
Prosenttimuutos edellisestä neljänneksestä												

Lähde: Eurostatin tietoihin perustuvat EKP:n laskelmat.

1) Työllisyystilastot perustuvat EKT 95:een.

5.3 Labour markets ¹⁾

(quarterly data seasonally adjusted; annual data unadjusted)

1. Employment

	By employment status			By economic activity									
	Total	Employees	Self-employed	Agriculture, forestry and fishing	Manufacturing, energy and utilities	Construction	Trade, transport, accommodation and food services	Information and communication	Finance and insurance	Real estate	Professional, business and support services	Public administration, education, health and social work	Arts, entertainment and other services
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Persons employed													
<i>levels (thousands)</i>													
2011	147,051	126,003	21,048	5,060	23,221	9,947	36,099	4,039	4,093	1,313	18,092	34,407	10,779
<i>percentage of total persons employed</i>													
2011	100.0	85.7	14.3	3.4	15.8	6.8	24.5	2.7	2.8	0.9	12.3	23.4	7.3
<i>annual percentage changes</i>													
2009	-1.8	-1.8	-1.9	-2.2	-5.0	-6.4	-1.6	-0.7	0.4	-3.6	-2.6	1.2	1.1
2010	-0.5	-0.5	-0.7	-1.1	-2.8	-3.9	-0.7	-1.3	-0.8	-0.4	1.7	1.0	0.9
2011	0.3	0.5	-0.9	-2.2	0.3	-3.9	0.6	1.8	-0.2	3.0	2.6	0.1	0.2
2011 Q3	0.3	0.6	-1.1	-1.9	0.7	-4.3	0.9	2.1	-0.2	1.4	2.0	0.1	0.4
Q4	-0.1	0.1	-1.2	-2.4	0.2	-5.0	0.2	2.3	0.0	3.8	1.9	-0.1	-0.1
2012 Q1	-0.5	-0.3	-1.1	-1.2	-0.5	-5.1	-0.2	1.7	-0.5	0.8	0.3	-0.1	0.4
Q2	-0.6	-0.6	-0.9	-0.8	-1.0	-5.3	-0.6	1.8	-1.0	1.4	0.2	-0.2	0.6
<i>quarter-on-quarter percentage changes</i>													
2011 Q3	-0.1	-0.1	-0.5	-0.5	0.1	-1.5	-0.1	-0.1	-0.1	-0.5	-0.1	0.0	0.2
Q4	-0.3	-0.2	-0.3	-0.9	-0.3	-1.8	-0.4	0.6	0.0	2.4	0.3	-0.2	0.2
2012 Q1	-0.3	-0.4	0.4	0.0	-0.4	-1.5	-0.3	0.7	0.0	-1.2	-0.6	-0.1	0.6
Q2	0.0	0.1	-0.5	0.5	-0.5	-0.6	0.2	0.6	-0.9	0.7	0.7	0.1	-0.4
Hours worked													
<i>levels (millions)</i>													
2011	232,845	187,593	45,252	10,502	36,933	17,639	60,710	6,504	6,480	2,042	27,742	49,096	15,198
<i>percentage of total hours worked</i>													
2011	100.0	80.6	19.4	4.5	15.9	7.6	26.1	2.8	2.8	0.9	11.9	21.1	6.5
<i>annual percentage changes</i>													
2009	-3.2	-3.6	-1.7	-2.0	-9.0	-7.3	-2.5	-1.1	-1.0	-3.8	-3.7	0.9	-0.3
2010	0.0	0.1	-0.4	-0.5	-0.3	-3.9	-0.3	-0.7	-0.3	0.6	2.4	1.1	0.6
2011	0.2	0.5	-1.1	-2.1	0.9	-4.1	0.3	1.8	-0.1	3.5	2.7	0.1	-0.1
2011 Q3	0.2	0.5	-1.1	-2.7	0.8	-4.5	0.9	2.3	0.0	2.6	2.1	-0.1	0.1
Q4	-0.1	0.2	-1.3	-2.2	0.0	-5.5	0.1	2.4	0.2	3.3	2.2	0.1	0.0
2012 Q1	-0.7	-0.6	-1.4	-2.4	-0.2	-6.0	-0.7	1.5	-0.9	-0.7	-0.1	0.2	0.1
Q2	-0.8	-0.8	-0.9	-1.2	-0.5	-6.7	-0.8	1.9	-1.7	0.9	-0.1	0.3	0.3
<i>quarter-on-quarter percentage changes</i>													
2011 Q3	0.0	0.0	-0.2	-0.5	0.3	-1.5	0.1	0.2	0.2	0.2	-0.1	0.0	0.7
Q4	-0.4	-0.4	-0.3	-0.3	-0.4	-2.7	-0.7	0.6	-0.2	1.0	0.4	0.1	0.0
2012 Q1	-0.1	-0.1	-0.1	-0.3	0.2	-0.5	-0.4	0.8	-0.2	-1.4	-0.6	0.3	0.7
Q2	-0.3	-0.4	-0.2	-0.2	-0.6	-2.2	0.1	0.3	-1.5	1.1	0.2	-0.2	-1.1
Hours worked per person employed													
<i>levels (thousands)</i>													
2011	1,583	1,489	2,150	2,075	1,591	1,773	1,682	1,610	1,583	1,555	1,533	1,427	1,410
<i>annual percentage changes</i>													
2009	-1.4	-1.8	0.2	0.1	-4.1	-0.9	-0.9	-0.5	-1.4	-0.1	-1.1	-0.3	-1.3
2010	0.6	0.6	0.3	0.5	2.6	0.0	0.4	0.6	0.5	1.0	0.7	0.1	-0.3
2011	-0.1	0.0	-0.2	0.1	0.6	-0.2	-0.3	0.0	0.1	0.5	0.1	0.0	-0.4
2011 Q3	-0.1	-0.1	0.0	-0.8	0.1	-0.2	-0.1	0.3	0.2	1.2	0.1	-0.2	-0.2
Q4	-0.1	0.0	-0.1	0.2	-0.2	-0.5	-0.1	0.1	0.2	-0.4	0.3	0.3	0.1
2012 Q1	-0.3	-0.2	-0.3	-1.3	0.3	-1.0	-0.4	-0.3	-0.4	-1.5	-0.4	0.4	-0.3
Q2	-0.2	-0.2	0.0	-0.4	0.5	-1.4	-0.2	0.2	-0.8	-0.5	-0.3	0.4	-0.3
<i>quarter-on-quarter percentage changes</i>													
2011 Q3	-1.2	-0.9	-1.7	-0.2	-1.6	-1.1	-1.5	0.2	-0.7	1.1	-1.9	-0.9	-0.4
Q4	2.8	3.1	1.3	-2.1	3.8	0.1	2.6	3.0	3.5	0.2	5.6	3.2	1.8
2012 Q1	1.0	1.2	-1.0	-2.2	1.3	0.2	0.6	1.8	2.3	1.1	-0.1	2.6	0.7
Q2	-2.8	-3.6	1.1	4.4	-3.2	-0.9	-2.1	-4.9	-5.4	-2.3	-4.0	-4.6	-1.9

Source: ECB calculations based on Eurostat data.

1) Data for employment are based on the ESA 95.

5.3 Työmarkkinat

(kausivaihtelusta puhdistettu, ellei toisin mainita)

2. Työttömyys ja avoimet työpaikat¹⁾

	Työttömyys										Avoimien työpaikkojen aste ²⁾
	Yhteensä		Iän mukaan ³⁾				Sukupuolen mukaan ⁴⁾				
	Milj. henkilöä	% työvoimasta	Aikuiset		Nuoriso		Miehet		Naiset		
			Milj. henkilöä	% työvoimasta	Milj. henkilöä	% työvoimasta	Milj. henkilöä	% työvoimasta	Milj. henkilöä	% työvoimasta	
Osuus vuonna 2010, %											
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11

K28 Työllisyys – työntekijöiden ja tehtyjen työtuntien määrä (vuotuinen prosenttimuutos)

- Työllisyys työntekijöiden määrän mukaan
- ... Työllisyys tehtyjen työtuntien määrän mukaan

K29 Työttömyysaste ja avoimien työpaikkojen aste²⁾

- Työttömyysaste (vasen asteikko)
- ... Avoimien työpaikkojen aste (oikea asteikko)

Lähde: Eurostat.

- 1) Työttömyystilastot on laskettu henkeä kohden ja ne ovat ILO:n suositusten mukaisia.
- 2) Teollisuus, rakentaminen ja palvelut (pl. kotitaloudet työnantajana sekä kansainväliset organisaatiot ja toimielimet). Kausivaihtelusta puhdistamattomia tietoja.
- 3) Aikuisväestö käsittää 25-vuotiaat ja sitä vanhemmat, nuoriso alle 25-vuotiaat, ilmaistu prosentteina vastaavasta työvoimasta.
- 4) Ilmaistu prosentteina vastaavasta työvoimasta.

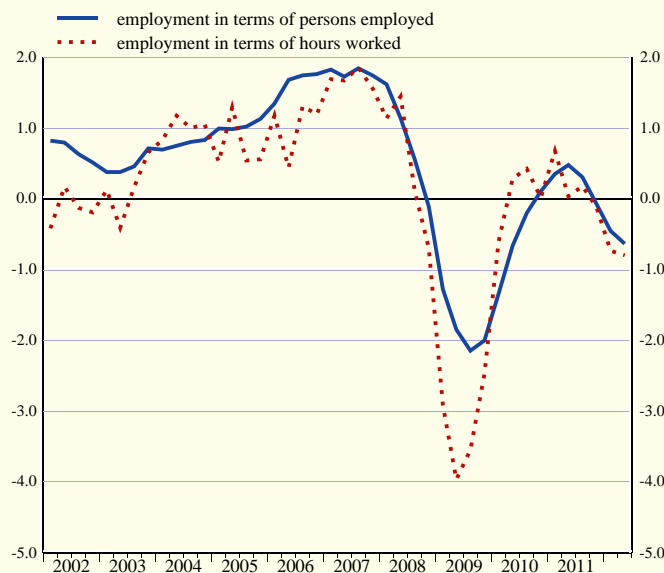
5.3 Labour markets

(seasonally adjusted, unless otherwise indicated)

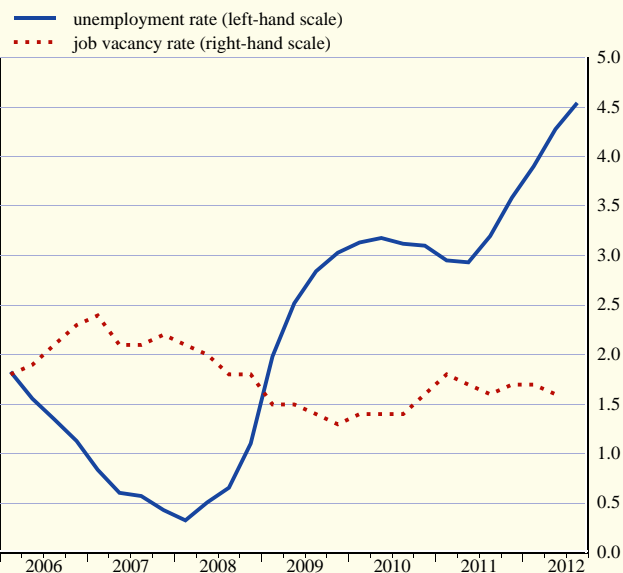
2. Unemployment and job vacancies¹⁾

	Unemployment										Job vacancy rate ²⁾
	Total		By age ³⁾				By gender ⁴⁾				
	Millions	% of labour force	Adult		Youth		Male		Female		
			Millions	% of labour force	Millions	% of labour force	Millions	% of labour force	Millions	% of labour force	
% of total in 2010	100.0		79.4		20.6		54.0		46.0		% of total posts
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
2008	11.972	7.6	9.293	6.6	2.679	16.0	6.045	7.0	5.927	8.5	1.9
2009	15.058	9.6	11.767	8.4	3.291	20.3	8.148	9.4	6.909	9.8	1.4
2010	15.933	10.1	12.655	8.9	3.278	20.9	8.601	10.0	7.332	10.3	1.5
2011	16.044	10.2	12.833	9.0	3.211	20.9	8.556	9.9	7.488	10.5	1.7
2011 Q3	16.111	10.2	12.888	9.0	3.222	20.9	8.583	9.9	7.528	10.5	1.6
Q4	16.756	10.6	13.458	9.4	3.298	21.5	8.965	10.4	7.790	10.8	1.7
2012 Q1	17.280	10.9	13.915	9.7	3.366	22.2	9.237	10.7	8.044	11.2	1.7
Q2	17.929	11.3	14.490	10.1	3.439	22.7	9.636	11.1	8.292	11.5	1.6
Q3	18.395	11.5	14.874	10.3	3.521	23.4	9.883	11.4	8.512	11.7	.
2012 May	17.921	11.3	14.478	10.1	3.443	22.7	9.636	11.1	8.284	11.4	-
June	18.136	11.4	14.682	10.2	3.455	22.9	9.748	11.2	8.388	11.6	-
July	18.280	11.5	14.785	10.3	3.495	23.2	9.796	11.3	8.485	11.7	-
Aug.	18.375	11.5	14.868	10.3	3.508	23.3	9.865	11.4	8.510	11.7	-
Sep.	18.530	11.6	14.969	10.4	3.560	23.6	9.988	11.5	8.542	11.7	-
Oct.	18.703	11.7	15.094	10.4	3.609	23.9	10.081	11.6	8.622	11.8	-

C28 Employment - persons employed and hours worked (annual percentage changes)

C29 Unemployment and job vacancy²⁾ rates

Source: Eurostat.

- 1) Data for unemployment refer to persons and follow ILO recommendations.
- 2) Industry, construction and services (excluding households as employers and extra-territorial organisations and bodies); non-seasonally adjusted.
- 3) Adult: 25 years of age and over; youth: below 25 years of age; rates are expressed as a percentage of the labour force for the relevant age group.
- 4) Rates are expressed as a percentage of the labour force for the relevant gender.

JULKINEN TALOUS

6.1 Tulot, menot ja alijäämä/ylijäämä¹⁾ (prosenttia BKT:stä)

1. Euroalue – tulot

Yhteensä	Juoksevat tulot									Pääomatulot		Lisätieto: Verot yhteensä ²⁾	
	Välittömät verot	Kotitaloudet	Yritykset	Välilliset verot	EU:n toimielinten saamat	Sosiaaliturvamaksut	Työnantaja	Palkan-saaja	Myynnit	Pääoma-verot			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14

2. Euroalue – menot

Yhteensä	Juoksevat menot							Pääomamenot			Lisätieto: Perusmenot ³⁾		
	Yhteensä	Palkan-saaja-korvaukset	Välituote-käyttö	Korko-menot	Tulon-siirrot	Sosiaali-turva-menot	Tuki-palkkiot	EU:n toimi-elinten maksamat	Inves-toinnit	Pääoman-siirrot		EU:n toimi-elinten maksamat	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14

3. Euroalue – alijäämä/ylijäämä, perusalijäämä/-ylijäämä ja julkinen kulutus

Yhteensä	Alijäämä (-) / ylijäämä (+)					Perusalijäämä (-) / -ylijäämä (+)	Julkinen kulutus ⁴⁾						Kollektiiviset kulutusmenot	Yksilölliset kulutusmenot
	Valtion-hallinto	Osavaltio-hallinto	Paikallis-hallinto	Sosiaali-turva-rahastot	Yhteensä		Palkan-saaja-korvaukset	Välituote-käyttö	Tulonsiirrot markkina-tuottajien kautta	Kiinteän pääoman kuluminen	Myynnit (miinus)			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	

4. Euroalueen maat – alijäämä (-) / ylijäämä (+)⁵⁾

BE	DE	EE	IE	GR	ES	FR	IT	CY	LU	MT	NL	AT	PT	SI	SK	FI
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17

Lähteet: Euroaluetta koskevat tiedot: EKP, euroalueen maiden ali-/ylijäämää koskevat tiedot: Euroopan komissio.

- 1) Käsitteet "tulot", "menot" ja "alijäämä/ylijäämä" perustuvat EKT 95:een. EU:n budjettiin liittyvät tulonsiirrot on laskettu mukaan konsolidoituina. Euroalueen jäsenvaltioiden välisiä tulonsiirtoja ei ole konsolidoitu.
- 2) Verot ja sosiaaliturvamaksut.
- 3) Kokonaismenot miinus korkomenot.
- 4) Vastaa EKT 95:n mukaisia julkisyhteisöjen kulutusmenoja (P3).
- 5) Sisältää UMST-toimilupien myynnistä saadut tulot sekä swap- ja korkoterminijärjestelyjen alaiset maksut.

GOVERNMENT FINANCE

6.1 Revenue, expenditure and deficit/surplus ¹⁾ (as a percentage of GDP)

1. Euro area – revenue

	Current revenue														Memo item: Fiscal burden ²⁾
	Total	Direct taxes					Indirect taxes	Social contributions			Sales	Capital revenue			
		Households	Corporations	Received by EU institutions	Employers	Employees		Capital taxes							
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14		
2003	44.9	44.2	11.5	8.8	2.7	13.2	0.4	15.7	8.2	4.6	2.3	0.6	0.5	40.9	
2004	44.5	44.0	11.5	8.5	2.9	13.2	0.3	15.5	8.1	4.5	2.2	0.5	0.4	40.6	
2005	44.8	44.3	11.7	8.6	3.0	13.3	0.3	15.4	8.1	4.5	2.3	0.5	0.3	40.7	
2006	45.3	45.0	12.3	8.8	3.4	13.4	0.3	15.3	8.0	4.5	2.3	0.3	0.3	41.3	
2007	45.3	45.1	12.7	8.9	3.6	13.3	0.3	15.1	8.0	4.4	2.3	0.3	0.3	41.3	
2008	45.1	44.9	12.5	9.1	3.2	12.9	0.3	15.3	8.1	4.4	2.3	0.2	0.3	40.9	
2009	44.9	44.6	11.6	9.2	2.3	12.8	0.3	15.8	8.3	4.5	2.5	0.3	0.4	40.6	
2010	44.8	44.5	11.5	8.9	2.5	12.9	0.3	15.6	8.2	4.5	2.6	0.3	0.3	40.4	
2011	45.4	45.1	11.9	9.1	2.7	13.0	0.3	15.7	8.2	4.5	2.6	0.3	0.3	40.9	

2. Euro area – expenditure

	Current expenditure														Memo item: Primary expenditure ³⁾
	Total	Compensation of employees	Intermediate consumption	Interest	Current transfers	Social payments			Subsidies	Paid by EU institutions	Capital expenditure				
						Investment	Capital transfers	Investment			Capital transfers				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14		
2003	48.0	44.1	10.6	5.0	3.3	25.2	22.3	1.8	0.5	4.0	2.6	1.4	0.1	44.7	
2004	47.4	43.5	10.5	5.0	3.1	24.9	22.1	1.7	0.5	3.9	2.5	1.5	0.1	44.3	
2005	47.3	43.4	10.5	5.0	3.0	24.9	22.1	1.7	0.5	3.9	2.5	1.4	0.0	44.3	
2006	46.7	42.8	10.3	5.0	2.9	24.6	21.8	1.6	0.5	3.9	2.5	1.4	0.0	43.8	
2007	46.0	42.2	10.1	5.0	3.0	24.2	21.4	1.6	0.4	3.8	2.6	1.2	0.0	43.1	
2008	47.3	43.3	10.3	5.2	3.0	24.8	21.9	1.6	0.4	3.9	2.6	1.3	0.0	44.2	
2009	51.3	47.0	11.1	5.7	2.9	27.4	24.3	1.8	0.4	4.3	2.8	1.4	0.0	48.4	
2010	51.0	46.6	10.9	5.7	2.8	27.2	24.2	1.8	0.4	4.4	2.5	1.8	0.0	48.1	
2011	49.5	46.0	10.6	5.5	3.0	26.9	23.9	1.7	0.4	3.5	2.3	1.2	0.0	46.5	

3. Euro area – deficit/surplus, primary deficit/surplus and government consumption

	Deficit (-)/surplus (+)					Primary deficit (-)/surplus (+)	Government consumption ⁴⁾							
	Total	Central gov.	State gov.	Local gov.	Social security funds		Total	Compensation of employees	Intermediate consumption	Transfers in kind via market producers	Consumption of fixed capital	Sales (minus)	Collective consumption	Individual consumption
2003	-3.2	-2.5	-0.5	-0.2	0.1	0.2	20.5	10.6	5.0	5.2	1.9	2.3	8.1	12.4
2004	-2.9	-2.5	-0.4	-0.3	0.2	0.2	20.4	10.5	5.0	5.1	1.9	2.2	8.1	12.3
2005	-2.5	-2.3	-0.3	-0.2	0.2	0.5	20.4	10.5	5.0	5.1	1.9	2.3	8.0	12.4
2006	-1.4	-1.5	-0.1	-0.2	0.4	1.5	20.3	10.3	5.0	5.2	1.9	2.3	7.9	12.4
2007	-0.7	-1.2	0.0	0.0	0.6	2.3	20.0	10.1	5.0	5.1	1.9	2.3	7.7	12.3
2008	-2.1	-2.3	-0.2	-0.2	0.5	0.9	20.5	10.3	5.2	5.3	2.0	2.3	8.0	12.6
2009	-6.3	-5.2	-0.5	-0.3	-0.4	-3.5	22.3	11.1	5.7	5.8	2.1	2.5	8.6	13.7
2010	-6.2	-5.1	-0.7	-0.3	-0.1	-3.4	22.0	10.9	5.7	5.8	2.1	2.6	8.4	13.5
2011	-4.1	-3.3	-0.7	-0.2	0.0	-1.1	21.6	10.6	5.5	5.8	2.1	2.6	8.2	13.3

4. Euro area countries – deficit (-)/surplus (+) ⁵⁾

	BE	DE	EE	IE	GR	ES	FR	IT	CY	LU	MT	NL	AT	PT	SI	SK	FI
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
2008	-1.0	-0.1	-2.9	-7.4	-9.8	-4.5	-3.3	-2.7	0.9	3.2	-4.6	0.5	-0.9	-3.6	-1.9	-2.1	4.4
2009	-5.5	-3.1	-2.0	-13.9	-15.6	-11.2	-7.5	-5.4	-6.1	-0.8	-3.9	-5.6	-4.1	-10.2	-6.0	-8.0	-2.5
2010	-3.8	-4.1	0.2	-30.9	-10.7	-9.7	-7.1	-4.5	-5.3	-0.8	-3.6	-5.1	-4.5	-9.8	-5.7	-7.7	-2.5
2011	-3.7	-0.8	1.1	-13.4	-9.4	-9.4	-5.2	-3.9	-6.3	-0.3	-2.7	-4.5	-2.5	-4.4	-6.4	-4.9	-0.6

Sources: ECB for euro area aggregated data; European Commission for data relating to countries' deficit/surplus.

- 1) The concepts "revenue", "expenditure" and "deficit/surplus" are based on the ESA 95. Transactions involving the EU budget are included and consolidated. Transactions among Member States' governments are not consolidated.
- 2) The fiscal burden comprises taxes and social contributions.
- 3) Comprises total expenditure minus interest expenditure.
- 4) Corresponds to final consumption expenditure (P.3) of general government in the ESA 95.
- 5) Includes proceeds from the sale of UMTS licences and settlements under swaps and forward rate agreements.

6.2 Velka¹⁾
(prosenttia BKT:stä)

1. Euroalue – rahoitusvaateittain ja velkojan mukaan

Yhteensä	Rahoitusvaateet				Velkojat				Muut luotonantajat ³⁾	
	Käteinen ja talletukset	Lainat	Lyhytaikaiset arvopaperit	Pitkäaikaiset arvopaperit	Kotimainen luotonantaja ²⁾					
					Yhteensä	Rahalaitokset	Muut rahoituslaitokset	Muut sektorit		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	

2. Euroalue – liikkeeseenlaskijan, laina-ajan ja valuutan mukaan

Yhteensä	Liikkeeseenlaskija ⁴⁾				Alkuperäinen laina-aika			Jäljellä oleva laina-aika			Valuutat												
	Valtionhallinto	Osavaltiohallinto	Paikallishallinto	Sosiaaliturvarahastot	Enintään 1 vuosi	Yli 1 vuosi	Vaihtuvakorkoinen	Enintään 1 vuosi	Yli 1 vuosi ja enintään 5 vuotta	Yli 5 vuotta	Euro tai jäsenvaluutat	Muut valuutat											
													1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11

3. Euroalueen maat

BE	DE	EE	IE	GR	ES	FR	IT	CY	LU	MT	NL	AT	PT	SI	SK	FI
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17

Lähteet: Euroaluetta koskevat tiedot: EKP, euroalueen maiden velkaa koskevat tiedot: Euroopan komissio.

- 1) Julkisen sektorin nimellinen bruttovelka konsolidoituina sektorin sisällä. Muiden maiden sijoituksia valtion joukkolainoihin ei ole konsolidoitu. Rahoituskriisin yhteydessä annetut hallitusten väliset lainat konsolidoituina. Tiedot perustuvat osittain arvioihin.
- 2) Valtion joukkolainojen haltijat, jotka sijaitsevat joukkolainan liikkeeseen laskeneessa valtiossa.
- 3) Sisältää muissa euroalueen maissa kuin joukkolainan liikkeeseen laskeneessa valtiossa sijaitsevat velkojat.
- 4) Ei sisällä joukkolainan liikkeeseen laskeneessa valtiossa sijaitsevien julkisyhteisöjen hallussa olevia joukkolainoja.

6.2 Debt ¹⁾

(as a percentage of GDP)

1. Euro area – by financial instrument and sector of the holder

	Total	Financial instruments				Holders				
		Currency and deposits	Loans	Short-term securities	Long-term securities	Domestic creditors ²⁾				Other creditors ³⁾
						Total	MFIs	Other financial corporations	Other sectors	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
2002	68.0	2.7	11.9	4.6	48.9	40.8	19.6	10.8	10.5	27.2
2003	69.2	2.1	12.5	5.1	49.6	40.1	19.8	11.3	9.1	29.1
2004	69.6	2.2	12.1	4.8	50.5	38.7	18.9	11.1	8.7	30.9
2005	70.5	2.4	12.3	4.5	51.3	36.7	18.2	11.2	7.3	33.8
2006	68.7	2.5	11.9	4.0	50.3	34.6	18.4	9.2	7.0	34.1
2007	66.4	2.2	11.3	3.9	48.9	32.6	17.0	8.5	7.1	33.8
2008	70.2	2.3	11.6	6.5	49.8	33.3	17.8	7.9	7.6	36.9
2009	80.0	2.5	12.7	8.3	56.5	37.3	20.6	9.2	7.4	42.7
2010	85.4	2.4	15.4	7.3	60.2	40.4	22.7	10.5	7.2	45.0
2011	87.3	2.4	15.5	7.4	62.1	42.7	23.9	10.9	7.8	44.7

2. Euro area – by issuer, maturity and currency denomination

	Total	Issued by: ⁴⁾				Original maturity			Residual maturity			Currencies	
		Central gov.	State gov.	Local gov.	Social security funds	Up to 1 year	Over 1 year	Variable interest rate	Up to 1 year	Over 1 and up to 5 years	Over 5 years	Euro or participating currencies	Other currencies
2002	68.0	56.3	6.2	4.7	0.8	7.6	60.4	5.3	15.5	25.3	27.2	66.9	1.1
2003	69.2	56.7	6.5	5.0	1.0	7.8	61.4	5.1	14.9	26.0	28.3	68.3	0.9
2004	69.6	56.6	6.6	5.1	1.3	7.7	62.0	4.7	14.7	26.3	28.6	68.6	1.0
2005	70.5	57.2	6.7	5.2	1.4	7.8	62.8	4.6	14.8	25.8	29.9	69.4	1.1
2006	68.7	55.4	6.5	5.3	1.4	7.3	61.4	4.4	14.3	24.2	30.1	67.9	0.7
2007	66.4	53.5	6.3	5.3	1.4	7.1	59.2	4.3	14.5	23.6	28.2	65.8	0.5
2008	70.2	56.9	6.7	5.3	1.3	10.0	60.2	5.0	17.7	23.5	29.1	69.3	0.9
2009	80.0	64.8	7.7	5.8	1.7	12.1	67.9	5.0	19.5	27.3	33.2	78.9	1.1
2010	85.4	69.2	8.3	5.9	1.9	13.0	72.4	5.2	21.2	29.3	34.9	84.2	1.1
2011	87.3	70.7	8.5	5.9	2.2	12.6	74.7	6.2	20.9	30.4	36.1	85.7	1.6

3. Euro area countries

	BE	DE	EE	IE	GR	ES	FR	IT	CY	LU	MT	NL	AT	PT	SI	SK	FI
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
2008	89.2	66.8	4.5	44.5	112.9	40.2	68.2	106.1	48.9	14.4	62.0	58.5	63.8	71.7	22.0	27.9	33.9
2009	95.7	74.5	7.2	64.9	129.7	53.9	79.2	116.4	58.5	15.3	67.6	60.8	69.2	83.2	35.0	35.6	43.5
2010	95.5	82.5	6.7	92.2	148.3	61.5	82.3	119.2	61.3	19.2	68.3	63.1	72.0	93.5	38.6	41.0	48.6
2011	97.8	80.5	6.1	106.4	170.6	69.3	86.0	120.7	71.1	18.3	70.9	65.5	72.4	108.1	46.9	43.3	49.0

Sources: ECB for euro area aggregated data; European Commission for data relating to countries' debt.

- 1) Gross general government debt at nominal value and consolidated between sub-sectors of government. Holdings by non-resident governments are not consolidated. Intergovernmental lending in the context of the financial crisis is consolidated. Data are partially estimated.
- 2) Holders resident in the country whose government has issued the debt.
- 3) Includes residents of euro area countries other than the country whose government has issued the debt.
- 4) Excludes debt held by general government in the country whose government has issued it.

6.3 Velan muutos¹⁾
(prosenttia BKT:stä)

1. Euroalue – aiheuttajan, rahoitusvaateen ja velkojan mukaan

Yhteensä	Aiheuttaja			Rahoitusvaateet				Velkojat			
	Lainanotto- tarve ²⁾	Arvostus- tekijät ³⁾	Muut muutokset velan määrässä ⁴⁾	Käteinen ja talletukset	Lainat	Lyhyt- aikaiset arvopaperit	Pitkä- aikaiset arvopaperit	Kotimainen luoton- antaja ⁵⁾	Raha- laitokset	Muut rahoitus- laitokset	Muut luoton- antajat ⁶⁾
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12

2. Euroalue – alijäämä-/velkakoikaisu

Velan muutos	Ali- jäämä (-)/ ylijäämä (+) ⁷⁾	Alijäämä-/velkakoikaisu ⁸⁾										Arvostus- tekijät	Valuutta- kurssi- vaikutukset	Muut muutokset Velan määrässä	Muut ⁹⁾	
		Yhteensä	Julkisyhteisöjen rahoitusvarojen muutokset							Osakkeet ja osuudet	Yksityistä- mistulot					Pääoma- sijoitukset
			Käteinen ja talle- tukset	Lainat	Arvo- pape- rit ¹⁰⁾											
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14			

Lähde: EKP.

- Tiedot perustuvat osittain arvioihin. Nimellisen konsolidoidun bruttovelan vuosimuutos prosentteina BKT:stä: $(velka[t] - velka[t-1]) / BKT(t)$. Rahoituskriisin yhteydessä annetut hallitusten väliset lainat konsolidoituina.
- Taloustoimista johtuva rahoitustarve.
- Sisältää valuuttakurssimuutosten vaikutusten lisäksi vaikutukset, jotka johtuvat velan laskemisesta nimellisarvoisena (esim. liikkeeseen laskettujen arvopaperien preemiot tai diskonttaukset).
- Sisältää erityisesti yksiköiden uudelleenluokittelun vaikutukset ja tietyt valtioiden vastuulleen ottamat velat.
- Valtion joukkolainojen haltijat, jotka sijaitsevat joukkolainan liikkeeseen laskeneessa valtiossa.
- Sisältää muissa euroalueen maissa kuin joukkolainan liikkeeseen laskeneessa valtiossa sijaitsevat velkojat.
- Sisältää UMTS-toimilupien myynnistä saadut tulot.
- Nimellisen konsolidoidun bruttovelan vuosimuutoksen ja prosentteina BKT:stä ilmoitetun alijäämän välinen erotus.
- Sisältää pääasiassa muihin velkoihin ja saamiin kohdistuvat taloustoimet (kauppaluotot, muut velat/saamiset ja johdannaiset).
- Ei sisällä johdannaisia.

6.3 Change in debt ¹⁾

(as a percentage of GDP)

1. Euro area – by source, financial instrument and sector of the holder

	Total	Source of change			Financial instruments				Holders			Other creditors ⁶⁾
		Borrowing requirement ²⁾	Valuation effects ³⁾	Other changes in volume ⁴⁾	Currency and deposits	Loans	Short-term securities	Long-term securities	Domestic creditors ⁵⁾	MFI	Other financial corporations	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
2003	3.1	3.3	-0.2	0.0	-0.6	1.0	0.6	2.1	0.5	0.8	0.8	2.7
2004	3.2	3.3	-0.1	0.0	0.2	0.1	-0.1	2.9	0.2	-0.1	0.3	3.0
2005	3.3	3.1	0.3	0.0	0.3	0.6	-0.1	2.6	-0.6	0.0	0.5	4.0
2006	1.6	1.5	0.1	0.0	0.2	0.2	-0.3	1.5	-0.3	1.1	-1.5	1.9
2007	1.2	1.2	0.0	0.0	-0.1	0.0	0.1	1.2	-0.3	-0.4	-0.3	1.5
2008	5.3	5.2	0.1	0.0	0.1	0.5	2.7	2.0	1.5	1.1	-0.4	3.9
2009	7.2	7.4	-0.2	0.0	0.1	0.7	1.6	4.9	2.8	2.2	1.0	4.5
2010	7.6	7.7	-0.1	0.0	0.0	3.1	-0.7	5.2	4.2	2.7	1.5	3.4
2011	4.2	4.0	0.2	0.0	0.0	0.4	0.2	3.5	3.3	1.8	0.7	0.9

2. Euro area – deficit-debt adjustment

	Change in debt	Deficit (-) / surplus (+) ²⁾	Deficit-debt adjustment ⁵⁾											Other ⁹⁾
			Total	Transactions in main financial assets held by general government							Valuation effects	Exchange rate effects	Other changes in volume	
				Total	Currency and deposits	Loans	Securities ¹⁰⁾	Shares and other equity	Privatisations	Equity injections				
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
2003	3.1	-3.2	0.0	0.1	0.1	0.0	0.0	0.1	-0.2	0.1	-0.2	-0.1	0.0	0.1
2004	3.2	-2.9	0.2	0.2	0.2	0.0	0.1	0.0	-0.5	0.2	-0.1	0.0	0.0	0.1
2005	3.3	-2.5	0.8	0.6	0.3	0.0	0.1	0.1	-0.3	0.2	0.3	0.0	0.0	0.0
2006	1.6	-1.4	0.2	0.2	0.3	-0.1	0.2	-0.2	-0.4	0.1	0.1	0.0	0.0	-0.1
2007	1.2	-0.7	0.5	0.6	0.2	0.0	0.2	0.1	-0.3	0.2	0.0	0.0	0.0	-0.1
2008	5.3	-2.1	3.2	3.0	0.8	0.7	0.7	0.9	-0.1	0.7	0.1	0.0	0.0	0.0
2009	7.2	-6.3	0.9	1.0	0.3	0.0	0.3	0.4	-0.3	0.5	-0.2	0.0	0.0	0.1
2010	7.6	-6.2	1.4	1.8	0.0	0.5	1.1	0.1	0.0	0.1	-0.1	0.0	0.0	-0.3
2011	4.2	-4.1	0.1	-0.2	0.2	-0.2	-0.2	-0.1	-0.1	0.2	0.2	0.0	0.0	0.1

Source: ECB.

- 1) Data are partially estimated. Annual change in gross nominal consolidated debt is expressed as a percentage of GDP, i.e. $[\text{debt}(t) - \text{debt}(t-1)] \div \text{GDP}(t)$. Intergovernmental lending in the context of the financial crisis is consolidated.
- 2) The borrowing requirement is by definition equal to transactions in debt.
- 3) Includes, in addition to the impact of foreign exchange movements, effects arising from measurement at nominal value (e.g. premia or discounts on securities issued).
- 4) Includes, in particular, the impact of the reclassification of units and certain types of debt assumption.
- 5) Holders resident in the country whose government has issued the debt.
- 6) Includes residents of euro area countries other than the country whose government has issued the debt.
- 7) Including proceeds from sales of UMTS licences.
- 8) The difference between the annual change in gross nominal consolidated debt and the deficit as a percentage of GDP.
- 9) Mainly composed of transactions in other assets and liabilities (trade credits, other receivables/payables and financial derivatives).
- 10) Excluding financial derivatives.

6.4 Neljännesvuosittaiset tulot, menot ja alijäämä/ylijäämä¹⁾
(prosenttia BKT:stä)

1. Euroalue – neljännesvuosittaiset tulot

Yhteensä	Juoksevat tulot					Pääomatulot		Lisätieto: Verot yhteensä ²⁾	
	2	Välittömät verot 3	Väilliset verot 4	Sosiaaliturva- maksut 5	Myynnit 6	Omaisuu- s-tulot 7	8		Pääomaverot 9
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

2. Euroalue – neljännesvuosittaiset menot ja alijäämä/ylijäämä

Yhteensä	Juoksevat menot							Pääomamenot		Alijäämä (-)/ ylijäämä (+)	Perus- alijäämä (-)/ -ylijäämä (+)	
	Yhteensä	Palkan- saaja- korvaukset	Välituote- käyttö	Korko- menot	Tulon- siirrot	Sosiaali- turva- menot	Tuki- palkkiot	Investoinnit	Pääoman- siirrot			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13

Lähteet: Eurostatin tietoihin perustuvat EKP:n laskelmat ja kansalliset tilastot.

- 1) Käsitteet "tulot", "menot" ja "alijäämä/ylijäämä" perustuvat EKT 95:een. Tulonsiirtoja EU:n budjetin ja julkisen sektorin ulkopuolisten yksiköiden välillä ei ole laskettu mukaan. Muilta osin neljännesvuosittaiset tilastot laaditaan (erilaisia raportointimääraaikoja lukuun ottamatta) vastaavalla tavalla kuin vuositilastot.
- 2) Verot ja sosiaaliturvamaksut.

6.4 Quarterly revenue, expenditure and deficit/surplus ¹⁾
(as a percentage of GDP)

1. Euro area – quarterly revenue

	Total		Current revenue					Capital revenue		Memo item: Fiscal burden ²⁾
	1	2	Direct taxes	Indirect taxes	Social contributions	Sales	Property income	8	Capital taxes	
2006 Q2	45.6	45.1	12.5	13.1	15.1	2.2	1.4	0.5	0.3	41.0
2006 Q3	43.6	43.1	11.8	12.4	15.1	2.3	0.8	0.5	0.3	39.5
2006 Q4	49.1	48.5	14.4	14.1	15.8	2.5	0.9	0.6	0.3	44.5
2007 Q1	42.2	41.8	10.4	12.8	14.8	2.1	0.9	0.4	0.3	38.3
2007 Q2	45.8	45.4	13.1	13.0	15.0	2.2	1.4	0.4	0.3	41.3
2007 Q3	43.6	43.1	12.3	12.3	14.7	2.3	0.7	0.5	0.3	39.6
2007 Q4	49.3	48.8	14.8	13.8	15.7	2.6	1.0	0.6	0.3	44.6
2008 Q1	42.3	42.0	10.8	12.3	14.8	2.1	1.1	0.3	0.2	38.2
2008 Q2	45.2	44.9	12.9	12.4	15.1	2.2	1.5	0.4	0.3	40.6
2008 Q3	43.4	43.1	12.2	12.0	15.0	2.3	0.8	0.4	0.3	39.5
2008 Q4	49.0	48.4	13.9	13.4	16.4	2.7	1.1	0.5	0.3	44.0
2009 Q1	42.4	42.3	10.4	12.0	15.6	2.3	1.1	0.1	0.2	38.3
2009 Q2	45.3	44.7	11.8	12.5	15.7	2.4	1.4	0.6	0.5	40.5
2009 Q3	42.9	42.6	11.0	12.0	15.5	2.5	0.7	0.3	0.3	38.8
2009 Q4	48.8	47.9	13.0	13.6	16.4	2.8	1.0	0.8	0.5	43.5
2010 Q1	42.1	41.9	10.1	12.1	15.5	2.3	0.9	0.2	0.3	38.0
2010 Q2	45.0	44.5	11.8	12.6	15.4	2.5	1.3	0.4	0.3	40.2
2010 Q3	43.1	42.7	10.9	12.5	15.2	2.5	0.7	0.3	0.3	38.9
2010 Q4	48.7	47.9	13.2	13.5	16.4	2.9	1.0	0.7	0.3	43.3
2011 Q1	42.8	42.6	10.6	12.4	15.3	2.4	1.0	0.3	0.3	38.6
2011 Q2	45.2	44.8	12.0	12.6	15.4	2.5	1.5	0.3	0.3	40.3
2011 Q3	43.8	43.5	11.4	12.5	15.3	2.6	0.8	0.3	0.3	39.6
2011 Q4	49.4	48.4	13.3	13.4	16.7	2.9	1.0	1.0	0.4	43.9
2012 Q1	43.1	42.9	10.9	12.5	15.3	2.4	1.0	0.1	0.2	38.9
2012 Q2	46.1	45.7	12.5	12.8	15.6	2.5	1.3	0.4	0.4	41.3

2. Euro area – quarterly expenditure and deficit/surplus

	Total		Current expenditure						Capital expenditure			Deficit (-)/ surplus (+)	Primary deficit (-)/ surplus (+)
	1	2	Total	Compensation of employees	Intermediate consumption	Interest	Current transfers	Social		Investment	Capital transfers		
								benefits	Subsidies				
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
2006 Q2	45.7	42.3	10.4	4.7	3.1	24.1	21.1	1.1	3.4	2.5	1.0	-0.1	3.0
2006 Q3	45.4	41.8	9.8	4.8	2.9	24.3	20.9	1.2	3.6	2.6	1.0	-1.8	1.2
2006 Q4	49.6	44.7	10.8	6.1	2.7	25.0	21.3	1.3	4.9	2.7	2.2	-0.4	2.3
2007 Q1	44.8	41.3	9.9	4.3	2.9	24.1	20.7	1.1	3.5	2.3	1.2	-2.6	0.3
2007 Q2	44.9	41.5	10.1	4.6	3.2	23.6	20.6	1.1	3.4	2.5	0.9	0.9	4.1
2007 Q3	44.7	41.1	9.6	4.8	2.9	23.8	20.5	1.1	3.6	2.6	0.9	-1.1	1.8
2007 Q4	49.3	44.8	10.8	6.1	2.8	25.0	21.2	1.5	4.5	2.8	1.7	0.0	2.9
2008 Q1	45.3	41.8	9.9	4.4	3.1	24.4	20.8	1.2	3.6	2.3	1.2	-3.1	0.0
2008 Q2	45.9	42.3	10.3	4.8	3.3	23.9	20.8	1.1	3.6	2.6	1.0	-0.6	2.7
2008 Q3	45.8	42.2	9.8	5.0	3.0	24.3	21.2	1.1	3.7	2.7	1.0	-2.4	0.6
2008 Q4	51.4	46.8	11.2	6.5	2.8	26.2	22.2	1.4	4.6	2.9	1.7	-2.4	0.4
2009 Q1	49.3	45.5	10.7	4.9	2.9	27.0	22.9	1.3	3.8	2.6	1.2	-7.0	-4.0
2009 Q2	50.6	46.4	11.1	5.4	3.0	26.9	23.3	1.3	4.2	2.8	1.3	-5.3	-2.3
2009 Q3	50.2	46.1	10.5	5.6	2.9	27.1	23.5	1.3	4.1	2.8	1.1	-7.3	-4.4
2009 Q4	54.6	49.7	11.8	6.9	2.6	28.4	24.0	1.5	4.9	3.0	1.9	-5.9	-3.3
2010 Q1	50.3	46.4	10.8	4.9	2.8	27.9	23.6	1.4	3.9	2.3	1.5	-8.2	-5.4
2010 Q2	49.4	45.9	11.0	5.3	3.0	26.7	23.2	1.3	3.5	2.5	1.1	-4.5	-1.5
2010 Q3	50.5	45.3	10.2	5.5	2.8	26.8	23.1	1.3	5.2	2.6	2.6	-7.5	-4.7
2010 Q4	53.5	48.7	11.4	6.8	2.8	27.7	23.6	1.5	4.7	2.7	2.0	-4.8	-2.0
2011 Q1	48.5	45.4	10.5	4.8	3.0	27.2	23.1	1.3	3.1	2.1	0.9	-5.7	-2.7
2011 Q2	48.4	45.2	10.6	5.1	3.2	26.2	22.9	1.2	3.2	2.3	0.9	-3.3	-0.1
2011 Q3	48.3	44.9	10.1	5.4	3.0	26.4	23.0	1.2	3.5	2.3	1.1	-4.5	-1.5
2011 Q4	52.6	48.7	11.3	6.7	3.0	27.7	23.6	1.5	3.9	2.5	1.7	-3.2	-0.2
2012 Q1	48.3	45.7	10.3	4.7	3.2	27.4	23.3	1.2	2.6	1.9	0.7	-5.2	-2.0
2012 Q2	48.9	45.7	10.6	5.2	3.2	26.7	23.3	1.2	3.3	2.1	1.1	-2.9	0.3

Sources: ECB calculations based on Eurostat and national data.

- 1) The concepts "revenue", "expenditure" and "deficit/surplus" are based on the ESA 95. Transactions between the EU budget and entities outside the government sector are not included. Otherwise, except for different data transmission deadlines, the quarterly data are consistent with the annual data.
2) The fiscal burden comprises taxes and social contributions.

6.5 Neljännesvuosittainen velka ja velan muutos¹⁾
(prosenttia BKT:stä)

1. Euroalue – julkisyhteisöjen konsolidoitu bruttovelka (EMU-kriteerien mukainen) rahoitusvaateittain

	Yhteensä 1	Rahoitusvaatteet			
		Käteinen ja talletukset 2	Lainat 3	Lyhytaikaiset arvopaperit 4	Pitkäaikaiset arvopaperit 5

2. Euroalue – alijäämä-/velkakoikaisut

Velan muutos 1	Alijäämä (-)/ yliäämä (+) 2	Alijäämä-/velkakoikaisut							Lisätieto: Lainanotto- tarve 11	
		Yhteensä 3	Julkisyhteisöjen rahoitusvarojen muutokset					Arvostustekijät ja muut muutokset velan määrässä 9		Muut 10
			Yhteensä 4	Käteinen ja talletukset 5	Lainat 6	Arvopaperit 7	Osakkeet ja osuudet 8			

K30 Alijäämä, lainanottotarve ja velan muutos
(neljän vuosineljänneksen liukuva summa prosentteina BKT:stä)

K31 Julkisyhteisöjen konsolidoitu bruttovelka (EMU-kriteerien mukainen)
(BKT:hen suhteutetun velan vuotuinen muutos ja sen osatekijät)

— Alijäämä
- - - - - Velan muutos
- - - - - Lainanottotarve

■ Alijäämä-/velkakoikaisut
■ Perusalijäämä/-yliäämä
■ BKT:n kasvuvauhdin ja koron erotus
— BKT:hen suhteutetun velan muutos

Lähteet: Eurostatin tietoihin perustuvat EKP:n laskelmat ja kansalliset tilastot.
1) Rahoituskriisin yhteydessä annetut hallitusten väliset lainat konsolidoituna.

6.5 Quarterly debt and change in debt ¹⁾

(as a percentage of GDP)

1. Euro area – Maastricht debt by financial instrument

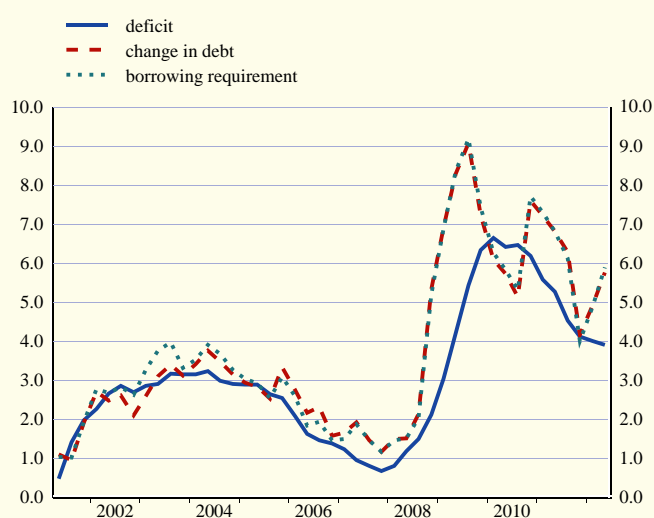
	Total 1	Financial instruments			
		Currency and deposits 2	Loans 3	Short-term securities 4	Long-term securities 5
2009 Q3	79.1	2.4	12.5	9.0	55.3
Q4	80.0	2.5	12.7	8.3	56.5
2010 Q1	81.6	2.4	12.9	8.2	58.2
Q2	82.9	2.4	13.5	7.8	59.2
Q3	82.9	2.4	13.4	7.9	59.2
Q4	85.4	2.4	15.4	7.3	60.2
2011 Q1	86.2	2.4	15.2	7.4	61.2
Q2	87.1	2.4	15.0	7.5	62.2
Q3	86.8	2.4	15.2	7.8	61.4
Q4	87.3	2.4	15.5	7.4	62.1
2012 Q1	89.4	2.5	17.0	7.6	62.3
Q2	91.6	2.5	18.4	7.3	63.4

2. Euro area – deficit-debt adjustment

	Change in debt 1	Deficit (-)/ surplus (+) 2	Deficit-debt adjustment							Memo item: Borrowing requirement 11	
			Total 3	Transactions in main financial assets held by general government				Valuation effects and other changes in volume 9	Other 10		
				Total 4	Currency and deposits 5	Loans 6	Securities 7				Shares and other equity 8
2009 Q3	5.0	-7.3	-2.2	-2.8	-3.1	0.6	-0.1	-0.2	0.2	0.4	4.8
Q4	2.2	-5.9	-3.7	-2.7	-2.9	-0.1	0.1	0.2	-0.2	-0.8	2.4
2010 Q1	8.1	-8.2	-0.1	0.7	0.8	-0.1	-0.3	0.3	-0.4	-0.5	8.5
Q2	7.7	-4.5	3.2	3.3	2.0	1.1	-0.2	0.4	-0.1	0.0	7.8
Q3	2.8	-7.5	-4.7	-2.9	-2.3	-0.6	0.0	0.0	0.0	-1.8	2.8
Q4	11.7	-4.8	6.9	5.7	-0.3	1.6	4.7	-0.3	0.0	1.2	11.7
2011 Q1	6.6	-5.7	1.0	0.8	2.0	-0.7	-0.3	-0.1	-0.2	0.4	6.8
Q2	6.0	-3.3	2.8	2.6	2.8	0.6	-0.4	-0.5	0.2	0.0	5.8
Q3	0.7	-4.5	-3.7	-3.7	-3.7	-0.4	0.1	0.3	0.6	-0.7	0.1
Q4	3.4	-3.2	0.2	-0.5	-0.3	-0.2	-0.1	0.1	0.1	0.7	3.3
2012 Q1	9.7	-5.2	4.5	5.2	4.0	1.5	-0.3	0.1	-0.8	0.0	10.4
Q2	9.3	-2.9	6.4	5.3	1.5	2.4	0.3	1.1	-0.5	1.7	9.8

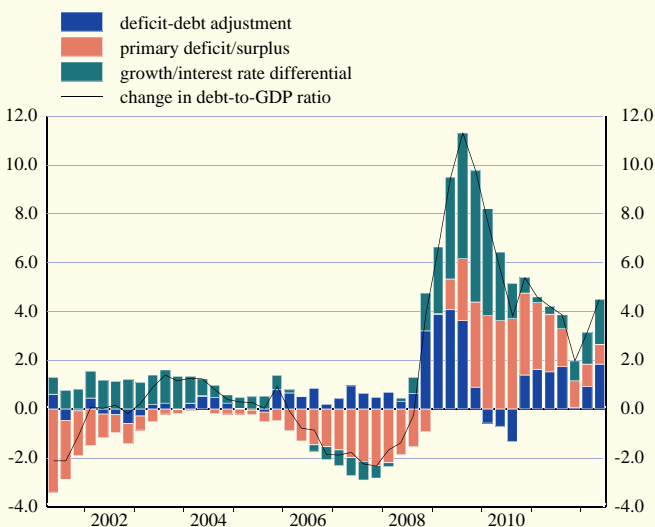
C30 Deficit, borrowing requirement and change in debt

(four-quarter moving sum as a percentage of GDP)

C31 Maastricht debt

(annual change in the debt-to-GDP ratio and underlying factors)

Sources: ECB calculations based on Eurostat and national data.

1) Intergovernmental lending in the context of the financial crisis is consolidated.

ULKOMAISET TALOUSTOIMET JA VARALLISUUS

7.1 Yhteenveto maksutaseesta¹⁾ (miljardia euroa, nettomääräiset taloustoimet)

Vaihtotase					Pää- oman- siirrot	Netto- luoton- anto/otto ulkomaile/ta (sarakeet 1+6)	Rahoitustase					Virheel- liset ja tunnista- mattomat erät	
Yhteensä	Tavarat	Palvelut	Tuotan- non- tekijä- korvauk- set	Tulon- siirrot			Yhteensä	Suorat sijoi- tukset	Arvo- paperi- sijoi- tukset	Johdan- naiset	Muut sijoi- tukset		Valuutta- varanto
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
<i>12 kuukauden kumulatiiviset taloustoimet</i>													
<i>12 kuukauden kumulatiiviset taloustoimet, % BKT:stä</i>													

K32 Euroalueen maksutase: vaihtotase
(kausivaihtelusta puhdistettu, 12 kk:n kumulatiiviset taloustoimet, % BKT:stä)

K33 Euroalueen maksutase: suorat sijoitukset ja arvopaperisijoitukset
(12 kk:n kumulatiiviset taloustoimet, % BKT:stä)

— Vaihtotase

— Suorat sijoitukset, netto
— Arvopaperisijoitukset, netto

Lähde: EKP.

1) Lukujen merkintätapa on selitetty Yleistä-osassa.

EXTERNAL TRANSACTIONS AND POSITIONS

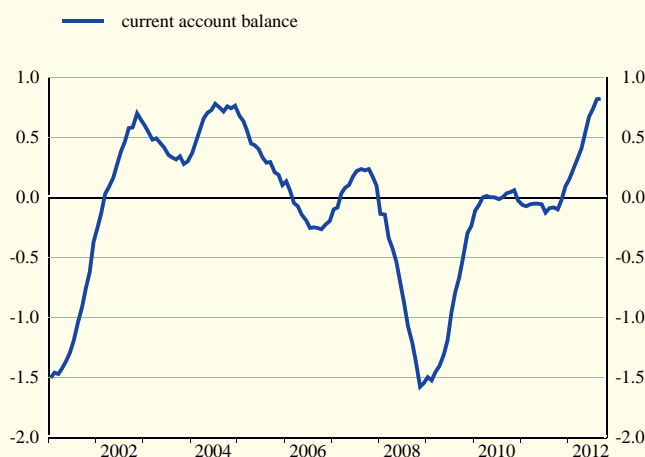
7.1 Summary balance of payments ¹⁾

(EUR billions; net transactions)

	Current account					Capital account	Net lending/borrowing to/from rest of the world (columns 1+6)	Financial account						Errors and omissions
	Total	Goods	Services	Income	Current transfers			Total	Direct investment	Portfolio investment	Financial derivatives	Other investment	Reserve assets	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
2009	-13.3	30.7	44.9	9.0	-97.8	8.3	-5.0	15.1	-67.0	247.3	19.0	-188.7	4.6	-10.1
2010	3.1	18.2	54.3	40.4	-109.8	7.8	10.9	5.5	-95.0	124.1	17.8	-30.8	-10.5	-16.4
2011	12.5	9.2	67.2	43.0	-106.9	11.5	23.9	-45.3	-154.8	274.0	-4.9	-149.5	-10.2	21.4
2011 Q3	6.5	3.6	21.0	12.4	-30.4	2.0	8.5	-11.1	-38.9	39.6	-10.7	-4.8	3.7	2.6
Q4	36.6	15.8	18.7	22.2	-20.0	6.1	42.7	-42.2	-35.7	-34.0	-10.9	45.1	-6.7	-0.5
2012 Q1	-4.6	6.3	15.3	13.0	-39.2	2.0	-2.6	3.6	-3.5	-71.0	-6.7	86.9	-2.1	-1.0
Q2	16.5	25.7	24.7	-8.8	-25.1	0.8	17.3	-24.3	-9.7	85.7	-9.6	-81.7	-9.0	7.0
Q3	26.1	21.3	24.8	9.5	-29.5	2.9	29.1	-24.1	-28.2	40.6	-5.2	-31.3	-0.1	-4.9
2011 Sep.	2.3	3.3	7.6	2.0	-10.6	-0.1	2.3	2.4	-9.5	24.8	-5.9	-8.5	1.6	-4.7
Oct.	4.0	0.9	5.8	7.1	-9.9	1.8	5.8	1.2	3.9	-15.2	-2.0	15.6	-1.1	-7.0
Nov.	9.3	5.9	5.0	5.9	-7.5	2.6	11.9	-21.8	-50.5	33.0	-3.8	-0.3	-0.2	10.0
Dec.	23.4	9.0	7.9	9.1	-2.6	1.7	25.1	-21.6	10.9	-51.8	-5.1	29.7	-5.4	-3.4
2012 Jan.	-11.7	-7.6	3.2	2.4	-9.7	0.3	-11.3	19.2	0.3	-39.4	-6.2	65.6	-1.1	-7.9
Feb.	-3.5	3.2	5.0	5.7	-17.4	1.8	-1.8	6.5	5.7	12.1	4.4	-14.1	-1.6	-4.7
Mar.	10.6	10.7	7.1	4.9	-12.1	-0.1	10.5	-22.1	-9.4	-43.7	-4.9	35.4	0.7	11.6
Apr.	2.9	5.3	6.6	0.0	-9.1	0.1	2.9	-4.1	-0.8	0.1	0.4	-1.0	-3.0	1.2
May	-4.6	6.1	8.3	-10.7	-8.3	1.3	-3.4	1.2	10.1	23.9	-7.2	-24.2	-1.5	2.2
June	18.2	14.3	9.8	1.9	-7.7	-0.5	17.7	-21.3	-19.1	61.6	-2.9	-56.5	-4.5	3.6
July	14.3	11.1	8.1	2.4	-7.4	0.2	14.5	-7.3	-7.2	25.4	-2.3	-23.7	0.5	-7.2
Aug.	8.4	4.1	8.5	6.4	-10.7	1.3	9.7	-9.7	-12.1	9.9	-0.2	-5.7	-1.6	0.0
Sep.	3.5	6.1	8.2	0.6	-11.4	1.4	4.9	-7.1	-8.9	5.3	-2.6	-1.8	1.0	2.2
<i>12-month cumulated transactions</i>														
2012 Sep.	74.6	69.1	83.5	35.8	-113.8	11.8	86.4	-87.1	-77.1	21.3	-32.4	19.0	-17.9	0.6
<i>12-month cumulated transactions as a percentage of GDP</i>														
2012 Sep.	0.8	0.7	0.9	0.4	-1.2	0.1	0.9	-0.9	-0.8	0.2	-0.3	0.2	-0.2	0.0

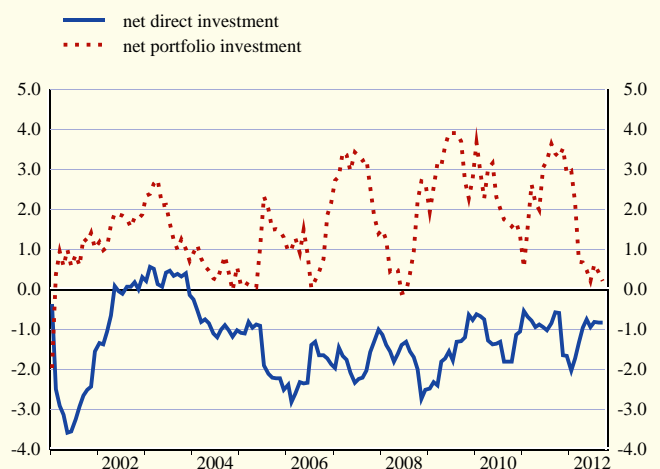
C32 Euro area b.o.p.: current account

(seasonally adjusted; 12-month cumulated transactions as a percentage of GDP)

C33 Euro area b.o.p.: direct and portfolio investment

(12-month cumulated transactions as a percentage of GDP)

Source: ECB.

1) The sign convention is explained in the General Notes.

7.2 Vaihtotase ja pääomansiirrot
(miljardia euroa, taloustoimet)

1. Yhteenveto vaihtotaseesta ja pääomansiirroista

Vaihtotase													Pääomansiirrot	
Yhteensä			Tavarat		Palvelut		Tuotannontekijä- korvaukset		Tulonsiirrot				Tulot	Menot
Tulot	Menot	Netto	Tulot	Menot	Tulot	Menot	Tulot	Menot	Tulot	Palkansaajien raha- lähteykset	Menot	Palkansaajien raha- lähteykset		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
<i>Kausivaihtelusta puhdistettu</i>														
<i>12 kuukauden kumulatiiviset taloustoimet</i>														
<i>12 kuukauden kumulatiiviset taloustoimet, % BKT:stä</i>														

K34 Euroalueen maksutase: tavarat
(kausivaihtelusta puhdistettu, 12 kk:n kumulatiiviset taloustoimet, % BKT:stä)

— Vienti (tulot)
..... Tuonti (menot)

K35 Euroalueen maksutase: palvelut
(kausivaihtelusta puhdistettu, 12 kk:n kumulatiiviset taloustoimet, % BKT:stä)

— Vienti (tulot)
..... Tuonti (menot)

7.2 Current and capital accounts

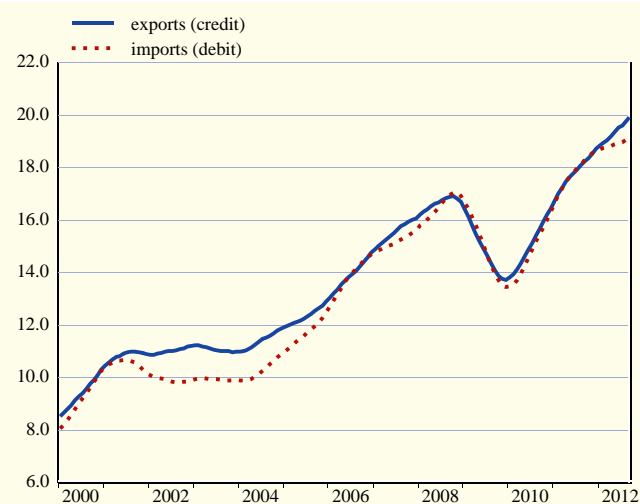
(EUR billions; transactions)

1. Summary current and capital accounts

	Current account												Capital account		
	Total			Goods		Services		Income		Current transfers			Credit	Debit	
	Credit	Debit	Net	Credit	Debit	Credit	Debit	Credit	Debit	Credit	Debit				
											Workers' remittances	Workers' remittances			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
2009	2,330.1	2,343.4	-13.3	1,302.6	1,272.0	499.9	455.0	434.3	425.3	93.3	6.4	191.1	27.2	19.5	11.2
2010	2,693.5	2,690.4	3.1	1,566.8	1,548.6	541.7	487.4	498.0	457.6	87.0	6.3	196.8	27.1	20.3	12.5
2011	2,975.0	2,962.5	12.5	1,775.5	1,766.2	576.6	509.4	528.4	485.4	94.5	6.6	201.4	27.8	25.0	13.5
2011 Q3	744.5	738.0	6.5	445.1	441.5	154.1	133.1	128.4	116.0	17.0	1.8	47.4	7.0	5.0	3.0
Q4	785.2	748.6	36.6	463.6	447.8	151.6	133.0	137.6	115.5	32.4	1.6	52.4	7.0	11.3	5.2
2012 Q1	751.3	755.9	-4.6	464.0	457.7	137.1	121.9	124.3	111.3	25.8	1.5	65.0	6.3	4.8	2.8
Q2	789.5	773.1	16.5	478.5	452.9	154.8	130.1	135.1	143.8	21.1	1.6	46.3	6.6	5.0	4.2
Q3	783.3	757.2	26.1	478.5	457.2	163.5	138.7	124.5	115.0	16.8	.	46.3	.	6.2	3.2
2012 July	265.8	251.5	14.3	163.5	152.4	55.1	47.0	41.1	38.7	6.0	.	13.4	.	1.0	0.8
Aug.	257.4	249.1	8.4	155.4	151.2	55.7	47.2	40.9	34.5	5.4	.	16.1	.	2.8	1.5
Sep.	260.1	256.6	3.5	159.6	153.5	52.7	44.5	42.5	41.9	5.4	.	16.8	.	2.3	0.9
	<i>Seasonally adjusted</i>														
2012 Q1	769.7	748.1	21.6	467.2	447.4	148.8	127.0	129.3	121.1	24.4	.	52.5	.	.	.
Q2	788.5	760.4	28.1	479.8	454.4	154.8	132.9	129.3	121.2	24.5	.	51.9	.	.	.
Q3	790.5	775.2	15.3	483.5	467.1	154.5	134.1	128.4	122.3	24.1	.	51.7	.	.	.
2012 July	255.7	252.1	3.6	154.9	151.4	50.1	44.2	42.4	39.8	8.3	.	16.6	.	.	.
Aug.	268.6	257.7	10.9	164.5	156.0	53.1	45.0	43.0	39.4	8.0	.	17.2	.	.	.
Sep.	266.2	265.4	0.8	164.1	159.6	51.3	44.9	43.1	43.0	7.8	.	17.9	.	.	.
	<i>12-month cumulated transactions</i>														
2012 Sep.	3,112.4	3,034.5	77.8	1,887.0	1,816.0	606.8	523.6	521.3	487.0	97.2	.	207.9	.	.	.
	<i>12-month cumulated transactions as a percentage of GDP</i>														
2012 Sep.	32.9	32.1	0.8	19.9	19.2	6.4	5.5	5.5	5.1	1.0	.	2.2	.	.	.

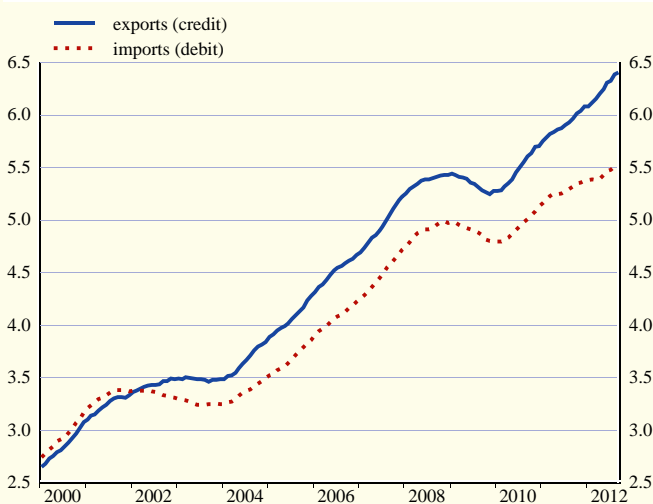
C34 Euro area b.o.p.: goods

(seasonally adjusted; 12-month cumulated transactions as a percentage of GDP)

C35 Euro area b.o.p.: services

(seasonally adjusted; 12-month cumulated transactions as a percentage of GDP)

Source: ECB.

7.2 Vaihtotase ja pääomansiirrot
(miljardia euroa)

2. Tuotannontekijäkorvaukset
(taloustoimet)

Palkansaaja- korvaukset		Pääomakorvaukset													
Tulot	Menot	Yhteensä		Suorat sijoitukset						Arvopaperisijoitukset				Muut sijoitukset	
		Tulot	Menot	Oman pääoman tuotot		Korot		Oman pääoman tuotot		Korot		Tulot	Menot		
				Tulot	Menot	Tulot	Menot	Tulot	Menot						
		Uudelleen sijoitetut voitot	Uudelleen sijoitetut voitot												
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16

3. Maaryhmittäinen ja maittainen erittely
(kumulatiiviset taloustoimet)

	Yhteensä	Euroalueen ulkopuoliset EU-maat						Brasilia	Kanada	Kiina	Intia	Japani	Venäjä	Sveitsi	Yhdys- vallat	Muut
		Yhteensä	Tanska	Ruotsi	Iso- Britannia	Muut EU-maat	EU:n toimi- elimet									
2011/III–2012/II	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
		Tulot														
Vaihtotase																
Tavarat																
Palvelut																
Tuotannontekijäkorvaukset																
Pääomakorvaukset																
Tulonsiirrot																
Pääomansiirrot		Menot														
Vaihtotase																
Tavarat																
Palvelut																
Tuotannontekijäkorvaukset																
Pääomakorvaukset																
Tulonsiirrot																
Pääomansiirrot		Netto														
Vaihtotase																
Tavarat																
Palvelut																
Tuotannontekijäkorvaukset																
Pääomakorvaukset																
Tulonsiirrot																
Pääomansiirrot																

Lähde: EKP.

7.2 Current and capital accounts

(EUR billions)

2. Income account

(transactions)

	Compensation of employees		Investment income													
	Credit	Debit	Total		Direct investment						Portfolio investment				Other investment	
			Credit	Debit	Equity			Debt			Equity		Debt		Credit	Debit
	Credit	Debit			Reinv. earnings	Reinv. earnings	Credit	Debit	Credit	Debit	Credit	Debit	Credit	Debit		
			1	2											3	4
2009	22.5	12.0	411.8	413.3	163.6	25.9	100.4	12.4	23.7	24.8	24.5	77.2	100.9	121.5	99.1	89.4
2010	25.1	11.9	472.9	445.7	242.0	51.4	150.2	41.5	22.2	22.6	28.6	83.9	102.2	124.6	77.8	64.3
2011	26.7	12.4	501.7	473.0	252.7	42.0	154.2	56.8	24.7	22.6	35.1	95.6	102.6	133.3	86.7	67.4
2011 Q2	6.6	3.3	130.9	142.9	67.2	12.7	41.7	11.5	5.3	5.3	12.0	46.5	25.7	32.6	20.7	16.8
Q3	6.6	3.7	121.8	112.3	58.5	1.5	38.1	19.8	6.5	5.4	8.8	18.5	25.9	33.5	22.1	16.8
Q4	6.9	3.2	130.7	112.3	68.0	13.9	37.4	1.9	7.2	7.1	7.0	16.4	25.4	34.3	23.1	17.2
2012 Q1	6.8	2.3	117.5	109.0	56.6	25.0	36.4	18.4	5.9	5.4	8.8	16.9	24.3	33.6	21.9	16.7
Q2	6.9	3.4	128.2	140.4	60.1	1.9	44.1	8.5	6.4	5.9	15.5	45.1	24.6	30.1	21.5	15.3

3. Geographical breakdown

(cumulated transactions)

	Total	EU Member States outside the euro area						Brazil	Canada	China	India	Japan	Russia	Switzerland	United States	Other
		Total	Denmark	Sweden	United Kingdom	Other EU countries	EU institutions									
2011 Q3 to 2012 Q2	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
Credits																
Current account	3,070.6	985.4	53.8	92.2	468.0	308.8	62.5	61.9	48.9	157.1	40.5	69.0	114.5	242.6	407.0	943.7
Goods	1,851.2	577.9	34.5	58.4	240.9	243.9	0.2	32.2	21.9	120.9	30.2	42.6	86.0	131.5	216.4	591.6
Services	597.6	182.4	11.9	16.6	114.0	33.3	6.6	9.8	10.2	20.6	7.1	14.5	19.1	60.6	91.3	181.9
Income	525.4	161.7	6.5	15.2	101.9	28.7	9.4	19.4	16.1	14.9	2.9	10.9	8.9	41.6	92.3	156.8
Investment income	498.2	154.5	5.8	15.0	100.4	28.2	5.1	19.4	15.9	14.8	2.9	10.9	8.9	27.4	90.5	153.1
Current transfers	96.3	63.4	0.9	2.0	11.2	3.0	46.4	0.4	0.7	0.7	0.3	0.9	0.5	8.9	7.0	13.5
Capital account	26.1	21.5	0.0	0.0	0.8	0.3	20.3	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1	0.7	0.3	3.4
Debits																
Current account	3,015.5	956.4	50.0	91.8	423.3	279.0	112.2	40.7	31.7	-	35.9	105.8	151.1	206.9	397.2	-
Goods	1,799.9	500.5	30.6	51.0	193.4	225.5	0.0	31.1	15.0	208.1	26.7	50.9	135.9	104.4	148.1	579.2
Services	518.0	151.2	9.0	13.8	89.2	38.8	0.3	6.1	7.2	14.9	7.1	10.1	10.3	45.2	108.1	158.0
Income	486.6	177.3	9.4	25.2	128.2	9.6	4.9	2.1	7.5	-	1.2	44.2	4.2	48.1	134.7	-
Investment income	474.0	170.9	9.3	25.1	126.6	5.1	4.9	2.0	7.3	-	0.9	44.0	4.1	47.5	133.6	-
Current transfers	211.0	127.4	1.1	1.8	12.5	5.1	107.0	1.4	1.9	4.3	0.9	0.7	0.7	9.2	6.3	58.2
Capital account	15.3	2.0	0.3	0.1	1.1	0.4	0.2	0.2	0.1	0.3	0.2	0.1	0.0	0.4	4.1	7.9
Net																
Current account	55.0	29.0	3.7	0.4	44.7	29.8	-49.6	21.2	17.2	-	4.6	-36.8	-36.6	35.7	9.8	-
Goods	51.4	77.4	3.9	7.4	47.5	18.4	0.2	1.2	6.8	-87.2	3.5	-8.3	-49.8	27.1	68.4	12.4
Services	79.6	31.3	2.9	2.8	24.8	-5.5	6.3	3.8	3.0	5.7	0.0	4.5	8.8	15.4	-16.8	23.9
Income	38.8	-15.7	-2.8	-10.0	-26.4	19.0	4.5	17.3	8.6	-	1.7	-33.3	4.7	-6.5	-42.5	-
Investment income	24.2	-16.5	-3.5	-10.1	-26.2	23.1	0.2	17.4	8.6	-	2.0	-33.1	4.8	-20.1	-43.1	-
Current transfers	-114.7	-63.9	-0.2	0.3	-1.3	-2.1	-60.6	-1.1	-1.2	-3.6	-0.7	0.2	-0.2	-0.3	0.7	-44.7
Capital account	10.9	19.5	-0.3	0.0	-0.2	-0.1	20.1	-0.2	0.0	-0.3	-0.2	0.0	0.1	0.4	-3.8	-4.6

Source: ECB.

HUOM! KS. TAULUKOIDEN NUMEROARVOT JA KUVIOIDEN GRAAFIT VASTAAVILTA ENGLANNINKIELISILTÄ SIVUILTA.

7.3 Rahoitustase

(miljardia euroa, vuotuinen kasvuvauhti, kannat ja kasvuvahdit ajanjakson lopussa, taloustoimet ja muut muutokset koko ajanjaksolla)

1. Yhteenveto rahoitustaseesta

Yhteensä ¹⁾			Yhteensä, % BKT:stä			Suorat sijoitukset		Arvopaperi-sijoitukset		Johdannaiset, netto	Muut sijoitukset		Valuutta-varanto
Saamiset	Velat	Netto	Saamiset	Velat	Netto	Saamiset	Velat	Saamiset	Velat		Saamiset	Velat	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Kannat (ulkomainen varallisuusasema)													
Kantojen muutokset													
Taloustoimet													
Muut muutokset													
<i>Valuuttakurssimuutoksista johtuvat muutokset</i>													
<i>Hintojen muutoksista johtuvat muutokset</i>													
<i>Muista korjauksista johtuvat muutokset</i>													
Kantojen kasvuvauhti													

Lähde: EKP.

1) Johdannaiset sisältyvät tuloihin.

7.3 Financial account

(EUR billions and annual growth rates; outstanding amounts and growth rates at end of period; transactions and other changes during period)

1. Summary financial account

	Total ¹⁾			Total as a % of GDP			Direct investment		Portfolio investment		Net financial derivatives	Other investment		Reserve assets
	Assets	Liabilities	Net	Assets	Liabilities	Net	Assets	Liabilities	Assets	Liabilities		Assets	Liabilities	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Outstanding amounts (international investment position)														
2008	13,235.0	14,838.0	-1,603.0	143.2	160.6	-17.3	3,915.8	3,260.1	3,827.2	5,966.9	-0.5	5,118.2	5,611.1	374.2
2009	13,739.1	15,225.6	-1,486.4	154.0	170.6	-16.7	4,412.8	3,532.5	4,340.9	6,863.8	-1.3	4,527.2	4,829.3	459.6
2010	15,216.8	16,479.1	-1,262.3	165.8	179.6	-13.8	4,946.7	3,908.6	4,907.3	7,470.9	-32.6	4,807.6	5,099.5	587.8
2011 Q4	15,843.5	17,158.4	-1,314.9	168.2	182.1	-14.0	5,564.7	4,392.0	4,762.6	7,636.5	-24.3	4,877.2	5,129.9	663.4
2012 Q1	16,165.3	17,177.2	-1,012.0	170.9	181.6	-10.7	5,626.2	4,144.7	5,044.6	7,808.3	-24.1	4,847.3	5,224.3	671.2
Q2	16,483.4	17,319.4	-836.0	174.2	183.0	-8.8	5,723.5	4,224.5	5,044.6	7,818.0	-19.8	5,033.6	5,276.8	701.5
Changes to outstanding amounts														
2008	-757.8	-428.8	-329.0	-8.2	-4.6	-3.6	189.2	38.2	-803.9	-571.2	28.4	-198.5	104.2	27.0
2009	504.2	387.6	116.6	5.7	4.3	1.3	497.0	272.5	513.7	896.9	-0.9	-591.0	-781.8	85.4
2010	1,477.7	1,253.5	224.2	16.1	13.7	2.4	533.9	376.1	566.4	607.1	-31.2	280.4	270.2	128.2
2011	626.7	679.3	-52.6	6.7	7.2	-0.6	618.0	483.3	-144.7	165.6	8.3	69.6	30.4	75.6
2012 Q1	321.8	18.9	302.9	13.8	0.8	13.0	61.6	-247.3	282.0	171.8	0.2	-29.9	94.3	7.8
Q2	318.1	142.2	176.0	13.4	6.0	7.4	97.3	79.8	0.0	9.8	4.3	186.3	52.6	30.3
Transactions														
2008	421.0	540.3	-119.3	4.6	5.8	-1.3	338.3	107.4	4.7	252.7	84.6	-10.0	180.1	3.4
2009	-89.7	-74.6	-15.1	-1.0	-0.8	-0.2	352.9	285.9	96.0	343.4	-19.0	-515.0	-703.8	-4.6
2010	652.9	658.4	-5.5	7.1	7.2	-0.1	356.7	261.7	135.9	260.1	-17.8	167.5	136.7	10.5
2011	535.3	490.0	45.3	5.7	5.2	0.5	408.0	253.1	-51.9	222.1	4.9	164.2	14.7	10.2
2012 Q1	300.6	304.2	-3.6	12.9	13.1	-0.2	75.6	72.1	125.6	54.6	6.7	90.6	177.5	2.1
Q2	73.4	49.1	24.3	3.1	2.1	1.0	62.1	52.4	-60.0	25.7	9.6	52.7	-29.0	9.0
Q3	60.6	36.5	24.1	.	.	.	52.9	24.7	30.9	71.5	5.2	-28.4	-59.7	0.1
2012 May	110.1	111.3	-1.2	.	.	.	13.0	23.1	-2.5	21.3	7.2	91.0	66.8	1.5
June	-50.3	-71.7	21.3	.	.	.	22.6	3.5	-38.5	23.1	2.9	-41.8	-98.3	4.5
July	34.7	27.4	7.3	.	.	.	6.5	-0.6	-13.7	11.7	2.3	40.0	16.3	-0.5
Aug.	0.6	-9.1	9.7	.	.	.	26.5	14.3	19.5	29.5	0.2	-47.1	-52.9	1.6
Sep.	25.2	18.1	7.1	.	.	.	19.9	11.0	25.0	30.3	2.6	-21.3	-23.1	-1.0
Other changes														
2008	-1,172.8	-967.6	-205.2	-12.7	-10.5	-2.2	-149.2	-69.3	-808.6	-823.0	-56.2	-182.5	-75.2	23.7
2009	583.3	456.2	127.1	6.5	5.1	1.4	144.1	-13.4	417.6	547.6	18.2	-86.6	-78.1	90.0
2010	824.8	595.1	229.7	9.0	6.5	2.5	177.2	114.4	430.5	347.1	-13.4	112.9	133.6	117.7
2011	91.4	189.4	-97.9	1.0	2.0	-1.0	210.0	230.2	-92.8	-56.5	3.4	-94.6	15.7	65.4
Other changes due to exchange rate changes														
2008	-49.8	28.2	-77.9	-0.5	0.3	-0.8	-25.0	-33.8	6.6	41.9	.	-40.7	20.1	9.3
2009	-49.2	-56.0	6.8	-0.6	-0.6	0.1	-5.3	5.6	-29.8	-34.4	.	-11.5	-27.2	-2.7
2010	535.4	323.1	212.3	5.8	3.5	2.3	166.0	59.5	180.0	103.1	.	176.3	160.6	13.0
2011	134.4	164.2	-29.8	1.4	1.7	-0.3	16.9	11.6	41.5	63.0	.	68.3	89.7	7.7
Other changes due to price changes														
2008	-1,002.7	-975.6	-27.1	-10.8	-10.6	-0.3	-159.2	-60.7	-809.5	-915.0	-56.0	.	.	22.0
2009	634.8	493.1	141.7	7.1	5.5	1.6	147.4	29.4	423.5	463.8	18.2	.	.	45.8
2010	327.4	156.5	170.9	3.6	1.7	1.9	52.6	2.4	186.1	154.1	-13.3	.	.	102.0
2011	84.1	-252.7	336.8	0.9	-2.7	3.6	-20.3	0.0	39.9	-252.7	3.7	.	.	60.7
Other changes due to other adjustments														
2008	-118.7	-26.2	-92.5	-1.3	-0.3	-1.0	36.7	27.3	-6.0	42.3	.	-141.8	-95.9	-7.7
2009	-2.3	19.1	-21.4	0.0	0.2	-0.2	2.0	-48.3	24.0	118.3	.	-75.1	-50.8	46.9
2010	-37.9	115.4	-153.3	-0.4	1.3	-1.7	-41.5	52.5	64.3	89.9	.	-63.5	-27.0	2.7
2011	-126.8	277.9	-404.7	-1.3	2.9	-4.3	213.4	218.6	-174.2	133.2	.	-162.9	-74.0	-3.0
Growth rates of outstanding amounts														
2008	3.0	3.5	-	.	.	.	9.2	3.3	-0.2	4.0	.	-0.2	3.3	1.0
2009	-0.7	-0.5	-	.	.	.	8.9	8.8	2.4	5.6	.	-10.0	-12.5	-1.3
2010	4.6	4.2	-	.	.	.	7.8	7.2	3.0	3.7	.	3.7	2.8	2.0
2011	3.6	3.0	-	.	.	.	8.3	6.7	-1.2	3.0	.	3.5	0.3	1.6
2012 Q1	3.7	3.2	-	.	.	.	6.8	5.6	1.0	1.6	.	3.5	4.0	-0.1
Q2	2.9	2.2	-	.	.	.	6.6	6.4	-1.1	-0.5	.	2.4	3.2	2.1
Q3	2.2	1.6	-	.	.	.	5.9	5.8	1.0	0.9	.	-1.0	-0.7	2.7

Source: ECB.

1) Net financial derivatives are included in assets.

7.3 Rahoitustase

(miljardia euroa, vuotuinen kasvuvauhti, kannat ja kasvuvauhdit ajanjakson lopussa, talustoimet koko ajanjaksolla)

2. Suorat sijoitukset

Yhteensä	Euroalueelta ulkomaille						Yhteensä	Ulkomailta euroalueelle					
	Oma pääoma ja uudelleen sijoitetut voitot			Muu pääoma, lähinnä konsernien sisäisiä lainoja				Oma pääoma ja uudelleen sijoitetut voitot			Muu pääoma, lähinnä konsernien sisäisiä lainoja		
	Yhteensä	Raha-laitokset	Muut kuin raha-laitokset	Yhteensä	Raha-laitokset	Muut kuin raha-laitokset		Yhteensä	Raha-laitoksiin	Muihin kuin raha-laitoksiin	Yhteensä	Raha-laitoksiin	Muihin kuin raha-laitoksiin
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Kannat (ulkomainen varallisuusasema)													
Talustoimet													
Kasvuvauhdit													

K36 Euroalueen ulkomainen varallisuusasema
(kannat ajanjakson lopussa, % BKT:stä)

K37 Euroalueen suorat sijoitukset ja arvopaperisijoitukset
(kannat ajanjakson lopussa, % BKT:stä)

— Ulkomainen varallisuusasema

— Suorat sijoitukset, netto
— Arvopaperisijoitukset, netto

Lähde: EKP.

7.3 Financial account

(EUR billions and annual growth rates; outstanding amounts and growth rates at end of period, transactions during period)

2. Direct investment

	By resident units abroad						By non-resident units in the euro area							
	Total	Equity capital and reinvested earnings			Other capital (mostly inter-company loans)			Total	Equity capital and reinvested earnings			Other capital (mostly inter-company loans)		
		Total	MFIs	Non-MFIs	Total	MFIs	Non-MFIs		Total	Into MFIs	Into non-MFIs	Total	To MFIs	To non-MFIs
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Outstanding amounts (international investment position)														
2010	4,946.7	3,825.3	275.3	3,550.0	1,121.4	17.0	1,104.4	3,908.6	2,940.6	90.4	2,850.3	968.0	14.7	953.2
2011	5,564.7	4,230.1	287.6	3,942.5	1,334.6	13.5	1,321.0	4,392.0	3,337.2	92.6	3,244.6	1,054.7	11.2	1,043.5
2012 Q1	5,626.2	4,297.5	283.5	4,014.0	1,328.8	13.7	1,315.0	4,144.7	3,376.5	92.2	3,284.3	768.2	9.9	758.3
Q2	5,723.5	4,363.8	286.2	4,077.6	1,359.8	13.2	1,346.6	4,224.5	3,435.5	95.4	3,340.0	789.1	10.2	778.9
Transactions														
2009	352.9	268.2	24.6	243.6	84.7	2.6	82.1	285.9	275.1	5.4	269.7	10.8	-0.6	11.4
2010	356.7	225.9	16.3	209.5	130.9	1.6	129.3	261.7	284.1	6.4	277.7	-22.4	-7.7	-14.7
2011	408.0	352.1	18.4	333.7	55.8	-3.5	59.3	253.1	283.3	3.2	280.1	-30.2	-0.9	-29.3
2012 Q1	75.6	67.1	-2.4	69.5	8.4	1.0	7.4	72.1	63.9	2.0	61.8	8.2	-0.6	8.9
Q2	62.1	50.6	-2.4	53.0	11.5	-0.4	11.8	52.4	46.0	0.6	45.4	6.4	0.1	6.3
Q3	52.9	41.0	4.2	36.8	11.9	-0.1	12.0	24.7	35.8	1.2	34.7	-11.2	2.2	-13.4
2012 May	13.0	13.6	-0.3	13.9	-0.6	-0.2	-0.4	23.1	23.0	0.3	22.7	0.2	0.1	0.0
June	22.6	25.6	-0.9	26.5	-3.0	-0.4	-2.6	3.5	8.8	0.4	8.5	-5.3	-0.5	-4.8
July	6.5	14.7	2.1	12.6	-8.2	-0.1	-8.1	-0.6	12.0	0.7	11.3	-12.6	0.9	-13.6
Aug.	26.5	22.3	1.5	20.8	4.2	0.0	4.2	14.3	15.7	0.1	15.6	-1.3	0.2	-1.6
Sep.	19.9	4.1	0.6	3.5	15.8	0.0	15.9	11.0	8.2	0.4	7.8	2.8	1.0	1.8
Growth rates														
2010	7.8	6.3	6.8	6.2	13.2	10.6	13.3	7.2	10.6	8.0	10.7	-2.4	-37.9	-1.6
2011	8.3	9.3	6.8	9.5	5.0	-21.5	5.4	6.7	9.7	3.5	9.9	-3.9	-7.9	-3.8
2012 Q1	6.8	7.7	3.4	8.0	3.9	-15.5	4.2	5.6	8.1	6.1	8.2	-3.5	-17.0	-3.3
Q2	6.6	7.6	-1.0	8.3	3.2	-2.9	3.3	6.4	8.2	5.1	8.3	-0.3	-6.2	-0.3
Q3	5.9	7.1	-0.8	7.7	2.0	8.5	2.0	5.8	7.1	5.2	7.2	0.7	21.0	0.4

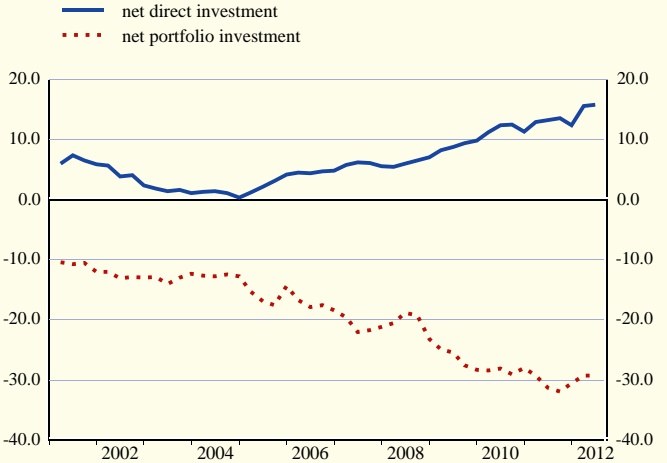
C36 Euro area international investment position

(outstanding amounts at end of period; as a percentage of GDP)

C37 Euro area direct and portfolio investment position

(outstanding amounts at end of period; as a percentage of GDP)

Source: ECB.

7.3 Rahoitustase

(miljardia euroa, vuotuinen kasvuvauhti, kannat ja kasvuvauhdit ajanjakson lopussa, talustoimet koko ajanjaksolla)

3. Arvopaperisijoitukset, saamiset

Yhteensä	Osakkeet					Velkapaperit									
	Yhteensä	Rahalaitokset		Muut kuin rahalaitokset		Yhteensä	Rahalaitokset		Muut kuin rahalaitokset		Yhteensä	Rahamarkkinapaperit		Muut kuin rahalaitokset	
		Euro-järjestelmä	Julkis-yhteisöt	Euro-järjestelmä	Julkis-yhteisöt		Euro-järjestelmä	Julkis-yhteisöt	Euro-järjestelmä	Julkis-yhteisöt					
												1	2	3	4
Kannat (ulkomainen varallisuusasema)															
Talustoimet															
Kasvuvauhdit															

4. Arvopaperisijoitukset, velat

Yhteensä	Osakkeet			Velkapaperit								
	Yhteensä	Rahalaitokset	Muut kuin rahalaitokset	Yhteensä	Rahalaitokset		Muut kuin rahalaitokset		Yhteensä	Rahalaitokset	Muut kuin rahalaitokset	
					Euro-järjestelmä	Julkis-yhteisöt	Euro-järjestelmä	Julkis-yhteisöt			Euro-järjestelmä	Julkis-yhteisöt
Kannat (ulkomainen varallisuusasema)												
Talustoimet												
Kasvuvauhdit												

Lähde: EKP.

7.3 Financial account

(EUR billions and annual growth rates; outstanding amounts and growth rates at end of period; transactions during period)

3. Portfolio investment assets

	Total		Equity				Debt instruments									
	1	2	MFIs		Non-MFIs		Bonds and notes				Money market instruments					
			3	4	5	6	7	MFIs		Non-MFIs		12	MFIs		15	
								8	9	10	11		13	14		
Euro-system		General government		Euro-system		General government		Euro-system		General government						
Outstanding amounts (international investment position)																
2010	4,907.3	1,907.7	81.2	3.6	1,826.5	47.6	2,579.3	807.6	15.6	1,771.7	74.5	420.3	316.3	41.7	104.0	0.2
2011	4,762.6	1,703.4	62.5	3.1	1,640.8	39.6	2,592.9	725.7	16.0	1,867.2	94.2	466.3	300.6	57.5	165.7	0.5
2012 Q1	5,044.6	1,844.0	68.6	3.3	1,775.4	39.2	2,688.8	709.3	15.6	1,979.5	97.7	511.8	331.3	48.5	180.5	0.3
Q2	5,044.6	1,813.2	62.6	2.8	1,750.6	39.5	2,735.7	683.3	15.3	2,052.4	99.7	495.7	319.9	52.3	175.8	0.6
Transactions																
2009	96.0	51.0	-0.8	0.0	51.8	2.5	38.4	-93.6	-3.8	132.0	17.5	6.7	12.3	-12.9	-5.6	0.9
2010	135.9	77.5	4.1	-0.2	73.3	1.7	104.5	-126.2	-0.8	230.8	51.5	-46.1	-64.9	-11.7	18.8	-1.9
2011	-51.9	-71.0	-15.7	-0.2	-55.2	-7.3	-11.5	-55.0	0.3	43.5	-3.0	30.6	24.3	10.5	6.4	0.2
2012 Q1	125.6	21.2	4.0	0.0	17.2	-1.8	59.0	-7.9	-0.6	66.9	-0.6	45.4	27.0	-4.2	18.5	-0.1
Q2	-60.0	-26.1	-7.4	0.0	-18.6	0.0	-7.3	-28.8	-0.3	21.6	-2.8	-26.6	-22.6	-1.8	-4.0	0.2
Q3	30.9	7.3	1.2	0.0	6.2	.	19.5	-13.0	3.9	32.5	.	4.0	0.7	-1.3	3.3	.
2012 May	-2.5	-10.2	-1.7	0.0	-8.5	.	8.0	-2.0	0.0	9.9	.	-0.3	0.8	1.9	-1.1	.
June	-38.5	-17.4	-4.9	0.0	-12.5	.	-3.4	-7.7	-0.2	4.3	.	-17.7	-13.4	-6.8	-4.3	.
July	-13.7	-3.6	-0.3	0.0	-3.3	.	-1.6	-13.4	1.2	11.8	.	-8.5	-8.1	-5.1	-0.5	.
Aug.	19.5	2.0	1.9	0.0	0.1	.	14.9	0.3	1.8	14.6	.	2.6	2.9	2.2	-0.3	.
Sep.	25.0	8.9	-0.4	0.0	9.3	.	6.2	0.1	0.9	6.1	.	9.9	5.9	1.5	4.0	.
Growth rates																
2010	3.0	4.9	5.6	-5.1	4.8	4.8	4.2	-13.6	-4.9	14.8	124.1	-10.3	-17.9	-25.4	22.4	-91.7
2011	-1.2	-4.1	-20.3	-6.0	-3.4	-15.9	-0.5	-7.0	2.2	2.5	-3.1	7.4	8.0	26.6	6.1	120.7
2012 Q1	1.0	-2.7	-16.1	-5.1	-2.0	-16.2	1.6	-6.6	-11.2	5.2	-3.6	11.9	11.2	12.9	13.5	-64.1
Q2	-1.1	-5.5	-28.7	-6.2	-4.4	-11.4	0.3	-9.9	-15.2	4.4	-5.1	8.8	6.6	-2.9	12.5	34.3
Q3	1.0	-2.1	-16.5	-5.9	-1.5	.	1.6	-9.7	7.0	6.1	.	9.9	8.5	-12.1	11.1	.

4. Portfolio investment liabilities

	Total		Equity				Debt instruments						
	1	2	MFIs		Non-MFIs		Bonds and notes				Money market instruments		
			3	4	5	MFIs		Non-MFIs		9	MFIs		11
						6	7	8	10		12		
Euro-system		General government		Euro-system		General government		Euro-system		General government			
Outstanding amounts (international investment position)													
2010	7,470.9	3,175.5	665.8	2,509.7	3,841.4	1,189.9	2,651.5	1,648.3	454.0	69.5	384.6	347.4	
2011	7,636.5	3,050.8	556.9	2,493.8	4,142.3	1,273.5	2,868.7	1,772.1	443.5	87.2	356.2	316.5	
2012 Q1	7,808.3	3,239.1	554.2	2,684.9	4,110.8	1,224.7	2,886.1	1,794.9	458.4	86.8	371.6	331.7	
Q2	7,818.0	3,202.2	546.7	2,655.5	4,166.3	1,235.4	2,930.9	1,823.7	449.5	92.5	357.0	304.2	
Transactions													
2009	343.4	87.6	15.5	72.0	143.0	-10.0	153.0	109.4	112.8	-11.1	123.9	145.5	
2010	260.1	125.9	-13.8	139.7	177.8	61.8	116.0	187.2	-43.6	14.7	-58.4	-37.7	
2011	222.1	99.7	20.4	79.3	166.2	80.1	86.1	87.2	-43.8	2.7	-46.5	-34.7	
2012 Q1	54.6	39.8	8.3	31.5	5.2	-17.0	22.2	15.3	9.6	4.4	5.2	6.3	
Q2	25.7	2.2	-11.5	13.7	35.6	-12.1	47.7	38.7	-12.1	9.3	-21.4	-32.1	
Q3	71.5	18.2	2.5	15.7	87.3	13.0	74.3	.	-34.1	-20.1	-14.0	.	
2012 May	21.3	4.9	5.9	-1.0	18.7	-17.6	36.3	.	-2.3	4.3	-6.6	.	
June	23.1	7.5	-12.6	20.1	30.0	-6.3	36.3	.	-14.4	9.7	-24.1	.	
July	11.7	-8.2	-6.1	-2.0	2.0	0.8	1.2	.	17.9	2.2	15.6	.	
Aug.	29.5	17.1	9.9	7.3	43.0	12.9	30.1	.	-30.7	-14.7	-16.0	.	
Sep.	30.3	9.3	-1.2	10.5	42.2	-0.7	42.9	.	-21.2	-7.6	-13.7	.	
Growth rates													
2010	3.7	4.4	-2.1	6.4	4.9	5.4	4.7	12.4	-8.7	17.9	-13.1	-9.5	
2011	3.0	3.2	3.2	3.1	4.5	7.1	3.3	5.4	-8.4	6.7	-11.4	-10.2	
2012 Q1	1.6	1.4	3.9	0.6	3.7	2.1	4.4	4.3	-11.6	-15.7	-10.9	-12.1	
Q2	-0.5	1.5	2.3	1.1	0.4	-3.1	1.9	1.3	-17.8	-18.8	-17.9	-20.9	
Q3	0.9	2.4	4.6	1.6	2.4	-3.4	5.0	.	-19.3	-9.6	-21.7	.	

Source: ECB.

7.3 Rahoitustase

(miljardia euroa, vuotuinen kasvuvauhti, kannat ja kasvuvauhdit ajanjakson lopussa, talustoimet koko ajanjaksolla)

5. Muut sijoitukset, saamiset

Yhteensä	Eurojärjestelmä			Rahalaitokset (pl. eurojärjestelmä)			Julkisyhteisöt				Muut sektorit			
	Yhteensä	Lainat / käteinen ja talletukset	Muut saamiset	Yhteensä	Lainat / käteinen ja talletukset	Muut saamiset	Kauppa- luotot	Lainat / käteinen ja talletukset		Käteinen ja talletukset	Kauppa- luotot	Lainat / käteinen ja talletukset		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10		11	12	13	14
Kannat (ulkomainen varallisuusasema)														
Talustoimet														
Kasvuvauhdit														

6. Muut sijoitukset, velat

Yhteensä	Eurojärjestelmä			Rahalaitokset (pl. eurojärjestelmä)			Julkisyhteisöt				Muut sektorit			
	Yhteensä	Lainat / käteinen ja talletukset	Muut velat	Yhteensä	Lainat / käteinen ja talletukset	Muut velat	Yhteensä	Kauppa- luotot	Lainat	Muut velat	Yhteensä	Kauppa- luotot	Lainat	Muut velat
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Kannat (ulkomainen varallisuusasema)														
Talustoimet														
Kasvuvauhdit														

Lähde: EKP.

7.3 Financial account

(EUR billions and annual growth rates; outstanding amounts and growth rates at end of period; transactions during period)

5. Other investment assets

	Total		Eurosystem			MFIs (excluding Eurosystem)			General government			Other sectors			
	1	2	Loans/ currency and deposits 3	Other assets 4	Total 5	Loans/ currency and deposits 6	Other assets 7	Trade credits 8	Loans/currency and deposits 10	Currency and deposits 11	12	Trade credits 13	Loans/currency and deposits 14	Currency and deposits 15	
															Total
Outstanding amounts (international investment position)															
2010	4,807.6	32.9	32.2	0.7	2,972.0	2,932.7	39.4	161.9	7.6	115.4	19.8	1,640.7	213.3	1,279.5	441.6
2011	4,877.2	35.7	35.4	0.3	3,067.6	3,006.6	61.0	162.8	6.7	116.4	30.2	1,611.1	228.4	1,215.1	507.8
2012 Q1	4,847.3	36.7	36.4	0.3	3,046.9	2,991.0	55.9	152.2	6.6	104.2	24.6	1,611.5	265.9	1,166.5	460.8
Q2	5,033.6	35.0	34.7	0.3	3,144.6	3,073.1	71.5	160.2	6.6	111.1	30.0	1,693.8	275.9	1,234.3	483.9
Transactions															
2009	-515.0	-0.1	-0.1	0.0	-420.4	-399.9	-20.5	11.8	-0.4	10.4	0.2	-106.3	7.4	-108.5	-20.2
2010	167.5	-2.9	-2.8	0.0	9.7	0.9	8.8	41.7	-0.3	41.3	4.9	119.0	8.7	86.5	52.4
2011	164.2	-2.7	-2.8	0.1	49.7	20.3	29.4	1.2	-0.2	0.7	10.3	116.0	8.1	82.6	49.3
2012 Q1	90.6	1.2	1.2	0.0	33.4	38.3	-4.9	-10.3	-0.2	-10.0	-5.7	66.2	15.4	32.6	33.0
Q2	52.7	-2.4	-2.4	0.0	1.1	-13.4	14.5	6.4	0.0	6.3	5.4	47.5	5.3	45.3	17.9
Q3	-28.4	6.3	.	.	-46.1	.	.	-8.1	.	.	-5.4	19.4	.	.	23.3
2012 May	91.0	0.6	.	.	56.5	.	.	5.0	.	.	3.8	28.9	.	.	15.9
June	-41.8	-4.7	.	.	-59.5	.	.	0.7	.	.	1.0	21.8	.	.	3.1
July	40.0	5.1	.	.	20.0	.	.	-0.1	.	.	1.6	15.0	.	.	13.7
Aug.	-47.1	-0.2	.	.	-29.9	.	.	-1.5	.	.	-1.2	-15.5	.	.	-3.4
Sep.	-21.3	1.5	.	.	-36.1	.	.	-6.5	.	.	-5.8	19.9	.	.	13.0
Growth rates															
2010	3.7	-12.7	-12.5	-9.9	0.4	0.1	23.4	34.0	-3.1	54.0	32.8	7.7	4.2	7.2	12.7
2011	3.5	-5.4	-5.5	40.4	1.8	0.8	75.3	0.9	-3.2	1.0	51.5	7.3	3.8	6.7	11.4
2012 Q1	3.5	-11.8	-12.1	43.2	0.8	0.2	33.8	0.2	-4.0	0.5	56.2	9.4	7.9	8.6	15.9
Q2	2.4	-27.0	-27.3	40.1	-1.1	-2.0	47.9	4.9	-3.9	7.7	64.1	10.0	10.3	9.7	12.1
Q3	-1.0	-7.8	.	.	-5.2	.	.	3.7	.	.	44.4	7.0	.	.	12.5

6. Other investment liabilities

	Total		Eurosystem			MFIs (excluding Eurosystem)			General government			Other sectors			
	1	2	Loans/ currency and deposits 3	Other liabilities 4	Total 5	Loans/ currency and deposits 6	Other liabilities 7	Total 8	Trade credits 9	Loans 10	Other liabilities 11	Total 12	Trade credits 13	Loans 14	Other liabilities 15
Outstanding amounts (international investment position)															
2010	5,099.5	269.1	266.1	3.0	3,491.0	3,445.0	46.0	148.0	0.0	141.8	6.2	1,191.5	202.7	842.1	146.7
2011	5,129.9	408.9	406.1	2.8	3,208.3	3,140.6	67.6	223.9	0.1	217.1	6.8	1,288.8	224.0	871.7	193.2
2012 Q1	5,224.3	334.2	331.3	2.9	3,365.1	3,301.7	63.5	230.3	0.1	223.9	6.3	1,294.6	233.7	854.4	206.6
Q2	5,276.8	415.0	413.4	1.6	3,316.1	3,236.9	79.2	238.0	0.1	231.8	6.1	1,307.8	234.7	848.9	224.1
Transactions															
2009	-703.8	-233.0	-233.2	0.2	-352.8	-341.6	-11.2	17.2	0.0	17.2	0.0	-135.2	0.3	-118.9	-16.6
2010	136.7	8.9	6.3	2.6	-9.3	-15.2	5.9	65.6	0.0	65.1	0.5	71.4	15.9	29.3	26.2
2011	14.7	134.6	134.8	-0.2	-288.9	-327.6	38.7	74.1	0.0	74.0	0.0	94.9	10.4	65.7	18.8
2012 Q1	177.5	-71.5	-71.7	0.1	187.1	190.5	-3.5	7.3	0.0	7.3	0.0	54.6	7.4	22.2	25.1
Q2	-29.0	73.7	74.9	-1.3	-119.9	-133.1	13.2	6.8	0.0	6.9	-0.1	10.4	0.8	15.8	-6.2
Q3	-59.7	23.6	.	.	-93.6	.	.	-5.5	.	.	.	15.9	.	.	.
2012 May	66.8	40.0	.	.	3.6	.	.	2.9	.	.	.	20.3	.	.	.
June	-98.3	32.6	.	.	-124.8	.	.	-2.2	.	.	.	-3.9	.	.	.
July	16.3	27.7	.	.	-27.1	.	.	1.4	.	.	.	14.3	.	.	.
Aug.	-52.9	0.7	.	.	-38.8	.	.	-2.5	.	.	.	-12.2	.	.	.
Sep.	-23.1	-4.8	.	.	-27.8	.	.	-4.5	.	.	.	13.9	.	.	.
Growth rates															
2010	2.8	3.5	2.4	.	-0.2	-0.4	15.5	79.9	.	84.9	5.8	6.2	8.8	3.4	17.8
2011	0.3	50.6	51.2	.	-8.3	-9.6	89.7	50.4	.	52.6	0.2	8.1	5.2	7.9	12.9
2012 Q1	4.0	20.0	19.1	.	-1.1	-1.9	45.9	30.5	.	30.9	16.6	10.8	7.0	10.9	12.8
Q2	3.2	42.6	43.4	.	-4.2	-5.3	72.5	25.0	.	25.6	6.0	10.9	6.9	11.8	10.2
Q3	-0.7	36.1	.	.	-7.5	.	.	8.5	.	.	.	7.0	.	.	.

Source: ECB.

HUOM! KS. TAULUKOIDEN NUMEROARVOT JA KUVIOIDEN GRAAFIT VASTAAVILTA ENGLANNINKIELISILTÄ SIVUILTA.

7.3 Rahoitustase

(miljardia euroa, vuotuinen kasvuvauhti, kannat ja kasvuvauhdit ajanjakson lopussa, taloustoimet koko ajanjaksolla)

7. Valuuttavaranto¹⁾

Valuuttavaranto													Lisätieto			
Yhteensä	Kulta		Erityiset nosto-oikeudet	Varanto-osuus IMF:ssä	Valuuttasaamiset								Muut saamiset	Muut valuuttamääräiset saamiset	Lyhyt-aikaiset valuuttamääräiset maksusitoumukset euroalueelle	Osoitetut erityiset nosto-oikeudet
	Miljardia euroa	Miljoonaa troy-unssia			Yhteensä	Käteinen ja talletukset		Arvopaperit				Johdannaiset				
						Rahaviranomaiset ja BIS	Pankit	Yhteensä	Osakkeet	Joukkolainat	Rahamarkkinapaperit					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
Kannat (ulkomainen varallisuusasema)																
Taloustoimet																
Kasvuvauhdit																

8. Ulkomainen bruttovelka

Yhteensä	Vaateittain						Sektoreittain (pl. suorat sijoitukset)			
	Lainat, käteinen ja talletukset	Rahamarkkinapaperit	Joukkolainat	Kauppaluotot	Muut velat	Suorat sijoitukset: konsernien sisäiset lainat	Julkisyhteisöt	Eurojärjestelmä	Rahalaitokset (pl. eurojärjestelmä)	Muut sektorit
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Kannat (ulkomainen varallisuusasema)										
Kannat, % BKT:stä										

Lähde: EKP.

1) Tiedot viittaavat euroalueeseen sen muuttuvassa kokoonpanossa ja ovat eurojärjestelmän valuuttavarantojen tilastointitavan mukaisia. Lisätietoja Yleistä-osassa.

7.3 Financial account

(EUR billions and annual growth rates; outstanding amounts and growth rates at end of period; transactions during period)

7. Reserve assets¹⁾

	Reserve assets													Memo items			
	Total	Monetary gold		SDR holdings	Reserve position in the IMF	Foreign exchange							Other claims	Other foreign currency assets	Pre-determined short-term net drains on foreign currency	SDR allocations	
		In EUR billions	In fine troy ounces (millions)			Total	Currency and deposits		Securities			Financial derivatives					
							With monetary authorities and the BIS	With banks	Total	Equity	Bonds and notes						Money market instruments
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	
Outstanding amounts (international investment position)																	
2008	374.2	217.0	349.207	4.7	7.3	145.1	7.6	8.1	129.5	0.6	111.3	17.6	0.0	0.0	262.8	-245.7	5.5
2009	462.4	266.1	347.180	50.8	10.5	134.9	11.7	8.1	115.2	0.5	92.0	22.7	-0.1	0.0	32.1	-24.2	51.2
2010	591.2	366.2	346.962	54.2	15.8	155.0	7.7	16.0	131.3	0.5	111.2	19.5	0.0	0.0	26.3	-24.4	54.5
2011 Q4	667.1	422.1	346.846	54.0	30.2	160.9	5.3	7.8	148.1	0.8	134.1	13.3	-0.4	0.0	97.4	-86.0	55.9
2012 Q1	671.2	431.7	346.847	52.5	30.9	155.8	4.5	7.6	143.5	0.7	129.6	13.2	0.1	0.3	55.2	-42.7	54.7
Q2	701.5	440.3	346.825	54.3	33.4	173.0	5.1	8.6	159.7	0.6	137.4	21.7	-0.4	0.4	51.5	-41.9	56.9
2012 Sep.	733.8	476.4	346.827	53.8	34.2	168.9	5.4	8.2	155.2	-	-	-	0.2	0.5	39.9	-39.5	56.2
Oct.	715.8	458.7	346.693	53.9	33.6	169.0	6.8	8.8	153.1	-	-	-	0.3	0.6	37.5	-39.0	55.9
Transactions																	
2009	-4.6	-2.0	-	0.5	3.4	-6.5	3.1	-1.2	-9.6	0.0	-14.2	4.6	1.2	0.0	-	-	-
2010	10.5	0.0	-	-0.1	4.9	5.6	-5.4	6.6	4.3	0.0	10.6	-6.3	0.0	0.0	-	-	-
2011	10.2	0.1	-	-1.6	12.9	-1.2	-2.3	-8.3	9.3	0.1	15.9	-6.8	0.0	0.0	-	-	-
2012 Q1	2.1	0.0	-	-0.3	1.3	0.7	-0.1	-0.3	0.9	-0.1	-1.1	2.1	0.2	0.3	-	-	-
Q2	9.0	0.0	-	-0.3	1.3	7.8	0.8	0.7	6.3	-0.1	-0.3	6.7	0.0	0.2	-	-	-
Q3	0.1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Growth rates																	
2008	1.0	-1.3	-	-2.5	105.5	1.7	67.8	-68.9	10.8	28.0	17.9	-20.6	-	-	-	-	-
2009	-1.3	-0.9	-	-2.6	45.5	-4.4	41.1	-21.3	-7.3	1.0	-12.8	25.3	-	-	-	-	-
2010	2.0	0.0	-	-0.1	46.7	3.7	-43.3	75.9	3.6	-5.2	10.3	-24.5	-	-	-	-	-
2011	1.6	0.0	-	-3.0	82.3	-1.2	-30.0	-52.6	6.9	27.4	14.3	-45.2	-	-	-	-	-
2012 Q1	-0.1	0.0	-	-1.2	34.5	-4.7	-13.7	-61.7	3.7	-7.7	9.4	-38.2	-	-	-	-	-
Q2	2.1	0.0	-	-1.4	34.2	3.7	10.9	-40.6	7.6	-20.6	8.8	-7.9	-	-	-	-	-
Q3	2.7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

8. Gross external debt

	Total	By instrument					By sector (excluding direct investment)				
		Loans, currency and deposits	Money market instruments	Bonds and notes	Trade credits	Other debt liabilities	Direct investment: inter-company lending	General government	Eurosysteem	MFIs (excluding Eurosystem)	Other sectors
Outstanding amounts (international investment position)											
2008	10,795.4	5,215.1	399.2	3,375.1	184.1	211.9	1,409.9	1,738.9	482.7	5,006.5	2,157.3
2009	10,332.9	4,467.5	525.7	3,523.2	176.9	184.9	1,454.8	1,966.1	251.9	4,579.8	2,080.3
2010	10,850.0	4,694.9	454.0	3,841.4	202.7	201.9	1,455.1	2,143.7	269.1	4,750.4	2,231.8
2011 Q4	11,029.9	4,635.5	443.5	4,142.3	224.0	270.4	1,314.3	2,312.6	408.9	4,569.0	2,425.2
2012 Q1	11,097.9	4,711.3	458.4	4,110.8	233.7	279.2	1,304.5	2,356.9	334.2	4,676.6	2,425.6
Q2	11,242.5	4,731.0	449.5	4,166.3	234.8	311.0	1,349.9	2,365.9	415.0	4,644.0	2,467.8
Outstanding amounts as a percentage of GDP											
2008	116.9	56.5	4.3	36.5	2.0	2.3	15.3	18.8	5.2	54.2	23.4
2009	115.8	50.1	5.9	39.5	2.0	2.1	16.3	22.0	2.8	51.3	23.3
2010	118.3	51.2	5.0	41.9	2.2	2.2	15.9	23.4	2.9	51.8	24.3
2011 Q4	117.1	49.2	4.7	44.0	2.4	2.9	14.0	24.6	4.3	48.5	25.8
2012 Q1	117.5	49.9	4.9	43.5	2.5	3.0	13.8	25.0	3.5	49.5	25.7
Q2	118.8	50.0	4.8	44.0	2.5	3.3	14.3	25.0	4.4	49.1	26.1

Source: ECB.

1) Data refer to the changing composition of the euro area, in line with the approach adopted for the reserve assets of the Eurosystem. For further information, see the General Notes.

7.3 Rahoitustase

(miljardia euroa, kannat ajanjakson lopussa, talustoimet koko ajanjaksolla)

9. Maaryhmittäinen ja maittainen erittely

	Yhteensä	Euroalueen ulkopuoliset EU-maat						Kanada	Kiina	Japani	Sveitsi	Yhdys- vallat	Offshore- rahoitus- keskukset	Kansain- väliset organi- saatiot	Muut maat
	1	Yhteensä	Tanska	Ruotsi	Iso- Britannia	Muut EU-maat	EU:n toimi- elimet	8	9	10	11	12	13	14	15
2011	Kannat (ulkomainen varallisuusasema)														
Suorat sijoitukset															
Ulkomaille															
Oma pääoma / uudelleen sijoitetut voitot															
Muu pääoma															
Euroalueelle															
Oma pääoma / uudelleen sijoitetut voitot															
Muu pääoma															
Arvopaperisijoitukset, saamiset															
Osakkeet															
Velkapaperit															
Joukkolainat															
Rahamarkkina- paperit															
Muut sijoitukset															
Saamiset															
Julkisyhteisöt															
Rahalaitokset															
Muut sektorit															
Velat															
Julkisyhteisöt															
Rahalaitokset															
Muut sektorit															
2011/III–2012/II	Kumulatiiviset talustoimet														
Suorat sijoitukset															
Ulkomaille															
Oma pääoma / uudelleen sijoitetut voitot															
Muu pääoma															
Euroalueelle															
Oma pääoma / uudelleen sijoitetut voitot															
Muu pääoma															
Arvopaperisijoitukset, saamiset															
Osakkeet															
Velkapaperit															
Joukkolainat															
Rahamarkkina- paperit															
Muut sijoitukset															
Saamiset															
Julkisyhteisöt															
Rahalaitokset															
Muut sektorit															
Velat															
Julkisyhteisöt															
Rahalaitokset															
Muut sektorit															

Lähde: EKP.

7.3 Financial account

(EUR billions; outstanding amounts at end of period; transactions during period)

9. Geographical breakdown

	Total	EU Member States outside the euro area					Canada	China	Japan	Switzer-land	United States	Offshore financial centres	Interna-tional organisa-tions	Other countries	
		Total	Denmark	Sweden	United Kingdom	Other EU countries									EU institutions
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
2011	Outstanding amounts (international investment position)														
Direct investment	1,172.7	260.7	-10.6	-13.0	11.4	274.1	-1.3	84.4	73.2	-22.1	125.2	40.0	-146.5	-0.3	758.2
Abroad	5,564.7	1,541.1	28.7	142.2	1,049.2	321.1	0.0	183.8	85.1	74.5	526.0	1,082.9	487.1	0.0	1,584.3
Equity/reinvested earnings	4,230.1	1,128.4	23.9	78.5	776.0	249.9	0.0	146.2	68.4	53.7	394.6	743.1	402.2	0.0	1,293.5
Other capital	1,334.6	412.8	4.7	63.7	273.2	71.1	0.0	37.5	16.6	20.8	131.4	339.8	84.9	0.0	290.7
In the euro area	4,392.0	1,280.4	39.2	155.2	1,037.8	47.0	1.3	99.4	11.9	96.6	400.8	1,042.9	633.5	0.4	826.0
Equity/reinvested earnings	3,337.2	1,052.4	26.1	142.6	855.5	27.0	1.2	83.4	6.3	76.9	236.0	789.1	370.2	0.1	722.7
Other capital	1,054.7	228.0	13.2	12.6	182.2	20.0	0.0	16.0	5.6	19.7	164.8	253.8	263.3	0.3	103.3
Portfolio investment assets	4,762.6	1,536.9	84.5	199.5	1,005.5	99.4	148.0	100.7	52.5	208.0	124.3	1,557.1	384.9	35.2	763.0
Equity	1,703.4	341.8	10.9	41.6	275.9	13.2	0.1	39.1	48.7	90.4	102.0	553.1	215.8	1.4	311.0
Debt instruments	3,059.2	1,195.1	73.6	157.9	729.6	86.2	147.9	61.6	3.9	117.6	22.2	1,004.0	169.1	33.8	452.0
Bonds and notes	2,592.9	1,050.8	68.5	124.8	629.5	83.8	144.2	56.8	2.7	46.3	15.4	828.0	155.1	32.7	405.1
Money market instruments	466.3	144.3	5.1	33.0	100.1	2.4	3.7	4.8	1.2	71.3	6.9	175.9	13.9	1.0	46.9
Other investment	-252.8	-287.0	45.5	-30.0	-154.0	72.1	-220.6	-10.1	-13.5	10.9	-75.1	63.8	82.8	-71.6	47.1
Assets	4,877.2	2,159.9	92.3	91.0	1,777.6	182.7	16.3	26.8	46.1	99.5	257.4	763.5	589.1	36.7	898.2
General government	162.8	63.9	1.5	4.1	44.3	1.3	12.7	1.8	3.2	2.3	1.0	8.5	2.4	30.4	49.3
MFIs	3,103.3	1,497.4	71.9	49.7	1,225.7	147.2	2.9	14.7	20.9	80.2	130.1	473.3	439.6	5.7	441.4
Other sectors	1,611.1	598.7	19.0	37.2	507.7	34.2	0.7	10.2	22.0	17.0	126.3	281.6	147.1	0.6	407.5
Liabilities	5,129.9	2,446.9	46.8	121.0	1,931.6	110.6	236.9	36.8	59.6	88.6	332.5	699.7	506.3	108.3	851.1
General government	223.9	118.2	0.1	0.4	53.5	0.1	64.1	0.1	0.1	0.1	1.2	33.2	1.4	66.6	3.1
MFIs	3,617.1	1,757.9	36.4	84.8	1,436.3	85.5	115.0	24.8	30.8	61.4	256.7	416.0	414.0	38.8	616.7
Other sectors	1,288.8	570.8	10.3	35.8	441.8	25.0	57.8	11.9	28.8	27.0	74.6	250.4	91.0	3.0	231.4
2011 Q3 to 2012 Q2	Cumulated transactions														
Direct investment	87.8	87.4	-0.1	0.2	68.3	19.0	0.0	19.8	10.9	-5.1	-24.8	-67.0	-10.1	0.0	76.7
Abroad	342.7	138.7	2.4	3.8	111.3	21.2	0.0	19.9	14.5	-1.4	1.9	48.6	12.5	0.0	108.0
Equity/reinvested earnings	303.2	123.8	2.3	0.5	105.9	15.1	0.0	21.9	9.0	-3.1	8.6	46.2	13.7	0.0	83.0
Other capital	39.5	14.9	0.0	3.3	5.4	6.1	0.0	-2.0	5.5	1.8	-6.7	2.3	-1.2	0.0	24.9
In the euro area	254.9	51.3	2.5	3.6	43.0	2.2	0.0	0.1	3.6	3.7	26.6	115.5	22.6	0.0	31.3
Equity/reinvested earnings	255.3	51.7	1.1	3.8	41.9	4.9	0.0	10.5	1.4	4.7	7.1	114.2	31.9	0.0	33.9
Other capital	-0.5	-0.3	1.5	-0.2	1.1	-2.7	0.0	-10.3	2.2	-1.0	19.5	1.3	-9.3	0.0	-2.6
Portfolio investment assets	-53.6	5.5	4.5	18.3	-40.7	-1.0	24.5	-3.0	-0.9	-14.8	-1.9	-25.8	-39.7	-0.5	27.6
Equity	-99.2	-11.3	1.6	0.8	-12.8	-1.2	0.2	2.3	-1.7	-8.4	-1.9	-52.0	-18.2	0.0	-8.0
Debt instruments	45.6	16.8	2.8	17.5	-28.0	0.1	24.3	-5.3	0.8	-6.4	0.0	26.2	-21.5	-0.5	35.6
Bonds and notes	8.1	-10.4	5.1	8.1	-46.7	1.3	21.8	-3.7	0.3	-6.1	1.0	14.0	-20.3	-1.1	34.5
Money market instruments	37.6	27.3	-2.3	9.4	18.7	-1.1	2.5	-1.6	0.5	-0.3	-1.0	12.2	-1.2	0.6	1.1
Other investment	-45.5	-92.2	5.8	-35.7	-22.3	-16.3	-23.7	1.6	-24.0	2.4	-59.3	130.6	51.9	-16.0	-40.5
Assets	114.3	10.6	7.8	-6.6	19.0	-12.5	3.0	1.1	12.3	-1.1	11.6	22.3	32.4	-4.2	29.2
General government	7.2	14.4	-0.1	-1.5	15.3	0.6	0.1	0.0	0.0	-0.6	0.0	-3.5	-0.5	0.2	-2.7
MFIs	-49.8	-54.0	6.6	-7.6	-38.7	-17.1	2.8	-0.9	12.1	-5.1	0.3	-3.9	21.6	-4.5	-15.4
Other sectors	156.9	50.2	1.2	2.6	42.3	4.0	0.1	1.9	0.3	4.6	11.4	29.8	11.3	0.2	47.3
Liabilities	159.8	102.9	1.9	29.2	41.3	3.8	26.7	-0.5	36.3	-3.5	70.9	-108.3	-19.5	11.8	69.7
General government	47.0	18.1	0.1	0.1	-1.5	0.0	19.4	0.0	0.0	0.0	-0.1	-6.1	-0.2	33.4	1.9
MFIs	-18.6	13.0	4.2	29.1	-26.8	4.4	2.1	-1.0	33.8	-6.2	74.7	-125.9	-29.6	-21.3	44.0
Other sectors	131.4	71.8	-2.4	0.0	69.6	-0.6	5.2	0.5	2.5	2.8	-3.7	23.6	10.4	-0.3	23.8

Source: ECB.

HUOM! KS. TAULUKOIDEN NUMEROARVOT JA KUVIOIDEN GRAAFIT VASTAAVILTA ENGLANNINKIELISILTÄ SIVUILTA.

7.4 Euroalueen maksutaseen rahataloudellinen esitys¹⁾
(miljardia euroa, taloustoimet)

Rahalaitosten nettomääräisiä taloustoimia heijastavat maksutaseen erät											
Yhteensä 1	Vaihtotase ja pääomansiirrot 2	Muiden kuin rahalaitosten taloustoimet								Johdannaiset 11	Virheelliset ja tunnistamattomat erät 12
		Suorat sijoitukset		Arvopaperisijoitukset				Muut sijoitukset			
		Euro- alueelta ulkomaille 3	Ulkomailta euro- alueelle 4	Saamiset		Velat		Saamiset 9	Velat 10		
				Osakkeet 5	Velka- paperit 6	Osakkeet 7	Velka- paperit 8				
<i>12 kuukauden kumulatiiviset taloustoimet</i>											

K38 Rahalaitosten ulkomaisten nettomääräisten taloustoimien kehitystä heijastavat maksutaseen keskeiset erät¹⁾
(miljardia euroa, 12 kk:n kumulatiiviset virrat)

- Rahalaitosten nettomääräisiä ulkomaisia taloustoimia heijastavat erät yhteensä
- Vaihtotase ja pääomansiirrot
- Muiden kuin rahalaitosten suorat sijoitukset ja osakesijoitukset ulkomaille
- Muiden kuin rahalaitosten arvopaperivelat; velkapaperit

Lähde: EKP.

1) Tiedot viittaavat euroalueeseen sen muuttuvassa kokoonpanossa. Lisätietoja Yleistä-osassa.

7.4 Monetary presentation of the balance of payments ¹⁾

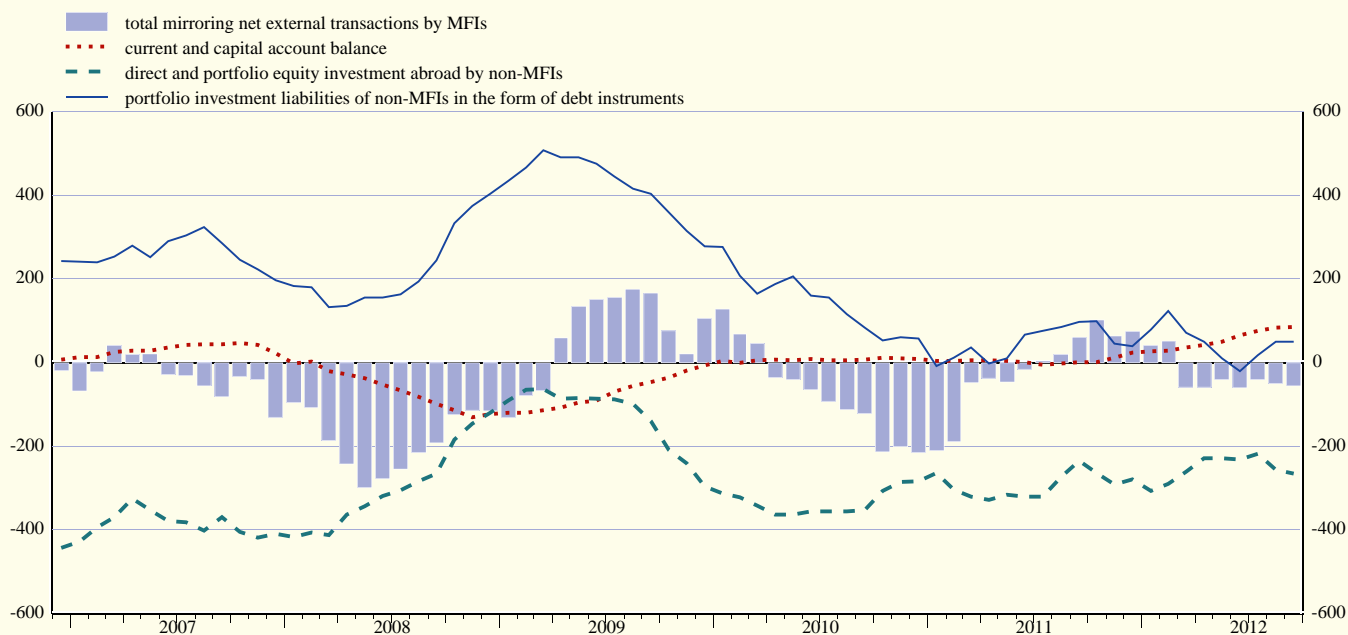
(EUR billions; transactions)

B.o.p. items mirroring net transactions by MFIs

	Total	Current and capital account balance	Transactions by non-MFIs								Financial derivatives	Errors and omissions
			Direct investment		Portfolio investment				Other investment			
			By resident units abroad	By non-resident units in euro area	Assets		Liabilities		Assets	Liabilities		
					Equity	Debt instruments	Equity	Debt instruments				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
2009	105.7	-5.5	-325.6	280.9	-51.8	-126.4	72.1	278.0	94.5	-117.7	19.0	-11.8
2010	-213.7	9.6	-338.5	262.6	-73.2	-249.5	139.8	57.7	-159.9	136.9	17.7	-17.0
2011	74.4	23.9	-393.1	250.9	55.2	-49.9	79.3	39.6	-117.2	169.0	-4.9	21.4
2011 Q3	20.2	8.5	-79.7	42.6	45.7	-3.8	3.1	-9.3	-60.6	81.8	-10.7	2.6
Q4	-31.3	42.7	-124.2	86.0	28.1	4.9	-17.5	-63.7	6.4	17.4	-10.9	-0.5
2012 Q1	-54.3	-2.6	-76.9	70.7	-17.2	-85.4	31.5	27.3	-56.0	62.0	-6.7	-1.0
Q2	5.8	17.3	-64.9	51.7	18.6	-17.6	13.7	26.2	-54.0	17.2	-9.6	7.0
Q3	24.5	15.9	-48.8	21.3	-6.2	-35.8	2.0	60.3	-11.4	10.4	-4.8	21.7
2011 Sep.	18.1	2.3	-27.8	19.2	11.3	12.3	-14.3	28.8	-30.0	26.9	-5.9	-4.7
Oct.	-36.5	5.8	-31.9	35.7	4.8	8.4	-38.1	3.2	-33.0	17.6	-2.0	-7.0
Nov.	-38.9	11.9	-53.4	1.7	17.6	-1.1	1.4	-22.8	4.7	-5.0	-3.8	10.0
Dec.	44.1	25.1	-38.9	48.5	5.7	-2.5	19.2	-44.1	34.7	4.7	-5.1	-3.4
2012 Jan.	-49.8	-11.3	-33.3	35.7	-2.0	-23.2	-6.1	1.5	-21.4	24.4	-6.2	-7.9
Feb.	13.7	-1.8	-21.0	21.9	-5.6	-35.6	0.2	52.3	-18.7	22.3	4.4	-4.7
Mar.	-18.2	10.5	-22.6	13.1	-9.6	-26.6	37.4	-26.4	-15.9	15.2	-4.9	11.6
Apr.	-27.1	2.9	-27.4	25.3	-2.3	-8.8	-5.4	-15.6	2.4	0.1	0.4	1.2
May	18.5	-3.4	-13.5	22.7	8.5	-8.8	-1.0	29.7	-33.9	23.2	-7.2	2.2
June	14.4	17.7	-23.9	3.6	12.5	0.0	20.1	12.2	-22.4	-6.1	-2.9	3.6
July	5.8	14.5	-4.5	-2.3	3.3	-11.4	-2.0	16.9	-15.0	15.7	-2.3	-7.2
Aug.	7.7	9.6	-25.0	14.0	-0.1	-14.4	7.3	14.2	17.0	-14.7	-0.2	0.1
Sep.	11.0	4.8	-19.4	9.5	-9.3	-10.1	10.5	29.3	-13.4	9.4	-2.6	2.3
<i>12-month cumulated transactions</i>												
2012 Sep.	-55.3	86.2	-314.8	229.6	23.4	-133.9	43.4	50.2	-114.9	107.0	-32.4	0.9

C38 Main b.o.p. items mirroring developments in MFI net external transactions ¹⁾

(EUR billions; 12-month cumulated transactions)

Source: ECB.

1) Data refer to the changing composition of the euro area. For further information, see the General Notes.

7.5 Ulkomaankauppa

1. Arvot ja määrät tuoteryhmittäin¹⁾

(kausivaihtelusta puhdistettu, ellei toisin mainita)

Yhteensä (ei-kp.)		Vienti (fob)					Tuonti (cif)					
Vienti	Tuonti	Yhteensä			Lisätieto: teollisuus- tuotteet	Yhteensä			Lisätieto:			
		Raaka- aineet ja tuotanto- hyödykkeet	Investointi- tavarat	Kulutus- tavarat		Raaka- aineet ja tuotanto- hyödykkeet	Investointi- tavarat	Kulutus- tavarat	Teollisuus- tuotteet	Öljy		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Arvot (miljardia euroa, sarakkeissa 1 ja 2 vuotuinen prosenttimuutos)												
Määräindeksit (2000 = 100, sarakkeissa 1 ja 2 vuotuinen prosenttimuutos)												

2. Hinnat²⁾

(vuotuinen prosenttimuutos, ellei toisin mainita)

Yhteensä (indeksi: 2005 = 100)	Teollisuustuottajien vientihinnat (fob) ³⁾					Lisätieto: tehdas- teollisuus	Yhteensä (indeksi: 2005 = 100)	Teollisuuden tuontihinnat (cif)				Lisätieto: tehdas- teollisuus	
	Yhteensä				Väli- tuotteet			Yhteensä	Väli- tuotteet	Tuotanto- hyödykkeet	Kulutus- tavarat		Energia
	Väli- tuotteet	Tuotanto- hyödykkeet	Kulutus- tavarat	Energia									
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Osuus kokonais- indeksistä, %													

Lähde: Eurostat.

- 1) Tuoteryhmät Broad Economic Categories -luokituksen mukaan. Toisin kuin taulukon 2 tuoteryhmät, raaka-aineiden ja tuotantohyödykkeiden sekä kulutustavaroiden tuoteryhmät sisältävät maatalous- ja energiatuotteet.
- 2) Tuoteryhmät teollisuuden koontiryhmien mukaisen jaottelun mukaan. Toisin kuin taulukon 1 tuoteryhmät, väli tuotteet ja kulutustavarat eivät sisällä energia- ja maataloustuotteita. Tehdasteollisuuden koostumus poikkeaa taulukon 1 sarakkeissa 7 ja 12 esitetystä. Tiedot ovat tuotekorin puhtaita hinnannmuutoksia kuvaavia hintaindekskejä eivätkä taulukossa 1 esitettyjen arvo- ja määrätietojen suhdelukuja. Taulukon 1 arvo- ja määrätiedot muuttuvat tuotteiden koostumuksen ja laadun muutosten mukaisesti. Hintaindeksit eroavat tuontia ja vientiä koskevista BKT:n deflaattoreista (osan 5.1 taulukko 3) pääasiassa siksi, että jälkimmäiset sisältävät kaikki tavarat ja palvelut ja kattavat euroalueen sisäisen kaupan.
- 3) Teollisuustuottajien vientihinnat viittaavat kotimaisten tuottajien ja muiden kuin kotimaisten asiakkaiden välisiin suoriin transaktioihin. Toisin kuin taulukon 1 arvoja ja määriä koskevat luvut, tiedot eivät sisällä tukkukauppaa eivätkä jälleenvientiä.

7.5 Trade in goods

1. Values and volumes by product group ¹⁾

(seasonally adjusted, unless otherwise indicated)

	Total (n.s.a.)		Exports (f.o.b.)				Imports (c.i.f.)						
	Exports	Imports	Total			Memo item: Manufacturing	Total			Memo items:			
			Intermediate	Capital	Consumption		Intermediate	Capital	Consumption	Manufacturing	Oil		
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Values (EUR billions; annual percentage changes for columns 1 and 2)													
2010	20.0	22.5	1,533.0	765.3	311.7	421.0	1,268.7	1,550.7	948.5	230.0	349.1	1,019.8	250.2
2011	13.2	12.8	1,744.1	878.2	352.7	474.2	1,426.5	1,754.0	1,123.1	239.1	366.4	1,102.3	320.5
2011 Q4	8.6	5.1	446.0	222.9	90.7	121.9	364.5	435.2	279.1	59.6	91.4	270.2	84.1
2012 Q1	8.5	4.0	463.2	232.7	94.6	126.2	376.4	452.3	290.5	61.2	91.8	274.5	88.6
Q2	8.1	1.2	466.8	230.1	96.4	129.2	382.0	445.8	284.9	61.9	90.8	274.9	88.5
Q3	7.4	0.1	473.7	232.5	96.2	132.5	386.0	446.4	281.3	61.2	92.8	272.6	.
2012 Apr.	6.0	-0.1	153.8	76.1	32.0	42.8	124.5	148.8	96.2	19.7	29.9	90.4	29.3
May	6.1	0.6	154.7	76.1	31.9	42.8	129.5	148.0	93.9	20.6	30.3	92.4	29.4
June	12.3	3.2	158.3	77.9	32.5	43.5	127.9	149.0	94.8	21.6	30.6	92.1	29.8
July	11.0	2.8	155.1	75.8	31.5	43.7	127.6	147.9	92.5	20.8	30.8	92.3	29.2
Aug.	10.1	1.9	160.2	79.1	31.7	44.7	132.2	151.3	96.0	20.7	31.0	91.5	31.5
Sep.	1.4	-4.0	158.5	77.6	33.0	44.1	126.2	147.2	92.8	19.7	31.0	88.8	.
Volume indices (2000 = 100; annual percentage changes for columns 1 and 2)													
2010	14.9	10.7	137.1	132.9	138.6	144.4	133.9	121.4	113.7	132.3	143.7	128.2	104.8
2011	7.7	2.8	148.6	143.4	152.8	155.7	145.4	124.7	117.8	135.9	144.1	133.6	101.5
2011 Q3	5.7	3.0	148.2	143.1	152.6	155.3	146.5	125.3	118.5	137.7	143.2	134.4	104.7
Q4	3.5	-2.8	150.3	144.4	154.9	157.9	147.2	122.1	115.5	134.2	141.5	130.5	104.1
2012 Q1	4.4	-1.7	152.8	147.7	160.0	159.1	149.7	122.6	115.9	132.3	138.7	129.5	100.0
Q2	3.6	-3.5	153.3	145.7	161.3	162.2	151.1	120.9	113.9	133.0	137.3	129.3	101.3
2012 Mar.	0.8	-4.3	154.2	148.4	158.1	160.8	150.8	122.2	115.6	132.9	138.0	128.7	98.1
Apr.	1.9	-4.9	152.1	144.6	163.1	161.4	148.6	120.6	113.9	128.2	137.1	128.6	95.4
May	1.5	-4.6	152.1	144.4	159.2	161.1	153.4	120.7	112.7	134.3	137.8	131.4	99.4
June	7.4	-1.0	155.7	148.0	161.7	164.1	151.4	121.5	115.2	136.6	137.0	128.1	109.0
July	6.5	-1.6	151.8	144.0	156.3	162.5	150.0	121.2	113.5	131.7	135.9	128.1	110.2
Aug.	4.8	-4.6	155.5	148.3	156.7	164.8	154.6	120.7	113.6	130.7	134.7	125.8	107.7

2. Prices ²⁾

(annual percentage changes, unless otherwise indicated)

	Industrial producer export prices (f.o.b.) ³⁾							Industrial import prices (c.i.f.)						
	Total (index: 2005 = 100)	Total				Memo item: Manufac- turing	Total (index: 2005 = 100)	Total				Memo item: Manufac- turing		
		Intermediate goods	Capital goods	Consumer goods	Energy			Intermediate goods	Capital goods	Consumer goods	Energy			
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
% of total	100.0	100.0	33.1	44.5	17.9	4.5	99.2	100.0	100.0	28.4	27.9	22.1	21.6	81.1
2010	106.2	4.1	4.8	1.4	2.2	26.4	4.1	109.0	9.8	9.8	1.5	2.9	26.1	5.8
2011	110.5	4.0	5.8	1.4	2.2	23.3	4.0	118.8	8.9	4.7	-0.4	3.8	26.1	3.9
2012 Q1	112.9	3.0	1.7	2.0	2.5	17.5	3.0	123.0	4.7	-1.3	1.1	2.2	14.8	1.4
Q2	113.2	2.6	1.0	2.5	2.6	8.4	2.5	122.5	3.1	0.1	1.9	3.3	6.1	1.8
Q3	113.9	2.8	0.6	2.5	2.7	12.3	2.8	123.2	3.6	0.4	2.6	3.8	7.1	2.6
2012 Apr.	113.4	2.8	1.2	2.4	2.5	12.1	2.7	123.7	3.2	-1.0	1.0	2.7	8.1	1.1
May	113.3	2.6	1.0	2.5	2.7	8.8	2.5	122.7	3.6	0.5	2.1	3.2	7.3	2.2
June	113.0	2.4	0.8	2.7	2.7	4.1	2.4	121.0	2.7	0.7	2.6	3.9	2.7	2.2
July	113.5	2.5	0.4	2.8	2.7	7.0	2.5	122.5	3.0	0.4	3.2	4.4	4.2	2.6
Aug.	114.3	3.4	0.7	2.7	2.9	17.0	3.4	124.3	5.0	0.5	2.8	4.5	11.3	3.1
Sep.	113.9	2.6	0.7	2.1	2.6	13.0	2.5	122.9	2.8	0.3	1.9	2.6	5.9	2.1

Source: Eurostat.

- Product groups as classified in the Broad Economic Categories. Unlike the product groups shown in Table 2, intermediate and consumption product groups include agricultural and energy products.
- Product groups as classified in the Main Industrial Groupings. Unlike the product groups shown in Table 1, intermediate and consumer goods do not include energy products, and agricultural goods are not covered. Manufacturing has a different composition compared with the data shown in columns 7 and 12 of Table 1. Data shown are price indices which follow the pure price change for a basket of products and are not simple ratios of the value and volume data shown in Table 1, which are affected by changes in the composition and quality of traded goods. These indices differ from the GDP deflators for imports and exports (shown in Table 3 in Section 5.1), mainly because those deflators include all goods and services and cover cross-border trade within the euro area.
- Industrial producer export prices refer to direct transactions between domestic producers and non-domestic customers. Contrary to the data shown for values and volumes in Table 1, exports from wholesalers and re-exports are not covered.

7.5 Ulkomaankauppa

(miljardia euroa, ellei toisin mainita, kausivaihtelusta puhdistettu)

3. Maaryhmittäinen ja maittainen erittely

Yhteensä	Euroalueen ulkopuoliset EU-maat				Venäjä	Sveitsi	Turkki	Yhdysvallat	10	Aasia		Afrikka	Latinalainen Amerikka	Muut maat
	Tanska	Ruotsi	Iso-Britannia	Muut EU-maat						Kiina	Japani			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Vienti (fob)														
Prosenttiosuus koko viennistä														
Tuonti (cif)														
Prosenttiosuus koko tuonnista														
Tase														

Lähde: Eurostat.

7.5 Trade in goods

(EUR billions, unless otherwise indicated; seasonally adjusted)

3. Geographical breakdown

	Total	EU Member States outside the euro area				Russia	Switzer-land	Turkey	United States	Asia		Africa	Latin America	Other countries	
		Denmark	Sweden	United Kingdom	Other EU countries					China	Japan				
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Exports (f.o.b.)															
2010	1,533.0	30.2	52.6	194.8	208.3	63.0	92.8	47.4	180.6	356.5	94.8	34.6	104.0	73.4	129.4
2011	1,744.1	32.9	60.4	213.2	241.6	79.7	109.1	56.7	200.5	406.3	115.5	39.4	112.1	84.5	147.0
2011 Q2	432.0	8.2	15.5	52.5	60.8	19.7	26.1	14.3	49.1	98.6	27.4	9.5	27.3	20.7	39.3
Q3	435.8	8.3	15.7	53.6	61.3	20.6	28.9	13.6	49.3	101.6	28.9	10.1	28.2	21.5	33.2
Q4	446.0	8.3	14.3	54.1	60.2	20.9	28.2	13.6	52.0	106.2	30.5	10.5	28.7	22.2	37.3
2012 Q1	463.2	8.4	15.1	56.4	61.2	22.1	29.5	14.7	55.7	109.6	31.3	10.6	31.0	23.0	36.6
Q2	466.8	8.6	14.9	57.2	61.0	22.8	29.2	14.6	55.9	109.1	30.4	11.4	31.3	23.7	38.5
Q3	473.7	23.0	29.3	14.8	58.5	110.2	29.9	11.6	31.7	23.9	.
2012 Apr.	153.8	2.8	4.9	19.0	19.8	7.5	9.6	4.8	17.4	35.2	9.8	3.6	10.5	7.6	14.7
May	154.7	2.9	5.0	19.6	20.9	7.6	10.0	4.9	19.6	36.6	10.1	3.8	10.6	8.2	8.8
June	158.3	2.9	5.0	18.6	20.3	7.7	9.5	4.8	18.9	37.4	10.5	3.9	10.2	7.8	14.9
July	155.1	2.9	4.9	18.7	20.3	7.7	9.5	4.7	19.1	35.9	9.9	3.9	10.3	7.6	13.3
Aug.	160.2	2.9	5.2	20.2	21.2	7.8	10.1	5.2	20.0	37.6	10.1	3.9	10.4	8.4	11.2
Sep.	158.5	7.6	9.6	4.9	19.4	36.7	9.8	3.8	11.0	7.8	.
Percentage share of total exports															
2011	100.0	1.9	3.5	12.2	13.9	4.6	6.3	3.3	11.5	23.3	6.6	2.3	6.4	4.8	8.4
Imports (c.i.f.)															
2010	1,550.7	27.4	47.3	147.7	195.4	112.2	72.7	30.7	129.8	494.9	208.6	51.4	118.8	75.2	98.4
2011	1,754.0	29.8	53.2	166.5	226.7	138.0	80.4	34.9	140.2	551.0	218.1	52.5	128.5	90.9	113.9
2011 Q2	439.7	7.5	13.5	41.1	56.6	34.2	19.4	8.8	34.5	139.9	55.6	12.6	30.8	22.2	31.1
Q3	441.7	7.3	13.7	42.3	57.2	33.0	22.0	8.5	34.7	140.1	55.0	13.3	31.2	23.4	28.2
Q4	435.2	7.6	12.7	42.0	57.3	35.1	19.9	8.5	35.5	134.7	52.4	12.9	31.6	23.4	26.8
2012 Q1	452.3	7.2	13.1	42.6	57.3	37.8	20.0	8.5	37.7	136.2	53.4	12.5	38.7	22.4	30.7
Q2	445.8	7.3	13.1	41.2	56.9	34.5	19.7	8.3	37.6	136.4	55.8	12.4	38.1	21.7	30.9
Q3	446.4	33.0	21.5	8.3	38.9	131.3	53.8	12.0	39.6	21.4	.
2012 Apr.	148.8	2.4	4.3	13.9	18.9	12.1	6.1	2.8	12.2	44.4	18.2	3.9	12.9	7.1	11.7
May	148.0	2.4	4.6	14.3	19.1	11.9	6.8	2.8	12.6	45.3	19.1	4.4	13.2	7.6	7.3
June	149.0	2.5	4.2	12.9	19.0	10.5	6.8	2.7	12.7	46.8	18.6	4.1	12.0	6.9	12.0
July	147.9	2.4	4.6	14.4	18.9	10.1	7.1	2.8	13.2	44.0	18.6	4.1	12.6	7.3	10.7
Aug.	151.3	2.4	4.7	14.2	19.9	11.5	7.7	2.8	13.1	44.3	17.9	4.0	13.7	7.3	9.5
Sep.	147.2	11.3	6.6	2.7	12.7	43.0	17.3	3.9	13.3	6.8	.
Percentage share of total imports															
2011	100.0	1.7	3.0	9.5	12.9	7.9	4.6	2.0	8.0	31.4	12.4	3.0	7.3	5.2	6.5
Balance															
2010	-17.7	2.7	5.3	47.0	12.9	-49.1	20.0	16.8	50.7	-138.4	-113.8	-16.8	-14.8	-1.8	31.0
2011	-9.9	3.1	7.2	46.7	15.0	-58.2	28.7	21.7	60.3	-144.7	-102.7	-13.1	-16.4	-6.3	33.1
2011 Q2	-7.7	0.7	2.0	11.3	4.2	-14.5	6.7	5.5	14.6	-41.3	-28.2	-3.1	-3.6	-1.4	8.2
Q3	-5.9	1.0	1.9	11.3	4.1	-12.4	6.9	5.0	14.6	-38.4	-26.1	-3.2	-3.1	-1.9	5.1
Q4	10.9	0.7	1.7	12.1	2.9	-14.2	8.4	5.1	16.5	-28.5	-21.9	-2.4	-2.9	-1.2	10.5
2012 Q1	10.9	1.2	2.0	13.8	3.9	-15.6	9.4	6.2	18.0	-26.6	-22.1	-1.9	-7.7	0.6	5.9
Q2	21.0	1.3	1.9	16.0	4.1	-11.8	9.4	6.3	18.3	-27.3	-25.5	-1.0	-6.8	2.0	7.5
Q3	27.3	-10.0	7.8	6.5	19.6	-21.1	-24.0	-0.4	-7.8	2.5	.
2012 Apr.	5.0	0.4	0.6	5.1	1.0	-4.6	3.4	2.0	5.2	-9.2	-8.4	-0.3	-2.4	0.5	3.0
May	6.7	0.4	0.4	5.2	1.8	-4.3	3.2	2.1	7.0	-8.7	-9.0	-0.6	-2.6	0.5	1.6
June	9.3	0.4	0.8	5.7	1.4	-2.8	2.7	2.1	6.1	-9.3	-8.0	-0.1	-1.7	0.9	3.0
July	7.1	0.5	0.4	4.3	1.4	-2.5	2.4	1.9	6.0	-8.1	-8.7	-0.1	-2.2	0.4	2.6
Aug.	8.9	0.4	0.5	6.0	1.3	-3.8	2.4	2.4	6.9	-6.7	-7.8	-0.1	-3.3	1.1	1.7
Sep.	11.3	-3.8	3.0	2.1	6.7	-6.3	-7.5	-0.2	-2.2	1.1	.

Source: Eurostat.

VALUUTTAKURSSIT

8.1 Euron efektiiviset valuuttakurssit¹⁾
(ajanjakson keskiarvoja, indeksi: 1999/I = 100)

	EER 20					EER 40		
	Nimellinen	Reaalinen; kuluttajahinta-indeksi	Reaalinen; tehdasteollisuuden tuottajahinta-indeksi	Reaalinen; BKT:n deflaattori	Reaalinen; tehdasteollisuuden yksikkötyökustannukset	Reaalinen; koko talouden yksikkötyökustannukset	Nimellinen	Reaalinen; kuluttajahinta-indeksi
	1	2	3	4	5	6	7	8
<i>Muutos edellisestä kuukaudesta, %</i>								
<i>Muutos edellisestä vuodesta, %</i>								

K39 Euron efektiiviset valuuttakurssit
(kuukausikeskiarvoja, indeksi: 1999/I = 100)

- Nimellinen EER 20
- Kuluttajahintainflaatiolla deflaoitu reaalinen EER 20

K40 Euron valuuttakursseja
(kuukausikeskiarvoja, indeksi: 1999/I = 100)

- Yhden euron arvo dollareina
- Yhden euron arvo jeneinä
- — Yhden euron arvo puntina

Lähde: EKP.

1) Kauppakumppanimaaryhmien määritelmät ja muita lisätietoja Yleistä-osassa.

EXCHANGE RATES

8.1 Effective exchange rates ¹⁾

(period averages; index: 1999 Q1=100)

	EER-20						EER-40		
	Nominal	Real CPI	Real PPI	Real GDP deflator	Real ULCM	Real ULCT	Nominal	Real CPI	
	1	2	3	4	5	6	7	8	
2009	110.6	109.2	104.3	105.0	118.5	105.0	119.7	106.8	
2010	103.6	101.6	98.1	96.9	107.4	97.3	111.4	98.1	
2011	103.4	100.7	97.6	95.1	106.7	95.9	112.1	97.6	
2011 Q3	103.5	100.7	97.6	95.1	107.3	95.8	112.5	97.8	
Q4	102.1	99.4	96.4	93.3	106.0	94.7	111.6	97.0	
2012 Q1	99.5	96.9	94.4	90.5	103.4	91.7	108.3	94.1	
Q2	98.2	95.9	93.4	89.0	102.3	90.5	107.4	93.3	
Q3	95.9	93.7	91.8	.	.	.	105.1	91.3	
2011 Nov.	102.6	99.9	96.8	-	-	-	112.1	97.3	
Dec.	100.8	98.1	95.2	-	-	-	110.3	95.7	
2012 Jan.	98.9	96.3	93.7	-	-	-	108.0	93.7	
Feb.	99.6	97.2	94.7	-	-	-	108.4	94.1	
Mar.	99.8	97.3	94.9	-	-	-	108.6	94.3	
Apr.	99.5	97.2	94.5	-	-	-	108.4	94.2	
May	98.0	95.7	93.2	-	-	-	107.2	93.1	
June	97.2	94.9	92.3	-	-	-	106.6	92.5	
July	95.3	93.2	91.0	-	-	-	104.4	90.7	
Aug.	95.2	93.1	91.2	-	-	-	104.3	90.7	
Sep.	97.2	94.9	93.2	-	-	-	106.6	92.4	
Oct.	97.8	95.4	94.0	-	-	-	107.2	92.8	
Nov.	97.2	94.8	93.7	-	-	-	106.7	92.2	
	<i>Percentage change versus previous month</i>								
2012 Nov.	-0.6	-0.6	-0.4	-	-	-	-0.5	-0.6	
	<i>Percentage change versus previous year</i>								
2012 Nov.	-5.2	-5.0	-3.3	-	-	-	-4.8	-5.2	

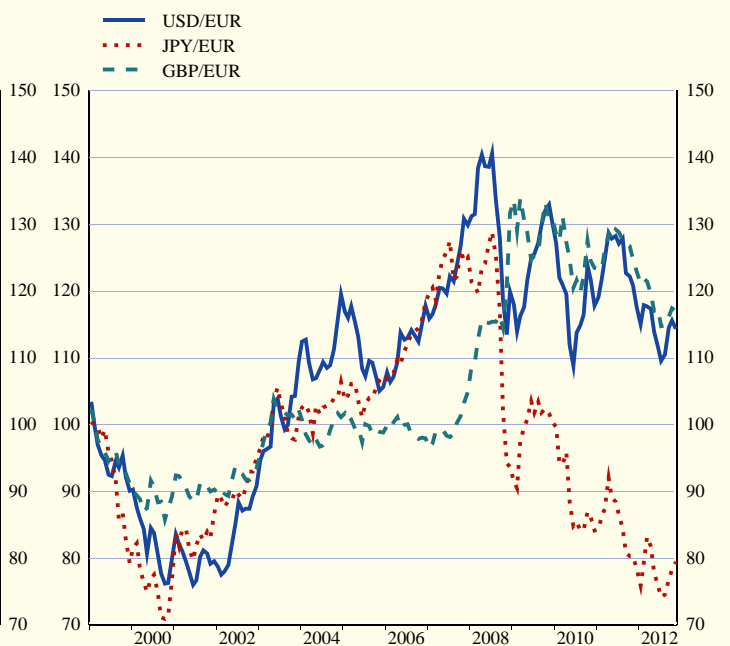
C39 Effective exchange rates

(monthly averages; index: 1999 Q1=100)

C40 Bilateral exchange rates

(monthly averages; index: 1999 Q1=100)

Source: ECB.

1) For a definition of the trading partner groups and other information, please refer to the General Notes.

HUOM! KS. TAULUKOIDEN NUMEROARVOT JA KUVIOIDEN GRAAFIT VASTAAVILTA ENGLANNINKIELISILTÄ SIVUILTA.

8.2 Euron valuuttakurssit

(ajanjakson keskiarvoja, yhden euron arvo kansallisen valuutan yksikköinä)

	Bulgarian lev	Tšekin korona	Tanskan kruunu	Latvian lati	Liettuan liti	Unkarin forintti	Puolan zloty	Romanian uusi leu	Ruotsin kruunu	Englannin punta	Kroatian kuna	Turkin uusi liira
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
<i>Muutos edellisestä kuukaudesta, %</i>												
<i>Muutos edellisestä vuodesta, %</i>												
	Australian dollari	Brasilian real	Kanadan dollari	Kiinan juan renminbi	Hongkongin dollari	Intian rupia ¹⁾	Indonesian rupia	Isrealin sekeli	Japanin jeni	Malesian ringgit		
	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22		
<i>Muutos edellisestä kuukaudesta, %</i>												
<i>Muutos edellisestä vuodesta, %</i>												
	Meksikon peso	Uuden-Seelannin dollari	Norjan kruunu	Filippiinien peso	Venäjän rupla	Singaporen dollari	Etelä-Afrikan randi	Etelä-Korean won	Sveitsin frangi	Thaimaan baht	Yhdysvaltain dollari	
	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	
<i>Muutos edellisestä kuukaudesta, %</i>												
<i>Muutos edellisestä vuodesta, %</i>												

Lähde: EKP.

1) EKP on laskenut ja julkaissut euron viitevaluuttakurssin tälle valuutalle 1.1.2009 alkaen. Aiemmat tiedot ovat viitteellisiä.

8.2 Bilateral exchange rates

(period averages; units of national currency per euro)

	Bulgarian lev 1	Czech koruna 2	Danish krone 3	Latvian lats 4	Lithuanian litas 5	Hungarian forint 6	Polish zloty 7	New Romanian leu 8	Swedish krona 9	Pound sterling 10	Croatian kuna 11	New Turkish lira 12
2009	1.9558	26.435	7.4462	0.7057	3.4528	280.33	4.3276	4.2399	10.6191	0.89094	7.3400	2.1631
2010	1.9558	25.284	7.4473	0.7087	3.4528	275.48	3.9947	4.2122	9.5373	0.85784	7.2891	1.9965
2011	1.9558	24.590	7.4506	0.7063	3.4528	279.37	4.1206	4.2391	9.0298	0.86788	7.4390	2.3378
2012 Q1	1.9558	25.084	7.4350	0.6985	3.4528	296.85	4.2329	4.3533	8.8529	0.83448	7.5568	2.3556
Q2	1.9558	25.269	7.4349	0.6981	3.4528	293.98	4.2595	4.4293	8.9133	0.80998	7.5280	2.3157
Q3	1.9558	25.082	7.4457	0.6963	3.4528	283.05	4.1366	4.5255	8.4354	0.79153	7.4732	2.2560
2012 May	1.9558	25.313	7.4335	0.6981	3.4528	293.67	4.2937	4.4412	8.9924	0.80371	7.5383	2.3149
June	1.9558	25.640	7.4325	0.6969	3.4528	293.57	4.2973	4.4626	8.8743	0.80579	7.5434	2.2837
July	1.9558	25.447	7.4384	0.6963	3.4528	286.28	4.1837	4.5549	8.5451	0.78827	7.5006	2.2281
Aug.	1.9558	25.021	7.4454	0.6963	3.4528	278.93	4.0934	4.5176	8.2805	0.78884	7.4853	2.2291
Sep.	1.9558	24.752	7.4539	0.6962	3.4528	284.22	4.1345	4.5022	8.4929	0.79821	7.4291	2.3177
Oct.	1.9558	24.939	7.4582	0.6962	3.4528	282.09	4.1071	4.5624	8.6145	0.80665	7.5140	2.3384
Nov.	1.9558	25.365	7.4587	0.6962	3.4528	282.26	4.1321	4.5273	8.6076	0.80389	7.5410	2.3010
<i>Percentage change versus previous month</i>												
2012 Nov.	0.0	1.7	0.0	0.0	0.0	0.1	0.6	-0.8	-0.1	-0.3	0.4	-1.6
<i>Percentage change versus previous year</i>												
2012 Nov.	0.0	-0.4	0.2	-0.8	0.0	-8.7	-6.8	3.9	-5.8	-6.2	0.6	-6.3
	Australian dollar 13	Brazilian real 14	Canadian dollar 15	Chinese yuan renminbi 16	Hong Kong dollar 17	Indian rupee ¹⁾ 18	Indonesian rupiah 19	Israeli shekel 20	Japanese yen 21	Malaysian ringgit 22		
2009	1.7727	2.7674	1.5850	9.5277	10.8114	67.3611	14,443.74	5.4668	130.34	4.9079		
2010	1.4423	2.3314	1.3651	8.9712	10.2994	60.5878	12,041.70	4.9457	116.24	4.2668		
2011	1.3484	2.3265	1.3761	8.9960	10.8362	64.8859	12,206.51	4.9775	110.96	4.2558		
2012 Q1	1.2425	2.3169	1.3128	8.2692	10.1725	65.8991	11,901.67	4.9431	103.99	4.0121		
Q2	1.2699	2.5167	1.2949	8.1072	9.9460	69.3757	11,932.86	4.9021	102.59	3.9918		
Q3	1.2035	2.5359	1.2447	7.9410	9.6962	68.9706	11,876.24	4.9818	98.30	3.9029		
2012 May	1.2825	2.5357	1.2916	8.0806	9.9291	69.6407	11,913.51	4.8974	101.97	3.9688		
June	1.2550	2.5658	1.2874	7.9676	9.7192	70.1673	11,830.22	4.8763	99.26	3.9836		
July	1.1931	2.4914	1.2461	7.8288	9.5308	68.1061	11,605.16	4.9042	97.07	3.8914		
Aug.	1.1841	2.5170	1.2315	7.8864	9.6177	68.8632	11,777.55	4.9779	97.58	3.8643		
Sep.	1.2372	2.6066	1.2583	8.1273	9.9686	70.0452	12,287.93	5.0717	100.49	3.9599		
Oct.	1.2596	2.6333	1.2801	8.1390	10.0574	68.8589	12,457.30	4.9976	102.47	3.9649		
Nov.	1.2331	2.6512	1.2787	7.9998	9.9423	70.3250	12,343.83	4.9970	103.94	3.9230		
<i>Percentage change versus previous month</i>												
2012 Nov.	-2.1	0.7	-0.1	-1.7	-1.1	2.1	-0.9	0.0	1.4	-1.1		
<i>Percentage change versus previous year</i>												
2012 Nov.	-8.1	9.5	-8.0	-7.1	-5.8	2.2	1.1	-1.1	-1.0	-8.2		
	Mexican peso 23	New Zealand dollar 24	Norwegian krone 25	Philippine peso 26	Russian rouble 27	Singapore dollar 28	South African rand 29	South Korean won 30	Swiss franc 31	Thai baht 32	US dollar 33	
2009	18.7989	2.2121	8.7278	66.338	44.1376	2.0241	11.6737	1,772.90	1.5100	47.804	1.3948	
2010	16.7373	1.8377	8.0043	59.739	40.2629	1.8055	9.6984	1,531.82	1.3803	42.014	1.3257	
2011	17.2877	1.7600	7.7934	60.260	40.8846	1.7489	10.0970	1,541.23	1.2326	42.429	1.3920	
2012 Q1	17.0195	1.6030	7.5868	56.421	39.5496	1.6573	10.1730	1,482.75	1.2080	40.630	1.3108	
Q2	17.3620	1.6241	7.5582	54.813	39.8768	1.6200	10.4214	1,477.96	1.2015	40.101	1.2814	
Q3	16.4690	1.5462	7.3910	52.377	39.9755	1.5594	10.3385	1,416.52	1.2035	39.207	1.2502	
2012 May	17.4237	1.6538	7.5655	54.908	39.5585	1.6152	10.4412	1,481.36	1.2012	40.077	1.2789	
June	17.4529	1.6062	7.5401	53.510	41.1766	1.6016	10.5050	1,458.61	1.2011	39.640	1.2526	
July	16.4263	1.5390	7.4579	51.452	39.9467	1.5494	10.1379	1,404.11	1.2011	38.873	1.2288	
Aug.	16.3600	1.5306	7.3239	52.173	39.6334	1.5480	10.2585	1,403.93	1.2011	38.974	1.2400	
Sep.	16.6413	1.5721	7.3945	53.629	40.4006	1.5837	10.6512	1,444.65	1.2089	39.842	1.2856	
Oct.	16.7207	1.5817	7.4076	53.691	40.3558	1.5879	11.2215	1,435.37	1.2098	39.811	1.2974	
Nov.	16.7689	1.5660	7.3371	52.716	40.2505	1.5695	11.2986	1,395.13	1.2052	39.391	1.2828	
<i>Percentage change versus previous month</i>												
2012 Nov.	0.3	-1.0	-1.0	-1.8	-0.3	-1.2	0.7	-2.8	-0.4	-1.1	-1.1	
<i>Percentage change versus previous year</i>												
2012 Nov.	-9.7	-10.9	-5.8	-10.3	-3.7	-10.2	2.2	-9.3	-2.1	-6.1	-5.4	

Source: ECB.

1) For this currency the ECB computes and publishes euro reference exchange rates as from 1 January 2009. Previous data are indicative.

TALOUDELLINEN KEHITYS EUROALUEEN ULKOPUOLELLA

9.1 Muut EU:n jäsenvaltiot

(vuotuinen prosenttimuutos, ellei toisin mainita)

	Bulgaria	Tšekki	Tanska	Latvia	Liettua	Unkari	Puola	Romania	Ruotsi	Iso-Britannia
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	YKHI									
	Julkisen talouden alijäämä (-) / ylijäämä (+), % BKT:stä									
	Julkisen talouden bruttovelka, % BKT:stä									
	Valtion pitkien joukkolainojen tuotto vuotuisina prosentteina, ajanjakson keskiarvo									
	3 kk:n korko vuotuisina prosentteina, ajanjakson keskiarvo									
	BKT:n määrä									
	Vaihtotase ja pääomansiirtojen tase, % BKT:stä									
	Ulkomainen bruttovelka, % BKT:stä									
	Yksikkötyökustannukset									
	Standardoitu työttömyysaste, % työvoimasta (kp.)									

Lähteet: EKP, Euroopan komissio (talouden ja rahoituksen pääosasto ja Eurostat), kansalliset tiedot, Thomson Reuters ja EKP:n laskelmat.

DEVELOPMENTS OUTSIDE THE EURO AREA

9.1 Economic and financial developments in other EU Member States

(annual percentage changes, unless otherwise indicated)

	Bulgaria	Czech Republic	Denmark	Latvia	Lithuania	Hungary	Poland	Romania	Sweden	United Kingdom
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
HICP										
2010	3.0	1.2	2.2	-1.2	1.2	4.7	2.7	6.1	1.9	3.3
2011	3.4	2.1	2.7	4.2	4.1	3.9	3.9	5.8	1.4	4.5
2012 Q2	1.8	3.8	2.2	2.4	2.8	5.5	4.0	2.1	0.9	2.7
Q3	3.0	3.4	2.4	1.9	3.2	6.0	3.9	4.2	0.9	2.4
2012 Aug.	3.1	3.4	2.6	1.9	3.4	6.0	3.8	4.0	0.9	2.5
Sep.	3.4	3.5	2.5	1.9	3.3	6.4	3.8	5.4	1.0	2.2
Oct.	3.0	3.6	2.3	1.6	3.2	6.0	3.4	5.0	1.2	2.7
General government deficit (-)/surplus (+) as a percentage of GDP										
2009	-4.3	-5.8	-2.7	-9.8	-9.4	-4.6	-7.4	-9.0	-0.7	-11.5
2010	-3.1	-4.8	-2.5	-8.1	-7.2	-4.4	-7.9	-6.8	0.3	-10.2
2011	-2.0	-3.3	-1.8	-3.4	-5.5	4.3	-5.0	-5.5	0.4	-7.8
General government gross debt as a percentage of GDP										
2009	14.6	34.2	40.6	36.7	29.3	79.8	50.9	23.6	42.6	67.8
2010	16.2	37.8	42.9	44.5	37.9	81.8	54.8	30.5	39.5	79.4
2011	16.3	40.8	46.6	42.2	38.5	81.4	56.4	33.4	38.4	85.0
Long-term government bond yield as a percentage per annum; period average										
2012 May	5.11	3.31	1.37	5.15	5.30	8.33	5.41	6.50	1.51	1.78
June	5.07	3.11	1.26	5.07	4.96	8.30	5.24	6.68	1.45	1.60
July	4.87	2.60	1.10	4.67	4.82	7.56	4.99	6.52	1.33	1.47
Aug.	4.28	2.38	1.15	4.45	4.84	7.36	4.88	6.84	1.44	1.49
Sep.	3.80	2.41	1.31	3.92	4.53	7.28	4.85	6.54	1.51	1.53
Oct.	3.39	2.24	1.29	3.52	4.32	6.94	4.57	6.85	1.54	1.54
3-month interest rate as a percentage per annum; period average										
2012 May	2.59	1.24	0.90	0.94	1.24	8.22	5.05	4.69	2.14	1.00
June	2.45	1.21	0.62	0.90	1.20	-	5.12	5.10	2.14	0.95
July	2.14	1.06	0.41	0.75	1.11	8.00	5.13	5.11	2.10	0.82
Aug.	1.69	1.00	0.31	0.61	0.93	7.77	5.11	5.51	2.02	0.71
Sep.	1.60	0.87	0.32	0.58	0.81	-	4.95	5.47	1.69	0.65
Oct.	1.56	0.71	0.33	0.52	0.76	6.84	4.82	5.46	1.51	0.54
Real GDP										
2010	0.4	2.7	1.6	-0.9	1.5	1.3	3.9	-1.7	6.6	1.8
2011	1.7	1.7	1.1	5.5	5.9	1.6	4.3	2.5	3.7	0.9
2012 Q1	0.5	-0.5	0.2	5.5	4.2	-1.2	3.5	1.1	1.3	-0.1
Q2	0.5	-1.0	-1.1	4.6	3.2	-1.1	2.3	1.6	1.3	-0.5
Q3	.	.	-0.6	.	3.3	.	1.9	.	0.7	-0.1
Current and capital account balance as a percentage of GDP										
2010	-0.7	-3.0	5.9	4.9	2.7	2.8	-3.3	-4.2	6.5	-3.1
2011	1.6	-2.5	5.9	-0.2	-1.3	3.3	-2.9	-3.9	6.3	-1.7
2012 Q1	-6.6	2.6	2.7	-3.0	-9.7	1.5	-3.6	-0.2	7.7	-3.9
Q2	-2.6	-0.7	8.2	-1.1	7.4	4.1	0.1	-4.7	6.0	-5.1
Q3	.	.	6.5	.	2.9	.	0.1	.	8.2	.
Gross external debt as a percentage of GDP										
2010	102.7	56.5	190.4	164.8	83.2	144.1	66.4	75.8	190.9	413.1
2011	93.1	58.4	183.1	145.0	77.8	146.2	71.9	73.7	194.0	424.8
2011 Q4	93.1	58.4	183.1	145.0	77.8	146.2	71.9	73.7	194.0	424.8
2012 Q1	93.8	59.4	186.9	144.5	80.9	136.0	70.3	74.9	192.5	423.0
Q2	93.8	60.7	191.5	144.1	77.9	132.1	71.8	75.1	198.4	415.1
Unit labour costs										
2010	5.6	-0.7	-1.2	-10.4	-6.9	-3.2	1.3	7.9	-2.4	1.2
2011	1.1	1.0	0.1	3.0	-0.1	3.8	0.5	1.7	-0.5	1.5
2012 Q1	1.9	4.2	1.1	-0.6	3.8	4.7	1.1	4.6	1.6	4.4
Q2	0.7	3.6	2.9	0.3	4.3	4.3	1.1	4.2	2.4	4.9
Q3	.	.	1.4	3.0	4.3
Standardised unemployment rate as a percentage of labour force (s.a.)										
2010	10.3	7.3	7.5	19.8	18.0	11.2	9.6	7.3	8.4	7.8
2011	11.3	6.7	7.6	16.3	15.3	11.0	9.6	7.4	7.5	8.0
2012 Q2	12.2	6.8	7.9	15.7	13.1	10.9	10.0	7.2	7.6	7.9
Q3	12.5	7.0	7.5	14.2	12.6	10.7	10.2	7.0	7.7	.
2012 Aug.	12.5	7.0	7.4	14.2	12.6	10.7	10.3	7.0	7.8	7.8
Sep.	12.5	7.1	7.4	14.2	12.5	10.8	10.3	7.0	7.8	.
Oct.	12.6	7.3	7.7	.	12.4	.	10.4	6.9	7.7	.

Sources: ECB, European Commission (Economic and Financial Affairs DG and Eurostat), national data, Thomson Reuters and ECB calculations.

9.2 Yhdysvallat ja Japani

(vuotuinen prosenttimuutos, ellei toisin mainita)

Kuluttaja-hinta-indeksi	Yksikkötyökustannukset ¹⁾	BKT:n määrä	Teollisuustuotannon volyymindeksi (tehdasteollisuus)	Työttömyysaste, % työvoimasta (kp.) ²⁾	Lavea raha ³⁾	Pankkien välisten 3 kk:n talletusten korko ⁴⁾	Valtion 10 vuoden nollakuponkiloainojen tuotto ⁴⁾ , ajanjakson lopussa	Valuuttakurssi ⁵⁾ , yhden euron arvo kansallisena valuuttana	Julkisen talouden alijäämä (-) / ylijäämä (+), % BKT:stä	Julkisen talouden bruttovelka ⁶⁾ , % BKT:stä
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Yhdysvallat										
Japani										

K41 Bruttokansantuotteen määrä

(vuotuinen prosenttimuutos, neljännesvuositietoja)

— Euroalue
 - - - - - Yhdysvallat
 - - - - - Japani

K42 Kuluttajahintaindeksi

(vuotuinen prosenttimuutos, kuukausitietoja)

— Euroalue⁷⁾
 - - - - - Yhdysvallat
 - - - - - Japani

Lähteet: Kansalliset tilastot (sarakeet 1, 2 [Yhdysvallat], 3, 4, 5 [Yhdysvallat], 6, 9 ja 10), OECD (sarake 2 [Japani]), Eurostat (sarake 5 [Japani], euroaluetta koskevat tiedot kuvioissa), Thomson Reuters (sarakeet 7 ja 8) ja EKP:n laskelmat (sarake 11).

- 1) Kausivaihtelusta puhdistettuja tietoja. Yhdysvaltoja koskevat tiedot viittaavat yksityiseen yrityssektoriin pl. maatalous.
- 2) Japanin maaliskuu-lokakuun 2011 tietoihin sisältyy Japanin maajärityksessä kolmen eniten kärsineen prefektuurin tiedot. Nämä tiedot ovat olleet jälleen mukana syyskuusta 2011 alkaen.
- 3) Ajanjakson keskiarvo, M2 Yhdysvaltojen osalta, M2 ja sijoitustodistukset Japanin osalta.
- 4) Vuotuisina prosentteina. Lisätietoja osassa 4.6.
- 5) Lisätietoja osassa 8.2.
- 6) Julkisen talouden konsolidoitu bruttovelka (ajanjakson lopussa).
- 7) Tiedot viittaavat euroalueeseen sen muuttuvassa kokoonpanossa. Lisätietoja Yleistä-osassa.

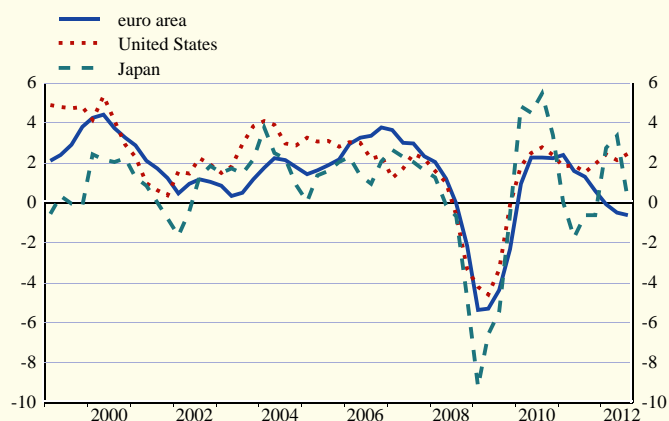
9.2 Economic and financial developments in the United States and Japan

(annual percentage changes, unless otherwise indicated)

	Consumer price index	Unit labour costs ¹⁾	Real GDP	Industrial production index (manufacturing)	Unemployment rate as a % of labour force ²⁾ (s.a.)	Broad money ³⁾	3-month interbank deposit rate ⁴⁾	10-year zero coupon government bond yield; ⁴⁾ end of period	Exchange rate ⁵⁾ as national currency per euro	Fiscal deficit (-)/ surplus (+) as a % of GDP	Gross public debt ⁶⁾ as a % of GDP
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
United States											
2008	3.8	2.8	-0.3	-4.8	5.8	6.8	2.93	2.70	1.4708	-6.6	61.0
2009	-0.4	-1.4	-3.1	-13.8	9.3	8.0	0.69	4.17	1.3948	-11.9	73.3
2010	1.6	-1.1	2.4	6.3	9.6	2.5	0.34	3.57	1.3257	-11.4	81.9
2011	3.2	1.9	1.8	4.8	9.0	7.3	0.34	2.10	1.3920	-10.2	85.9
2011 Q3	3.8	1.9	1.6	3.9	9.1	9.2	0.30	2.18	1.4127	-10.2	84.4
Q4	3.3	1.4	2.0	4.5	8.7	9.7	0.48	2.10	1.3482	-9.9	85.9
2012 Q1	2.8	0.2	2.4	5.3	8.3	10.2	0.51	2.38	1.3108	-8.7	87.6
Q2	1.9	1.0	2.1	5.5	8.2	9.6	0.47	1.83	1.2814	-8.6	87.9
Q3	1.7	1.1	2.5	4.0	8.1	7.0	0.43	1.77	1.2502	.	.
2012 July	1.4	-	-	4.8	8.3	8.0	0.45	1.63	1.2288	-	-
Aug.	1.7	-	-	3.7	8.1	6.2	0.43	1.72	1.2400	-	-
Sep.	2.0	-	-	3.4	7.8	6.8	0.39	1.77	1.2856	-	-
Oct.	2.2	-	-	2.1	7.9	7.3	0.33	1.79	1.2974	-	-
Nov.	.	-	-	.	.	.	0.31	1.72	1.2828	-	-
Japan											
2008	1.4	1.3	-1.1	-3.4	4.0	2.1	0.93	1.21	152.45	-1.9	162.9
2009	-1.3	2.9	-5.5	-21.9	5.1	2.7	0.47	1.42	130.34	-8.8	180.0
2010	-0.7	-2.8	4.6	16.6	5.1	2.8	0.23	1.18	116.24	-8.4	188.4
2011	-0.3	.	-0.7	-2.5	4.6	2.7	0.19	1.00	110.96	.	.
2011 Q3	0.1	0.6	-0.6	-1.0	4.4	2.8	0.19	1.04	109.77	.	.
Q4	-0.3	.	-0.6	-1.7	4.5	3.0	0.20	1.00	104.22	.	.
2012 Q1	0.3	.	2.7	4.7	4.5	3.0	0.20	1.05	103.99	.	.
Q2	0.1	.	3.4	5.3	4.4	2.3	0.20	0.84	102.59	.	.
Q3	-0.4	.	0.2	-4.6	4.2	2.4	0.19	0.78	98.30	.	.
2012 July	-0.4	-	-	-0.8	4.3	2.3	0.20	0.78	97.07	-	-
Aug.	-0.4	-	-	-4.6	4.2	2.4	0.19	0.81	97.58	-	-
Sep.	-0.3	-	-	-8.1	4.2	2.4	0.19	0.78	100.49	-	-
Oct.	-0.4	-	-	-4.3	.	2.3	0.19	0.78	102.47	-	-
Nov.	.	-	-	.	.	.	0.19	0.74	103.94	-	-

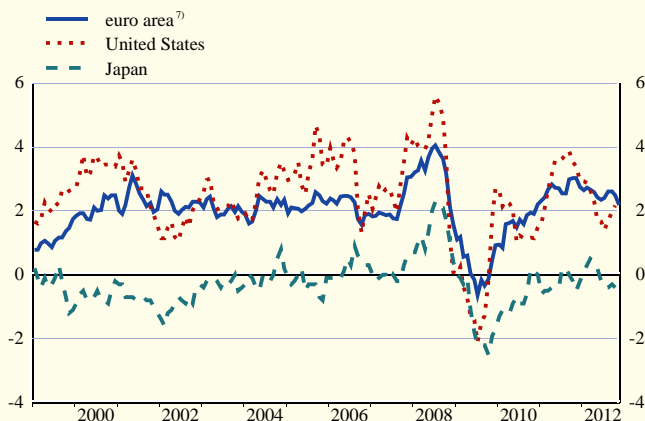
C41 Real gross domestic product

(annual percentage changes; quarterly data)

C42 Consumer price indices

(annual percentage changes; monthly data)

Sources: National data (columns 1, 2 (United States), 3, 4, 5 (United States), 6, 9 and 10); OECD (column 2 (Japan)); Eurostat (column 5 (Japan), euro area chart data); Thomson Reuters (columns 7 and 8); ECB calculations (column 11).

- 1) Seasonally adjusted. The data for the United States refer to the private non-agricultural business sector.
- 2) Japanese data from March to August 2011 include estimates for the three prefectures most affected by the earthquake in that country. Data collection was reinstated as of September 2011.
- 3) Period averages; M2 for the United States, M2+CDs for Japan.
- 4) Percentages per annum. For further information on the three-month interbank deposit rate, see Section 4.6.
- 5) For more information, see Section 8.2.
- 6) Gross consolidated general government debt (end of period).
- 7) Data refer to the changing composition of the euro area. For further information, see the General Notes.

KUVIOLISTA

K1	Raha-aggregaatit	T12
K2	Vastaerät	T12
K3	Raha-aggregaattien komponentit	T13
K4	Pitkäaikaisten velkojen komponentit	T13
K5	Lainat muille rahoituksen välittäjille ja yrityksille	T14
K6	Lainat kotitalouksille	T14
K7	Lainat julkisyhteisöille	T16
K8	Lainat euroalueen ulkopuolisille	T16
K9	Talletukset yhteensä sektoreittain (rahoituksen välittäjät)	T17
K10	Talletukset yhteensä ja M3:een sisältyvät talletukset sektoreittain (rahoituksen välittäjät)	T17
K11	Talletukset yhteensä sektoreittain (yritykset ja kotitaloudet)	T18
K12	Talletukset yhteensä ja M3:een sisältyvät talletukset sektoreittain (yritykset ja kotitaloudet)	T18
K13	Julkisyhteisöjen ja euroalueen ulkopuolisten talletukset	T19
K14	Rahalaitosten hallussa olevat arvopaperit	T20
K15	Euroalueella olevien liikkeeseen laskemien muiden arvopapereiden kuin osakkeiden kannat ja bruttomääräiset liikkeeseenlaskut yhteensä	T35
K16	Muiden arvopapereiden kuin osakkeiden nettomääräiset liikkeeseenlaskut: kausivaihtelusta puhdistetut ja puhdistamattomat tiedot	T37
K17	Pitkäaikaisten velkapapereiden vuotuinen kasvuvauhti liikkeeseenlaskijan sektorin mukaan, kaikki valuutat yhteensä	T38
K18	Lyhytaikaisten velkapapereiden vuotuinen kasvuvauhti liikkeeseenlaskijan sektorin mukaan, kaikki valuutat yhteensä	T39
K19	Euroalueella olevien liikkeeseen laskemien noteerattujen osakkeiden vuotuinen kasvuvauhti	T40
K20	Noteerattujen osakkeiden bruttomääräiset liikkeeseenlaskut liikkeeseenlaskijan sektorin mukaan	T41
K21	Uudet määräaikaistalletukset	T43
K22	Uudet vaihtuvakorkoiset ja koroltaan alun perin enintään 1 vuodeksi kiinnitetyt lainat	T43
K23	Euroalueen rahamarkkinakorot	T44
K24	Kolmen kuukauden rahamarkkinakorot	T44
K25	Euroalueen tuottokäyrät (spot)	T45
K26	Euroalueen korot ja korkoerot (spot)	T45
K27	Dow Jones Euro Stoxx (laaja indeksi), Standard & Poor's 500 ja Nikkei 225	T46
K28	Työllisyys – työntekijöiden ja tehtyjen työtuntien määrä	T55
K29	Työttömyysaste ja avoimien työpaikkojen aste	T55
K30	Alijäämä, lainanottotarve ja velan muutos	T60
K31	Julkisyhteisöjen konsolidoitu bruttovelka (EMU-kriteerien mukainen)	T60
K32	Euroalueen maksutase: vaihtotase	T61
K33	Euroalueen maksutase: suorat sijoitukset ja arvopaperisijoitukset	T61
K34	Euroalueen maksutase: tavarat	T62
K35	Euroalueen maksutase: palvelut	T62
K36	Euroalueen ulkomainen varallisuusasema	T65
K37	Euroalueen suorat sijoitukset ja arvopaperisijoitukset	T65
K38	Rahalaitosten ulkomaisten nettomääräisten taloustoimien kehitystä heijastavat maksutaseen keskeiset erät	T69
K39	Euron efektiiviset valuuttakurssit	T70
K40	Euron valuuttakurseja	T73
K41	Bruttokansantuotteen määrä	T76
K42	Kuluttajahintaindeksi	T76

LIST OF CHARTS

C1	Monetary aggregates	S12
C2	Counterparts	S12
C3	Components of monetary aggregates	S13
C4	Components of longer-term financial liabilities	S13
C5	Loans to other financial intermediaries and non-financial corporations	S14
C6	Loans to households	S14
C7	Loans to government	S16
C8	Loans to non-euro area residents	S16
C9	Total deposits by sector (financial intermediaries)	S17
C10	Total deposits and deposits included in M3 by sector (financial intermediaries)	S17
C11	Total deposits by sector (non-financial corporations and households)	S18
C12	Total deposits and deposits included in M3 by sector (non-financial corporations and households)	S18
C13	Deposits by government and non-euro area residents	S19
C14	MFI holdings of securities	S20
C15	Total outstanding amounts and gross issues of securities other than shares issued by euro area residents	S35
C16	Net issues of securities other than shares: seasonally adjusted and non-seasonally adjusted	S37
C17	Annual growth rates of long-term debt securities, by sector of the issuer, in all currencies combined	S38
C18	Annual growth rates of short-term debt securities, by sector of the issuer, in all currencies combined	S39
C19	Annual growth rates for quoted shares issued by euro area residents	S40
C20	Gross issues of quoted shares by sector of the issuer	S41
C21	New deposits with an agreed maturity	S43
C22	New loans with a floating rate and up to 1 year's initial rate fixation	S43
C23	Euro area money market rates	S44
C24	3-month money market rates	S44
C25	Euro area spot yield curves	S45
C26	Euro area spot rates and spreads	S45
C27	Dow Jones EURO STOXX broad index, Standard & Poor's 500 and Nikkei 225	S46
C28	Employment – persons employed and hours worked	S55
C29	Unemployment and job vacancy rates	S55
C30	Deficit, borrowing requirement and change in debt	S60
C31	Maastricht debt	S60
C32	Euro area b.o.p: current account	S61
C33	Euro area b.o.p: direct and portfolio investment	S61
C34	Euro area b.o.p: goods	S62
C35	Euro area b.o.p: services	S62
C36	Euro area international investment position	S65
C37	Euro area direct and portfolio investment position	S65
C38	Main b.o.p. items mirroring developments in MFI net external transactions	S70
C39	Effective exchange rates	S73
C40	Bilateral exchange rates	S73
C41	Real gross domestic product	S76
C42	Consumer price indices	S76

TEKNISIÄ HUOMAUTUKSIA

YHTEENVETO EUROALUEEN TALOUSTILASTOISTA OSAT 2.1–2.6

KASVUVAUHTIEN LASKEMINEN RAHATALOUSTILASTOISSA

Kuukauteen t päättyvän vuosineljänneksen keskimääräinen kasvuvauhti lasketaan seuraavasti:

$$a) \left(\frac{0.5I_t + \sum_{i=1}^2 I_{t-i} + 0.5I_{t-3}}{0.5I_{t-12} + \sum_{i=1}^2 I_{t-i-12} + 0.5I_{t-15}} - 1 \right) \times 100$$

Tässä I_t on puhdistettujen kantojen indeksi kuukauteen t (katso myös jäljempänä). Vastaavasti kuukauteen t päättyvän vuoden keskimääräinen vuotuinen kasvuvauhti lasketaan seuraavasti:

$$b) \left(\frac{0.5I_t + \sum_{i=1}^{11} I_{t-i} + 0.5I_{t-12}}{0.5I_{t-12} + \sum_{i=1}^{11} I_{t-i-12} + 0.5I_{t-24}} - 1 \right) \times 100$$

OSA 1.3

INDEKSOITUJEN PITEMPAAIKAIKASTEN RAHOITUSOPERAATIOIDEN KORKOJEN LASKEMINEN

Indeksoidun pitempiaikaisen rahoitusoperaation (LTRO) korkona käytetään perusrahoitusoperaatioiden (MRO) keskimääräistä minimitarjouskorkoa operaation ajalta. Jos pitempiaikainen rahoitusoperaatio on voimassa D päivää ja perusrahoitusoperaatioiden minimitarjouskorko on $R_{1,MRO}$ (D_1 päivää), $R_{2,MRO}$ (D_2 päivää) ... $R_{i,MRO}$ (D_i päivää) ja $D_1 + D_2 + \dots + D_i = D$, sovellettava vuositasolle korotettu korko (R_{LTRO}) lasketaan seuraavasti:

$$c) R_{LTRO} = \frac{D_1 R_{1,MRO} + D_2 R_{2,MRO} + \dots + D_i R_{i,MRO}}{D}$$

TALOUSTOIMIEN LASKEMINEN

Kuukausittaiset taloustoimet lasketaan kantojen kuukausimuutoksista. Kannat on puhdistettu uudelleenluokittelun, arvostusmuutosten, valuuttakurssimuutosten tai varsinaisista taloustoimista johtumattomien muiden vastaavien muutosten aiheuttamista eroista.

Jos L_t on kanta kuukauden t lopussa, C_t^M uudelleenluokittelun vaikutus kuukauteen t , E_t^M valuuttakurssimuutosten vaikutus ja V_t^M muiden arvostusmuutosten vaikutus, taloustoimet F_t^M kuukauteen t lasketaan seuraavasti:

$$d) F_t^M = (L_t - L_{t-1}) - C_t^M - E_t^M - V_t^M$$

Vastaavasti neljännesvuosittaiset taloustoimet F_t^Q kuukauteen t päättyvänä neljännesvuotena lasketaan seuraavasti:

$$e) F_t^Q = (L_t - L_{t-3}) - C_t^Q - E_t^Q - V_t^Q$$

Tässä L_{t-3} on kanta kuukauden $t-3$ lopussa (edellisen neljänneksen lopussa) ja esimerkiksi C_t^Q on uudelleenluokittelun vaikutus kuukauteen t päättyvänä neljännesvuotena.

Niissä neljännesvuosisarjoissa, joista on nyt saatavissa kuukausitietoja (katso jäljempänä), neljännesvuosittaiset taloustoimet johdetaan kolmen kuukauden taloustoimien summasta.

KASVUVAUHTIEN LASKEMINEN KUUKAUISARJOISSA

Kasvuvauhdit voidaan laskea taloustoimien tai puhdistettujen kantojen indeksin perusteella. Jos F_t^M ja L_t ovat yllä olevan määritelmän mukaisia, puhdistettujen kantojen indeksi I_t kuukauteen t lasketaan seuraavasti:

$$f) I_t = I_{t-1} \times \left(1 + \frac{F_t^M}{L_{t-1}} \right)$$

Kausivaihtelusta puhdistamattomien sarjojen indeksin perusjakso on tällä hetkellä joulukuu 2008. Puhdistettujen kantojen indeksin aikasarjat ovat saatavissa EKP:n verkkosivuilta (www.ecb.europa.eu) Statistics-sivun kohdasta ”Monetary and financial statistics”.

Vuotuinen kasvuvauhti a_t kuukautena t – eli muutos kuukauteen t päättyvänä 12 kuukauden ajanjaksona – voidaan laskea käyttämällä jompaakumpaa seuraavista kaavoista:

$$g) a_t = \left[\prod_{i=0}^{11} \left(1 + \frac{F_{t-i}^M}{L_{t-i}} \right) - 1 \right] \times 100$$

$$h) a_t = \left(\frac{I_t}{I_{t-12}} - 1 \right) \times 100$$

Ellei toisin ilmoiteta, vuotuinen kasvuvauhti viittaa ilmoitetun ajanjakson loppuun. Esimerkiksi kaavassa h vuoden 2002 vuotuinen prosenttimuutos on laskettu jakamalla joulukuun 2002 indeksi joulukuun 2001 indeksillä.

Vuotta lyhyempien jaksojen kasvuvauhdit voidaan johtaa soveltamalla kaavaa h . Esimerkiksi kuukausittainen kasvuvauhti a_t^M voidaan laskea seuraavasti:

$$i) a_t^M = \left(\frac{I_t}{I_{t-1}} - 1 \right) \times 100$$

M3:n vuotuisen kasvuvauhdin kolmen kuukauden (keskitetty) liukuva keskiarvo lasketaan kaavalla $(a_{t+1} + a_t + a_{t-1})/3$, jossa a_t määritellään kuten kaavoissa g ja h .

KASVUVAUHTIEN LASKEMINEN NELJÄNNESVUOSISARJOISSA

Jos F_t^Q ja L_{t-3} ovat yllä olevan määritelmän mukaisia, puhdistettujen kantojen indeksi I_t kuukauteen t päättyvänä vuosineljänneksenä lasketaan seuraavasti:

$$j) I_t = I_{t-3} \times \left(1 + \frac{F_t^Q}{L_{t-3}} \right)$$

Vuotuinen kasvuvauhti kuukauteen t päättyvänä neljän neljänneksen jaksona eli a_t voidaan laskea käyttämällä kaavaa h .

EUROALUEEN RAHATALOUDEN TILASTOJEN KAUSITASOITUS¹

Kausitasoituksessa käytetty lähestymistapa perustuu multiplikatiiviseen erittelyyn X-12-ARIMA-ohjelmalla.² Rahatalouden tilastoissa on viikonpäiväkorjauksia, ja jotkin kausitasoitettut sarjat lasketaan yhdistelemällä erikseen kausivaihtelusta puhdistettuja aikasarjoja. Esimerkiksi raha-aggregaatti M3 johdetaan laskemalla yhteen M1:n, M2–M1:n ja M3–M2:n kausitasoitettut sarjat.

Puhdistettujen kantojen indeksille estimoidaan kausitekiä.³ Niillä muokataan kantoja sekä uudelleenluokittelusta ja arvostusmuutoksista aiheutuvia korjauksia. Näin saadaan taloustoimien kausitasoitettu arvot. Kausitekiä (ja kaupapäivätekijät) tarkistetaan vuosittain tai tarvittaessa.

OSAT 3.1–3.5

KÄYTÖN JA RESURSSIEN YHTÄSUURUUS

Osassa 3.1 tiedot noudattavat perusidentiteettiä. Muiden kuin rahoitustaloustoimien osalta käytöt yhteensä vastaavat resurssia yhteensä kaikissa

1 Lisätietoja EKP:n julkaisussa ”Seasonal adjustment of monetary aggregates and HICP for the euro area” (elokuu 2000) ja EKP:n verkkosivuilta (www.ecb.europa.eu) Statistics-sivun kohdassa ”Monetary and financial statistics”.

2 Lisätietoja: Findley, D., Monsell, B., Bell, W., Otto, M. ja Chen, B.C. (1998), ”New Capabilities and Methods of the X-12-ARIMA Seasonal Adjustment Program”, Journal of Business and Economic Statistics, 16, 2, s. 127–152, tai ”X-12-ARIMA Reference Manual”, Time Series Staff, Bureau of the Census, Washington, D.C. Sisäisiä tarkoituksia varten on käytetty myös TRAMO-SEATS-ohjelman malliversioita. Lisätietoja: Gomez, V. ja Maravall, A. (1996), ”Programs TRAMO and SEATS: Instructions for the User”, Espanjan keskuspankki, Working Paper No. 9628, Madrid.

3 Tästä seuraa, että kausivaihtelusta puhdistetuissa aikasarjoissa perusjakson (joulukuu 2008) indeksi yleensä poikkeaa 100:sta, mikä johtuu kausivaihtelusta tuona kuukautena.

taloustoimiluokissa. Tämä perusidentiteetti pätee myös rahoitustiliin, jossa jokaisen rahoitusinstrumenttiluokan rahoitusvaroihin kohdistuvat taloustoimet yhteensä vastaavat velkoihin kohdistuvia taloustoimia yhteensä. Varojen muiden muutosten tilissä ja rahoitustaseissa rahoitusvarat yhteensä vastaavat velkoja yhteensä kaikissa rahoitusinstrumenttiluokissa. Poikkeuksena ovat monetaarinen kulta ja erityiset nosto-oikeudet, jotka eivät ole minkään sektorin velkoja.

TASAPAINOERIEN LASKEMINEN

Osissa 3.1–3.3 kunkin tilin lopussa esitetty tasapainoerä lasketaan seuraavasti:

Kauppataase vastaa euroalueen tavaroiden ja palvelujen kauppaa (viennin ja tuonnin erotus) muiden maiden kanssa.

Erä ”Toimintaylijäämä ja sekatalo, netto” koskee ainoastaan kotimaan sektoreita. Se lasketaan bruttoarvonlisäyksenä (euroalueen markkinahintainen bruttokansantuote), josta vähennetään palkansaajakorvaukset (käyttö), muut tuotantoverot miinus muut tuotantotukipalkkiot (käyttö) ja kiinteän pääoman kuluminen (käyttö).

Nettokansantulo koskee ainoastaan kotimaan sektoreita. Se lasketaan nettomääräisenä toimintaylijäämänä ja sekatalona, johon lisätään palkansaajakorvaukset (resurssit), tuotannon verot miinus tukipalkkiot (resurssit) ja nettomääräiset omaisuustulot (resurssit miinus käyttö).

Käytettävissä oleva nettotulo koskee niin ikään ainoastaan kotimaan sektoreita ja on sama kuin nettokansantulon, nettomääräisten tulo- ja varallisuusverojen (resurssit miinus käyttö), nettomääräisten sosiaaliturvamaksujen (resurssit miinus käyttö), rahamääräisten sosiaalietuuksien (resurssit miinus käyttö) ja nettomääräisten muiden tulonsiirtojen (resurssit miinus käyttö) summa.

Nettomääräinen säästö koskee kotimaan sektoreita ja lasketaan käytettävissä olevan nettotulon ja kotitalouksien eläkerahasto-oikaisun (resurssit miinus käyttö) summana, josta vähennetään ku-

lutusmenot (käyttö). Ulkomaiden osalta vaihtotase on sama kuin kauppataaseen ja kaikkien nettotulojen (resurssit miinus käyttö) summa.

Nettoluotonanto/nettoluotonotto lasketaan pääomatilin kautta nettosäästön ja nettomääräisten pääomansiirtojen summana (resurssit miinus käyttö), josta vähennetään pääoman bruttomuodostus (käyttö) ja valmistamattomien muiden kuin rahoitusvarojen hankinnat miinus vähennykset (käyttö) lisättynä kiinteän pääoman kuluksella (resurssit). Se voidaan laskea myös rahoitustilin kautta rahoitusvaroihin ja velkoihin kohdistuvien taloustoimien erotuksena (taloustoimista johtuvat nettorahoitusvarallisuuden muutokset). Pääoma- ja rahoitustilin kautta laskettujen tasapainoerien välillä on kotitalouksien ja yritysten tiedoissa tilastollinen ero.

Taloustoimista johtuvat nettorahoitusvarallisuuden muutokset on rahoitusvaroihin ja velkoihin kohdistuvien taloustoimien erotus. Nettorahoitusvarallisuuden muutokset ovat rahoitusvaroihin ja velkoihin kohdistuvien muiden muutosten erotus.

Nettorahoitusvarallisuus on yhteenlaskettujen rahoitusvarojen ja velkojen erotus. Nettorahoitusvarallisuuden muutokset on taloustoimista johtuvien nettorahoitusvarallisuuden muutosten (rahoitustilin luotonanto/nettoluotonotto) ja nettorahoitusvarallisuuden muiden muutosten summa.

Nettovarallisuus on säästöistä ja pääomansiirroista johtuva nettovarallisuuden muutos, johon lisätään nettorahoitusvarallisuuden muutokset ja muiden kuin rahoitusvarojen muutokset.

Kotitalouksien nettovarallisuus on muiden kuin rahoitusvarojen ja nettorahoitusvarallisuuden summa.

OSAT 4.3 JA 4.4

VELKAPAPERIEN JA NOTEERATTUJEN OSAKKEIDEN KASVUVAUHTIEN LASKEMINEN

Kasvuvauhdit lasketaan rahoitustaloustoimista, joten niissä ei ole uudelleenluokittelun, arvostusmuutosten, valuuttakurssimuutosten tai varsinaisista taloustoimista johtumattomien muiden vastaavien muutosten vaikutusta. Kasvuvauhdit voidaan laskea taloustoimien tai laskennallisten kantojen indeksin perusteella. Jos N_t^M on taloustoimet (nettomääräiset liikkeeseenlaskut) kuukautena t ja L_t kanta kuukauden t lopussa, laskennallisten kantojen indeksi I_t kuukautena t lasketaan seuraavasti:

$$k) \quad I_t = I_{t-1} \times \left(1 + \frac{N_t}{L_{t-1}} \right)$$

Perusjaksoksi on asetettu joulukuu 2008. Kasvuvauhti a_t kuukautena t eli muutos kuukauteen t päättyvänä 12 kuukauden ajanjaksona voidaan laskea käyttämällä jompaakumpaa seuraavista kaavoista:

$$l) \quad a_t = \left[\prod_{i=0}^{11} \left(1 + \frac{N_{t-i}^M}{L_{t-i-1}} \right) - 1 \right] \times 100$$

$$m) \quad a_t = \left(\frac{I_t}{I_{t-12}} - 1 \right) \times 100$$

Muiden arvopapereiden kuin osakkeiden kasvuvauhtien laskemisessa käytetään samaa metodia kuin raha-aggregaattien kasvuvauhtien laskemisessa. Ainoa ero on, että kaavassa käytetään F -muuttujan tilalla N -muuttujaa. Näin halutaan osoittaa, että arvopapereiden ”nettomääräisten liikkeeseenlaskujen” tilastoissa käytetty laskentamenetelmä eroaa raha-aggregaattien vastaavien ”transaktioiden” laskemiseen käytetystä menetelmästä.

Kuukauteen t päättyvän vuosineljänneksen keskimääräinen kasvuvauhti lasketaan seuraavasti:

$$n) \quad \left(\frac{0.5I_t + \sum_{i=1}^2 I_{t-i} + 0.5I_{t-3}}{0.5I_{t-12} + \sum_{i=1}^2 I_{t-i-12} + 0.5I_{t-15}} - 1 \right) \times 100$$

Tässä I_t on laskennallisten kantojen indeksi kuukautena t . Vastaavasti kuukauteen t päättyvän vuoden keskimääräinen vuotuinen kasvuvauhti lasketaan seuraavasti:

$$o) \quad \left(\frac{0.5I_t + \sum_{i=1}^{11} I_{t-i} + 0.5I_{t-12}}{0.5I_{t-12} + \sum_{i=1}^{11} I_{t-i-12} + 0.5I_{t-24}} - 1 \right) \times 100$$

Osassa 4.4 käytetään samaa laskukaavaa kuin osassa 4.3. Myös tämä kaava perustuu raha-aggregaattien kasvuvauhtien laskukaavaan. Osan 4.4 tilastot perustuvat markkina-arvoihin ja rahoitustaloustoimiin, joissa ei ole uudelleenluokittelun, arvostusmuutosten ja varsinaisista taloustoimista johtumattomien muiden muutosten vaikutusta. Valuuttakurssimuutoksista aiheutuvia eroja ei ole, sillä kaikki tilastoissa mukana olevat noteeratut osakkeet ovat euromääräisiä.

ARVOPAPERIEN LIIKKEESEENLASKUTILASTOJEN KAUSITASOITUS⁴

Kausitasoituksessa käytetty lähestymistapa perustuu multiplikatiiviseen erittelyyn X-12-ARIMA-ohjelmalla. Arvopapereiden liikkeeseenlaskutiedot puhdistetaan kausivaihtelusta yhdistelemällä sektoreittain ja maturiteeteittain erikseen kausitasoitettuja tietoja.

Laskennallisten kantojen indekseille estimoidaan kausitekijät. Niillä muokataan kantoja ja näin saadaan nettomääräisten liikkeeseenlaskujen kausipuhdistetut arvot. Kausitekijät tarkistetaan vuosittain tai tarvittaessa.

⁴ Lisätietoja EKP:n julkaisussa ”Seasonal adjustment of monetary aggregates and HICP for the euro area” (elokuu 2000) ja EKP:n verkkosivuilla (www.ecb.europa.eu) Statistics-sivun kohdassa ”Monetary and financial statistics”.

Kasvuvauhti a_t kuukautena t eli muutos kuukautteen t päättyvän kuuden kuukauden jaksona voidaan laskea käyttämällä jompaakumpaa seuraavista kaavoista:

$$p) \quad a_t = \left[\prod_{i=0}^5 \left(1 + \frac{N_{t-i}^M}{L_{t-i}} \right) - 1 \right] \times 100$$

$$q) \quad a_t = \left(\frac{I_t}{I_{t-6}} - 1 \right) \times 100$$

OSAN 5.1 TAULUKKO 1

YKHI-TIETOJEN KAUSITASOITUS⁴

Kausitasoituksessa käytetty lähestymistapa perustuu multiplikatiiviseen erittelyyn X-12-ARIMA-ohjelmalla (ks. alaviite 2 sivulla T80). Kokonaisindeksi puhdistetaan kausivaihtelusta epäsuorasti laskemalla yhteen kausitasoitettuja jalostettuja ja jalostamattomia elintarvikkeita, muita teollisuustuotteita kuin energiaa sekä palveluja koskevat euroalueen aikasarjat. Energian hintaa koskevia tietoja ei ole puhdistettu, koska kausivaihtelusta ei ole tilastollista näyttöä. Kausitekiöt tarkistetaan vuosittain tai tarvittaessa.

OSAN 7.1 TAULUKKO 2

VAIHTOTASEEN KAUSITASOITUS

Kausitasoituksessa käytetty lähestymistapa perustuu erästä riippuen multiplikatiiviseen erittelyyn X-12-ARIMA- tai TRAMO-SEATS-ohjelmalla. Tavaroiden, palvelujen, tuotannontekijäkorvausten ja tulonsiirtojen luvut esipuhdistetaan merkittävästä työpäivävaihtelusta. Tavaroiden ja palvelujen tapauksessa työpäiväkorjauksessa otetaan huomioon kansalliset pyhäpäivät. Näiden erien kausitasoitus on tehty kyseisiin esipuhdistettuihin sarjoihin. Koko vaihtotaseen kausitasoitettu sarja muodostetaan laskemalla yhteen kausivaihtelusta puhdistetut euroalueen tavarakaupan, palvelujen, tuotannontekijäkorvausten ja tulonsiirtojen aikasarjat. Kausi- ja kauppapäivätekijät tarkistetaan puolivuositain tai tarvittaessa.

OSA 7.3

KASVUVAUHTIEN LASKEMINEN NELJÄNNESVUOSI- JA VUOSISARJOISSA

Vuotuinen kasvuvauhti kuukautteen t päättyvänä vuosineljänneksenä lasketaan neljännesvuositaiten taloustoimien (F_t) ja positioiden (L_t) perusteella seuraavasti:

$$r) \quad a_t = \left(\prod_{i=t-3}^t \left(1 + \frac{F_i}{L_{i-1}} \right) - 1 \right) \times 100$$

Vuosisarjoissa kasvuvauhti vastaa vuoden viimeisen neljänneksen kasvuvauhtia.

YLEISTÄ

Kuukausikatsauksen tilasto-osa, ”Euroalueen tilastot”, keskittyy euroalueeseen kokonaisuutena. Pitkän aikavälin yksityiskohtaisia tilastotietoja lisäselvityksineen on saatavissa EKP:n verkkosivujen (www.ecb.europa.eu) osassa ”Statistics”. Näiden verkkosivujen kautta pääsee EKP:n tilastotietokantaan (ECB Statistical Data Warehouse, <http://sdw.ecb.europa.eu>), jossa voi käyttäjäystävällisesti etsiä ja ladata tilastotietoja. EKP:n verkkosivujen osan ”Statistics” alaosassa ”Data services” on lisäksi hakutoiminto, jonka avulla voi etsiä ja tilata tilastoaineistoja ja ladata tilastoja zip-pakatussa CSV-muodossa (Comma Separated Value). Lisätietoja saa sähköpostitse osoitteesta statistics@ecb.europa.eu.

Kuukausikatsauksen tilastot perustuvat yleensä tietoihin, jotka ovat olleet käytettävissä EKP:n neuvoston kunkin kuukauden ensimmäistä kokouspäivää edeltävänä päivänä. Tämän numeron tilastot perustuvat 5.12.2012 käytettävissä olleisiin tietoihin.

Ellei toisin mainita, vuoden 2011 havaintoja sisältävät tilastosarjat kattavat kokonaisuudessaan 17 euroalueen maata käsittävän euroalueen (eli ne sisältävät Viron tiedot). Korjoja, rahataloutta, YKHIä ja valuuttavarantoa (ja johdonmukaisuuden vuoksi M3:n eriä ja vastaeriä sekä YKHIn eriä) kuvaavissa euroalueen sarjoissa otetaan huomioon euroalueen muuttuva kokoonpano.

Euroalueen kokoonpano on muuttunut useasti vuosien aikana. Kun euro otettiin vuonna 1999 käyttöön, euroalueeseen kuuluivat seuraavat 11 maata: Belgia, Saksa, Irlanti, Espanja, Ranska, Italia, Luxemburg, Alankomaat, Itävalta, Portugali ja Suomi. Kreikka liittyi euroalueeseen vuonna 2001, Slovenia vuonna 2007, Kypros ja Malta vuonna 2008 ja Slovakia vuonna 2009. Viron liittymisen myötä euroalueessa on vuodesta 2011 lähtien ollut yhteensä 17 jäsenmaata. Lokakuusta 2012 alkaen euroalueen tilastot sisältävät myös Euroopan vakauserän mekanismin, joka on euroalueella sijaitseva kansainvälinen organisaatio.

EUROALUEEN KIINTEÄN KOKOONPANON TILASTOSARJAT

Euroalueen kiinteää kokoonpanoa koskevat tilastosarjat viittaavat johonkin tiettyyn euroalueen kokoonpanoon koko aikasarjan osalta riippumatta siitä, mitkä maat ovat kuuluneet euroalueeseen tilastojen tarkastelujaksolla. Esimerkiksi: yhteenlasketut sarjat lasketaan kaikkien vuosien osalta 17 maata käsittävälle euroalueelle (laskemalla yhteen euroalueen kaikkien nykyisten 17 maan tiedot), vaikka euroalue on ollut tässä kokoonpanossa vasta 1.1.2011 lähtien. Ellei toisin mainita, EKP:n Kuukausikatsauksen tilastosarjat viittaavat nykyisessä kokoonpanossa olevaan euroalueeseen.

EUROALUEEN MUUTTUVAN KOKOONPANON TILASTOSARJAT

Muuttuvan kokoonpanon euroaluetta koskevissa yhteenlasketuissa sarjoissa otetaan huomioon euroalueen kokoonpano tilastojen tarkastelujaksolla. Esimerkiksi: muuttuvan kokoonpanon euroaluetta koskevissa sarjoissa lasketaan yhteen 11 euroalueen maan tiedot vuoden 2000 loppuun saakka, 12 euroalueen maan tiedot vuodesta 2001 vuoden 2006 loppuun saakka jne. Tällä tavoin kukin yksittäinen tilastosarja kattaa euroalueen sen kaikissa eri kokoonpanoissa.

YKHIn sekä raha-aggregaattien ja niiden vastaerien vuotuiset muutosvauhdit on laskettu ketjutettujen indeksien perusteella. Euroalueeseen liittyvien maiden sarjat on ketjutettu euroalueen sarjoihin joulukuun indeksissä: jos maa on liittynyt euroalueeseen tietyn vuoden tammikuussa, vuotuiset muutosvauhdit viittaavat kyseistä vuotta edeltävän vuoden joulukuun loppuun saakka euroalueeseen sen aiemmassa kokoonpanossa ja sen jälkeen laajentuneen kokoonpanon euroalueeseen. Prosenttimuutokset lasketaan ketjutettujen indeksien perusteella ottaen huomioon euroalueen muuttuva kokoonpano. Raha-aggregaattien ja niiden vastaerien (taloustoimien) absoluuttiset muutokset viittaavat euroalueeseen siinä kokoonpanossa, jossa se oli tilastojen tarkastelujaksolla.

Koska Euroopan valuuttayksikön (ecu) muodostavat valuutat eivät ole samat kuin rahaliittoon osallistuvien jäsenvaltioiden aiemmat valuutat, rahaliiton ulkopuolisten jäsenvaltioiden valuuttojen kurssimuutokset vaikuttaisivat niihin vuotta 1999 edeltäviin tilastojen lukuihin, jotka saataisiin muuttamalla rahaliittoon alun perin osallistuneiden jäsenvaltioiden valuutat senhetkisten vaihtokurssien mukaan ecuiksi. Jotta tämä voitaisiin välttää rahatalouden tilastoissa, osien tiedot vuotta 1999 edeltävältä ajalta¹ on ilmoitettu yksikköinä, jotka on saatu muuttamalla kansalliset valuutat 31.12.1998 asetetuilla euron peruuttamattomilla muuntokursseilla. Ellei toisin mainita, hinta- ja kustannustilastot vuotta 1999 edeltävältä ajalta perustuvat kansallisissa valuutoissa ilmoitettuihin tietoihin.

Tietoja on tarpeen mukaan laskettu yhteen tai konsolidoitu (mukaan lukien maitten välinen konsolidointi).

Uusimmat tiedot ovat usein ennakkotietoja, joita voidaan myöhemmin tarkistaa. Pyöristysten vuoksi eri lukujen yhteissummat eivät välttämättä täsmää.

Ryhmään ”Muut EU:n jäsenvaltiot” kuuluvat Bulgaria, Tšekki, Tanska, Latvia, Liettua, Unkari, Puola, Romania, Ruotsi ja Iso-Britannia.

Useimmissa tapauksissa taulukoissa käytetyt termit ovat kansainvälisten standardien, kuten Euroopan kansantalouden tilinpitojärjestelmän (EKT 95) ja IMF:n maksutasekäsikirjan mukaisia. Taloustoimet käsittävät yhteisestä sopimuksesta tapahtuvia vaihtoja (ne on joko mitattu suoraan tai johdettu), mutta virtoihin sisältyy niiden lisäksi myös hinta- ja valuuttakurssimuutoksista, luottotappioista ja muista muutoksista johtuvia kantojen muutoksia.

YHTEENVETO

Taulukossa esitetään yhteenveto euroalueen talouskehityksen keskeisimpien indikaattoreiden muutoksista.

¹ Osien 2.1–2.8 rahatalouden tietoja on saatavissa ajalta ennen vuotta 1999 EKP:n verkkosivuilla osoitteessa <http://www.ecb.europa.eu/stats/services/downloads/html/index.en.html> ja EKP:n tilastotietokannasta osoitteessa <http://sdw.ecb.europa.eu/browse.do?node=2018811>.

RAHAPOLITIIKKATILASTOT

Osassa 1.4 esitetään tilastoja, jotka liittyvät vähimmäisvarantoihin ja likviditeettiin vaikuttaviin tekijöihin. Vähimmäisvarantojen pitoajanjakso alkaa joka kuukausi sellaisen perusrahoitusoperaation maksujen suorituspäivänä, joka seuraa sitä EKP:n neuvoston kokousta, jossa on tarkoitus tehdä kuukausittainen arvio rahapolitiikan virityksestä. Pitoajanjakso päättyy seuraavana kuukautena maksujen suorituspäivää edeltävänä päivänä. Vuosi- ja neljännesvuosihavainnot ovat vuoden tai neljänneksen viimeisen vähimmäisvarantojen pitoajanjakson keskiarvoja.

Osan 1.4 taulukossa 1 esitetään vähimmäisvarantojärjestelmän alaisten luottolaitosten varantopohjan erät. Luottolaitosten velkoja muille EKPJ:n vähimmäisvarantovelvoitteen alaisille luottolaitoksille, EKP:lle tai euroalueen kansallisille keskuspankeille ei sisällytetä varantopohjaan. Jos luottolaitos ei pysty osoittamaan liikkeeseen laskemiensa, edellä mainittujen euroalueen laitosten hallussa olevien enintään kahden vuoden velkapaperien määrää, se voi tehdä varantopohjasta näistä veloista määritellyn prosentivähennyksen. Varantopohjan laskemisessa sovellettava vähennys oli 10 % marraskuuhun 1999 saakka, sen jälkeen 30 %.

Osan 1.4 taulukossa 2 on aiempien pitoajanjaksojen keskiarvotietoja. Kunkin luottolaitoksen varantovelvoitteen määrä lasketaan varantopohjana olevista veloista niiden velvoiteprosenttien mukaan, joita sovelletaan kuhunkin velkaerään. Velat lasketaan kuukauden lopun tasetietojen mukaan. Jokainen luottolaitos saa tehdä 100 000 euron suuruisen könttäsummavähennyksen varantovelvoitteestaan. Euroalueen varantovelvoitteet lasketaan yhteen (sarake 1). Sarakkeessa ”Sekkitilit” (sarake 2) on luottolaitosten keskimääräisten päivittäisten sekkitilialdojen yhteismäärä. Sekkitilialdoihin sisältyvät varantovelvoitteen täyttämiseen liittyvät talletukset. Sarakkeessa ”Varantovelvoitteen ylittävät talletukset” (sarake 3) esitetään keskimääräiset varantovelvoitteen ylittävät sekkitilialdot. Sarakkeessa ”Varantovaje” (sarake 4) esitetään pitoajanjakson keskimääräiset varantovelvoitteen alittavat sekkitilialdot laskettuna niiden luottolaitosten perusteel-

la, jotka eivät ole täyttäneet varantovelvoitetta. ”Vähimmäisvarantojen korko” (sarake 5) on EKP:n (kalenteripäivien määrällä painotettu) eurojärjestelmän perusrahoitusoperaatioiden keskimääräinen korko pitoajanjakson aikana (ks. osa 1.3).

Osan 1.4 taulukossa 3 esitetään pankkijärjestelmän likviditeettiasema, joka määrittellään euroalueen luottolaitosten eurojärjestelmään kuuluvissa keskuspankeissa pitämien euromääräisten sekkitiliasaldojen yhteissummana. Kaikki summat johdetaan eurojärjestelmän konsolidoidusta taseesta. Muut likviditeettiä vähentävät operatiot (sarake 7) eivät sisällä kansallisten keskuspankkien EMUn toisen vaiheen aikana liikkeeseen laskemia velkasitoumuksia. Muut tekijät, netto (sarake 10) on eurojärjestelmän konsolidoidun taseen muiden erien nettosumma. Luottolaitosten sekkitilit (sarake 11) kuvaa likviditeettiä lisäävien erien (sarakeet 1–5) ja likviditeettiä vähentävien erien (sarakeet 6–10) erotusta. Perusraha (sarake 12) lasketaan talletusmahdollisuuden (sarake 6), liikkeessä olevien setelien (sarake 8) ja luottolaitosten sekkitilien (sarake 11) summana.

RAHATALOUS, PANKKITOIMINTA JA MUUT RAHOITUSLAITOKSET

Luvussa 2 esitetään raha- ja muiden rahoituslaitosten tasetilastot. Muut rahoituslaitokset sisältää sijoitusrahastot (muut kuin rahamarkkina-rahastot, jotka ovat osa rahalaitossektoria), erityisyhteisöt, vakuutuslaitokset ja eläkerahastot.

Osassa 2.1 esitetään rahalaitossektorin yhteenlaskettu tase eli kaikkien euroalueella olevien rahalaitosten yhdenmukaistettujen taseiden summa. Rahalaitoksia ovat keskuspankit, luottolaitokset siten kuin ne on määriteltä EU:n lainsäädännössä, rahamarkkinarahastot ja muut laitokset, jotka liike-toimintanaan ottavat vastaan talletuksia ja/tai niiden läheisiä vastineita muilta kuin rahalaitoksilta ja myöntävät luottoja ja/tai tekevät arvopaperisijoituksia omaan lukuunsa (ainakin taloudellisessa mielessä). Luettelo rahalaitoksista on kokonaisuudessaan EKP:n verkkosivuilla.

Osassa 2.2 esitetään rahalaitossektorin konsolidoitu tase, joka saadaan nettouttamalla yhteenlaskettuun taseeseen sisältyvät euroalueen rahalaitosten väliset positiot. Koska kirjauskäytännöissä on pieniä eroavuuksia, rahalaitosten välisten positioiden summa ei välttämättä ole nolla; erotus esitetään osan 2.2 taulukon ”Velat” sarakkeessa 10. Osassa 2.3 esitetään euroalueen raha-aggregaatit ja niiden vastaerät. Ne on johdettu rahalaitosten konsolidoidusta taseesta, ja ne sisältävät euroalueella olevien muiden kuin rahalaitosten positiot euroalueella oleviin rahalaitoksiin nähden. Niissä otetaan huomioon myös joitakin valtionhallinnon yksiköiden monetaarisia saamisia ja velkoja. Raha-aggregaattien ja niiden vastaerien tilastot on puhdistettu kausivaihtelusta ja kauppapäivien määrän muutoksista. Erä ”Ulkomaiset velat” osissa 2.1 ja 2.2 käsittää euroalueen ulkopuolisten hallussa olevat 1) euroalueella sijaitsevien rahamarkkinarahastojen rahasto-osuudet sekä 2) euroalueella sijaitsevien rahalaitosten liikkeeseen laskemat enintään kahden vuoden velkapaperit. Osassa 2.3 näitä ei kuitenkaan lasketa mukaan raha-aggregaatteihin vaan ne sisältyvät erään ”Ulkomaiset nettosaamiset”.

Osassa 2.4 esitetään tilastoja euroalueella olevien muiden rahalaitosten kuin eurojärjestelmän (eli pankkijärjestelmän) myöntämistä lainoista lainansaajan sektorin, lainan käyttötarkoituksen ja alkuperäisen maturiteetin mukaan. Osassa 2.5 esitetään euroalueen pankkijärjestelmässä olevat talletukset eriteltynä vastapuolen sektorin ja vaa-teen mukaan. Osassa 2.6 esitetään euroalueen pankkijärjestelmän hallussa olevat arvopaperit liikkeeseenlaskijan sektorin mukaan. Osassa 2.7 esitetään neljännesvuositietoja joistakin rahalaitosten tase-eristä valuutoittain.

Osissa 2.2–2.6 esitetään myös näihin taloustoimiiin perustuvia kasvuvauhteja vuotuisina prosentteina.

Tilastotietojen keruu ja laatiminen on 1.1.1999 lähtien perustunut rahalaitossektorin konsolidoidusta taseesta annettuihin useisiin asetuksiin. Heinäkuusta 2010 alkaen tilastot on laadittu ase-

tuksen EKP/2008/32² mukaisesti. Sektorit on määritelty käsikirjan ”Monetary financial institutions and markets statistics sector manual – Guidance for the statistical classification of customers” (EKP, maaliskuu 2007) kolmannessa painoksessa.

Osassa 2.8 esitetään euroalueen sijoitusrahastojen (muiden kuin rahamarkkinarahastojen; näiden tiedot sisältyvät rahalaitosten tasetilastoiohin) taseen kannat ja taloustoimet. Sijoitusrahasto on yhteissijoitusyritys, joka sijoittaa yleisöltä hankittuja varoja rahoitussaamisiin tai muihin saamisiin tai molempiin. Euroalueen sijoitusrahastojen luettelo on julkaistu EKP:n nettisivuilla. Tase on aggregoitu, joten saamiset sisältävät rahastojen hallussa olevat muiden sijoitusrahastojen liikkeeseen laskemat rahasto-osuudet. Sijoitusrahastojen liikkeeseen laskemat osuudet on myös jaoteltu sijoitusstrategian (joukkolainarahastot, osakerahastot, yhdistelmärahastot, kiinteistörahastot, hedgerahastot, muut rahastot) ja rahastotyyppin (avoimet rahastot ja suljetut rahastot) mukaan. Osassa 2.9 esitetään tarkempia tietoja euroalueen sijoitusrahastojen hallussa olevista keskeisimmistä saamistyypeistä. Sijoitusrahastojen hallussa olevien arvopapereiden liikkeeseenlaskijat on jaoteltu maittain tai maaryhmittäin ja euroalueen osalta sektoreittain.

Yhdenmukaistettuja tilastotietoja on koottu joulukuusta 2008 lähtien sijoitusrahastojen saamisista ja velkoja koskevista tilastoista annetun asetuksen EKP/2007/8³ perusteella. Lisätietoja sijoitusrahastotilastoista on saatavilla käsikirjasta ”Manual on investment fund statistics” (EKP, toukokuu 2009).

Osassa 2.10 esitetään euroalueella olevien erityisyhteisöjen (financial vehicle corporations, FVCs) yhteenlaskettu tase. Erityisyhteisöt ovat arvopaperistamista varten perustettuja yrityksiä. Arvopaperistaminen tarkoittaa yleensä saamisen tai sammioitujen saamisen siirtämistä erityisyhteisöön, jolloin kyseiset saamiset ilmoitetaan erityisyhteisön taseessa arvopaperistettuina lainoina, muina arvopapereina kuin osakkeina tai

arvopaperistettuina saamisina. Vaihtoehtoisesti saamisiin tai sammioituihin saamisiin liittyvä luottoriski voidaan siirtää erityisyhteisöön luottoriskijohdannaisilla, takuilla tai muilla vastaavilla välineillä. Erityisyhteisön näitä vastuita vastaan pitämät takuut ovat tyypillisesti rahalaitoksissa pidettäviä tai muihin arvopapereihin kuin osakkeisiin sijoitettuja talletuksia. Yleensä erityisyhteisöt arvopaperistavat lainoja, joiden alkuperäisenä liikkeeseenlaskijana on rahalaitossektori. Erityisyhteisöjen on ilmoitettava tällaiset lainat tilastollisessa taseessaan riippumatta siitä, voivatko rahalaitokset kirjata lainat pois taseestaan kirjanpitosääntöjen perusteella. Erityisyhteisöjen arvoaperistamat ja rahalaitoksen taseessa (ja siten rahalaitostilastoissa) pysyvät lainat on esitetty tilastoissa erikseen. Näitä neljännesvuositietoja on kerätty asetuksen EKP/2008/30⁴ nojalla joulukuusta 2009 alkaen.

Osassa 2.11 esitetään euroalueella olevien vakuutuslaitosten ja eläkerahastojen yhteenlaskettu tase. Vakuutusyhtiöt kattavat vakuutus- ja jälleenvakuutussektorin, ja eläkerahastot kattavat päätösvallaltaan itsenäiset yksiköt, joilla on täydellinen kirjanpito (itsenäiset eläkerahastot). Osassa esitetään myös vakuutuslaitosten ja eläkerahastojen hallussa olevat muut arvopaperit kuin osakkeet jaoteltuna liikkeeseenlaskijan sektorin ja maaryhmän mukaan.

EUROALUEEN TILINPITO

Osassa 3.1 esitetään neljännesvuosittaiset euroalueen kootut tilinpidon tilastot. Niistä saa kattavasti tietoa euroalueen kotitalouksien (ml. kotitalouksia palvelevat voittoja tavoittelemattomat yhteisöt), yritysten, rahoituslaitosten ja julkisyhteisöjen taloustoimista ja myös näiden sektorien välisistä taloustoimista euroalueella sekä näiden sektorien ja ulkomaiden välisistä taloustoimista. Viimeisimmän saatavilla olevan neljänneksen kausivaihtelusta puhdistamattomat käypähintaiset tiedot esitetään yksinkertaistettuna tilikokonaisuuksina, joka noudattaa EKT 95:n laadintamenetelmiä.

2 EUVL L 15, 20.1.2009, s. 14.

3 EUVL L 211, 11.8.2007, s. 8.

4 EUVL L 15, 20.1.2009, s. 1.

Tilikokonaisuus (taloustoimet) kattaa 6 eri tiliä. 1) Tulonmuodostustili tarkastelee tuotantotoimintojen synnyttämiä tuloja luokittain. 2) Ensitulon jakotiliin kirjataan eri omaisuustuloihin liittyviä tuloja ja menoja (koko kansantalouden osalta ensitulon jakotilin tasapainoerä on kansantulo). 3) Tulojen uudelleenjaon tili kuvaa institutionaalisen sektorin kansantulon muuttamista tulonsiirtojen vuoksi. 4) Tulonkäyttötili osoittaa käytettävissä olevan tulon jakautumisen kulutuksen ja säästämisen kesken. 5) Pääomatili ilmentää säästöjen ja nettopääomansiirtojen käyttöä muiden kuin rahoitusvarojen hankintaan (pääomatilin tasapainoerä on nettoluotonanto/nettoluotonotto). 6) Rahoitustili tarkastelee rahoitusvarojen ja velkojen nettohankintaa. Koska jokainen muu kuin rahoitustaloustoimi kuvastuu rahoitustaloustoimena, rahoitustilin tasapainoerä on myös käsitteellisesti yhtä suuri kuin pääomatilin kautta laskettu nettoluotonanto/-luotonotto.

Tilastoissa esitetään myös rahoitusvarallisuuden avaus- ja päätöstaseet, joista saa käsityksen kunakin yksittäisen sektorin rahoitusvarallisuudesta tietynä ajankohtana. Tietoja esitetään myös rahoitusvarojen ja velkojen muista muutoksista (esim. varojen hintojen muutosten vaikutukset).

Rahoituslaitossektori on eritelty muita sektoreita tarkemmin rahoitustilillä ja rahoitustaseissa, ja tiedot esitetään erikseen rahalaitoksista, muista rahoituksen välittäjistä (ml. rahoituksen ja vakuutuksen välitystä avustavat laitokset) sekä vakuutuslaitoksista ja eläkerahastoista.

Osassa 3.2 esitetään neljän vuosineljänneksen kumulatiiviset virrat (taloustoimet) euroalueen muiden kuin rahoitustilien tiedoista (edellä esitellyt tilit 1–5). Myös nämä tilastot esitetään yksinkertaistettuna tilikokonaisuutena.

Osassa 3.3 esitetään analyttisesti neljän vuosineljänneksen kumulatiivisia virtatietoja (taloustoimet ja muut muutokset) kotitalouksien tuloista, menoista ja varallisuuden muodostustileistä sekä rahoitustaseen ja muun kuin rahoitustaseen kantatiedot. Sektorikohtaiset taloustoimet ja tasapainoerät on järjestelty siten, että niistä saa helposti tietoa kotitalouksien rahoituksen han-

kinnasta ja käytöstä. Tiedot noudattavat edelleen osissa 3.1 ja 3.2 esitettyjä perusidentiteettejä.

Osassa 3.4 esitetään neljän vuosineljänneksen kumulatiivisia virtatietoja (taloustoimet) yritysten tuloista, varallisuuden muodostustileistä sekä analyttisesti eritelty rahoitustaseen tilien kantatiedot.

Osassa 3.5 esitetään vakuutuslaitosten ja eläkerahastojen neljän vuosineljänneksen kumulatiivisia rahoitusvarojen virtatietoja (taloustoimet ja muut muutokset) ja rahoitustaseen kantatietoja.

RAHOITUSMARKKINAT

Rahoitusmarkkinoita kuvaavat euroalueen tilastosarjat kattavat tarkastelujaksolla euron käyttöön ottaneet EU:n jäsenvaltiot (euroalue sen muuttuvassa kokoonpanossa). Poikkeuksena ovat arvopapereiden liikkeeseenlaskua koskevat tilastot (osat 4.1–4.4), jotka kattavat koko aikasarjan osalta 16 maata käsittävän euroalueen (kiinteän kokoonpanon euroalue).

EKP laatii muita arvopapereita kuin osakkeita sekä noteerattuja osakkeita koskevat tilastot (osat 4.1–4.4) EKPJ:n ja BIS:n tietojen pohjalta. Osassa 4.5 esitetään korot, joita euroalueen rahalaitokset soveltavat euroalueella olevien euromääräisiin talletuksiin ja lainoihin. EKP tuottaa rahamarkkinakorkoja, valtion pitkäaikaisten lainojen tuottoja ja osakeindeksejä koskevat tilastot (osat 4.6–4.8) sähköisistä markkinainformaatiojärjestelmistä saatujen tietojen perusteella.

Osakkeiden liikkeeseenlaskua koskevat tilastot kattavat 1) muut arvopaperit kuin osakkeet ja johdannaiset sekä 2) noteeratut osakkeet. Ensiksi mainitut esitetään osissa 4.1–4.3 ja jälkimmäiset osassa 4.4. Velkapaperit on jaoteltu lyhyt- ja pitkäaikaisiin. Lyhytaikaisilla velkapapereilla tarkoitetaan arvopapereita, joiden alkuperäinen maturiteetti on enintään yksi vuosi (poikkeuksellisesti enintään kaksi vuotta). Pitkäaikaisiin velkapapereihin lasketaan arvopaperit, joiden alkuperäinen maturiteetti on pitempi kuin yksi vuosi tai joiden valinnaisista eräpäivistä myöhäisin on yli vuoden päästä tai joiden maturiteettia ei ole

määritelty. Euroalueella olevien liikkeeseen laskemat pitkäaikaiset velkapaperit jaotellaan lisäksi kiinteä- ja vaihtuvakorkoisiin. Kiinteäkorkoisilla velkapapereilla tarkoitetaan liikkeeseenlaskuja, joissa kuponkikorko pysyy samana koko velkapaperin juoksuajan. Vaihtuvakorkoiset velkapaperit kattavat kaikki liikkeeseenlaskut, joissa kuponkikorko on sidottu itsenäiseen korkoon tai indeksiin, joka määritetään määräjain uudelleen. Osissa 4.1–4.3 esitetyt euromääräisten arvopapereiden tilastot sisältävät myös euron kansallisten ilmentymien määräiset arvopaperit.

Osassa 4.1 käsittää muut arvopaperit kuin osakkeet alkuperäisen maturiteetin, liikkeeseenlaskijan sijainnin ja valuutan mukaan. Osassa esitetään muiden arvopapereiden kuin osakkeiden kannat sekä brutto- ja nettomääräiset liikkeeseenlaskut seuraavalla jaotellulla: 1) euromääräiset ja kaikkien valuuttojen määräiset liikkeeseenlaskut, 2) euroalueella olevien liikkeeseenlaskut ja liikkeeseenlaskut yhteensä sekä 3) velkapaperit yhteensä ja pitkäaikaiset velkapaperit. Nettomääräiset liikkeeseenlaskut ja kantojen muutokset eroavat toisistaan arvostusmuutosten, uudelleenluokittelun sekä muiden muutosten vuoksi. Osassa esitetään myös velkapapereista yhteensä sekä pitkäaikaisista velkapapereista kausivaihtelusta puhdistettuja tietoa ja vuositason korotetut kuuden kuukauden kasvuvauhdit. Kausivaihtelusta puhdistetut tiedot on johdettu laskennallisten kantojen indeksistä. Lisätietoja saa Teknisiä huomautuksia -osasta.

Osassa 4.2 esitetään euroalueella olevien liikkeeseen laskemien muiden arvopapereiden kuin osakkeiden kannat sekä brutto- ja nettomääräiset liikkeeseenlaskut liikkeeseenlaskijan sektorin mukaan. Sektoriluokitus on EKT 95:n mukainen. EKP sisältyy eurojärjestelmään.

Osan 4.2 taulukon 1 sarake 1 (kaikkien ja pitkäaikaisten velkapapereiden kannat yhteensä) vastaa osan 4.1 saraketta 7 (euroalueella olevien liikkeeseen laskemien kaikkien ja pitkäaikaisten velkapapereiden kannat yhteensä). Osan 4.2 taulukon 1 sarake 2 (rahalaitosten liikkeeseen laskemien kaikkien ja pitkäaikaisten velkapapereiden kan-

nat) vastaa kuta kuinkin osan 2.1 taulukon 2 saraketta 8 (rahalaitosten yhteenlasketun taseen velkapuolen liikkeeseen lasketut velkapaperit). Osan 4.2 taulukon 2 sarake 1 (kaikkien velkapapereiden nettomääräiset liikkeeseenlaskut yhteensä) vastaa osan 4.1 saraketta 9 (euroalueella olevien nettomääräiset liikkeeseenlaskut yhteensä). Ero pitkäaikaisten velkapapereiden ja kiinteä- ja vaihtuvakorkoisten pitkäaikaisten velkapapereiden välillä osan 4.2 taulukossa 1 johtuu nollakorkolainoista ja arvostusmuutoksista.

Osassa 4.3 esitetään euroalueella olevien liikkeeseen laskemien velkapapereiden kausivaihtelusta puhdistetut ja puhdistamattomat kasvuvauhdit (jaoteltuna maturiteetin, instrumenttityypin, liikkeeseenlaskijan sektorin ja valuutan mukaan). Tiedot perustuvat rahoitustaloustoimiin, joissa institutionaalinen yksikkö ottaa tai maksaa takaisin velkaa. Kasvuvauhteihin ei siten lasketa mukaan uudelleenluokittelun, arvostusmuutosten, valuuttakurssimuutosten tai varsinaisista taloustoimista johtumattomien muiden vastaavien muutosten aiheuttamia eroja. Kausivaihtelusta puhdistetut kasvuvauhdit on korotettu vuositason tietojen esittämiseen liittyvistä syistä. Lisätietoja saa Teknisiä huomautuksia -osasta.

Osan 4.4 taulukon 1 sarakkeissa 1, 4, 6 ja 8 esitetään euroalueella olevien liikkeeseen laskemien noteerattujen osakkeiden kannat jaoteltuna liikkeeseenlaskijan sektorin mukaan. Yritysten liikkeeseen laskemien noteerattujen osakkeiden kuukausitiedot vastaavat osassa 3.4 esitettyjä neljännesvuosisarjoja (rahoitustase: noteeratut osakkeet).

Osan 4.4 taulukon 1 sarakkeissa 3, 5, 7 ja 9 esitetään euroalueella olevien liikkeeseen laskemien noteerattujen osakkeiden vuotuiset kasvuvauhdit liikkeeseenlaskijan sektorin mukaan. Kasvuvauhdit perustuvat rahoitustaloustoimiin, joita syntyy, kun liikkeeseenlaskija laskee liikkeeseen tai lunastaa osakkeita käteistä vastaan, lukuun ottamatta sijoituksia liikkeeseenlaskijan omiin osakkeisiin. Vuotuisiin kasvuvauhteihin ei lasketa mukaan uudelleenluokittelun, arvostusmuutosten tai itse taloustoimista johtumattomien muutosten aiheuttamia eroja.

Osassa 4.5 esitetään tilastoja kaikista koroista, joita euroalueen rahalaitokset soveltavat euroalueen kotitalouksien ja yritysten euromääräisiin talletuksiin ja lainoihin. Euroalueen rahalaitosten korot lasketaan euroalueen maiden kunkin instrumenttikategorian korkojen painotettuna keskiarvona (käyttäen painoina vastaavia liiketoiminnan volyymejä).

Rahalaitosten korkotilastot on eritelty liiketoiminnoittain, sektoreittain, instrumenteittain, maturiteeteittain sekä irtisanomisajan tai alkuperäisen koron kiinnitysajan mukaan. Nämä tilastot ovat korvanneet aiemmat kymmenen siirtymäajan tilastollista aikasarjaa euroalueen pankkikoroista, joita oli julkaistu EKP:n Kuukausikatsuksessa tammikuusta 1999 alkaen.

Osassa 4.6 esitellään euroalueen, Yhdysvaltojen ja Japanin rahamarkkinakorkoja. Euroalueen rahamarkkinakoroista esitetään laaja valikoima yön yli -talletusten koroista 12 kuukauden talletusten korkoihin. Ajalta ennen tammikuuta 1999 on laskettu keinotekoiset euroalueen korot käyttämällä BKT:llä painotettuja kansallisia korkoja. Kuukausi-, neljännesvuosi- ja vuositiedot ovat ajanjakson keskiarvoja lukuun ottamatta yön yli -korkoja koskevia tietoja tammikuuta 1999 edeltävältä ajalta. Yön yli -talletusten korkoja edustavat joulukuun 1998 loppuun asti pankkien välisen talletusmarkkinoiden ajanjakson lopun ottolainauskorot (bid rates) ja sen jälkeen eoniakoron (euro overnight index average) ajanjakson keskiarvo. Euroalueen yhden, kolmen, kuuden ja kahdentoista kuukauden talletusten korot ovat tammikuusta 1999 alkaen euriborkorkoja ja sitä ennen liborkorkoja (London interbank offered rate), jos sellaisia on ollut käytettävissä. Yhdysvaltojen ja Japanin kolmen kuukauden talletusten korkoja edustaa liborkorko.

Osassa 4.7 esitellään nimellisistä tuottokäyristä (spot) estimoituja euroalueen valtioiden liikkeeseen laskemien euromääräisten joukkolainojen korkoja. Joukkolainat kuuluvat luokitusluokkaan AAA, ja korot ovat ajanjakson lopun korkoja. Tuottokäyrät

on estimoitu Svenssonin⁵ mallin perusteella. Osassa esitellään myös 10 vuoden ja 3 kuukauden korkojen sekä 10 vuoden ja 2 vuoden korkojen erotukset. Tuottokäyriä (päivähavaintoja, kuvioita ja taulukoita) on lisää EKP:n verkkosivuilla, jolla on myös tietoja niiden laatimismenetelmistä (<http://www.ecb.europa.eu/stats/money/yc/html/index.en.html>).

Osassa 4.8 esitellään euroalueen, Yhdysvaltojen ja Japanin osakeindeksejä.

HINNAT, TUOTANTO, KYSYNTÄ JA TYÖMARKKINAT

Tässä osassa kuvatut tilastot ovat suurimmaksi osaksi Euroopan komission (lähinnä Eurostatin) ja kansallisten tilastoviranomaisten tuottamia. Euroaluetta koskevat tiedot on saatu laskemalla yksittäisten jäsenvaltioiden tiedot yhteen. Tilastot ovat mahdollisimman yhtenäisiä ja vertailukelpoisia. Tilastot työvoimakustannusindekseistä, BKT:stä ja sen käytöstä, toimialakohtaisesta arvonlisäyksestä, teollisuustuotannosta, vähittäiskaupan myynnistä, henkilöautojen rekisteröinneistä ja työtuntien mukaan lasketusta työllisyydestä perustuvat työpäiväkorjattuihin tietoihin.

Euroalueen yhdenmukaistettu kuluttajahintaindeksi YKHI (osan 5.1 taulukko 1) on saatavissa vuodesta 1995 lähtien. Se perustuu kansallisiin yhdenmukaistettuihin kuluttajahintaindeksihin, jotka lasketaan samoin menetelmin kaikissa euroalueen maissa. Tavara- ja palveluerien jaottelu perustuu yksilöllisen kulutuksen käyttötarkoituksen mukaiseen luokitukseen (COICOP/HICP). YKHI kattaa kotitalouksien lopulliset rahamääräiset kulutusmenot euroalueen muodostamalla talousalueella. Taulukossa esitetään kausivaihtelusta puhdistettuja YKHI-tietoja sekä EKP:n kokoaamia YKHIin perustuvia koeluonteisia arvioita hallinnollisesti säännellyistä hinnoista.

Teollisuuden tuottajahintoja (osan 5.1 taulukko 2), tuotantoa ja liikevaihtoa sekä vähittäiskaupan

5 Svensson L. E. (1994), "Estimating and Interpreting Forward Interest Rates: Sweden 1992–1994", CEPR Discussion Paper No 1051, Centre for Economic Policy Research, Lontoo.

myyntiä (osa 5.2) koskeviin tilastoihin sovelletaan 19.5.1998 annettua lyhyen aikavälin tilastoja koskevaa EU:n neuvoston asetusta (EY) N:o 1165/98⁶. Lyhyen aikavälin tilastojen laadinnassa on tammikuusta 2009 alkaen sovellettu tarkistettua tilastollista toimialaluokitusta (Nace Revision 2), josta säädetään 20.12.2006 annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EY) N:o 1893/2006 tilastollisen toimialaluokituksen NACE rev. 2 vahvistamisesta sekä neuvoston asetuksen (ETY) N:o 3037/90 ja tiettyjen eri tilastoaloja koskevien yhteisöjen asetusten muuttamisesta⁷. Teollisuuden tuottajahintoja ja teollisuustuotantoa koskevissa taulukoissa tuotteiden loppukäytön mukainen jaottelu vastaa ilman rakennusteollisuutta lasketun teollisuuden yhdenmukaistettua alajaoteltua (NACE Revision 2 -luokat B–E) teollisuuden koontiryhmiin siten kuin 14.6.2007 annetussa komission asetuksessa (EY) N:o 656/2007⁸ on määriteltä. Teollisuuden tuottajahinnat ovat tehtaanhintoja. Niihin sisältyvät välilliset verot lukuun ottamatta arvonnäisäveroa ja muita vähennyskelpoisia veroja. Teollisuustuotanto kuvastaa arvonnäisästä kullakin toimialalla.

Osan 5.1 taulukossa 3 esitetyt kaksi muiden raaka-aineiden kuin energian hintaindeksiä kattavat samat raaka-aineet, mutta niissä on käytetty kahta eri painotusjärjestelmää: ensimmäinen perustuu euroalueen tuontiraaka-aineisiin (sarakkeet 2–4) ja toinen (sarakkeet 5–7) euroalueen arvioituun kotimaiseen kysyntään tai ”käyttöön”. Jälkimmäisessä otetaan huomioon kunkin raaka-aineen tuonti, vienti ja kotimainen tuotanto (yksinkertaistuksen vuoksi varastotietoja ei oteta huomioon, koska niiden oletetaan olevan suhteellisen vakaat tarkastelujaksolla). Tuonnin mukaan painotettu raaka-aineiden hintaindeksi soveltuu ulkomaisen kehityksen analysointiin, kun taas käytön mukaan painotetun indeksin avulla voidaan tarkastella erityisesti raaka-aineiden kansainvälisten hintapaineiden vaikutusta euroalueen inflaatioon. Käytöllä painotetut raaka-aineiden hintaindeksitiedot ovat koeluonteisia tietoja. Yksityiskohtaisempia tietoja EKP:n raaka-aineiden hintaindeksien laati-

misesta saa Kuukausikatsauksen joulukuun 2008 numeron kehikosta 1.

Työvoimakustannusindeksit (osan 5.1 taulukko 5) mittaavat muutoksia teollisuuden (ml. rakentaminen) ja markkinaehtoisten palvelujen työvoimakustannuksissa työtuntia kohden. Indeksien tilastointimenetelmät perustuvat 27.2.2003 annettuun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseen (EY) N:o 450/2003 työvoimakustannusindekseistä⁹ ja sen täytäntöönpanosta 7.7.2003 annettuun komission asetukseen (EY) N:o 1216/2003¹⁰. Euroalueen työvoimakustannusindeksistä on saatavissa tietoja jaoteltuna työvoimakustannuserittäin (”palkat ja palkkiot” ja ”työnantajan sosiaaliturvamaksut” plus työnantajan maksamat verot miinus tukipalkkiot) ja toimialoittain. EKP laskee sopimuspalkkaindikaattorin (osan 5.1 taulukon 5 lisätieto) yhdenmukaistamattomien ja kansallisiin määritelmiin perustuvien tietojen perusteella.

Yksikkötyökustannukset (osan 5.1 taulukko 4), BKT ja sen erät (osan 5.2 taulukot 1 ja 2), BKT:n deflaattorit (osan 5.1 taulukko 3) ja työllisyystilastot (osan 5.3 taulukko 1) perustuvat EKT 95:n¹¹ mukaisiin kansantalouden tilinpidon neljännesvuositilastoihin. EU 95:tä muutettiin 10.8.2010 annetulla komission asetuksella (EU) N:o 715/2010¹², jolla otettiin käyttöön tilastollisen toimialaluokituksen päivitys NACE Revision 2. Euroalueen kansantalouden tillinpitotiedot julkaistiin päivitetyn luokituksen mukaisesti ensimmäisen kerran joulukuussa 2011.

Teollisuuden uudet tilaukset (osan 5.2 taulukko 4) mittaavat tarkastelujaksolla vastaanotettuja tilauksia teollisuusaloilla, joiden tuotanto perustuu pääasiassa uusiin tilauksiin. Näitä ovat mm. tekstiili-, sellu- ja paperiteollisuus, kemian- ja metalliteollisuus sekä pääomahäydykkeiden ja kestävien kulutustavaroiden valmistus. Tiedot lasketaan käypien hintojen perusteella.

6 EYVL L 162, 5.6.1998, s. 1.

7 EUVL L 393, 30.12.2006, s. 1.

8 EUVL L 155, 15.6.2007, s. 3.

9 EUVL L 69, 13.3.2003, s. 1.

10 EUVL L 169, 8.7.2003, s. 37.

11 EUVL L 310, 30.11.1996, s. 1.

12 EUVL L 210, 11.8.2010, s. 1.

Teollisuuden ja vähittäiskaupan liikevaihdon indeksit (osan 5.2 taulukko 4) mittaavat liikevaihtoa, johon sisältyvät kaikki tarkastelujaksolla laskutetut tullit ja verot lukuun ottamatta arvonlisäveroa. Vähittäiskaupan liikevaihto kattaa kaiken vähittäiskaupan (pl. moottoriajoneuvojen ja -pyörien myynti) sekä polttoaineiden vähittäiskaupan. Uusien henkilöautojen rekisteröinnit kattavat sekä yksityiskäyttöön että muuhun kuin yksityiskäyttöön tarkoitettujen autojen rekisteröinnit.

Kvalitatiiviset suhdannekyselytiedot (osan 5.2 taulukko 5) perustuvat yrityksiä ja kuluttajia koskeviin Euroopan komission suhdannekyselyihin.

Työttömyysastetilastot (osan 5.3 taulukko 4) ovat Kansainvälisen työjärjestön (ILO) ohjeiden mukaisia. Ne kuvaavat aktiivisten työnhakijoiden osuutta työvoimasta ja niissä käytetään yhdenmukaistettuja kriteerejä ja määritelmiä. Työttömyysasteen laskeamisessa käytetyt työvoiman määrää koskevat arviot poikkeavat osassa 5.3 esitetyistä yhteenlasketuista työllisyys- ja työttömyyslukuista.

JULKINEN TALOUS

Osassa 6.1–6.5 esitetään euroalueen julkisen talouden rahoitusasema. Tiedot on suurimmaksi osaksi konsolidoitu ja ne perustuvat EKT 95:een. EKP laatii osissa 6.1–6.3 olevat euroalueen vuosittaiset aggregaattitilastot kansallisten keskuspankkien toimittamien yhdenmukaistettujen tietojen perusteella, ja tilastoja päivitetään säännöllisesti. Tämän vuoksi euroalueen maiden julkisen talouden alijäämää ja velkaa koskevat tiedot voivat poiketa tiedoista, joita Euroopan komissio käyttää liiallisia alijäämiä koskevan menettelyn yhteydessä. EKP laatii euroalueen neljännesvuosittaiset aggregaattitilastot osissa 6.4 ja 6.5 Eurostatin tilastojen ja kansallisten tietojen perusteella.

Osassa 6.1 esitetään vuosittaiset tilastot julkisyhteisöjen tuloista ja menoista 10.7.2000 annetussa Euroopan komission asetuksessa N:o 1500/2000¹³ esitettyjen määritelmien mukaisesti. Asetuksella muutetaan EKT 95:tä. Osassa 6.2

esitetään julkisen talouden konsolidoitu bruttovelka nimellisarvoisena siten kuin liiallisia alijäämiä koskevasta menettelystä määrätään Euroopan yhteisön perustamissopimuksessa. Osassa 6.1 ja 6.2 esitetään yhteenvedot euroalueen yksittäisten maiden tiedoista, koska ne ovat vakausta ja kasvusopimuksen kannalta tärkeitä. Yksittäisten euroalueen maiden ali-/ylijäämää koskevat tiedot vastaavat tietoja, jotka esitetään liiallisia alijäämiä koskevassa menettelyssä koodilla ”B9”, sellaisena kuin se on määritelty Euroopan komission asetuksessa (EY) N:o 479/2009 EKT 95:een tehtävien viittausten osalta. Osassa 6.3 esitetään julkisen talouden velan muutos. Julkisen velan muutoksen ja julkisen talouden alijäämän erotus (eli alijäämä-/velkakoikaisut) johtuu pääasiassa julkisyhteisöjen rahoitusvarojen muutoksista ja valuutan arvostusmuutosten vaikutuksista. Osassa 6.4 esitetään kausivaihtelusta puhdistamattomia neljännesvuositietoja julkisyhteisöjen tuloista ja menoista niiden määritelmien mukaisesti, jotka on esitetty 10.6.2002 annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EY) N:o 1221/2002¹⁴ julkisyhteisöjen neljännesvuosittilinpidoista. Osassa 6.5 esitetään neljännesvuositietoja julkisen talouden konsolidoidusta bruttovelasta, alijäämä-/velkakoikaisuista ja julkisesta lainanottotarpeesta. Nämä tilastot kootaan käyttämällä kansallisten keskuspankkien tietoja ja tietoja, jotka jäsenvaltiot toimittavat asetuksien (EY) N:o 501/2004 ja (EY) N:o 1222/2004 mukaisesti.

ULKOMAISET TALOUSTOIMET JA VARALLISUUS

Maksutasetta ja ulkomaista varallisuusasemaa koskevien tilastojen (osat 7.1–7.4) käsitteet ja määritelmät ovat yleisesti IMF:n maksutasekäsikirjan (5. laitos, lokakuu 1993), 16.7.2004 annettujen Euroopan keskuspankin tilastovaatimuksia koskevien suuntaviivojen (EKP/2004/15)¹⁵ ja näiden suuntaviivojen muuttamisesta 31.5.2007 annettujen suuntaviivojen (EKP/2007/3)¹⁶ mukaisia. Lisätietoja näiden euroalueen tilastojen laadintamenetelmistä ja lähteistä

14 EYVL L 179, 9.7.2002, s. 1.

15 EUVL L 354, 30.11.2004, s. 34.

16 EUVL L 159, 20.6.2007, s. 48.

13 EYVL L 172, 12.7.2000, s. 3.

saa EKP:n julkaisusta ”European Union balance of payments/international investment position statistical methods” (toukokuu 2007) ja seuraavien työryhmien raporteista: Task Force on Portfolio Investment Collection Systems (kesäkuu 2002), Task Force on Portfolio Investment Income (elokuu 2003) ja Task Force on Foreign Direct Investment (maaliskuu 2004). Kaikki asiakirjat ovat ladattavissa EKP:n verkkosivuilta. Myös näitä tilastoja koskeva EKP:n ja Euroopan komission (Eurostat) Task Force on Quality -työryhmän raportti (heinäkuu 2004) on saatavissa raha-, rahoitus- ja maksutasetilastokomitean verkkosivuilta (www.cmbf.org). EKP:n verkkosivuilta on ladattavissa työryhmän suositukseen perustuva maksutasetta ja ulkomaista varallisuusasemaa koskevien tilastojen vuosittainen lauraportti, joka noudattaa huhtikuussa 2008 julkaistuja EKP:n tilastojen laatuun liittyviä peruseriaatteita.

EKP:n neuvosto antoi 9.12.2011 suuntaviivat ulkomaisia tilastoja koskevista Euroopan keskuspankin tilastovaatimuksista (EKP/2011/23).¹⁷ Suuntaviivoissa määrätään uusista ulkomaisia tilastoja koskevista raportointivaatimuksista, jotka johtuvat lähinnä menetelmämuutoksista IMF:n maksutasekä-sikirjan kuudenteen laitokseen (BPM6). EKP alkaa julkistaa kyseisten suuntaviivojen ja BPM6:n mukaisia euroalueen maksutaseen, ulkomaisen varallisuusaseman ja valuuttavarannon tilastoja historia-tietoineen vuonna 2014.

Osien 7.1 ja 7.4 taulukoissa noudatetaan IMF:n maksutasekä-sikirjan merkintätapaa: vaihtotaseessa ja pääomansiirtojen taseessa merkitään ylijäämä plussalla, kun taas rahoitustaseessa plusmerkki tarkoittaa velkojen kasvua tai saamisten vähentymistä. Osan 7.2 taulukoissa sekä tulot että menot on esitetty plusmerkkisinä. Helmikuun 2008 Kuukausikatsauksesta lähtien osan 7.3 taulukot on esitetty uudella jaottelulla, jotta taseen ja ulkomaisen varallisuusaseman ja niihin liittyvien kasvuvauhtien tiedot voidaan esittää yhdessä. Uusissa taulukoissa varallisuusaseman kasvua vastaavat tuloihin ja menoihin liittyvät taloustoimet näytetään plusmerkkisinä.

Euroalueen maksutasetilastot on laatinut EKP. Tuoreimmat kuukausihavainnot ovat ennakkotietoina. Tietoja tarkistetaan, kun seuraavaa kuukautta koskevat luvut tai yksityiskohtainen neljännesvuosittainen maksutase julkistetaan. Aiempia tietoja tarkistetaan aika ajoin ja jos lähdeaineiston kokoamisen menetelmät muuttuvat.

Osan 7.2 taulukossa 1 esitetään myös kausivaihtelusta puhdistettuja vaihtotasetietoja. Luvut on soveltuvin osin korjattu työpäivien määrän vaihtelusta ja karkauspäivän ja/tai pääsiäislomien vaikutuksista. Osan 7.2 taulukossa 3 ja osan 7.3 taulukossa 9 on euroalueen maksutaseen ja ulkomaisen varallisuusaseman maakohtainen erittely. Tiedot ilmoitetaan tärkeimmistä kauppakumppaneista yksitään tai ryhmänä, ja lisäksi erotellaan euroalueen ulkopuoliset EU-maat ja EU:n ulkopuoliset maat tai alueet. Taulukoissa esitetään myös taloustoimet ja varallisuusasema EU:n toimielimiin nähden (EKP:tä lukuun ottamatta EU:n toimielimet käsitetään tilastollisista syistä euroalueen ulkopuoliseksi riippumatta niiden fyysisestä sijainnista). Vastaavat tiedot annetaan tiettyjä tarkoituksia varten myös offshore-rahoituskeskuksista ja kansainvälisistä organisaatioista. Tiedot eivät kata arvopaperisijoitusten velkoja, johdannaisia eivätkä valuuttavarantoa. Erillisiä tietoja ei myöskään esitetä pääomakorvauksista Brasiliaan, Kiinaan, Intiaan ja Venäjälle. Maakohtaista erittelyä käsitellään helmikuun 2005 Kuukausikatsauksen artikkelissa ”Euro area balance of payments and international investment position vis-à-vis main counterparts”.

Euroalueen rahoitustasetta ja ulkomaista varallisuusasemaa koskevat tiedot osassa 7.3 on saatu laskemalla yhteen euroalueen jäsenmaiden taloustoimet sekä saamiset ja velat euroalueen ulkopuolella oleviin nähden eli euroaluetta käsitellään yhtenä taloudellisenä kokonaisuutena (ks. myös Kuukausikatsauksen joulukuun 2002 numeron kehikko 9, tammikuun 2007 numeron kehikko 5 ja tammikuun 2008 numeron kehikko 6). Ulkomainen varallisuusasema on laskettu käyttäen tämänhetkisiä markkinahintoja. Poikkeuksena ovat suorat sijoitukset, joissa noteeraamattomien osakkeiden ja muiden sijoitusten (esim. lainat ja talletukset) tiedot perustuvat kirjanpitoarvoihin. Ulko-

17 EUV L 65, 3.3.2012, s. 1.

maisena varallisuusaseman neljännesvuositalastot laaditaan samojen menetelmien perusteella kuin vastaavat vuositalastot. Koska jotkin tietolähteet eivät ole käytettävissä neljännesvuosittain (tai ovat saatavissa viipeellä), ulkomaisen varallisuusaseman neljännesvuositalastot estimoidaan osittain rahoitustaloustoimien, omaisuushintojen ja valuuttakehityksen perusteella.

Osan 7.3 taulukossa 1 on yhteenveto euroalueen ulkomaisesta varallisuusasemasta ja maksutaseen rahoitustaloustoimista. Ulkomaisen varallisuusaseman vuosimuutosten erittely saadaan soveltamalla ulkomaisen varallisuuden muihin kuin taloustoimista johtuviin muutoksiin tilastollista mallia ja hyödyntämällä saamisten ja velkojen maa- ja valuuttajakaumasta saatavia tietoja ja eri rahoitusvarojen hintaindeksejä. Taulukon sarake 5 kuvaa euroalueella olevien suoria sijoituksia ulkomaille, sarake 6 suoria sijoituksia ulkomailta euroalueelle.

Osan 7.3 taulukossa 5 erittely ”lainat” ja ”käteinen ja talletukset” perustuu euroalueen ulkopuolisten vastapuolten sektoriin, eli saamiset euroalueen ulkopuolisilta pankeilta luokitellaan talletuksiksi ja saamiset muilta euroalueen ulkopuolisilta vastapuolilta kuin pankeilta luokitellaan lainoiksi. Jaottelu vastaa muissa tilastoissa (esim. rahalaitosten konsolidoitu tase) käytettyä jaottelua ja on IMF:n maksutasekäsikirjan ohjeiden mukainen.

Eurojärjestelmän valuuttavarantojen ja niihin liittyvien saamisten ja velkojen kannat esitetään osan 7.3 taulukossa 7. Kattavuus- ja arvostuserojen vuoksi luvut eivät ole täysin vertailukelpoisia eurojärjestelmän viikkotaseen tietojen kanssa. Taulukon 7 tiedot ovat valuuttavarannon ja valuuttamääräisen likviditeetin raportointimallin mukaisia. Eurojärjestelmän valuuttavarantoon sisältyvissä varoissa otetaan huomioon euroalueen muuttuva kokoonpano. Ennen euroalueeseen liittymistä maiden kansallisten keskuspankkien varat sisältyvät arvopaperisijoituksiin (arvopaperien osalta) tai muihin sijoituksiin (muiden saamisten osalta). Eurojärjestelmän kultavarantojen muutokset (sarake 3) johtuvat 26.9.1999 tehdyn ja 27.9.2009 päivitetyn keskuspankkien kultasopimuksen ehtojen mukaisesti tehdyistä kullan ostoista ja myynneistä. Lisätietoja eurojärjestelmän

valuuttavarantojen tilastoinnista on julkaisussa ”Statistical treatment of Eurosystem’s international reserves” (lokakuu 2000), joka on ladattavissa EKP:n verkkosivuilta. Verkkosivuilla on myös kattavia valuuttavarannon ja valuuttamääräisen likviditeetin raportointimallin mukaisia tietoja.

Osan 7.3 taulukossa 8 esitetään euroalueen bruttovelka euroalueen ulkopuolisille. Tiedot ovat kanta-tietoja ja kuvaavat tosiasiallista velkaa, jota on lyhennettävä ja/tai jonka korkoa on maksettava yhden tai useamman kerran tulevaisuudessa (ne eivät siis kuvaa vastuusitoumuksia). Tiedot on jaoteltu vaateittain ja institutionaalisen sektorin mukaan.

Osassa 7.4 on euroalueen maksutaseen rahataloudellinen esitys. Siinä kuvataan muiden kuin rahalaitosten taloustoimia, jotka heijastavat rahalaitosten ulkomaisia nettomääräisiä taloustoimia. Muiden kuin rahalaitosten taloustoimiin sisältyy maksutaseen taloustoimia, joista ei ole saatavissa sektorikohtaista erittelyä. Nämä koskevat vaihtotasetta ja pääomansiirtoja (sarake 2) sekä johdannaisia (sarake 11). Ajantasainen metodologinen selvitys euroalueen maksutaseen rahataloudellisesta esityksestä on EKP:n verkkosivujen osassa ”Statistics”. Ks. myös kesäkuun 2003 Kuukausikatsauksen kehikko 1.

Osassa 7.5 esitetään euroalueen tavaroiden ulkomaankauppatietoja. Tilastotietojen lähde on Eurostat. Arvoa ja määräindeksejä koskevat tiedot on puhdistettu kausivaihtelusta ja työpäivien määrän muutoksista. Osan 7.5 taulukon 1 sarakkeiden 4–6 ja 9–11 tuoteryhmäerittely noudattaa Broad Economic Categories -luokitusta ja vastaa kansantalouden tilipidon mukaista perusjaottelua. Teollisuustuotteet (sarakkeet 7 ja 12) ja öljy (sarake 13) on määritelty luokituksen SITC Rev. 4 mukaisesti. Maantieteellisessä jaottelussa (osan 7.5 taulukko 3) euroalueen tärkeimmät kauppakumppanit esitetään joko maittain tai ryhmittäin. Kiina ei sisällä Hongkongia. Määritelmien, luokittelun, kattavuuden ja kirjausajankohdan erojen vuoksi ulkomaankauppatilastot eivät etenäkään tuonnin osalta ole täysin verrattavissa maksutasetilastojen tavarakaupan eriin (osat 7.1 ja 7.2). Ero selittyy osittain sillä, että ulkomaankaupan tilastoissa vakuutus ja rahti on laskettu mukaan tavaroiden tuonnin arvoon.

Osan 7.5 taulukossa 2 esitetyt teollisuuden tuontihinnat ja teollisuustuottajien vientihinnat (tai muuta kuin kotimaanmarkkinoita koskevat teollisuuden tuottajahinnat) esiteltiin 6.7.2005 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EY) N:o 1158/2005 neuvoston asetuksen (EY) N:o 1165/98 muuttamisesta. Asetus muodostaa pääasiallisen oikeusperustan lyhyen aikavälin tilastoille. Teollisuuden tuontihintojen indeksi kattaa euroalueen ulkopuolelta tuodut teollisuustuotteet, jotka kuuluvat Euroopan talousyhteisön toimialoittaisen tuoteluokituksen (CPA) pääluokkiin B–E. Se käsittää kaikki muut institutionaaliset tuontisektorit paitsi kotitaloudet, julkisyhteisöt ja voittoa tavoittelemattomat yhteisöt. Indeksit kuvastaa kulut, vakuutuksen ja rahdin käsittävää cif-hintaa ilman tuontitulleja ja veroja ja viittaa tuotteiden omistusoikeuden siirtymishetkellä kirjattuihin tosiasiallisiin euromääräisiin transaktioihin. Teollisuustuottajien vientihinnat kattavat kaikki euroalueen tuottajien suoraan euroalueen ulkopuolisille markkinoille viemät teollisuustuotteet, jotka kuuluvat NACE Revision 2:n pääluokkiin B–E. Hinnat eivät sisällä tukkukauppioiden vientiä eivätkä jälleenvientä. Indeksit kuvastavat euroalueen rajalla laskettua euromääräistä fob-hintaa (vapaasti aluksessa) ja sisältävät välilliset verot lukuun ottamatta arvonlisäveroa ja muita vähennyskelpoisia veroja. Teollisuuden tuontihinnat ja teollisuustuottajien vientihinnat ovat saatavilla jaoteltuina teollisuuden koontiryhmiin, jotka on määriteltä 14.6.2007 annetussa komission asetuksessa (EY) N:o 656/2007. Lisätietoja saa joulukuun 2008 Kuukausikatsauksen kehikosta 11.

VALUUTTAKURSSIT

Osassa 8.1 esitetään EKP:n laskemat euron nimelliset ja reaaliset efektiiviset valuuttakurssi-indeksit. Indeksit perustuvat euron ja euroalueen kauppakumppanimaiden valuuttojen välisten kahdenvälisen kurssien painotettuihin keskiarvoihin. Positiivinen muutos merkitsee euron vahvistumista. Painot perustuvat teollisuustuotteiden kaupankäyntitilastoihin vuosilta 1995–1997, 1998–2000, 2001–2003, 2004–2006 ja 2007–2009 ja niissä on otettu huomioon kolman-

sien markkinoiden vaikutus. Euron efektiiviset valuuttakurssi-indeksit saadaan ketjuttamalla näiden viiden jakson kauppapainoihin perustuvat indikaattorit kunkin kolmivuotisjakson lopussa. Indeksien perusjaksona on vuoden 1999 ensimmäinen neljännes. Euroalueen kauppakumppanimaista muodostettuun EER 20 -ryhmään (EER on lyhenne sanoista effective exchange rate eli efektiivinen valuuttakurssi) kuuluvat 10 euroalueen ulkopuolista EU:n jäsenvaltiota sekä Australia, Etelä-Korea, Hongkong, Japani, Kanada, Kiina, Norja, Singapore, Sveitsi ja Yhdysvallat. EER 40 -ryhmään kuuluvat EER 20 -ryhmän maiden lisäksi seuraavat maat: Algeria, Argentiina, Brasilia, Chile, Etelä-Afrikka, Filippiinit, Indonesia, Intia, Islanti, Israel, Kroatia, Malesia, Marokko, Meksiko, Taiwan, Thaimaa, Turkki, Uusi-Seelanti, Venezuela ja Venäjä. Reaaliset efektiiviset valuuttakurssi-indeksit on laskettu käyttämällä kuluttajahintaindeksejä, tuottajahintaindeksejä, BKT:n deflaattoreita sekä tehdasteollisuuden ja koko talouden yksikkötyökustannuksia.

Yksityiskohtaisempia tietoja efektiivisten valuuttakurssien laskemisesta on EKP:n kotisivuilla valuuttakurssieja käsittelevien tilastosivujen osassa sekä EKP:n Occasional Paper Series -sarjan julkaisussa nro 2 ("The effective exchange rates of the euro", L. Buldorini, S. Makrydakias ja C. Thimann, helmikuu 2002). Julkaisu on ladattavissa EKP:n verkkosivuilta.

Osassa 8.2 esitetyt valuuttakurssit ovat päivittäin julkaistujen viitekursseiden kuukausittaisia keskiarvoja. Islannin kruunun tuorein kurssi on ajalta 3.12.2008, jolloin 1 euro oli 290,0 Islannin kruunua.

TALOUDELLINEN KEHITYS EUROALUEEN ULKOPUOLELLA

EU:n muita jäsenvaltioita koskevat tilastot (osa 9.1) noudattavat samoja periaatteita kuin euroalueen tilastot. Vaihtotase ja pääomansiirtojen tase sekä ulkomainen bruttovelka sisältää myös erillisyyhtiöiden tiedot. Yhdysvaltoja ja Japania koskevat tilastot osassa 9.2 perustuvat kansallisiin lähteisiin.

EUROJÄRJESTELMÄN RAHAPOLIITTISET TOIMENPITEET¹

14.1., 4.2.2010

EKP:n neuvosto päättää, että perusrahoitusoperaatioiden korko on edelleen 1,00 %, maksuvalmiusluoton korko 1,75 % ja talletuskorko 0,25 %.

4.3.2010

EKP:n neuvosto päättää, että perusrahoitusoperaatioiden korko on edelleen 1,00 %, maksuvalmiusluoton korko 1,75 % ja talletuskorko 0,25 %. Lisäksi EKP:n neuvosto päättää huutokauppanettelyistä ja toteuttamistavoista, joita tullaan noudattamaan sen rahoitusoperaatioissa 12.10.2010 asti. Näihin sisältyy paluu vaihtuvakorkoisiin huutokauppoihin kolmen kuukauden pitempiaikaisissa rahoitusoperaatioissa alkaen operaatiosta, jonka maksut suoritetaan 28.4.2010.

8.4., 6.5.2010

EKP:n neuvosto päättää, että perusrahoitusoperaatioiden korko on edelleen 1,00 %, maksuvalmiusluoton korko 1,75 % ja talletuskorko 0,25 %.

10.5.2010

EKP:n neuvosto päättää useista toimista, joilla pyritään tasaamaan rahoitusmarkkinoilla ilmenneitä vakavia jännitteitä. Etenkin se päättää ryhtyä toteuttamaan interventioita euroalueen yksityisen ja julkisen sektorin velkapaperimarkkinoilla (arvopaperimarkkinoita koskeva ohjelma, Securities Markets Programme). Lisäksi neuvosto päättää, että touko- ja kesäkuussa 2010 säännölliset kolmen kuukauden pitempiaikaiset rahoitusoperaatiot suoritetaan kiinteäkorkoisina huutokauppoina, joissa tehdyt tarjoukset hyväksytään täysimääräisesti.

10.6.2010

EKP:n neuvosto päättää, että perusrahoitusoperaatioiden korko on edelleen 1,00 %, maksuvalmiusluoton korko 1,75 % ja talletuskorko

0,25 %. Lisäksi se päättää, että vuoden 2010 kolmannella neljänneksellä säännölliset kolmen kuukauden pitempiaikaiset rahoitusoperaatiot suoritetaan kiinteäkorkoisina huutokauppoina, joissa tehdyt tarjoukset hyväksytään täysimääräisesti.

8.7., 5.8.2010

EKP:n neuvosto päättää, että perusrahoitusoperaatioiden korko on edelleen 1,00 %, maksuvalmiusluoton korko 1,75 % ja talletuskorko 0,25 %.

2.9.2010

EKP:n neuvosto päättää, että perusrahoitusoperaatioiden korko on edelleen 1,00 %, maksuvalmiusluoton korko 1,75 % ja talletuskorko 0,25 %. Lisäksi EKP:n neuvosto päättää huutokauppanettelyistä ja toteuttamistavoista, joita tullaan noudattamaan sen rahoitusoperaatioissa 18.1.2011 asti. Etenkin se päättää, että kolmen kuukauden pitempiaikaiset rahoitusoperaatiot suoritetaan kiinteäkorkoisina huutokauppoina, joissa tehdyt tarjoukset hyväksytään täysimääräisesti.

7.10., 4.11.2010

EKP:n neuvosto päättää, että perusrahoitusoperaatioiden korko on edelleen 1,00 %, maksuvalmiusluoton korko 1,75 % ja talletuskorko 0,25 %.

2.12.2010

EKP:n neuvosto päättää, että perusrahoitusoperaatioiden korko on edelleen 1,00 %, maksuvalmiusluoton korko 1,75 % ja talletuskorko 0,25 %. Lisäksi EKP:n neuvosto päättää huutokauppanettelyistä ja toteuttamistavoista, joita tullaan noudattamaan sen rahoitusoperaatioissa 12.4.2011 asti. Etenkin se päättää, että rahoitusoperaatiot suoritetaan edelleen kiinteäkorkoisina

¹ Luettelot eurojärjestelmän rahapoliittisista toimenpiteistä vuosina 1999–2009 löytyvät EKP:n vuosikertomuksista näiltä vuosilta.

huutokauppoina, joissa tehdyt tarjoukset hyväksytään täysimääräisesti.

13.1., 3.2.2011

EKP:n neuvosto päättää, että perusrahoitusoperaatioiden korko on edelleen 1,00 %, maksuvalmiusluoton korko 1,75 % ja talletuskorko 0,25 %.

3.3.2011

EKP:n neuvosto päättää, että perusrahoitusoperaatioiden korko on edelleen 1,00 %, maksuvalmiusluoton korko 1,75 % ja talletuskorko 0,25 %. Lisäksi EKP:n neuvosto päättää huutokauppenettelyistä ja toteuttamistavoista, joita tullaan noudattamaan sen rahoitusoperaatioissa 12.7.2011 asti. Etenkin se päättää, että rahoitusoperaatiot suoritetaan edelleen kiinteäkorkoisina huutokauppoina, joissa tehdyt tarjoukset hyväksytään täysimääräisesti.

7.4.2011

EKP:n neuvosto päättää nostaa perusrahoitusoperaatioiden korkoa 0,25 prosenttiyksikköä 1,25 prosenttiin alkaen operaatiosta, jonka makset suoritetaan 13.4.2011. Lisäksi EKP:n neuvosto päättää nostaa maksuvalmiusluoton korkoa 0,25 prosenttiyksikköä 2,00 prosenttiin ja talletuskorkoa 0,25 prosenttiyksikköä 0,50 prosenttiin 13.4.2011 lähtien.

5.5.2011

EKP:n neuvosto päättää, että perusrahoitusoperaatioiden korko on edelleen 1,25 %, maksuvalmiusluoton korko 2,00 % ja talletuskorko 0,50 %.

9.6.2011

EKP:n neuvosto päättää, että perusrahoitusoperaatioiden korko on edelleen 1,25 %, maksuval-

miusluoton korko 2,00 % ja talletuskorko 0,50 %. Lisäksi EKP:n neuvosto päättää huutokauppenettelyistä ja toteuttamistavoista, joita tullaan noudattamaan sen rahoitusoperaatioissa 11.10.2011 asti. Etenkin se päättää, että rahoitusoperaatiot suoritetaan edelleen kiinteäkorkoisina huutokauppoina, joissa tehdyt tarjoukset hyväksytään täysimääräisesti.

7.7.2011

EKP:n neuvosto päättää nostaa perusrahoitusoperaatioiden korkoa 0,25 prosenttiyksikköä 1,50 prosenttiin alkaen operaatiosta, jonka makset suoritetaan 13.7.2011. Lisäksi EKP:n neuvosto päättää nostaa maksuvalmiusluoton korkoa 0,25 prosenttiyksikköä 2,25 prosenttiin ja talletuskorkoa 0,25 prosenttiyksikköä 0,75 prosenttiin 13.7.2011 lähtien.

4.8.2011

EKP:n neuvosto päättää, että perusrahoitusoperaatioiden korko on edelleen 1,50 %, maksuvalmiusluoton korko 2,25 % ja talletuskorko 0,75 %. Se päättää myös useista toimista joillakin rahoitusmarkkinoilla uudelleen ilmenneiden jännitteiden lievittämiseksi. Se päättää erityisesti, että eurojärjestelmä toteuttaa ylimääräisen likviditeettiä lisäävän pitempiaikaisen rahoitusoperaation, jonka maturiteetti on noin kuusi kuukautta. Operaatio toteutetaan kiinteäkorkoisena huutokauppina, jossa tehdyt tarjoukset hyväksytään täysimääräisesti. Lisäksi EKP:n neuvosto päättää huutokauppenettelyistä ja toteuttamistavoista, joita tullaan noudattamaan sen rahoitusoperaatioissa 17.1.2012 asti. Etenkin se päättää, että rahoitusoperaatiot suoritetaan edelleen kiinteäkorkoisina huutokauppoina, joissa tehdyt tarjoukset hyväksytään täysimääräisesti.

8.9.2011

EKP:n neuvosto päättää, että perusrahoitusoperaatioiden korko on edelleen 1,50 %, maksuvalmiusluoton korko 2,25 % ja talletuskorko 0,75 %.

6.10.2011

EKP:n neuvosto päättää, että perusrahoitusoperaatioiden korko on edelleen 1,50 %, maksuvalmiusluoton korko 2,25 % ja talletuskorko 0,75 %. Lisäksi EKP:n neuvosto tekee päätöksiä rahoitusoperaatioista ajanjaksolla, joka alkaa lokakuusta 2011 ja päättyy 10.7.2012. Tänä aikana toteutetaan kaksi pitempiäaikaista rahoitusoperaatiota. Lokakuussa toteutettavan operaation maturiteetti on noin 12 kuukautta ja joulukuussa toteutettavan noin 13 kuukautta. EKP:n neuvosto päättää myös, että kaikki rahoitusoperaatiot toteutetaan edelleen kiinteäkorkoisina huutokauppoina, joissa tehdyt tarjoukset hyväksytään täysimääräisesti. Edelleen EKP:n neuvosto päättää käynnistää uuden katettujen joukkolainojen ostohjelman marraskuussa 2011.

3.11.2011

EKP:n neuvosto päättää laskea perusrahoitusoperaatioiden korkoa 0,25 prosenttiyksikköä 1,25 prosenttiin alkaen operaatiosta, jonka maksut suoritetaan 9.11.2011. Lisäksi EKP:n neuvosto päättää laskea maksuvalmiusluoton korkoa 0,25 prosenttiyksikköä 2,00 prosenttiin ja talletuskorkoa 0,25 prosenttiyksikköä 0,50 prosenttiin 9.11.2011 lähtien.

8.12.2011

EKP:n neuvosto päättää laskea perusrahoitusoperaatioiden korkoa 0,25 prosenttiyksikköä 1,00 prosenttiin alkaen operaatiosta, jonka maksut suoritetaan 14.12.2011. Lisäksi EKP:n neuvosto päättää laskea maksuvalmiusluoton korkoa 0,25 prosenttiyksikköä 1,75 prosenttiin ja talletuskorkoa 0,25 prosenttiyksikköä 0,25 prosenttiin 14.12.2011 lähtien. EKP:n neuvosto päättää myös uusista epätavanomaisista toimista. Se päättää 1) toteuttaa kaksi pitempiäaikaista rahoitusoperaatiota, jotka ovat maturiteetiltaan noin kolme vuotta, 2) lisätä vakuuksien saatavuutta, 3) pienentää varantoprosentin 1 prosenttiin ja 4) lopettaa toistaiseksi hienosäätöoperaatiot, joita on toteutettu kunkin pitoajanjakson viimeisenä päivänä.

12.1.2012

EKP:n neuvosto päättää, että perusrahoitusoperaatioiden korko on edelleen 1,00 %, maksuvalmiusluoton korko 1,75 % ja talletuskorko 0,25 %.

9.2.2012

EKP:n neuvosto päättää, että perusrahoitusoperaatioiden korko on edelleen 1,00 %, maksuvalmiusluoton korko 1,75 % ja talletuskorko 0,25 %. Se myös hyväksyy kansalliset kelpoisuusvaatimukset ja riskienhallintatoimet, joiden myötä eräät maat voivat tilapäisesti ottaa eurojärjestelmän luotto-operaatioiden vakuudeksi lisää lainaamia.

8.3., 4.4., 3.5.2012

EKP:n neuvosto päättää, että perusrahoitusoperaatioiden korko on edelleen 1,00 %, maksuvalmiusluoton korko 1,75 % ja talletuskorko 0,25 %.

6.6.2012

EKP:n neuvosto päättää, että perusrahoitusoperaatioiden korko on edelleen 1,00 %, maksuvalmiusluoton korko 1,75 % ja talletuskorko 0,25 %. Lisäksi EKP:n neuvosto päättää huutokauppa-menettelyistä ja toteuttamistavoista, joita tullaan noudattamaan sen rahoitusoperaatioissa 15.1.2013 asti. Etenkin se päättää, että rahoitusoperaatiot suoritetaan edelleen kiinteäkorkoisina huutokauppoina, joissa tehdyt tarjoukset hyväksytään täysimääräisesti.

5.7.2012

EKP:n neuvosto päättää laskea perusrahoitusoperaatioiden korkoa 0,25 prosenttiyksikköä 0,75 prosenttiin alkaen operaatiosta, jonka maksut suoritetaan 11.7.2012. Lisäksi EKP:n neuvosto päättää laskea maksuvalmiusluoton korkoa 0,25 prosenttiyksikköä 1,50 prosenttiin ja talletuskorkoa 0,25 prosenttiyksikköä 0,00 prosenttiin 11.7.2012 lähtien.

2. 8.2012

EKP:n neuvosto päättää, että perusrahoitusoperaatioiden korko on edelleen 0,75%, maksuvalmiusluoton korko 1,50% ja talletuskorko 0,00%.

6.9.2012

EKP:n neuvosto päättää, että perusrahoitusoperaatioiden korko on edelleen 0,75%, maksuvalmiusluoton korko 1,50% ja talletuskorko 0,00%. EKP:n neuvosto päättää myös toteutustavoista, joita tullaan soveltamaan rahapoliittisissa suorissa kaupoissa (Outright Monetary Transactions, OMTs) euroalueen valtioiden joukkolainojen jälkimarkkinoilla.

4. 10., 8.11.2012

EKP:n neuvosto päättää, että perusrahoitusoperaatioiden korko on edelleen 0,75%, maksuvalmiusluoton korko 1,50% ja talletuskorko 0,00%.

6.12.2012

EKP:n neuvosto päättää, että perusrahoitusoperaatioiden korko on edelleen 0,75%, maksuvalmiusluoton korko 1,50% ja talletuskorko 0,00%. Lisäksi EKP:n neuvosto päättää huutokauppamenettelyistä ja toteuttamistavoista, joita tullaan noudattamaan sen rahoitusoperaatioissa 9.7.2013 asti. Etenkin se päättää, että rahoitusoperaatiot suoritetaan edelleen kiinteäkorkoisina huutokauppoina, joissa tehdyt tarjoukset hyväksytään täysimääräisesti.

TARGET-JÄRJESTELMÄ

TARGET2-järjestelmällä¹ on keskeinen merkitys euroalueen rahamarkkinoiden yhdentymisessä, joka puolestaan on yhteisen rahapolitiikan tehokkaan toteutuksen edellytys. Se myös edistää alueen rahoitusmarkkinoiden yhdentymistä. Yli 4 400 liikepankkia sekä 23 kansallista keskuspankkia käyttää TARGET2-järjestelmää omien tai asiakkaidensa maksutoimeksiantojen toteuttamiseen. Järjestelmän välityksellä tavoitetaan lähes 60 000 pankkia (mukana sivukonttorit ja tytäryhtiöt) ja kaikki niiden asiakkaat ympäri maailmaa. TARGET2-järjestelmässä käsitellään sekä suuria että kiireellisiä maksuja, kuten maksuja, joita tarvitaan katteensiirtoon muissa pankkien välisissä maksujärjestelmissä (esim. jatkuva linkitetty katteensiirtojärjestelmä [Continuous Linked Settlement, CLS] tai EURO 1), samoin kuin raha- ja valuuttamarkkina- sekä arvopaperikauppojen katteensiirtoon. Järjestelmän kautta välitetään myös pieniä asiakasmaksuja. TARGET2-järjestelmässä maksut toimitetaan lopullisesti saman päivän aikana. Varat hyvitetään järjestelmän osapuolen tilille, ja ne ovat heti käytettävissä muihin maksuihin.

TARGET2-MAKSULIIKENNE

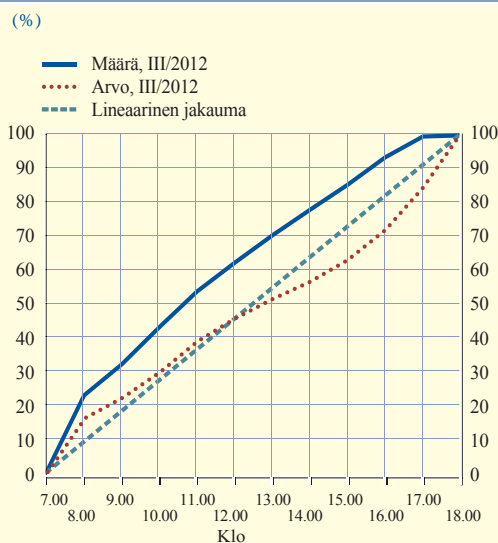
Vuoden 2012 kolmannella neljänneksellä TARGET2-järjestelmässä välitettiin 22 301 632 maksua, ja niiden yhteenlaskettu arvo oli 146 625 miljardia euroa. Pankkipäivää kohti maksuja välitettiin keskimäärin 343 102. Näiden maksujen yhteenlaskettu arvo oli 2 256 miljardia euroa päivässä. TARGET2-maksuliikenteen vilkkain päivä kolmannella neljänneksellä oli 28.9.2012, jolloin välitettiin yhteensä 505 119 maksua. TARGET2 on edelleen merkittävin suurien euro-määräisiä maksuja välittävä järjestelmä, sillä sen markkinaosuus oli määrällä mitattuna 58 % ja maksujen arvolla mitattuna 92%. TARGET2-järjestelmän markkinaosuuden koko vahvistaa käsitystä, että pankit suosivat maksujen toimittamista keskuspankkirahassa erityisesti markkinahäiriöiden aikana. Pankkien välisten maksujen osuus kaikkien TARGET2-maksujen määrästä oli 40 % ja arvosta 94 %. Pankkien välisen mak-

sun keskimääräinen arvo oli 15,5 miljoonaa euroa ja asiakasmaksun 0,7 miljoonaa euroa. Kaikista TARGET2-maksuista 68 % oli arvoltaan alle 50 000 euroa, kun taas yli miljoonan euron maksuja oli 11%. Päivittäin välitettiin keskimäärin 265 yli miljardin euron maksua. Kaikki luvut ovat pysyneet jokseenkin muuttumattomina edelliseen neljännekseen verrattuna.

MAKSUJEN MÄÄRÄN JA ARVON PÄIVÄNSISÄINEN VAIHTELU

TARGET2-maksuliikenteen päivänsisäinen vaihtelu eli maksujen päivittäinen määrä ja arvo prosentteina pankkipäivän aikana vuoden 2012 kolmannella neljänneksellä käyvät ilmi oheisesta kuviosta. Maksujen määrää kuvaava käyrä on huomattavasti korkeammalla kuin lineaarinen jakauma. Määrällä mitattuna 70 % maksuista on jo toimitettu kello 13.00 Keski-Euroopan aikaa, ja tuntia ennen järjestelmän sulkeutumista näiden maksujen osuus on 99,7%. Maksujen määrää kuvaava käyrä on erittäin lähellä lineaarista jakaumaa päivän puoliväliin asti, jolloin arvolla mitattuna lähes 51 % maksuista on toimitettu. Tämän jälkeen käyrä siirtyy alle lineaarisen ja-

Päivänsisäinen vaihtelu

Lähde: EKP.

¹ TARGET2 on toisen sukupolven TARGET-järjestelmä, joka otettiin käyttöön vuonna 2007.

kauman, mikä viittaa siihen, että suurimmat maksut toimitetaan lähellä TARGET2-järjestelmän sulkemisaikaa. Nämä maksut itse asiassa vastaavat talletusmahdollisuuden käyttöä, sillä se oli tarkastelujakson aikana merkittävää.

100 %. Käytettävyyssasteen laskennassa on otettu huomioon häiriöt, jotka estävät maksujen suorittamisen kymmenen minuuttia tai sitä pidemmän ajan TARGET2-järjestelmän aukioloaikana klo 7.00–18.45. Näin ollen kaikki maksut toimitettiin alle viidessä minuutissa. Siten järjestelmä täytti kaikki sille asetetut vaatimukset.

TARGET2-JÄRJESTELMÄN KÄYTETTÄVYYS JA TOIMIVUUS

Vuoden 2012 kolmannella neljänneksellä TARGET2-järjestelmän käytettävyyssaste oli

Taulukko 1. TARGET2:ssa ja EURO I:ssa käsitellyt maksumääräykset: maksutapahtumien määrä

(maksujen lukumäärä)

	2011 III	2011 IV	2012 I	2012 II	2012 III
TARGET2					
Yhteensä	22 362 663	22 935 865	22 636 610	22 565 695	22 301 632
Päiväkeskiarvo	338 828	358 373	359 311	363 963	343 102
EURO 1 (EBA CLEARING)					
Yhteensä	15 482 902	16 637 217	16 757 278	16 900 076	16 269 790
Päiväkeskiarvo	234 589	259 957	257 804	272 582	250 304

Taulukko 2. TARGET2:ssa ja EURO I:ssa käsitellyt maksumääräykset: maksutapahtumien arvo

(miljardia euroa)

	2011 III	2011 IV	2012 I	2012 II	2012 III
TARGET2					
Yhteensä	154 829	169 681	177 680	170 300	146 625
Päiväkeskiarvo	2 346	2 651	2 820	2 747	2 256
EURO 1 (EBA CLEARING)					
Yhteensä	16 322	17 215	16 099	15 289	13 531
Päiväkeskiarvo	247	269	248	247	208

EUROOPAN KESKUSPANKIN JULKAISUT

EKP:llä on erityyppisiä julkaisuja, joissa kerrotaan sen ydintoiminnoista: rahapolitiikasta, tilastoista, maksujärjestelmistä ja arvopaperikaupan selvitysjärjestelmistä, rahoitusjärjestelmän vakaudesta ja valvonnasta, kansainvälisestä ja eurooppalaisesta yhteistyöstä sekä oikeudellisista kysymyksistä. Esimerkkejä EKP:n julkaisuista:

LAKISÄÄTEISET JULKAISUT

- Vuosikertomus
- Lähentymisraportti
- Kuukausikatsaus

TUTKIMUSJULKAISUJA

- Legal Working Paper Series -julkaisusarja
- Occasional Paper Series -julkaisusarja
- Research Bulletin -julkaisusarja
- Working Paper Series -julkaisusarja

MUITA JULKAISUJA

- EKP:n rahapolitiikka
- Enhancing monetary analysis (rahatalouden analyysin tehostaminen)
- Euroopan keskuspankki: historia, rooli ja tehtävät
- Financial integration in Europe (Euroopan rahoitusmarkkinoiden yhdentyminen)
- Financial Stability Review (rahoitusjärjestelmän vakaus)
- Rahapolitiikan toteuttaminen euroalueella (ns. GD-raportti)
- Statistics Pocket Book (tilastotaskukirja)
- The international role of the euro (euron kansainvälinen asema)
- The payment system (maksujärjestelmä)

EKP julkaisee myös esitteitä ja tiedotusaineistoa eri aiheista, kuten euroseteleistä ja -kolikoista, sekä EKP:n järjestämiin seminaareihin ja konferensseihin liittyviä julkaisuja.

Täydellinen luettelo Euroopan keskuspankin ja sen edeltäjänä vuosina 1994–1998 toimineen Euroopan rahapoliittisen instituutin julkaisemista asiakirjoista löytyy EKP:n kotisivuilta (<http://www.ecb.europa.eu/pub/>). Kielikoodeista käy ilmi, millä kielellä kukin julkaisu on saatavilla.

Ellei toisin mainita, painettuja julkaisuja voi tilata maksutta osoitteesta info@ecb.europa.eu niin kauan kuin varastoa riittää.

SANASTO

Tähän sanastoon on koottu Kuukausikatsauksessa usein käytettyjä termejä. Tätä kattavampi ja yksityiskohtaisempi sanasto on saatavissa EKP:n www-sivustosta (www.ecb.europa.eu/home/glossary/html/index.en.html).

Alijäämä (julkisyhteisöt) (deficit, general government): Julkisyhteisöjen nettoluotonotto eli julkisen talouden kokonaistulojen ja -menojen ero.

Alijäämäsuhte (julkisyhteisöt) (deficit ratio, general government): Julkisyhteisöjen alijäämän suhde markkinahintaiseen bruttokansantuotteeseen. Se on yksi Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen artiklan 126 kohdassa 2 määrätty julkisen talouden kriteeri, jonka perusteella määritellään liiallisen alijäämän olemassaolo. Alijäämäsuhteen englanninkielisinä nimityksinä käytetään myös termejä ”budget deficit ratio” ja ”fiscal deficit ratio”.

Alijäämä-velkakoikaisu (julkisyhteisöt) (deficit-debt adjustment, general government): Julkisyhteisöjen alijäämän ja velan muutoksen erotus.

Arvonalennus (write-down): Rahalaitosten taseeseen kirjattujen lainojen arvon alentaminen, kun todetaan, että osaa lainoista ei saada perittyä takaisin.

Arvopaperisijoitus (portfolio investment): Euroalueella olevien nettomääräiset sijoitukset euroalueen ulkopuolisten liikkeeseen laskemiin arvopapereihin (”saamiset”), ja euroalueen ulkopuolisten nettomääräiset sijoitukset euroalueella olevien liikkeeseen laskemiin arvopapereihin (”velat”). Arvopaperisijoituksiin kuuluvat osakkeet ja velkapaperit, joista jälkimmäiset jaotellaan vielä joukkolainoihin ja rahamarkkinapapereihin. Transaktiot kirjataan maksettuun tai saatuun todelliseen hintaan, josta on vähennetty kulut ja palkkiot. Jotta sijoitus voidaan katsoa arvopaperisijoitukseksi, omistusosuuden yrityksessä on oltava alle 10 % kantaosakkeista tai äänivallasta.

Arvopaperistaminen (securitisation): Transaktio tai järjestely, jolla omaisuuserä tai usein lainoista (asuntolainoista, kulutusluotoista jne.) koostuvia, kassavirtaa tuottavia omaisuuseriä siirretään alullepanijalta eli omistajalta (yleensä luottolaitos) arvopaperistamiseen erikoistuneelle erillisyyhtiölle. Erillisyyhtiö muuntaa nämä omaisuuserät jälkimarkkinakelpoisiksi arvopapereiksi laskemalla liikkeeseen velkainstrumentteja, joiden pääomien ja korkojen maksut hoidetaan omaisuuserien tuottaman kassavirran kautta.

Arvopaperistamiseen erikoistunut erillisyyhtiö (financial vehicle corporation, FVC): Yhteisö, jonka pääasiallisena toimintana on toteuttaa arvopaperistamiseen liittyviä transaktioita. Yleensä arvopaperistamiseen erikoistunut erillisyyhtiö laskee liikkeeseen jälkimarkkinakelpoisia arvopapereita, joita tarjotaan myytäväksi yleisölle tai joita myydään erillislainoina. Näiden arvopapereiden vakuutena on erillisyyhtiön hallussa olevia omaisuuseriä (yleensä lainoja). Joissakin tapauksissa arvopaperistamistransaktiossa voi olla mukana monia erillisyyhtiöitä, jolloin toinen yhtiö säilyttää arvopaperistettuja omaisuuseriä ja toinen laskee liikkeeseen arvopapereita, joiden vakuutena kyseiset omaisuuserät ovat.

Avoimet työpaikat (job vacancies): Kollektiivinen nimitys äskettäin syntyneistä, vapaana olevista tai lähiaikoina vapautuvista työpaikoista, joiden täyttämiseksi työnantaja on hiljattain ryhtynyt aktiivisiin toimiin löytääkseen sopivan ehdokkaan.

Avomarkkinaoperaatio (open market operation): Keskuspankin aloitteesta rahoitusmarkkinoilla toteutettava operaatio. Näihin operaatioihin sisältyvät käänteisoperaatiot, suorat kaupat sekä määräaikaistalletusten kerääminen tai velkasitoumusten liikkeeseenlasku taikka valuuttaswapit. Avomarkkinaoperaatiot voivat lisätä likviditeettiä tai vähentää sitä.

Bruttokansantuote, BKT (gross domestic product, GDP): Taloudessa tuotettujen kaikkien tavaroiden ja palvelujen arvo, josta on vähennetty välituotekäyttö ja johon on lisätty tuote- ja tuontiverot nettomääräisinä. Bruttokansantuote voidaan eritellä tuotanto-, meno- tai tuloerien mukaan. Bruttokansantuotteen keskeiset menoerät ovat kotitalouksien kulutus, julkinen kulutus, kiinteän pääoman bruttomuodostus, varastojen muutokset sekä tavaroiden ja palvelujen vienti ja tuonti (ml. euroalueen sisäinen kauppa).

Deflaatio (deflation): Erittäin laajan kulutustavara- ja palveluvalikoiman hintojen merkittävä ja jatkuva lasku, joka vakiintuu osaksi odotuksia.

Disinflaatio (disinflation): Inflaation hidastumisprosessi, jonka seurauksena inflaatiovauhti saattaa tilapäisesti muuttua negatiiviseksi.

EKP:n ohjaukset (key ECB interest rates): EKP:n neuvoston asettamat, EKP:n rahapolitiikan mitoituksen määrittelyssä käytettävät korot. Ohjaukset ovat perusrahoitusoperaatioiden korko sekä maksuvalmiusluoton korko ja talletuskorko.

Eonia (EONIA, euro overnight index average): Pankkien välisten euromääräisten yön yli -markkinoiden efektiivinen korko. Eonia lasketaan euromääräisillä rahamarkkinoilla toimivien suurten pankkien ilmoittamien vakuudettomien yön yli -luottojen korkojen painotettuna keskiarvona.

ERM II (ERM II, exchange rate mechanism II): Valuuttakurssimekanismi, johon euroalueen maiden ja euroalueen ulkopuolelle EMUn kolmannessa vaiheessa jääneiden EU:n jäsenvaltioiden välinen yhteistyö perustuu.

Euriborkorko (EURIBOR, euro interbank offered rate): Parhaiksi tunnettujen suurten pankkien toisilleen antamien euromääräisten luottojen korko. Euriborkorko lasketaan päivittäin valitun pankkijoukon korkojen perusteella eripituisille enintään 12 kuukauden maturiteeteille.

Euroalue (euro area): Ne EU:n jäsenvaltiot, jotka ovat ottaneet euron käyttöön yhteiseksi rahaksi Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen mukaisesti.

Euroalueen ostopäälliköille tehty kysely (Eurozone Purchasing Managers' Surveys): Tehdasteollisuuden ja palvelusektorin suhdannekyselyt, joita tehdään useissa euroalueen maissa ja joita käytetään indeksien laatimiseen. Euroalueen tehdasteollisuuden ostopäälliköiden indeksi (Eurozone Manufacturing Purchasing Managers' Index, PMI) on painotettu indikaattori, joka lasketaan tuotannon, uusien tilauksien, työllisyyden, tavarantoimittajien toimitusaikojen ja ostovarastojen indekseistä. Palvelusektorin kyselyssä on liiketoiminnan nykyhetkeä, tulevaan liiketoimintaan liittyviä odotuksia, avoinna olevia hankkeita, tulevaa uutta liiketoimintaa, työllisyyttä, tuotantopanosten hintoja ja laskutettuja hintoja koskevia kysymyksiä. Euroalueen yhdistelmäindeksi (Eurozone Composite Index) lasketaan yhdistämällä tehdasteollisuuden ja palvelusektorin kyselyjen tulokset.

Eurojärjestelmä (Eurosysteem): Keskuspankkijärjestelmä, joka käsittää Euroopan keskuspankin ja niiden EU:n jäsenvaltioiden kansalliset keskuspankit, joiden valuutta on euro.

Eurokeskuskurssi (central parity tai central rate): Kunkin ERM II:een kuuluvan valuutan eurokurssi, jonka perusteella määritellään ERM II -valuuttojen vaihteluvälit.

Euron nimelliset ja reaaliset efektiiviset valuuttakurssit (effective exchange rates; EERs, nominal/real): Euron efektiiviset valuuttakurssit ovat euron kahdenvälisen valuuttakurssien painotettuja keskiarvoja suhteessa euroalueen tärkeimpien kauppakumppanimaiden valuuttoihin. Euron efektiiviset valuuttakurssi-indeksit lasketaan suhteessa eri kauppakumppanimaaryhmien valuuttoihin: EER 20 -kauppakumppanimaaryhmä (käsittää 10 euroalueen ulkopuolista EU-jäsenvaltiota ja 10 EU:n ulkopuolista kauppakumppanimaata) ja EER 40 -kauppakumppanimaaryhmä (käsittää EER 20 -kauppakumppanimaat ja 20 muuta maata). Painot perustuvat kunkin kauppakumppanimaan osuuksiin euroalueen teollisuustuotteiden ulkomaankaupasta ja kilpailuun kolmansilla markkinoilla. Reaaliset efektiiviset valuuttakurssit ovat nimellisiä efektiivisiä valuuttakursseja, jotka on deflaoitu ulkomaisten hintojen tai kustannusten painotetulla keskiarvolla suhteessa kotimaisiin hintoihin tai kustannuksiin. Kummallakin valuuttakurssilla mitataan maan hinta- ja kustannuskilpailukykyä.

Euroopan komission kyselyt (European Commission surveys): Kussakin EU-jäsenvaltiossa Euroopan komission puolesta tehdyt yhdenmukaistetut suhdanne- ja kuluttajakyselyt. Kyselylomakepohjaiset kyselyt suunnataan tehdasteollisuuden, rakennusalan, vähittäiskaupan ja palvelusektorin johdossa oleville sekä kuluttajille. Kustakin kuukausikyselystä lasketaan yhdistelmäindikaattorit, jotka kokoavat useisiin eri kysymyksiin annetut vastaukset yhdeksi ainoaksi indikaattoriksi (luottamusindikaattorit).

Hintavakaus (price stability): EKP:n neuvoston määrittelemä euroalueen YKHI:n alle 2 prosentin vuotuinen nousu. Samalla neuvosto on todennut, että hintavakauden tavoitteeseen pyrittäessä tähdätään inflaatiövauhdin säilyttämiseen 2 prosentin tuntumassa keskipitkällä aikavälillä.

Implisiittinen volatiliiteetti (implied volatility): Varallisuusesineen (esim. osakkeen tai joukkolainavelkakirjan) hinnan muutosvauhdin odotettu volatiliiteetti (eli keskihajonta). Se voidaan johtaa varallisuusesineen hinnasta, eräpäivästä ja siihen perustuvien optioiden toteutushinnasta sekä riskittömästä tuotosta käyttämällä jotakin optiohinnoittelumallia, kuten Blackin ja Scholesin mallia.

Inflaatio (inflation): Yleisen hintatason, kuten kuluttajahintaindeksin, nousu.

Inflaatioon sidotut valtion joukkolainat (inflation-indexed government bonds): Julkisyhteisöjen liikkeeseen laskemat velkapaperit, joiden koronmaksut ja pääoma on sidottu tiettyyn kuluttajahintaindeksiin.

Julkisyhteisöt (general government): EKT 95:ssä määritelty sektori, joka koostuu lähinnä henkilökohtaiseen ja kollektiiviseen kulutukseen tarkoitettujen ei-markkinaehtoisten tavaroiden ja palvelujen tuotannosta ja/tai kansantulon ja varallisuuden uudelleenjaosta vastaavista yhteisöistä. Näitä yhteisöjä ovat valtionhallinto, aluehallinto ja paikallishallinto sekä sosiaaliturvarahastot. Julkisyhteisöihin eivät kuulu kaupallista toimintaa harjoittavat julkisessa omistuksessa olevat yhteisöt, kuten julkiset liikelaitokset.

Kiinteäkorkoinen huutokauppa (fixed rate tender): Huutokauppa-menettely, jossa keskuspankki määrää koron etukäteen ja jossa osallistuvat vastapuolet tekevät tarjouksen rahamäärästä, jonka ne haluavat tällä korolla.

Kiinteäkorkoinen huutokauppa, jossa tehdyt tarjoukset hyväksytään täysimääräisesti (fixed rate full-allotment tender procedure): Kiinteäkorkoinen täyden jaon huutokauppa eli huutokauppa-menettely, jossa keskuspankki määrää koron etukäteen (kiinteä korko) ja jossa vastapuolet tekevät tarjouksen rahamäärästä, jonka ne haluavat tällä korolla, ennakolta tietoisina siitä, että kaikki niiden tekemät tarjoukset tullaan hyväksymään.

Käänteisoperaatio (reverse transaction): Toimenpide, jolla kansallinen keskuspankki ostaa tai myy arvopapereita takaisinostosopimuksen perusteella tai toteuttaa luotto-operaatioita vakuutta vastaan.

Likviditeettiin vaikuttavat riippumattomat tekijät (autonomous liquidity factors): Likviditeetin muutokset, jotka eivät yleensä johdu rahapoliittisten instrumenttien käytöstä. Näitä ovat esimerkiksi liikkeessä olevat setelit, valtion talletukset keskuspankissa ja keskuspankin ulkomaiset netto-saamiset.

Likviditeettiä vähentävä operaatio (liquidity-absorbing operation): Eurojärjestelmän operaatio liiallisen likviditeetin poistamiseksi tai likviditeettivajeen luomiseksi. Tällaisia operaatioita voidaan toteuttaa laskemalla liikkeeseen velkasitoumuksia tai keräämällä määräaikaistalletuksia.

Luottotappio (write-off): Lainojen arvon poistaminen rahalaitosten taseesta, kun katsotaan, että lainoja ei kokonaisuudessaan saada perityksi takaisin.

M1 (M1): Suppea raha-aggregaatti. Tähän aggregaattiin sisältyvät liikkeessä oleva raha ja yön yli-talletukset rahalaitosten sekä julkisen hallinnon tileillä (kuten postissa tai valtion kassassa).

M2 (M2): Väliaggregaatti. Tähän aggregaattiin sisältyvät M1 ja irtisanomisajaltaan enintään 3 kuukauden talletukset ja enintään 2 vuoden määräaikaistalletukset rahalaitosten ja julkisen hallinnon tileillä.

M3 (M3): Lavea raha-aggregaatti. Tähän aggregaattiin sisältyvät M2 ja jälkimarkkinakelpoiset instrumentit, erityisesti takaisinostosopimukset, rahamarkkinarahastojen rahasto-osuudet sekä rahalaitosten liikkeeseen laskemat enintään 2 vuoden velkapaperit.

M3:n kasvun viitearvo (reference value for M3 growth): M3:n vuotuinen kasvuvauhti, jonka katsotaan olevan sopusoinnussa hintavakauden kanssa keskipitkällä aikavälillä.

Maksutase (balance of payments, b.o.p.): Yhteenveto kansantalouden taloustoimista muun maailman kanssa tietynä ajanjaksona.

Maksuvalmiusluotto (marginal lending facility): Osa eurojärjestelmän maksuvalmiusjärjestelmää, jossa hyväksyttävät vastapuolet voivat oma-aloitteisesti saada oman maansa kansallisesta keskuspankista yön yli -luottoa etukäteen vahvistetulla korolla käänteistransaktiona. Maksuvalmiusluoton perusteella myönnettyjen lainojen korko toimii yleensä yön yli -markkinakorkojen ylärajana.

Minimitarjouskorko (minimum bid rate): Alin korko, jolla vastapuolet voivat tehdä tarjouksia vaihtuvakorkoisissa huutokaupoissa.

Muu sijoitus (other investment): Maksutaseen ja ulkomaisen varallisuuden erä, johon sisältyvät kauppaluottoihin, talletuksiin ja lainoihin sekä muihin saamisiin ja velkoihin liittyvät rahoitustaloustoimet sekä saamis- ja velkakannat euroalueen ulkopuolisten kanssa.

Osakkeet (equities): Omistusosuutta yrityksen pääomasta edustavat arvopaperit eli pörssissä kaupan kohteena olevat osakkeet (noteeratut osakkeet), noteeraamattomat osakkeet ja muuntotyypiset osuudet. Osakkeista saadaan yleensä osinkotuloa.

Ostovoimapariteetti (purchasing power parity, PPP): Kurssi, jolla valuutta muunnetaan toiseksi näiden kahden valuutan ostovoiman yhtenäistämiseksi eliminoimalla maiden hintatason erot. Yksinkertaisimmassa muodossaan ostovoimapariteetti osoittaa saman tavaran tai palvelun kansallisen valuutan määräiset hinnat suhteessa muiden maiden vastaaviin hintoihin.

Pankkien luotonantokysely (bank lending survey, BLS): Eurojärjestelmän tammikuusta 2003 alkaen neljännesvuosittain toteuttama kysely pankkien luotonantopolitiikasta. Siinä ennalta määritellylle joukolle euroalueen pankkeja esitetään sekä yrityksiä että kotitalouksia koskevia kvalitatiivisia kysymyksiä luottokelpoisuusvaatimusten, lainaehtojen ja lainojen kysynnän muutoksista.

Perusrahoitusoperaatio (main refinancing operation, MRO): Eurojärjestelmän säännöllisesti käänteisoperaatioina toteuttama avomarkkinaoperaatio. Perusrahoitusoperaatiot toteutetaan viikoittaisina vakiohuutokappoina, ja niissä sovellettava maturiteetti on yleensä yksi viikko.

Pitempiaikainen rahoitusoperaatio (longer-term refinancing operation, LTRO): Avomarkkinaoperaatio, joka on maturiteetiltaan yhtä viikkoa pidempi ja jonka eurojärjestelmä toteuttaa käänteisoperaationa. Tavanomaisten kuukausittaisten operaatioiden maturiteetti on kolme kuukautta. Elokuussa 2007 alkaneiden rahoitusmarkkinahäiriöiden aikana toteutettiin vaihtelevin väliajoin ylimääräisiä operaatioita, joiden maturiteetti vaihteli yhdestä pitoajanjaksosta kolmeen vuoteen.

Pääomansiirrot (capital account): Maksutaseen osa, johon sisältyvät kaikki euroalueella olevien ja euroalueen ulkopuolisten väliset pääomansiirrot ja valmistamattomien, muiden kuin rahoitusvarojen hankinnat tai vähennykset.

Pääomatilit (capital accounts): Kansantalouden (tai euroalueen) tilinpitojärjestelmän osa, joka käsittää nettosäästämisen, nettopääomansiirtojen ja muiden kuin rahoitusvarojen nettohankintojen seurauksena syntyneet nettovarallisuuden muutokset.

Rahalaitokset (MFIs, monetary financial institutions): Rahoituslaitokset, jotka yhdessä muodostavat euroalueen rahaa liikkeeseen laskevan sektorin. Rahalaitoksia ovat 1) eurojärjestelmä, 2) euroalueella olevat luottolaitokset, siten kuin ne on määriteltä EU:n lainsäädännössä, 3) muut rahoituslaitokset, jotka ottavat vastaan talletuksia ja/tai niiden läheisiä vastineita muilta kuin rahalaitoksilta ja myöntävät luottoja ja/tai tekevät arvopaperisijoituksia omaan lukuunsa (ainakin taloudellisessa mielessä), sekä sähköisen rahan liikkeeseenlaskijat, joiden rahoituksenvälitys käsittää pääasiassa sähköisen rahan liikkeeseenlaskua, ja 4) rahamarkkinarahastot eli yhteissijoitusyritykset, jotka sijoittavat lyhytaikaisiin ja pieniriskisiin instrumentteihin.

Rahalaitossektorin konsolidoitu tase (consolidated balance sheet of the MFI sector): Tase, joka saadaan nettouttamalla rahalaitosten väliset positiot (esim. rahalaitosten väliset lainat ja talletukset) rahalaitosten yhteenlasketussa taseessa. Siitä saadaan tilastotietoja rahalaitossektorin saamisista ja veloista muihin euroalueella oleviin kuin rahalaitossektoriin (julkisyhteisöt ja muut euroalueella olevat) ja euroalueen ulkopuolisiin nähden. Konsolidoitu tase on tärkein tilastolähde raha-aggregaattien laskemisessa. Siihen myös perustuu M3:n vastaerien säännöllinen arviointi.

Rahalaitosten korot (MFI interest rates): Euroalueen luottolaitosten ja muiden rahalaitosten – keskuspankkeja ja rahamarkkinarahastoja lukuun ottamatta – euroalueella olevien kotitalouksien ja yritysten euromääräisiin talletuksiin ja lainoihin soveltamat korot.

Rahalaitosten luotonanto euroalueelle (MFI credit to euro area residents): Rahalaitosten lainat muille euroalueella oleville kuin rahalaitoksille (sisältää lainat julkisyhteisöille ja yksityiselle sektorille) ja rahalaitosten hallussa olevat euroalueella sijaitsevien muiden liikkeeseenlaskijoiden kuin rahalaitosten liikkeeseen laskemat arvopaperit (osakkeet, osuudet ja velkapaperit).

Rahalaitosten pitkäaikaiset velat (MFI longer-term financial liabilities): Velat, joihin sisältyvät yli 2 vuoden määräaikaistalletukset, irtisanomisajaltaan yli 3 kuukauden talletukset, euroalueen rahalaitosten liikkeeseen laskemat yli 2 vuoden velkapaperit sekä euroalueen rahalaitossektorin oma pääoma ja varaukset.

Rahalaitosten ulkomaiset nettosaamiset (MFI net external assets): Euroalueen rahalaitosten ulkomaiset saamiset (kuten kulta, ulkomaanvaluutan määräiset setelit ja kolikot, euroalueen ulkopuolisten liikkeeseen laskemat arvopaperit ja euroalueen ulkopuolisille myönnettyt lainat), joista on vähennetty euroalueen rahalaitossektorin ulkomaiset velat (kuten euroalueen ulkopuolisten talletukset ja takaisinostosopimukset sekä niiden hallussa olevat rahamarkkinarahastojen rahasto-osuudet ja rahalaitosten liikkeeseen laskemat enintään 2 vuoden velkapaperit).

Rahoitustarve (julkisyhteisöt) (borrowing requirement, general government): Julkisyhteisöjen nettomääräinen velan lisäys.

Rahoitustase (financial account): Maksutaseen osa, johon sisältyvät euroalueella olevien ja euroalueen ulkopuolisten väliset suoriin sijoituksiin, arvopaperisijoituksiin, muihin sijoituksiin, johdannaisiin ja valuuttavarantoon liittyvät rahoitustaloustoimet.

Rahoitustilit (financial accounts): Kansantalouden (tai euroalueen) tilinpitojärjestelmän osa, joka osoittaa talouden eri institutionaalisten sektoreiden rahoitusaseman (kannat tai taseet), rahoitustaloustoimet ja muut muutokset rahoitusinstrumentin lajin mukaan.

Sijoitusrahastot (rahamarkkinarahastoja lukuun ottamatta) (investment funds, except money market funds): Rahoituslaitoksia, jotka sijoittavat yleisöltä keräämänsä pääoman rahoitus- ja muihin instrumentteihin. Ks. myös rahalaitokset.

Sopimuspalkkaindeksi (index of negotiated wages): Työehtosopimusneuvottelujen mukaisten (ilman bonuksia laskettujen) peruspalkkojen indikaattori. Indeksillä mitataan kuukausipalkkojen implisiittistä keskimääräistä muutosta euroalueella.

Suora sijoitus (direct investment): Toiseen maahan tehty pääomasijoitus, jonka tarkoituksena on saada pysyvä osuus tässä maassa sijaitsevasta yrityksestä (käytännössä omistusosuuden oletetaan olevan vähintään 10 % kantaosakkeista tai äänivallasta). Suoriin sijoituksiin sisältyvät osakepääoma, uudelleen sijoitetut voitot ja yritysten sisäisiin operaatioihin liittyvät muut pääomat. Suoriin sijoituksiin kirjataan nettomääräiset sijoitukset euroalueelta ulkomaille (”suorat sijoitukset ulkomaille”) ja nettomääräiset sijoitukset ulkomailta euroalueelle (”suorat sijoitukset euroalueelle”).

Survey of Professional Forecasters -kyselytutkimus, SPF-kyselytutkimus (Survey of Professional Forecasters, SPF): Neljännesvuosittainen kyselytutkimus, jota EKP on toteuttanut vuodesta 1999 lähtien kootakseen kokonaistaloudellisia ennusteita euroalueen inflaatiosta, BKT:n määrän kasvusta ja työttömyydestä EU:hun sijoittautuneita rahoitus- ja muiden alojen järjestöjä lähellä olevilta asiantuntijoilta.

Talletusmahdollisuus (deposit facility): Osa eurojärjestelmän maksuvalmiusjärjestelmää, jossa hyväksyttävät vastapuolet voivat oma-aloitteisesti tehdä yön yli -talletuksia oman maansa kansalliseen keskuspankkiin. Talletuskorko vahvistetaan etukäteen, ja se toimii yleensä yön yli -markkinakorkojen alarajana.

Tavaroiden ulkomaankauppa (external trade in goods): Tavaravienti euroalueen ulkopuolelle ja tavarantuonti euroalueen ulkopuolelta arvolla mitattuna sekä määrä- ja yksikköarvoindeksinä. Ulkomaankauppatilastot eivät ole verrattavissa kansantalouden tilinpitoon kirjattuun vientiin ja tuontiin, sillä kansantalouden tilinpidossa viennin ja tuonnin eriin sisältyvät sekä euroalueen sisäiset että ulkopuoliset transaktiot ja myös tavarat ja palvelut lasketaan yhteen. Ulkomaankauppatilastot eivät ole myöskään täysin verrattavissa maksutaseen tavarakauppaerään. Tilastomenetelmistä johtuvien korjausten lisäksi pääasiallinen ero johtuu siitä, että ulkomaankauppatilastoissa tuonti kirjataan vakuutus- ja rahtipalvelut mukaan luettuina, kun taas maksutaseen tavarakaupassa se kirjataan vapaasti laivassa.

Tehostettu luotonannon tukeminen (enhanced credit support): EKP:n/eurojärjestelmän poikkeukselliset toimet rahoituskriisin aikana rahoitusolojen ja luotonannon tukemiseksi laajemmin kuin olisi mahdollista pelkästään EKP:n ohjaukorkoja laskemalla.

Teollisuuden tuottajahinnat (industrial producer prices): Teollisuuden (ilman rakentamista) euroalueen maiden kotimarkkinoilla myymien kaikkien tuotteiden tehdashinnat, joissa ei oteta huomioon kuljetuskustannuksia ja tuontia.

Teollisuustuotanto (industrial production): Teollisuuden bruttoarvonlisäys kiintein hinnoin.

Tulonsiirtojen tase (current transfers account): Tekninen maksutaseen tili, jolle kirjataan reaali- varojen tai rahoituserien arvo, kun näitä siirretään vastikkeetta. Tulonsiirtoihin sisältyvät kaikki siirrot, jotka eivät ole pääomansiirtoja.

Tuntia kohden laskettujen työvoimakustannusten indeksi (hourly labour cost index): Työvoimakustannusten indikaattori. Työvoimakustannuksiin sisältyvät tehtyä työtuntia kohden lasketut (ml. ylityötunnit) bruttopalkat (rahana ja luontoissuorituksena ml. bonukset) ja muut työvoimakustannukset (työnantajan sosiaaliturvamaksut ja työnantajan maksamat työllistämiseen liittyvät verot, joista on vähennetty työnantajan saamat tukipalkkiot).

Tuotannontekijäkorvausten tase (income account): Maksutaseen tili, joka kattaa kahdentyyppiset taloustoimet euroalueen ulkopuolisten kanssa eli 1) taloustoimet, jotka koskevat euroalueen ulkopuolisille työntekijöille (esim. ulkomaalaisille sekä kausiluonteisissa ja muissa lyhytaikaisissa työsuhteissa oleville) maksettuja palkansaajakorvauksia, ja 2) taloustoimet, jotka koskevat saatuja ja maksettuja pääomakorvauksia ulkomaisista rahoitusvaroista ja -veloista. Pääomakorvauksiin sisältyvät suorista sijoituksista, arvopaperisijoituksista ja muista sijoituksista saadut ja maksetut korvaukset sekä valuuttavarannosta saadut korvaukset.

Tuotot yhtenäistävä inflaatiövauhti (break-even inflation rate): Joukkolainan nimellisen tuoton ja maturiteetiltaan samanpituisen (tai mahdollisimman samanpituisen) inflaatioidonaisen joukkolainan tuoton välinen ero.

Tuottokäyrä (yield curve): Graafinen esitys riittävän samankaltaisten mutta maturiteetiltaan erilaisen velkapapereiden koron tai tuoton ja jäljellä olevan maturiteetin välisestä suhteesta tiettyä ajankohtana. Tuottokäyrän jyrkkyyttä voidaan mitata kahden maturiteetiltaan erilaisen koron tai tuoton välisenä erona.

Työn tuottavuus (labour productivity): Tuotannon määrä, joka voidaan tuottaa tietyllä työvoimapa-noksella. Tavallisesti sitä mitataan bruttokansantuotteen määränä jaettuna joko työllisten tai tehtyjen työtuntien kokonaismäärällä.

Työvoima (labour force): Työllisten ja työttömien määrä yhteensä.

Työvoimakustannukset / työntekijä tai tehty työtunti (compensation per employee or per hour worked): Työnantajan työntekijälle rahana tai luontoissuorituksena maksama kokonaiskorvaus eli bruttopalkat sekä bonuspalkkiot, ylityökorvaukset ja työnantajien sosiaaliturvamaksut, jaettuna työntekijöiden tai tehtyjen työtuntien kokonaismäärällä.

Ulkomainen bruttovelka (gross external debt): Talouden sellaisten todellisten (ts. ei-ehdollisten) olemassa olevien velkojen kanta, jotka edellyttävät velkapääoman ja/tai koron maksua talouden ulkopuolelle jonakin tulevana ajankohtana.

Ulkomainen varallisuus (international investment position, i.i.p.): Talouden kaikkien ulkomaisten saamisten (tai velkojen) arvo ja koostumus.

Vaihtotase (current account): Maksutaseen osa, johon sisältyvät kaikki euroalueella olevien ja euroalueen ulkopuolisten väliset tavaroita ja palveluita, tuotannontekijäkorvauksia ja tulonsiirtoja koskevat taloustoimet.

Vaihtuvakorkoinen huutokauppa (variable rate tender): Huutokauppamenettely, jossa vastapuolet tarjoavat sekä sen rahamäärän, josta ne haluavat tehdä kaupan keskuspankin kanssa, että rahamäärälle haluamansa koron.

Vakuudet (collateral): Lainojen takaisinmaksun takaamiseksi pantatut tai jossakin muodossa siirretyt omaisuuserät sekä takaisinostosopimuksilla myytyt arvopaperit. Eurojärjestelmän käänteisoperaatioissa käytettyjen vakuuksien tulee täyttää tietyt kelpoisuusvaatimukset.

Vakuutuslaitokset ja eläkerahastot (insurance corporations and pension funds): Sektori, joka käsittelee rahoitusalan yritykset ja yrityksen kaltaiset yhteisöt, jotka harjoittavat pääasiassa riskienhallintaan liittyvää rahoituksenvälitystä.

Valuuttavaranto (international reserves): Keskuspankkien käytössä esteettä olevat ja niiden hallitsemat ulkomaiset saamiset maksuliikkeessä esiintyvien tasapainottomuuksien rahoittamiseksi tai sääntelemiseksi suoraan valuuttamarkkinainterventioilla. Euroalueen valuuttavaranto käsittää muiden valuuttojen kuin euron määrälliset saamiset euroalueen ulkopuolelta, kullat, erityiset nosto-oikeudet ja eurojärjestelmän varanto-osuuden Kansainvälisessä valuuttarahastossa.

Varantovelvoite (reserve requirement): Laitoksille asetettu vaatimus pitää vähimmäisvarantoja keskuspankissa pitoajanjakson ajan. Varantovelvoitteen noudattaminen määräytyy varantotilien keskimääräisten päivittäisten saldojen perusteella pitoajanjaksona.

Velka (julkisyhteisöt) (debt, general government): Bruttomääräinen nimellisarvoinen velka (käteinen ja talletukset, lainat ja velkapaperit) vuoden lopussa ja sulautettuna julkisyhteisöjen sisäisillä erillä.

Velka (rahoitustilinpito) (debt, financial accounts): Rahoitustilinpidon käsite, joka sisältää kotitalouksien ottamat lainat sekä yritysten lainat, velkapaperit ja eläkerahastojen vastuovelat (jotka johtuvat työnantajien työntekijöidensä hyväksi ottamista suorista eläkevastuista) markkina-arvoon arvostettuina ajanjakson lopussa.

Velkapaperi (debt security): Liikkeeseenlaskijan (lainansaajan) lupaus suorittaa maksu tai maksuja velkapaperin haltijalle (lainanantajalle) ennalta sovittuna päivänä tai päivinä. Velkapaperille maksetaan yleensä korkoa määrätyn prosentin (kuponkikorko) mukaan, ja/tai sen ostohinta on sen nimellisarvoa alempi. Alkuperäiseltä maturiteetiltaan yli vuoden pituiset velkapaperit luokitellaan pitkäaikaisiksi.

Velkasuhde (julkisyhteisöt) (debt-to-GDP ratio, general government): Julkisyhteisöjen velan suhde markkinahintaiseen bruttokansantuotteeseen. Se on yksi Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen artiklan 126 kohdassa 2 määrätty julkisen talouden kriteeri, jonka perusteella määritellään liiallisen alijäämän olemassaolo.

Volatiliteetti (volatility): Tietyn muuttujan vaihtelun aste.

Yhdenmukaistettu kuluttajahintaindeksi, YKHI (Harmonised Index of Consumer Prices, HICP): Eurostatin laatima kuluttajahintojen kehitystä kuvaava indikaattori, joka on yhdenmukainen kaikissa EU-jäsenvaltioissa.

Yksikkötyökustannukset (unit labour costs): Kokonaistyövoimakustannukset tuotantoyksikköä kohden. Euroalueen yksikkötyökustannukset lasketaan työntekijän kokonaiskorvauksen suhteena työn tuottavuuteen (joka on määritelty bruttokansantuotteen määräksi työllistettyä kohden).

Suomen Pankki
Bank of Finland
PO Box 160
FI-00101 HELSINKI
FINLAND

FI

I 2 | 2012

KUUKAUSIKATSAUS

EUROOPAN KESKUSPANKKI